

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmamızın hazırlanmasında zamanını ve bilgisini esirgemeyen, gerek transkripsiyon gerekse değerlendirme aőamasında bana yol gosteren, kaynaklara ulaőmada ve bilgisayar konusunda yardımda bulunan tez danıőmanım Doç.Dr. Ali AÇIKEL'e, Fen-Edebiyat Fakóltesi Tarih Bölüm Başkanı Prof.Dr. Münir ATALAR'a, Prof. Dr. A. İbrahim SAVAŞ'a, Doç. Dr. Mehmet BEŞİRLİ'ye, Yrd. Doç.Dr. Mehmet MERCAN'a ve Dr. Abdurrahman SAĖIRLI'ya teşekkür ederim.

Tokat 2007

Ahmet DEMİRCİ

ÖZET

Bu tez çalışmasında, 1797-1799 (H.1212-1213) yıllarına ait “3 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicil Defteri” nin transkripsiyonu yapılarak, defterde bulunan belgeler ışığında adı geçen dönemde Tokat’taki idarî ve sosyo-ekonomik yapı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamız dört bölümden meydana gelmiştir. İlk bölümde Osmanlı Devleti’nde yargı sistemi, mahkeme ve mahkeme görevlileri, şer‘iye sicillerinin tanımı ve kapsamı hakkında açıklayıcı bilgiler verilmeye çalışılmış; günümüzde şer‘iye sicillerinin durumu ve bu konuda yapılan çalışmalara değinilmiştir.

İkinci kısımda, defteri oluşturan belgeler konularına göre ayrılmış, daha sonra her bir konu bu belgeler çerçevesinde ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde, 1797-1799 yıllarında Tokat şehrinin sosyo-ekonomik ve idarî yapısı hakkında transkripsiyonu yapılan belgelerden istifade edilerek bilgiler verilmiştir.

Son bölümde, “3 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili Defteri” nin transkripsiyonlu metni yer almaktadır. Deftere dayanılarak yapılan sözlük çalışması da bu bölüme eklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kadı, Mahkeme, Sivas, Şer‘iye Sicili, Tokat.

ABSTRACT

This thesis aims to transcribe “the Court Register Number 3 of Tokat” which belongs to the years 1797-1799 (Hegira 1212-1213) and to evaluate Tokat’s social and economical structure in the light of the documents in the register.

Our work consists of four parts. In the first part, it has been given general information on the definition and content of court registers, the Ottoman judicial system, court and court officials in Ottoman Empire, and then the present-day situation of court registers and the studies on court registers have been discussed.

In the second part, the documents that constitute court registers are classified according to their topics, and then each topic is evaluated separately in the framework of these documents.

In the third part, it is given information on the social and economic structures of Tokat between the years of 1797-1799 with the help of the documents which has been transcribed before.

In the final part, the transcribed version of the text of “Court Register Number 3 of Tokat” is found. The dictionary prepared according to the register is added to this part.

Key Words: Judge, Court, Sivas, Court register, Tokat.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Genel Olarak Şer‘iyye Sicillerinin Tanımı, Kapsamı ve Hazırlanışı	1
1.2. Osmanlı Devleti’nde Yargı , Mahkemeler ve Görevliler.....	3
2. LİTARATÜR ÖZETİ	15
4. TOKAT ŞER‘İYE SİCİLLERİ	19
5. 3 NOLU ŞER‘İYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	20
5.1.Deferin Tanıtımı:	20
5.2. Defterin Diplomatik Açıdan İncelenmesi	20
5.3. Defterdeki Belge Türleri:	21
5.3.1. Ferman.....	21
5.3.2. Berât	24
5.3.3. Buyuruldu	26
5.3.4. Hüccet.....	28
5.3.5. İ‘lâm	38
5.3.6. Salyâne Kayıtları.....	40
5.3.7. Tereke Kayıtları	44
5.3.7.1. Techîz ve Tekfîn Masrafları	46
5.3.7.2. Ölenin Vasiyetinin Yerine Getirilmesi.....	46
5.3.7.3. Terekenin Varisler Arasında Taksimi	47
5.3.7.4. Terekeden Yapılan Zorunlu Harcamalar	49
5.3.7.5. Müslim ve Zimmî Terekelerinin Karşılaştırılması	49
5.3.7.6. Mehir	52
5.3.7.7. Mirasa Konu Olan Mallar	53
6. TOKAT KAZASININ İDARİ VE FİZİKİ YAPISI.....	55
6.1. Merkez (Nefs-i Tokat) ve Mahalleler	56
6.2. Nahiyeler ve Köyler.....	58
7.TOKAT’ TA SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK HAYAT	62
7.1. SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT	62
7.1.1. Aile ve Diğer Sosyal Gruplar	62
7.1.2. Kullanılan İsim ve Lakaplar	65
7.1.3. Müslim-Gayrimüslim İlişkileri.....	66
7.1.4. Ev Eşyaları.....	67
7.1.5. Giyecekler.....	69
7.1.6. Mutfak Eşyaları.....	71
7.1.7. Gıda maddeleri.....	72
7.1.8. Ziyet Eşyaları	72
7.1.8. Kumaşlar	73
7.1.9. Koşum Takımlar	74
7.1.10. Silah ve silah takımları	75
7.1.11. Vakıflar.....	75

7.1.12. Din ve Eğitim Kurumları.....	78
7.2. EKONOMİK HAYAT.....	80
7.2.1. Sanayi.....	80
7.2.2. Ticaret.....	83
7.2.3. Tarım ve Hayvancılık.....	85
7.2.3.1. Ziraat.....	85
7.2.3.2. Hayvancılık.....	86
7.2.4. Vergiler.....	86
8. TRANSKRİPSİYONLU METİN.....	90
9. BULGULAR.....	513
10. SONUÇ.....	515
11. KAYNAKLAR.....	517
12. SÖZLÜK.....	519
13. ÖZGEÇMİŞ.....	536

KISALTMALAR LİSTESİ

Bkz. : Bakınız

C. : Cilt

İ.A. : İslam Ansiklopedisi

S. : Sayı

s. : sayfa

TŞS: Tokat Şer'ıye Sicilleri

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Karşılaştırmalı Tereke Örneği.....	51
Tablo 2. Tokat'ta Müslüman Mahalleleri (1797-1799)	56
Tablo 3. Tokat'ta Gayrimüslim Mahalleleri (1797-1799)	57
Tablo 4. Komanat Nahiyesi Köyleri	58
Tablo 5. Tozanlu Nahiyesi Köyleri	59
Tablo 6. Kâfirni Nahiyesi Köyleri	60
Tablo 7. Yıldız Nahiyesi Köyleri	61
Tablo 8. Dönekseabad Nahiyesi Köyleri.....	61
Tablo 9. Tokat kazasında ev eşyası isimleri	67
Tablo 10. Tokat kazasında giyecek adları	69
Tablo 11. Tokat kazasında mutfak eşyaları	71
Tablo 12. Tokat'ta tüketilen gıda ve temizlik maddeleri	72
Tablo 13. Tokat kazasında ziynet eşyaları.....	72
Tablo 14. Tokat kazasında kullanılan kumaşlar ve hammaddeleri	73
Tablo 15. Tokat kazasında kullanılan koşum takımları.....	74
Tablo 16. Tokat'ta adı geçen silah ve silah takımları	75
Tablo 17. Tokat'ta camii ve mescid adları	78
Tablo 18. Tokat'ta medrese adları	79
Tablo 19. Dokumacılık sektörü ile ilgili iş kolları	80
Tablo 20. Dericilik sektörü ile ilgili iş kolları	80
Tablo 21. Gıda ve yem maddeleri sektörü ile ilgili iş kolları	81
Tablo 22. Alet ve edevât imalat sektörü ile ilgili iş kolları	81
Tablo 23. İnşaat sektörü ile ilgili iş kolları	82
Tablo 24. Diğer iş kolları (kendi aralarında grup oluşturmayan)	82
Tablo 25. Tokat'ta bulunan hânlar.....	83
Tablo 26. Tokat'ta yetiştirilen hayvanlar	86

1.GİRİŞ

1.1. Genel Olarak Şer'îye Sicillerinin Tanımı, Kapsamı ve Hazırlanışı

Kadınların verdikleri ilâm, hüccet ve cezalarla, görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterlere şer'îye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri ve zabt-ı vekâyi sicilleri ismi verilmektedir (Bayındır, 1986: 1).

Şer'î mahkemeler tarafından verilen her çeşit ilâm, hüccet ve şer'î evrak istisnasız asıllarına uygun olarak bu defterlere kaydedilmektedir. Hâkim, mahkemede mutlaka bir sicillât defteri bulundurmakta, verdiği ilâm ve hüccetler muntazam şekilde bu deftere yazılmaktadır.

Şer'îye sicilleri ile ilgili olarak üç temel kavramın bilinmesi gerekir. Bunlardan ilki *mahdar* kavramıdır. Sözlük anlamı huzur ve hazır olmaktır. Terim olarak ise iki manası vardır. İlki bir dava ile ilgili kayıtlar; tarafların iddia ve delillerini içeren , ama hakimin kararına esas teşkil etmeyen yazılı beyanlardır. İkincisi ise, bir mesele hakkında düzenlenen yazılı belgenin içeriğinin doğruluğunu ilâm için, belgenin altında mecliste hazır bulunan ve meseleyi bilen subaşı, muhızır, çavuş gibi görevlilerin yazılı şahadetlerine ve imzalarına da mahdar denir.

İkinci önemli kavram ise *sicildir*. Sözlük manası okumak, kaydetmek ve karar vermek olan bu kelimenin terim olarak ise; insanlarla ilgili tüm hukuki olayları, ve kadınların verdiği karar suretlerini, çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere şer'îye sicilleri denilmektedir. Bu defterler belli bir usule göre hazırlanmaktaydı. Ama tüm defterler aynı ebatlarda değildir. Mahkemelere göre veya hakimlere göre defter ebatları değişmiştir. Yazıları genellikle ta'lik kırması denilen şekildedir. Kullanılan kâğıtlar çok sağlam, parlak, mürekkepleri günümüze değin parlaklığını muhafaza edecek kadar sâbittir. Genellikle defterlerin üzerinde kadınların ismi mevcuttur.

Şer'îye sicillerinin incelenmesinden, bir kadının göreve başlar başlamaz defterin ilk sayfasına adını, sanını, göreve başlama tarihini yazdığını görmekteyiz. Görevi bitince ise bizzat kendisi veya emini vasıtasıyla defteri halefi olan hakime devir teslim etmektedir. Eğer teslim edilmemişse yeni hakim sicil defterlerini selefinden talep eder. (Akgündüz, 1988 : 17).

Şer'îye sicillerindeki her çeşit yazılı kayıt belli bir usule göre düzenlenip yazılmaktaydı ki bu usule sakk-ı şer'î usulü denilirdi. Sakk kelimesi sözlükte kısaca 'yazılı belge' anlamını taşır. Terim olarak, şer'î mahkemelerin sicile kaydettiği veya yazılı olarak taraflara verdiği her türlü belgenin düzenlenmesinde ve yazımında takip edilen yazım usulüne sakk-ı şer'î denir. İlam ve hüccetler başta olmak üzere tüm kayıtların düzenlenme ve yazım şekillerini açıklayan örnekler yazılmış, sakk kitapları yayınlanmıştır. Böylece şer'îye sicillerindeki kayıtların nasıl yapılacağı sağlam ve düzenli esaslara bağlanmıştır. Yine her kadının uygun sakk düzenleyemeyeceği düşünülerek, onlara yardım amacıyla âlim kadıarca muhtelif muamelelerin nasıl yazılacağına dair numunelik sakklar yazılmıştır. Şer'îye sicillerindeki kayıtlar genellikle bu numunelere uymaktadır.

İslam hukukunda bu tür yazılı işlemlerde izlenecek yol, 'Kitâbü'l-Mahâdır ve's-Sicillât' adıyla anlatılmış ve bu usul Osmanlı mahkemelerince Türkçeleştirilip, yazılı işler standart hale getirilmiştir (Akgündüz, 1988 : 18).

İlk dönemlerde şer'îye sicillerindeki yazı dili Türkçe ve Arapça karışıktır. Ama 17. yüzyılın sonlarında örnek sakklar yazılınca dil tamamen Türkçeleşmiş ve usul birliği sağlanmıştır.

Şer'î mahkemelerde meydana gelen yazılı işlemlerin hepsi sicile yazılmamıştır. Kaydedilmesi gereken şer'îye sicilleri günümüzdeki mahkeme tutanaklarına pek

benzemez. Eski tarihli defterlerde vakfiye dışındaki kayıtların genelde sayfanın yarısını geçmediği görülür. Hatta bir sayfaya beş, altı, bazen sekiz hukukî muamelenin yazıldığı olur. Eski defterlerin, kadının cübbesinin cebine sığacak şekilde ince, dar ve küçük olduğu görülür. Bu dönemde şer'îye sicil defterleri genelde aynıdır. Ancak Tanzimattan sonra sicil defterlerine, şahitleri tezkiye eden şahısların da isim ve adresleri yazılmış, yine verilen kararların gerekçeleri geniş tutulmuştur. Dolayısı ile bu dönemde şer'îye sicil defterleri ebat olarak büyük ve hacimli olmuştur.

Tüm şer'îye sicil defterlerinin başında genellikle Arapça yazılmış giriş (dibace) bölümü vardır. Bu bölümde Allah'a ve Hz.Peygambere, şer'î hükümlere saygı arz edilirdi. Daha sonra hakimin adı ve vazife ünvanı ile tayin beratı veya buyuruldusu da defterin başına yazılırdı. Kadılar değişince giriş de değişirdi. Ancak dibacelerde düzenli bir üslup kullanılırdı. Tüm şer'î sicillerde kadılarca kullanılan imza ve mühürler bütünlük gösterirdi.

Şer'îye Sicillerindeki Belge Çeşitleri:

Şer'îye sicil defterlerindeki yazılı kayıtları iki kısma ayırabiliriz. İlki; kadılarca oluşturulup yazılan kayıtlardır. Bunlar hüccetler, ilamlar, marûzlar, müraseleler ve diğer kayıtlardır. İkinci kısım ise kadılarca oluşturulmayan ama kendilerine hitaben gönderilen ve sicile kaydedilen ferman, buyuruldu, tayin beratı ve diğer hüküm çeşitleridir (Akgündüz, 1988 : 20).

1.2. Osmanlı Devleti'nde Yargı , Mahkemeler ve Görevliler

Yargılamamanın Şekli: Yargılamayı yapacak olan kadı, davalı taraflar arasında yapacağı yargıyı alenen yapar. İsteyen herkes yargılamayı dinleyebilir. Ama karardan önce kadı ne şekilde karar vereceğini belli etmez. Davanın görülmesi esnasında önce davacının iddiasını takrir ettirir. Eğer iddia daha önce yazılı olarak mahkemeye

verilmişse okuyarak davacıya tasdik ettirilir. Daha sonra davalı sorguya çekilir. Davalının itirazı, defî ve karşı davası varsa mahkemede dinlenir. Davalı davacının iddiasını kabul ederse, hakim onu ikrarı ile ilzam eder. Eğer davalı inkâr yoluna gider ise; hakim davacıdan delil (beyyine) talep eder. Davacı delilleri ile iddiasını isbat ederse, hakim davacının şahitlerini gizli ve açık tezkiye ettirir. Bu şahitlerin şهادetlerinin makbul olduğu ortaya çıkınca hakim davalı aleyhine karar verir. Davacı iddiasını deliller ile isbatlayamazsa, davalıya yemin teklif ettirebilir. Davacı bu teklifte bulunmaz, veya davalı yemin ederse hakim davacıyı iddiasından men eder. Davalının yeminden kaçması durumunda hakim onun aleyhine karar verir. Tüm bu işlemler bitince hakim verilen kararı veya tutulan tutanağı hüccet veya ilam şeklinde düzenler ve iki tarafa verir. Verilen kararın sebep ve şartları eksiksiz ise hakim verilen kararı ertelemesi uygun değildir.

Kadının verdiği karara kazâ veya hüküm denir. Bu kararlar iki kısma ayrılır. İlki hakim davalı aleyhine hükmettiği karardır. Bu kararlar davalının mahkum edildiği durumlarda görülür. Bunlara kazâ-i ilzâm, kazâ-i mülk, kazâ-i istihkak adları da verilir. İkincisi ise davacının aleyhine verilen karardır. Hakim davacının hakkı olmadığını ve davayı terk etmesini ister. Buna kazâ-i terk denir. Davacının iddiası isbat edilemediği takdirde verilen kararlardır. Mahkemelerde verilen karar icra makamınca infaz edilmektedir (Akgündüz, 1988 : 71).

Mahkemeler ve çeşitleri :

Osmanlı Devleti'nde mahkemeleri iki kısma ayırmak mümkündür. Birincisi şer'îye mahkemeleridir. Şer'îye sicilleri bu mahkemelerle ilgilidir. İkinci kısım ise şer'îye mahkemeleri dışındaki mahkemelerdir.

Şer'îye Mahkemeleri:

Şer'î hükümlere göre yargılama yapılan mahkemelerdir. Yargılamayı kadılar yapar. Mehâkim-i şer'îye, meclis-i şer', meclis-i şer'-i enver veya nebevî adları da kullanılır.

Osmanlı şer'îye mahkemelerini Tanzimat öncesi ve sonrası olarak iki dönemde ele alabiliriz.

İslam tarihinde kadılık görevini ilk yapan Hz. Peygamber oldu. Daha sonra halifeler bu görevi ifa etti. Çünkü yargı görevi halifeye veya halifenin yetki verdiği kadılarca yerine getirilmekteydi. İlk dönemlerde her vilâyete bir kadı tayin edilmekteydi ve tayin yetkisi halifeye verilmişti. Bu yetki daha sonra sultanlara geçti.

Osmanlı Devleti de kuruluş yıllarından itibaren aynı yolu benimsedi. İlk zamanlarda bu müessese tam yerleşmediğinden ilk Osmanlı kadıları diğer İslam ülkelerinden seçilirdi. Osmanlı Devleti'ndeki şer'î mahkemelerin yapısı ve işleyişi ilk Müslüman devletlerle aynı olup, tek farkı Osmanlı Devleti'nde yargı dilinin önce yarı oranında, sonraları ise tamamen Türkçe olmasıdır.

Şer'îye mahkemelerinin binası bulunmamaktadır. Ancak yargılamanın yapıldığı, arayanların kadıyı bulabileceği belli bir yerin olması mecburdur. Bu yer bir cami veya mescid olabileceği gibi kadının evi, medreselerin bir odası olabilir. Kadılar bilinen yerlerde görev yapmaktadır.

Şer'îye mahkemeleri ve kadılar hakkında ilk önemli değişiklik II. Mahmud döneminde yapılmıştır. 1837 yılında İstanbul kadısının makamı Bâb-ı Meşihat'a taşınmış, resmî bir binada ilk defa yargı görevi yapılmıştır. Yine 1838'de Ceza Kanunnâme-i Hümayûnu çıkarılmış, kadıların yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek ve yolsuzlukları engellemek amaçlanmıştır (Akgündüz, 1988 : 76-77).

İlk dönemlerde kadılar, kazaskerlere bağlıydı. Kazaskerler ise sadrazamlara

bağlı olarak görev yapar ve onlar adına şer'î hükümleri uygularlardı. Tanzimat ile bu sistem değişmiş kazaskerler şeyhülislamlığa bağlanmışlardır.

1839 tarihli Tanzimat Fermanı ile şer'îye mahkemeleri konusunda da değişiklikler olmuştur. 1859 tarihli Mahâkim-i Şer'îye Hakkında Nizamname ile bu mahkemelerin yetki sınırları tespit edilerek, Evkâf ve Kassâm Mahkemelerinin yetkileri saptanmıştır. 1867 tarihli Divân-ı Ahkâm-ı Adliye nizâmnamesi ile miras, aile, vakıf, şahsa karşı işlenen suçlar ve cezalar dışındaki hususlar bu mahkemelerin yetkisinden alınmıştır. Aynı tarihli Şur'â-yı Devlet Nizâmnamesi ile idarî yargı yetkileri sınırlandırılmıştır. (Akgündüz, 1988 : 77).

1870 tarihli Nizâmname ile Nizamiye Mahkemelerinin temeli atılmış, şer'îye mahkemelerinin bazı yetkileri bunlara bırakılmıştır. Aynı zamanda kurulan Havale Cemiyeti ve İcra Cemiyeti alanları ile ilgili yetkileri şer'îye mahkemelerinden almıştır. 1871 yılında Nizamiye Mahkemeleri tam olarak kurulmuş, hukuk-ı şer'îye dışındaki tüm yargı yetkisi bunlara devredilmiştir. 1873' de yüksek şer'î mahkeme olan Meclis-i Tedkikat-ı Şer'îye kurulmuştur. Bu mahkeme haftada üç gün çalışacak, kendisine havale edilen dava ve meseleleri temyiz mahkemesi gibi inceleyip sonuca bağlayacaktır. Çözüm şer'î hükümlere göre olacaktır. Şer'î mahkemelerde görülen davalarda aykırılık varsa Şeyhülislamlığa havale edecektir.

Nizamiye ve Şer'î Mahkemelerin görevleri konusunda karışıklık olunca 1888'de Mahâkim-i Şer'îye ve Nizamiye'nin Tefrik-i Vezâifi Hakkında İrâde-i Seniye ile iki mahkemenin yetkileri daha net ayrıldı.

1909 tarihinde Nizamiye Mahkemelerinde karar altına alınan şahsî hak davalarının Şer'îye mahkemelerinde görülemeyeceğine karar verilmiş ve 1913 tarihli Hükâm-ı Şer' ve Me'mûrin-i Şer'îye Hakkındaki Kanun-ı Muvakkat ile Şer'îye

Mahkemelerinin taşra ve merkez teşkilatı yeniden yapılandırılmıştır. 1914’de bir kanun ile bütün Şer’iye Mahkemeleri Adliye Nezâretine bağlanmıştır. ‘Şer’iye’ adıyla Mahkeme-i Temyizde bir daire kurulmuştur.

1920’de Şer’iye Mahkemeleri yine Şeyhülislamlığa bağlanmıştır. 1924 yılında Mahâkim-i Şer’iyenin İlgası ve Mâhâkimin Teşkilatına Aid Ahkâmı Muadil Kanun ile Şer’iye Mahkemeleri kaldırılmıştır (Akgündüz, 1988 : 78).

Nizâmiye Mahkemeleri ve Diğer Yargı Organları:

Günümüzdekine pek benzemesede tarihin değişik dönemlerinde yargı gücünün bazen tek elde toplandığı, bazen değişik kurumlarla ortak kullanıldığı görülür. Eski Türk hukukunda da böyle olmuştur. Özellikle Nizamiye Mahkemeleri, Şer’iye Mahkemelerine yargı gücü kullanımında ortak olmuştur.

Kadıların verdikleri kararlar ancak arkasında yüksek otorite ve icra gücü varsa etkilidir. Kararların icrası Abbasilere kadar etkili devam etmiştir. Ama sınırlar genişleyince kadıların otoritesi zayıflamış, aldıkları kararları mahalli idareciler çiğnemiş veya uygulamamıştır. Bu durumu düzeltmek için Şer’iye Mahkemelerinden daha yüksek ve icra gücü kuvvetli bir makama ihtiyaç duyulmuştur. Abbasiler zamanında bu yüksek yargı organı velâyetü’l-mezâlim veya kazâ’ül-mezâlim adıyla kurulmuştur. Yürütme ve yargı gücü birleşip bu yüksek mahkemeyi oluşturmuştur. Temelde şer’î mahkemelerden farklı değildir. Ancak aldığı kararı hemen uygulaması yönüyle ayrılır.

Abbasiyle başlayan bu usul diğer Müslüman devletler ile Selçuklularda ve diğer Türk devletlerinde de devam etmiştir. Sadece adlarında farklılık vardır. Osmanlıya gelince bu görevi Divan-ı Hümâyûn yerine getirmiştir. Orhan Gazi ile başlayan divanın iki önemli işlevi vardır. İlki devletle ilgili tüm işlerin yapılması, ikincisi ise şahısların şikayetlerini inceleme, anlaşmazlıkları çözme merciidir. Bu yönüyle yüksek yargı

organı özelliğindedir. Yani velâyetü'l-mezâlîme benzer.

Osmanlının gerileme döneminde Divan-ı Hümâyûn fonksiyonunu kaybetmeye başlayınca, 1837'de bu görevi yapacak iki müessese kuruldu. İlki kazâî organ olan Meclis-i Ahkâm-ı Adliye olup, ihtiyaç duyulan kanunları hazırlamak görevidir. İkincisi Dâr-ı Şûrâ-yı Bâb-ı Âli'dir ve tamamen idareden sorumludur (Akgündüz, 1988 : 80).

Tanzimattan sonra da bu iki kurum önemini korudu. 1868'de benzer iki kurum ile yer değiştirdi. İlki 1868 tarihli Nizamname ile teşekkül eden Divân-ı Ahkâm-ı Adliye'dir. Başında Ahmet Cevdet Paşa'nın olduğu bu yüksek mahkeme, ceza ve hukuk diye iki daireye ayrıldı. Her daire en az beş en çok on üyeden teşekkül eder. Görevi hukuk ve ceza davalarına bakmaktır. İkincisi ise 1868 tarihli Şûrâ-yı Devlet Nizamnamesi ile teşekkül eden yüksek idari organ olan Şûrâ-yı Devlet'tir. Kamuya ait idari maslahatların görüşüleceği bir meclisdir. İdari işleri inceleyip karar vermek, devletin şahıslarla davalarını görmek, devlet memurları için idari yargı yapmak, uyuşmazlık mahkemesi görevi, bütçeleri denetleme, tüm kanun ve nizamları incelemek gibi adlî ve idarî yetkileri vardır. Beş daireye bölünmüştür. Maliye ve evkâf, Adliye, Maârif, Nâfia, ticaret ve ziraat ile Mülkiye, Zabita ve Harbiye dairesi.

1869'da ise Maliye ve Maârif daireleri birleştirildi. Tüm idarî davaların mercii olan muhâkemât adıyla yeni bir daire kuruldu. 1872 tarihli İrade-i Seniye ile Şûrâ-yı Devlet ; Dahiliye, Muhâkemât, Tanzimat adıyla üç daireye indirilmiştir.

1869'da Divân-ı Ahkâm-ı Adliye çatısı genişletilerek, Divân-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamiye Mahkemeleri adını almıştır. Bu mahkeme dört dereceye ayrıldı. Kazalarda Deâvî Meclisleri, Livalarda Temyiz-i Hukuk Meclisleri, Vilayet merkezlerinde Temyiz Divanları, Dersaadetde Divan-ı Ahkâm-ı Adliyedir.

1870 tarihli Havale Cemiyeti ve 1869 tarihli İcra Cemiyeti Şer'iyeye

Mahkemelerinin bazı görevlerini ifa ettiler.

1871'de nizamiye mahkemelerinin teşkilatı yeniden düzenlendi. Buna göre nizamiye mahkemeleri bidâyet ve istinâf mahkemeleri diye ikiye ayrılmıştır .Nahiye ve karyelerde ihtiyar meclisleri kurulup, sulh mahkemesi görevi yaptılar. Lüzum görülen livâ ve vilâyet merkezlerinde ticaret mahkemeleri kuruldu.

Devlet merkezindeki mahkemeler 1871 tarihli Dersaadet Hukuk-u Adliye ve Cezâiye Mahâkim-i Nizamiyesinin Teşkilat ve Vezâifine Dair Nizamname ile üç kısma ayrıldı. İlki bidâyet mahkemeleri, ikincisi istinaf mahkemeleri, üçüncüsü ise temyiz mahkemesidir.

1878 tarihli Mahâkim-i Nizamiyenin Teşkilatı Kanun-u Muvakkatı ise, Nizamiye mahkemelerinde ceza ve hukuk mahkemeleri ayrımını belirgin hale getirdi. Mahkeme teşkilatlarıyla ilgili bundan sonra yapılan çalışmalar ehemmiyetli değildir. Cumhuriyetle beraber hem hukuk sistemi hem de adli teşkilatda çok önemli değişiklikler yapılmıştır (Akgündüz, 1988 : 81).

Görevliler:

Osmanlı Devleti'nde mahkemede çalışan görevliler şunlardır:

Kadılar(Hâkimler): İnsanlar arasında meydana gelen dava ve nizaları şer'î kanunlara göre çözmek amacı ile bizzat sultanlar tarafından atanan görevli şahıslara hâkim, kadı veya hâkimü'ş-şer' denirdi .Osmanlıda adliye teşkilatının temelini kadılar oluşturur. Buldukları mahallin hem hâkimi hem belediye başkanı hem de halkın her konuda danıştığı makamdır (Akgündüz, 1988 : 68).

Hâkim yargı görevini icra eden asıl memurdur. Bu makam çok önemlidir. Bu makamda bulunan insanın her yönüyle güvenilir olması gerekir. Hâkimlerde aranan bazı özellikler vardır. En başta güvenilir, doğru, sağlam iradeli, şahsiyet sahibi bir insan

olmalı ve yerli yerinde karar verebilmelidir. İslam hukuku ve fıkıh ilmine vâkıf, muhakeme hukukunu bilen ve davaları buna göre çözen kuvvette olmalıdır. Hâkim eksiksiz bir temyiz gücüne sahip olmalıdır. Bu nedenle çocuk yaştakiler, körler, bunamışlar, dilsizler ve konuşulanları duyamayacak kadar sağır olanlar hâkim olamazdı. Böylesinin hakimliği caiz olmaz ve verdikleri kararları geçersiz olurdu (Akgündüz, 1988 : 82-83).

Kadılıkta aranan bazı şartlar vardı. Kadının, Müslüman, tam ehliyetli, akıllı, baliğ ve hür olması gerekir. Hanefiler dışındaki İslam hukukçuları kadının günahsız olması ve erkek olması şartını aramaktadır. Hanefi hukukçular ise Müslüman olması şartı ile günahkârların da ve bazı haller dışında bayanların da kadılık yapabileceğini kabul eder (Akgündüz, 1988 : 70).

Kadılar şer'î hükümleri uygulamakla görevlidir. Tartışmalı olan konularda Hanefi mezhebinin en sahih görüşünü bulup icra eder. Kadılar şer'îye sicillerini yazmak, mirasları paylaşmak, velisi olmayanları evlendirmek, öksüz ve kaybolan insanların mallarını korumak, vasi veya vekil atamak ve görevden alma, vakıfların onayını yapıp hesaplarını inceleme, nikâh işlemini yapma, vasiyetleri yerine getirmek gibi şer'î görevleri ifa etmekle görevli idiler. Yine memleket nizamı, vatandaşı koruma türünden idarî konularda diğer yetkililerle işbirliği yapıp, kendisine gelen talimat ve emirleri uygulamak vazifelerindedir. (Akgündüz, 1988 : 68).

Hâkimlerin tayin ve azilleri konusuna da değinmek gerekir. Hâkimler sultanlar tarafından atanır. Muhakemeyi yürütme ve karar verme konusunda sultanın vekilidirler. Görevden alma yetkisi sultana aittir. Görevden alınma için bir sebebin olması şart değildir. Sultan hâkimleri atama ve görevden alma konusunda başkasına da yetki verebilir. İlk zamanlar kazaskerler bunu yapmış; daha sonra tüm kadılar şeyhülislamın

teklifi ve padişahın onayı ile atanmıştır. Vali, beğlerbeği gibi görevliler kadı tayin edemezdi. Bütün kadılar sultanın vekili olarak görev ifa ederdi. Sultanın ölmesi ile hâkimlerin görevi sona ermezdi (Akgündüz, 1988 : 85-86).

Sultan veya yetki verdiği birisi , hâkimi görevden alabilirdi. Görevden alınmak için bir sebebin olması gerekmezdi. Hâkimin görevden alınması kendisine bu konuda haber gelmesine bağlıdır. Bu ise üç şekilde olurdu. Birincisi yazılı bir emirle görevden almadır. Bu emir yerine ulaşır ulaşmaz görev sona erer, artık hâkim davaya bakamaz baksa dahi geçerli olmazdı. İkincisi, haberin sözlü olarak gelmesidir. Bu durumda da aynı işlem yapılırdı. Üçüncüsü ise yerine başka hâkimin atanması şeklinde olurdu. Bu durumda da öncekinin görevi biterdi. Bir hâkim kendisi istifa ettiğinde padişaha arzı icab ederdi.

Kadılıklar derece olarak iki gruba ayrılmıştır. İlki Mevleviyet denilen büyük kadılıklardır ki devlet bunlara çok önem verirdi. Rumeli Kazaskerliği en büyük mevleviyetti. Daha sonra Anadolu Kazaskerliği, İstanbul Kadılığı, Haremeyn Mevliyeti, Bilâd-ı Hamse Mevliyeti, Mahraç Mevliyeti, Devriye Mevliyeti, Pâye-i Mücerrede Sahipleri gelmekteydi.

İkinci derece kadılıklar ise kaza kadılıklarıdır. Rumeli ve Anadolu kaza kadılıkları mevcuttur. Rumeli dokuz, Anadolu ise on sınıf kaza kadılıklarına ayrılmıştı.

Kadıların uyması gereken esaslar kısaca şunlardır: Kadı yargılama meclisinde ciddi olacak, taraflarla şakalaşma, alış-veriş gibi ciddiyeti bozacak fiillerde bulunamayacaktır. Kadı taraflardan asla hediye kabul etmeyecektir, tarafların davet veya ziyafetlerine katılmayacaktır. Zira rüşvet şüphesi oluşur. Hâkim sadece umumî davetlere katılabilir. Taraflar dışındaki şahısların davetlerine de katılamazdı. Yargılama devam ederken hâkim evine taraflardan birini kabul edemez, şüphe uyandıracak

konuşma ve işaretler yapamazdı.

Kadı, taraflar arasında din, dil, renk ayrımı yapamaz, akrabaları lehinde karar veremezdi. Adalet ve hakkaniyeti gözeterek karar vermek zorundaydı. Kadı, sultanın koyduğu kayıt ve sınırlamalara riayet ederdi.. Davaların görülmesinde sıra esastır ancak kamu yararı için acil görülmesi gereken dava olursa öne alınabilirdi. Aksi halde kronoloji esastır. Kadının liyakatlı kişilerden görüş alma hakkı bulunmaktaydı.

Kadının doğru karar vermesini engelleyecek halleri varsa (üzüntü, açlık, susuzluk, aşırı sevinç v.b.) karar vermeye kalkışmamalıdır. Yargılama için lazım olan incelemeyi yapmalı, davayı sürüncemede bırakmamalıdır. Çünkü adaletin gecikmesi adaletsizlik sonucunu doğururdu (Akgündüz, 1988 : 71).

Nâibler: Kelime anlamı vekil demektir. Osmanlı hukukunda iki anlamı vardır. Tüm kadılar padişahın vekili olup, nâib veya nüvvâb adıyla anılırdı. Diğer kadıların kendi yerlerine davaya bakmak için görevlendirdiği şahıslardır. Bunlar kadılarca yazılan mürâselerle atanırdı. Zira kadı atandığı yere bizzat gitmeyip nâib de gönderebilirdi. Nâibler kazâ, mevâli, arpalık nâibleri diye ayrılırdı.

Muhzırlar: Gerek görülen şahısları mahkemeye hâkimin huzuruna götürürlerdi. Mahkemelerde kâfi miktarda muhzır olabilirdi. Bunların belli bir maaşı olmayıp, taraflar ve ilgililerden aldıkları ücretlerle yetinirlerdi.

Müşâvir: Kadı lüzum görünce müftü ve İslam hukukçularından fetva alabilir, muhakeme sırasında bunları yanında tutabilirdi. 1913'ten sonra bazı mahkemelerde müşâvirlik kadrosu ihdas edilmiştir.

Mübâşir: Hâkimin emrini tebliğ etmekle vazifelidir. Bunlara devlet maaş vermez, masrafları gittiği yerin halkınca karşılanırdı.

Kâtip: Güvenilir, davaları yazma ve ilam hazırlamada yetenekli birisi kâtip

olarak mahkemede görevlendirilirdi. Hediye almaması için uygun bir yerde dururdu. Tarafların iddia ve savunmalarını, şahitlerin şahitliğini yazardı. Mahkemede başkâtip ve yeterince kâtip olması gerekirdi.

Hademeler: Gerekli evrakı getirmek ve güvenliği sağlamakla görevlidirler. Yargılama esnasında gereksiz söz ve hareketlere engel olurlardı. Hâkimden uzakta dururlardı. Hademeler heybetli şahıslardan seçilirdi. (Akgündüz, 1988 : 81).

Tezkiye Memurları: Yine gerekli hallerde mahkemede bu memurlar görevlendirilirdi. Bunlar şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması yapardı.

Çavuşlar: Osmanlı adliye teşkilatında önemli bir yerleri vardı. Günümüzdeki icra memurlarının yaptığı görevi yapmaktaydılar. Bunlara Dergâh-ı Alî Çavuşları da denirdi. Mahkemeden sâdır olan ilamların icrası, borçlunun mallarının satılıp borcunun ödenmesi, borçlu ödememekte ısrar ederse hapisle cezalandırılması, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı görevlerindendi (Akgündüz, 1988 : 73).

Subaşılar: Devlet merkezindeki Çavuşların vazifesini sancak, kaza, nahiye ve köylerde Subaşılar yerine getiriyordu. Sancaklarda sancakbeyinin özel adamı, polis amiri; kaza ve daha küçük yerlerde idare amiri olan subaşılar şer'î mahkemelerde icra ve infaz vazifesi yapardı.

Kassamlar: Kelime manası olarak taksim eden şahıs demektir. Hukukî terim olarak ise ölen bir şahsın terekesini mirasçıları arasında taksim eden memur anlamına gelir. İki sınıf kassamdan söz edilir. İlki kazasker kassamı, ikincisi şer'î mahkemelerin olduğu yerlerde mevcut olan kassamlardır. Kazaskere bağlı olanlar askerî sınıfın terekelerini mirasçılarına taksim ederdi. Belli bir maaşı olmayan kassamlar, hizmetleri karşılığı taksim ettikleri terekelerin belli bir bölümünü resm-i kısmet adı altında alırdı.

Kadılarının yanında olan kassamlar ise, askerî sınıf dışında kalan vatandaşların

miraslarını varislere dağıtırdı. Her kadılıkta müstakil bir kassam defteri mevcuttu. Bir şahıs vefat edince onun terekesi kassamın huzurunda tespit edilir ve kalem kalem kassam defterine yazılırdı. Sonra bu malların değerleri bilirkişilerce saptanıp altına yazılır, ve şer'î usullere göre taksim edilirdi. Tanzimattan sonra bu müessesese kaldırılıp, sadece İstanbul kassamlığı bırakılmıştır (Akgündüz, 1988: 75).

Kassamın özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür: Müslüman olmak, adalet sıfatına haiz olmak, hukuk bilgisinin çok olması ve özellikle miras hukukunu çok iyi bilmek, hür olmak, azaları sağlam olmak.

Kassamların hazırladığı tereke defterleri genellikle şu sıra takip edilerek oluşturulurdu. İlk olarak vefat eden şahsın tanıtımı, ikinci olarak mirasa konu olan malların dökümü, daha sonra borç, masraf gibi giderlerin tespiti, varislere ve beytülmalâ kalan kısmın hesaplanması.

Kapıcı: Hâkime müracaat etmek isteyenleri sıraya koymakla görevliydi.

2. LİTARATÜR ÖZETİ

Şer'ıye sicillerinin tanımı, içeriği ve önemi hakkında çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ahmet Akgündüz (Akgündüz, 1988), Abdulaziz Bayındır (Bayındır,1986) 'ın çalışmaları bunlar arasında öne çıkmaktadır.

Tokat Şer'ıye Sicilleri üzerinde de çalışmalar mevcuttur. Bunlar genellikle makaledir. Bu bağlamda Dr. Ali Açıknel'in Tokat Şer'ıye Sicillerine Göre Beylerbeyi Buyuruldularını inceleyen bir makalesi vardır (Açıknel, 2001). Makale, Tokat Şer'ıye Sicillerinde kayıtlı buyuruldular yardımı ile beylerbeyi buyuruldularının diplomatik ve içerik analizini kapsamaktadır. Yine şer'ıye sicillerindeki bir belge türünün nasıl inceleneceğini göstermesi bakımından da önemlidir. Taşrada bulunan beylerbeyilik kurumu ve beylerbeyilerin görevleri hakkında önemli bilgiler içermektedir.

Yine Ali Açıknel ve Abdurrahman Sağırılı'nın salyane defterleri hakkındaki çalışması Tokat Şer'ıye Sicillerinden belge türü çalışmalarına bir örnektir (Açıknel ve Sağırılı, 2005). Bu çalışmada 1771-1840 yıllarında Tokat Kazası'ndaki salyane vergisi uygulaması şer'ıye sicillerindeki belgelere dayanılarak incelenmiştir. Makalede salyane defterlerinin hazırlanması, verginin taksimi ve kontrol edilmesi, toplam salyane vergileri ve bu vergileri toplayan görevliler hakkında bilgiler verilmiştir

Ali Açıknel'in Osmanlı Ulak-Menzilhane Sistemi Çerçevesinde Tokat Menzilhanesi (1690-1840) başlıklı makalesi mevcuttur (Açıknel, 2004). Makalede, bahsedilen dönemde Tokat menzilhanesi, Tokat Şer'ıye Sicilleri ve arşiv belgelerine dayanılarak incelenmiştir. Tokat menzilhanesinin Anadolu yol güzergahlarına göre konumu, Osmanlı ulak-menzilhane sisteminde zamanla görülen bozulmalar ve düzeltme çabaları, bunların Tokat menzilhanesine etkileri ile Tokat menzilhanesinin görevlileri ve

masraflarının nasıl karşılandığı değerlendirilmiştir. Makale, konu ile ilgili az sayıdaki bölgesel çalışmalara önemli katkılar sağlamaktadır.

Büyük ölçüde Tokat şer'îye sicillerine dayalı olarak Mehmet Beşirli tarafından hazırlanan “Orta Karadeniz Kentleri Tarihi -1-Tokat (1771-1854)” adlı kitap, Tokat tarihi bakımından oldukça önemlidir (Beşirli, 2005). Dört bölümden oluşan kitabın birinci bölümünde idari yapı, ikinci bölümünde ekonomik durum ele alınmıştır. Üçüncü bölüm sosyal yapıya aittir ve bu bölümde aile yapısı, mahalleler, nüfus, sosyal güvenlik kurumları ve bazı sosyal olaylar incelenmiştir. Son bölüm ise askerî teşkilata ayrılmıştır.

Tokat şer'îye sicilleri çalışılırken şahıs ve yer adlarının değerlendirmeye alınması önemlidir. Bu konuda Ali Açıknel'in iki adet makalesi mevcuttur (Açıknel, 2003 ; Açıknel, 2003). Bu makalelerde Artukabad kazası yer ve şahıs adları, kelime yapısı ve köken bakımından incelenmiştir. Şer'îye sicillerindeki şahıs ve yer adları incelenirken bu makaleler örnek olarak alınabilir.

Tokat Şer'îye Sicilleri içerisinde bazılarını yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

Bunlardan ilki Nurcan Abacı tarafından yapılan çalışmadır (Abacı, 1994). Çalışmada ilk olarak XIX. yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi verilmiş, daha sonra Tokat şehrindeki ticarî faaliyetler, üretim dalları, nüfus ve mahalleleri hakkında değerlendirme yapılmıştır. Bakırcılık ve dokumacılığın şehir ekonomisi için önemi, Tokat'ta yaşayan Müslim ve Gayrimüslimlerin faaliyet gösterdiği sektörler tespit edilmiştir

Selda Barbak'ın 1837-1839 tarihlerinde Tokat'ın Osmanlı Devlet'i içerisindeki ticari önemini ortaya koymayı amaçlayan çalışması vardır (Barbak, 2004). Çalışmada Ergani bakır madenlerinin Tokat'ta işlenerek tüm ülkeye pazarlandığı ve bölgenin

transit geçiş noktasında bulunması sebebiyle kervan ticaretinin gelişmiş olduğu kayıtlara dayanılarak ortaya konmuştur.

Zübeyde Akın'ın Tokat'ta yaşayan Müslim ve Gayrimüslimlerin birbirleriyle ilişkilerini ele alan çalışması vardır (Akın, 2004). Bu çalışmada bu iki farklı unsurun etkileşim içerisinde olduğunu, Gayrimüslimlerin İslâm hukûkunun uygulamalarından faydalandıklarını, zımmi kadınlarla evlenen Müslimlerin olduğunu, mahkemede bu iki unsurun birbirlerine şahitlik yaptıklarını ortaya koyan bilgilere yer verilmiştir. Bunların yanında ekonomik faaliyet alanları hakkında da bilgi verilmiştir.

Özellikle vergi gelirleri konusunda bilgiler içeren İsmet Sarıbal'ın çalışması önemlidir (Sarıbal, 2004). Öncelikle 23 numaralı defterin transkripsiyonu yapılarak, Tokat şehrine ait sosyo-ekonomik değerlendirmelere yer verilmiştir. Özellikle 1818-1819 yıllarında halktan toplanan vergiler ve bunların oranları, özellikle cizye gelirleri hakkında yapılan değerlendirmeler önem arz eder. Yine ticari faaliyetlerin temelini oluşturan bakır ve dokuma sanayii ile alakalı veriler ortaya konmuştur.

Aysel Pirdoğan ise 1836-1837 yıllarını kapsayan 48 numaralı defter üzerinde çalışmıştır (Pirdoğan, 2006). Dört bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde Osmanlı yargı sistemi ve şer'eye sicilleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde şer'eye sicillerinde bulunan belgeler içeriklerine göre tasnif edilerek, 48 numaralı defterdeki kayıtlar incelenmiştir. Üçüncü bölümde belgelerden yararlanılarak 1836-1837 yıllarında Tokat'ın idarî ve sosyo-ekonomik yapısı ele alınmıştır. Son bölümde defterin transkripsiyonlu metni mevcuttur.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmamıza konu olan “ 3 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili”, Ankara’da bulunan Milli Kütüphane’nin arşivinden temin edilmiştir. Bunun yanında konu ile ilgili kitap ve makalelere de müracaat edilmiştir. Bu eserlerin referansları kaynaklar bölümünde listelenmiştir.

Çalışmaya belgelerin transkripsiyonu ile başlanmıştır ve bu esnada okunmasında güçlük çekilen kelimeler için Osmanlı Türkçesi sözlüklerine başvurulmuştur. Daha sonra danışman gözetiminde tüm belgeler okunmuş, hatalı veya eksik okunan kelimeler düzeltilmiş, silik olması sebebiyle okunması mümkün olmayan kelimeler dipnotlarla gösterilmiş, şüpheli okunan kelimelerin yanına da “?” işareti konmuştur.

Transkripsiyon işleminden sonra belgelerin tasnifine geçilerek, içeriği bakımından belgeler ayrılmıştır. Bu belgelere ait sayısal veriler, defterin diplomatik incelemesinin yapıldığı bölümde verilmiştir.

Değerlendirme bölümünde, öncelikle şer‘iye sicilleri hakkında açıklayıcı bilgilere yer verilerek, kadılarca sicillere yazdırılan kayıtların yazılış tarzı ve siciller içerisinde bulunan belge çeşitleri hakkında genel açıklamalar yapılmaya çalışılmıştır. Osmanlı Devleti’nde yargılamanın şekli, mahkemeler ve çeşitleri, yargı kurumlarındaki gelişim ve değişmeler ile mahkeme görevlileri hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra Tokat şer‘iye sicilleri tanıtılmış ve 3 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili temel alınarak 1797-1799 yılları arasında Tokat’ın siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik durumu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

4. TOKAT ŞER'İYE SİCİLLERİ

Ahmet Akgündüz'ün çalışmasına göre, Tokat Şer'îye Sicilleri 117 adet olup, Ankara'da bulunan Milli Kütüphane'nin İbni Sina bölümünde bulunmaktadır. Bu sicillerin ilki 1772-1776 yıllarına ait olup 374 sayfadır. En son tarihli şer'îye sicili ise 1914-1920 tarihlerine ait olup 192 sayfadır (Akgündüz, 1988 : 211-212). Ancak Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tarih Bölümündeki Tokat şer'îye sicilleri fotokopilerinden toplam sicil sayısının 120 olduğu görülmektedir.

Mahkeme kayıtları olan şer'îye sicilleri; siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan ait oldukları şehir hakkında zengin bilgiler ihtiva eder. Bu nedenle Tokat tarihinin araştırılmasında Tokat şer'îye sicilleri çok önemli kaynaklardır. Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'îye sicilleri birinci derecede önemlidir ve bu siciller incelenmeden sosyal ve ekonomik tarihin tam olarak ortaya konması mümkün değildir. Özellikle ilmî şehir tarihi araştırmalarının en önemli kaynağı şer'îye sicilleridir. Bu kaynaklar tahlil edilmedikçe yapılan çalışmalar eksik kalacaktır. Sicillerin genel tarihe olduğu kadar, mahalli yer adları ve önemli sosyo-ekonomik müesseselerin, tarihî şahsiyetlerin ortaya çıkarılmasında katkıları önem arz etmektedir. Osmanlı döneminde güçlü bir sosyo-ekonomik yapıya sahip olan Tokat kazasının şer'îye sicilleri de sosyo-ekonomik tarih incelemeleri için zengin malzeme sunmaktadır.

5. 3 NOLU ŞER‘İYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Defterin Tanıtımı:

Bizim çalışmamıza konu olan 3 Nolu Tokat Şer‘iye Sicili H. 1212-1213, M. 1797-1799 tarihleri arasında kapsamaktadır. Defter 175 sayfa olup, 85-114. sayfalar boştur. Defterin 1-84. sayfalar idarî, malî askerî ve benzeri konularla ilgili belegeleri, 175-114. sayfalar arası yerel mahkeme kayıtlarını kapsamaktadır. Bu kayıtların içeriğinden hem yerel hem de genel olarak sosyal ve ekonomik tarih çalışmaları yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Defterdeki kayıtların transkribi yapılırken herbir kayıt için ayrı numara verilmiştir. Örneğin, 10 numaralı sayfada yer alan 3 numaralı belge [10/ BELGE 3] şeklinde gösterilmiştir.

Defterin dili, üzerinde çalışıldığı zaman rahatlıkla anlaşılacak sadeliktedir. Ancak bazı belge türlerinin başında Arapça dua veya ibareler vardır. Sayfalarda belgelerin başlıkları derkenar şeklinde yazılmıştır. Defterdeki kayıtların yazı tiplerinin farklılığından yazıların farklı kâtiplerce kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Yazılar okunabilir şekildedir. Defterde rika yazısı kullanılmıştır. Sicilde bulunan fermanlarda“ buyurdum ki” ve “ vardıkda-vusul buldukda” gibi ibarelerden sonra yazılması gereken ulak adları açık bırakılmıştır. Bu durumu [boş] şeklinde gösterdik.

5.2. Defterin Diplomatik Açıdan İncelenmesi

Yukarıda belirtildiği üzere, 3 Nolu Şer‘iye Sicili iki kısımdan oluşmaktadır. İlk bölüm 84. sayfaya kadar devam etmektedir. Genel olarak, bu bölümde tereke kayıtları ve merkezden gelen belgeler yer almaktadır. Bu bölümdeki kayıtların belge türleri bakımından dökümü ise şöyledir: 62 (46 Müslim, 16 gayrimüslim) tereke kaydı, 9

buyuruldu, 13 salyâne, 12 berât, 19 ferman, 3 serdarlık mektubu, 3 menzil defteri, 1 ihbarnâme, 2 şartnâme, 2 vakfiye, 1 avarız ve 1 i'lâm kaydı.

Defterin ikinci bölümü 175. sayfadan başlar ve 114. sayfaya kadar devam eder. Bu bölümün tamamında yerel mahkemede görülen davalara ait hüccetler kayıtlıdır. Hüccetlerin toplam adedi 156'yi bulmaktadır. Bunların konularına bakılınca vasî ve nafaka hüccetlerinin çoğunlukta oldukları görülmektedir. Yine ibrâ, satış, evlilik, nişanlanma ve boşanma ile miras hüccetlerine de sıkça rastlanmaktadır.

5.3. Defterdeki Belge Türleri:

3 Nolu Şer'îye Sicilinde yer alan belge türleri genel olarak şöyledir: Ferman (Emir), Buyuruldu, Berât, Salyane Kayıtları, Serdarlık Mektubu, Menzil Defteri, İhbarnâme, Şartnâme, İbkâ, Vakfiye, İlâm, Avarız vergi kayıtları, Tereke kayıtları ve Hüccetler. Şimdi bu belge türlerini sırasıyla değerlendirmeye çalışalım.

5.3.1. Ferman

Divân-ı Hümâyûn veya Paşakapısı'ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde tuğra bulunan padişah emirlerinin genel adıdır (Kütükoğlu,2002: 12). Sefer açılması, asker sevki, vergi vb. devlet işlerine dair fermanlar doğrudan doğruya Divân-ı Hümâyûn'un kararı ve padişahın emri ile hazırlanıp ilgili şahıslara gönderilirdi. Çoğunluğu ise beylerbeyi, sancak beyi, kadı gibi görevlilerin mektup veya arzı yada halktan birisinin arzuhali sebebi ile divanda görüşülüp karara bağlanması sonucunda hazırlanırdı. Derkenarlarda fermanın hangi sebeple yazıldığı açıklanmıştır. Divâna gelen meselelerden uygun bulunanlar yazılı veya sözlü olarak padişaha arz edilir, fermana padişahın telhis üzerine yazdığı emirle kaleme alınırdı.

Fermanın rükünleri vardır. Osmanlı diplomatikasında "tahmid" veya "temcîd"

denilen davet rüknü sadece ferman değil tüm tüm belgelerin başında yer alırdı. Bu kısım fermanında çok kısa olup, “hüve” veya “hû” şeklinde Allah’ın adının zikr edilmesidir. Ferman metni, fermanın muhatabı olan “mürselünileyh”denilen şahsın elkâbı ile başlardı. Osmanlı diplomatiğinde, Osmanlı erkânından olsun veya yabancı hükümdar yada devlet adamlarına yazılacak yazılarda kullanılacak elkâblar ayrı ayrı tespit edilmiştir. Elkâblar şahsın görevinin ehemmiyeti ve işgal edilen mevkiye göre belirlenirdi. Elkabdan sonra şahsın adı yer alırdı. Bundan sonra mutlaka dua rüknü bulunurdu. Yine dua da şahsın mevkiine göre idi.

Sadrazam elkâbı, isim ve dua rüknü:

“Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-â’lem müdebbirü’l-umûru’l-cumhûri bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmi’l-enâm bi’r-re’yis-sâ’ib mümehhidü bünyânî’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidü erkânî’s-sa’âdeti ve’l-iclâl el-mahfûfu bi-sunufihi avâtfü’l-meliki’l-a’lâ hâlâ Sivas vâlisi vezîrim Seyyîd Ahmed Paşa edâm’allahu te’alâ iclâlehü...” (TŞS 3,52/4).

Nâib elkâbı, isim ve dua rüknü:

“Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri’în Tokat kazâsında nâ’ib-i şer’ olan Mevlânâ [boş] zîde ilmuhu...” (TŞS 3,66/2).

Ferman bazen birden fazla kişiye de yazılırdı.

“Kıdvetü’n-nüvvâbü’l-müteşerri’în Tokat nâibi Mevlânâ [boş] zîde ilmuhu ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-âyân Tokat vayvodası zîde mecduhu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân bu husûsa mübâşir ta’yîn olunan sadr-ı âzam çukadârlarından Hasan zîde kadruhum...” (TŞS 3,61/2).

Birden fazla kadı ve nâibe hitaben yazılan fermanlar da mevcuttu.

“Mefâhirü’l kuzzât ve’l-hükkâm ma’âdenü’l-fezâ’il ve’l-kelâm Amasya ve Tokat

ve *Turhal kazâlarının kaduları ve nâibleri zîde fazluhum...*” (TŞS 3,78/1).

Duadan sonra “nakil / iblağ” bölümü gelir. Burada fermanın yazılma sebebi açıklanır. Nakilden önce, dua ile nakil bölümünü bağlayan “tevk’î-i refî-i hümâyûn vasıl olacak malum ola ki” ibaresi yer alır. Nakil kısmı konunun önemine veya nakledilen olayın içeriğine göre kısa veya uzun olabilir. Kimi zaman bir cümle iken kimi zaman fermanın büyük kısmı nakil bölümüne ayrılır. Fermanların nakil kısmına girişte “sen” zamiri kullanılır. Fiillerin bitişi ise “-sin” veya “-siz” şeklindedir.

Fermanın yazılmasına neden olan olay yazıldıktan sonra emre geçilir. “Emir / hüküm” denilen bu kısım ikiye ayrılır. İlk kısım “*imdi vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında*” ibaresi ile başlar ve “*fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur*” ibaresiyle biter.

Emrin ikinci bölümü ise, “*buyurdum ki hüküm-i şerîfimle [] vardıkda*” cümlesidir. Fermanların bazılarında “buyurdum ki” ile “vardıkta / vusûl buldukta” arasında açıklık bırakılmıştır. Bu boşluğa fermanı ulaştıracak şahsın adı yazılır. Sonra şöyle devam eden emre geçilir: “*bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzîmü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ’at-makruniyle a’mel ve hareket ve hilafından ittika ve mübâ’edet eylesiz ...*”

Emir rüknünden sonra tekit / tehdit rüknü yer alır. “Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe itimad kılasız” ibaresi vardır. Tekidden sonra tarih yer alır. Tarihlerin başında genelde “tahrîren fî” veya “hurrîre fî” ibaresi yazılıdır. Tarih yazı ile; gün, ay, yıl sırasına göre ve Arapça yazılır. “*Hurrîre fî’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.*”

Tam tarihin yazılmadığı zaman ayın günleri, evâil (1-10), evâsıt (11-20), evâhir (21-30) biçiminde onar günlük kısımlarda verilir veya gurre, muntasıf, selh şeklinde de yazılır.

Fermanlarda son rükün “mahall-i tahrir” denilen fermanın yazıldığı yerdir. Sol alt köşeye yazılır. Eğer ferman padişahın daimî ikâmetgâhında yazılmış ise “Be-makam-ı Konstantiniyye el-mahrûse” biçiminde yazılır.

3 Nolu defterde toplam 19 adet ferman kaydı bulunmaktadır. Bunların genel olarak konuları şöyledir: Gedik Ali-oğlu İbrahim nâm şâkinin yakalanması hakkında gelen ferman (TŞS 3,14/2); Tokat ve nahiyelerinden üç yüz nefer ve piyadenin, Vidinli-oğlu Osman adlı eşkiyanın yakalanması için gönderilmesi (TŞS 3, 17/2); deve satın alınması (TŞS 3, 20/3); Tokat voyvodalık mukata’asının hesaplarının görülmesi (TŞS 3, 29/1; TŞS 3, 29/2); Aksaray müftüsü Abdullah Efendi’nin Tokat’a nefy emri (TŞS 3, 35/1); mirî kârhâneler dışında ve nizama aykırı olarak enfiye (tütün) imal edenlerin, satanların yakalanması (TŞS 3, 29/1); Ergani’den hasıl olan nühasın Tokat’a ve oradan Samsun iskelesine nakli emri (TŞS 3, 61/2); Miras ile ilgili şikayete binaen gelen emir (TŞS 3, 66/2); demm-i diyet (kan bedeli) (TŞS 3, 67/1); imdâd-ı hazeriyye¹ ile ilgili emir (TŞS 3, 72/2); Rüsûm-ı zeceriyye² emri (TŞS 3, 76/2); Fransız generali Bonapart’ın Mısır’ı işgali sırasında Osmanlı ülkesindeki Fransız vatandaşlarına ne şekilde muamele olunacağına dair emir (TŞS 3, 78/1). Bu konu başlıklarından da görüleceği üzere, fermanlar gerekli görülen her konuda kaleme alınmıştır.

5.3.2. Berât

Bir adı da nişan olan berât, bir memuriyete tayin, bir şeyin kullanılma hakkı, bir gelirden tahsis, bir imtiyaz veya muafiyetin verildiğini gösteren ve padişahın tuğrasını taşıyan belge olup sadece padişahın saltanatı müddetince geçerliydi. Berâtın yeni padişah zamanında da geçerli olması için “teccid” olduğu belirtilen yenisi verilirdi. Bir

¹ Vali için yılda iki defa olmak üzere halktan toplanan vergi.

² İçkiden alınan vergi.

bölgede tahrir yapıldığında da beratlar yenilenirdi. Berâtın kaybı halinde “zayı”den olduğuna dair işaretlenen yenisi verilirdi. Berât sahibi ölünce veya hakkından feragat edince boş kalan vazife yada memuriyet ehil olan başka birisine verilirdi.

Berâtların veriliş sebebi ve cinsi de belirtilirdi. Vezâret, beylerbeylik, timar, imâmet, mukataa vb. berâtlar da fermanlarla hemen hemen aynı bölümlere sahiptir. Belgenin berât olduğu bazı ayırt edici özelliklerden anlaşılır. “Nişân-ı şerîf-i âlîşân...” veya “sebeb-i tahrîr-i tevkî-i...” sözleriyle başlayan ve az çok farklılık gösteren formüllerden anlaşılabilir. Yine “emir / hüküm” kısmına geçmeden önce genelde “işbu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki” ibaresi de belgenin berât olduğunu gösterir.

Berâtların bölümlerini şöyle sıralayabiliriz: Davet, tuğra, nişân, ünvan, elkab, nakil, emir, tekid, tarih ve mahalli tahrir.

Davet ve tuğradan sonra, “Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki” nişân kısmı yer alır. Daha sonra ise “erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi‘-i tevkî‘-i raff‘ü‘ş-şân-ı hâkânî...” cümlesi yazılır.

Berâtların düzenlenme sebebi, kimin arzı ve hangi gerekçe ile verildiği nakil / iblağ bölümünde belirtilir. Berât verilen kişinin eşkali de bu kısımda yer alır. Nakil rüknünün ikinci kısmında berâta konu olan şeyin tarifine yer verilir. Vazife berâtlarında günlük miktar, iltizam berâtlarında eski bedel ile yapılacak zam gibi berâtın cinsine göre verilen şey yazılır. Timar berâtlarında tahsis edilen meblağın hangi köylerin ne kadarlık gelirinden tahsil edileceği tek tek yazılır. Vazife berâtlarında berâtın hangi tarihten geçerli olacağı belirtilir. Bu, nakil kısmının sonunda yer alan geçiş formülünden önce yazılır. Nakil bölümü “bu berât-ı hümâyûn-ı verdüm ve buyurdum ki” cümlesi ile biter.

Emir / hüküm bölümünde ise berâtle verilen vazife, muafiyet veya imtiyazın nasıl yerine getirileceği belirtilir. Tekid / tehdit kısmında ise “şöyle bileler, alâmet-i

şerîfe itimad kılalar” ifadesi bulunur. Tekitten sonra Arapça ve yazı ile tarih atılır (Kütükoğlu, 2002:125-132).

3 Nolu defterde 12 adet berât kayıtlıdır ve berâtlar genellikle bir görev tevcihi ile alakalıdır. Bunların dökümü şu şekildedir: Tevliyet (mütevelli) berâtı (TŞS 3, 11/2); imamlık görevi ilgili berât (TŞS 3,11/3); Çehkânlık (su kuyuculuğu) ile ilgili berât (TŞS 3, 15/1); Cü’zhânlık berâtı (TŞS 3, 45/2); eczâhânlık berâtı (TŞS 3, 46/1); mü’ezzinlik (TŞS, 46/2); türbehânlık berâtı (TŞS 3, 46/3); kal’a müstahfızlığı (TŞS 3, 46/4); Mehmed Emin Efendi’nin kâ’im-i makâm olarak görevlendirilmesi (TŞS 3, 48/1); Tokat sâ’i başılığı (mektup götüren) için gelen berât (TŞS 3, 52/3); Hitâbet ile ilgili (TŞS 3, 62/1).

İncelediğimiz berâtlarda önemli noktalar göze çarpmaktadır. Öncelikle hangi görev olursa olsun, tevcîhlerin hep merkezden yapılması dikkat çekicidir. Bu bize devletin merkezi otoriteyi çok önemseydiği fikrini vermektedir. Yine görevlerin layık olanlara verilmesi çabası görülmekte ve görevlerin boş kalmamasına dikkat edilmektedir. Göreve atananlara güçlük çıkarılmaması, mani olunmaması emr olunmaktadır.

5.3.3. Buyuruldu

Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı mevkide bulunan kimselere gönderdikleri emirlere “buyuruldu” veya “buyruldu” denir. Buyurulduları şekil bakımından beyaz üzerine buyuruldular ve telhis / takrir, arz üzerine buyuruldular; yazıldıkları yer bakımından ise merkez ve taşrada yazılanlar olarak sınıflandırılabiliriz. Taşrada yazılan buyurulduların çoğunluğunu beylerbeyi buyurulduları oluşturmaktadır (Açıkel, 2001 : 13).

Buyuruldular genelde padişaha ait belgelerin sahip olduğu rükünler çerçevesinde

yazılmıştır. Ancak bunlarda davet ve tuğra kısımları olmayıp, doğrudan elkâb ile başlar. Her görevli için farklı elkâb kullanılmıştır.

Elkâbı müteakip dua rüknüne geçilir. Burada da farklı dua formülleri uygulanır. Duadan sonra buyuruldunun yazılma sebebinin açıklandığı nakil / iblağ rüknüne geçilir. Nakil kısmında konu açık şekilde izah edilir. Bu bölüm konunun önemine göre uzun veya kısa olabilir.

Nakil kısmında olay özetlendikten sonra bu konuda verilen emre geçilir. Bu kısmın başında “...eylemeniz bâbında işbu buyuruldu tahrîr ü ısdâr ve [] ile irsâl ü tisyâr olunmuşdur” ve benzeri ifadeler kullanılıp, belgenin buyuruldu olduğu belirtilmiştir (Açıkel, 2001 : 16).

Emir kısmından sonra “te’kid” kısmına geçilir. Burada da “...mûcib-i buyuruldu ile amel ü hareket ve hilâfından mezîd tevakkî ve mübâ’edet eyliyesiz deyu...” (TŞS 3, 7/1) ve benzeri te’kid formülleri kullanılmıştır.

Buyurulduların sonu genellikle “deyu buyuruldu” şeklinde biter. Belgenin sonuna mutlaka tarih atılır. Gün ve yıl rakamla yazılırken; aylar için kısaltılmış rumuzlar kullanılır.

Taşrada yazılan ve şer’iye sicillerine kaydedilen beylerbeyi buyuruldularının sonunda sol alt köşede buyurulduyu kaleme alan şahsın ismi ve ünvanı bulunur (Açıkel, 2001 : 18).

Eyalet merkezinden sancak veya kazâlara yollanan beylerbeyi buyurulduları içerik olarak sosyal, siyasi, ekonomik, askerî vb. konu ve meseleleri kapsar. Ayrıca buyuruldularda, eyalet divanının fonksiyonu ile beylerbeyinin görevleri hakkında önemli bilgiler yer almaktadır (Açıkel, 2001 : 23).

3 nolu defterde çeşitli konularla ilgili 11 adet buyuruldu vardır. Bu

buyurulduların konuları özetle şöyledir: Menzilhâne nizamı (TŞS 3, 7/1); Asker tertibi (TŞS 3, 13/1; TŞS 3, 17/2; TŞS 3, 18/1); deve isticali (TŞS 3, 35/2); Sivas Valisi Ahmed Paşa tarafından yollanan ikramiye (TŞS 3, 36/1); Adet-i ağnâm³ vergisi (TŞS 3, 48/2), (TŞS 3, 51/2); cinayet davaları (TŞS 3, 75/1); kal'a mermer taşlarının çalınması (TŞS 3, 80/1).

5.3.4. Hücet

Sözlükte “delil, burhan, senet” anlamına gelen hücet “bir davanın sıhhatine delâlet eden şey” demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde iki anlamda kullanılır. İlki şahitlik, ikrar, yemin, yeminden nukûl gibi bir davayı ispata yarayan hukukî delillerdir. İkincisi ise kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, diğerinin bu ikrarı tasdikini içeren ve bir hükmü ihtiva etmeyen hususlara dair düzenlenmiş belgelere verilen addır (Akgündüz, 1988: 446). Bu tür belgelerin üst tarafında kadının imzası ve mührü bulunur. Hücet asıl bu belgeler için terim olarak kullanılır.

Hücetlerin konusu kadılarca ele alınan her tür kazâî vak'alardır. Başlıca hücet çeşitleri şunlardır: Köle ve köle azadı, evlenme, karşılıklı rıza ile boşanma, boşama (talâk), nikâhın feshi, nafaka, miras, terbiye velâyeti, rehin, rehini kaldırma, borçla ilgili ihtilafı konular, alım-satım mukaveleleri, icâre, vesâyet, vekâlet, emanet, sulh, iflas, gasp, cinayet.

Hücetlerin özel bir çeşidi de vakfiyelerdir. Bu hücetler şekil ve içerik bakımından diğer hücetlerden ayrılır. Bunlar, vakıf hükmî şahsiyetinin nizamnamesi özelliğinde olan ve şer'î mahkemelerce hazırlanıp onaylanan hücetlerdir. Akar vakfiyeleri, menkul vakfiyeleri vb.

Hücetlerin Bölümleri:

³Koyun ve keçi gibi hayvanlardan alınan vergi.

İlk bölüm “duadır”. Ferman ve berâtlarda olduğu gibi üstte ve ortada yer alır. İkinci kısım “gırizgâhdır”. Tasdik ibaresi ile kadının mühür ve imzası bulunur. Kadılar genelde kendilerine has tasdik ibareleri kullanmıştır. Tasdikler Arapça olup, kullanılan tüm harfler noktasızdır. Üçüncü bölüm “metin”dir. Bu bölüm başlangıç, hüviyet tesbiti ve asıl konu olarak ayrılır. Başlangıç genelde, “sebeb-i tahrîr-i kitab oldur ki” ile başlar. Hüviyet tesbitinde tarafların kimlikleri tanıtılır. Baba adı, kendi adı, adresi, lakabı ve şehirde ise mahalle ve şehir adı yazılır. Daha sonra hüccetin asıl kısmını oluşturan meselenin takdimine geçilir. Zira hüccetin konusunu meydana getiren meselenin tamamı burada açıklanır. Mesela alm-satım hüccetlerinde satılan şeyle ilgili her husus ayrıntılı açıklanır. Birinci tarafın beyan ve ikrarından sonra, ikinci tarafın ikrarı başlar. Bu kısım genelde birinci tarafın ikrarını teyit edici mahiyettedir ve “gıbbü’t-tasdiki’ş-şer” şeklinde ifade edilir (TŞS 3,175/2). İkinci taraf birinci tarafın beyanlarını inkâr ederse, birinci taraftan beyanlarını ısbat edecek delil istenir. Bu istek, “gıbbü’s-sual ba’de’l-inkâr beyyine talep olundukda” şeklindedir (TŞS 3,161/3). Bundan sonra şahitlerin kadı huzurunda şahadetleri yer alır. “Biz bu hususa bu vech üzere şahitleriz, şahadet dahi ederüz deyu her biri edâ-i şahadet eylediklerindebiçiminde ifade edilir” (TŞS 3,161/3). İki tarafın ikrarı ve şahitlerin ifadesi “mâ-vakaa bi’t-taleb ketb olundu” şeklinde kaydedilir (TŞS 3,157/2).

En son bölüm olan hâtime iki kısımdır. Birincisi berât ve fermanlardaki gibi tarih atılmasıdır. Bu genellikle yazı ile atılır. “Hurrîre fî’l-yevmi’s-sâlis ve’l-ısrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf”(TŞS 3, 139/1).

İkincisi şühûdü’l-hâldir yani olaya şahitlik edenlerdir. Muhakemenin dürüst şekilde yapılması için çok önemlidirler. Şahitler ulemâ ve din görevlileri ile esnaf ve sanatkârlardan, askerî ve idarî teşkilata mensup kişilerden oluşurdu. Kaydı yazan kâtip

de şahitti. Bu durum aşadaki örnekte açıkça görülmektedir.

“Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib” (TŞS 3, 119/2).

Şer‘iye mahkemelerinde hakim hüccet ve ilâmları kaydedeceği bir şer‘iye sicili buldurmak zorundaydı. Düzenlediği hüccet ve ilâmların aslını taraflara verir, bir suretini ise sicil defterine kaydederdi. Bir mahkemenin hüccet hazırlayıp taraflara vermesi, bir sureti de deftere yazması demek o konuda bazı istisnaî haller dışında hukukî çekişmenin olamayacağını, olsa bile hücceti elinde bulduran taraf lehine karar vereceği anlamına gelirdi.

3 nolu defterde çeşitli konuları ihtiva eden 156 tane hüccet vardır. Bu hüccetleri sayısal olarak şöyle sıralayabiliriz: ibrâ (33 adet), vasî (29 adet), bey‘ (14 adet), nafaka (12 adet), menzil (9 adet), hal‘ (7 adet), nâzır (5 adet). Bu sayılardan da görüleceği üzere özellikle ibrâ, vasi, nafaka, bey‘, ve hal‘ hüccetlerinin çokluğu dikkat çekmektedir. Konularına göre hüccet örnekleri aşağıda verilmiştir.

Nafaka konulu şu hüccet içerik bakımından farklılık arz eder. Gaybî Mahallesi’nde yaşayan Ayşe Hatun, âmâ ve yatağa bağlı bir hastadır. Ona miras memuru olarak atanan kız kardeşi Fatıma mahkemeye başvurarak, vasîsi olduğu Ayşe’nin nafakaya, giysiye ve bakımı için bir hademeye ihtiyacı olduğunu beyan eder. Bu ihtiyaçlarının karşılanması için yeterli ücretin verilmesini ister. Gerekli incelemelerden sonra hakim de bu talepleri yerinde görür. Ayşe’ye bir hademe, giysi parası, altmış akçe nafaka takdir eder. Gerekli olan meblağın bu günden geçerli olarak Ayşe’nin malından

harcanması için Fatıma'ya izin verir. Şahitler de şahitlik ederler (TŞS 3, 167/1).

Tarla satılması için engelleri kaldıran hüccete bakalım. Mihmâd Hâcib Mahallesi'nde yaşayan Ali kızı Şerife adlı hatun mahkemeye müracaat eder ve Ömer'e da'vâ açar. Daha önceden babasının elinde ve tasarrufunda olan Haydarhâne arazisinde Kızılbeççilik adlı mevkide bulunan, tahminen on iki rublağ tohum ekilebilen tarlanın babası ölünce tapu hakkının kendisine geçtiğini belirtir. Ancak davacı olduğu Ömer'in gereksiz yere tarlayı ektiğini, sebebinin sorulmasını ve tarladan el çekmesini talep eder. Konu Ömer'den sorulur. Ömer, cevabında iddia sahibinin iddiasını reddeder. Zira davacı Şerife'nin babası Ali'nin, hayatta ve sağlıklı iken ölmeden iki buçuk ay önce tarlanın tasarruf hakkını doksan guruş devir bedeli ile kendisine devr ettiğini belirtir. Kendisinin bu sebeple tarlayı işlediğini beyan ederek da'vâyı reddeder. Mahkeme, Ömer'den iddiasını isbat için delil ister. İleri gelen şahıslardan Hüseyin ve Mehemed mahkemede hazır olarak, şahitlik yaparlar. Beyanlarında “davacı Şerife'nin babası Ali adı geçen tarlayı belirtilen tarihte, bizim huzurumuzda Ömer'e devretti. Biz bu hususa şahitleriz ve şehadet ederiz” diye şahitlik ederler. Mahkeme onların şahitliklerini kabul ederek, davacı Şerife'nin Ömer'e açtığı davayı şahitler huzurunda reddeder (TŞS 3, 166/2).

İbrâ ile ilgili olarak Ali Beşe ile Hamza'nın sulhu önemlidir. Acebşir mahallesinde yaşayan Ali Beşe adlı şahıs, mahkemeye müracaat ederek Hazma ile üç senedir şirketleri olup, mahkeme tarafından hesap ve kitapları incelendiğinde zimmetinde iki bin sekiz yüz on altı guruş alacak hakkı ortaya çıktığını belirtir. Kendisi ise toplam iki bin yüz yetmiş yedi guruş talep eder iken araya sulhcular girer. Hazma, iki bin sekiz yüz on altı guruşu terk eder. Ali Beşe de dava ettiği iki bin yüz yetmiş yedi guruştan el çekerek sulhu kabul ederler. Her ikisi de ellerinde bulunan senetleri

birbirlerine redd ve teslim ederek davadan vazgeçerler (TŞS 3, 147/3).

Diğer bir hüccet örneği de menzil hüccetidir. Sıbyân mu'allimi olan Çay mahallesi sakinlerinden Hâfız Mehemed, Komanat nahiyesine bağlı Firedökse ahalisinden Mehemed Emin'e dava açar. Sekiz buçuk ay önce mahalle sakinelerinden İsmihan Hatun, tasarrufunda mülkü olan bir bâb evi malından ayırıp vakf eyler ve mütevelliyeye teslim eder. Şartı ise, hayatta kaldığı sürece eve mutasarrıf olacak, vefat edince ev mu'allimhane olacak ve çocuklara eğitim verilecektir. Mu'allim Hâfız Mehemed müteveli olur ve vakfiyyet üzere mutasarrıf tayin edilir. İsmihan Hatun ölünce adı geçen Mehemed Emin evin kendisine miras kalmasını talep eder. Kendisine durumun sorulup, eline tenbih-i şer' verilmesi istenir. Durum kendisine sorulduğunda, adı geçen evin İsmihan Hatun tarafından sağlığında sıbyan eğitimi şartı ile vakf edildiğinden haberi olduğunu beyan eder. Yine Hâfız Mehemed'in müteveli olarak atandığından haberi olduğunu itiraf eder. Hakim evin vakfiyyet üzere tasarrufuna karar verir ve yazdırır. Şahitlerde buna şahadet eder (TŞS 3, 162/2).

Yine mumhâne ile alakalı hüccet vardır. Burada Tokat ileri gelenleri mahkemeye başvurup, yeni bir mumcu atanmasını isterler. İmal edilen mumun tek yerde satılması yerine bu işi yapabileceklere iltizâm edilmesi gerektiğini bildirirler. Satış yapacakların vukiyyesi⁴ için tespit edilen fiyattan satış yapmaları talep edilir. İleri gelenlerin de onayı ile Tokat voyvodası bu işi üzerine alır. Verilen hüccette güzel mum imal edilmesi, yerleşik halka ve misafirlere, fakirlere yokluk çekdirilmemesi istenir. Mumun bilinen yerlerde ve noksansız olarak vukiyyesinin kırk paraya satılması gerekir. Herhangi bir noksanlık tespit edilirse gerekenin yapılacağı belirtilir. Yine şehirdeki medreselerde bulunan talebelere de belli bir payın ayrılması gerekir (TŞS 3, 152/1).

⁴ Ağırlık ölçü birimi, okka.

Mahkemeye bir kişi dava açtığında, dava konusu ile ilgili delil beyan etmesi istenir. Aksi taktirde davası düşer. Mesela Tokat'ta Akdeğirmen mahallesi sakinlerinden Osman mahkemede Es-Seyyid Ali huzurunda şöyle beyanda bulunur. "Ali bundan üç ay önce gündüz vakti zina amacıyla evime girerek, eşim Fatıma korkmuş ve beş aylık cenîn zayı olmuştur. Şer'î olarak gereğini talep ederim." Ali'ye durum sorulmuş, ancak inkâr etmiştir. İddia sahibi Osman'dan delil getirmesi istenmiştir. Ancak delil sunamayınca, Ali'ye yemin teklif edilmiştir. Ali yemin ederek bu fiili işlemediğini beyan etmiştir. Sonuçta iddia sahibi Osman'ın Ali ile delilsiz davası reddedilerek yazılmıştır. Burada dikkat çeken husus delile verilen önemdir. Dava açan, dava konusu ile ilgili delil sunamazsa yemin yoluna gidilirdi. Dava açılan şahıs yeminle isnat edilen suçu inkâr ederse dava düşer (TŞS 3, 115/1).

Defterde ev ve dükkân vakıflığı ile ilgili belgeler de mevcuttur. Bunlardan birisi de Zeynelabidin'in ev ve dükkân vakıflığı ile ilgili açtığı davadır. Mihmâd Hâcib mahallesinde yaşayan Zahide adlı kadın vefat edince miras hakkı eski eşi ile erkek kardeşleri Zeynelabidin ile Mehemed'e geçer. Zeynelabidin mahkemede Abdurrahman huzurunda şöyle ikrar ve beyanda bulunur: "Bizim miras bırakanımız Zahide'nin malından olan bir bâb ev ile meyvehane çarşısında bulunan bir kıta manav dükkanının altı hissesinden beş hissesi bize miras kalmış iken Abdurrahman adı geçen ev ile dükkan hissesini kendine şart ettirmiştir. Bu adil olmayıp, sual olunmasını talep ederim" diye beyanda bulunur. Abdurrahman'a sorulunca, adı geçen ev ve hisseyi Zahide'nin ölmeden on beş gün önce kendisine şart ettiğini beyan ile elindeki vakfiyeyi sunarak iddiaları reddetmiştir. Ancak elindeki fetvâ-yı şerîfin sıhhatinin delille tesbiti gerekir. Bu sebeple Abdurrahman'ın mahkemeye delil beyan etmesi istenir. Yedi şahıs yargı meclisinde hazır olup, Abdurrahman lehine şahitlik ederler. Adı geçen ev ve

hissenin Zahide tarafından vakf edildiğinden haberdar olduklarını beyan ile şahitlik yaparlar. Bunların şehâdetleri makbûl görülüp Abdurrahman'a bir kıt'a fetvâ-yı şerîf verilir. Onun vakfiyetine hükm edilerek yazılır (TŞS 3, 121/2). Bu belgede de sağlam delil sunamayan davacının sonuçta davayı kazanamadığına şahit olmaktayız.

Diyet talebi ile alakalı davalar vardır. Seyyîd Necmeddîn mahallesinde yaşayan Ali şer'î mahkemede Mehemed Alemdâr huzurunda ikrâr ve beyanda bulunur. İki yıl önce Mehemed Alemdâr'ın kölesi Selim'e emir verip, bıçak ile sağ elinin iki parmağını yaraladığını söyler. İş yapamadığını belirterek, diyetini talep eder. Mehemed Alemdâr'a sorulunca cevaben o tarihte başka bir memlekette olduğunu ve olaydan asla haberi olmadığını belirtir. Ali'den delil beyanı istenir ama delil sunamaz. Bunun üzerine Mehemed Alemdâr'a yemin teklif edilir. O da iddianın doğru olmadığı hususunda yemin eder. Böylece Ali'nin diyete yönelik delilsiz davası reddedilir ve yazılır (TŞS 3, 128/2). Burada dikkat çeken husus aradan iki yıl geçmesine rağmen diyet davasının açılabilmesidir.

Şer'î mahkemelerde Gayrimüslimlerin Müslimlere dava açtığını ve Gayrimüslimlerin şahitliklerinin geçerli olduğunu görmekteyiz. Mesela Sultan adlı zimmî kadın mahkemede Mustafa'yı dava eder. Eşinin dört yıl önce başka memlekete gittiğini, Mustafa'nın ise nafaka yevmiyesine kefil olduğunu beyan ile şimdi muhalefet ettiğini bildirir. Yevmiyelerinin alınmasını talep eder. Mustafa ise kadının yevmiyesine kefil olduğunu ama iki yıl önce kocasının kadından boşandığını belirterek, kefaletinin geçersiz olduğunu belirtir. Mustafa'dan delil istenir. Zimmîlerden Agob ve Avadik Sultan'ı kocasının iki yıl önce kendi huzurlarında boşadığını beyanla şahitlik ederler. Bunların şahitlikleri makbul olmağla Sultan'ın iddiası kabul edilmez (TŞS 3, 129/3).

Kölelikle ilgili belgelerden bir örnek üzerinde duralım. Tokat'ta misafir olarak

yaşayan Ahmed, şer'î mahkemede Ali Alemdâr huzurunda beyanda bulunur. Kendisinin Ahıska kazasına bağlı Acer adlı köyden Mehemed'in oğlu olduğunu, hür bir insan iken Ali Alemdâr'ın kendisini köle olarak muameleye tabi tuttuğunu beyan eder. Durumun kendisine sorulup, ifadesinin yazılmasını talep eder. Durum Ali Alemdâr'a sual olunur. Cevabında Ahmed'i altı ay önce Erzurum şehrinde esirci denen Mehemed adlı şahıstan aldığını, Ahmed'in ise köleliği ileri gelen kişiler önünde kabul ettiğini belirtir. Dolayısı ile köleliğe itaat etmesini ve kölesi olduğunu iddia eder. Ahmed ise kendisinin Ali Alemdâr'a satıldığını kabul ama köleliği inkâr eder. Fıkıh kitaplarına müracaatla Ahmed'in hürriyete delil göstermesi uygun görülür. Bunun için deliller beyan etmesi gerekir. Ancak delil sunamayınca mahkeme onun köleliğine hüküm eder. Bu belgeye göre kölelik kurumunun varlığını anlıyoruz. Köleliği kabul etmeyenlerin hür olduklarına dair mahkemeye delil beyan etmesi şarttır. Köle için belli bir meblağ ödenerek alındığını görmekteyiz (TŞS 3, 132/1).

Nâzır atanması ile ilgili olarak defterde belgeler kayıtlıdır. Misal olarak Şerife adlı kadın üzerine nâzır atanmasını gösterebiliriz. Sovukpınar-ı Müslim mahallesinde yerleşik iken vefat eden Feyzullah'ın küçük iki oğlu ve bir kızı vardır. Bunların anneleri ve hüccetle miras memuru olan anneleri Şerife üzerine nâzır tayini gerekli ve mühim olarak görülmektedir. El-Hâc Mustafa'nın her yönden anne ve küçük çocuklar üzerine nâzır olmasının uygun olduğu mahkemeye haber verilir. Hakim ise adı geçen Mustafa'yı küçük çocuklar ve vasîleri olan anneleri üzerine nâzır olarak tayin eder. Mustafa yazılı olduğu surette onlara bakıp gözetmeyi kabul ve gerekli hizmeti en güzel şekilde yapacağını taahhüd eder. Mahkemeye bu şekilde yazılır. Babaları ölen çocuklar ile onların anneleri bu şekilde bir çeşit güvenceye alınarak sosyal devlet anlayışının gereği yerine getirilmektedir (TŞS 3, 134/2).

Diğer bir belgede ise bir kadın kocası hakkında bilgi sormaktadır. Tokat'ın Hacı İbrahim mahallesinde yaşayan Arife mahkemeye başvurup, kocasının ölüm haberinin doğruluğunu sorar. Şehir sakinlerinden Receb-oğlu Osman ile Ahmed-oğlu Osman mahkemeye gelirler. Arife'nin kocası Ali'nin beş yıl evvel Bozok sancağına bağlı Ağcakoyunlu adlı yerde öldüğünü ve köy halkının kendilerine bunu haber ettiklerini beyan ederek, bu hususa şahitlik yaparlar. Arife de inandığını söyleyerek kabul eder. Mahkeme Arife'nin başkası ile evliliğine cevaz verir ve talep üzerine kararı yazar. Bu belgede dikkatimizi çeken husus kocanın öldüğünün şahitlerle ısbatı ve kadının buna inanması gerekir. Aksi halde başkası ile evlilik caiz görülmez (TŞS 3, 156/1).

Namzedlikten vazgeçildiğine dair defterde belgeler vardır. Ancak nişanlılıktan dönmek için nikâh akdinin gerçekleşmemiş olması gerekir. Çahkenlü mahallesi sakinlerinden Osman şer'î mahkemeye başvurarak beyanda bulunur. Bundan önce kızı Fatıma'yı Es-Seyyid Mehemed'e namzed edip, ancak aralarında nikâh yapılmamış olduğunu belirtir. Bu nedenle kızını başkasıyla evlendirmek istediğini ancak Es-Seyyid Mehemed'in karşı geldiğini beyan eder. Kendisine sorulup eline mahkeme kararı verilmesini ister. Es-Seyyid Mehemed ise Fatıma ile aralarında nikâh olmadığını itiraf eder. Osman mahkemeye daha önce bu konu ile ilgili verilmiş bir fetvâyı delil olarak sunar. Fetvâda namzedin zorla eş yapılamayacağı kararı verilmiştir. Mahkeme fetvâ gereği Es-Seyyid Mehemed'in iddiasını reddedip, Osman'ın kızını istediği ile evlendirmesine izin verir. Burada önceki mahkeme kararlarının delil olarak kabul edildiğini ve rıza dışı evliliğe izin verilmediğini bir kez daha görüyoruz (TŞS 3, 158/3).

Bir kadın kocası tarafından terk edilirse kadın kocasının ailesine nafaka davası açabilirdi. Akîde Dudu adlı kadının kocasının annesinden nafaka talep etmesi buna örnektir. Hoca Ahmed mahallesinde yaşayan Akîde Dudu, kocası Abdurrahim'in

nafakasız olarak kendisini terk ettiğini ve başka memlekette yerleştiğini beyanla nafaka davası açar. Kocasının babası vefat etmiştir. Bu nedenle kendisine kâfi gelecek miktarda annesinden nafaka ve elbise parası talebinde bulunur. Ancak mahkeme bu talebi kabul etmez (TŞS 3, 161/2).

Mahkemelerde alım-satım hücceti de verilmektedir. Mihmâd Hâcib mahallesinde yaşayan Artin adlı zimmî ölünce kızı Maryem mahkemeye başvurarak babasından kalan evi ister. İddiasına göre annesi Sultan babasından kalan evi Arakil adlı zimmîye satmıştır. O zaman yaşca küçük olduğunu iddia ederek, şimdi ise bülüğ çağına geldiğini ileri sürüp, satışın geçersiz olduğunu belirterek satılan evden hisse ister. Arakil ise sekiz yıl önce Maryem'in bülüğ çağında olduğunu itiraf ile annesi ve kız kardeşi Hirosima ile birlikte evi yüz yirmi guruşa kendisine sattıklarını söyleyerek hisse isteğini kabul etmez. Arakil'den delil sunması istenir. Mustafa Alemdâr ve Hüseyin adlı şahıslar adı geçen kızlar ve anneleri Sultan'ın evi Arakil'e teslim ettiklerine şahitlik ederler. Bu doğrultuda Maryem'in ev hususuna yönelik davası reddedilir. Arakile alım-satım hücceti verilir. Burada dikkat çeken yıllar geçmesine rağmen hisse davası açılabilmesidir (TŞS 3, 167/2).

Ticarî bir anlaşmazlık durumunda taraflar mahkemeye başvurarak hesaplarının kontrol edilmesini talep edebilirdi. Suiçmez mahallesi ahalisinden El-Hâc Hâfız Ömer mahkemede, Beğbağı mahallesi ahalisinden olup İstanbul'da misafir olarak yaşayan Hâfız Ali Efendi'nin vekili karşısında beyanda bulunur. Bu şahsın babası Mustafa ile bundan önce ticaret şirketleri olmağla, hesaplarını incelediklerinde kendisine borçlu kaldığını belirtir. Mustafa bu borç karşılığı Hâfız Ömer'e Beğbağı mahallesinde bulunan bir kıt'a bahçesini verir. Ancak Mustafa'nın oğlu buna itiraz eder.Yapılan hesapta yanlışlık olduğunu ileri sürerek tekrar hesap yapılmasını talep eder. Ancak

babası bahçeyi kendi rızası ile verdiğini itiraf edince oğlunun vekili de bunu kabul eder. Böylece anlaşmazlık biter ve tarafların talebi ile karar yazılır. Hesapların incelenmesi talebi ve bunun araştırılması önemlidir (TŞS 3, 168/3).

Bir kişiden alacağı olan bazen bunu hibe etmiştir. Es-Seyyid İbrahim damadı Es-Seyyid Hüseyin'den alacağı olan bin beş yüz guruşu hibe etmiş ve alacağından vazgeçtiğini beyan etmiştir. Bu kararı mahkeme tarafından da onaylanmış ve yazılmıştır (TŞS 3, 170/3). Yine El-Hac İbrahim'in büyük kızı Maide'ye bazı eşyaları ile beraber altmış vukiyye bakır kapları hibe ettiğini görmekteyiz. (TŞS 3, 170/2).

Bazı belgelerde ise yapılan hibeden geri dönme isteği vardır. Mehemmed Himmet adlı şahıs on yıl önce on beş arşun boyundaki arsayı Mustafa'ya hibe etmiştir. Daha sonra bundan dönmek ister. Ancak Mustafa arsa duvarını tamir ve bazı yerlerini tahta ile kapladığını beyanla reddeder. Mahkemeye gelen şahitler de Mustafa'nın dediklerine şahitlik ederler. Böylece hibeden dönme isteği kabul edilmez (TŞS 3, 171/2).

5.3.5. İ'lâm

İ'lâm, sözlükte "bildirmek" anlamına gelir. Terim olarak ise, şer'î bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeye i'lâm denir. Her i'lâm belgesi, davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davalının cevabını ve def'i söz konusu ise def'in nedenlerini, son kısımda ise verilen kararın gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder. İ'lâm belgelerini diğer kayıtlardan ayıran en belirgin özellik, hakimin verdiği kararı ihtiva etmesidir. Zira hakimin kararını içeren her belge i'lâm olup, başka bir belge çeşidi değildir (Akgündüz, 1988 : 29).

Şer'îye mahkemelerinde yargı görevini icra eden hakim, yargılamayı tamamlayınca şer'î hükümlere göre kararını verir. Kararını önce taraflara duyurur, daha

sonra verdiği kararın gerekçelerini içeren bir i'lâm hazırlar. Hem davalı hem de davacıya birer suret verir, bir sureti de sicile kaydederdi. Hakim i'lâm hazırlayacağı vakit, dava dosyasındaki tüm tutanakları titizlikle inceler, vereceği i'lâmın dosyadaki kayıtlara ters olmamasına dikkat ederdi.

Özellikleri:

Şer'îye mahkemelerinde hazırlanan i'lâmların şu özellikleri taşıması gerekir. Hücetlerin tam tersine i'lâmlarda hakimin imza ve mührü alt tarafda bulunur. Yine taraflar ve davanın görüldüğü yer formüle ifadelerle tanıtılır. Bu bölüm hücetlerle aynıdır.

Davacının iddiası (dava konusu) tam olarak zikredilir. Yine davalının cevabı (karşı dava), def'i ve itirazları da zikredilir. Davalı, davacının iddiasını ya kabul eder yada reddeder veya karşı dava açardı.

İ'lâmların bir özelliği de kararın gerekçesi demek olan isbat vasıtalarıdır. Eğer isbat vasıtası davalının ikrarı ise aynen yazılır. Yazılı bir delil ise hakim bunları i'lâma aynen dercetmelidir. Ama yazılı delillerde davayı alakadar etmeyen hususlar varsa bunlar yazılmaz. İsbat vasıtası şahitlik ise şahitlerin adları, cinsiyetleri, dinleri ve adresleri i'lâmlara yazılırdı. Davanın isbat vasıtası yemin ise, teklif edilen yeminin sureti i'lâmda gösterilir. Davalı ve davacının yemin şekline dini inancı etki ederdi. Herkes dinî inancına göre yemin ederdi.

Tüm bunlardan sonra hakim kararını açıklardı. Mahkemenin verdiği kararlara i'lâm denilmesinin nedeni, kararlarda muhatabın icra makamları olmasıdır. Yargı vazifesini yerine getiren mahkemeler kararları icra makamına bildirmek zorundadır. Kadılar verdikleri önemli kararları icranın başı olan padişaha veya mutlak vekili sadrazama bildirmek mecburiyetindeydi.

Tarih, yazı ile ve Arapça yazılırdı. İ'lâmlarda hüccetler gibi belgenin sonunda şahitler listesinin yazılması zorunlu değildir.

İ'lâmlar konularına göre şu adlarla anılır: Borç ikrarı ile ilgili i'lâmlar; alacağın ısbatına ilişkin i'lâmlar; karşı tarafa yemin teklifi içeren i'lâmlar; alacağın ertelenmesi ile ilgili i'lâmlar; kefâlet, havâle, istihkak i'lâmlarları; evlenme ve boşanma i'lâmları; vakıf i'lâmlarları; içki içme, zina vb. i'lâmlar (Akgündüz, 1988 : 32).

İncelediğimiz defterde nühas nakline yönelik bir adet i'lâm mevcuttur (TŞS 3, 73/2).

5.3.6. Salyâne Kayıtları

17. asrın başlarından Tanzimat Fermanı'nın ilanına kadar olan dönemde Osmanlı Devleti'nin klasik idarî ve malî yapısı hem merkezde hem de taşrada önemli değişim ve dönüşümlerle karşı karşıya kalmıştır. Taşrada vilâyetlerin malî yapısındaki en önemli değişim, “vilâyet masrafları”nın örfî vergiler şeklinde “tevzi defterleri” diğer adıyla “salyâne defterleri” vasıtasıyla toplanması uygulamasıdır (Açıkel ve Sağır, 2005 : 95).

18. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı halkının olağan vergiler dışında ödemek zorunda kaldığı “vilâyet masrafı” yükümlülüğünün ortaya çıkmasında 16.yüzyıl sonlarından itibaren devletin malî, idarî, askerî yapısında meydana gelen gelişmeler etkilidir. Avrupa'dan Osmanlı Devleti'ne gümüş akını, 1584 akçe devalüasyonu, savaş tekniklerinin değişmesi, Celâlî isyanları, timar sisteminin bozulması, maaşlı kapıkulu askerinin artması, devlet hazinesinin devamlı açık vermesi gibi nedenlerle merkezin peşin vergilerle gelirleri artırmak istemesi, bu sebeple avarız vergilerinin sürekli hale gelmesi, imdadiye adıyla yeni vergiler konması, boşalan timar topraklarının iltizama verilmesi, savaşlar ve iç güvenlik için valilerin kalabalık kapı halkı oluşturmalarına izin

verilmesi gibi uygulamalar görüldü. Özellikle akçedeki devalüasyon ve kalabalık kapı halkı beslemek zorunda olan ve ciddi ekonomik zorluk çeken beyler ve paşalar, masraflarını Sultan'ın izni ile halka yeni vergiler koyarak karşılama yoluna gittiler. Bu vergileri düzenli toplamak amacı ile tevzi (salyâne) defteri uygulaması başladı (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 96).

Salyâne veya masârifât defterlerinin şer'îye sicillerine yazılış şekli, zaman içinde bazı değişimler gösterse de, genel olarak şu şekilde özetlenebilir. “Defter oldur ki” cümlesinden sonra doğrudan kapsadığı dönemin tarihi ile başlayan ve o dönemin masraflarının genel bir özetini kapsayan giriş paragrafı yazılır. Bunun hemen altında masraf kalemleri ve bunların guruh ve para olarak karşılıklarının yer aldığı ayrıntılı liste ve genel toplam verilir. Arkasından genel toplamın kaza merkezi ehl-i hıref ve hânâtı ile nahiyelere taksim edilen hisseleri yazılır. Daha sonra esnaf ve zanaatkârlara ehl-i hıref, tüccara hânât ve köylere nahiye hisselerinin paylaşımı ayrıntılı olarak verilir. Bu listelerin altına “Bâlâda mastûr olan ehl-i hıref ve hânât ahâlileri ba'de's-selâm inhâ olunur ki” şeklinde açıklayıcı paragraflar yazılır.

Salyâne Defterlerinin Hazırlanışı ve Kontrolü

Salyâne Defterleri, ilk başlarda yıllık olarak hazırlanırken daha sonraları altı ayda bir olmak üzere yılda iki defa (Rûz-ı Hızır'da ve Rûz-ı Kasım'da) düzenleniyordu. Olağanüstü bazı gelişmeler olunca “aralık tevzi” denilen salyâne defterleri de hazırlanıyordu. Ancak uygulamada farklı dönemlerde salyâne defterleri tertip ediliyordu.

Salyâne defterlerinin hazırlanması ve buna uygun olarak reayadan vergi tahsilinin belli bir prosedürü vardı. Önce kadı başkanlığında vali, mütesellim ve voyvoda gibi üst düzey idareciler, âyân, şehir kethüdası, esnaf kethüdarları ve ileri

gelenlerden bazılarının hazır olduğu bir toplantı yapılırdı. “Masârifât-ı belde” gözden geçirilir kamu için harcama yapanların masrafları gider olarak sicile yazılırdı. Daha sonra genel toplamın tesbitinden sonra kadı veya nâibe her kuruşta bir para hesabı ile “harc-ı defter ve imza” ile diğer personel için “ihzâriye”, “hüddâmiye” vb. adlarda ücretler eklenirdi. Yine bir önceki dönemden vergi borçları kalmışsa o da genel toplama eklenir ve reayaya taksim edilecek mahiyette son şekli verilirdi.

Bu şekilde hazırlanan salyâne defterinin, kontrol amacıyla bir sureti merkeze yollanırdı. Kontrolde amaç, usulsüzlükleri ve halka haksız vergi yüklenmesinin önüne geçmektir. Merkeze gelen defter ilgili dairede görevli memurca kontrol edilirdi. Tasdik edilip, mühürlenirdi. Uygun görülen defter padişah onayına sunulur, aid olduğu kazaya iade edilir ve toplanmasına izin verilirdi. Ancak denetimler genelde göstermelik olup, çoğu defa rakamların yuvarlaklaştırıldığı görülür (Açıkel ve Sağırılı, 2005 : 100-103).

Salyâne defterlerinde yer alan masraf kalemlerini şu şekilde sıralayabiliriz: Askeri harcamalar, merkez görevlilerinin masrafları, imdadiyeler, nühas ve çeşitli malların nakliye giderleri, harçlar ve tahsildariye ücretleri, menzilci ücretleri, borç ve faiz giderleri, eyâlet ve kaza görevlileri ücretleri, hazine nakli yapanların masrafları, salyâne bakiyeleri (bakiye kalan kısım bir sonraki deftere eklenirdi), Emr-i âlî getirenlerin masrafı, îâneler (salyâne vergisini ödeyemeyen reayaya yapılan yardımlardır), elçi ve konsolos masrafları, âdet-i ağnam bedeli, altyapı masrafları, mekkâreci (orduda nakliye görevi yapanlar) ücretleri, çeşitli belde masrafları.

Salyâne vergilerinin tahsili işini voyvoda ağa, serdar ağa, nakîbü'l-eşrâf kâim-makamı, serdâr odabaşısı ve tahsildâr gibi görevliler yapardı. Bu vazife karşılığı belli bir ücret alırlardı. Bu ücret tahsîliye adıyla salyâne defterine ilave edilirdi.

Salyâne defterlerinde yer alan örfî vergilerin toplanmasında zamanla

yolsuzluklar yapılmıştır. Devlet, gönderdiği emirlerle bu durumu düzeltmeye çalışmıştır. Tanzimat Fermanı ile herkesin gelirine göre vergi vermesi kabul edilmiş ve salyâne defterleri ile toplanan örfî vergiler kaldırılmıştır (Açıkel ve Sağırılı, 2005 : 128).

3 Nolu defterde 7 adet salyâne kayıtlıdır. Bunlardan ilki Tokat'ta bulunan sanatkârlara (hırfet) ve hanât ahalisine isabet eden salyâne defteridir. Defterde hangi meslek erbabına ve hanât ahalisine kaç guruş düştüğü ayrıntılı olarak yazılmıştır. Masraf olarak şu kalemleri görmekteyiz. Altı aylık menzil imdâdiyesi ve ikramiyesi, defter harcı, voyvoda ağaya düşen pay, hüddâmiye, kalemiye ve kaydiye kalem ücreti, menzil nizamı için gelen tatar masraf olmak üzere toplam yedi bin iki yüz üç guruş isabet etmiştir. Bunun beş bin yedi yüz yetmiş guruşu ehl-i hırefe, bin dört yüz otuz üç guruşu hanlar ahalisine isabet etmiştir. Bu meblağın toplanarak tahsili ile görevli me'mûra teslim edilmesi istenmektedir (TŞS 3, 8/1).

Diğer bir salyâne kaydında ise Tokat'ta mevcut mahalleler halkına isabet eden masrafları görmekteyiz (TŞS 3, 23/1). Burada tüm mahalleler Müslim ve Gayrimüslim ayırmadan yazılmış ve paylarına düşen meblağlar belirlenmiştir. Dikkat edilen husus mahallelerin ekonomik güçleridir.

TŞS 3, 37/1'de yer alan salyane kaydında ise Tokat ve Kâfirini, Komanat, Tozanlı nahiyeleri ile ehl-i hıref ve hanât ahalisine isabet eden salyâne vergileri kayıtlıdır. Burada deve satın alınması için masraf ile önceki dönemlerden kalan bakayalar dikkat çeker.

Genel olarak salyane kayıtlarında nahiye ve köylere isabet eden vergiler de ayrıntılı olarak gösterilmektedir. Örnek olarak şu kayıtlara bakılabilir (TŞS 3, 40/1; TŞS 3, 40/2).

5.3.7. Tereke Kayıtları

İdarî ve kazaî yetkilere sahip olan kadıların çeşitli görevlerinden birisi de; ölen kimsenin geride bıraktığı mal varlığına el koyup şer‘î hüküm ve kaideler çerçevesinde varislerine miras paylaşımını yaparak haklarını iade etmek, mirascısı yoksa Beytülmal (hazine) adına almaktı. Kadılar yanlarında görevli kassamlar vasıtası ile kendilerine gelen muhallefâtı tüm ayrıntıları ile tereke defterleri veya muhallefât defterlerine yazdırırdı. Kadılar görev yerlerinden giderken sicil defterlerini yanlarında götüremezdi. Bu, devletin kayıtlara verdiği önemi gösterir.

Mirasın tereke defterlerine kayıt şartları ise şöyledir. Bir terekenin kadılık makamına intikal edip paylaşımının yapılması, ilgililerin talebi ve devletin mirascılığı söz konusu ise geçerli idi. Varisler uzakta ise veya yaşları küçükse haklarının korunması gerekirdi. Kadılık bu terekenin tahririni yapıp deftere yazdırırdı.

Tereke, vefat edenin geride bıraktığı her türlü malların, vasiyet, alacak-verecek ve hibe gibi tasarruflarla meydana gelen hakların ayrıntılı bir envanteridir.

İçerdiği tarihi malzeme ile ekonomik, sosyal ve kültürel tarihimizin önemli kaynaklarından olan tereke defterlerine; vefât eden şahsın bıraktığı menkul ve gayri menkul ile her çeşit malları, borç, alacak ve vasiyeti gibi hak ve tasarrufları teferruatlı şekilde kaydedilmiştir.

Defterlere ilk önce vefât eden şahsın vefât ettiği yer (örnek: Medine-i Tokat’da vefât eden); daha sonra şahsın adı, babasının adı (örnek: Ali bin Mustafa; Ayşe binti Hüseyin); vefât edenin mirasçıları olan karısı ve karısının babasının adları, evlatları, kız ve erkek kardeşleri ve diğer mirasçılarının adları yazılmıştır. Ancak mirasçı anne karnında ise “haml-i mevkufe” şeklinde belirtilmiştir. Yaşı küçük olan çocuklar sagîr veya sagîre diye kaydedilmiştir. (Örnek: vefât eden Abdalbaki bin Ömer’in verâseti

zevce-i metrûkesi Nefise binti Salih ile li-ebeveyn er karındaşları Mehemmed ve Mustafa ve Hüseyin ve kız karındaşları Hafize ve Emine'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra). Yine defter hazırlanırken orada olmayanlar ve ölenin birden fazla eşi varsa onların da adları yazılırdı (örnek: gâ'ib-i ani'd-diyar li-ebeveyn er karındaşı (TŞS 3, 49/ 1) ve "...Es-Seyyîd Mustafa Ağa'nın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Şerîfe binti Es-Seyyîd Hasan ile ve Şerîfe binti Es-Seyyîd İsmail ve..." (TŞS 3, 50/ 1).

Tereke defterleri; vefât eden şahsın hayatta iken tasarrufunda olan dükkan, bağ, çiftlik, hayvan, her çeşit ev eşyası vb. mallarının miktarını belirtmekte; tüm malların tahmini veya müzayede ile satılması sonucu ortaya çıkan fiyatlarını tespit etmektedir. Defterlerdeki fiyatlar, birbirleriyle kıyas edildiğinde bunların değişken olduğu görülmektedir. Bu durum bize, defterlerdeki tereke fiyatlarının rayic bedeller olduğunu göstermektedir (Özyurt, 1991:95).

Terekeler üzerinde yapılan hukukî işlemlere bakılırsa, bu işlemlerin İslam hukukunun miras ile ilgili kaidelerinin esas alınarak yapıldığı görülür. Buna göre ölen şahsın mirası eşi ve çocuklarına kalırdı. Eğer ölen kişinin küçük çocukları varsa, büyüyene kadar kendilerine kalan mirası gözetmek için aileden veya mahalleden uygun birisi vasi olarak atanırdı (Beşirli, 2005:313). Örneğin, Kâbe Mescidi mahallesinde ikâmet ederken ölen Ahmed'in Hadice adında küçük bir kızı vardır. Mahkeme babasından Hadice'ye kalan mirasın gözetimi için annesi Şerife'yi vasi atamıştır (TŞS 3, 169/2). Yine vasilere nezaret etmek amacıyla üst denetleyici görevi yapan nâzır atanabilirdi (TŞS 3, 157/2). İslam aile hukuna göre ölen kişinin malları mirasçıları arasında taksim olunurdu. Ancak vefat sırasında mirasçılardan biri veya birkaçı orada yoksa, kendilerine kalan mirası korumak amacıyla mahkemece kayyım tayin edilerek

kayım hücceti düzenlenirdi (TŞS 3, 137/2).

Tereke ve tereke üzerinde bazı haklar vardır. Vefat eden şahsın mal varlığı ile mülkiyet ilişkisi bitmekle beraber, kefin ve defin zorunlu ihtiyaçlar devam eder. Yine borç, vasiyet, rehin, mirasın paylaşımı gibi işler devam eder. İslâm hukukuna göre; vefat eden veya kayıp olması sonucu (mekudiyet) ölmüş kabul edilen şahsın terekesi üzerinde şu dört işlem yapılırdı. İlk olarak techîz ve tekfîn masrafları ayrılır, daha sonra borçları ödenirdi (kaza-i düyûn). Üçüncü olarak vefat edenin vasiyetleri yerine getirilir ve son olarak geriye kalan tereke mirasçılar arasında paylaşılırdı.

3 Nolu Şer'îye sicilinde 46 tane Müslim, 16 tane zimmî terekesi olmak üzere kayıtlı toplam 62 adet tereke bulunmaktadır.

5.3.7.1. Techîz ve Tekfîn Masrafları

Vefat eden şahsın terekesinden ilk olarak techîz ve tekfîn masrafları (kefen ve defin) harcamaları çıkarılır. Eğer vefat edenin borçları terekesinden fazla ise techîz ve tekfîn hususunda minimum harcama ile yetinilir. Hiç terekesi olmadan ölen bir kişinin techîz ve tekfîn masrafı nafakası üzerinde olan şahsa düşer. Böyle birisi bulunmaz veya bulunur ama fakir olursa masraf beytûlmalden karşılanır. Örneğin Sovukpınar-ı Müslim mahallesinde ikâmet ederken ölen Abdurrahman'ın cenaze ve defin masrafları için terekesinden 40 guruş ayrılmıştır (TŞS 3, 6/1). TŞS 3, 16/3'de vefat eden Emin Mehemmed'in mirasından 17 guruşun kefen ve defin için ayrıldığını görmekteyiz.

5.3.7.2. Ölenin Vasiyetinin Yerine Getirilmesi

Vefat eden bir şahsın kefin ve defin masrafları karşılanıp, varsa borcu da ödendikten sonra sıra vasiyetinin yerine getirilmesine gelir. Vasiyetin yerine getirilmesi için bazı şartlar vardır. İlk olarak vasiyet edenin vefatından sonra mülk olarak

birakacağı bir şeyinin olması gerekir. Yine vasiyet edenin bu işe ehil olması lazımdır. Diğer bir şart ise, ölenin terekesi borcundan çok olmalıdır. Yapılan vasiyet malın üçte birinden fazla olmamalıdır. Vasiyet eden vasiyete ortak olmamalıdır. Vasiyette bulunan kişi vasiyetini hayatta iken yapmalıdır.

5.3.7.3. Terekenin Varisler Arasında Taksimi

Tereke taksimi için mahkeme “kassam” adı verilen memurları görevlendirirdi. Vefat eden şahsın hukukî varisleri, müteveffanın intikali mümkün olan tüm mal ve haklarına mirasçı olurlardı. Varislerden hiçbiri mirasdan mahrum edilemeyeceği gibi, varis de mirası reddedemezdi. Terekenin varisler arasında paylaşılmasının İslam miras hukuku gereği bazı şartları vardır. İslam miras hukukuna göre tereke paylaşımı dokuz derece esas alınarak gerçekleştirilirdi. Mirastan en fazla pay erkek çocuğa verilir, kız çocuklarına ise erkeğin yarısı kadar pay verilirdi. Doğmamış çocuğa da erkek çocuk kadar hisse verilirdi. Gayrimüslimler de mahkemeye başvurarak kendilerine kalan mirasın paylaşılmasını talep ederdi (TŞS 3, 16/1).

Belli hissesi olan akrabalar (ashâbu'l-ferâ'iz): Birinci derecede miras hakkı olan gruptur. Bu grup Kur'an, sünnet ve icma ile belirlendiğinden ikinci derecedeki mirasçılar, bunlar yoksa veya hisselerini aldıktan sonra kalan bir şey olursa hisse alabilirlerdi. Ashâbu'l-ferâ'iz 12 kişidir. Bunlardan on tanesi “nesebî”, iki tanesi “sebebî”dir. Nesebî olanların yedisi kadın, üçü ise erkektir. Bunları şöyle sıralayabiliriz: Baba (eb), babanın babası (cedd-i sahîh), ana bir kardeş (ahi li-ümm), ana (ümm), ananın anası/babanın anası (cedde-i sahîha), öz kız (bint), oğlunun kızı (bintü'l-ibn), ana baba bir kız kardeş (uht le-humâ), baba bir kız kardeş (uht li-eb), ana bir kız kardeş (uht li-ümm). Sebebî olanlar ise; koca (zevc) ve karıdır (zevce).

Vefât eden kimsenin mirasçısı yoksa veya mirasçısı olup da geriye bir miktar

kalmışsa, ilk durumda terekenin tamamı diğer durumda geriye kalan kısım Beytül-mâl'e teslim edilir (TŞS 3, 161/1; TŞS 3, 34/2; TŞS 3, 22/2). Ölen kadın ise ve mirasçı olarak sadece kocası kalmışsa terekeden $\frac{1}{2}$ hissesini alır, geri kalan ise Beytül-mâl'e (hazine) giderdi. Eğer ölen koca olup da, mirasçı olarak sadece karısı kalmışsa $\frac{1}{4}$ hissesini alırdı. Kalan $\frac{3}{4}$ ise Beytül-mâl'e giderdi. Beytül-mâl'in böyle terekelere el koyması verâset yolu ile değil, bu terekelerin sahihsiz ve zayi mal olması nedeniyledir. Bu nedenle varisleri, vasiyetleri olmayan zimmîlerin miras hükmündeki malları da Beytül-mâl'e verilir.

Mahkeme kayıtlarından anladığımızı göre, ölen bir şahsın başka bir şahısta alacağı kalmış ise mirasçılarının bunu isteme hakları vardır (TŞS 3, 160/1).

Yine bir şahıs yaşadığı şehir dışında vefat ederse mirasçıları kendilerine vekil tayin ederek miraslarını alabilirlerdi. Örneğin, Keçeciler mahallesi ahalisinden Mehemed, Ayıntap şehrinde ölmüştür. Mirasçıları vekil atayıp Mehemed'in mallarını tespit ettirmiş ve kendilerine düşen hisselerini almışlardır (TŞS 3, 164/1).

Miras paylaşımı konusunda taraflar arasında anlaşmazlıklar olabilirdi. Bu durumda mahkemeye başvurulur, araya sulhcular girerek anlaşma yoluna gidilirdi (TŞS 3, 168/1).

Ölen bir kişinin geriye bıraktığı eşya ve parası borçlarını karşılayamaz ise bağı veya arsası müzayedeye çıkarılır, satılarak borcu kapatılırdı. Bunun için mahkemeden satış hücceti alınması gerekirdi (bkz. TŞS 3, 172/1).

Ortaklık yapan iki kişiden birisi ölürse, ölen kişinin mirasçıları hisselerini talep ederdi (bkz. TŞS 3,175/1).

Terekenin varisler arasında paylaşımı hakkında bilgiler verdikten ve konu ile ilgili örnek belgeler üzerinde durduktan sonra, tereke üzerinde yapılan zorunlu harcamaların neler olduğu açıklanmaya çalışılacaktır.

5.3.7.4. Terekeden Yapılan Zorunlu Harcamalar

Vefat eden şahsın bıraktığı mallar üzerinden zorunlu olarak yapılan harcamalar vardır. Bu harcamalar ölen şahsın hayatta iken bulunduğu tasarruflar ve vefatıyla ortaya çıkan bazı hak ve vazifelerin ifa edilmesi için yapılırdı.

Terekeden yapılan zorunlu harcamalarda techîz ve tekfîn masrafı denilen defin masrafları önceliklidir. Tereke sahibi borçlu olarak vefât etmiş ise, bu borçları terekenin varisler arasında taksiminden önce tereke toplamından çıkarılırdı. Karılarına mihr borcu varsa bu da terekeden düşülürdü. Tereke sahibinin hayatta iken yaptığı vasiyetler, tereke toplamının $\frac{1}{3}$ 'ünü geçmeyecek şekilde yerine getirilir. Terekenin hazırlanmasında görev yapan resmî görevlilere, görevleri ile dengeli şekilde bazı ödemeler de terekeden yapılırdı. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz: Resm-i kısmet (tereki taksiminde kadıların aldığı ücrettir), kâtibiye (yazıcı ücreti), ihzâriye (mahkemeye çağırma masrafı), kaydiye (kayıt karşılığı alınan ücret), kalemiye (yazı yazılması karşılığı alınır), hüddâmiye (hademe ücreti), çukadâriye (hizmetçi ücreti). Devletin tereke paylaşımı dolayısı ile koyduğu vergiler de tereke toplamına göre alınırdı. Terekenin satılarak alınan paranın mirasçılara taksimi gerekiyorsa, satımda görev ifa eden dellallara, muhamminlere (mallara bedel takdir edenler) terekeden ödeme yapılırdı. Bu konu ile ilgili olarak TŞS 3, 27/1 numaralı belge örnektir. Abdalbaki isimli şahsın terekesinden resm-i kısmet için 11 guruş, kâtibiye ücreti olarak 3 guruş, çukadâriye için 3 guruş, ihzâriye ve kaydiye için 1,5 guruş, eminiye ve hüddâmiye için 2 guruş ödeme yapılmıştır. Hasan adlı şahsın karısına olan mihr borcunun terekesinden düştüğünü TŞS 3, 33/2 numaralı belgeden anlıyoruz.

5.3.7.5. Müslim ve Zimmî Terekelerinin Karşılaştırılması

3 Nolu Şer'îye Sicilinde toplam 62 tane tereke kaydı mevcuttur. Bunlardan 46

tanesi Müslim, 16 tanesi zimmî⁵ terekesidir. Müslim terekelerinin fazla olmasının sebebi arasında Müslim nüfus çoğunluğu ve Gayrimüslimlerin alternatif olarak kendi cemaat mahkemelerine başvurma haklarının bulunması gösterilebilir. Nüfusun müslim ve zimmî olarak ayrılması tamamen inançla ilgilidir. Müslimler Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'e inanırken; zimmîler İncil ve Hz. İsa ile Tevrat ve Hz. Musa'ya inanıyordu. Müslimler ibadetlerini camide yaparken, zimmîler kilise veya havrada ibadet ediyorlardı.

Terekeler şekil olarak aynıdır. Ancak Müslim ve Gayrimüslim terekeleri yazılırken kullanılan terimler farklılık gösteriyordu. Şahısların nerede oturdukları ifade edilirken Müslimler için "...sâkin / sâkine", zimmîler için ise "...mütemekkin / mütemekkin" terimleri kullanılıyordu. Ölen şahıslar için de kullanılan terimler farklıydı. Müslimler için, "müteveffa / müteveffiyeye / fevt olan", zimmîler için "hâlik / hâlike olan" tabirleri kullanılırdı. Ölen kişi babasının adı ile belirtilirken Müslimlerde "oğlu / kızı" demek için "bin / binti" yazılırdı. Mesela, TŞS 3, 11 / 1'de "Medîne-i Tokat'da Ankara mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatıma binti Hüseyin nâm müteveffiyenin..." şeklinde geçmektedir. Zimmî terekelerinde "oğlu / kızı" demek için ise "veledi" terimi yazılırdı. Bu husus, "Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesinde kira ile mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Melkon veledi Haçek nâm hâlikin..." (TŞS 3, 13/ 2) örneğinde açıkça görülmektedir.

Terekeleri karşılaştırırken bir fark da; terekelerde bulunan "Minhâ'l-ihracât" kısmında karşımıza çıkar. Burada techîz ve tekfîn masrafı kısmı Müslim terekelerinde şöyledir: " Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf" (örneğin, bkz. TŞS 3, 19 / 2); zimmî terekesinde ise: "lâşesine masraf" (örneğin, bkz. TŞS 3,16 /1) şeklinde

⁵ İslâm Devleti'nin himayesinde bulunan Gayrimüslim reaya. Bkz. Şemseddin Sami, Kâmûs-ı Türkî, s. 649.

yazılmıştır. Bu fark da Müslim ve Gayrimüslim terekelerini ayırmada bize yardımcı olacaktır.

Tablo 1. Karşılaştırmalı Tereke Örneği

Gayrimüslim Terekesi (TŞS 16/1)	Müslim Terekesi (TŞS 36/2)
Bağ der mevzi'-i Biskeni	Mushaf-ı Şerîf
Şam'dân	Delâ'il-i Şerîf
Döşek	Menzil der mahalle-i mezbûre
Yorgan	Bağ der mevzî'-i Çay
Kebe	Bakkal dükkânına vad' olunan sermaye
Kilim	Dükkân gediği
Kalıçe	Aysî-oğlu Ahmed zimmetinde sermaye
Yasdık	Yeşil biniş
Kefere mînderi	Cübbe
Kalpak	Müsta'mel entari
Biniş	Bez entari
Köhne Şalvar	Çakşur
Entari Gömlek Don	Şalvar
Fincan ve Zarf	Döşek Yorgan
Şa'ir ber vech-i tahmin	Kilim
Avâni-yi nuhâsiye	Kâliçe
Hırdavât-ı menzil	Çit yasdık
Basmacı alâtı	Mînder mak'ad
Yekûn	Seccade
	Sandık
	Zarf fincan
	Şamdan
	Yorgan
	Döşek
	Yasdık
	Publa

	Def'a yorgan
	Köhne yasdık ve döşek
	Yan kaliçesi
	Kilim
	Yan minderi
	Kavuk ma'a sarık
	Bez entari
	Nafe cübbe kürk
	Kuzu kürk
	Kuşak
	Evânî-i nuhâsiye
	Hırdâvat
	Der zîmmet-i Genc Mehmed Ağa
	Der zîmmet-i Şâfi Hoca bâ-temessük
	Der zîmmet-i Barutcu Usta
	Yekûn

Terekelerde yazılı mallara baktığımızda, müslim mallarında olanlar genellikle zimmî mallarında da vardır. Bunu yukarıdaki Tablo 1'deki verilerden açıkça görmemiz mümkündür. Ama dini inaçlarla alakalı eşyalarda farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin, Müslimlerin terekesinde olan “Mushaf-ı Şerîf”, “Cübbe”, “Sarık” ve “Seccade” zimmî terekelerinde yoktur (bkz. TŞS 3, 4/2). Yine zimmî terekelerinde olan içki yapımı ve bununla ilgili eşyalar Müslim terekelerinde yer almamaktadır (bkz. TŞS 3,12/1). Ayrıca bazı Gayrimüslim terekelerinde “kefere bezi / kefere minderi / kefere ketâni” adıyla eşyalar vardır (TŞS 3,16/1). Bu bilgilerden dini ve kültürel farklılıkların kullanılan eşyalara yansıdığı anlaşılmaktadır.

5.3.7.6. Mehir

İslam hukuku gereği, Müslüman bir erkekle evlenen kadın “mehir” adıyla bir

mala hak kazanmaktadır. Mehir; evlenirken erkeğin kadına verdiği veya daha sonra ödemek üzere taahhüd ettiği para veya belli bir değeri olan maldır. Mehir doğrudan kadının malıdır. Onu istediği şekilde kullanma hakkına sahiptir. Kur'an-ı Kerim'in bize anlatımı ile mehir, hanımına kocasının bir hediyesidir.⁶

Mehir nikâhın şartlarından olmayıp sonuçlarındandır. Eğer mehir nikâh sırasında belirtilmese ve hatta verilmeyeceği söylene dahi kadın mehire hak kazanmıştır. Kararlaştırılan mehir hemen verilebildiği gibi ileri bir zamanda da verilir. Hemen peşin ödenmişse “meh-r-i mu'accel” sonraya bırakılmış ise “meh-r-i mü'eccel” denir. Mehrin miktarı beldenin örfüne göredir.

Terekelerde mehir iki şekilde bulunur. Vefat eden kadın ise, terekesi içinde alacak olarak yazılmakta; vefat eden erkek ise terekeden karısına ödemesi gereken borç olarak harcama kalemine yazılmaktadır. TŞS 3, 33/2 numaralı belgeye göre, Hasan adlı kişi vefat etmiş ve karısı Arife'ye kocasının terekesinden 40 guruş mehir-i mü'eccel ödemesi yapılmıştır. Yine Hadice adlı kadın ölünce 175 guruş mehri alacak olarak terekesine yazılmıştır (TŞS 3, 34/1).

5.3.7.7. Mirasa Konu Olan Mallar

Tereke defterlerinde mirasa konu olan mallar tek tek sıralanmaktaydı. Bilirkişi yardımıyla akçe değerleri, bu malların altlarına yazılırdı. Tereke kayıtlarında çoğunlukla şu sıra izlenirdi: Kitap, gayr-i menkul, nakit, alacak, köleler, yük, binek hayvanları, davar ve sığır, ticarî eşya, ev eşyası, giyecek, kumaş, mutfak eşyası, zinet eşyası, silah ve silah takımı, at takımları, alet-edevât, yazı malzemesi, gıda maddesi, çeşitli mallar. Terekede bulunan mallar kaydedildikten sonra “cem'an yekûn” yazılarak bir çizgi

⁶ “Aldığımız kadınlara mehirlerini seve verin. Şayet onun bir kısmını size gönül rızası ile kendiliklerinden bağışarlarsa, onu rahatlıkla afiyetle yeyin.”, Kur'an-ı Kerim, Nisa suresi, 4. ayet.

çekilerek altına toplam tutar rakamla yazılırdı. Örnek olması bakımından şu tereke kayıtlarına bakılabilir: TŞS 3, 4/2; TŞS 3, 6/1; TŞS 3, 9/1; TŞS 3, 10/1; TŞS 3, 12/1; TŞS 3, 15/2; TŞS 3, 15/2; TŞS 3, 16/3; TŞS 3, 19/2; TŞS 3, 22/3, TŞS 3, 25/1; TŞS 3, 33/2; TŞS 3, 40/1; TŞS 3, 44/2; TŞS 3, 54/2; TŞS 3, 68/3; TŞS 3, 74/1.

6. TOKAT KAZASININ İDARİ VE FİZİKİ YAPISI

Tokat bölgesi 1398 yılında Kadı Burhaneddin Devleti'nden Osmanlı Devleti'ne geçmiştir. O zamanlarda bu bölgede karmaşık bir taşra yapısı vardı. 1398-1455 tarihleri arasında, bölgedeki Osmanlı idaresi hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. İlk Osmanlı yöneticisi olarak Kaya Paşa atanmıştır. Tokat, 1413 yılında teşkil edilen Rum eyaleti içinde yer almıştır. Burada “Rum” tabiri genelde tüm Anadolu toprakları, özelde ise Amasya, Tokat ve Sivas bölgeleri için kullanılmıştır. Hazma Bey Rum Eyaleti'nin ilk beylerbeyi olarak kendisine Tokat'ı merkez seçmiştir ve 15. asrın ortasına kadar bu pozisyonunu korumuştur. 1413-1520 tarihleri arası Rum eyalet merkezi bazen Amasya bazen Tokat olmuştur. Bölgeye ait 1455 tarihli ilk tahrir defterinde Tokat “nahiye” olarak kaydedilmiştir. 1485 tarihli ayrıntılı tahrir defterinde ise Tokat, “vilayet” olarak yazılıdır. 1520 tarihli tahrirde bakılınca Tokat, sekiz nahiyeden oluşan “kazâ” olarak yazılmıştır. 1520'de eyalet merkezi Sivas'a taşınmış, bundan sonra Tokat sadece kaza merkezi olarak kalmıştır. 1554 ve 1574 tarihli tahrir derterlerinde de kaza konumunu aynen muhafaza etmiştir (Açıkel, 1999: 40-41).

17.asrın başlarında devlet, hem içte hem de dışta meydana gelen önemli olaylar sebebi ile sarsılmış, bu arada Tokat Kazası'nın idarî taksimi değişikliklere uğramıştır. Tokat'ı oluşturan nahiye sayısı azalmıştır. 1574-1642 dönemi kayıtlarına göre Tokat'ın mahalle sayısı önceki dönemlere göre az değişmiştir (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 13).

1643'te yapılan idarî taksimat, 18. asrın ortalarına kadar değişikliğe uğramamıştır. 1772 tarihli Tokat'ın ilk Şer'iyeye Sicili'ndeki kayıtlara göre, Tozanlu ve Dönekseâbad nahiye olarak Tokat'a katılmıştır. Tokat Kazası bu tarihte; Yıldız, Tozanlu, Komanat, Kâfirini ve Dönekseâbad nahiyelerinden müteşekkil olup, bu durumunu 1840 tarihine kadar devam ettirmiştir (bkz. TŞS 54 (1256/1840), s.12-14).

1659 tarihinde ise Rum Hazine Defterdarlığı'na bağlı mukaatalar voyvodaya iltizam edilince Tokat, voyvodalığın merkezi oldu ve bu durum 1840 tarihine kadar devam etti. Voyvodalar, kendilerine verilen gelir bölgelerinin idarî yöneticileri olup, aynı zamanda hazine gelirlerini toplayan vergi tahsildarları görevini yapıyorlardı. Tanzimatla beraber Tokat Voyvodalığı "Muhassıllık" haline getirildi (Beşirli, 2005 : 22-24).

6.1. Merkez (Nefs-i Tokat) ve Mahalleler

3 Nolu Şer'îye Sicilinde adı zikredilen mahalle sayısı 72'dir. Bu mahallelerde Müslüman ve zimmî halk birlikte yaşamaktaydı. Defterde geçen mahalle isimleri şunlardır.

Tablo 2. Tokat'ta Müslüman Mahalleleri (1797-1799)

Acebşir	Melikdanişmend
Akdeğirmen-i müslim	Menice
Alaca Mescid	Meydân
Ankara	Mihmâd Hâcib
Beğbağı	Molla Bektaş
Cami'-i Kebîr	Muslihiddin
Cedîd	Rüstem Çelebi
Cemâleddîn	Sabunhâne
Çaşnigir	Sâmyeli
Çây-ı müslim	Sarı Güllük
Çehkânlu	Semer kand
Çilehâne	Seyfeddîn
Çilfek	Seyyîd Necmeddîn
Debbağhâne-i Atik	Siyahpuş
Debbağhâne-i Cedîd	Sovukpınâr-ı Müslim
Gaybî	Sufiyun

Güzelaşçı	Suiçmez
Hacı İbrahim	Şucaeddîn
Hacı İvaz Paşa	Taşcı Mahmud
Hâlid	Taşnerdibân
Hoca Ahmed	Tatar Hacı
Hoca İbrahim	Veled-i Ayâs
İçmesu	Veled-i Aynî
İplik Pazarı	Yar Ahmed
İsa Fakîh	Yaş Meydan
Kabe-i Mescidi	Yazıcık
Kaya	Za'im
Keçeciler	Zilli Hacı
Mehmed Paşa	Zincirlikuyu

Müslim mahalleleri toplam 58 tanedir. Mahalleler adlarını genellikle önde gelen şahsiyetlerin isimlerinden almıştır. Örneğin: Cemâleddîn, Tatar, Hacı, Hâlid, Molla Bektaş, Hacı İvaz Paşa, Tatar Hacı vs. Diğer bir kısım mahalleler ise buldukları mevki ile adlandırılmıştır: Yaş Meydan, İçmesu, Meydân, Yazıcık, Beğbağı gibi. Bazı mahalleler de ise orada mevcut camii adıyla anılır: Alaca Mescid, Kâbe-i Mescidi, Cami'-i Kebîr. Kimi mahalleler ise bölgede yapılan ekonomik faaliyetlerden adını almıştır. Mesela, Debbağhâne-i Cedîd, İplik Pazarı, Keçeciler, Çehkânlu.

Tablo 3. Tokat'ta Gayrimüslim Mahalleleri (1797-1799)

Akdeğirmen-i zimmî	Paskal
Aleksan	Simavon
Babaosib	Sovukpınâr-ı zimmî
Çây-ı zimmî	Terbiye -i kebîr
Dere	Terbiye-i sagîr
Kirkor	Vartan
Ovannes	Yahudiyan

Gayrimüslim mahalleleri toplam 14 tanedir. Gayrimüslimlerin yoğun olarak yaşadıkları mahallelerin adlarının sonuna “zimmî” kelimesinin getirildiğini görmekteyiz. Örneğin, Sovukpınâr-ı zimmî, Çây-ı zimmî, Akdeğirmen-i zimmî gibi. Bazı mahalleler gayrimüslimlerin ileri gelenlerinden adlarını almıştır: Babaosib, Ovannes, Kirkor, Aleksan vb. Musevilerin yaşadığı mahalle ise “Yahudiyân” olarak adlandırılmıştır. “Dere” gibi mahalleler ise bulunduğu bölgenin adını almıştır.

6.2. Nahiyeler ve Köyler

İncelemiş olduğumuz deftere göre, Tokat kazasına tabi toplam 5 nahiyeye ve bunlara bağlı toplam 147 köy bulunmaktadır. Şimdi adı geçen nahiyeleri ve bunlara bağlı köy adlarını sırayla değerlendirelim.

Tablo 4. Komanat Nahiyesi Köyleri

Acıpınar ma‘a Kışlak	Gevle
Ahmedalanı	Gevrek
Aluc	Hulvar
Armus	İzbesti
Başvirân	Kadıvakfı
Bayram	Kevahlık
Beğlü	Kızıl
Bizeri	Kızıldere
Boyalı	Kızılöz
Bula	Kirkoros
Cincife-i kebîr	Komanât-ı müslim
Cincife-i sagîr	Komanât-ı zımmi
Çalkuru	Mamu ma‘a Dut
Çördük	Mardusoba
Daylıhacı	Mülk
Difye	Omala

Dihoy	Saltık
Eski	Sideni
Fenk	Şeyh
Firedökse	Yelpe
Geksi	Zâzâra
Gereni	Zodu

Komanat Nahiyesi 44 köyden müteşekkil olup, en büyük nahiyedir. Nahiyeye bağlı Müslim ve Gayrimüslim köyleri vardır. Bunu köy adlarından anlayabiliriz. Örneğin Ahmedalanı, Kirkoros. Aynı adı taşıyan bazı köyler ise hane sayısına göre “büyük/küçük” şeklinde ayrılmıştır. Adı geçen Müslim köy adlarının halâ kullanıldığını görmekteyiz (örneğin: Fenk, Cincife, Daylıhacı, Omala, Bizeri vs.).

Tablo 5. Tozanlu Nahiyesi Köyleri

Abdurrahmanlu	İpsile
Ademli	Karadiz
Alan ma'a Karkın	Kevekse
Alanyurdu	Kızıkan
Boyalı	Kibis
Bozkuş	Kol
Buhye	Kozağacı
Çalıcı	Kozluca
Çirmiş	Müseyle
Darukolu	Ohtorum
Değeryeri	Öykürü
Divriğin	Pusat
Dumânid	Rumcuk
Ermenis	Sarıyök
Eski	Sarsı
Eyüb	Semayil
Ficek	Şık
Gölcük	Tavza

Gönekse	Tığnış
Hisarcık	Yavşancık
Hize	Zora

Tozanlu Nahiyesi'ne bağlı 42 köyün olduğunu kayıtlardan anlamaktayız. Bu köylerin adlarının bir bölümü Türkçe değildir. Zamanla imlaları da değişmiş olduğundan tam olarak hangi dilden olduklarını kestirmek güçtür. Bazı köylerde Rum ve Ermenilerin yaşamaları sebebiyle, köy adlarının bir kısmının Rumca veya Ermenice'den geldiği ileri sürülebilir.

Tablo 6. Kâfirni Nahiyesi Köyleri

Alemdâr	Kireni
Buldacı	Matuş
Ceğcek	Meğüllü
Ceğedler	Mineğir
Çakmaklu	Muhat
Çat	Ömerli
Çiftlik	Pîr Hasan
Daduhta	Sidenî
Eftalit	Şeyhler
Ekseri	Şık
Filtise	Teknecik
Gevele	Tiyeri
Gök	Toğarım
Gölgeci	Tomara
Hanzara	Topalak
İbavlu	Uyhan
İlpet	Varzıllar
Karadere	Yapalak
Kınık	Yaycı
Kızılcasu	Zuğru

Nahiyenin 40 köyü vardır. Köy adlarına dikkatlice bakıldığında, bunların birçoğunun Türkçe olmadığı açıkça görülmektedir. Ancak Türkçe olmayan yer adlarının imlaları da zamanla değişmiş olduğundan kesin olarak hangi dilden geldikleri anlaşılmamaktadır.

Tablo 7. Yıldız Nahiyesi Köyleri

Aslandoğmuş	Nefs-i Yıldız
Beduhtun	Sarıyâr
Çiftlik ma'a Karkın	Şeyh Çoban
Gecdin Hacı	Ya'kûb
Hargele	Yakuboğlanı
Killik ma'a Köpek	Yusufoğlanı

Nahiyenin köy sayısı 12 'dir. Köylerin bazılarının adlarını ileri gelen şahsiyetlerden aldığı görülmektedir.

Tablo 8. Döneksebad Nahiyesi Köyleri

Esdığın	Ohtab
İfede	Tazular
İze	Üçgöl
Kemkez	Yenice
Kerenî	

Toplam 9 köyü olan Döneksebad nahiyesi, en küçük nahiyedir. Adlarından anlaşılacağı üzere nahiyenin bazı köyleri Gayrimüslim köyleridir.

7.TOKAT' TA SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK HAYAT

7.1. SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT

7.1.1. Aile ve Diğer Sosyal Gruplar

Genç bir kız ebeveyni tarafından birisine namzet olarak verilirse, zamanı gelince nikâh kıyılır ve evlilik gerçekleşirdi. Fakat namzet genç kız, evlilik çağı gelince namzetliği istemezse reddederek mahkemeye başvurabilirdi. İncelediğimiz defterde, namzetlikten (nişanlılık) vazgeçildiğine dair örnekler yer almaktadır. Mesela, Mahmud Paşa mahallesinde yaşayan Ömer, mahkemeye müracaat ederek Yazıcık mahallesinde yaşayan Rukiye adlı bekâr kızla yedi ay önce nişanlandığını ama aralarında nikâh akdi gerçekleşmediğini beyanla, kendi rızası ile nişanlılıktan vazgeçtiğini belirtir. Rukiye'nin başkasına namzed olmasına izin verilmesini talep eder. Mahkeme talebi uygun görerek sicile kayd eder (TŞS 3, 130/1). Bu örnek bize zorla evlilik olmadığını ve nikâh olmamışsa nişanlılıktan vazgeçilebildiğini göstermektedir.

Bu tarz namzetlik Gayrimüslimler arasında da olursa, yani nikâh gerçekleşmeden namzetlik olursa mahkemeye başvurulduğu takdirde bu namzetlik de reddedilirdi. Gayrimüslim kız, Tokat şer'î mahkemesine gelip, başkasıyla evlenmek istediğini belirtirse, bu istek kabul edilirdi.

Evlilik olayı gerçekleşirken, İslam'ın tespit ettiği şartlara göre miktarı değişken olan mihr-i muaccel ve mihr-i müeccel denilen meblağlar kadına verilirdi. Yine "cihaz" adı altında kız ebeveyninin erkekten meblağ talep ettiği görülmektedir. Zamanla bu meblağların ödenememesi gündeme gelince idarî amir müdahale ediyordu. Fazla para talep etmenin evlilikleri güçleştirdiği ve insanları rencide ettiği belirtilip, bunlardan vazgeçilmesi isteniyordu (Beşirli, 2005 : 308).

İncelediğimiz defterde, genel olarak tek eşlilik olmakla beraber azda olsa birden

çok eşle evlilik yapıldığını görmekteyiz. Bu husus, aşağıdaki iki kayıt örneğinden açıkça görülmektedir.

“Medîne-i Tokat’da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sakînlerinden iken bundan akdem vefât eden Abdurrahman bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Fatıma binti Süleyman ve diğeri Fatıma binti İsmail ile...” (TŞS 3, 6 / 1)

“Medîne-i Tokat’da Şucâ’eddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Es-Seyyîd Mustafa bin Abdulkerimin verâseti zevceteyni metrûkuteyni Rafî’a binti Mahmud Efendi ve Hamide binti Yusuf ile...” (TŞS 3, 41 / 1).

Yine TŞS 3’de cariyelikle ilgili kayıtlara rastlamaktayız. Örneğin, “Medîne-i Tokat’da Sovukpınar mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Gonca nâm câriyenin zâhirde vâris-i ma’ruf ve ma’rûfesi olmayub...” (TŞS 3, 22 / 2) cümlesinde cariye Gonca’nın mirasından bahsedilmektedir.

Osmanlı aile hukukunda taraflar (eşler) anlaşamayınca mahkeme kararı ile boşanma (talak) yoluna başvurulabilirlerdi. İslam aile hukukuna göre, nikah gerçekleşmiş ama zifaf gerçekleşmeden boşanma olmuşsa, kadının mihr-i mü’eccel ve iddet-i nafaka olmak üzere verilen meblağın yarısını alma hakkı vardı. Bu hususta TŞS 3,164/2’deki kayıt örnek olarak verilebilir. Buna göre, Raziye adlı kadın, vekilleri aracılığı ile mahkemeye başvurarak, kocası Ömer’e dava açar. Kocasının kendisini boşadığını beyanla, daha önceden kararlaştırılmış olan 50 guruş mehr-i mü’eccel ile iddet nafakasını talep eder. Mahkeme, Ömer’e ait bir bâb menzilin yarı hissesini bu talep karşılığında Raziye’ye verir ve karar sicile yazılır. Diğer bir kayıtta ise, Fatıma adlı kadının eski kocası Ebubekir’e dava açarak, önceden kararlaştırılmış olan 200 guruşluk mehr-i mü’eccel ile iddet nafakasını talep eder. Mahkeme bu meblağın Fatıma’ya

verilmesini kararlaştırır. Ebubekir, kendisinden istenen parayı öder (TŞS 3, 155/1)⁷.

Eğer bir erkek, şahitler huzurunda karısını boşar ve şahitler de ikrar ederse boşanma tamamlanmış sayılırdı. İki taraf kendi hür iradeleriyle boşanırlarsa, aralarındaki alacak verecek konusunu halledip anlaşır. Bu muhâla'a (bedel karşılığı rıza ile) boşanmadır (Beşirli, 2005: 309). Bu tür boşanma ile ilgili incelediğimiz defterde kayıtlar bulunmaktadır. Örneğin, TŞS 3, 143/2'deki kayda göre, Ahmed adlı şahıs mahkemeye müracaatla, karısı Şerife'den boşanmak istediğini beyan eder. Eşi de kabul edince taraflar boşanır ve evliliğe ait tüm haklarından karşılıklı feragat ederler.

Kadın mahkemeye gelerek, kocasının kendisine şiddet uyguladığını ve dinine küfr edip, hakaret ettiğini, bu durumda kocasından boşanmış sayılıp sayılmadığını sorabilirdi. Yine evlilik sırasında eşlerden biri kaybolursa, diğer eş başkasıyla evlenebilmek için mahkemeden izin isterdi (Beşirli, 2005 : 310). 3 nolu defterde hal' (boşanma) ile ilgili kayıtlar mevcuttur. Mesela, Şerife adlı kadın mahkemeye başvurup, kocası Zeynelabidin'den şikâyetçi olur. Kocasından beş yüz elli guruş alacağı olduğunu, talep ettiğinde kocasının inkâr ettiğini belirtir. Kocasıyla aralarında uzaklaşma olunca, mehr-i müeccel (veresiye mihr), oturma masrafları kadına ait olmak üzere bedel karşılığı boşanmak ister. Kocası da bu talebi kabul eder ve tarafların beyanları hukuken tasdik edilip, sicile yazılır (TŞS 3, 157/4).

Kayıtlardan anladığımıza göre mahkeme mecnûn (deli) olanlarla evliliğe izin vermemektedir. Şu örnek bununla ilgilidir: Abdurrahim adlı kişi mahkemeye gelerek, umumca deli kabul edilen kardeşi Mustafa'nın velisinin kendisi olduğunu söyler. Fakat amcalarının kendi izni olmadan kızı Zeyneb'i adı geçen Mustafa ile evlendirmek istediğini, bu evliliğe izin verilmeyeceğine dair amcasına mahkeme kararı verilerek,

⁷ Konu ile ilgili olarak şu belgelere de müracaat edilebilir: TŞS 3,143/2; TŞS 3, 144/2; TŞS 3, 144/5.

kardeşinin kendisine teslimini talep eder. Mahkeme durumu inceleyerek bu evliliğe izin vermez. (TŞS 3, 151/2). Bu karar bize aileye verilen değeri göstermesi bakımından önemlidir.

İncelediğimiz dönemde aile içi şiddete izin verilmediğini ve kadınların şiddete maruz kalınca kocalarına dava açtıklarını görürüz. Örneğin, Suzana adlı kadın kocasından şikayetçi olarak, sürekli kendisini darp ederek söğdüğüünü, kanunlara aykırı muamelede bulunduğunu söyler. Bu duruma tahammülü kalmadığını, kocasının şiddet uygulamayacağına dair kendisine mahkemenin bir şahsı kefil etmesini ister. Talep uygun bulunur ve Bedros adlı şahıs kadına kefil olur, şiddet devam ederse boşanmalarına izin verileceği mahkemece taraflara belirtilir (TŞS 3, 155/2).

7.1.2. Kullanılan İsim ve Lakaplar

Defterde kullanılan isim ve lakaplara bakılınca, isim ve lakapların verilmesinde bazı hususlara dikkat edildiği gözlenmektedir. İlk olarak, Müslim erkeklerin isimlerinin başına genelde “El-Hâc” ve “Es-Seyyid” sıfatları getirilmektedir. Bu durum “Medîne-i Tokat’da Kâ’be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Ahmed bin Salih nâm...” (TŞS 3, 9 / 1) cümlesinde açıkça görülmektedir. İkinci olarak, isimler genellikle baba ismi ile beraber yazılmıştır. Bu konuda, örnek olarak şu sicil kayıtlarına bakılabilir: TŞS 3, 8/2; TŞS 3, 11/1; TŞS 3, 12/2; TŞS 3, 27/1; TŞS 3, 52/1; TŞS 3, 70/1; TŞS 3, 80/2. Müslimlerde en çok kullanılan adlar şöyledir: “Mehemmed, Abdurrahman, Abdullah, Osman, Ömer, Mustafa, Hüseyin, Feyzullah, Ayşe, Hadice, Fatıma, Rukiye ve Rabia”. Gayrimüslimlerde ise: “ Artin, Bedros, Bogos, Haçek, Ovannes, Anna, Elmas, Hirosima ve Maryem”.

Son olarak, kullanılan lakapların büyük bir bölümü şahsın veya babasının yaptığı iş ile ilgilidir. Mesela, “Duhancı, Tacir, Berber, Penbeci, Kazâz, İmam, Hafız, Oduncu,

Bakkal, Kürkçü, Hamamcı, Kurşuncu” gibi meslek adlarının şahıs isimlerinin başına getirilerek kullanıldığını görürüz. Yine şahıs adların başına “Sürücü-oğlu, Kürkçü-oğlu, Telli-zâde” gibi baba mesleği ile alakalı lakaplar getirilmektedir.

7.1.3. Müslim-Gayrimüslim İlişkileri

İslâm devleti olan Osmanlı Devleti, sınırları dahilinde yaşayan Gayrimüslimlere “zimmî” statüsü vermiştir. Bu statünün kazanılması için devletle “zimmet” antlaşması yapılması gerekirdi. Gayrimüslimlere bu antlaşma yapıldıktan sonra toplumda yaşama hakkı verilir, din ve vicdan hürriyeti kazanırlar, canları ve malları devlet güvencesine alınır. Devlet, cemaat mahkemeleri vasıtasıyla Gayrimüslimlere kendi inanç ve kurallarına göre yargılanma hakkı vermiştir. Zimmîler aynı zamanda şer’îye mahkemelerine müracaat hakkına da sahiptir. Şer’î mahkemede kendilerine şer’î hukuk kuralları uygulanırdı.

Bizim incelediğimiz dönemde Gayrimüslimler en çok miras hukuku ile ilgili olarak şer’î mahkemeye müracaat etmiştir. 3 Nolu Tokat Şer’îye Sicili’nde Gayrimüslimlere ait 16 tane tereke kaydı vardır. Gayrimüslim terekelerinde miras taksimi İslam miras hukukuna göre yapılmıştır. Örneğin, Debbaghâne-i Cedîd mahallesinde ölen Aslan veledi Artin’in toplam 240 guruş olan mirası, karısı Haçek ile kızı Elmas’a ve yeğenleri Melkon, Kasbar ve Bağdasar’a intikal etmiştir. Mirastan 28 guruş resmi işlemlere ayrılmış, kalan kısım İslam hukukuna göre mirasçılara taksim edilmiştir (TŞS 3, 12/1).

İncelediğimiz defterden anladığımıza göre, Müslim ve Gayrimüslimler genellikle aynı mahallelerde karışık olarak yaşamaktaydı. Fakat ayrı olarak yaşadıkları mahalleler de mevcuttu.

Osmanlı Devleti’nde yaşayan Gayrimüslimlerden kimileri dinlerini değiştirip,

İslam dinini kabul etmişlerdir. Bu şekilde din değiştirmeye “ihtida” denilmektedir. İhtidanın, sözlük anlamı “doğru yolu bulmak, gerçeğe ulaşmak” demektir. Terim olarak ise inançsız iken veya başka bir dine inanmakta iken İslamiyeti kabul etmektir. Tokat’ta ihtida edenlerin çoğunluğunu Hıristiyanlıktan Müslümanlığa geçenler oluşturmaktadır. Müslüman olanlar kendilerine İslamî isimler seçerler ve çoğunlukla Mehmed ve Fatıma adlarını alırlardı (Açıkel, 2004 : 171). Bununla ilgili 3 nolu sicilde kayıtlar bulunmaktadır. Müslümanlığı kabul eden zimmî kelime-i şهادet getirir, bu olay ve isminin değişmesi şer’iye siciline yazılırdı. Bu hususla ilgili üç örnek kayıt aşağıda verilmiştir.

“Erzurum ahâlisinden Ovannes veledi Kirkos meclis-i şer’de ismi Mehemmed vaz’ olundu deyu kayd şud. Fî 6 Cemâziye’l-âhir sene 1212” (TŞS 3, 1 / 1).

“Medîne-i Tokat’da Dere mahallesi sakinlerinden Artin veledi Karez şeref-i İslâm ile müşerref olub ismi Mehemmed tesmiye olunduğu kayd şud.” (TŞS 3, 1 / 2).

“Medîne-i Tokat’da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinelerinden Nazlu binti Menas nâm nasrâniyye meclis-i şer’de şeref-i İslâm ile müşerref olub ismi Fatıma vaz’olunduğu işbu mahalle şerh verildi. sene 1213.” (TŞS 3, 1 / 3).

7.1.4. Ev Eşyaları

İncelemiş olduğumuz defterde geçen ev eşyalarının tür isimleri aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9. Tokat kazasında ev eşyası isimleri

Alaca yorgan	Fener	Mangal
Altun vezenesi	Güğüm	Mısır çarşabı
Ambar	Haleb emtiası	Mısır hasırı
Ayna	Haleb şeridi	Minder
Balmumu	Hamam takımı	Minder

Baş yemenisi	Hasır	Mitil
Berber taşı	Heğbe	Mum
Beşik	Hurc heğbesi	Müsta'mel kilim
Beyaz örtü	İbrik	Nalpâre
Bez	İbrik duhâni	Nühas mangal
Bez parçaları	İğne	Ocak temuru
Boğça	İplik	Perde
Canik kilimi	İşleme çarşab	Peşkir
Cüzdan	İşleme çarşab	Peştahta
Çadır	İşleme peşkir	Publa
Çalar saat	Kadife yasdık	Publa döşek
Çamaşır leğeni	Kaliçe	Sa'at
Çarşab	Kaliçe seccade	Sâçık
Çarşab	Kaput	Sagîr köşe kaliçesi
Çevre	Kazgân	Sagîr minder
Çift yüzlü yorgan	Kebîr şam'dan	Sagîr yasdık
Çit döşek	Keçe	Sandık
Çit yasdık	Kefere minderi	Sandık
Çit yasdık	Kelpetün	Seccade
Çit yorgan	Kese	Servî sandık
Çubuk	Keser	Sîm depelik
Çuha perde	Kilim	Sîm saat
Çul	Köhne çuval	Sofra
Çuval	Köhne döşek	Sofra peşkiri,futa
Dimi döşek	Köhne kilim	Şam'dan
Dimi yasdık	Köhne sandık	Şam'dan sofrası
Dolama peşkiri	Köhne yorgan	Şem'-i revgan
Döşek	Kumaş yorgan	Şilte döşek
Döşek yüzü	Kutnî döşek	Terazi ve gedik
Duhân tablası	Kutnî yasdık	Yan kaliçesi
Dürbin	Kutu	Yan minderi

Eğdiç	Kuyumcu sandığı	Yasdık
El peşkiri	Kürk yüzü	Yorgan
Erzurum rahtı	Leğen	

Tabloyu incelediğimizde yorgan, yasdık, minder, döşek, kilim türü eşyaların çokluğu dikkat çekmektedir. Yine aydınlatma amacıyla şam'dan, mum, fener ve şem'-i revgân kullanılmaktadır. Mısır hasır, Canik kilimi, Mısır çarşabı, Haleb emtiası gibi bazı eşyalar, imal edildiği yerlerle birlikte söylenmektedir. Bu durum bize adı geçen yerlerle ticaret yapıldığı fikrini vermektedir.

7.1.5. Giyecekler

İncelemiş olduğumuz defterdeki giyecek isimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10. Tokat kazasında giyecek adları

Aba şalvar	İplik alacası entari	Mitil şalvar
Abâ yağmurluk	Kakum kürk	Musul penbesi
Ada tavşanı tulum	Kalpak	Mücessem yemeni değirmi
Alaca entari	Keşan boğça	Müstamel entari
Altun oluk entari	Keşan çuka cübbe	Nâfeyeden kürk
Ayak donu	Keşan kuşak	Papuç
Azak nafesi tulum	Ketân gömlek	Pasdal
Baş yemenisi	Kise kemer	Pa-yemenisi
Baş yemenisi değirmi	Köhne abâ	Pelte hırka
Beyaz gavcan tulum	Köhne biniş	Penbe entari
Beyaz ve alaca kürk tulum	Köhne cübbe	Peştamal

Biniş	Köhne çuka çakşur	Poşu
Boğça gömlek	Köhne destâr	Poşu ve makrama
Cedîd şalvar	Köhne entari	Puşi
Cizme	Köhne kalpak	Sagîr abâ ve sarık
Cübbe	Köhne kurt kürk	Sagîr sîm kuşak
Çiçekli entari	Köhne kuşak	Sansar kürk
Çiçekli kaftan	Köhne libas	Sarık
Çit	Köhne libas	Siyah gavcan tulum
Çit değirmi	Köhne şal	Şal kuşak
Çorap	Köhne şalvar	Şâlî biniş
Çuka cübbe	Köhne şalvar	Şâlî cübbe
Çuka şalvar	Kursak kürk	Şalvar
Çü biniş	Kuşak	Şam alacası entari
Don	Kutnî alaca şalvar	Takye
Dülbend örtüsü	Kutnî entari	Tırnak tulum
Dülpend örtüsü	Kutnî entari	Tokat yemenisi
Entari	Kürk	Uçkur
Fes	Kürk cübbe	Yağmurluk
Gavcan kürk	Libâs	Yeşil biniş
Harîr cübbe	Mâ'i bez entari	Yeşil çuha kalpak
Harîr kuşak	makrama	Yeşil sarık
İpek elbise	Manisa alacası entari	Zerdîva kürk

Tablo 10'daki verilere göre, Tokat'ta kullanılan kıyafetlerde hammadde olarak bez, keten, deri, pamuk ve ipek kullanılmıştır. Yine Manisa alacası, Haleb alacası, Musul penbesi, Keşan cübbesi ve Azak nefesi tulumu gibi giyeceklerin adı geçmektedir. Bu kayıtlar, Tokat kazasına ülkenin değişik yerlerinden kıyafetler geldiğini ve satıldığını göstermektedir. "Tokat yemenisi" adıyla bölgeye özgü bir giycek de mevcuttur. Kıyafetlerin renklerinde mavi, penbe, siyah, yeşil, kırmızı ve beyazın

ağırlıklı olarak kullanıldığını görmekteyiz.

7.1.6. Mutfak Eşyaları

İncelemiş olduğumuz defterde adı geçen mutfak eşyalarının isimleri aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 11. Tokat kazasında mutfak eşyaları

Arak şişeleri	İğne bardak	Sahan
Bardak	İngiliz bardağı	Sîm fincan
Bıçak	Kahve ibriği	Sîm zarf
Billur	Kahve kutusu	Sini
Billur bardak	Kahve takımı	Suluk
Buhurdan	Kâse	Şerbet ibriği
Cehrî	Kaşık	Şerbet kaşığı
Cezbe	Kırmızı nühâs	Şişe
Çatal	Kürekçi bıçağı	Tabak
Çini çanak	Mangal	Telis
Dakîk	Maşraba	Temur bıçak
Evâni-i nühâsiyye	Matara	Temur çatal
Fincan	Mavi bellü su tası	Tombak zarf
Fincan tepsisi	Nühâs tepsi	Tuz kabı
Havan	Sac ve sarı tas	Yol tavası
İbrik	Sagîr kebab şişi	Zarf

Mutfak eşyaları içerisinde kahve yapımı ve sunumu ile ilgili eşyaların çokluğu dikkat çekmektedir. Müslim mutfak eşyalarında görülmeyen arak (içki) şişelerine Gayrimüslimlere ait terekelede rastlanmaktadır. İngiliz bardağı, billur bardak ve iğne bardak adlarıyla bardak çeşitleri mevcuttur. Mutfak eşyalarında hammadde olarak toprak, demir, bakır ve gümüşün ağırlığı vardır. Terekelerde bulunan “çini çanak” kaydından, Tokat’ta topraktan mutfak eşyaları yapıldığını anlamaktayız.

7.1.7. Gıda maddeleri

Evlerde kullanılan gıda maddelerinden defterde adı geçenlerin dökümü şöyledir:

Tablo 12. Tokat'ta tüketilen gıda ve temizlik maddeleri

Ak sabun	Leblebi
Aladağ üzümü	Pasdırma
Asel	Peynir
Balmumu	Pirinç
Bamya	Revgan-ı bezir
Bihseni üzümü	Revgan-ı şî'ir
Bûber	Rezzâki üzümü
Fındık	Sarımsak
Hamr	Şa`ir
Hinta	Şeker
İksir	Şî'ir
İzmir sabunu	Üzüm
Kahve	Yağ
Kara sabun	Zeytinyağı

Tablo 12'ye göre, bitkisel gıda maddelerinin adı daha fazla geçmektedir. Özellikle birkaç “üzüm” çeşidinin çok tüketildiği anlaşılmaktadır. Hayvansal gıdalardan yağ, peynir ve pastırma tüketilmektedir. Temizlik maddesi olarak da birkaç çeşit “sabun” kullanıldığı görülmektedir.

7.1.8. Ziyet Eşyaları

İncelemiş olduğumuz defterde geçen ziyet eşyalarının dökümü şöyledir:

Tablo 13. Tokat kazasında ziyet eşyaları

Altun bilezik	Sîm düğme
Altun buhağı	Sîm güllâbdan

Altun hâtem	Sîm hâtem
Altun küpe	Sîm kuşak
Altun mazrûb	Sîm kuşak
Altun yüzük	Sîm kutu
Armudiye	Sîm tarak
Arpacık tabir olunan altun kolbağı	sürmedân
Boyun altunu	Tensuh
Güllâbdan	Yapma altun
Hınna (kına)	Yelpaze küpe
İncü	Yüzük
Küpe	Zer-i mahbûb
Mengül tabir olunur altun kol bağı	Zer-i mahbûb altunu
Mercan tesbih	Zülüflük
Miskâl	Zümrüd küpe
Mühür	

Tokat kazasında kullanılan ziynet eşyaları içerisinde küpe, yüzük ve bilezik (altun kol bağı) çoğunluktadır. Süs eşyalarında hammadde olarak altın ve gümüşün kullanılması, “zümrüd” gibi değerli madenlerin adının geçmesi bazı ailelerin ekonomik durumunun güçlü olduğunu gösterir. Tokat’ta sarraflar, “yapma altun” adıyla ziynet eşyası da imal etmektedirler. Ayrıca süs veya sağlık nedeniyle kına kullanımının da mevcut olduğu görülmektedir.

7.1.8. Kumaşlar

Defterde adı geçen kumaşlar ve hammaddeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14. Tokat kazasında kullanılan kumaşlar ve hammaddeleri

Alaca	Kefe ketânı
Basma	Ketân
Bez	Ketân bezi

Bor alacası	Kırmızı bez
Göz ipek	Manisa alacası
Haleb alacası	Maraş alacası
İpek	Mavi ipek
İplik alacası	Musul penbesi
İplik boğça	Penbe
İplik kuşak	Şam alacası

Yukarıdaki tablodaki verilerden Tokat kazasında kullanılan kumaşların ve hammadelerin bir bölümünün başka şehirlerden satın alındığı anlaşılmaktadır. Şam alacası, Manisa alacası, Maraş alacası, Haleb alacası, Musul penbesi, Bor alacası ve Kefe ketanı bunlardandır. Kumaşların hammadresi olarak da pamuk, ipek ve keten kullanılmıştır.

7.1.9. Koşum Takımları

İncelediğimiz defterde tespit ettiğimiz koşum takımlarının adları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 15. Tokat kazasında kullanılan koşum takımları

Camus arabası	Kuşak ve kolan
Eğer ile takım	Sagîr altun kuşak ve kolan
Eğer takımı	Sîm hamâ'il ve kolan
Kolan	Sîm kuşak ve kolan
Köhne eğer	Sîm raht
Kuşak kolanı	

Tablo 15'teki verilerden Tokat kazasında at ve eşek gibi yük hayvanlarının kullanıldığı ve bunlar için koşum takımları imal edildiği görülmektedir. Kullanılan koşum takımlarının çoğunluğunu "at" ile ilgili takımlar oluşturmaktadır. Bazı koşum

takımlarında altın ve gümüş süslemeler de kullanılmıştır. Bu durum bize bazı ailelerin ekonomik durumlarının oldukça iyi olduğunu göstermektedir. Ayrıca, kayıtlarda geçen “camus arabası” tabiri, Tokat’ta manda beslendiğini göstermektedir.

7.1.10. Silah ve silah takımları

Tokat kazasında kullanılan silah ve silah takımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 16. Tokat'ta adı geçen silah ve silah takımları

Bıçak	Piştov
Frengi kılıç	Sîm bilezikle hâle tüfeng
Hâlî tüfeng	Sîm hançer
Hançer	Sîm kılıç
Kaddar	Sîmli hançer
Kılıç	Topuz
Köhne tüfeng	Tüfeng ve yatağan
Palaska	

Tokat’ta kullanılan silahlara baktığımızda; kılıç, hançer, bıçak, topuz ve kaddar gibi klasik silahlar yanında, ateşli silahlardan tabanca ve tüfeğin de kullanıldığını görürüz. Hançer ve kılıç yapımında gümüş kullanılmıştır. “Frengi kılıç” tabirinden dışarıdan kılıç satın alındığı düşünülebilir.

7.1.11. Vakıflar

Vakıf kelimesi Arapça kökenli bir kelime olup, “alıkoymak”, “durdurma”, “durdurmak” anlamlarına gelmektedir. Çoğulu ise “evkâf” dır. Terim olarak ise bir malın veya mülkün sevap kazanmak amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak toplumun yararına tahsis edilmesi anlamına gelir. Bu tahsis dinî veya hayrî eserler yaptırarak, bunların ihtiyaçlarını karşılamak şeklinde olabileceği gibi daha farklı konularda da

olabilmektedir. Menkul veya gayri menkul mallarını toplum yararına tahsis edenlere “vâkıf”, vakfedilen şeye “mevkûf” denir (Yediyıldız, 1986: 153-154). Vakıfların 19. asrın sonuna değin İslam ülkelerinin ekonomik ve sosyal hayatında çok önemli yerleri olmuştur.

Osmanlılar döneminde vakıflar, hemen her alanda hizmetler gerçekleştirerek en parlak dönemini yaşamıştır. Her vakfın “vakfiye” veya “vakıfnâme” diye adlandırılan bir senedi (kuruluş belgesi) vardır. Bu senette vakfın kurucusunun adı, vakfın kim tarafından ve nasıl yönetileceği, vakfın amacı, vakfa bağlanan gelirler ve bu gelirlerin hizmetlere ve görev yapanlara dağılımı gibi hususlar bulunmaktadır. Senedin şahitler huzurunda mahkemece tasdik edilmesi ve kayda alınmasından itibaren vakıf resmen faaliyete başlardı. Her vakfın müteveli, nâzır ve diğer hizmetlilerden oluşan bir kadrosu mevcuttu. Vakfı kuran kişi genellikle ölene değin vakfın mütevellisi olur, öldükten sonra senette belirtilen şahıs veya şahıslar görevi devam ettirirdi (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 1).

Tanzimat dönemine kadar, vakıflar kendi yöneticileri tarafından idare edilmiştir. Devlet, vakıflarla halk veya vakıflar ile kurumlar arasında meydana gelen anlaşmazlıkları çözmeye çalışmıştır. Tanzimattan sonra, vakıflar “Nezaret-i Evkaf” tarafından denetlenmeye başlamıştır.

Vakıf çeşitlerine gelince, bunları çeşitli başlıklar altında gruplandırmak mümkündür. İlk olarak vakıflar, “menkul” ve “gayrimenkul” vakıflar diye ayrılır. Bu ayırım, vakfedilen malın taşınır veya taşınmaz oluşu ile ilgilidir.

İkinci olarak, kapsamı bakımından vakıflar; “hayır kurumları vakıfları”, “akar (geliri ile istifade olunan) vakıfları”, “evlatlık vakıflar”, “avarız vakıflar” olmak üzere dört kısma ayrılır.

Üçüncü olarak, vakfedilen şeyin mülkiyeti bakımından vakıflar “sahîh vakıflar” ve “ırsadî vakıflar” şeklinde sınıflanabilir.

Dördüncü olarak, idaresi bakımından vakıflar “mazbut”, “mülhak” ve “müstesna” vakıflar diye üç grupta ele alınabilir.

Vakıfların gerçekleştirdiği hizmetleri ise şu ana kategorilere sıralamak mümkündür: Ekonomik-ticarî faaliyetler, sosyal amaçlı faaliyetler, dinî hizmetler, eğitim ve kültür faaliyetleri, bayındırlık ve belediye hizmetleri (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 2-6).

Üzerinde çalıştığımız 3 Nolu Şer‘iye Sicilinde vakıflarla alakalı dört tane kayıt mevcuttur. Bunlardan ilki, İvaz Paşa vakfının muhasebe özetinin yapıldığı belgedir. Buna göre, İvaz Paşa adlı hayır sahibinin Kazâbâd kazasında bulunan on üç tane köyünün 1797 (H.1212) yılına ait toplam bin üç yüz guruşluk geliri iltizam olunarak, zorunlu masraflar için yüz guruş harcanmıştır. Kalan para vakıf şartnamesi gereği görevlilere taksim edilmiştir (TŞS, 5/ 1).

TŞS, 73/ 1’de yer alan kayıt bir vakfiyedir. Buna göre, Mihmadhâcib-i Müslim mahallesinde yaşayan Zâhide Hatun adlı kadın, bir bâb evi ile meyvehâne çarşısında bulunan bir bâb manav dükkanının altı hissesinden beş hissesini mahallede bulunan Genç Mehemed Camii’nde hâtib olanlar ile şem‘-i asel satın alınması amacıyla Temmuz 1797 (H. Safer 1212)’de vakf etmiştir.

Hadîka (bahçe) vakfiyesi ile ilgili olarak TŞS, 83/ 1’de bir kayıt vardır. Ağustos 1797 (H.Rebiü’l-evvel 1212) olan bu vakfiyeye göre, El-Hâc Osman Alemdâr adlı şahıs, Yazıcık mahallesinde bulunan bir kıt‘a hadîkasına aynı mahallede bulunan Garibler Camii’nde imam olanları mutasarrıf ederek, yıllık gelirden iki guruşluk şem‘-i asel satın alınmasını kalan kısmına ise kendilerinin mutasarrıf olmalarını şart

koşmuştur.

TŞS, 121/2'deki kayıt ise bir menzil ve dükkan vakfının sahih olup olmadığının mahkemece tespiti ile alakalıdır. Mahkemeden verilen hüccete göre, Mihmadhâcib-i Müslim mahallesi sâkinelerinden iken vefât eden Zâhide adlı kadın Abdurrahman adlı şahsa, bir bâb ev ile bir bâb manav dükkanının altı hissesinden beş hissesini şart ile vakf ettiğini bildirir. Mirasçıları mahkemeye dava açarak, Zâhide'nin malından olan bir bâb ev ile bir bâb manav dükkanının altı hissesinden beş hissesinin kendilerine ait olduğunu vakfın sahih olmadığını iddia ederler. Mahkeme, Abdurrahman'dan malların vakf edildiğine dair mahkemeye delil sunmasını talep eder. İleri gelen insanlardan bazıları mahkemede şahitlik ederek, Zâhide'nin ölmeden on beş gün önce adı geçen malları Abdurrahman'a şart ile vakf ettiğini beyanla, kendilerinin de buna şahit olduklarını söylerler. Mahkeme bunun üzerine ev ile manav dükkanının beş hissesinin vakıf olduğuna hüküm eder ve karar sicile yazılır.

7.1.12. Din ve Eğitim Kurumları

3 nolu sicil defterinde dini kurumlar olarak cami ve mescidlerle ilgili kayıtlara da rastlanmaktadır. Belgelerde adı geçen camiler ve mescidler aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 17. Tokat'ta camii ve mescid adları

Alaca mescid	Hatûniyye camii
Behzat camii	Kâ'be Mescidi
Cami'-i Kebir	Pervane Beğ camii
Garibler camii	Rüstem Çelebi mescidi
Genç Mehmed Paşa camii	

Yine incelediğimiz defterde, eğitim kurumu olarak sadece medreselere dair

kayıtlar yer almaktadır. Belgelerde adı geçen medreseler şunlardır:

Tablo 18. Tokat'ta medrese adları

Genç Mehemed Paşa	Pervane
Hatûniyye	Yağlıbasan
Kapucupaşazâde	

İncelediğimiz kayıtlara göre, Tokat'ta sadece beş tane medresenin adı geçmektedir. Oysa literatürde şehirdeki medrese sayısının çok daha fazla olduğu görülmektedir Şimşirgil'in çalışmasına göre, Tokat'ın eğitim bakımından iyi bir durumda olduğu anlaşılmaktadır.⁸

Eğitim kurumları ile evlerde okunan kitaplara gelince, tereke kayıtlarında genel olarak şu kitapların isimleri geçmektedir: Mushaf-ı Şerif, En'âm-ı Şerif, Divânî, Tevârih kitabı, Ceng kitabı, Sarf Cümlesi, Kafiye ve İzhar ve Mirâc. Yine belgelerde, Bilgivî? Mehemed Efendi, İbrahim Çelebi, İbrahim Halebî gibi din alimlerinin adları geçmektedir.

⁸ Bkz. Ahmet Şimşirgil, XVI. Yüzyılda Tokat Medreseleri, *TİD*, Sayı: VII, (İzmir-1992), s.227-242.

7.2. EKONOMİK HAYAT

7.2.1. Sanayi

İncelediğimiz dönemde Tokat'ta bugünkü manada kapsamlı bir sanayi faaliyetinden söz etmek mümkün görünmemektedir. Ancak çok sayıda küçük ölçekli iş kolları ve el sanatları mevcuttur. Bu iş kolları sektörlere göre gruplandırılarak aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 19. Dokumacılık sektörü ile ilgili iş kolları

Basmacıyân	Kazzâzan (ipek işleyen)
Boyacıyân	Mizân
Çullâhân (yüncü)	Penbeciyân (pamuk işleyen)
Elvânciyân	Peştemalci
Hallâcân (pamuk işleyen)	Puşûci
İplikci	Takyeci
Kavukcu	

Tablo 19'dan da görüldüğü üzere Tokat'ta dokuma sektörü hayli gelişmiştir. İpekli, yünlü ve pamuklu dokumanın yanında basmacılık mevcuttur. Yapılan dokumaların renklendirilmesi için elvâncılık ve boyacılık sektörü faaliyet göstermektedir.

Tablo 20. Dericilik sektörü ile ilgili iş kolları

Debbağân	Haffâfân
Derziyân	Kalpakçı
Dikici	Kürkciyân
Gönciyân	Sarracân

Tokat'ta dericilik ile ilgili birkaç iş kolu vardır. Debbağhane-i Atik ve

Debbağhane-i Cedîd mahallelerinin adlarını, burada yaşayanların deri işi ile uğraşmasından almış olması muhtemeldir. Hayvan derisi ve kürkünün giyecek yapımında hammadde olarak kullanıldığını görmekteyiz. Saraçlar ise deriden koşum takımları yapmaktadırlar. Haffafan adıyla bilinen ayakkabı imalatçıları da mevcuttur.

Tablo 21. Gıda ve yem maddeleri sektörü ile ilgili iş kolları

Arpacıyân	Kadayıfçı ve şerbetçi
Attârân (baharatçı)	Kassâbân
Bakkal	Kebabcı
Baklacı	Manav
Çörekçi	Setenciyân
Etmekciyân	Şıracı

Tablo 21'den gıda maddesi imal eden ve satan iş yerlerinin varlığı anlaşılmaktadır. Hazır gıda üreten iş yerleri ekmekçi, kadayıfçı, çörekçi, şerbetçi ve şıracıdır. Buğdayın setencilerde işlendiği görülmektedir. Sebze ve meyvelerin manavlarda, temel gıda maddelerinin bakkallarda satıldığı, attârân adıyla baharatçıların mevcut olduğu tablodan görülmektedir.

Tablo 22. Alet ve edevât imalat sektörü ile ilgili iş kolları

Çıkrıkçı	Kundakçı
Çilingirci	Kuyumcu
Demirci	Palancı
Kalaycı	Semerci
Kazgâncı	Tarakçı
Keçeci	Urgancı
Kılıççı	

Tokat'ta alet ve edevât yapımı ile uğraşan farklı iş kolları bulunmaktadır. Madenî üretim alanında kılıççılar, demirciler, kazgancılar ve çilingirciler faaliyet

göstermektedir. Semerciler, hayvanlarda yük taşırken kullanılan semeri yapmaktadır. Kuymcular ziynet eşyası imal ederken, kundakçılar silah yapmaktadırlar. Kalaycılar ise yıpranan kapları kalaylamak amacıyla çalışırdı. Urgancılar, dayanıklı kalın ipler yaparken, keçeciler evlerde kullanılması için hayvan yünlerinden keçe imalatı yapmaktadır.

Tablo 23. İnşaat sektörü ile ilgili iş kolları

Kerasteci	Kirişciyân
Kireçci	Koltukcu
Kiremidci	Taşciyân

İnşaat sektörüne bakıldığında, bina yapımında ana malzeme olarak taş, kiremit, kereste ve kirecin kullanıldığı ve bu malzemeleri satan iş yerlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bina yapım işinde çalışan nitelikli elemanların varlığı dikkat çekmektedir.

Tablo 24. Diğer iş kolları (kendi aralarında grup oluşturmayan)

Berberân	Hurdacıyân
Çubukcu	Kassârsân (temizlikçi)
Duhancıyân	Na'lçeci
Eskici	Nalbandân

Tokat'ta belli bir kategori oluşturmayan iş kollarının da mevcut olduğu görülmektedir. Bu kategori içinde mum imalatı dikkat çekmektedir. İncelediğimiz sicildeki kayıtlardan, Tokat'ta imal edilen mumun kırk paradan satıldığı anlaşılmaktadır. Yine aynı sicildeki bir belgeye göre, kaliteli mum yapılması ve hiç kimseye yokluk çektirilmemesi gibi hususlar mumcu tayin olunan kişiden istenmektedir (TŞS 3, 152/1). Yine berberlik mesleği ile hayvanların ayağına nal çakılması işini yapan

nalbantlar vardır.

7.2.2. Ticaret

Tokat, İran'dan İstanbul ve Bursa'ya uzanan ipek ticaret yolunda önemli bir kavşak noktasında bulunuyordu. 19. asrın ikinci yarısına kadar Tokat; vakıf dükkânları, hanlar ve gelişmiş bir ticarî potansiyelin olduğu ticaret ve sanayi şehri özelliğini korudu. 17. yüzyılda Celâlî isyanları Tokat'ı da sarsmış ama Tokat hanları, çarşıları ve konaklarıyla yine bir ticaret şehri özelliğinden bir şey kaybetmemiştir (Beşirli, 2005: 148).

İncelediğimiz 3 numaralı defterde ticaret erbabının faaliyet yürüttüğü hanlar hakkında bilgiler bulunmamaktadır. Adı geçen hânlar aşağıda tablo şeklinde gösterilmiştir.

Tablo 25. Tokat'ta bulunan hânlar

Abdurahman Ağa	Sulu
Ballı-zâde	Sünnetci-zâde
Mâldâr	Taş
Paşa	Voyvoda Ağa
Setenci	Yağcızâde

18. yüzyılın başlarında Tokat'ta ipek ticaretinin de önemli olduğunu, bakır ve bakır işçiliğinin çok ilerlemiş sanayi dalı olarak yapıldığını seyyahlardan öğrenmekteyiz. Halkın çoğunluğu bakır aletler, tencereler, mangallar, mutfak eşyaları, şamdan yaparak diğer yerlere satmaktadırlar.

İncelediğimiz defterde Tokat'ın İstanbul'a giden yolun üzerinde olduğunu anlıyoruz. Özellikle Ma'den, Ergani, Keban gibi yerlerden İstanbul'a giden altın ve

gümüş hazineleri Tokat'a ulaştırılır, oradan da İstanbul'a yollanırdı. Bu husus aşağıdaki şu kayıtlardan açıkça anlaşılmaktadır.

“Ergani ve Keban ve Gümüşhane ma'denlerinden Darbhâne-i Âmire'ye gidecek zer (altın) ve sîm (gümüş) hazînesi âminen ve sâlimen medîne-i Tokat'a vusûl ve yanına müsellağ cebelûler ta'yîn ve savb-ı m'emûreye âzim olduğu kayd şud.” (TŞS 3, 2 / 1). “Keban ve Ergani ma'denlerinden Âsitâne-i Aliye'ye gidecek dokuz haml ham gümüş külçe Medîne-i Tokat'a âminen ve sâlimen üzerine ta'yîn olunan Elhac Emin Ağa yediyle vurûd ve yanına müsellağ cebelûler ta'yîn ve savb-ı me'mureye âzim ve rahî olduğu kayd şud. Fî 23 Şevval sene 1213.” (TŞS 3, 2 / 2).

“Ma'den'den Âsitâne-i Aliye'ye gidecek yigirmi haml külçe sîm ve medîne-i Tokat'a âminen ve sâlimen vusûl ve yanına müsellağ cebelûler ta'yîn ve savb-ı me'mureye âzim olduğu kayd şud. Fî gurre-i Zilhicce sene 1213.” (TŞS 3, 2 / 3). “Ma'den'den Âsitâne-i Aliye'ye gidecek otuz beş haml ham gümüş medîne-i Tokat'a âminen ve sâlimen üzerine ta'yîn olunan Ahmed Ağa yediyle vurûd ve yanına müsellağ cebelûler ta'yîn ve savb-ı m'emûreye râhî olduğu kayd şud. Fî 19 Rebi'ü'l-evvel sene 1213.” (TŞS 3, 2 / 4).

Yine İstanbul'dan Erzurum valisine yollanan hazine de Tokat'tan geçerek yerine ulaştırılmıştır. Bu durumu izah eden kayıtlardan birisi şöyledir: “Âsitane'den Erzurum vâlisi Yusuf Paşa Hazretleri'ne irsâl olunan Tatar kullarıyla yigirmi haml meskûk hazîne sâlimen medîne-i Tokat'a dâhil ve mahall-i me'mûre râhî olduğu kayd şud. Fî 27 Safer sene 1213.” (TŞS 3, 2 / 5).

Ergani'de hasıl olan nühasın önemli bir bölümü Tokat'a ve oradan Samsun'a nakledilmekteydi (TŞS 3, 61 / 2).

Diğer taraftan, Tokat'ta deve ticareti yapıldığını TŞS 3, 20 / 3'deki emirden

anlamaktayız.

Tokat'ta ticarî faaliyetleri yönlendiren önemli bir uygulama olarak narhtan (sabit fiyat tesbiti) söz etmek gerekmektedir. İncelediğimiz sicilde narh defterleri ile narhla ilgili kayıtlara da yer almaktadır. TŞS 3, 152/1'deki bir kayda göre, mum ve ham yağın fiyatının tespit edildiği anlaşılmaktadır. Buna göre mumcu olanlar, mumun beher vukiyyesini taraf-ı şer'ce tespit edilen kırk paraya ve noksansız olarak satacaktır. Noksanlık tespit edilirse ceza verileceği beyan edilmektedir. Kasaplar ise ham yağın vukiyyesini mumculara yirmi beş paraya satacaktır.

TŞS 3, 3/1'deki narh defterine göre, Adana pamuğunun kantarının üç yüz guruşa satılacağına dair fiyat saptanmıştır. Cin? penbesi (pamuk) için ise fiyat iki yüz guruştur. Yine ete ve ekmeğe de narh tespit edilerek, satış fiyatları saptanmıştır.

İncelediğimiz dönemde kullanılan ağırlık ölçüleri standart olmayıp, farklı ölçüler kullanılmaktadır. Bu ölçüler şunlardır: kile (arpa, buğday vb. hububatın tartılmasında kullanılır ve 25,659 kg.ma denk gelirdi), kantar (230,922 kg.), müdd (513,160 kg. 20 kileye denktir), rublağ , kıyye ve vukiyye (yağ, bal, ipek ve bakırın değerini ifade etmekte kullanılırdı), haml veya yük (ipeğin değerini göstermek için kullanılırdı ve 155,86 kg.'ma denkti), batman (bal, yağ, pekmez ve peynir gibi gıdaların tartılmasında kullanılırdı ve 8 kg.'ma denkti) ve rub' (dörtte bir veya çeyrek manasında kullanılırdı).

7.2.3. Tarım ve Hayvancılık

7.2.3.1. Ziraat

Tokat arazisi, sulanabilen önemli bir tarım arazisidir. Tokat merkez ve bağlı nahiyelerde bir çok tarımsal ürün yetiştirilmektedir (Açıkel-Sağırılı, 2005: 37). Buğday, arpa, mısır ve bakla başlıca tarım ürünleridir. Yine belgelerde tütün (duhan), üzüm,

pirinç, biber, sarımsak, fındık ve zir'a olunan boyadan bahsedilmektedir.

7.2.3.2. Hayvancılık

Üzerinde çalıştığımız tereke kayıtlarından Tokat'ta yetiştirilen hayvanların neler olduğu konusunda fikir sahibi olabilmekteyiz. Bu hayvanlar şunlardır:

Tablo 26. Tokat'ta yetiştirilen hayvanlar

At	Kara sığır tosunu
Bargir	Karasığır öküzü
Camus öküzü Camus ineği	Katır
Deve	Merkeb
Düğe	Tavşan
Genç davar	Tay
Kara sığır danası	Tosun
Kara sığır ineği	Ufak davar

Tablo 26'ya göre Tokat'ta daha çok büyükbaş hayvanların yetiştirildiğini görmekteyiz. Gücünden yararlanmak için ise at, katır, camus öküzü, karasığır öküzü ve merkeb yetiştirilir. Genç ve ufak davar adı altında yetiştirilen hayvanlar içerisinde koyun da bulunmaktadır. Deve ise daha ziyade ticareti yapılan bir hayvandır.

Tereke kayıtlarında aselin (bal) yer alması, Tokat'ta arıcılık yapıldığını göstermektedir. Yine şem '-i asel adıyla balmumu imal edilmekte ve aydınlatmada kullanılmaktadır.

7.2.4. Vergiler

Osmanlı Devleti'nde zamanla kendisini gösteren ekonomik ve malî zorluklar,

sancak ve kazalardaki masrafların çoğunluğunun halka yüklenmesine sebep olmuştur. Halk hem normal vergileri hem de bir takım örfî vergileri birlikte ödemek zorunda kalmıştır. Şimdi önem sırasına göre bu vergileri değerlendirelim.

Salyane vergisi: Sancak ve kaza masrafları salyane defteri, mesarifat defteri veya ale'l-hesap defterine kayd edilerek yıllık iki taksit halinde halktan toplanıyordu. Bu defterlerin bir sureti şer'iyeye sicillerine kaydedilirdi Salyane vergileri genel olarak, merkezden istenen nakdî yardımlar ile yerel harcamaları içermektedir (Açıkel-Sağırılı, 2005: 95).

Salyane vergileri ile alakalı olarak 3 numaralı defterde bir hayli kayıt vardır. Bununla ilgili TŞS 3, 8 /1 ; TŞS 3, 23/1; TŞS 3,37/1; TŞS 3, 40/1; TŞS 3, 40/2 numaralı belgelere bakılabilir.

Zecriye: Alkolü içkilerden alınan bir vergidir (Pakalın, 1983: 649). 1792 tarihli “Zecriye Rüsümü Nizamı” ile hamr, arak vb. müskirat alkollü içecek kapsamındadır. Bu tarihlerde şarabın vukiyyesinden (okka) iki, diğer içkilerin vukiyyesinden ise dört para vergi alınmaktaydı. Müslümanların içki içmesi yasak olup, ellerinde alkol içeren maddeler varsa vergilerini vermek zorundaydılar (Beşirli, 2005:243).

TŞS 3, 76/2' ye göre, rüsum-ı zeceriyye adıyla hamr ve araktan (içki) vergi alınması emr olunmaktadır. Buna göre, hamrın kıyyesinden ikişer, arak ve emsali müskiratın kıyyesinden dörder para verginin noksansız alınması istenmektedir.

Adet-i ağnam: Hayvanlardan alınan rüsum-ı şer'iyeden bir vergi türü idi (Sertoğlu, 1986: 7). Kasaba, köy, yaylak ve kışlaklarda bulunan koyun ve keçilerden yılda bir defa Mart sonunda, kendileri için besledikleri 150'şer koyun dışındaki her bir koyun için birer akça olarak alınırdı (Beşirli, 2005:256).

Bu konuda bir buyuruldu kaleme alınmıştır. Tokat kadısından 1212/1797 senesine ait adet-i ağnam vergisinin ahaliden toplanarak, görevlendirilen memura noksansız teslimi istenmektedir (TŞS 3, 48/2).

Avâriz ve bedel-i nüzül vergisi: Bu vergi önceleri olağanüstü hallerde alınırken 17. yüzyılın ilk yarısında düzenli bir vergi haline getirildi (Sertoğlu, 1986: 23). Avarız hanesine göre, devletçe görevlendirilen mübaşirlerce alınmaktaydı (Beşirli, 2005: 288).

Tokat kazasına ait 1213 senesi avâriz ve bedel-i nüzül toplanması işi, Muharrem'in ilk gününden itibaren İbrahim Ağa'ya 4.300 guruşa iltizam olunmuştur (TŞS 3, 55/2).

Rusûm-ı âmediye: Osmanlı Devleti'nde denizden veya karadan yapılan ticaret malından vergiler alınır. Dışarıdan getirilen mallardan alınan gümrük vergisine "âmediye" denilmekteydi. Tokat gümrüğünde toplanan vergileri yazan ve vergi tahsiline yardım eden görevlilerden biri de kâtiptir. Ayrıca bu vergileri korumak görevleri de vardır (Beşirli, 2005: 231). TŞS 3, 51/1 ve TŞS 3, 51/2' de rusûm-ı âmediye ile alakalı kayıt vardır.

İmdâd-ı hazeriyye: Muharebe olmadığı zamanlarda bütçe açığını kapatmak veya valilerin masraflarını karşılamak için halktan alınan örfî bir vergidir (Pakalın, 1983: 63). Eyalet ve sancak merkezi olan kentlerde idarecilere ödenen imdad-ı hazeriye, imdad-ı seferiye, bir görev gereği merkezden gönderilen mübaşir ve ulaklara yapılan harcamalar, isyanları bastırmak, güvenliği sağlamak gibi sebeplerle yapılan masraflar altı ayda bir hesaplanır, merkez ile bağlı kasaba ve köylere paylaştırılarak toplanır (Beşirli, 2005: 277).

Bu vergi ile ilgili olarak, TŞS 3, 72/2'de yer alan bir kayıta, Sivas eyaletinde bulunan kazalardan vali için tertip olunan on beş bin guruşluk imdâd-ı hazeriyyenin

1213/1797 senesine yönelik olarak iki taksitte zamanında ve noksansız toplanması istenmektedir.

İmdâd-ı seferiye: Muharebe zamanlarında bütçe açığını kapatmak veya valilerin sefer masraflarını karşılamak için halktan alınan örfi bir vergidir (Pakalın, 1983: 63).

8. TRANSKRİPSİYONLU METİN

[1 / BELGE 1]

Erzurum ahâlisinden Ovannes veledi Kirkos meclis-i şer' de ismi Mehemed vaz' olundu deyu kayd şud. Fî 6 Cemâziye'l-âhir sene 1212.

Cilfek mahallesi sâkinelerinden Esmâ binti Abdurrahman nâm kimesne ba'de'l-yevm esvâkda gezmeyüb fi'il-i şeni'i etmemeğe istifâr eylediği kayd şud. Fî 17 Cemâziye'l-âhir sene 1212.

Medîne-i Tokat'da Dere mahallesi sakinlerinden Artin veledi Karez şeref-i İslâm ile müşerref olub ismi Mehemed tesmiye olunduğu kayd şud.

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinelerinden Nazlu binti Menas nâm nasrâniyye meclis-i şer' de şeref-i İslâm ile müşerref olub ismi Fatıma vaz' olunduğu işbu mahalle şerh verildi sene 1213.

[2 / BELGE 1]

Ergani ve Keban ve Gümüşhane ma'denlerinden Darbhâne-i Âmire'ye gidecek zer ve sîm hazînesi âminen ve sâlimen medîne-i Tokat'a vusûl ve yanına müsellağ cebelüler ta'yîn ve savb-ı m'emûreye âzim olduğu kayd şud.

Kirkor veledi Zeker nâm nasrâniyenin aklına hiffet-tarî ve mecnûn olub sîm külçesi zevcesin helâk edüb hapshaneden akl-ı tâm olub mutemedün-haml (53) ehl-i zimmetden İstefan ve Mardıros kefil olmağla işbu mahalle kayd şud. Fî 15 Cemâziye'l-âhir sene 1213.

Keban ve Ergani ma'denlerinden Âsitâne-i Aliye'ye gidecek dokuz haml ham gümüş külçe Medîne-i Tokat'a âminen ve sâlimen üzerine ta'yîn olunan Elhac Emin Ağa yediyle vurûd ve yanına müsellağ cebelüler ta'yîn ve savb-ı me'mûreye âzim ve

rahî olduğu kayd şud. Fî 23 Şevval sene 1213 .

Ma'den'den Âsitâne-i Aliye'ye gidecek yigirmi haml külçe sîm ve medîne-i Tokat'a âminen ve sâlimen vusûl ve yanına müsellaah cebelüler ta'yîn ve savb-ı me'mûreye âzim olduğu kayd şud. Fî gurre-i Zilhicce sene 1213.

Âsitane'den Erzurum vâlisi Yusuf Paşa Hazretleri'ne irsâl olunan Tatar kullarıyla yigirmi haml meskûk hazîne sâlimen medîne-i Tokat'a dâhil ve mahalli me'mûre râhî olduğu kayd şud. Fî 27 Safer sene 1213.

Ma'den'den Âsitâne-i Aliye'ye gidecek otuz beş haml ham gümüş medîne-i Tokat'a âmînen ve sâlimen üzerine ta'yîn olunan Ahmed Ağa yediyle vurûd ve yanına müsellaah cebelüler ta'yîn ve savb-ı m'emûreye râhî olduğu kayd şud. Fî 19 Rebi'ü'l-evvel sene 1213.

[3 / BELGE 1]

Narh-ı cedîd Adana penbesi bazırgâne narh beher kantarı üç yüz guruşdan beher vukıyyesi 200 meblağ. Fî 15 Cemaziyelahir sene 1212.

Cin penbe bey' edenlere narh bir kıyye iki yüz guruş.

Narh-ı cedîd lehm-i ganam kıyyesi otuz. Fî 18 Receb sene 1212.

Narh-ı cedîd nân-ı aziz kırk dirhem 1 meblağ Fî gurre Rebiü'l-evvel.

[4 / BELGE 1]

Yâ men secele li-mesâlihi ibadihi kavânini's-şerî'ati't- tâhireti ve esbete esâseha alâ yedi men esbete da'vahu şehâdeti'l-mu'cizâti'l-bâhireti salla'llâhu aleyhi ve'ssellem madâme'l-hücceti ga'imeti alâ risâletihî ve alâ âlihî ve ashâbihî illezîne kânu alâ eserihi ve hidâyetihî ve'f-faknâ li-icrâi'l-ahkâmi's-şer'îyyeti ve ec'alnâ mutma'îne bi'l-kitâbi ve's-sünneti'l-mer'îyyeti va'hfaznâ ani'l-hatâ'i ve'n-nisyâni ve'r-zaknâ min haysü ve tahsebu yâ mennân ve badehu fe-hazi's-sahifeti ilâ mâşa'llâh ve akdere ve

kadere mütenehhidete ketebtü'l-vekâyi'a elleti ceretü'l-âdetü ilâ en tastiri'l-abdi'l-fâkiri
 fî sadrihî fî zemenî Ahmed Reşîd atahullahi te'âlâ er-re'ye'l-serîri'l-meb'ûs li-
 reviyeti'd-de'âvî câriyeti alâ mahkemeti Medîne-i Tokat min kalbi min bat fi's-siretî
 eslâf ve yec'alü efâlehu düsturü'l-ahlâfî Mevlânâ Es-seyyid Mehmed Kâmil Efendi
 ellezi kâne şeyhüliislâm ve müfti'l-enâm fî sâbiki'l-avân ibkâhu'llahi te'âlâ bi'l-el-
 afiyetuhü tûli'z-zemân amîn yâ müste'ân

İzzet-meâb şeri'at-nisâb fahrü'l-müderrişin Sıddık-zâde Ahmed Reşîd Efendi
 ba'de'l-tehiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i ihdâ aşer ve mi'eteyn ve elf
 Şevvâlü'l-mükerrem guresinden zabt eylemek üzere ber-vech-i arpalık mutasarraf
 olduğumuz Tokat kazâsının umûr-ı niyâbeti tarafımızdan bi'l-emane sana tefvîz ve ihâle
 olunmuşdur gerekdir ki kazâ-yı mezbûrun gurre-i mezbûreden zabt eyleyüb vâki' olan
 mevtâ-yı askerîye muhallelâtını dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-fazireti's-
 şer'iyye tevzî' ve taksîm husûsunda cidd-i tamm ve sa'î-i itimâm eylesiz ve's-selâm
 Es-seyyid Mehemed Kâmil

[4 /BELGE 2]

Hamamcı Abdullah Ağa'nın Defteridir

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan
 Hamamcı Abdullah ibni Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma
 binti Şerîf Mehemed ile Asitâne-i Alîye civarında Beşiktaş'da sâkin er karındaşı oğlu
 Abdullah bin Mehemed işbu hüccet-i şer'iyye kayyım nasb u ta'yîn olunan müteveffâ-
 yı mezbûrun ammi-zâdesi Hüseyin bin Ahmed talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve
 beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun
 terekesi defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'r-ra'bi ve'l-işrîn min

şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı Şerîf	1 adet	5
En`âm-ı Şerîf	1 adet	1,5
Menzil-i mahalle-i Sovukpınar-ı müslim	1 bâb	700
Bağ der mevzi`-i Cemal	1 kıt`a	300
Omca der mevzi`-i nehr-i kebîr	20000 adet	400
Hamam esvâbı vesâ'ir takımıyla		350
Yeşil biniş	1 adet	30
Çuha cübbe		20
Kavuk ve sarık	5 adet	5
Müsta`mel entari	1 adet	2
Köhne boğça ve başlık	2 adet	3
Publa döşek	1 adet	3
Minder	2 adet	6
Yasdık	3 adet	7
Yorgan	2 adet	8
Kilim	1 adet	7
Def`a yorgan	2 adet	6
Yan minderi	1 adet	4
Nühâs mangal	1 adet	6
Köhne yasdık ve minder	2 adet	2
Dürbin	1 adet	1
Seccâde	1 adet	3
Sagîr kahve ibriği	3 adet	1,5
Şerbet ibriği	1 adet	2,5
Kahve kutusu	1 adet	0,5
Şem`dan	2 adet	3
Fener	1 adet	1

Ocak temuru	2 adet	2,5
Havan ma'ral?		1
Sagîr kebâb şîşi	1 adet	0,5
Billur bardak	2 adet	1,5
Şem`-i revgan	18	18
Der zimmet-i Abdulcabbar an-karye-i Ceğed		1
Der zimmet-i Bozbaş Ömer Ağa ve Ahmed an-karye-i Tomara bâ-temessük		43
Der zimmet-i Keleş-oğlu Hüseyin an-karye-i Alan bâ-defter		75
Der zimmet-i Semerci-oğlu İsmail bâ-temessük		53
Der zimmet-i Derviş-oğlu Halîl		7,5
Der zimmet-i Çendik Yakub		2

[s. 5]

Der zimmet-i Hüseyin ve Hızır an-karye-i Dönekse		22
Der zimmet-i Gölgeci İsmail an-Karye-i Ceğed		2
Evâni-i nühâsiyye	100 kıyye	100
Hirdâvât-ı menzil		5
Yekûn		2212

Minhâ'l-ihrcât		Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfîn ve kefâret-i yemin ve iskat-ı salat ve termîm-i kabrine masraf		100
Resm-i kısmet		55
Kâtibiyye		15

Çukadâriyye	15
Eminiyye ve hüddâmiyye	11
İhzâriyye ve kalemiyye ve kaydiyye	6
Berâ-yı harc-ı hüccet-i kayyım	16
Mehr-i mü'eccel lî'z-zevceti'l-mezbûre bi-şahâdet-i Receb bin Salih ve Abdullatif bin Abdullah gıbbü'l- tahlîf	200
Deyn-i müsbite li-zevceti'l-mezbûre Fatma bi-şahadet-i Veliyüddin bin Hüseyin ve Süleyman bin İbrahim gıbbü'l tahlîf.	317
Deyn-i müsbite Es-Seyyid İbrahim bin Mehemmed bi-şahâdet-i Süleyman bin İbrahim ve Musa bin İbrahim gıbbü'l-tahlîf.	39
Deyn-i müsbite Mustafa bin İbrahim bi-şahâdet-i hazân-ı mezbûrân gıbbü'l-tahlîf.	25
Deyn-i müsbite Abdullah Ağa bi-şahâdet-i hazân-ı mezbûrân gıbbü'l-tahlîf.	40
Deyn-i müsbite es-Seyyid Hasan Efendi bi-şahâdet-i Hüseyin bin Ahmed ve Süleyman bin İbrahim gıbbü'l-tahlîf.	65,5
Deyn-i müsbite Emine binti Mehemmed bi-şahâdet-i Mehemmed bin Emin ve Süleyman bin İbrahim gıbbü'l-tahlîf.	17,5
Deyn-i müsbite Şerîfe binti Abdullah bi-şahâdet-i hazân-ı mezbûrân gıbbü'l- tahlîf.	25
Deyn-i müsbite Sâliha binti İsmail bi-şahâdet-i Es-Seyyid Hüseyin bin Ebubekir ve Süleyman bin İbrahim gıbbü'l-tahlîf.	50
Deyn-i müsbite Mehemmed bin Ömer bi-şahâdet-i hazân-ı mezbûrân gıbbü'l- tahlîf.	26
Deyn-i müsbite El-Hac Emin bin Hasan bi-şahâdet-i Receb bin Sâlih ve Mustafa bin İbrahim gıbbü'l- tahlîf.	30
Yekûn	1086

1136 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Hisse-i zevce-i mezbûre Fatıma	281,5
Hisse-i Abdullah	844,5

[5/ BELGE 1]**İvâz Paşa Nâm Vâkıfın Defteridir.**

Nezâret-i medîne-i Tokat'da hâkim-i şer'iat garra faziletli efendiler hazerâtına meşrûta Kazâbâd kazâsında ashâb-ı hayrâtan İvâz Paşa nâm sâhibü'l-hayrın evkâf-ı kurâlarını alâ-hazihi ta`şîr ve tahsîli muttasar olmağla cümle evlâd ve mürtezika-yı vakf-ı mezbûr iltimâslarıyla bin iki yüz on iki senesinde vucûda gelen hâsılât ve beher berât-ı âhara bin üç yüz guruşa iltizâm olunmağla mebâliğ-i mezkûrdan masârifât ba`de'l-ihrac bâkî mebâliğ ber-mûceb-i şart-ı vâkıf beyne'l-evlâd ve'l-mürtezika tevzî` ve taksîm olunan mebâliğin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i atî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hamîs ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Karye-i Beğobası	
Karye-i Elçici	
Karye-i Bayındır	
Karye-i Arabvirânı	
Karye-i Yenice	
Karye-i Çay	
Karye-i Tavukcu	

Karye-i Gürcü	
Karye-i Ciprek	
Karye-i Keçeci kurbunda Yoğunpelit hâlî	
Karye-i Taşlıöyük	
Karye-i Behram	
Karye-i Hasan hâlî	
Yekûn	1300

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Masârifât	20
Hâkim-i mumâ-ileyhe berâ-yı muhasebe 10 kile şa`ir kıymeti	80
Yekûn	100

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1200 guruş

Açıklama	Guruş
Hisse-i tevliyet	200
Hisse-i nıfs li'l-evlâd bâ-şart-ı vâkîf	500
Hisse-i nıfs li'l-mürtezika bâ-şart-ı vâkîf	500
Vazife-i müderris	15 müd 100
Vazife-i mu`id	7 müd 47
Vazife-i imam-ı karye	3 müd20
Vazife-i talebe-i u`lûm	14 müd 94,5
Vazife-i şeyh	6 müd 40
Vazife-i imâm-ı şehr	3 müd 20
Vazife-i hatîb	2 müd 13,5
Vazife-i kâtib-i şehr	2 müd 13,5

Vazife-i cüz'hân Es- Seyyid İshak	3 müd 20
-----------------------------------	----------

(s.6)

Vazife-i cüz'hân es- Seyyid Mustafa	3 müd	20 guruş
Vazife-i cüz'hân Es- Seyyid İshak	1,5 müd	10 guruş
Vazife-i tabbâh Es- Seyyid İshak	1,5 müd	10 guruş
Vazife-i hây-ı şehr Es- Seyyid İshak	1 müd 1 rub`	6,5 guruş
Vazife-i rub` cüz'hân Salih	1 müd 1 rub`	2 guruş
Vazife-i rub` cüz'hân	1 müd 1 rub`	2 guruş
Vazife-i şehr Ahmed	3 müd	20 guruş
Vazife-i hây-ı karye	2 müd	13,5 guruş
Vazife-i cüz'hân Es-Seyyid Mustafa	3 müd	20 guruş
Vazife-i cüz'hân Es-Seyyid İshak	1,5 müd	10 guruş
Vazife-i tabbâh Es-Seyyid İshak	1,5 müd	10 guruş
Vazife-i hây-ı şehr	1 müd 1 rub`	6,5
Vazife-i rub` cüz'hân Salih	1 müd 1 rub`	2 guruş
Vazife-i rub` cüz'hân	1 rub` müd 1 rub` guruş	2 2 guruş
Vazife-işehr Ahmed	3 müd	20
Vazife-i hây-ı karye	2 müd	13,5
Vazife-i cüz'hân Molla Ahmed	1 müd 1 rub`	6,5
Vazife-i nakibnân Saiddin?	3 müd	20
Vazife-i mülkhân Es-	1,5 müd	10

Seyyid İshak		
Vazife-i nısf tabbâh Es-Seyyid İshak	1,5 müd	10
Yekûn	84,5 müd	500 guruş

[6 /BELGE1]

Duhancı Abdurrahman Defteridir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sakînlerinden iken bundan akdem vefât eden Abdurrahman bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Fatıma binti Süleyman ve diğeri Fatıma binti İsmail ile sulb-i sagîr Ali ve sulbîye-i sagîre kızları Hadice ve Rabi'a'ya ve haml-ı mevkûfe münhasıra olduğu şer`ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma`rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer`iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat(Guruş)
Nısf-ı menzil der meahalle-i mezbur		600
Mitil	2 adet	2
Yasdık	2 adet	2,5
Minder	1 adet	4
Kaput	1 adet	15
Çuha cübbe	1 adet	15
Fes	1 adet	4

Şalvar	1 adet	2
Çuka şalvar	1 adet	13
Poşu	1 adet	10
Kuşak	1 adet	2
Fincan tepsisi	5 adet	3
Köhne cübbe	1 adet	1
Der zimmet-i şeyhzâde		80
Şa`ir	0,5 kile	7
Evânî-i nühâsiyye	12 kıyye	12
Abâ duhânî	8 batman	59
İbrik duhânî	1 batman	22
Basma duhânî	1 batman	7,5
Def`a duhân	1 batman	3
Terazi ve gedik	Nakit değeri 1	10
Nakd der kise		1
Yekûn		879

Minhâ'l-ihracât	
Müteveffâ-yı mezbûrûn techîz ve tekfinine masraf	40
Resm-i kısmet	22
Kâtibiyye	6
Çukadâriyye	6
Eminiyye ve hüddâniyye	4
İhzâriyye ve kalemiyye ve kaydiyye	2
Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre Fatma. Bi-şehâdeti Hasan bin Ali es-Seyyid Abdurrahman bin Mustafa gıbbü't-tahlîf.	125
Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezkûre Fatıma. Bi-şehâdeti es-Seyyid Abdurrahman bin Mustafa ve Rabi'a binti Mustafa ve Şerîfe bint-i İsmail gıbbü't-tahlîf	100

Yekûn	305
-------	-----

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

584 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Para
Hisse-i zevce	35	35
Hisse-i zevce	25	20
Hisse-i ibn	166	56
Hisse-i bint	83	28
Hisse-i bint	83	28
Haml-i mevkûfe	166	56
Küsr-i bâkî	-	2

Temmü'l-hüsni'l-hitâm

Sadli-zâde Ahmed Raşîd el-mevlâ iclâlehu el-medîne-i Tokat nemekahu el-fakîru'llah

.....?

[7 / BELGE 1]

Menzilhâne Nizamı İçin Bâ-Buyuruldu

Hâlâ medîne-i Tokat'da mesned-nişîn-i şerî'at-ı garra faziletlü efendi zîde fazluhu hakîkat-efzâ-yı kanâdîl müftisi vesâir uleması efendiler zîde ilmuhu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası izzetlü Lütfüllah Beğ ve vücûh-ı zâbitân ve ocakluyân ve bi'l-umûm ashâb-ı suhan ve iş erleri zîde kadrihum inhâ olunur ki Tokat menzilhânesi bera-yı muhtell ve müşevveş olması tecvîz olunmayub daimü'l-evkât intizâm üzere olunması derece-i vücûblar iken bu esnada menzilhâne-i mezkûr külliyen perâkende ve perişan ve karîn-i inhilâle şâ'imet nişân olmaktan nâşî Devlet-i a'liye tarafından vesâir

havaliden âmed-şüd iden ulaklar menzilhâne-i mezkûre nuzûllerinde say-mânde-i ukde-i avk u tehir ile umûr-ı mühimmenin ta`tiline bâdî olunmak üzere idiğü ma`lumumuz olmağla sizler ki mevlanâ voyvoda vesâir muhatabîn-i mûmâ-ileyhimsiz menzilhâne-i mezbûrun ihtilâli bâ`is-i gûşmâl ve itâb olur mevâd-ı azîmü`l-ihitimamdan olduğı yakinen malûmlarınız oldukda ma`rifet-i şer` ve ta`yîn olunan tatarlar odabaşımız Hasan Ağa ma`rifeti ve cümlenizin ittifak ve ma`rifetleriniz ile menzilhâne-i mezkûru hüsn-i râbitaya ifrağ birle kemâ-fi`l-evvel nizâm ve intizâmı husûsuna ihtimâm u dikkat ve âmed-şüd iden ulakların avk u tehirlerinden be-gâyet ihtiraz ve mücânebet eylemeniz bâbında divân-ı Sivas'dan işbu buyruldu tahrîr ve isdâr [boş] ve irsâl olunmuştur. İnşa`allahu te`âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere müceb-i buyruldu ile amel ü hareket ve hilâfından mezîd tevakkî ve mübâ`edet eyleyesiz deyü. 5 Cemâziye'l-ahir sene 1212.

[7/ BELGE 2]

Elhamdülillahi ellezî emerênâ bî-tenfîz-i ahkâmi'ş-şerî`at bi`l-adlî ve`l-ihsân ve allemnâ mesâ`ili'ş-şerî`atı bi-berâhini'l-furkân ve`s-selâtü ve`s-selâm alâ seyyîdinâ Muhammedin sâhib-i hüccet ve`l-burhân ve alâ âlihi ve ashâbihi ellezine ictehedü alâ esrihi bi`l-ceddi ve`l-cehdü`l-ihsân ve ba`de ve inne`l-fakirü`l-ma`ruf bi`l-acz ve`t-taksir Ciddeli Hasan Efendi el-mevlâ hilâfetü bî- medîne-i Tokat hafezahu'llahu te`âlâ ani`l-afât.

İzzet-me`âb şerî`ât-nisâb eşrâf-ı kuzâtdan Ciddeli Hasan Efendi ba`de`t-tehiyyetü`l-vâfiye inhâ olunur ki işbu sene-i isnâ aşer ve mi`eteyn ve elf Cemâziye'l-ahiresi gurrelerinden zabt eylemek üzere ber vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Tokat kazâsının umûr-ı niyâbeti tarafımızdan bi`l-emâne sana tefvîz ve ihâle olunmuştur Gerekdir ki kazâ-yı mezbûru gurre-i mezkûreden zabt eyleyüb ve vâki' olan mevtâ-yı

askeriye muhalledâtını dahi tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer`iyye tevzî ve taksîm husûsuna cehd-i tâmm ve sa`î ihtimâm eylesiz ve`s-selâm. Es-Seyyîd Mehmed Kâmil.

[8 / BELGE 1]

Der Nefs-i Şehr-i Tokat

Hırfet

Hırfet	Fiyat (Guruş)	Hırfet	Fiyat (Guruş)
Attârân	100	Kadayıfçıyân	20
Penbeciyân	100	Cullahân	400
Boyacıyân	200	Kasârân	120
Sarracân	20	Derziyân	90
Etmekci ve çörekci ve kebabcı ve bakkalcı	300	Kavukcu ve takyeci	20
Kazzâzân ve iplikci	220	Elvâncı	50
Muytâbân	80	Bedestân ve bezzazân	330
Kuyumcuyân	100	Kürkçüyân ve kalpaçı	120
Semerci ve palancı ve keçeci	220	Eskiciyân	20
Mizân ve puşici ve peştemalci	380	Gönciyân	20
Kassâbân	120	Şıracı	30
Berberân	20	Kiremitci ve çömlekci	90
Kirişciyân	20	Tarakcı	15
Temürcüyân	70	Kemerci	10
Setenciyân	230	Taşcı	60
Arpacıyân	40	Hurdacı	10
Kundakçıyân	30	Kazgancı ve Kalaycı	850
Hallâcân	150	Urgancı	15
Basmacıyân	620	Na'iband	30
Haffâfân	120	Duhancı	40
Debbâğân	120	Neccârân	20
Bakkalân ve manav	250		
Yekûn		5770	

Hân-ı Paşa	90	Hân-ı Taş	270
Hân-ı Yağcızâde	150	Hân-ı Sulu	273
Hân-ı Voyvoda	270	Hân-ı Ballızâde	100

Hân-ı Setenci	250	Hân-ı Maldâr	30
Yekûn	1433	Min-haysü'l- mecmu'	7203

Bâlâda mastûr ehl-i hiref ve hanât ahâlileri inhâ olunur ki hâlâ menzilci El-Hâc Salih Ağa'nın bin iki yüz on iki senesi mâh-ı Rebî'ü'l-evvelinin yigirminci günü vâki` olan Eylül ibtidâsında altı aylık menzil imdâdiyyesi ve bakâyâsıyla ikrâmiyesi altı bin guruş ve harc-ı defter beş yüz guruş hüddâmiyye yetmiş guruş sa`âdetlü voyvoda ağaya beş yüz guruş ve tertûb-i defter ve yâfte-i kalemiyyesi yedi guruş ve kaydiye üç guruş ve kolcu ücreti elli guruş ve menzil nizâmına gelen tatara hizmet otuz guruş ki cem`an yedi bin iki yüz üç guruşa balî olub meblâğ-ı mezbûr ehl-i hiref ve hânâta tevzi` olundukda her bir ehl-i hiref ve hânât tahtlarında terkîm olunduğu vech üzere isâbet etmişdir. Meblâğ-ı mezbûru beyninizde cem` ve tahsîl ve kabzına me'mûra teslim eylesiniz. Hurre fi evâsıtı min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[8/ BELGE 2]

Maktûlen Katlı Olan Saka Mustafa'nın Defteridir

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen vefât eden Mustafa bin Mehmed Alemdâr'ın verâseti zevce-i metrûkesi Feriza binti Ahmed ile sulbî sagîr oğulları Osman ve Mehmed'e ve sulbîyye-i sagîre kızı Ümmügülüm'e ve vâlidesi Zahide binti Mehmed'e münhasır olduğu şer`ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma`rifet-i şer` tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzi` ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. (s. 9) Hurre fi'l-yevmi't-tâsi` min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Müteveffâ-yı mezbûrun babası merkûm Mehemmed Alemdâr'dan isâbet iden menzil hissesi		84
Pıştov	1 çift	12
Tüfeng ve yatağan		14
Biniş	1 yaka	25
Fes ve puşi	2 Adet	12
Kuşak	1 Adet	4
Abâ ve şalvar		4
Bârgîr	3 Re`s	125
Müteveffâ-yı mezbûrun demm-i diyeti için alınan meblağ		700
Yekûn		980

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	24,5
Kâtibiyye	7
Çukadâriyye	7
Eminiyye ve Hüddâniyye	5
İhzâriyye ve kaydiyye	3,5
Mehr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûr Bi-şehâdet-ibAli bin Abdullatif ve Seyyid Ali bin Ahmed gibbü't-tahlîf.	150
Deyn-i müsbite el-Hac Salih Ağa ibn-i Ahmed. Bi-şehâdet-i Abdurrahman bin el-Hac Abdullah Efendi ve Mustafa Alemdâr.	50
Yekûn	247

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

733 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
----------	---------------	--------

Hisse-i zevce	91	110
Hisse-i ibn	207	82
Hisse-i ibn	207	82
Hisse-i bint	103	101
Hisse-i ümm	122	20

[9/ BELGE 1]

Bakkal Es-Seyyid Ahmed bin Salih Defteridir

Medîne-i Tokat'da Kâ'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Ahmed bin Salih nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkesi Şerîfe binti Mustafa ile sulbîyye-i sagîre kızı Hadice'ye ve li-eb er karındaşı Es-Seyyid Ali'ye münhasır olduğu şer`ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma`rifet-i şer` tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer`iyye tevzî ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi` aşer min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı Şerîf	1 cild	15
Menzil der mahalle-i mezbûr		500
Bağ der mevzi`-i Cingân deresi		250
Attâr dükkânı		150
Rub`hisse çörekci dükkânı der sûk-ı Meydân		150
Yorgan ve döşek		8
Yasdık		5
Kilim		5
Şalvar		10
Biniş	1 yaka	20

Entari		4
Kuşak	1 adet	4
Kavuk ve sarık		4
Merkeb	1 re`s	15
Hınta	10 keyl	255
şa`ir	15 keyl	225
Evâni-i nuhâsiyye	20 kıyye	20
Revgan-ı bezir	10 batman	40
Revgan-ı şi`ir	3 batman	22,5
İzmir sabunu	5 batman	32,5
Hırdâvat-ı menzil		30

Müteveffâ-yı mezbûrun bakkal dükkânı derûnunda eşyalarıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Kahve	10 kıyye	40
şeker	1 batman	24
Bal mumu		20
Ak sabun	7 batman	46
Kara sabun	6 batman	25
Rezzâkî üzümü	1 batman	32
Cehrî		3
şab	9 batman	36
Leblebi	9 batman	12
Bûber	2 kıyye	8
Günlük?	1,5 kıyye	2
Def`a ak sabun	5 batman	32,5
Def`a leblebi	6 batman	7
Aladağ üzümü	3 batman	4
Fındık	10 batman	15
Hınna	15 batman	45

Pirinç	25 batman	60
Sarmısak	10 batman	13

(s. 10)

Bihseni üzümü	10 batman	15
Dükkân gediği ve hırdâvat-ı dükkân		55
Der zimmet-i yedd-i emîn		3
Der zimmet-i kazgâncı Lefter		7,5
Der zimmet-i Osman Ağa		11
Der zimmet-i Eyüb Alemdâr		30
Yekûn		2226

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Açıklama	
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	100
Resm-i kısmet	55,5
Kâtibiyye	12
Çukadâriyye	12
Eminiyye ve hüddâmiyye	11
İhzâriye kaydiye ve kalemiyye	5,5
Mehr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l mezbûre Bi-şehâdet-i Abdullah bin El-Hâc İbrahim ve Osman bin Abdalbaki gıbbü't-tahlîf.	250
Yekûn	446

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1780 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	222	20
Hisse-i bint	890	
Hisse-i ahi li-eb	667	90

[10/ BELGE 1]

Kevork veledi Gabriel Defteridir

Medîne-i Tokat'da Kaya mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kevork veledi Gabriel nâm hâlikin verâseti zevc-i metrûki Servinâz binti Vartan ile sulbî sagîr oğlu Gabriel ve sagîre kızı Mariya ve haml-ı mevkûfa münhasır olduğu şer`an zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma`rifet-i şer` tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer`iyye tevzî` ve taksîm olunan tereke-i hâlîke-i mesfûrun defteri müfredâtıdır ki ber-vech-i âfî zıkr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsî` min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûr	1 bâb	160
Bağ der mevzi`-i Karapınarı	1 kıt`a	200
Köhne eşya ve şalvar	2 Adet	3
Köhne cübbe		1
Köhne kuşak		1
Köhne biniş		2,5
Köhne entari	2 Adet	2
Döşek	1 Adet	4
Yorgan	1 Adet	4
Köhne kilim	1 Adet	2

Yasdık	2 Adet	3
Evâni-i nuhâsiyye	6 kıyye	6
Hırdâvat		2
Yekûn		391,5

Hâlik-i mesfûrun bedestân dolabında mevcûd eşyasıdır ki zikr olunur.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
İplik kuşak	8 adet	16
İplik boğça	3 adet	6
Maraş alacası	9 tob	18
Bor alacası	5 tob	13,5
Haleb alacası entari	4 adet	16
İplik alacası entari	5 adet	25
Mücessem Tokat yemenisi degirmi	6 adet	5
Musul penbesi degirmi	15 adet	7,5
Şal kuşak	6 adet	5
Beyaz örtü	6 adet	4
Ketân bezi	15 adet	2
Peştemal	1 adet	2
Suluk	4 adet	3
Fes	1 adet	1,5
Haleb şeridi miskal	27 adet	8
Bez barçaları		7
Haleb alacası	13 adet	8
Hama kuşağı	1 adet	12
Ketân		1
Telis	1 adet	1
Kefe ketânı	3 adet	5
Derzi alâtı		3
Hırdavât		3

Der zimmet-i Sivashlı Eşgel-oğlu Kevork zimmi bâ-defter		13
Der zimmet-i Pazarî Ali-oğlu Emin bâ-defter		24,5
Bâ-defter-i zimemât-ı müteferrika		20
Yekûn		230

Min haysü'l-mecmu'

621,5 guruş

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mesfûrun lâşesine masraf	35
Resm-i kısmet	10,5
Kâtibiyye	4
Çukadâriyye	4
Eminiyye ve hüddâmiyye	3
İhzâriye kaydiye ve kalemiyye	2
Mehr-i li'z-zevci'l-mezbûre	33
Berâ-yı harc-ı hücced ve sâyt	12
Yekûn	108,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

513 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	64	15
Hisse-i ibn	179	66
Hisse-i bint	89	93
Hisse-i haml-ı mekûf	179	66

[11 /BELGE 1]

Fatıma binti Hüseyin Defter Hücctedir

Medîne-i Tokat'da Ankara mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatıma binti Hüseyin nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûki Mehemed bin Mehemed ile babası Hüseyin bin Ali'ye münhasır olduğu şer`ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrân talebi ve ma`rifet-i şer`le tahrîr ve beyne'l- verese bi'l-farîzeti'ş-şer`iyye tevez`î ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âfî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat(Guruş)
Altun küpe ve sîm kuşak	1'er çift	60
Arpacık ta`bir olunur altun kol bağı		50
Entari		11
Libâs		11
Peştemal		6
Köhne kuşak ve bez entari		3,5
Don ve gömlek	1 adet	2,5
Pa-yemenisi		2
Mehr-i mü'eccel der zimmet-i zevci'l-mezbûr		125
Der zimmet-i babası mezbûr Hüseyin		60
Köhne çarşab		2
Köhne entari		2
Cizme		1
Yekûn		336

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiye-i mezbûrenin kefare-i yemîn ve ıskât-ı salât ve termîm-i kabir	35
Resm-i kısmet	4,5
Kâtibiyye	1
İhzâriye kaydiye	0,5
Eminiyye ve hüddâmiyye	1,5
Yekûn	46,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

289,5 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Para
Hisse-i zevce	144	30
Hisse-i ibn	144	30

[11/ BELGE 2]

Merhûm Mevlevî Şeyh Efendinin Tevliyet Berâtıdır

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultân ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-i hâkânî hükmi oldur ki.

Erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü'ş-şân-ı hâkânî Seyyid Şeyh Hasan-zâde zîde salâhu mübârek rikâb-ı kameetâb-ı hüsrevâneme arz-ı hâl edüb medîne-i Tokat'da vâkî` Hankâh-ı Hülefâ zâviyesi vakfına bilâ-ta'yîn tevliyetiyle babası mahlûlünden mutasarrıf ve dahl icâb etmez iken ashâb-ı â'râz ve müfsideden Seyyid Şeyh Halîl ibni Abdurrahman nâm kimesne tevliyet-i mezkûreye mutasarrıf olan Şeyh Hasan bin Osman'ın oğlu değildir deyu hilafı inhâ üzererinden ref' ve hilesin setr için mübârek hatt-ı hümâyûna keşîde ettirüb kendüye ve erbâb-ı mürtezikaya gar u küllî eylediğinden ma`adâ cümle kat`-ı erzâkına bâdi ve bâ'is olmağla tevliyet-i mezbûra babası nân parası ve hakk-ı sarih olduğuna binâen kemâfi'l-evvel ibkâ ve tevcîh ve yedine berât-ı şerîfim

verilmek bâbında istidâ-yı inâyet ve fi'l-hakîkâ merkûm Şeyh Hasan müteveffâ-yı mezbûr Şeyh Osman'ın sulbî oğlu olup birader-zâdesidir deyu mezbûr Halîl'in inhâsı ve sâhib-i evvelin iddiası hilâf-ı vâki` olduğu ba`de't-tefahhus tahkîk olunub lâkin tevliyet-i mezbûr kimesneye meşrût olmadığından mâ`adâ evlâda dahi intikâli kanun olan cihetden olmayıb ancak umûr-ı vakfa a`lem-i emîn ve müteveyyin ehline tevcîhi re`y-i âlîşânıma menût idiğün akza kuzzâtü'l muslimîn Anadolu kadı askeri Mevlâna Ahmed Şemseddin edâmallahu te'âlâ fezâ'ilehu i`lâm itmekle şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ve i`lâmı mûcebince ref`inden mûmâ-ileyh Şeyh Hasan zîde salâhuya ibkâ ve tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında i`nâyet-i padişâhânem zuhûra getirüb bin iki yüz on iki senesi Cemâziye'l-evveli'nin on beşinci günü târîhiyle müverrah verilen ru'us-ı hümâyûnum mûcebince bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mûmâ-ileyh Seyyid Şeyh Hasan dede zîde salâhu varıb ref`olunan merkûm yerine kemâkân vakf-ı mezbûrun bilâ-ta'yîn mütevellisi olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra işbu berât-ı âlîşânıma mugâyir tevliyeti umûrına ref`olunan merkûm tarafından ve taraf-ı ahardan hiç ferde dahl ve ta`aruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i`timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi` aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-mahrûse.

[11/ BELGE 3]

Diğer Berât-ı İmâm

Nişân-ı şerîfi âlîşân-ı sâmi mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'da vâk`i müteveffâ Fazlı Ağa mevlevihânesi vakfından olmak üzere yevmî on beş akçe vazife ile imâm olan Tokadî Şerîf Mehmed Halife

ibni Mustafa târik-i hizmet olub ol vechle yeri hâli kalmağla fukara-yı mu`âviyeden ve erbâb-ı istihkâkdan işbu râfî`-i tevkî`-i refî`-i âlîşân-ı hâkânî Dervîş Mehmed Halife zîde kadrihu hizmet-i mezkûrede mukîm ve her vechle layık ve mahall u müstehâk olmağla imam-ı mezkûr merkûm Şerîf Mehmed'in ref'iden merkûm Dervîş Mehmed zîde salâhuya tevcîh ve yedine berât-ı âlîşânım verilmek ricâsına vakf-ı mezbûr mütevellisi Mevlevihâne şeyhi (s. 12) Hasan zîde takvâhu arz itmekle mûcebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd inâyet-i padişahânem zuhûra getirüb bin iki yüz on iki senesi Saferi'nin on altıncı günü târîhiyle müverrah verilen ru`ûs-ı hümâyûnum mûcebince bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr Dervîş Mehmed Reşid Halife zîde salâhu varub ref' olunan merkûm yerine imâm olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra ta'yîn olunan yevmî on beş akçe vazifesi vakf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Hurrîre fi'l-yevmi`s-sâdis aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el-mahrûse.

[12/ BELGE 1]

Aslan veledi Artin Defteridir

Medîne-i Tokat'da Debbâğhâne-i Cedîd mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Aslan veledi Artin nâm hâlikin verâseti zevc-i metrûkesi Netveş binti Haçek ile sulbîyye-i kebîre kızı Elmas'a ve li-ebeveyn er karındaşı oğulları Bağdasar ve Melkon ve Kasbar'a münhasır olduğu şer'an zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma`rifet-i şer`le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye tevzî` ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmun defter-i

müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sani ve'l- işrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Bağ der mevzi'-i Derbend		50
Döşek	3 adet	15
Yorgan	2 adet	12
Yasdık	6 adet	15
Kilim	3 adet	15
Kefere minderi	6 adet	3
Kilim	1 adet	4
Cübbe	1 adet	7
Aba şalvar	4 adet	8
Aba	4 adet	8
Kalpak		1
Entari gömlek ve don	5 adet	5
İngiliz bardağı		2
Cüzdân		1
Merkeb	1 re`s	20
Keçe	1 adet	1
Hamr ber vech-i tahmin		3
Evâni-i nuhâsiyye	20 kıyye	20
Mangal	1 adet	3
Hırdavat		20
Yekûn		240

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	15,5
Resm-i kısmet	6
Kâtibiyye	2

Çukadâriyye	2
Eminiyye ve hüddâmiyye	1
İhzâriyye ve kaydiyye ve kalemiyye	1,5
Yekûn	28

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

212 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	26	60
Hisse-i bint	106	
Hisse-i ibnü'l-ahi	26	60
Hisse-i ibnü'l-ahi	26	60
Hisse-i ibnü'l-ahi	26	60

[12/ BELGE 2]

Tâcir Es-Seyyid Derviş Mehemed Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Çilehâne mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Derviş Mehemed bin El-Hâc Ömer'in verâseti zevc-i metrûkesi Abide binti Abdulkerim ile sulbî kebîr oğlu Es-Seyyid Mehemed ve sagîr oğlu Abdulkerim'e münhasır olduğu şer'an zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma`rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan tereke-i mersûmenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-evâhiri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat(Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûr		700

Bâğ der mevzi`-i Geksi deresi		400
Nısf dükkan der sük-ı tacirler		250
Çalar saat kıymet		40
Müsta`mel biniş		15
Entari		5
Cübbe kürk		15
Köhne şal		2
Kavuk ve sarık		3
Müsta`mel şalvar		12
Kılıç ve tüfeng		20
Yasdık	6 adet	15
Döşek	3 adet	10
Yorgan	4 adet	16
Kilim	3 adet	20
Don ve gömlek		5
Evâni-i nuhâsiyye		22
Hırdavât-ı menzil		20
Bâ-defter-i zimmemât		137
İbrik		2

Müteveffâ-yı mezbûrun tâcir dükkânında mevcûd olan nühâsın kıymetleridir ki zikr olunur.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Kırmızı nühâs	106 batman	960
Dane işi ve matara		44
Sac ve sarı tas		22
Cezbe ve kahve ibriği ve maşraba		44

(s.13)

Zarf ve sini	17 adet	15
Fener	1 adet	3
Kahve ibriği		3
Berber tası		3
Leğen		2
İbrik	28 kıyye	60
Kilim	2 adet	8
Dükkan alâtı		13
Altun vezenesi	2 adet	3
Yekûn		2900

Minhâ'l-ihracât	Fiyat (Guruş)
Techîz ve tekfîn	50,5
Resm-i kısmet	72,5
Kâtibiyye	14
Çukadâriyye	14
Eminiyye ve hüddâmiyye	14,5
İhzâriyye ve kaydiyye ve kalemiyye	6,5
Mehr-i mü'eccel-i müsbite	150
Berâ-yı harc-ı hüccet-i vesâyet	20
Yekûn	342

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

2558 gurus

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Para
Hisse-i zevce	219	30
Hisse-i ibn	1119	5
Hisse-i ibn	1119	5

[13 /BELGE 1]

Asker İçün Gelen Cabbar-zâde'den Buyuruldu

Şeri`at-şî`âr Tokat kadısı faziletlü efendi zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân voyvodası izzetlü Es-Seyyid El-Hâc Lütfullah Beğ zîde kadrihum ve vücûh-ı memleket zîde kadrihum ba`de's-selâm inhâ olunur ki mugayir-i rıza ve Devlet-i Âlîye'ye izhâr-ı isyan eden ve Dutlu? Pasbant-oğlu Osman nâm şâkinin kahr u tedmîri içün serasker ta'yîn buyurulan kapudân-ı derya vezir-i Aristo-tedbîr devletlü î`nâyetlü Hüseyin Paşa Efendimiz hazretlerinin Edirne sahrasında ma`iyyetlerinde mevcûd bulunmak şartıyla Tokat ve nevâhisinden üç yüz nefer süvâri ve piyade askeri muharrer ve tertîb ve icâleten ihrâcı ve başka emr-i şerîf ile cânib-i Devlet-i Âlîye'de mübâşir ta'yîn buyurulacağı tarafımıza hitâben sâdır olan emr-i âlîşânda derc ve tasfîr buyurulmağla imdi ol mikdar süvâri ve piyâdenin şimdiden tertîb ve hazır ve amâde ve mübâşirinizin vurûduna müterakkıb olasız kaldı ki bu madde sa'ir maddeye kıyas olunmayub Devlet-i Âlîye'nin akdem-i umûru ve madde-i cesimesinden olduğu ve bi-ta`ât ve rehâvet idenler kazb-ı mülûkâneye giriftâr olacakları ma`lûmunuz oldukda beher hâl üç yüz nefer süvâri ve piyâde askerine şimdiden cümleliz ittifâkıyla kazânızın harb ve darba kâdir yiğitlerinden tahrîr ve tertîb ve hazır u müheyya olunmasına sarf-ı makdûr eylemeniz bâbında sâdır olan emr-i âlîsi mücebince tarafımızdan dahi işbu buyruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'allahu te`âla vusûlünde gerektir ki vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûra dikkat ve mazmûn-ı emr-i âlî ve mûcib-i buyruldu birle amel ü hareket eyleyesiz. Fî 7 Receb sene 1212 Süleyman pâye-i mîr-i ahur Yeniil voyvodası

[13 / BELGE 2]

Melkon Defteridir

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesinde kira ile mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Melkon veledi Hacek nâm hâlikin verâseti zevc-i metrûkesi Bey-zâde binti Küprek ile sulbî kebîr oğulları Artin ve Bağadasar'a ve kebîre kızları Maryem ve Anna'ya münhasır olduğu şer`ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma`rifet-i şer`le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer`iyye tevzî` ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat(Guruş)
Harabe bağ der mevzi'-i Adabayır		15
Köhne döşek	3 adet	9
Köhne yorgan	3 adet	5
Sagîr yasdık	5 adet	6
Köhne abâ ve şalvar		2
Evâni-i nuhâsiyye	8 kıyye	8
Hırdavât-ı menzil		10
Yekûn		55

Minhâ'l-ihracât	Fiyat (Guruş)
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	19
Resm-i kısmet	1,5
Kâtibiyye ve çukadâriyye	1
İhzâriyye	0,5
Mehr-i mü'eccel li'z-zevce'ti'l- mersûme	33
Yekûn	55

İmdâd-ı Hazariyenin Taksid-i Sâni...⁹

Kazâ-yı Tokat ma`a`n-nevâhi ber taksîm-i hazariye

1101 Guruş 19 Meblağ

İşbu bin iki yüz on iki senesi Eyâlet-i Sivas'dan vüzerâ-yı i`zâm hazerâtına bâ-fermân-ı âlî tahsîs kılınan mâl-ı hazariyenin taksit-i sânisinden kazâ-i mezbûra isâbet iden yalnız bin yüz bir guruş on dokuz akçedir. Gurre-i Receb Sene 1212.

Hâlâ medfîne-i Tokat'da mesned-nişîn-i şeri`at-garra fazîletlü efendi zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân voyvodası ve zabıtân ve bi'l-umûm ashâb-ı suhen ve iş erleri zîde kadrihum inhâ olunur ki işbu bin iki yüz on iki senesine mahsûben eyâlet-i Sivas'dan bâ-fermân-ı âlî iki taksit ile tarafımıza ta'yîn ve tahsîs buyurulan mâl-ı hazariyemiz taksit-i sânisinden vakt-i vucûb-ı edâsı hulûl etmekle imdi sizler ki muhâtabîn-i mûmâ-ileyhimsiz ma'rifet-i şer' ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle ve cümle ittifâk ve ma'rifetleriyle Sivas mahkemesinden mahrec ve mürâsele-i uzma pusula-i şer'iyeye ve diğ er pusula mûciblerince mâl-ı mezkûrdan Tokat ve nevâhîsi hissesine isâbet eden mâl-ı hazariyemizi ta'dîl ve tesviyesi şurûtuna ri'âyet ederek ahâli-i merkûmâna tevzî' ve taksîm ve bir an akdem yerlü yerinden icâb ve iktizâ edenlerden cem' ve tahsîl ve tamâmen kabzına me'mûra teslîmen hazînemize tesyîr ve tavsîle dikkat ve avk u te'hirden ihmâl ve müsahâmadan be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eylemeniz bâbında divân-ı Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân enderûn başçavuş ağ a ile irsâl olunmuşdur. İnşâ`allahu te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere mûceb-i buyuruldu ile amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye tevakki vü mübâ'edet eyleyesiz deyu. Fî 7 Receb 1212.

[14/ BELGE 2]

⁹ Bir kelime silik olduğu için okunmadı.

Gedik Ali-oğlu Ferad? Hakkında Gelen Emirdir.

Dustûr-ı mûkerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü umûri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-rey'is-sâib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyîdü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfûnu bî-sunûfihi avâtifi'l-meliki'l-âlâ Anadolu'nun sol kolunda vakî vüzerâ-yı izâm edâmâ'llâhu te'âlâ iclâlehüm ve e'âzümü'l-ümerâ-i kirâm efhamü'l küberâ'i'l-fihâm ülü'l kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtesûnu bî-mezîdi inâyeti melikü'l-âlâ mîr-i mîrân-ı kirâm dame ikbâlehüm ve mefâhirü'l-hükkâmü'l-kuzzât ve'l-hükkâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazlûhum ve'l hükkâm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve â'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlâ Erzurum vâlisi düstur-ı mûkerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-â'lem vezirim Yusuf Ziya Paşa edâmâ'llahü te'âlâ iclâlehunun bu def'a Der-âlîyeme vârid olan tahrîrâtı mefhûmunda hakkında fermân-ı kazâ cereyân sudur eden Gedik Ali-oğlu İbrahim nâm şekâvet-pîşenin mütehasas olduğu Mezhûr ve Beros ve Koni ve Dikman nâm kal'aları üzerine cânib-i müşârü'l-ileyhden taraf taraf asâkir sevk ve tesyîriyle berren ve bahren ihâta ve tazyîk ve ikisi zabt olduktan sonra şaki-i mezkûr tâb-âver olamayıb leylen üç beş nefer adam ile firâr ve Tokat'a yarım sa'at mahalden murûr eylediği tarafına ihbâr olunduğu derc ve tastîr olunmuş sen ki vüzerâ-yı müşârün-ileyhe ve mîr-i mirân ve mevlâna vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz şakî-i merkûmu tahrîr ederek her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsında bulunur ise bulunduğu mahalde bi-eyyi hâl ahz u kabz-ı bend ile müşâ'rün-ileyh tarafına îrsâle mübâderet eylemeniz bâbında fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim isdâr ve sadr-ı â'zam tatarlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyîd Hüseyin zîde kadrehu ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun eline bulunduğu mahalde ahz ve

câhib-i müşârü'l-ileyh ile kaydu bend ile irsâli matlûb-ı hidivânem idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer şakî-i mezkûru gereği gibi tahrîr ederek her hanginizin taht-ı hükûmetlerinde ve kazâsında bulunur ise bulunduğu mahalde alâ eyyi hâl ahz u kabz u bend ile müşârü'l-ileyhe irsâle mübâderet ve a'mâz ve rehâvet kûna halâtından mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı alîşânım sadır olmuştur buyurdum ki [boş] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûtiyle amel ü hareket ve hilâfından hazer ü mücânebet eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahriren fî evâsıtı şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isna aşer ve mi'eteyn ve elf.

Be- makâm-ı Kostantiniyye

[15/ BELGE 1]

Çehkânlık Berâtı

Nişân-ı şerîfi âlişân-ı sâmi mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'da vâki' Şehreküstü hamâmına ve Taş hân ve Nalband-oğlu hânlarına ve Kâ'be mescid-i şerîfine cârî suların yevmî iki akçe vazife ile çehkânı olan Mehmed mutasarrıf olduğu çehgânlık-ı mezkûreyi kendi hüsn-i rızâsıyla erbâb-ı istihkâkdan hafîdleri işbu râfi'ân-ı tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî Ebubekir bin İsmail ve Es-seyyid Mehmed bin Mustafa'ya ferâgat ve kasr-ı yed etmekle merkûmân dahî her vechle lâyıq ve mahall ve müstehakk olmalarıyla ber-vech-i iştirâk tevcîh olunub yedlerine müceddeden berât-ı şerîf-i alîşânım verilmek bâbında yedinde olan büyük babaları atîk berâtı mücebince inâyet taleb etmeleriyle ferâğı vâki' ise ber-vech-i iştirâk tevcîh ve sadaka edüb bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnû verdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûmân varub zikr olunan carî suların fâriğ-i mezbûr büyük babaları

yerine çekhânı olub hizmet-i lâzimelerin mer'î mü'eddi kıldıkdan sonra yevmî iki akçe vazifesiyle mutasarrıflar olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömr ü devlet için re'âyâ müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan fert mâni'-i mezâhim ve mu'âriz olmayub asla dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn Cemâziye'l evvel li-sene isna aşer ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniye

[15/ BELGE 2]

Timûr Defteridir.

An-asıl Kars kazâsına tabi' Çalfa ve Venâm nâm karye ahâlilerinden olub medîne-i Tokat'da müsâfîren sâkin iken bundan akdem vefât eden Timûr bin Mehemed bin Avnî nâm müteveffânın terekesine emîn-i beytü'l-mâl vaz'î-yed eyleyüb müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn er karındaşı olduğu emîn-i beytü'l-mâl muvâcehesinde Abdi bin Mehemed bin Lülü şuhûd-ı udûl ile ba'de'l-ısbât müteveffâ-yı mezbûrun zimem-i nâsda olan alacağı mezbûr Apdi ma'arifeti ve ma'arifet-i şer'ile tahrîr olunan defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi evâili min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Dikici Hacı Mehemed-oğlu	25,5
Kapusuz İbrahim	25
Damâd-oğlu Eyüb	22,5
Culha ırgâd-oğlu	15
Kara Cirimçâk	45
Kazâncı Kaya-oğlu	21
Çarıkçı Halil	22
Karındaşı Köroğlan	23
Yekûn	209

Minhâ'l-ihracât	
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	20
Resm-i kismet	5
Kâtibiyye	2
Çukâdariyye	2
Emîn-i beytü'l-mâle hizmet	2
Beytü'l-mâlden ihrâc	10
İhzâriyye ve kaydiyye	2
Yekûn	43

Sahhü'l-bâkî	166
--------------	-----

[16/ BELGE 1]

Haçador Simon'un Defteridir

Medîne-i Tokat'da Yâr Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Haçador Simon nâm hâlikîn verâseti zevce-i metrûkesi Anna bint Keverk ile sulbî kebîr oğulları Kirkor ve Agob ve Artin sulbîyye-i kebîre kızları Hağut ve Zümrüd'e münhasır olduğu şer'ân zâhîr ü nümâyân olduktan sora verese-i mersûmun talebi ve ma'arifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mezbûrun defter-i müfredatıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî evâilî Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Bağ der mevzi'-i Biskeni		300
Şam'dân	1 adet	1
Döşek	2 adet	8
Yorgan	2 adet	5
Kebe	1 adet	1

Kilim	4 adet	10
Kaliçe	2 adet	10
Yasdık	9 adet	20
Kefere mînderi	8 adet	4
Kalpak	1 adet	3
Biniş		10
Köhne Şalvar		2
Entari Gömlek Don		5
Fincan ve Zarf		2
Şa'ir ber vech-i tahmin		6
Avâni-i nuhâsiye	18 kıyye	50
Hırdavât-ı menzil		15
Basmacı alâtı		20
Yekûn		477

Minhâ'l-ihrcât	Guruş
Lâşesine masraf	33
Resm-i kısmet	12
Kâtibiyye	5
Çukâdariyye	5
Emîniyye ve hüdâmiyye	2
İhzâriyye ve halemîyye	2
Mehr-i mü'eccel	33
Yekûn	92

Sahhü'l bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i Zevce	38	15
Hisse-i İbn	84	26
Hisse-i İbn	84	26

Hisse-i bint	42	13
Hisse-i bint	42	13

[16/ BELGE 2]

Mehmed Beşe Defteridir

Ulubeğ kazâsına tâbi' Savaş karyesi ahâlisinden müteveffâ Mehmed Beşe bin Osman'ın iki seneden beru vâris-i ma'rûfu zuhûr etmediği ecilden hâlâ medîne-i Tokat serdârı olub vâki'olan yeniçeri beytü'l-mâli kabzına me'mur İbrahim Ağa talebi ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı mezbûrun zimem-i nâsda olan meblâğın defter-i müfretâtıdır ki ber-vech-i atî zikr olunur. Hurrîre fi gurrei Recebi'l-ferd li-sene esnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Fiyat (Guruş)
----------	---------------

Der zimmet-i Uzun İbrahim	1340
Der zimmet-i Ali Alemdâr	300
Yekûn	1640

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Kâtibiyye	12
Çukadâriyye	12
İhzâriyye ve kaydiyye	5
Emîn-i beytü'l-mâla ademlerine hizmet	11
Yekûn	40

Sahhü'l-bâkî

Ba'de'l-ihracî'l-mesârif yekûn mebâliğden ber-mu'tâd beş yüz otuz üç guruş kırk akçe alınmak iktifâ ederken yüz altmış iki guruş kırk akçe noksan olarak olarak ahz olunan

üç yüz yetmiş bir guruş ihrâcdır.

Mebâlîğ-i mezkureyi tahsîs için Emîn-i mûmâ-ileyhe verilen

[16/ BELGE 3]

Emin Mehemed bin El-Hâc Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atîk mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Emin Mehemed bin El-Hâc Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Râbi'a binti Mehemed ile sulbî kebîr oğlu Mustafa'ya ve sulbîyye-i kebîre kızları Ayşe ve Hamide'ye ve sagîre kızı Ayşe'ye münhasır olduğu şer'ân zâhîr ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'arifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffânın defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurreire fî sâdis min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Bağ der mevzi'-i Beybağı		200
Döşek	2 adet	10
Yorgan	2 adet	8
Menzil der mahalle-i mezbûre		150
Bağ der mevzi'-i Cemâl		250
Yasdık	1 adet	8
Kilim	2 adet	4
Evânî-i nuhâsiye	17 kıyye	17
Merkeb	1 re's	12
Hirdâvât-ı menzil		3
Yekûn		662

Minhâl-ih-râcât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	17
Resm-i kısmet	16,5
Kâtibiyye	5

Çukadâriyye	5
Eminiyye ve hüdâmiyye	3
İhzâriyye ve kaydiyye	2,5
Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l mezbûre	100
Yekûn	149

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

513 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	63	15
Hisse-i İbn	179	66
Hisse-i bint	89	94
Hisse-i bint	89	94
Hisse-i bint	89	94

[17/ BELGE 1]

Sürücü-oğlu Mehmed bin Osman Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin Osman nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti El-Hâc Hüseyin ile sulbîyye-i sagîre kızları Fatıma ve Ayşe'ye ve li-ebeveyn er karındaşı Molla Hüseyin ve kız karındaşı Teslîme'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur.Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
----------	--------	---------------

Nısf-ı menzil der mahalle-i mezbûre		300
Döşek	2 adet	10
Yorgan	2 adet	12
Köhne kilim	1 adet	3
Köhne kebe	1 adet	3
Kavuk ve sarık	1' er adet	3
Köhne kürk	1 adet	5
Köhne entâri	1 adet	3
Köhne şalvar	1 adet	1
Şam'dân	1 adet	3
Fener		1
Leğen, ibrik ve güğüm	1 'er adet	10
Bağ der mevzi'-i Çay		15
Evânî-i nuhâsiye ber vech-i tahmîn	30 kıyye	40
Sîmli hançer ma'a kılıç	1'er adet	50
Der zimmet-i bâ-temessük		20
Müteveffâ-yı mezbûrun attâr dükkânı dahilinde vâki' dükkân gediği ve eczâ kıymeti		500
Yekûn		1039

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	60
Resm-i kısmet	22
Kâtibiyye	6
Çukadâriyye	6
Eminiyye ve hüdâmiyye	4
İhzâriyye ve kaydiyye ve kalemiyye	2,5
Deyn-i müsbite Bogos veledi Tador bâ-karârü'l-verese	500
Menzil-i mezbûru tahsîs için ba'de'l-ısbât verilen resm	33
Hüccet-i harc-vesâyet	6
Mehr-i mü'eccel li'z-zevci'l- mezbûre Fatıma bâ-	40

karârü'l-verese	
Yekûn	653

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

386 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	48	30
Hisse-i bint	112	70
Hisse-i bint	112	70
Hisse-i ahi li-ebeveyn	70	6
Hisse-i uht li-ebeveyn	37	63
Bakî		1

[17/ BELGE 2]

Kıdvetu'n-nüvvâbü'l-müteşerri'în Tokat kazâsı nâ'ibî mevlânâ zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr-i âtî husûsa bu def'a Der-alîyem'den mübâşir ta'yîn ve tasyîr kılınan [boş]ve â'yân ve zabıtân vucûh-ı memleket zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûna vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından mîr-âhûr-ı evvel pâyesiyile Bozok ve Kengiri sancâkları mutasarrıfı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârîm Çapan-zâde Mîr Süleyman kapusu halkından mâ'ada uhdesinde olan Bozok ve Kengiri sancâklarıyla Amasya ve Kırşehir ve Çorum ve Kayseri'ye ve Niğde ve Ankara sancâklarından ve Zile ve Artukabâd ve Kazâbâd ve kazâlarından min haysü'l-mecmû' iki bin nefer süvâri ve iki bin nefer piyâde askeri sâlifü'z-zikr elviye ve kazâların hâl ve tahamüllerine göre vech-i münâsibi üzere tertîb ve süvâri çıkan yerlerden süvâri ve piyâde bulunan yerlerden piyâde tahrîr ile piyâde ve süvâri ikişer bin nefere iblâğ ve

cümlesi muntazam kapusu halkından başka dört bin nefer olarak mu'teber bâşbuğları ile mahallerinden ihrâc ve Tokat ve nevâhisinden dahi üç yüz nefer piyâde ve süvâri askeri muktedir başbuğ ile ma'iyetine istishâb ve Ramazân-ı şerîfden evvel Der-alîyem'de isbât-ı vücûd eylemek üzere mîr-i mûmâ-ileyhe ve sâ'ire başka başka ve ba'dehu mîr-i mûmâ-ileyhe me'mûr istishâb olduğu asker-i merkûmenin tedârik ve tekmi line bakub tez elden bin neferini kendüsünün müretteb ve müheyyâ olan Bozok askerinden ifrâz ve süvâri olarak iki üç gün zarfında muktedir başbuğ ile yola ihrâc ve Asitâne-i Sa'âdetim'den Edirne'ye eriştirilmeleri husûsunda kaffe-i makdûrunu sarf eylemek üzere mu'ahharan yine mîr-i mûmâ-ileyhe hitâben başka ve mîr-i mûmâ-ileyhin istishâbına me'mûr olduğu asâkirin ocaklu zümresinden olanlarını âhiren ikdâm eylemek üzere ocağ-ı âmirem turnacılarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Mustafa zîde mecduhu ta'yîn ve ma'iyetine çavuşân ve yazıcıyân terfîk (s. 18) olunmağla ol bâbda dahi bâ-mektûb ocak başka evâmîr-i şerîfim isdâr olunmuşdur bu husûs mevâdd-ı ahireye makîs olmamağla sen ki mevlâna ve â'yân ve zâbitan vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz Tokat ve nevâhisinden me'mûr tahrîri olduğunuz mârû'z-zikr üç yüz nefer piyâde ve süvâri askeri güzîde ve mütecehhiz tammü's-silâh yiğitlerden olmak üzere derhâl tedârik ve tekmi l ve muktedir başbuğ ile Ramazân-ı şerîfden mukaddem mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle Dersa'âdet'ime irsâl ve hâlâ kapudân-ı derya olub bi'l-istiklâl Vidinli-oğlu Osman nâm şakînin kahr u izâlesine ser-asker zaferi zahîr olan ve düstur-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem vezirim Hüseyin Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ma'iyetinde isbât-ı vücûd ve emr ve re'yle ta'yîn ve istihdâm hidmetin te'diyesine ikdâm ve bezl-i mechûd eylemesi emrini başbuğ-ı merkûma tenbîh ve te'kîd ve dikkat eylemeğe fermânım olmağın me'mûriyetinizi hâvî işbu emr-i şerîfim isdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile tesyâr olunmuşdur imdi bu emri umûr ihtar ve bu vakt-i sefere

ve evkât-ı sâ'ireye kıyâs etmeyüb saltanat-ı seniyyemin be-gâyeti akdem ve ehemmi-
umûr [boş] bahâsından olduğu ve bu bâbda tereddüt vuku'u câ'iz olmadığı ve asker-i
mezkûr vakti mev'ûdede Der-aliyyem'de mevcûd bulunmaları matlûb-ı kat'-i
dâverânem idüğü ve me'mûrîn-i sâ'ire dahi te'kîd ve isti'câl olduğu ma'lûmunuz
oldukda vusûl-ı emr-i şerîfimde derhâl ol mikdâr piyâde ve süvâri askeri Tokat
nevâhisinden tedârik ve tekmîl ve muktedir başbuğu ile kar ve kış yağmur ve yağ
demeyüb iki konağı bir edüb seyr-i seri' ile ve vakt-i mezkûrda mîr-i mumâ-ileyh
ma'iyyetiyle Der-sa'âdet'ime irsâl ve ser asker müşârü'l-ileyhin emriyle ta'yîn ve
istihdâm eylediğı hidemâtın ez-dil ü cân te'diye ve tesviyesine sa'y-ı sudûr eylemesi
husûsuna başbuğ-ı mûmâ-ileyh etrâfıyla gereğı gibi tenbîh ve tavsiyeye mübâderet
ederek sizden me'mûl ve muntazır-ı şahânem olan gayret ve himmet levâzımını ibrâz ve
izhârdan der-meyân-ı gayret ve asker-i mezkûrun mahallinden hareketini derbâr-ı
şevket-kararıma tahrîr ve işâret ve şöyle ki bu maslahât-ı mesâlih-ı sâ'ireye ve bu vakt-i
evkât-ı uhrâya makîs olmayub sizin tıbkı me'mûriyetiniz üzere asker-i mezkûru başbuğ-
ı merkûm ile serî'an irsâl eylemeniz te'kîd olunmuş iken hilâf-ı me'mûl ednâ mertebe
bi-tâ'at ve tehîr etmek ihtimâliniz olur ise beher hâl vehâmet ve nedâmet müşâhede
edeceğiniz muhakkaktır ona göre hareket eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mumâ-ileyhesin
sen dahi mazmûn-ı emr-i şerîfim üzere amel ü hareket ve asker-i mezkûru başbuğ ile
me'ân seri'ân ve acilen ihrâc ve vakt-i mezkûrede Der-sa'âdet'ime gönderüb tekmîl
emr-i mübâşiretiğe dâmen-i dermeyân gayret ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemen
bâbında fermân-ı âlîşânım sudûr olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i
meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin
mazmûn-ı itâ'at makrûnuyla amel ü hareket ve hilâfından hazer ü mücânebet eyleyesiz
şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıtı şehri Recebi'l-mürecceb

li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcibince Sadr-ı â'zam mektûbu vârid

[18/ BELGE 1]

Şeri'at-şî'âr Tokat kadısı faziletlü efendi zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası sa'âdetlü Mustafa Beğ zîde kadruhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-â'yân vücûh-i ahâlî ve yeniçeri serdârı ve zâbitan ve sâ'ir iş erleri ba'de's-selâm inhâ olunur ki Vidinli Pasban-oğlu Osman'ın kahr u tedmîri için serasker ta'yîn buyurulan Kapudân-ı derya vezîr bî-himmet devletlü inâyetlü Hüseyin Paşa efendimiz hazretlerinin ma'iyet-i müşîrânelerinde mevcûd bulunmak şartıyla Tokat ve navâhisi kazâsından üç yüz nefer piyâde ve süvâri bir an akdem tahrîr ve tertîb ve üzerlerine yarar başbuğ nasbıyla Ramazân-ı şerîfden mukaddem Der-alîyem'de isbât-ı vücûd eylemeleri için sevk ve îsâl olunmak bâbında bu def'a dahi şeref-rîz vurûd eden emri alîşân tarafınıza irsâl olunub ancak ocağ-ı âmire tarafından ta'yîn buyurulan mübâşir ağanın me'mûriyeti olmak takrîbiyle mahall-i âhara gidüb karîben ol tarafa vurûd edeceği ve bu vakt sâ'ir vakte kıyâs olunmayub tamâm devlet-i alîyeye hizmet edecek vakti olub imrâr-ı evkât ile asker-i mezkûrenin avk u te'hîri câ'iz olmadığı ve rehâvet edenler kazâya giriftâr olacakları ma'lûmlarımız oldukda mantûk-ı emri âlî üzere ihrâcı matlûb hazret-i cihândârî üç yüz nefer piyâde ve süvâri işe yarar harb u darb erbâbı yiğitlerden tammü'l-eslihâ olarak derhal tahrîr (s. 19) ve tertîb ve yarar ve muktedir başbuğ nasb ve ma'iyetine verüb yola ihrâc ve vakt-i mezkûrda Der-alîye'den isbât-ı vücûd eylemek şartıyla irsâl ve îsâline mezîd sa'y u dikkat eylemeniz bâbında sâdir olan emri alî mûcebince tarafımızdan dahi iş bu buyuruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ'allahü te'âlâ vusûlunde vech-i meşrûh üzere husûs-ı mezkûre dikkat ve mazmûn-ı

emr-i alî ve mûcib-i buyurulduyla amel ü hareket ve hilâfından hazer ü mûcânebet eyleyesiz.

Fî 5 Ş sene 1212

[19/ BELGE 1]

Haseki Es-Seyyid Koca Ağa'nın Serdârlık Mektubu

Şerî'at-şî'âr Tokat ma'a Turhal kadısı efendi zîde fazluhu ba'de's- selâm inhâ olunur ki taht-ı hükümetinizde serdâr olan ref'olunub yerine uslûb-ı sâbık üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân otuz altı bölüğü hâseki Koca Ağa zîde fazluhu serdâr nasb u ta'yîn olunmağın işbu mektub tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâ'allahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki merkûmu kazâ-i mezkûrun serdârlığı umûrunda kıyâm öteden berü olageldiği vechle zabt u rabtı husûsuna i'ânet ve ihtimâm eyleyesiz ve sen ki serdâr-ı merkûmsun kazâ-i mezkûrun serdârlığı sana tefvîz olunmağla gerekdir ki kâ'ide-i kadîm ve kânun üzere zabt u rabt-ı neferât ve def'ü refi'-i haşerâtıyla tanzim-i bilâda ve irâde-i bezl-i iktidâr eyleyesin ve kazâ-i mezkûrede mukîm ve misâfir yeniçerileri ve cebeci ve tobcu ve tob arabacısı ve gılmân-ı acemî ve kul-oğulları bi'l-cümlesini üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözinden taşra ve re'yinden hâric vaz' u hareket bulunmayub ve sana itâ'at ve inkiyâd üzere olalar ve sen dahi cümle umûrunu ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kanun-ı kadîm ve emr-i münîfe tatbîk ve tevâ'if-i merkûmunun bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların metrûkâtının ma'rifet-i şer' ile zabt ve sûk-ı sultânide furuht ve hâsıl olan nukûdun cânib-i beytü'l-mâl için defter-i müfredâtıyla ocak tarafına göndermeye mübâderet ve beher hâl sûkkan-ı vilâyetin emin ü rahatlarına bâ'is-i hizmet-i müstehsene-i mebrûre vücûda getirmeğe mecd-i sâ'y olub mûcib-i mektûbla âmil olasız. Tahrîren fî evâsıtı şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[19/ BELGE 2]

Omcaı Halil Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Halil bin Hüseyin'in verâseti zevce-i metrûkesi Fahriye binti Mustafa ile sulbî oğlu Hasan ve sulbîyye-i sagîre kızları Zeynep ve Fatıma'ya münhasır olduğu Şer'ân zâhîr ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i Şer'i tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'Ő-Şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zıkr olunur. Hurre fi evâsıtı min Şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûr		250
Bâğ der mevzi'-i Doğancı		105
Sagîr minder	3 adet	7
Yasdık	6 adet	14
Döşek ve yorgan	1' er adet	6
Köhne abâ ve Şalvar ve entârî ve fes ve sarık	1 'er adet	10
Def'a döşek ve yorgan	1-3 adet	18
Mitil	2 adet	4
Kılıç kabza	1 adet	15
Köhne tüfenk ve piştov		4
Hançer kabza		20
Evânî-i nuhâsiye	22 kıyye	25
Bârgîr	1 re's	45
Omca faizinden hisse	Çift hisse	300
Hırdâvat-ı hâne		12
Yekûn		880

Minhâl-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	30
Resm-i kısmet	22
Kâtibiyye	6
Çukadâriyye	6
Eminiyye ve Hudâmiyye	4
İhzâriyye, Kaydiyye ve Kalemiyye	3
Yekûn	71

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

809 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	101	15
Hisse-i ibn	353	112
Hisse-i bint	176	116
Hisse-i bint	176	116

[20/ BELGE 1]

Ali'nin Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Muslihiddîn mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Asitâne-i alîyeden avdetde Tosya nâm mahallede vefât eden Ali bin Ali'nin verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe binti Mehemed ile sulbî sagîr oğulları Mustafa ve Ali'ye baba-yı mezbûr Ali bin Hasan'a münhasır olduğu şer'ân zâhîr ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Hisse-i menzil		50
Hadîka der kurb-ı Sarı Hasan		145
Zira' olunan boya		60
Bâg der mevzi'-i Hânyâzusu		45
Def'a bâg harâbe İzbesti		10
Köhne kebe		4
Kilim	1 adet	2
Frengi kılıç	1 adet	2
Kazgân		2
Şam'dân	2 adet	2
Kahve takımı		2
Biniş yaka		10
Cübbe		10
Şalvâr		7
Tosya'dan gelen bâ-defter-i kassâm revgan-ı zeytûn ve sâbun		279
Evânî-i nühâsiye		13
Yekûn		627

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Resm-i kısmet	10,5
Kâtibiyye	5
İhzâriyye ve Kaydiyye	3,5
Mehr-i mü'eccel-i müsbite bi-şehâdet-i Hazma bin Ali ve Salih bin Ali gıbbü't-tahlîf	100
Deyn-i müsbite-i Osman Efendi bi-şehâdet-i Hazma bin Ali ve Ali bin Hasan gıbbü't-tahlîf	65
Yekûn	197

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

430 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	53	1
Hisse-i ibn	156	90,5
Hisse-i ibn	156	90,5
Hisse-i ibn	62	79

[20/ BELGE 2]

Fatuma'nın Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatuma binti İbrahim'in verâseti zevc-i metrûkesi Mehemed bin Salih ile li-ebeveyn er karındaşı Hasan ve anası Arife bint Hasan'a münhasır olduğu şer'ân zâhîr ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrire fi'l yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Şa'bâni'l-azim li-sene esnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Altun küpe		25
Altun yüzük		15
Pelte hırka		50
İşleme çarşab		12
Sîm kuşak		11
Sîm tarak		2

Çiçekli entâri		13
Çarşab		3
Peşkir		3
Harîr kuşâk		2
Baş yemenisi		2
Hamam rahtı		7
Hârir cübbe		15
Boğca	2 adet	5
Mâ'î(mavi) bez entâri		2
Şalvâr		3
İplik		1
Kilim	2 adet	6
Kumaş yorgan		8
Yasdık		6
Şâlî cübbe		5
Dezgâh		4
Beşik		1
Altun mazrûb	6 adet	30
Mehr-i mü'eccel der zimmet-i zevci'l-mezbûre		75
Yekûn		296

Minhâl-ı-ıhrâcât	Guruş
Techîz ve tekfîn	
Resm-i kısmet	7
Kâtibiyye	5
Çukadâriyye	5
Eminiyye ve Hüdâmiyye	1,5
İhzâriyye ve kaydiyye	2,5
Yekûn	37

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

259 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevc	129	60
Hisse-i ümm	86	40
Hisse-i ahi li-ebeveyn	43	20

[20/ BELGE 3]

Deve Mübâya'ası İçün Gelen Fermân

Dustûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l hükkâm müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü'l-bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyîdü'l-erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bî-sunûfihi avâtıfı'l-melili'l-âlâ hâlâ Sivas vâlisi Seyyid Ahmed Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezâ'il ve'l-ikelâm Sivas eyâletinde vâki' kazâlarının kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân zikrî âti şudurânın mübâya'asına me'mûr kılınan dergâh-ı mu'âllâm gedüklülerinden Ömer zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsi'l-ve'l-akrân âyân ve zâbitân vesâ'ir iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olunacak ma'lûm ola ki Vidinli Paspand-oğlu Osman nâm nemek be-harâm muktezâ-yı haysîyet-i cibilliyeti üzere i'lân-ı isyân edüb tarafından asker tertîb ve irsâliyle geçen sene Tırnovi kasabasını ve cevânibini ve bu def'a Niğbolu kal'ası ve havâlisini küffâr gibi tob ve humbara ile (s. 21) tâhat ü târâc ve nice bî-günâh nisvân ve sıbyânı ateşde yakub askeri ve re'âyâyı ale't-tesâvî envâ'-i ukûbet ile katl ve iyâzen billahi te'âlâ emvâl-i müslimîni iğtinâm ve ahrâr-ı mü'minîni esir edüb vucûb-ı izâlesinde şer'î kanûna ve akl u nakl-ı tevâfuk etmekden nâşî şimdiye değin şakî-i merkûme tav'ân ve kerhen mukâba'at ve icrâ-yı şekâvetde mu'âvenet etmişken şimdiden sonra nâ'ib ve musta'zır olub devlet-i alfiem

ocaklarına dahil düşenlerin ve esnâ-yı harb ve darbda kezâlik tav'ân ve kerhen bu tarafa gelenlerin cerâyim-i sâbika ve lâhıkları mümza olmak üzere fakat şakî-i merkûmun ve kendüsüyle bile şekâvetde emrar ile muhâvebeye tasaddî edenlerin ber-mantûk-ı fetvâ-yı şerîf cezâ-yı sezâları tertîb olunmak için mahsûs asker ve serasker ta'yîn olunmak üzere olub ancak serasker ma'yyetinde istihdâm için mîrî şudurânın lüzumu derkâr ve Istabl-ı Âmirem'e tâbi' Edirne ve Hayrabolu kışlaklarında mevcut olan şudurâna illet gelüb hîn-i iktizâda mevcûd bulunmak için beher hâl bir mikdar şudurân mübâya'asına ihtiyac hüsn eylediği zâhir ü bedidâr olduğuna binâ'en livâ-i Bozok ve Türkmenân-ı Yeniil ve Mamalu'dan gayrı Sivas eyâletinde vâki' kazâlarda bulunan mahallerden kırk katar deve mübâya'ası tertîb ve sîn-i sâbıkada mübâya'a olunduğu üzere beher katârî mükemmel hâvt ve basât-ı sâ'iresiyle üçer yüz guruşdan kırk katar devenin on iki bin guruş bahâsıyla mübâya'a olunan mahallerden Asitâne-i sa'âdetime gelince beher katârına ber-vech-i mu'tâd ikişer bin akçeden altı yüz altmış altı buçuk guruş yirmi akçe nafaka bahâları ki cem'ân on iki bin altı yüz altmış altı buçuk guruş yigirmi akçenin nısfı hîn-i tekmîlinde verilmek şartıyla nısf-ı ahiri olan altı bin üç yüz otuz üç guruş kırk akçe an-nakd ta'yîn olunan mübâşire i'tâ ve irsâl olunmağla sen ki vezir-i müşârü'l-ileyhsin mârû'z-zikr kırk katar şudurân yüke elverir güçlü ve kuvvetli tuvânâ ve gayet güzîde toylu olmak ve bir mehârı boz ve koca ve sakat olmamak şartıyla gayr-ı ez livâ-i Bozok ve Turkmenân-ı Yeniil ve Mamalu eyâlet-i mezkûrede bulunan mahallerden inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ-ileyhim ma'rifeti ve cümle ittifâkıyla seri'ân ve âcilen mübâya'a tekmîl ve kefillü ve boyunlu mu'temed sârbânlar tedârik ve tevdî' ve teslîm edüb onlar dahi esnâ-yı râhda yem ve yiyeceklerine bakub gereği gibi görüb gözederek telefden siyânet eylemek ve eğer bir mehârı zâyî' ve telef veyâhud amel-mânde ve koca ve lâğar olur ise sârbân başından vesâ'ir iktizâ

edenlerden tazmîn ve belki te'dîb ve gûş-ı mâl olunacaklarını tefhîm ederek mübâşir-i mûmâ-ileyhe terfîken Der-alîyem'e irsâl ve Istabl-ı Âmirem'e teslîme bezl cidd-i himmet eylemen fermânım olamağın hâssaten işbu emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlunde mevkûfâtдан mahrec memhûr ve mûmzâ suret-i defterde mastûr olduğu üzere kırk katar şaturân güçlü ve kuvvetlü yüke elverir genç ve tuvânâ ve gayet güzîde ve toylu olmak ve bir mehârı boz ve koca ve sakat olmamak şartıyla gayr-i ez livâ-i Bozok ve Türkmenân-ı Yeniil ve Mamalu eyâlet-i mezkûrede bulunan mahallelerden mükemmel havt ve basat-ı sâ'iresiyle beher katarına üçer yüz guruşdan nısfı hîn-i tekmîlde it'â olunmak üzere nısf bahâları an-nakd ashâbına edâ ü teslîm olunarak inzimâm-ı re'y ü ma'rifetin ve mübâşir-i mûma-ileyh ma'arifeti ve cümle ittifâkıyla serî'ân mübâya'a ve tekmîl ve sârbânları dahi tedârik ve ta'yîn birle bir sâ'at akdem Der-alîyem'e irsâl ve Istabl-ı Âmirem tarafına teslîm ettirilmesi husûsuna sarf-ı külli-i miknet eyleyesin şöyle ki işbu mîrî şaturân lüzûmu mikdârı tertîb olunmuş olduğundan sının-i sâbıkada olduğu mısillü birle kat'î veyâhud bir mehârının tenzîlî istid'âsıyla tahrîrât irsâl ve beyhûde ifâte-i vakt olunmak lâzım gelür ise ta'tîl-i maslahata sebep olanların icrâ-yı tedîblerinde ağmâz olunmayacağını iktizâ edenlere ifâde ve tefhîm birle hemân ol mikdar şütürânı beş on gün zarfında mübâya'a ve tekmîl ve sârbânları ile mübâşir-i mûmâileyhe teslîmen Der-sa'âdet'ime irsâle dikkat eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin muktezâ-yı me'mûriyetin üzere ol tarafa lede'l-vusûl müşârü'l-ileyhin inzimâm-ı re'y ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve mübâşirinle mübâya'ası tertîb ve fermânım olan kırk katar şütürân yüke elverir güçlü ve kuvvetlü genç ve tuvânâ ve toylu olmak şartıyla mükemmel havt ü basât-ı sâiresiyle sının-i sâbıkada mübâya'a olduğu üzere beher katarına üçer yüz guruşdan icâb iden bahâlarının nısfı hîn-i tekmîlde verilmek üzere nısfılarını ashâbına edâ vü teslîm

ederek bir ân akdem mübâya'a ve ba'de't-tekmîl ve esnâ-yı râhda Üsküdar'a gelince beher katarına ikişer bin akçeden nafaka bahâları yedine verilen akçeden verilerek bir sâ'at mukaddem Der-sa'âdet'ime tesyîr ve Istabl-ı âmirem tarafına teslim eylemene ihtimâm birle ashâb-ı şütürânın aldıkları (s. 22) şütürân bahâlarının makbûzlarını müş'ir hüccet-i şer'iyeye ahz ve getirüb mevkûfâta kayd ettirmeğe dikkat ve ma'âzallahü te'âlâ ashâb-ı şütürânın cânib-i mîrîden verilecek deve bahâlarından ve gerek esnâ-yı râhda nafaka bahâlarından bir akçe ve bir habbesini ketm ü kat' birle fukâra-yı ra'iyete cevri ezâ eylemekden ve esnâ-yı râhda gözedlemeyüb telef ve helâklerinden ziyâde hazer ve mücânebet eylesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb ve â'yân ve zâbıtân-ı mûmâ-ileyhim vesâ'irlerisiz ve sizler dahi bu husûsa gereği gibi ihtimâm u dikkat ve hilâf-ı emri alîşânım ednâ mertebe vaz' ve hareketden be-gâyet tavakki ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı alîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki [boş] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emri şerîf-i celîli's-şân vâcibü'l-ımtisâl ve lâzîmü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfî üzere amel u hareket olunub hilâfına hiç ferd bir dürlü vaz' u hareket etdirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sabi' aşer şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcibince Sivas vâlisi Seyyid Ahmet Paşa tarafından buyuruldu dahi sâdır olmuşdur.

[22/ BELGE 1]

Kazâ-yı Tokat ma`a'n-nevâhi ber taksîm-i hazariye

Sümün	Deve mehâr	Guruş	Para
3	35	353	30

Devlet mübâşirine hizmet cümle ma'rifetiyle beher mehâra onar guruşdan üç

yüz elli üç guruş otuzda paradır

Vidin cânibinde isyan tuğyân iden Pasbân-oğlu Osman nâm şâki üzerine tertîb olunan asâkîr-i mu'ayyene muktezî gayri ez-livâ-i Bozok ve Mamâlu ve Turkmenân-ı Yeniil Sivas eyâletinde vâki' kazâlardan mübâya'ası tertîb ve bâ-fermân-ı âlî matlûb buyurulan kırk katar mübâya'a şütürândan sâbıkı mûcibince sicil-i mahfûzda mukayyed olduğu üzere kazâ-i mezbûra isâbet iden yalnız otuz beş ve üç sümün mehârdır fî gurre-i Ş. Sene 1212.

[22/ BELGE 2]

Müteveffiyeye Gonca'nın Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Gonca nâm câriyenin zâhirde vâris-i ma'ruf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla aid ve râci' olmağla medîne-i mezbûre voyvodası olub vakî' olan beytü'l-mâl-ı amme ve hâssa kabzına me'mûr olan sa'adetlü Es-Seyyid el-Hâc Lütfullah Beğ tarafından emîn-i beytü'l-mâla nasb ü ta'yîn olunan Halîl bin Abdullah talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve sûk-ı sultanide ba'de'l-müzâyeden bey' olunan terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî evâhiri min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf .

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Kilim	1 adet	7
Kara sabun		4
Def'a köhne kilim ve kaliçe		12
Publa		4
Yasdık	5 adet	15
Yorgan	4 adet	20

Mitil		3
Döşek	2 adet	12
Mak'ad ve minder	1' er adet	10
Çarşab	1 adet	3
Bez ve köhne libâs	1 adet	5,5
Köhne kürk	1 adet	15
Çit ve kürk	4 adet	7
Def'a çarşaf	1 adet	4,5
Entari	2 adet	10
Köhne sandık	1 adet	1
Ocak temuru		2
Evânî-i nuhâsiye		48
Yekûn		183

Minhâ'l-ihrcât	Guruş
Dellâliye ve hammaliye	6
Kâtibiyye	4
Çukâdariye	4
Emîn-i beytü'l-mâle hizmet	4
İhzâriyye ve kaydiyye	2
Yekûn	183

Sahhü'l-bâkî der yedd-i emîn-i mûmâ-ileyh	
	163 guruş
Sülüs ihrâc	<u>54 guruş</u>
	109 guruş

[22/ BELGE 3]

Keleş Ağa'nın Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Mehemed Ağa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Zâhide binti Numân ile sulbî kebîr oğulları Es-seyyîd Ali ve Es-seyyîd Mustafa ve Es-seyyîd Mehemed'e ve sulbî sagîr oğlu Kâsım ve sulbîye-i sagîr kızı Fatma'ya ve anası Ümmühân binti Kâsım'a münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'arifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîze'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur fi'l-yevmi'l-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Şa'bani'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[der-kenâr] Bu defterde tahrîr olunan terekeden ziyâde eşya zuhûr itmekle on altı varak aşâğısına kayd olunmuşdur gaflet olunmaya sah

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
En'âm-ı Şerîf	1	5
Sarf cümlesi	1	2
Divânî		2
Tevarih ve ceng kitabı	1	3
Mercân tesbih		20
Sîm hançer		40
Hâli tüfeng	1	70
Piştov	1	20
Sîm raht	1	150
Küleng ? ve palaska	1'er	3,5
Sîm sâ'at	2 adet	40
Zanbak zarf filcan	5 ve 7	20
Zerdîva kürk	1 yaka	50
Sansâr cübbe kürk		15
Çuka biniş	1 yaka	30
Şâl kûşâk		3
Şalvar		10
Entâri	2 adet	20

Kavuk ve Sarık		4
Kalıçe seccâde	1 adet	20
Kilim	1 adet	15
Def'a kilim (s.23)	2 adet	10
Kebe	1 adet	5
Dürbîn		1
Eğer takımı		5
Yorgan	1 adet	4
Minder	3 adet	10
Yasdık	10 adet	20
Dolama peşkiri		2
Billûr bardak ve kâse		2
Şerbet kaşığı	3 deste	2
Kapud şemşesi		15
Kebîr şam'dân	2 adet	3
Kahve ibriği filcân	5 ve 1	8
Evânî-i nuhâsiye	23 kıyye	23
Bârgîr	1 re's	40
Şa'ir	1 kile	15
Menzil der mahalle-i mezbûre		300
Def'a menzil		80
Hadîka kurb-ı Paşa bağçesi		600
Hırdavât-ı menzil		15
Yekûn		1713

Minhâl-ihracât	
Techîz ve tekfîne masraf	36 Guruş
Resm-i kısmet	43 Guruş
Kâtibiyye	10
Çukadâriyye	10
Eminiyye ve Hüddâmiyye	8

İhzâriyye ve kaydiyye	2
Mehr-i mü'eccel-i müsbite bi-şehâdet-i şerafetlu Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn Elhac Mustafa ve Hüseyin Ağa tabi' Mehmed Beğ Efendi gibbü't-tahlîf	500
Yekûn	609

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1104 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	138	
Hisse-i ibn	173	92
Hisse-i ibn	173	92
Hisse-i ibn	173	92
Hisse-i ibn	173	92
Hisse-i bint	86	106
Hisse-i ümm	184	Meblağ-ı bâkî 6

[23/ BELGE 1]

Mahlle-i Der Nefs-i Şehr-i Tokat

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Mahalle-i Yazıcık	350
Mahalle-i Melik Danişmend	160
Mahalle-i Baba Osib	70
Mahalle-i Paskal	70
Mahalle-i Simavon	120
Mahalle-i Şuca'eddin	260
Mahalle-i Çaşnigir	100
Mahalle-i Ovannes	70

Mahalle-i Mihmâd Hacib-i Muslim	415
Mahalle-i Semerkand	200
Mahalle-i Meydan-ı Müslim	230
Mahalle-i Meydan-ı zımmî	50
Mahalle-i Zincirlikuyu	175
Mahalle-i Câhkenlü	175
Mahalle-i Mihmâd Hacib-i zımmî	260
Mahalle-i Mihmâd Hacib-i zımmîden menzil iştirâ iden müslim bölüğü	240
Mahalle-i Mihmâd Hacib-i zımmîden Hacı Hasan bölüğü	410
Mahalle-i Sâmyeli	160
Mahalle-i Soğukpınar-ı Müslim	1855
Mahalle-i Muslihiddin	180
Mahalle-i Mahmud Paşa	180
Mahalle-i Çay-ı Müslim	310
Mahalle-i Çay-ı zımmî	300
Mahalle-i Horuş	210
Mahalle-i Mahmud Paşa	270
Mahalle-i Soğukpınar-ı zımmî	260
Mahalle-i Geyras	220
Mahalle-i Beğbağı	410
Mahalle-i Akdeğirmen-i Müslim	125
Mahalle-i Aleksan	55
Mahalle-i Seyfeddin	245
Mahalle-i Terbiye-i Kebîr	841
Mahalle-i Terbiye-i Sagîr	620
Mahalle-i Sabunhâne	150
Mahalle-i Güzelaşcı	200
Mahalle-i Cemaleddin	500
Mahalle-i Tatar Hacı	68
Mahalle-i Hacı İbrahim	175

Mahalle-i Hoca Ahmed	2160
Mahalle-i Suiçmez	320
Mahalle-i İçmesu	560
Mahalle-i Dere	860
Mahalle-i Necmeddîn	280
Mahalle-i Ankara	55
Mahalle-i Gaybî	300
Mahalle-i Veled-i Gaybî	100
Mahalle-i Keçeciler	210
Mahalle-i El-Hâc İvaz Paşa	150
Mahalle-i Acebşîr	150

(s.24)

Mahalle-i Sufiyun	100
Mahalle-i Taşçı Mahmud	270
Mahalle-i Saru Güllük	225
Mahalle-i İsa Fakih	180
Mahalle-i Rüstem Çelebi	205
Mahalle-i Alaca Mescid	60
Mahalle-i Kaya	480
Mahalle-i İplik Pazarı	63
Mahalle-i Çilfek	70
Mahalle-i Molla Bektaş	55
Mahalle-i Cami-i Kebîr	360
Mahalle-i Za'îm	370
Mahalle-i Hoca İbrahim	130
Mahalle-i Taş Nerdibân	430
Mahalle-i Hâlid	80
Mahalle-i Yahudiyân	130
Mahalle-i Kabe-i Mescid	660
Mahalle-i Yaş Meydan	450
Mahalle-i Çilehâne	740

Mahalle-i Veled-i Ayâs	100
Mahalle-i Zilli Hacı	470
Mahalle-i Debbaghâne-i Cedîd	140
Mahalle-i Yar Ahmed	400
Mahalle-i Debbaghane-i Atîk	440
Mahalle-i Cedîd	440
Mahalle-i Menîce	1060
Mahalle-i Siyahpuş	245
Mahalle-i Dırâz-ı Gebrân	440
Mahalle-i Dırâz-ı Müslim	235
Yekûn	25004

Bâlâda mastûr olan mahallât ahâlileri inhâ olunur ki Vidinli Pasband-oğlu Osman nâm şâkinin inhizâsı için medîne-i Tokat'dan bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan iki yüz nefer piyâde ve sùvâri asâkir ile başbuğ nasb ve ta'yîn olunan ağaya ücretleri yirmi iki bin beş yüz guruş sa'adetlü Çaban-zâde tarafından bâ-buyuruldu mübâşir ta'yîn buyurulan ağaya hizmet beşyüz guruş ve çavuş ağaya ve çukadârlara üç yüz guruş ve mübâşirânın konak masârifleri altı yüz guruş ve masârif-ı sâire beşyüz guruş ve hüddâmiye ve kalemiye ve kaydiye yüz dört guruş ve tasildâriye beş yüz guruş ve cem'ân yirmi beş bin dört guruşa bâliğ olmağın meblâğ-ı mezbûr her bir mahallâtın şenlik ve tahammüllerine göre tevzî' olundukda her bir mahallât tahtında terkîm olunduğu vech üzere isâbet itmişdir. Meblâğ-ı mezbûru beyninizde icâleten salyâne idüb kabzına me'mura edâ vü teslîm eylesiniz. Hurrîre fî evâhiri min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[24 / BELGE 1]

Bogos Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken

bundan akdem Aydın Kazâsı Kırkağaç nâm kasabada hâlik olan Bogos veledi Sefer'in verâseti zevce-i metrukesi Marîk binti Agop ile sulbî kebîr oğulları Agov ve Artin'e münhasır olduğu şer'an zâhır ü nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'arifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mesûmun defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-veyemi's-sâbi' min şehri Ramazan-ı şerîf li-sene isnâ aşer ve mi'eteyen ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Çit Yasdık	7 adet	17
Kilim	4 adet	12
Yan kâliçesi	2 adet	13
Sagır köşe kâliçesi	2 adet	5
Def'a kâliçe	1 adet	2
Pıştov	2 adet	2
Sandık	2 adet	8
Zerdeva kürk	1 adet	25
Ma'nisâ Alacası Entarî	2 adet	4
Gömlük ve Don	2' şer adet	4
Peşkîr	2 adet	1
Kırmızı fes	1 adet	1,5
Şam Alacası Entari	1 adet	18,5
Kefere minderi	7 adet	10
Dimi Döşek	1 adet	10
Mısır Çarşab	1 adet	10
Çit Döşek	1 adet	5
Çarşab	1 adet	5
Çit Yorgan	5 adet	30
Köhne kalpak	3 adet	3
Kaşık	3 deste	1

Temur çatal ve bıçak		3
Arak şişeleri	10 adet	16
Minder 1 ve sağır yasdık 1 ve kilim parçası 3		10
Yan Minderi 2 ve köşe 2		10
Nühâs mangal	1 adet	4
Evânî-i nuhâsiye ber vech-i tahmin	60 kıyye	70
Hırdavât-ı menzil		15
Yekûn		300

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Resm-i kısmet	7,5
Kâtibiyye	2,5
Çukadâriyye	2,5
Eminiyye ve Hüddâmiyye	2
İhzâriyye ve Kaydiyye	2,5
Yekûn	17

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

283 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	35	45
Hisse-i ibn	123	97,5
Hisse-i ibn	123	97,5

[25 / BELGE 1]

Ağya Veledi Ovannes'in Terekesi Defteridir.

Medfne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ağya veledi Ovannes'in verâseti zevce-i metrûkesi Hiroshima binti Agob ile

sulbî sagîr oğlu Artin'e ve haml-ı mevkûfe münhasır olduğu Şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i Şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'Ő-Şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mesfûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil-i der mahalle-i mezbûr	1 bâb	3000
Bağ der mevzî'-i Derbend	1 kıt'a	600
Dimî yasdık	12 adet	65
Müsta'mel kilim	5 adet	40
Yan minderi ve mak'ad	5 adet	80
Sagîr yasdık	2 adet	3
Dimî döşek	4 adet	40
Çit yorgan	5 adet	50
Minder	6 adet	9
Köhne kalıçe	2 adet	12
Peştahta	2 adet	4
Fincan ve tombak zarf	10'ar adet	25
Arak Şişesi ve billur	3 adet	6
Def'a fincan	10 adet	6
Çini çanak	20 adet	15
Çatal ve bıçak	10 adet	6
Tuz kabı ve kaşık		3
Sagîre bezi dolama peşkir	2'Şer adet	10
Def'a peşkir	12 adet	12
Hamam takımı ber- vech-i tahmîn		12
Hasır	5 adet	2,5
Şam'dân	6 adet	12
Ayna	2 adet	8
Kürekci bıçağı		4,5

Çubuk ve duhân		18
Katır	1 re's	80
Köhne kurt kürk	1 adet	15
Nâfeyeden kürk	1 adet	30
Müsta'mel biniş		15
Cedîd biniş	1 adet	30
Müsta'mel entari	3 adet	40
Köhne ve cedîd şalvar		30
Çuha cübbe	1 adet	15
Altun hâtem	1 adet	12
Sîm hâtem	1 adet	2
Kalpak	2 adet	12
Tüfeng	1 adet	20
Piştov	1 adet	16
Kise kemer		8
Yağmurluk		7
Altun vezenesi ve tahta		3
Çuval	1 çift	5
Nafeyeli kürk tulum	7 adet	140
Siyah gavcan? tulum	3 adet	90
Beyaz gavcan tulum	3 adet	36
Azak nafesi tulum	3 adet	120
Dâne gavcan	15 adet	12
Ada tavşanı tulum	6 adet	90
Dâne tavşan	6 deste	36
Beyaz ve alaca kürk tulum	7 adet	80
Tırnak tulum	3 adet	13
Beyaz gavcan hurdasi	2 kıyye	30
Camus gönü	17 adet	212,5
Haleb emti'ası		571,5
İç çukası	50 arşun	175

Der zimmet-i Bolu'da hancıda		25
Der zimmet-i İstefan		88
Der zimmet-i Hamâmulu'da İbrahim bin El-Hâc Ahmed		20
Der zimmet-i Mukdesi Karabet an-bolu		39
Der zimmet-i Katırcı Halîl Beşe		66,5
Der zimmet-i Katırcı Asder		52,5
Der zimmet-i Bulkor-oğlu Mıgırdıç		20
Der zimmet-i Kürkcübaşı-oğlu		40
Der zimmet-i diğeri Ohan		20
Der zimmet-i Kürkcü Ömer Ağa		98
Evânî-i nuhâsiye	75 kıyye	170
Yekûn		6831

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Halîk-i mesfûrun lâşesine masraf	234
Resm-i kısmet	171
Kâtibiyye	20
Çukadâriyye	20
Eminiyye ve hüddâmiyye	15
İhzariyye ve kalemiyye ve kaydiyye	14
Berâ-yı harc-ı hüccet ve sâbit-i nafaka	150
Yekûn	614

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

6217 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	777	15
Hisse-i ibn	2719	112,5

Hisse-i haml-ı mevkûf	2719	112,5
-----------------------	------	-------

[26 / BELGE 1]

Mart Menzili Defteridir.

İşbu bin iki yüz on iki senesi mâh-ı Ramâzan-ı şerîfin yigirmi dördüncü günü vâki' olan Mart ibtidâsından altı aylık menzil ücreti ve hüddâmiye ve tertûb-i defter ve yâfte-i kalemiyesi cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olunan mabâliğin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Guruş
Altı aylık menzil ücreti	7850
Ber-mu'tad kethuda'ıye ve hüddâmiye	70
Tertûb-i defter ve yafte-i kalemiyesi	35
Kaydiye	3
Yekûn	7958

[26 / BELGE 2]

Der Nefs-i Şehr-i Tokat (Mahallât)

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Mahalle-i Yazıcık	111
Mahalle-i Melik Danişmend	51
Mahalle-i Baba Osib	21
Mahalle-i Paskal	21
Mahalle-i Simavon	35
Mahalle-i Şuca'eddin	82
Mahalle-i Çaşnigir	25
Mahalle-i Ovanes	21

Mahalle-i Semerkandi	60
Mahalle-i Meydân-ı müslim	72
Mahalle-i Meydân-ı zımmî	15
Mahalle-i Zincirlikuyu	55
Mahalle-i Çehkânü	45
Mahalle-i Mihmâd Hâcib-i müslim	135
Mahalle-i Mihmâd Hâcib-i zımmî	81
Mahalle-i Mihmâd Hâcib-i zımmîden menzil-i iştirâ iden müslim bölüğü	75
Mahalle-i Mihmâd Hâcib-i zımmîden Hacı Hasan bölüğü	131
Mahalle-i Sâmyeli	51
Mahalle-i Soğukpınar-ı müslim	600
Mahalle-i Muslihiddin	56
Mahalle-i Mehemmed Paşa	57
Mahalle-i Çay-ı müslim	96
Mahalle-i Çay-ı zımmî	93
Mahalle-i Horuş	65
Mahalle-i Mahmud Paşa	81
Mahalle-i Soğukpınar-ı zımmî	80
Mahalle-i Geyras	73
Mahalle-i Beybağı	127
Mahalle-i Akdeğirmen-i müslim	30
Mahalle-i Akdeğirmen-i zımmî	42
Mahalle-i Aleksan	17
Mahalle-i Seyfeddîn	76
Mahalle-i Terbiye-i kebîr	273
Mahalle-i Terbiye-i sagîr	198
Mahalle-i Sabunhâne	43
Mahalle-i Güzelaşçı	65
Mahalle-i Cemaleddîn	161
Mahalle-i Tatar Hâcî	21

Mahalle-i Hacı İbrahim	55
Mahalle-i Hoca Ahmed	725
Mahalle-i Suiçmez	105
Mahalle-i İçmesu	185
Mahalle-i Dere	280
Mahalle-i Seyyîd Necmeddîn	91
Mahalle-i Ankara	17
Mahalle-i Gaybî	95
Mahalle-i Veled-i Ayas	31
Mahalle-i Keçeciler	65
Mahalle-i El-Hâc İvaz Paşa	45
Mahalle-i Acebşîr	45
Mahalle-i Sufiyyûn	32
Mahalle-i Taşcı Mahmud	85
Mahalle-i Sarıgüllük	73
Mahalle-i İsa Fakîh	55
Mahalle-i Rüstem Paşa	63
Mahalle-i Alaca Mescid	15
Mahalle-i Kaya	151
Mahalle-i İplik pazarı	21
Mahalle-i Çilfek	21
Mahalle-i Molla Bektaş	16
Mahalle-i Camî-i Kebîr	101
Mahalle-i Za'im	118
Mahalle-i Hoca İbrahim	40
Mahalle-i Taşnerdibân	137
Mahalle-i Halid	25
Mahalle-i Yahudiyân	41
Mahalle-i Ka'be Mescidi	220
Mahalle-i Yaşmeydân	141
Mahalle-i Çilehâne	241

Mahalle-i Veled-i Ayâs	25
Mahalle-i Zilli Hacı	151
Mahalle-i Debbağhâne-i Cedîd	45
Mahalle-i Yar Ahmed	130
Mahalle-i Debbağhane-i Atık	141
Mahalle-i Cedîd	141
Mahalle-i Menice	347
Mahalle-i Siyahpuş	78
Mahalle-i Dırâz-ı müslim	74
Mahalle-i Dırâz-ı gebrân	
Yekûn	7958

Bâlâda mastûr mahallât ahâlileri inhâ olunur ki işbu bin iki yüz on iki senesi mâh-ı Ramâzan-ı şerîfin yirmi dördüncü günü vâk'ı olan Mart ibtidâsından altı aylık menzil ücreti ve hüddâmiyye ve tertîb-i defter ve yâfte-i kalemiyyesi ve kaydiyye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olunan mebâliğin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehri Ramazân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[27 / BELGE 1]

Abdülbâki Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Meydân mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Abdalbaki bin Ömer'in verâseti zevce-i metrûkesi Nefise binti Salih ile li-ebeveyn er karındaşları Mehemed ve Mustafa ve Hüseyin ve kız karındaşları Hafize ve Emine'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve

ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Kaput	1 yaka	60
Def'a köhne kaput	1 yaka	10
Çuka cübbe	1 yaka	23
Şalvar	1 adet	25
Entari	3 adet	8
Kavuk ve sarık	1'er adet	5
Don ve gömlek	1'er adet	8
Dülpend örtüsü	1 adet	10
Seccâde	1 adet	5
Kilim	2 adet	15
Yasdık	3 adet	6
Minder	1 adet	3
Sîm zarf ve fincan	6 adet	10
Sagîre peşkiri ve sagîre bezi	1'er adet	6
Yağ	1 batman	7
Dakîk		5
Peynir		3
Mum	1	1
Perverde	4 kıyye	2
Kahve takımı ber vech-i tahmîn		3
Bireblü zimmetinde şa'ir	1 müd	10
Tiyeri karyesinde hınta	0,5 kile	10
At ve bârgîr	2 re's	150
Eğer ma'a takım		8
Evânî-i nuhâsiye ber vech-i tahmîn		20
Hurdâhane-i menzîl		12
Yekûn		430

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	15,5
Resm-i kısmet	11
Kâtibiyye	3
Çukadâriyye	3
İhzâriyye ve kaydiyye	1,5
Eminiyye ve hüddâmiyye	2
Yekûn	36

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

394 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	49	20
Hisse-i ahi li-ebeveyn	86	22,5
Hisse-i ahi li-ebeveyn	86	22,5
Hisse-i ahi li-ebeveyn	86	22,5
Hisse-i uht li- ebeveyn	43	11
Hisse-i uht li- ebeveyn	43	11
El-bâkî		1

[27 / BELGE 2]

Salih bin Velî Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atîk mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Salih bin Velî nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Fatıma binti Mehemed ve Zâhide binti Abdullah ile sulbî sagîr oğlu Ahmed'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn

min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Harabe menzil der mahalle-i mezbûr		500
Bağ der mevzi'-i Doğancı	1 kıt'a	250
Yasdık	3 adet	6
Minder	1 adet	1
Evânî-i nuhâsiyye	10 kıyye	12
Hırdavât-ı menzil		4
Yekûn		773

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	15
Resm-i kısmet	19,5
Kâtibiyye	4
Çukadâriyye	4
Eminiyye ve hüddâmiyye	3,5
İhzâriyye ve kaydiyye	1,5
Yekûn	46

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

727 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	45	52,5
Hisse-i zevce	45	52,5
Hisse-i ibn	636	15

[28 / BELGE 1]

Mufti Efendi'nin İhbarnâmesidir.

İzzet-me'âb hâlâ medîne-i Tokat'ta me'zûn bi'l-iftâ Mehemed El-Mu'î Efendi

ba'de's-selâm inhâ olunur ki öteden beru hey'et-i zatın ve beyne'l ahali hüsn-i ma'âşeret ü istînas olduğu ecilden hizmet-i celîle-i fetva kemâkân tarafımızdan sana ibkâ' olunmuşdur gerekdir ki lede'l-istiğnâ-yı esahh-ı akvâl-i eimmeyi Hanefiye aleyhim rahmet-i rabbi ileyha ile iftâ edüb kütüb-ü mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzalarınla Tokat müftüsü olduğunu tasrîh eylesin ve's-selâm. Hurrîre fî evâili Ramazâni'l- mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. El-fakih Mehemed Arif Durri-zâde ufiye anhö.

[28 / BELGE 2]

Takok Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Takok binti Kalos nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûku Artin veledi Bedros ile sadrî sagîr oğlu Karabet ve sadrîye-i kebîre kızları Maryem ve Yağuta ve Mamayik'e münhasıra olduğu şer'ân zâhîr ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şe'riyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlike-i mersûmenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sadis ve'l-işrîn min şehri Ramazâni'l- mübârek li- sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Boyun altunu		61
Altun yüzük	2 adet	8
Köhne çiçekli kürk		12
Çiçekli kaftân		8
Kutnî entari		7

Şâli cübbe		2
Çarşab	1 adet	4
Çadır	1 adet	4
Kolan		4
Hamam rahtı		5,5
Çit değirmi	2 adet	2
Kutu	2 adet	0,5
Sandık	1 adet	5
Def'a sandık	1 adet	3
Bardak		3
Ayna		1,5
Bâğ der mevzi'-i İzbesti		100
Nühâs tepsi	1 adet	1,5
Yekûn		232

Minhâl-ihracât	Guruş
Lâşesine masraf	20
Resm-i kısmet	6
Kâtibiyye	2
Çukadâriyye	2
Eminiyye ve hüddâmiyye	1
İhzariye ve kalemiyye	1
Yekûn	32

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

200 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	50	
Hisse-i ibn	60	
Hisse-i bint	30	

Hisse-i bint	30	
Hisse-i bint	30	

[28 / BELGE 3]

Müteveffiye Fatıma'nın Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatıma binti Mustafa nâm müteveffiyenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa kabzına me'mûr olan şerâfetlü Mehemed Beğ tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb u ta'yîn olunan El-Hâc Hüseyin talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve yalanı havfıyla sûk-ı sultânîde esmân-ı misliyle bey' olunan tereke-i müteveffiye-i mezbûrenin defteridir ki ber-vech-i âtî zıkr olunur. Fî'l-yevmi's-sâdis min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Köhne gömlek ve don ve entari	5 adet	233
Köhne yorgan	1 adet	120
Köhne kilim	1 adet	40
Köhne çuval		22
Evânî-i nuhâsiye		512
Yekûn		927

Minha'l-ıhrâcât	Guruş
Müteveffiye-i mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	110
Kâtibiyye	40
Çukadâriyye	40
Emîn-i beytü'l-mâla hizmet	40

Masârif-i dükkân ve hammâliye	40
İhzâriyye ve kaydiyye	27
Yekûn	297

Sahhü'l-bâkî	630 guruş
Sulüs ihrâc	<u>210 guruş</u>
Der yedd-i emîn-i beytü'l-mâl	420 guruş

[29 / BELGE 1]

Vezâyife Müte'allik Emirdir

Dustür-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûru'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâmi bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bî-sunûfihî avâtîfi'l-meliki'l-âlâ hâlâ Sivas vâlisi vezirim Seyyîd Ahmed Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerr'în Tokat nâ'ibi mevlânâ [boş] zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Sadr-ı âzam kethüdâsı emekdârlarından şam'dancısı Ali zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsemde vâki'mukâta'at-ı mîrîye deruhde ve iltizâm edenler uhdelerinden olan mukâta'âtın mâl-ı irsâliyelerini hazîne-i âmireme ve havâle olunan mahallere ve ocaklık ve vezâyifini ashâbına edâ ü teslîm ve senesi ahirinde cânib-i mîrî ile hisâblarını rü'yet ve te'diye-i zimmet eylemeleri dustûrü'l-amel tutulan şurût-ı mer'iyeden iken sinîn-i vâfireden beru bu makûle hisâb rü'yetine rağbet etmediklerinden ber-mûceb-i kuyudât-ı zimmet-i sahîhe ve gayr-i sahîheleri ma'lûm olmadığına binâen vezâ'ifi olan mukâta'ât-ı mâl irsâliyelerinden sebep-i tahrîr-i ahkâmî ve rûznâmçe-i hümâyûnum temessukâtı ile havâle olunan meblâğ mikdarı zimmetimizden mâl-ı mîrî bu kadar deyu ekseri o makûle havâlâtın edâsında özr ü illet

ve ashâb-ı havâlât dahi ta'cîz ü tasâbi'a mübâderet etmeleriyle bin iki yüz on bir senesine gelince gerek taşrada ve gerek Asitâne-i Sa'âdetim'de bu makûle hisâb rü'yetine rağbet etmeyenlerin şurût-ı mer'iyeye üzere mukâta'aları ref' olunacağı ve bu makûlelerden mu'tâd üzere harc-ı ikdâm mutâlebe olunmayub ba'zen nısf ve ba'zen sülüs ve'l-hâsıl vech-i i'tidâl üzere ahzıyla hisâbları rü'yet olunmasına irâde-i senîyyem te'alluk etmekden nâşî sen ki vezîr-i müşârü'l-ileyhsin mukâta'ât-i mîrîyeden Tokat voyvodalığı mukâta'âtını bin iki yüz senesinden beru deruhde ve iltizâm eden Tokat voyvodaları sâbık ve lâhıkın hisâbları rü'yet olunmamağla on bir senesi gâyetine değin rü'yet-i hisâb ile sûret-i muhâsebelerini ahz eylemeleri tenbîh olunarak tenfîz-i emr-i âlîşânıma müsâra'at olunmak bâbında sene-i sâbık evâsıtı Zil-ka'desinde emr-i şerîfim verilmişdi el-hâletü hazîhi Tokat nâ'ibinin Dersa'âdet'ime vârid olan i'lâmı mefhûmunda emr-i şerîf-i mezkûr sâbık Tokat voyvodası Yağcı-zâde Es-Seyyîd Mehemed Beğ zîde mecduhu muvâcehesinde feth ve kırâ'at olundukda voyvodalık mezkûr iki yüz beş senesinden iki yüz yedi senesi gâyetine gelince mûmâ-ileyhin uhdesinde olmağla sinîn-ı mezkûre ahvâlini yerlü yerine teslîm eylediğini beyân birle Asitâne-i Sa'âdet'imde çend mâh zarfında rü'yet-i hisâb ile sûret-i muhâsesini ahz etmekle müte'ahid olduğunu inhâ eylemiş hazîne-i âmirem defterleri tebliğ olundukda voyvodalığı mezkûr mukâta'âtı iki yüz beş senesinden yedi senesi gâyetine gelince mûmâ-ileyh Seyyîd Mehemed Beğ zîde mecdununun uhde-i iltizâmında olmakdan nâşî voyvodalığı-ı mezkûr emvâlinden beher sene mesârif-i mütekarrere deyu firunihâde oluna gelen ocaklık ve vezâyif ashâbına ve havâlâtı mahallerine edâ ü teslîm olunduğu ve olunmadığı kuyûddan ma'lûm olmayub zimmet-i sahîhe gayri sahîhesi beher hâl yedinde olan mevcûd senedât-ı mu'teberesini Der-âlîye'me irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü'yet ve tebriye-i zimmet eylesine mütevakkıf ve menût olmağla bu sûretde

şurût-ı mer'ıyye-i mîrîye ve kâide-i kadîme üzere sınıf-ı merkûma emvâlinden ocaklık ve vezâyif ashâbına ve mahallerine edâ olunan havâlâtın voyvoda-yı mûmâ-ileyh yedinde mevcûd senedât-ı mu'teberesini Der-âlîye'me irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü'yet ve tebriye-i zimmet eylemesi için mukaddem verilen emr-i şerîf-i mezkûrun te'kîdini hâvî emr-i şerîfim iktizâ eylediği baş muhâsebeden derkenâr olunmağla mûcebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın te'kîdi hâvî işbu emr-i âlîşânım isdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlunde bâlâda muktezi olduğu üzere voyvodalığ-ı mezkûr emvâlinden beher sene mesârif-i mutekarrere deyu firunihâde oluna gelen ocaklık ve vezâyif ashâbına ve havâlâtı mahallerine edâ ü teslim olduğu ve olunmadığı kuyûddan ma'lûm olmayub zimmet-i sahîhe ve gayr-i sahîhesi beher hâl yedinde mevcûd senedât-ı (s.30) mu'teberesini Der-âlîye'me irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü'yet ve tebriye-i zimmet eylemesine mütevakıf ve menût idüğü ma'lûmun oldukda şurût-ı mer'ıyye-i mîrîye ve kâide-i müstedimeye nazaran mukâta'ât-ı merkûmenin sınıf-ı merkûme emvâlinden ocaklık ve vezâyif ashâbına ve mahallerine edâ olunan havâlâtın voyvoda-yı mûmâ-ileyh yedinde mevcûd senedât-ı mu'teberesini Der-âlîye'me irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü'yet ve tebriye-i zimmet eylemesini voyvoda-yı mûmâ-ileyhe tenbih ve te'kîde bezl cehd eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun voyvoda-yı mûmâ-ileyhin yedinde bi'l-cümle senedâtını voyvoda-yı mûmâ-ileyhin mu'temed ademiyle bir an akdem Der-sa'âdet'ime îsâle ihtimâm ü dikkat ve mugâyir-i rızâ sâde i'lâm ahziyle tehyî-i dest avdet etmekden mübâ'edet eylesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhimsin sen dahi mûcib-i emr-i şerîfimle amel ü hareket eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boş] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sûdur olan işbu emr-i celîli's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı munîfi birle âmil

olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâdis işrîn min şehri Receb li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcebince Sivas vâlisi Seyyîd Ahmed Paşa tarafından bâ-buyuruldu dahi sadır olunmuştur.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[29 / BELGE 2]

Vezâ'ife Mûte'allik Emirdir

Dustûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem müdebbirü'l-umûru'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-rey'is-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufu bî-sunûfihî avâtîfî'l-melîki'l-alâ hâlâ Sivas vâlisi vezirim Seyyid Ahmed Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerr'in Tokat nâ'ibi mevlânâ [boş] zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan sadr-ı âzam kethüdâsı emekdârlarından şam'dâncısı Ali zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsemde vâki' mukâta'ât-ı mîrîye deruhde ve iltizâm edenler uhdelerinde olan mukâta'âtın mâl-ı îrsâliyelerini hazîne-i âmireme ve havâle olunan mahallere ve ocaklık ve vezâ'ifini ashâbına edâ ü teslîm ve senesi ahirinde cânib-i mîrî ile hisâblarını rü'yet ve tebriye-i zimmet eylemeleri düstûr-ı amel tutulan şurût-ı mer'iyeden iken sinîn-i vâfireden beru bu makûle hisâb rü'yetine rağbet etmediklerinden ber-mûceb-i kuyûdât-ı zimmet-i sahîhe ve gayr-i sahîheleri ma'lûm olmadığına binâen vezâ'ifi olan mukâta'ât-ı mâl irsâliyelerinden sebep-i tahrîr ahkâmı ve rûznâmçe-i hümâyûnum temessukâtı ile havâle olunan meblağ mikdârı zimmetimizde mâl-ı mîrî bu kadar deyu ekserî bu makûle havâlâtın edâsında öZR ü illet

ve ashâb-ı havâlat dahi ta'cîz ve tasaddiye mübâderet etmeleriyle bin iki yüz on bir senesine gelince gerek taşrada ve gerek Asitâne-i Sa'âdet'imde bu makûle hisâbı rü'yetine rağbet etmeyenlerin şurût-ı mer'iyeye üzere mukâta'aları ref' olunacağı ve bu makûlelerden mu'tâd üzere harc-ı ikdâm mutâbele olunmayub bazen nısf ve bazen sülüs ve'l-hâsıl vech-i i'tidâl üzere ahz ile hisâbları rü'yet olunmasına irâde-i senîyyem te'allük etmekden nâşî sen ki vezîr-i müşârü'l-ileyhsin mukâta'ât-ı mîrîyyeden Tokat voyvodalığı mukâta'atını bin iki yüz senesinden beru derûhde ve iltizâm eden Tokat voyvodaları sâbık ve lâhıkın hisâbları rü'yet olunmamağla on bir senesi gâyetine değin rü'yet-i hisâb ile sûret-i muhâsebelerini ahz eylemelerini tenbîh olunarak tenfîz-i emr-i şerîfime müsâra'at olunmak bâbında sene-i sâbıka evâsıtı Zil-ka'desinde emr-i şerîfîm isdâr olunmuş idi e-lhâletü hazihi Tokat nâ'ibinin Der-sa'âdet'ime vârid olan i'lâmı mefhûmunda emr-i şerîf-i mezkûr hâlâ Tokat voyvodası Lütfullah zîde mecduhu muvâcehesinde (s. 31) kırâ'at olundukda bin iki yüz bir ve iki yüz iki ve iki yüz sekiz ve iki yüz dokuz ve on bir senelerinde voyvodalık-ı mezkûr uhde-i iltizâmında olub sinîn-i mezkûreden irsâle vâsıl mâl-ı mukâta'adan mesârif-i mukarreresi bâ-senedât-ı mu'tebere me'mûr olduğu mahallere ba'de't-teslîmât zimmetinde bin iki yüz on bir senesi hitâmında sinîn-i merkûmenin bi'l-cümle senedâtını kaleme irsâl ve hisâbını rü'yet ve sûret-i muhâsesini ahz i-etmeğe müte'ahhid olduğunu tahrîr ve inhâ eylemiş hazîne-i âmirem defterleri tetebbü' olundukda Tokat voyvodalığı mukâta'âtı iki yüz bir ve iki yüz iki seneleriyle iki yüz sekiz senesinden iki yüz on bir senesi gâyetine değin mûmâ-ileyh Lütfullah zîde mecduhunun uhde-i iltizâmında olmakdan nâşî voyvodalık-ı mezkûr emvâlinden beher sene mesârif-i mukarrere deyu firunihâde oluna gelen ocaklık ve vezâ'if ashâbına ve havâlâtı mahallerine edâ ü teslîm olduğu ve olunmadığı kuyûddan ma'lûm olmayub zimmet-i sahîhe ve gayr-i sahîhesi beher hâl yedinde

mevcûd senedât-ı mu‘teberesini Der-alıyeme irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü’yet ve tebriye-i zimmet eylesine mütevakkıf u menût olmağla bu suretde şurût-ı mer‘iyye-i mîrîye ve kâ‘ide-i müstedimeye nazaran mukâta‘ât-ı merkûmenin sinîn-i mezkûr emvâlinden ocaklık ve vezâ‘if ashâbına ve mahallerine edâ olunan havâlâtın voyvoda-i mûmâ-ileyh yedinde mevcûd senedât-ı mu‘teberesini Der-sa‘âdet’ime irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü’yet ve tebriye-i zimmet eylesi için mukaddem verilen emr-i şerîfimin te’kîdine hâvî emr-i şerîfim isdârı iktizâ eylediği baş muhâsebeden der-kenar olunmağla mücebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın te’kîdi hâvî işbu emr-i âlîşânım isdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlunde bâlâda tafsîl ü beyân olunduğu üzere voyvodalık-ı mezkûr emvâlinden beher sene mesârif-i mukarrere deyu firunihâde oluna gelen ocaklık vezâ‘ifi ashâbına ve havâlâtı mahallerine edâ ü teslim olunduğu ve olunmadığı kuyûddan ma‘lûm olmayub zimmet-i sahîhe ve gayr-i sahîhesi beher hâl yedinde mevcûd senedât-ı mu‘teberesini Der-aliyye’me irsâl ve cânib-i mîrî ile hisâbını rü’yet ve tebriye-i zimmet eylesine mütevakkıf u menût idüğü ma‘lûmun oldukda şurût-ı mer‘iyye-i mîrîye ve kâ‘ide-i mesnediyeye nazâran mukâta‘ât-ı merkûmenin sinîn-i merkûme emvâlinden ocaklık ve vezâ‘if ashâbına ve mahallerine edâ olunan havâlâtın voyvoda-yı mûmâ-ileyh yedinde mevcûd senedât-ı mu‘teberesini Der-sa‘âdet’ime irsâl ve cânib-i mîrî hisâbını rü’yet ve tebriye-i zimmet eylesini voyvoda-yı mûmâ-ileyhe tenbîh ve te’kîd bezl cidd-i himmet eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun voyvoda-yı mûmâ-ileyhsin yedinde mevcûd bi’l-cümle senedâtını voyvoda-yı mûmâ-ileyhin mu‘temed ademiyle bir an akdem ve Der-sa‘âdet’ime irsâle ihtimâm ü dikkat ve muğâyir-i rızâ sâde i‘lâmı ahzıyla tehî-i dest avdet etmekden mübâ‘edet eylesin ve sen ki nâ‘ib-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i emr-i şerîfimle amel ü hareket eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur

buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boş] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sûdur olunan işbu emr-i şerîf-i âlişânım vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisalimin mazmûn-ı munîfi üzere âmil olub hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fi'l yevmi's-sâdis aşer min şehri Receb li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcebince Sivas Vâlisi Seyyid Ahmet Paşa tarafından bâ-buyuruldu sâdır olmuşdur.

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

[32 / BELGE 1]

Deve İsti'câli İçün Gelen Fermân

Dustûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem müdebbirü'l-umûru'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâli'l-mahfûfu bî-sunûfihî avâtufi'l-meliki'l-alâ hâlâ Sivas vâlisi vezirim Seyyid Ahmed Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fezâ'il ve'l-keâm Sivas eyâletinde vâki' kazâlarımın kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân dergâh-ı mu'allâm gedüklülerinden bundan akdem husûs-ı âtîü'l-beyân mübâşir ta'yîn olunan Ömer zîde mecduhu mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân ve zâbitân ve sâ'ir iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki mağdub-i padişahânem olub i'lâm ve irâdesini irâde-i senîyem ta'alluk eden Vidinli Paspan-oğlu Osman nâm şakînin üzerine bi'l-istiklâl ser-asker ta'yîn olunan hâlâ Kapudân-ı deryâ düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Hüseyin Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ma'iyetinde istihdâm olmak için mîrî şüturân ve iştirânın lüzumu olub Istabl-ı Âmire'me tâbi' mîrahûrlarda şüturân ve

iştirânın külliyyeti derkâr olduğuna binâen icâb eden bahâlarından nısfı ber vech-i peşin mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunub ve nısfı dahi hîn-i tekmilinde verilmek şartıyla livâ-i Bozok ve Türkmenân-ı Yeniil ve Mamalu'dan gayri Sivas eyâletinde vâki' kazâlardan mübâya'ası müretteb ve kırk katar şütürânın mübâya'a ve tekmîl takımlarıyla bir an akdem Der-sa'âdet'ime tesyîr ve Istabl-ı Âmire'me teslîm olmak bâbında evâmir-i şerîfim ısdâr ve ba'dehu te'kîd ve isti'câl olunmuşken bu ana kadar henüz ta'ahhüd i'lâmları dahi gelmeyüb ancak serasker-i müşârün-ileyh müste'inen bi'llahi te'âlâ ve akîb-i ıyd-ı fıtrda Şevvâli'l-mükerremi aşer-i evvelinde Der-sa'âdet'imden hareket ve mahall-i me'mûresine azîmet etmek üzere olmağla zıkr olunan şütürânın bir re'isi geriye kalmayarak alâ-eyyi hâl serî'ân ve âcilen mübâya'a ve kemâl-i acele ve şitâb ile ıyd-ı şerîfden mukaddemce ve nihâyet ıyd-ı şerîf günlerinde Der-sa'âdet'imde mevcûd bulunmak üzere irsâline müsâra'at olunmak fermânım olmağın tefhîmen ve isti'câlen işbu emr-i celîli'l-kadrim ısdâr ve sadr-ı âzam tâtârlarından Seyyîd Abdullatif ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlunde sen ki vezir-i müşâr ve kuzzât ve nüvvâb ve â'yân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhim vesâ'irlerisiz bâlâda beyân olunduğu vechle ser-asker-i müşârü'l-ileyh Şevvâli'l-mükerremi aşer-i evvelinde azîmet edeceğini binâen mübâya'ası müretteb ol mikdâr katâr-ı şütürânın ıyd-ı şerîfden mukaddem ve nihâyet ıyd-ı şerîf günlerinde Der-sa'âdet'imde mevcûd bulunması mühimm ve muktezâ olduğuna binâen bi-eyyi hâl serî'ân ve âcilen yerlü yerinden mübâya'a ve tesyîri matlub-ı kat'î mülükânem idüğü ma'lûmunuz oldukda zıkr olunan şütürân güçlü ve kuvvetlü ve yüke elverür genç ve tuvânâ ve güzîde ve âlâ olmak üzere bi-eyyi hâl serî'ân ve âcilen mübâya'a ve takımları mükemmel olarak mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle eyyâm-ı mezkûrede mevcûd bulunmak üzere kemâl-i acele ve şitâb ile Der-sa'âdet'ime irsâle bilâ-tevakkuf sa'î ü gayret ve hilâf-ı emr-i şerîfim avk u te'hîrden

ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz şöyle ki tertîb-i mezkûr ıyd-ı şerîf günlerinde gelüb erişmemek ihtimâli olur ise bir dürlü cevâba kâdir olamıyacıkları mukarrer olmağla ana göre hareket eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin me'mûr-ı mübâya'ası olduğun mezkûr-ı'l-mikdâr şütürânı serî'ân ve âcilen mübâya'a ve mükemmel takımlarıyla vakt-i mezkûrdan mukaddem Der-sa'âdet'ime getürüb Istabl-ı Âmire'ye teslîme ikdâm ve müsâda'at ve ol mikdâr şütürânın beher hâl ıyd-ı şerîfden mukademce Asitâne-i Sa'âdet'imde mevcûd bulunması lâzime-i hâlden olmağla serî'ân erişmeyüb maslahat fevt olmak ihtimâli olunur ise te'dîbine ibtidâr olunacağı ma'lûmun oldukda sen dahi ona göre hareket ve imrâr-ı vaktiden gâyetü'l-gâye hazer ü mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boş] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîf-i celîli's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı munîfi ile âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcebince Sivas Vâlisi Seyyid Ahmet Paşa tarafından bâ-buyuruldu dahi sâdır olmuştur.

Kostantiniyye el-mahrûse mim

[33 / BELGE 1]

Hâlîke Mahayik'in Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Yaş Meydân mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Mahayik binti Simon'un verâseti zevc-i metrûku Serkiz veledi Karabet ile li-ebeveyn er karındaşları Abraham ve Haçek'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlîke-i

mersûmenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l yevmi's-sâbi' min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Sîm kuşâk ma'a kolan		20
Sîm hamâ'il ve kolan		15
Mengül ta'bîr olunur altun kol bağı	23 miskâl	150
Altun buhağı	17 miskâl	102
Sansâr kürk	1 yaka	40
Gavcan kürk	1 yaka	50
Alaca ve çiçekli entari	4 yaka	50
Şalvar	4 adet	12
Köhne gömlek	4 adet	10
İpekli gömlek		15
Çarşab		5
Baş yemenisi değıirmi	7 adet	7
Keşân kuşak		3
Poşu ve makrama		4
Alaca parçaları		5
Çiçekli entari		13
Çarşab		3
Sâ'at		10
İpek		10
Servî sandık		22
Boğça	5 adet	10
Hamam rahtı		10
Müsta'mel entari	3 adet	6
Mehr-i mü'eccel		16
Yekûn		587

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Lâşesine masraf	23
Resm-i kısmet	15
Kâtibiyye	5
Çukadâriyye	5
Eminiyye ve hüddâmiyye	3
İhzâriyye ve kaydiyye	2
Yekûn	53

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

534 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	267	
Hisse-i ahi li-ebeveyn	133,5	
Hisse-i ahi li-ebeveyn	133,5	

[33 / BELGE 2]

Hasan Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Tatar Hâcî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hasan bin Mehemmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Ârife binti Ebubekir ile li-ebeveyn kız karındaşı Zâhide ve li-ümm kız karındaşı Rukiye binti İbrahim ve li-ebb er karındaşı Mustafa ve li-ebb kız karındaşı Rukiye'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Bağ der mevzî'-i Çağagölü	1 kıt'a	600
Kumluk der kurb-ı nehr-i kebîr	1 kıt'a	200
Merkeb	1 re's	8
Kebîr kırmızı fes	1 adet	4
Sagîr aba ve sarık	1'er adet	3,5
Yeşil çuha kalpak	1 adet	1,5
Sagîr bez entarî	1 adet	2
Abâ ve şalvar		4
Çuha cübbe	1 adet	10
Sagîr alaca entari	1 adet	2
İpekli gömlek	1 adet	3
Köhne gömlek	1 adet	1
Pasdal	1 adet	1
Bıçak	1 adet	1
Der zimmet-i zevce-i mezbûre Ârife		15
Yekûn		856

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	19
Resm-i kısmet	21
Kâtibiyye	4,5
Çukadâriyye	4,5
Eminiyye ve hüddâmiyye	4
İhzâriyye ve kaydiyye ve kalemiyye	2
Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l mezbûre Arife bâ-karârî'l verese	40
Yekûn	95

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

761 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	190	30
Hisse-i aht li-ebeveyn	380	60
Hisse-i aht li-ümm	126	100
Hisse-i ah li-ebbin	42	33
Hisse-i aht li-ebbin	21	16
Bâkîye		1

[34 / BELGE 1]

Müteveffiye Hadice'nin Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Hadice binti Ali nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûku Ali bin İsmail ile hâla-zâdeleri Es-Seyyîd Ebubekir ve Mustafa ibni Ömer'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Fî'l yevmi'l-hâdî aşer min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Bağ der mevzî'-i Çağagölü	1 kıt'a	500
İşleme çarşab	1 adet	4
Ma'kad ma'a minder	2'şer adet	5
Yasdık	6 adet	9
Yorgan	2 adet	6
Döşek	1 adet	5
Def'a çarşab	1 adet	2,5
Köhne entari	1 adet	1,5
Şâli cübbe	1 adet	1
Don	1 adet	1

Kürk yüzü		5
Çiçekli entari	1 adet	5
Sagîr peşkir	1adet	1,5
Baş yemenisi	3 adet	2
Sim kuşak sagîr ve kebîr		10
Yasdık	1 adet	3
Kilim	2 adet	6
Kaliçe	1 adet	3
Evânî-i nühâsiye	10 kıyye	15
Mitil	1 adet	3
Mehr-i mü'eccel der zîmmet-i zevci'l-mezbûr		175
Nukûd		25
Müteveffiyeye-i mezbûrun vâlidesinden intikâl eden nikâh hissesi		75
Yekûn		863,5

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	60
Resm-i kısmet	22
Kâtibiyye	8
Çukadâriye	8
Eminiyye ve hüddâmiyye	4
İhzâriyye ve kaydiyye ve kalemiyye	2,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

795 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	397,5	
Hisse-i hâla-zâde	193	90
Hisse-i hâla-zâde	193	90

[34 / BELGE 2]

Müteveffiye Emine'nin Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Acebşir mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Emine binti Abdullah nâm hatûnun zâhirde vâris-i ma'ruf ve ma'rufesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla medîne-i mezbûre voyvadası olub vâki' olan beytü'l-mâl-i âmme ve hâssa kabzına me'mûr olan sa'âdetlü Es-Seyyid Mehemed Beğ tarafından emîn-i beytü'l-mâla nasb u ta'yîn olunan El-Hâc Hüseyin bin Hasan talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve sûk-ı sultânide ba'de'l-müzâyede bey' olunan terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Para)
Nısf menzil kıymeti		800
Döşek	1 adet	123
Köhne sagîr minder	2 adet	49
Köhne sagîr yasdık	2 adet	26
Yorgan		40
Şam'dân ve sâçık	1' er tane	17
Hırdavât-ı hâne		20
Yekûn		1232

Minhâ'l-ihracât	Para
Müteveffiye-i mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	320
Kâtibiyye	60
Çukadâriye	60
İhzâriye ve kaydiye	30
Emîn-i beytü'l-mâle hizmet	60
Dellâliye ve Hamâliye ve Kirâ-yı dükkan	15

Yekûn	545
-------	-----

Sahhü'l-bâkî	687 para
Sülüs ihrâc	229
Der yedd-i emîn-i beytü'l mâl	458

[35 / BELGE 1]

Aksaray Müftüsü Es-Seyyîd Abdullah Efendi'nin Tokad'a Nefy Emridir.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûru'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bisunûfihi avâtufi'l-meliki'l-alâ hâlâ Karaman vâlisi vezirim Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerrîn Tokat kazâsı nâ'ibi mevlânâ zîde ilmihu tevkî'-i ref'-i hümâyûna vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Aksaray kazâsında me'zûn bi'l-iftâ olan Seyyid Abdullah Beğ hilâf-ı marîzi hareketi inhâ olunduğuna mebnî hizmet-i fetvâdan hacr birle bâ-işâret seyhü'l-islâmı Tokat kazâsına nefy ü iclâ olunmuşken bilâ-etrâf bâ-takrîb firâr ve hânesine vürûd ve ihtilâl-i beldeye bâdî olunduğunu tekrâr bâ-tahrîrât iş'âr olunduğuna mebnî çavuş mübâşeretiyile ahz ve mahall-i menfâsına îsâle mübâderet olunmak için sudûr eden emr-i şerîfim Divân-ı Hümâyûnum çavuşlarından Osman Çavuş zîde kadruhu ile lede'l-vusûl sen ki vezîr-i müşârü'l-ileyhsin yanına adam terfîk ve mahall-i menfâsına îsâl olundukda esnâ-yı râhda Ürgüb kazâsına üç sâ'at mesâfe bir karyeye vusûlunda hasta sâhib-i firâş olmak takrîbiyle müfti-i sâbık merkûm kasaba-i mezbûra celb ile ikâmet etdirilmiş olduğu çavuş-ı merkûm bâ-i'lâm ve muhzıra i'âde ettirilmiş idiğü bu def'a tarafından Der-âlîye'me vârid olan tahrîrâtında derc ve iş'âr olunmuş müfti-i merkûmun bi-eyyi hâl menfâsına îsâl lâzimededen olmağla sen ki vezîr-i müşârü'l-ileyhsin bu defa' ta'yîn olunan çavuş mübâşeretiyile olduğu mahalden

ahz ve menfâsına îsâli emrine dikkat olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen hâsseten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve çâvuş-ı mûma-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi müfti-i merkûm bi-eyyi hâl menfâsına îsâliyle infâz-ı hükm-i münîfime ihtimâm ü dikkat olunmak matlûb-ı mülûkânem idüğü iğmâz ve tesâmüh gûne hâlet vuku'una rızâyı âlîyem olmadığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh müfti-i sâbık-ı merkûmu bu def'a ta'yîn olunan çâvuş-ı mumâ-ileyh mübâşeretiyile olduğu mahalden alâ eyyi hâl ahz ve mahall-i menfâsına îsâl ve îsâl-i emri şerîfime ihtimâm ü dikkat ve iğmâz ve tesâmüh gûne hâleti tecvîzden tevakki ve mübâ'edet eylesesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu kazâ-yı mezbûreden menfîyyen meks ü ikâmet etdürüp bilâ-emr-i şerîf itlâk ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete irâ'et-i ruhsatdan hazer ü mücânebet ve vusûl ve ikâmetini çâvuş-ı merkûm ile Der-âlîye'me tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki husûs-ı mezbûre mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Divân-ı hümayûnum çâvuşlarından Osman Çavuş zîde kadruhu hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr eden fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münifi itâ'at-makrûnuyla amel ü hareket ve hilâfına cevâz ve ruhsatdan hazer ü mücânebet eylesesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi evâhiri şehri Ramazânî'l-mübârek li- sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Be-makam-ı Kostantiniye el-mahrûse

[35 / BELGE 2]

Deve İsti'câli İçün Gelen Buyuruldu

Hâlâ medfîne-i Tokat'da mesned-nişîn-i şeri'at-garrâ faziletlü efendi zîde fazluhu ve şerâyi'-i şî'âr Niksar ve Karakuş ve kazâhâ-yı Erba'a kâdıları faziletlü efendiler zîde

fazlulum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mârû'z-zikr kazâların voyvodası ve â'yânân ve zâbitânı ve husûs-ı âfî'l-beyân me'mûr [boş] ağa vesâ'ir ashâb-ı suhen ve iş erleri zîde kadruhum inhâ olunur ki bâ-fermân-ı âlî eyâlet-i Sivas'dan iştirâsı matlûb-ı iştirândan ber-mûceb-i pusula-yı şer'iyeye zikr olunan kazâlara [boş] isâbet eylemiş olan develerin tahsîli bâbında mübâşirlerimiz ile buyuruldularımız lede'l-irsâl kazâlarınızın sehmlerine müsâb develerin uhde-i karîbede gönderileceğini mübeyyin ta'ahhüd-i i'lâmâtınız vârid olalı müddet-i medîde olduğundan başka iştirân-ı matlûbenin tahsîl ve tesyîri bâbında mukaddemce sâdır olan emr-i celîlü's-şânı mü'ekked olarak şerefrîz sudûr iden müte'addit evâmîr-i âlîye (s. 36) müciblerince buyuruldumuz ile te'kîden matlûb olunub şimdiye kadar bu tarafa irsâlleri derece-i vucûbda iken el-hâletü hazîhi eserleri zuhûr etmemeğin bu husûs metâlib-i mühimm-i padişâhiyeden olub peyder pey her an tahsîlleri bâbında temhîd olunmakdan idüğü ve avk u te'hîrleri ber-vechle tecvîz olunamayacağı kazâyâ-yı meczûmeden olmağla imdi sizler ki muhâtabîn-i mûmâ-ileyhimsiz her birleriniz kazâlarınızın sehâmlarına isâbet eyleyen iştirânın bi-aynilerini takımlarıyla veya bahâhâ-yı maktû'alarını bu def'a ta'yîn olunan mübâşire teslîmen tesyîre müsâra'at ve bundan böyle avk u te'hîri tecvîzden be-gâyet ihtirâz ve mücânebet ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin kazâhâ-yı merkûmların bi-aynî deve veya bahâlarını tamâmen almadıkca kalkmayub alâ eyyi hâl tahsîl ve bir an akdem tekmilleriyle bu tarafa tevsîl husûsuna dikkat eylemeniz bâbında te'kîden divân-ı Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr [boş] ve ile irsâl olunmuşdur inşâ'allahu te'âlâ vusûlunde vech-i meşrûh üzere mücib-i buyurulduyla amel ü hareket ve hilâfından ziyâde tevakkî ve mübâ'edet eylesiniz. Fî 25 Ş. sene 1212.

Sivas Vâlisi Seyyid Ahmed Paşa Tarafından İkrâmiye İçün Gelen Buyuruldu

Hâlâ medîne-i Tokat'da mesned-nişîn-i şeri'at-garrâ faziletli efendi zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası izzetli Seyyîd Mehemed Beğ zîde fahrihu mefâhirü'l-emâsil ve'l-aşiyân-ı vucûh ve zâbitânân ve eşrâf ve erkân ve bi'l-umûm ashâb-ı suhenân ve iş erleri zide kadruhum inhâ olunur ki muktezâ-yı irâde-i senîyye-i ileyhümaya ve mubteğâ-yı müsbite-i samadâniye-i lem-yezaliyye ile işbu tevcîhât-ı hümâyûnda eyâlet-i Sivas kemâkân uhdemize ibkâ ve takrîr buyurulmakdan nâşî beher ibkâda evliye ve kazâlardan vülât-ı izâm hazerâtına ikrâm olunması ka'ide-i mer'iyye-i haseneden olan ikrâmiyyenin vaktiyle edâsı lâzımeden olmağla imdi ma'rifeti şer'-i şerîf ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve cümlelerin ittifâk ve ittihâdiyle Tokat'dan iktîzâ eden ikrâmiyye-i ma'nâdiyyemizi serî'ân tensîk ve tanzîm ve kabzına me'mûra edâ ü teslîm ile mevki'-i pesendîde olur hizmet-i merğûbe ibrâzına bezl makdûr eylemeniz bâbında divân-ı Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr ile irsâl olunmuşdur inşâ'allahu te'âlâ vusûlunde vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldu ile amel ü hareket ve hilâfindan mezîd tehâşi ve mücânebet eyleyesiz deyu. Fî gurrei Za. Sene 1212.

[36 / BELGE 2]

Bakkal Hacı Osman Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyîd El- Hâc Osman ibni Mustafa'nın verâseti zevce-i metrûkesi Emine binti Ahmed ile sulbî sagîr oğulları Mustafa ve Halîl'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî've taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l yevmi's-sâbi'min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı Şerîf	1 cild	25
Delâ'il-i Şerîf		3
Menzil der mahalle-i mezbûre		900
Bağ der mevzî'-i Çay		250
Bakkal dükkânına vad' olunan sermaye		1500
Dükkân gediği		100
Aysî-oğlu Ahmed zimmetinde sermaye		500
Yeşil biniş	1 adet	30
Cübbe	1 adet	20
Müsta'mel entari	1 adet	6
Bez entari	1 adet	5
Çakşur	1 adet	
Şalvar	1 adet	6
Döşek Yorgan	1 adet	8
Kilim	1 adet	15
Kâliçe	1 adet	20
Çit yasdık		30
Minder mak'ad	1 adet	20
Seccade		3
Sandık		12
Zarf fincan		13
Şamdan	2 adet	3
Yorgan	4 adet	16
Döşek	3 adet	15
Yasdık	7 adet	16
Publa	1 adet	2
Def'a yorgan	1 adet	4
Köhne yasdık ve döşek		3
Yan kalıçesi		20

Kilim (s. 37)	2 adet	10
Yan minderi		10
Kavuk ma'a sarık		5
Bez entari	1 adet	5
Nafe cübbe kürk		15
Kuzu kürk		8
Kuşak	1 adet	10
Evânî-i nuhâsiye	12 kıyye	120
Hırdâvat		50
Der zîmmet-i Genc Mehmed Ağa		100
Der zîmmet-i Şâfî Hoca bâ-temessük		47
Der zîmmet-i Barutcu Usta		47
Yekûn		4033

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Techîz ve tekfîn	100
Resm-i kısmet	101
Kâtibiyye	20
Çukadâriyye	20
Eminiyye ve Hüddâmiyye	20
İhzâriyye ve kaydiyye	8
Mehr-i mü'eccel-i müsbite	150
Berâ-yı harc-ı hüccet-i vesâyet	60
Deyn-i müsbite-i Mehemmed	2
Deyn-i müsbite Ahmed	3
Sagîr-i mezbûr Mustafa'nın validesi müteveffiye Hadice'den isâbet iden eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lumesi babası mezbûr Hacı Osman zîmmetinde iken kable'l-edâ fevt oldu deyu sagîr-i mezbûrun cedde-i sahihesi Saime tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan asâleten ve vesâyeten da'va ve ba'de'l-isbat edâsına hükm-i şer'i lâhik olan	500
Yekûn	984

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese
3049 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	381	Meblağ 15
Hisse-i İbn	1333,5	Meblağ 52,5
Hisse-i İbn	1333,5	Meblağ 52,5

[37 / BELGE 1]

Sâlyâne Defteridir.

Defter-i oldur ki bin iki yüz on iki senesinde İstabl-ı Âmire için medîne-i Tokat ve nevâhisinden bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan deve mübâya'ası ve hâlâ eyâlet-i Sivas vâlisi devletlü i'nâyetlü Es-seyyîd Ahmet Paşa hazerâtlarına verilecek ikrâmiyye ve menzil imdâdiyesiyle ikrâmiyesi ve nühâs emîni şerâfetlü Esseyyîd Hasan Efendi'den istikrâz olunan meblağdan bu def'a verilecek meblağ ve deve mübâşirlerine verilecek hizmet ve hâlâ medîne-i mezbûr voyvodası sa'âdetlü Mehemed Beğ hazretlerinin mukaddemâ belde-i mezbûrede bâ-temessük bâ-defter alacağı on ay zarfında olan müsârifât-ı belde ve müte'addid i'lâmâl ve hücece harcları ve harc-ı defter ve kalemiyye ve kaydiyye ve hüdamiyye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'ile alâ vech-i sıha hisâb ve cümle muvâcehesinde feth ve kırâ'at ve ba'de'l-kabul tevzî' ve taksîm olunan mesârifâtın defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i atî zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Istabl-ı Âmire için bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan otuz beş üç sümün deve mübâya'ası	11500
---	-------

Menzilci Hacı Hâfız'ın imdâdiyesi ve ikrâmiyesi	6000
Hâlâ Sivas vâlisi devletlü Ahmed Paşa hazretlerine verilecek ikrâmiyye	2500
Emîn-i Nuhâs şerâfettü Esseyyid Hasan Efendi'nin bâ-temessük alacağından bu def'a verilecek	3000
Paspan-oğlu üzerine me'mûr olan asâkirin bakâyâsı	2500
Mukaddemâ bâ-mürâsele mesârifât-ı belde masrafı	750
On ay zarfında olan mesârifât-ı belde	1268
Deve mübâya'asına me'mûr olan mübâşirâta hizmet ve deli başının ikrâmiyye için gelen bölük başı mesârifî	700
Bundan akdem Voyvoda Mehemed Beğ'in bâ-temessük alacağı	7500
Kasım Ağa-zâde Mehemed Ağa'nın menzil bakâyâsından bu def'a verilecek	300
Bundan akdem menzildiden harc-ı defter bakâyâsı	122
Şehir kethüdâsının konak mesârifî	60
Kolcu Hacı Halîl'in bâ-mürâsele cebelü ve bekci ücretleri için verilen	20
Avârız bakâyâsı	300
Serdar ağaya tahsildâriye	25
Saadettü voyvoda Mehemed Beğ'e tahsildâriyye	3500
Harc-ı defter	1000
Altı mâh zarfında harc-ı i'lâmât	1500
Mürür ü ubur iden ağavât ve mübâşirâne konak mesârifleri	2500
Molla Efendi'ye	350
Hüddâmiyye	250
(s. 38)	
Ücret-i tertîb-i defter ve yâfte kalemiyyesi	250
Kaydiyye	20
İhzâriye	20
Yekûn	36260

Hisse-i ehli hıref	28256
Hisse-i Hânât	4550
Hisse-i Tozanlı	6422
Hisse-i Komanât	4422
Hisse-i Kâfirini	2610

[38 / BELGE 1]

Der Nefs-i Şehri Tokat

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Hırfet-i Attârân	550
Hırfet-i penbeciyân	660
Hırfet-i Boyacıyân	850
Hırfet-i Sarracân	90
Hırfet-i Etmekciyân ve çörekci ve kebabcı ve baklacı	1600
Hırfet-i Kazzâzan ve iplikci	1100
Hırfet-i Muytâbân	400
Hırfet-i Kuyumcuyân	600
Hırfet-i Semerci ve palancı ve keçeci	700
Hırfet-i Mizân ve puşûci ve peştemalci	1400
Hırfet-i Kassâbân	530
Hırfet-i Berberân	150
Hırfet-i Kirişciyân	80
Hırfet-i Teymurci ve Çilingirci	450
Hırfet-i Setenciyân	966
Hırfet-i Arpacıyân	200
Hırfet-i Kundakçı ve Kılıççı	100
Hırfet-i Hurdacıyân	50
Hırfet-i Tüccârân ve kerasteci	100
Hırfet-i Nalbandân	150
Hırfet-i Urgancıyân	150

Hırfet-i Duhancıyân ve çubukcu	610
Hırfet-i Hallâcân	650
Hırfet-i Basmacıyân	2400
Hırfet-i Haffâfân ve dikici	500
Hırfet-i Debbağân	100
Hırfet-i Bakkâlân ve manav	1400
Hırfet-i kadayıfçı ve şerbetçi	Silik
Hırfet-i Çullâhân	2000
Hırfet-i Kassârân	450
Hırfet-i Derziyân	680
Hırfet-i Kavukcu ve takyeci	100
Hırfet-i Elvânciyân	200
Hırfet-i Bedestân ve bazârân ve koltukcu	1300
Hırfet-i Na'lçeci	60
Hırfet-i Kürkciyân ve kalpakçı	500
Hırfet-i Eskici	80
Hırfet-i Gönciyân	80
Hırfet-i Kazgâncı ve kalaycı ve hurdacı	5340
Hırfet-i Şıracı	280
Hırfet-i Kiremidci	300
Hırfet-i Kireci	60
Hırfet-i Tarakçı ve çıkırıkçı	80
Hırfet-i Taşçıyân	370
Yekûn	28256
Yalnız yirmi sekiz bin iki yüz elli altı guruşdur.	

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Hân-ı Paşa	200
Hân-ı Yağcızâde	500
Hân-ı Voyvoda Ağa	1000
Hân-ı Sulu	750

Hân-ı Sünnetci Zâde	750
Hân-ı Taş	750
Hân-ı Mâldâr	150
Hân-ı Ballızâde	150
Yekûn	4550

Minhaysü'l-mecmu'
Yekûn 32756 guruş. Yalnız otuz iki bin yedi yüz elli altı guruşdur.

(s. 39)

Bâlâda mastûr hânât ve hırfet ahâlileri inhâ olunur ki bin iki yüz on iki senesinde İstabl-ı Âmire için medîne-i Tokat ve nevâhisinden bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan deve mübâya'ası ve hâlâ eyâlet-i Sivas vâlisi devletlü inâyetlü Es-Seyyîd Ahmed Paşa hazerâtlarına verilecek ikrâmiyye ve menzil imdâdiyesiyle ikrâmiyyesi ve nühâs emîni şerâfetlü Es-seyyîd Hasan Efendi'den istikrâz olunan meblağdan bu def'a verilecek meblağ ve deve mübâşirlerine verilecek hizmet ve hâlâ medîne-i mezbûr voyvodası şerâfetlü Mehemed Beğ hazerâtının mukaddemâ belde-i mezbûrede bâ-temessük ve bâ-defter alacağı ve on ay zarfında olan mesârifât-ı belde ve müte'addid i'lâmât ve hücec harcları ve harc-ı defter ve kalemiyye ve kaydiyye ve hüddâmiyye cümle ma'rifet-i şer'le alâ vechi's-siha hisâb olundukda kırk altı bin iki yüz altmış gurûşa bâliğ olub meblağ-ı mezbûreden ber mu'dâd sülüs nevâhiye bade'l-ifrâz sülüsân ehl-i hıref ve hânâta otuz iki bin sekiz yüz altı guruş isâbet itmeğın meblağ-ı mezbûr beher ehl-i hıref ve hânât ahâlilerinden şenlik ve tahammüllerine göre tevzî' ve taksîm olundukda tahtlarında terkîm olunduğu vech üzere isâbet itmişdir. Meblağ-ı mezbûru beyninizde icâleten sâlyâne ve yerlü yerinden cem' ve tahsil ve kabzına me'mure teslîm idesiz. Hurrîre fi'l yevmi's-sâmin min şehri Zilkâ'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[40 / BELGE 1]

Fatıma'nın Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Fatma binti Ebubekir nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku El- Hac Mehemed bin Ali ile sadriye-i kebîre kızı Ayşe binti Abdullah'a münhasır olduğu şer'an zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrân ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyeye tevzî ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyenin defteridir ki ber vech-i atf zikr olunur. Hurrîre fi'l yevmi'l-ehad eşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Nısf-ı menzil der mahalle-i mezbûr		100
Bağ der mevzi'-i Derbend		250
Altun küpe		25
Kuşak ma'kulan		10
Bez	2 top	10
Ketân gömlek	2 adet	6
Şalvar		3
Çuka cübbe		8
Alaca entari		8
Peşkir		3
Çarşab	2 adet	5
Kol bağı		75
Yasdık	7 adet	12
Yorgan	3 adet	12
Döşek	1 adet	5
Publa		2
Kâliçe		2

Kilim		3
Mehr-i mü'eccel		25
Minder ve mak'ad		6
Evânî-i nühâsiye	6 kıyye	6
Şam'dan	2 adet	1
Hırdâvât-ı menzil		3
Yekûn		580

Minhâ'l-ihracât		Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrun techîz ve tekfinine masraf		20
Resm-i kısmet		14,5
Kâtibiyye		4
Çukadâriye		4
Eminiyye ve hüddâmiyye		3
İhzâriyye ve kaydiyye		2,5
Yekûn		48

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

532 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	133	
Hisse-i bint	399	

[40 / BELGE 1]

Nâhiye-i Komanat Ma'a Dönekseâbâd Tabi'-i Tokat

Karye	Fiyat (Guruş)	Karye	Fiyat (Guruş)
Geksi	170	Köseli	25

İzbesti	150	Sîdeni	90
Difye ve Yelpe	150-55	Üçgöl	220
Zâzara	30	Kızıldere	20
Cincife	50	Kadıvakfı	100
Kızıl	110	Kavâhlık	50
Hulvar	100	Mamu ma'a Tut	50
Tekye ve Dazular	60	Gevrek	95
İze	160	Firedökse	380
Esdığın	120	Fenk	370
Kemkez	70	Kirkoros	300
Ohtab	230	Martos Oba	260
Dönekse	107	Bayram	40
Armus	170	Çördük	30
Omâla	90	Beşvirân ma'a Saltık	70
Bizeri	200	Eski	20
Acıpınar	50	Zodu	65
Boyalı	50	Kızılöz ve Benli	40
Gevle	45		
Dekseci	15		
Yekûn:	4422 guruş		

Bâlâda mastûr karye ahâlileri inhâ olunur ki bin iki yüz on iki senesinde İstabl-ı Âmire için medîne-i Tokat ve nevâhisinden bâ-emr-i â'lî matlûb buyurulan deve mübâya'ası ve hâlâ eyâlet-i Sivas vâlisi devletlü Esseyid Ahmed Paşa hazretlerine verilecek ikrâmiyye ve menzil imdâdiyyesiyle ikrâmiyyesi ve nühâs emîni şerâfetlü Hasan Efendi'den istikrâz olunan meblağdan bu def'a verilecek meblağ ve deve mübâşirlerine verilecek hizmet ve hâlâ medîne-i mezbûr voyvodası şerâfetlü Mehemmed Beğ hazretlerinin mukaddemâ belde-i mezbûrede bâ-temessük ve bâ-defter alacağı ve on ay

zarfında olan masârifat-ı belde ve müte'addid i'lâmât ve hüccec harları ve harc-ı defter ve kalemiyye ve kaydiyye hüddâmiyye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le alâ vechi's-sıha hisâb olundukda sülüs hisse-i nevâhiye ba'de'l-ifrâz sülüs-i mezkûreden hissene dört bin dört yüz yirmi iki guruş isâbet itmiştir. Meblağ-ı mezkûr cümle ma'rifetiyle kurâların şenlik ve tahammüllerine göre tahtlarında terkîm olunduğı vech üzere isâbet itmeğın meblağ-ı mezbûru beyninizde cem' ve tahsil ve kabzına memûra teslim eylesiniz. Hurrirre fi'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[40 / BELGE 2]

Nâhiye-i Kâfirini Tabi' Tokat

Karye	Fiyat (Guruş)	Karye	Fiyat (Guruş)
Almus	550	Gök	95
Karadere	250	Minegü	30
Vârzıllar	30	Filtise	40
Ekseri	50	Zuğru	450
Levke	250	Meğüllü	90
Yapâlak	20	İlpit	185
Cegedler	230	Eftelit	70
Çiftlik	80	Tamara	25
Alan	30	Daduhta	60
Gezgi	35	Çat	35
Yekun : 2610 guruş			

(s. 41)

Bâlâda mastûr kurâ-yı ahâlileri inhâ olunur ki bin iki yüz on iki senesinde Istabl-ı Âmire için medîne-i Tokat ve nevâhisinden bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan deve mübâya'ası ve hâlâ eyâlet-i Sivas vâlisi devletlü Es-seyyid Ahmed Paşa hazretlerine verilecek

ikrâmiyye ve menzil imdâdiyesiyle ikrâmiyyesi ve nühâs emîni şerâfetlü Hasan Efendi'den istikrâz olunan meblağdan bu def'a verilecek meblağ ve deve mübâşirlerine verilecek hizmet ve hâlâ medîne-i mezbûr voyvodası şerâfetlü Mehemed Beğ hazretlerinin mukaddemâ belde-i mezbûrede bâ-temessük ve bâ-defter alacağı ve on ay zarfında olan masârifât-ı belde ve müte'addid i'lâmât ve hücec harcları ve harc-ı defter ve kalemiyye ve kaydiyye ve hüddâmiyye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le alâ vechi's-sihha hisâb olundukda sülüs hisse nevâhiye ba'de'l-ifrâz sülüs-i mezkûrdan hissenize iki bin altı yüz on guruş isâbet itmişdir. Meblağ-ı mezbûru cümle ma'rifetiyle kurâların şenlik ve tahammüllerine göre tahtlarında terkîm olunduğı vech üzere isâbet itmeğın meblağ-ı mezbûru beyninizde cem' ve tahsil ve kabzına me'mûra teslim eylesiniz. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi aşere min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[41 / BELGE 1]

Es-Seyyîd Mustafa Ağa'nın Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Şucâ'eddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Es-Seyyîd Mustafa bin Abdulkerimin verâseti zevceteyni metrûkuteyni Rafî'a binti Mahmud Efendi ve Hamide binti Yusuf ile sulbî sagîr oğlu Mehemed'e ve sulbîye-i kebîre kızı Ayşe'ye münhasır olduğı şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-işrîn min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
----------	--------	---------------

Menzil-i der mahalle-i mezbûr		600
Bağ der mevzi'-i Kâbili çayı		280
Manav dükkânı der sûk-ı sandıkcıyân		215
Bârgîr	1 re's	50
Kaliçe		5,5
Kaliçe seccâde		3
Yorgan ve Publa		4
Köhne kilim	2 adet	4,5
Döşek	1 adet	4
İbrik cezbe fincan		4
Müsta'mel biniş		24
Kavuk ma'a sarık		5
Köhne cübbe		2
Köhne		1,5
Def'a kavuk		1,5
Entari		2
Şalvar		3
Nühâs	5 kıyye	5
Hırdâvât-ı menzil		3
Köhne kuşak		1
Yekûn		1617

Minhâ'l-ıhrâcât	Guruş
Techîz ve tekfinine masraf	54,5
Resm-i kısmet	38
Kâtibiyye	12
Çukadâriye	13
Eminiyye ve hüddâmiyye	4
İhzâriyye ve kaydiyye ve kalemiyye	5
Zevce-i Rafî'a mehr-i mü'eccel bi-şehâdeti Es-Seyyîd Mustafa bin Ebubekir ve Es-Seyyîd Mehemed bin Feyzullah Efendi	300

Zevce-i Hamide mehr-i mü'eccel bi-şehâdeti Molla Mehemed bin Halîl ve Mehemed bin Mustafa	125
Da'vâ olunan bağ resmi	20
Deyn-i müsbit-i Tob Kara Ağa [bi-şehâdeti] Es-seyyîd Mustafa bin Mehemed ve Ahmed bin Ömer	30
Deyn-i müsbit-i Eskisarlı Osman [bi-şehâdeti] Es-Seyyîd Mustafa bin Mehemed ve Ahmed bin Ömer	50
Deyn-i müsbit-i Halîl Beşe	35
Deyn-i müsbit-i El-Hac Hüseyin Efendi el-imâmü mahalle-i Şuca'eddin	62,5
Deyn-i müsbit-i Es-seyyîd Hasan Efendi emîn-i nühâs bi-şehâdeti el-fakîr Mehmed b. El-Hac Mehemed Ağa ve El-Hac Emin bin Mahmud	205
Deyn-i müsbit-i Hadice binti Mehemed Latîf-zâde	50
Deyn-i müsbit-i El-Hac Mustafa Ağa	200
Deyn-i müsbit-i fazîletlü Müfti Efendi	14
Deyn-i müsbit-i İsmail Efendi	8
Deyn-i Hacı İsmail	4
Deyn-i müsbit-i El-Hac Ahmed	15
Deyn-i müsbit-i Kara Mustafa	4
Deyn-i müsbit-i Deliatlu Mustafa	15
Deyn-i müsbit-i Niksarî Abdülrezzâk	20
Deyn-i müsbit-i Mehemed Efendi	8
Deyn-i müsbit-i kal'a imâmı Mustafa Efendi	15
Deyn-i müsbit-i Fatıma Hatûn	7
Deyn-i müsbit-i çörekci Mehemed Efendi	11
Yekûn	1328

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

289 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
----------	---------------	--------

Hisse-i zevc	18	7,5
Hisse-i zevc	18	7,5
Hisse-i ibn	168	70
Hisse-i bint	84	35

[42 / BELGE 1]

Es-Seyyîd Halîl Ağa'nın Serdârlık Mektûbudur

Şeri'at-şî'âr Tokat ma'a Turhal kadısı efendi zîde fazluhu ba'de's-selâm inhâ olunur ki taht-ı hükûmetinizde serdâr olan ref' olunub yerine uslûb-ı sâbık üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân otuz altı bölüğün hasekilerinden Es-Seyyîd Halîl Ağa zîde kadruhu serdâr nasb u ta'yîn olmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşâa'llahu te'âlâ vusûlunde gerekdir ki merkûmu kazâ-yı mezkûrun serdârlığı umûrunda kıyâm ve öteden beru olageldiği vechle zabt u rabtı husûsunda i'ânet ve ihtimâm eyleyesiz ve sen ki serdâr-ı merkûmsun kazâ-yı mezkûrun serdârlığı sana tefvîz olunmağla gerekdir ki kâ'ide-i kıyâm ve kânun üzere zabt u rabt-ı neferât ve def'u ref' haşerâtıyla tanzîm-i bilâd ve irâde-i hâl-i ibâda bezl iktidâr edesin ve kazâ-yı mezkûrede mukîm ve misâfir yeniçerileri ve cebeci ve top arabacısı ve gilmân-ı acemi ve kul-oğulları ve bi'l-cümlesini üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' u hareketde bulunmayub dâ'imâ itâ'at ve inkiyâd üzere olalar ve sen dahi cümle umûrunu ahkâm-ı şer'-i şerîf ve kânun-ı kıyâm ve emr-i münîfe tatbîk ve tavâ'if-i merkûmunun bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların metrûkâtların ma'rifet-i şer'le zabt ve sûk-ı sultanîde furûht ve hâsıl olan nukûdu cânib-i beyti'l-mâl için defter-i müfredâtıyla ocak tarafına göndermeğe mübâderet ve beher hâl sükkân-ı vilâyetin emn ü râhtlarına bâ'is hizmet-i müstahsene-i mebrûre vucûda getirmeğe mecd u sâ'i olub mûcib-i mektubla âmil olasız. Hurrîre fi evâsıtı min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[42 / BELGE 2]

Ovannes Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Hâlid mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ovannes veledi Artin nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Anna binti Kananos ile sulbî sagîr oğulları Artin ve Bogos ve Avak ve kebîre kızları Maryem ve Öski ve Kıymet'e sagîre kızı Margîret'e münhâsır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-mâ'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehr-i Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil ma'a iki kıt'a dükkân der mahalle-i mezbûr		700
Döşek	2 adet	4
Yorgan	2 adet	4
Mitil	2 adet	4
Yasdık	2 adet	4
Köhne kilim	2 adet	2
Evânî-i nuhâsiye	15 kıyye	15
Hurdahâne		10
Entari şalvar cübbe kalpak don ve gömlek		5,5
Çubuk ve çubukcu alâtı ber vech-i tahmîn		20
Lüle		1
Sagîr şam'dân	2 adet	1
Yekûn		790,5

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Hâlık-ı mersûmun lâşesine	15

Resm-i kısmet	19
Kâtibiyye	4
Çukadâriye	4
Eminiyye ve hüddâmiyye	3
İhzâriyye ve kaydiyye	0,5
Yekûn	45,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

745 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	93	15
Hisse-i ibn	130	45
Hisse-i ibn	130	45
Hisse-i ibn	130	45
Hisse-i bint	65	22,5
Hisse-i bint	65	22,5
Hisse-i bint	65	22,5
Hisse-i bint	65	22,5

[42 / BELGE 3]

Edîb Mehemed Efendi'nin Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Edîb Mehemed Efendi El-Hac Mehemed nâm müteveffânın verâseti zevcât-ı metrûkâtı Şerîfe binti Es-Seyyîd Süleyman ve Ayşe binti Mustafa ve Emine binti Ebubekir ile sulbî kebîr oğlu Şerîf Mehemed'e ve sulbîyye-i kebîre kızları Ümmügülsüm ve Abide ve Emine'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki

ber-vech-i âti zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil ve hadîka-i muttasıla der mahalle-i mezbûr	1 bâb	1100
Fincan ma'a zarf		15
Köhne kürk entari ve gömlek	2'şer adet	20
Minder ve kilim		6
Evânî-i nühâsiye ber vech-i tahmîn		40
Hırdavât-ı menzil		5
Yekûn		1186

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Techîz ve tekfîn	20
Kâtibiye	7
Çukadâriyye	7
Eminiye ve hüddâmiye	6
İhzâriye ve kaydiye	3
Mehr-i mü'eccel-i Şerîfe bâ- karârü'l-verese	250
Mehr-i mü'eccel-i Ayşe bâ- karârü'l-verese	50
Mehr-i mü'eccel-i Emine bâ- karârü'l-verese	15
Yekûn	358

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

828 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse li'z- zevceti'l-mezbûre	34	60
Hisse li'z- zevceti'l-mezbûre	34	60
Hisse li'z- zevceti'l-mezbûre	34	60

Hisse ibni'l-mezbûr	289	96
Hisse binti'l-mezbûre	144	108
Hisse binti'l-mezbûre	144	108
Hisse bintü'l-mezbûre	144	108

[43 / BELGE 1]

Penbeci Mustafa Ağa'nın Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Arife binti El-Hac Hüseyin ile sulbî kebîr oğlu Ali'ye ve sagîr oğulları Osman ve Hasan'a ve sulbîyye-i sagîre kızı Rukiye'ye münhâsır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî gurrei min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı şerîf	1 cild	10
Menzil der mahalle-i mezbûr	1 bâb	1000
Bağ der mevzi'-i Cemâl	1 kıt'a	400
Yasdık	11	30
Kilim	2	10
Minder ma'a mak'ad	4'er adet	20
Döşek	2	6
Publa	2	1,5
Şam'dân	2	8
Sagîr şam'dân	1	0,5
Şamdan sufrası	3	3
Duhân tablası	6	1,5

Yorgan	5	20
Def'a kilim	4	10
Köhne sagîr kâliçe	1	1,5
Köhne biniş	1	10
Köhne şalvar	1	1,5
Köhne cübbe	1	2
Köhne entari	2	2
Sarık ma'a kavuk	2-1 adet	3
Gömlük ma'a don	2'şer adet	6
Hançer	1	5
Sagîr minder	3	10
Def'a sagîr kâliçe		2
Evânî-i nühâsiye ber vech-i tahmîn	30 kıyye	40
Müteveffâ-yı mezbûrun Penbeci dâhilinde olan eşyasıdır ki zikr olunur.		
Mitil şalvar	35	33
Çorab ve ip		5
Dolak	11 çif	11
İplik		3,5
Penbe		
Yasdık çul ve çuval		1,5
Yekûn		1665

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	50
Resm-i kısmet	42
Kâtibiye	8
Çukadâriye	8
Eminiye ve hüddâmiye	8
İhzâriye ve kaydiye ve kalemiye	5
Yekûn	121

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

1544 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	193	
Hisse-i ibn	386	
Hisse-i ibn	386	
Hisse-i bint	193	

[43 / BELGE 2]

Deve İsti'câli İçün Gelen Bu Def'a Emr-i Âlî Suretidir.

Dustûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyîdü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bî-sunûfihi avâtufi'l-meliki'l-âlâ Sivas vâlisi vezirim Seyyid Ahmed Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehü ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bozok sancağından mâ'adâ Sivas eyâletinde vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden bu husûsa me'mûriyet ile ol câhibde olan Ömer zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sadr-ı â'zam çukadârlarından bu def'a mahsûs mübâşir ta'yîn olunan Ebubekir zîde kadruhu ve â'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki ma'zûb-i padişâhânem olan Vidinli Paspan-oğlu Osman nâm şakînin i'dâm ve izâlesi maslahatına bi'l-istiklâl serasker ta'yîn olunan hâlâ kapudân-ı deryâ düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Hüseyin Paşa edâmâ'llahü te'âlâ iclâlehü ma'iyetinde istihdâm olmak için mîrî iştirân ve şütûrân kemâl-i lüzûmu olmakdan nâşî nısf bahâları hîn-ı tekmîlinde verilmek üzere nısfı ber-vech-i peşîn i'tâ olunarak Bozok ve Türkmenân-ı Yeniil ve Mamalu'dan mâ'adâ Sivas eyâletinde vâki' kazâlardan

mükemmel takımlarıyla mübâya‘ası fermânım olan kırk katar şütürânın bir re‘si gerüye kalmayarak mâh-ı Şevvâl’in evâ‘ilinde mevcûd bulunmak üzere Dersa‘âdet’ime irsâl ve Istabl-ı Âmire’me teslîm olunmak bâbında tenbîh ve isti‘câli hâvî def‘âtle evâmir-i şerîfem ısdâr olunmuşken el-yevm bir re‘si vârid olmamağla serasker-i müşârü’l-ileyhe bundan mukaddemce Dersa‘âdet’imden hareket ve Edirne’ye azîmetlenmiş olub ancak müşârü’l-ileyhimin ma‘iyyetine mürteb olan şütürân ve iştirânına mahsûs mübâşir ta‘yîn ile serî‘ân yerlü yerinden celb ve irsâl-i akdem umûrunda olmağın sen ki çukadâr-ı merkûmsun işbu emr-i şerîfimle serî‘ân ve âcilen Sivas eyâletine varub zikr olunan kırk katar şütürân henüz Sivas eyâletinden ihrâc olmamış ise alâ eyyi hâl bir iki günün zarfında cümlesini ihrâc ve istishâb ve kemâl-i acele ve şitâb ile bu tarafa îsâle bezlü sa‘î ve makderat ve eğer esnâ-yı râhde tesâdüf eder ise bir mahalde beyhûde meks ettirmeyerek seyr-i seri‘ ile cümlesini Dersa‘âdet’ime sevk ve tesyâra mezîd sa‘î ü gayret eylemen fermânım olmağın me’mûriyetini hâvî ve tenbîh ve isti‘câli mütehavvi hassaten işbu emr-i âlîşân ısdâr ve yedine i‘tâ olunmuşdur imdi bâlâda beyân olunduğu üzere serasker-i müşârü’l-ileyh maiyetine (s. 44) Sivas eyâletinden müretteb sâlifü’l-beyân kırk katar şütürânın bu günlerde ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe erişdirilmesi matlûb-ı kat’î şâhânem olub sen mahsûs-ı isti‘câline me’mûr ve ta‘yîn kılınmış olduğunu ma‘lûmun oldukda fermânım olunduğu vechle serî‘ân eyâlet-i Sivas’a varub zikr olunan kırk katar şütürân henüz Sivas eyâletinden ihrâc olmamış ise alâ eyyi hâl bir iki gün zarfında cümlesini ihrâc ve istishâbı kemâl-i acele ve şitâb ile bu tarafa îsâle bezl ü sa‘î ve makderet ve hilâf-ı emr-i şerîfim bir gün ve bir dakika ikâme-i vakitden mücânebet eylesin şöyle ki ma‘âzâ’llahu te‘âlâ esnâ-yı râhda ve mahallinde beyhûde vakit geçürmek ihtimâlin olur ise sâ’ire ibret kılınacağında iştibâh olmadığından gayrî şütürân-ı mezkûrun ihrâcına me’mûr gedüklü-yü mûmâ-ileyhe ve â’yâna ve sâ’ir söz

sahibleri bundan sonra dahi özr ü illet ve tekâsül ve betâ'et ile şütürân-ı mezkûreyi bu günler erişdirmeyüb serasker-i müşârün-ileyhimin te'hîrine ve umûr-ı mühimmenin ta'dîline bâ'is olur ise bilâ-emân cezâları tertîb olunacağını gûş-ı hûşlarına ilğa ederek tenfîz-i emr-i şerîfime müsâra'at eylesin ve sen ki vezîr-i müşâr ve kuzzât ve nüvvâb ve gedüklü-yü mûmâ-ileyhim ve sâ'irlerisiz keyfiyet-i mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmunuz oldukda mûcibiyle amel ü hareket ve hilâfından gâyetül-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boş] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli'ş-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sab'i min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Sûret-i emr-i âlî mücebince Sivas vâlisi Es-Seyyîd Ahmed Paşa tarafından buyuruldu dahi sâdır olmuştur.

El-mahrûse-i Kostantiniyye mim

[S.44 / BELGE 1]

Hâlike Elmas'ın Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Terbiye-i Kebîr mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Elmas binti Kevork nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûku Artin veledi Manuk ile sadrî kebîr oğlu Agob'a münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmân talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye ve tevzî ' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Sîm kuşak ve ma'a kolan	1 çift	12
Entari		6
Şalvar	1adet	1,5
Kırmızı bez	1adet	3
Peşkir alaca parçası	2-1 adet	3
Gömlek ma'a şalvar	3-1 adet	6
Köhne kürk	1 adet	3
Yemeni değirmi	4 adet	4
Pabuc ma'a çorab		1
Peştamal	1 adet	2
Entari ma'a gömlek		4
Zer mahbûb altunu	4,5	22,5
Altun yüzük	2 adet	5
Çarşab	3 adet	4,5
Hamam rahtı		3
Sandık	1 adet	2
Bez parçası		2,5
Cizme		1,5
Yorgan	1 adet	4
Döşek	1 adet	4
Yasdık	2 adet	4
Kilim ve kaliçe	1'er adet	1
Evânî-i nühâsiye	10 kıyye	12
Mühr		16,5
Der zimmet-i zevcü'l-mersûm bâ-temessük		100
Yekûn		228

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Hâlîke-i mersûmenin lâşesine masraf	20

Resm-i kısmet	4,5
Kâtibiye	2,5
Çukadâriye	2,5
Eminiye ve hüddâmiye	1
İhzâriye ve kaydiye	0,5
Yekûn	31

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

117 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Para
Hisse-i zevc	49	10
Hisse-i ibn	147	30

[S.44 / BELGE 2]

Anna Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat mahallâtından Zaîm mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Anna binti Simon nâm nasrâniyenin verâseti zevc-i metrûku Simon veledi Astorik ile sadriyye-i kebîre kızı Anastasya ve ammi-zâdesi Yuvan veledi Yuri'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlike-i mersûmenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

(s. 45)

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Don gömlek çarşab ve peşkir		17
Entari ve çit ve iplik		10

Döşek 1 ve yorgan 1 ve yasdık 2	4 adet	20
Alaca ve bez tob		9
Sîm düğme	10 dirhem	3
Yelpaze küpe		20
Kaliçe ve iğne bardak ve şişe	2 adet	6
Evânî-i nuhâsiye	7 kıyye	7
Der zimmet-i Kotsan bâ-temessük		116
Der zimmet-i kazgâncı Bogos bâ-temessük		22
Der zimmet-i berber Ohan bâ-temessük		11
Der zimmet-i Benayut bâ-temessük		33
Mehr-i mü'eccel-i zevci'l-mezbûre		16
Sandık		2
An-nakd der kese		16
Hırdâvât		5
Yekûn		313

Minhâ'l-ihracât	Guruş	
Lâşesine masraf	22,5	
Resm-i kısmet	8	
Kâtibiye	3	
Çukadâriye	3	
Eminiye ve hüddâmiye	2	
İhzâriye ve kaydiye	1,5	
Yekûn	40	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	273	
Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i ammi-zâde	68	30
Hisse-i zevc	68	30
Hisse-i bint	136	60

Sekyas Defteridir

Medîne-i Tokat'ta Sovukpınar-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Sekyas veledi Tomas'ın verâseti zevc-i metrûkesi İris binti David ile sulbîyye-i kebîre kızları Maryem ve Hirosima'ya ve ammi-zâdeleri Ovannes ve Onik'e münhasıra olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Zilkâ'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Yasdık	4 adet	8
Döşek	2 adet	8
Yorgan	2 adet	10
Küpe	1 adet	4
Kalıç	1 adet	5
Kilim	4 adet	22
Kefere minderi	4 adet	1,5
Biniş		5,5
Köhne entari ve şalvar		3
Peşkîr		2
Fincan ve bardak		2
Evânî-i nühâsiye		13
Hırdavât		3
Yekûn		87

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

38 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	4	90
Hisse-i bint	12	80
Hisse-i bint	12	80
Hisse-i ammi-zâde	3	115
Hisse-i ammi-zâde	3	115

[45 / BELGE2]

El-Hac Ebubekir Berâtıdır

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'da vâki' nâzır Es-Seyyîd Ali vakfından almak üzere vazîfe-i mu'ayyene ile cü'zhân cihetine bâ-berât mutasarrıf idüğü El-Hac Osman bin Ahmed ve Süleyman bin Mehemed ihbârlarıyla mütehakkık olan Abdülbaki bin Mehemed Mahmud Paşa mahallesinde meclis-i şer' de Hacı Ebubekir bin Abdullah müvâcehesinde olduğu cihet-i mezkûreyi hüsn-i rızâsıyla erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i rafî'ü's-şân-ı hâkânî El-Hac Ebubekir'e ferâgat ve kasr-ı yed ve yedinde olan berâtını teslim etmekle merkûmu dahi her vechle layık ve mahall ü müstehak olmağın tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i âlîşânım verilmek bâbında Mahmud Paşa mahkemesi nâ'ibi Mevlânâ Mehemed Edîb zîde ilmuhu i'lâm itmeğın mücebince tevcîh ve sadaka edüb bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm El-Hac Ebubekir Halîfe varub zikr olunan vakıfıdan almak üzere fâriğ-i mezbûrun yerine cü'zhân olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra vakf-ı mezbûrdan almak üzere vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devam-ı ömrü devlet için du'âya müdâvemet olasız şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmîn aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene isnâ aşer

ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye mim

[46 / BELGE 1]

Mehmed Emîn Berâtıdır

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garr-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Tokat'da vâki' Hoca Ali vakfindan almak üzere vazife-i mu'ayyenesi ile eczâhân olan El-Hac Es-Seyyîd Ebubekir halîfe divân-ı hümâyûnuma arz-ı hâl edüb merkûm kendi hüsn-i rızâsıyla yedinde olan berâtı verüb mutasarrıf olduğu cihet-i merkûmeyi sulbî oğlu erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şânı hakânî Mehmed Emîn halîfe zîde salâhuya ferâğat ve kasr-ı yed etmeğin kasr-ı yedinden oğlu merkûma tevcîh ve yedine berât-ı âlîşânım verilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin mûcibince kasr-ı yedinden tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd inâyet-i padişâhânem zuhûra getürüb bin iki yüz on iki senesi Ramazân-ı şerîfinin yigirmi üçüncü günü târihiyle müverrah verilen ru's-ı hümâyûnum mûcibince bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr Mehmed Emîn halîfe zîde sâlaha varub kasr-ı yed eden babası merkûm yerine zikr olunan eczâhân cihetine mutasarrıf olub edâyı hizmet eyledikten sonra bundan evvel cihet-i mezkûre mutasarrıf olanlar ve vazife-i mu'ayyenesine tevcîhle mutasarrıf olagelmışler ise merkûm dahi olvechle vazîfe-i mu'ayyenesin vakf-ı mezbûr mahsûlinden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Konstantiniyye-i mahrûse

[S. 46 / BELGE 2]

El-Hâc Ebubekir Berâtıdır

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'vâki' Sufiyyûn mahallesinde câmi'-i şerîfde yevmî bir akçe ile salâ mü'ezzini cihetine mutasarrıf eylediği El-Hâc Osman bin Ahmed ve Süleyman bin Mehemed ihbârlarıyla mütehakkık olan Abdalbaki bin Mehemed Mahmud Paşa mahkemesinde meclis-i şer' de El-Hâc Ebubekir bin Abdullah muvâcehesinde bâ-berât-ı âlîşân mutasarrıf olduğu mü'ezzinlik cihetini kendi hüsn-i rızâsıyla erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i rafî'ü's-şân-ı hakânî El-Hâc Ebubekir'e ferâğat ve kasr-ı yed ve yedinde olan atîk berâtını teslîm etmekle merkûm dahi her vechle lâyıq ve mahal-i müstehak olmağın tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i âlîşânım verilmek bâbında Mahmud Paşa mahkemesi nâ'ibi Mevlânâ Mehemed Edîb zîde ilmuhu i'lâm etmeğın mücebince tevcîh ve sadaka edüb bu berât-ı hümâyûn ve sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm El-Hac Ebubekir Halîfe varub zikr olunan cami'-i şerîfde fâriğ-i mezbûrun yerine salâ mü'ezzini olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömrü devlet için du'âya müdâvemet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Saferi'l-hayr li-sene ihdâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Konstantiniyye

[S. 46 / BELGE 3]

Diğer

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'da vâki' Hamza Beğ vakfindan almak üzere senevî bir müd galle ile

türbehân cihetine mutasarrıf idüğü El-Hâc Osman bin Ahmed ve Süleyman bin Mehemed ihbârlarıyla mütehakkık olan Abdulbâki bin Mehemed Mahmud Paşa mahkemesinde meclis-i şer‘de El-Hâc Ebubekir bin Abdullah müvâcehesinde bâ-berât-ı âlîşân mutasarrıf olduğı cihet-i mezkûru kendi hüsn-i rızâsıyla erbâb-ı istihkâkdan işbu râfî‘-i tevkî‘-i rafî‘ü’ş-şân-ı hakânî El-Hâc Ebubekir’e ferâğat ve kasr-ı yed ve yedinde olan atık berâtını teslîm etmekle merkûm dahi her vechle lâyıık ve mahal ve müstehak olmağın tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i âlîşânım verilmek bâbında Mahmud Paşa mahkemesi nâ’ibi Mevlânâ Mehemed Edîb zîde ilmuhu i‘lâm etmeğın mücebince tevcîh ve sadaka edüb bu berât-ı hümayûn ve sa‘âdet makrûnu verdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm merkûm El-Hac Ebubekir Halîfe varub zikr olunan vakıfda fâriğ-i mezbûrun yerine türbehân olub hizmet-i lâzimesin mer‘î ve mü’eddî kıldıkdan sonra vakf-ı mezbûrdan almak üzere senevî bir müd galle ile mutasarrıf olub mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömrü devlet için du‘âya müdâvemet göstere şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar. Tahrîren fi’l-yevmi aşer min şehri Saferi’l-hayr li-sene ihdâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

[S. 46 / BELGE 4]

Diğer

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Sivas sancâğında Venk nâhiyesinde Venk nâm karye ve gayriden bin yüz akçe gedik timar ile Tokat kal‘ası müstahfızlarından Seyyid Zeynelabidin fevt olub gedik timar ile kal‘a-i merkûme müstahfızlığı mahlûl olduğı dârende-i tevkî‘-i refî‘-i hümayûn Es-Seyyîd El-Hac Ebubekir arz-ı hâlîe inhâ ve kendine verilmesi bâbında

istid'â-yı inâyet etmeğin sâ'ire sirâyet etmemek üzere bilâ-veled fevtî vâkî' ise derûn-ı kal'ada sâkin olub hizmet-i lâzimesini edâ eylemek şartıyla tevcîh olunmak için sene-i isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf Muharremi'nin selhi günü târîhiyle hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkeresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikr olunan bin yüz akçe gedik timar ile kal'a-i merkûme müstahfızlığı vech-i meşrûh üzere merkûm Es-Seyyîd El-Hac Ebubekir'e tevcîh olunub verdüm ki zikr olunur ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olan tasarruf kılub şol ki ve tâif-i hidemât gedik tımâr ile Tokat kal'ası müstahfızlığıdır ber mûceb-i defter-i hakânî bî-kusur mer'î ve mü'eddî kıla ol bâbda efrâd-ı akrîdeden kâ'inen men kâne ve keyfâ-makâne ve sebeben mine'l-esbâb ve vechen mine'l-vücûh yücicü ahadü mâni' ve mezâhim ve mu'ârız olmayub bir vecihle dahl ü ta'arruz kılmaya şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Saferi'l-hayr li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Be- makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse.

[S.47 / BELGE 1]

Abdüllatif-zâde Osman Ağa'nın Sagîre Kızları Şakire ve Nazîfe'ye İsâbet Defterleridir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdullatif-zâde Osman Ağa ibni Mehemed Ağa'nın sulbîyye-i sagîre kızları Şakire ve Nazîfe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûr ile mukaddem fevt olan vâlideleri Emine Hatûn'un terekelerinden isâbet eden hisse-i irsiyelerini zabt ve hıfza sagîretân-ı mezbûretânın li-ümm er karındaşları ve bundan akdem bâ-hüccet vasî-i mensûbları El-Hâc Halîl nâm kimesnenin indeş-şer' hayatını zâhir olduğuna binâen vesâyet-i mezbûreden azl ve yerine li-ecli'l-hıfz müceddeden vasî nasb u ta'yîn olunan Salih Ağa ibni El-Hac Mehemed talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve vasî-i merkûma

bâ-ma'rifet-i şer' teslim olunan emlak ve zimmemât ve mevâşi ve eşyâ-yı mütelevvi'a-yı mevcûdelerinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbî' ve'l-işrîn min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûr	1 bâb	500
Fevkânî kahve dükkânı ve tahtında etmekci dükkânı der sûk-ı kâzgancıyân	2 bâb	800
Bâğ der mevzi'-i Kışlak	1 kıt'a	500
Mevlevihâne kâl'hânesinde körük	1 adet	400
Kumluk der mevzi'-i Cağa gölü	1kıt'a	350
Manav dükkânı der kurb-i Taşhân	1 bâb	250
Halâc dükkânı	1 bâb	200
İbrikçi dükkânı der sûk-ı kâzgancıyân	1 bâb	120
Dükkân-ı kazgancı ma'a alât ve örs	1 bâb	500
Camus ineği	2 re's	50
Kara sığır ineği	1 re's	7
Kara sığır tosunu	1 re's	10
Kara sığır danası	1 re's	5
Kılıç kabza	1	50
Altun kolbağı	1 kıyye	120
Miskâl	1 dirhem 17 miskâl	120
Sagîr altun kuşak ma'a kolan	1 kıyye	40
Zümrüd küpe	1...	35
İncü	2 dizi	125
Telkâri sîm gülâbdân ve buhur dân	1'er adet	138
Zer-i mahbûb	44 kıyye	220
İşleme çarşab ve köhne şalvar	1'er adet	30
İstufa? kürk yüzü	1 kıt'a	50
İpekli gömlek ve don ve uçkur ve yağlık	3,2,2,1 adet	40
Çevre	2 adet	50

Kutnî ve alaca şalvar	1'er adet	15
Mavi bellü su tası	1 adet	2
Sagîr ve kebîr minder	4 adet	40
Yasdık	8 adet	30
Alaca ve çift yüzlü yorgan	4 adet	25
Köhne kilim	2 adet	5
Döşek	2 adet	9
Servi sandık	1 adet	10
Der zimmet-i karye-i Karadere ahâlîleri bâ-temessük		1370
Der zimmet-i El-Hac Halîl bâ-temessük		600
Yekûn		6696

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Berâ-yı harc-ı hüccet-i vesâyet	400
Eminiye ve hüddâmiye ve kalemiye ve ihzâriye	30
Yekûn	430

Sahhü'l-bâkî	6266 Guruş
Hisse-i mezbûre Şakire	3133
Hisse-i mezbûre Nazîfe	3133

Sagîretân-ı mezbûretân Şakire ve Nazîfe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûr Osman Ağa'dan isâbet edüb mümteni'ü'l-husûl olan zimmemâtının defter-i müfredâtıdır ki ale'l-esâmî ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Der zimmet-i karye-i Varzıl ahâlîleri	1337
Der zimmet-i karye-i Tığnış ahâlîleri	210

Der zimmet-i Manas kefere	42
Der zimmet-i karye-i İlpit ahâlileri	18
Der zimmet-i karye-i Gürcü ahâlileri	63
Der zimmet-i Fodullu-oğlu İbrahim	65
Der zimmet-i Hüseyin köle	162
Der zimmet-i İlbaşı-oğlu	172
Der zimmet-i karye-i Yıldız ahâlileri	21
Der zimmet-i Kara Osman Ağa	100
Der zimmet-i Derviş Hasan-oğlu Salih	25
Der zimmet-i Buğetli Emine	10
Der zimmet-i karye-i Dinar ahâlileri	65
Yekûn	2290

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Hisse-i mezbûre Şakire	1145
Hisse-i mezbûre Nazife	1145

[48 / BELGE 1]

Müfti-i Esbak Şerâfetlü Mehemmed Emîn Efendi'nin İbkâsıdır.

Kıdvetü's-sadât-ı kirâm müfti-i esbak es-Seyyîd Mehemmed Emîn Efendi dâme şeref-siyâdetehu ba'de't-tahiyetü'l-vâfiyye inhâ olunur ki Tokat ve Dönekse ve Gümenek ve Şarkpâre ve Kafirâmı ve Artukabâd kazâlarında sadât-ı kirâm üzerlerine kâ'im-i makâm olan Es-Seyyîd Abdurrahman Efendi'nin nâ-sezâ hareketini ve cenâbımızın hüsn-i hâlini ahâlî-i kazâdan ba'zıları tarafımıza inhâ ettiklerinden mâ'adâ ba'zı mevsûkü'l-keâm zevât-ı kirâm dahi ihbâr etdiklerine binâ'en merkûm hizmet-i mezkûre-i celîleden hecr olunub yerine cenâbınız işbu sene-i isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf Zilhicce-i şerîfesinin guresinden kâ'im-i makâm nasb u ta'yîn olunmuşdur gerekdir ki sâdât-ı kirâma tevkîr ve ihtirâm edüb kuzzât ve kâ'im-i makâm seneleriyle tesyid ve

izhâr-ı alâmat hazır edenleri men' ve def' ve cenâbınız dahi kimesneye alâmet hazıra va'zından mücânebet ve iddi'â-yı neseb-i siyâdet edenleri tarafımıza havâleye mübâderet ile işbu emânet-i küberâda kemâl-i iffet ve istikâmet edüb tevcîhine ve arüsiyye ve muhdesât-ı sâ'ire-i nâ-marziye nâmıyla bir akçelerin almayub ve aldırmayub sâdât-ı kirâmın siyânet-i arz ve hallerinde sa'î-i mevfûr zımmında şevketlü efendimiz isticlâb-ı da'vât-ı hayriye edüb her emirde şer'-i şerîfe imtisâl ile mahzar-ı şefâ'at-ı hazret-i seyyidü'l-enâm-ı aliye efdali't-tahiyyeti ve's-selâm olasız.

[48 / BELGE 2]

Canbaz-oğlu Tarafından Adet-i Ağnâm¹⁰ İçün Gelen Buyuruldu

Şeri'at-şi'âr Tokat kadısı faziletlü efendi zîde fazlulu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân izzetlü [boş] Beğ zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân sâ'ir zabıtân ve â'yân ve iş erleri zîde kadrum ba'de's-selâm inhâ olunur ki işbu bin iki yüz on iki senesine mahsûben eyâlet-i Sivas'ın aded-i ağnâmı tarafımızda deruhde ve iltizâm olunub tarafımızdan dahi ademler ta'yîn olunmağla imdi Tokat ve nevâhisinin rüsûm-ı ağnamını yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûr Osman Ağa'ya edâ ü teslîm eylemeniz bâbında işbu buyuruldu tahrir ve adem ta'yîn ve irsâl olunmuşdur inşâ'allahu te'alâ vusûlünde gerekdir ki sene-i merkûma mahsûben rüsûm-ı ağnâmınızı yerlü yerinden cem' ve tahsil ve kabzına me'mûr ademimize bilâ-kusûr edâ ü teslîm eyleyüb mûcib-i buyuruldu birle amel ü hareket eyleyesiz. Fî 27 L sene 1212.

Süleymân be-nâm-ı mîrahûr-ı evvel voyvoda-yı Yeniil

[48 / BELGE 3]

Lütfullah Beğ.....¹¹

¹⁰ Koyun ve keçi gibi hayvanlardan alınan vergi.

¹¹ Silik olduğundan bir kelime okunamadı.

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'în Tokat nâ'ibi mevlânâ [boş] zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân sâbıkâ Tokat voyvodası Lütfullah zîde mecduhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-âkrân bu husûsa me'mûriyyetle Tokat'da olan sadr-ı âzam kethüdâsı ittibâ'ından Ali zîde kadruhu tevkî'-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mukâta'ât-ı mîrîyeden Tokat voyvodalığı mukâta'âtını bin iki yüz senesinden on bir senesi gâyetine değin deruhde ve iltizâm eden Tokat voyvodaları sâbık ve lâhıkın hisâblarını rü'yet olunmasına irâde-i seniyyem te'allak edüb ol bâbda mukaddem emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunduktan sonra voyvodalık-ı mezkûr bin iki yüz bir ve iki ve sekiz ve dokuz ve on bir senelerinde sen ki voyvoda-yı sâbık-ı mûmâ-ileyhsin uhde-i iltizâmında olmak takrîbiyle sîn-i mezkûrede irsâliye ve asıl mâl-ı mukâta'adan mesârif-i mukarreresi bâ-senedât havâle olunan mahallere edâ ü teslîm olunub bin iki yüz on senesi hitâmına gelince zimmetinde bir nesne kalmayub iki yüz on bir senesi hitâmında sîn-i mezkûrenin bi'l-cümle senedâtını kalemine irsâl ve hisâbını rü'yet ve sûret-i muhâsebeni ahz etmeğe mute'ahhid olduğun eğerçi tahrîr ve inhâ olunub lâkin voyvodalık-ı mezkûr emvâlinden beher sene mesârif-i mukarrere deyu firûnihâde olunagelen ocaklık ve vezâyif ashâbına ve havâlât mahallerine edâ ü teslîm olunduğu ve olunmadığı kuyûdattan ma'lûm olamayub zimmet-i sahîha ve gayr-i sahîha ki her ne ise bilinmek için beher hâl yedinde mevcûd senedât-ı mu'teberenin Dersa'âdet'ime irsâl ve cânib-i mirî ile hisâbın rü'yet olunmasından lâbüd olmağla bu suretde sîn-i merkûme emvâlinden ocaklık ve vezâyif ashâbına ve havâle olunan mahallere edâ olunan havâlâtın yedekde mevcûd senedât-ı mu'teberenin Dersa'âdet'ime irsâl ve cânib-i mirî ile hisâbın rü'yet olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Receb'inde hâlâ Sivas vâlisi düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Ahmed Paşa edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehuye hitâben te'kîdi hâvî sâdır olan emr-i şerîfime cevâb olarak

bu def'a müşârü'l-ileyh tarafından gelen tahrîrât mefhûmunda ber-minvâl-i muharrer sâdır olan emr-i şerîf-i mezkûr mübâşir-i merkûm ile mahalline lede'l-vurûd huzur-ı şer'de müvâcehede feth ve kırâ'at olundukda mümteni'ü'l-husûl bakâyı tahsîl ve ashâb-ı vezâyife teslîm ve bade'l-hisâbını rü'yet edeceği beyân birle (s. 49) senedât-ı mîrîyeyi irsâlde imtinâ' eylediğin inhâ olunmuş mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince rü'yet-i hisâb için mevcûd olan senedât-ı irsâl eylemek matlûb olmağla ba'd-ezîn beyhûde gadr ü illetden mûcânebet ederek mevcûd olan senedât-ı mîrîyi mu'temed ademine teslîm ve mübâşir-i merkûme terfîk birle Dersa'âdet'ime irsâl eylemek fermânım olmağın tenbîhen ve esbakı ve işbu emr-i âlîşânım isdâr ve [boş] ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde mukaddem ve mû'ahhar sâdır olan evâmîr-i şerîfim mûciblerince amel ü hareket ve ba'd-ezîn öwr ü illetden mûcânebet ederek mevcûd olan senedât-ı mîrîyî mu'temed ademine teslîmen serî'ân Dersa'âdet'ime irsâl ve rü'yet-i hisâb ile tebri'e-i zimmet eylemeğe müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyh ve mübâşir-i merkûmsun sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle amel ü hareket eylemeniz bâbında vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i âlîşân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olub hilâfından ictinâb eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Zilka'ade li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Mûcibince sadr-ı âlî mektûbu sâdır olmuşdur.

Kostantiniyye el-mahrûse

[49 / BELGE 1]

Es-Seyyîd Mehemmed'in Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyîd Mehemmed bin El-Hac Mehemmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe

binti İbrahim ile sulbîyye-i sagîre kızı Rukiye'ye ve gâ'ib-i ani'd-diyar li-ebeveyn er karındaşı Mustafa bin mezbûr El-Hac Mehemmed'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurreire fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı şerîf	1 cild	11
Nısf menzil ve hadîka der mahalle-i mezbûr		450
Minder	5 adet	25
Yasdık	6 adet	18
Yorgan ve mitil	1'er adet	6
Kaliçe	1 adet	6
Köhne kaliçe parçaları		6
Köhne biniş		3
Müste'amel şalvar		4
Kavuk ma'a sarık		1,5
Sandık		4,5
Fincan ve zarf		6
Şam'dân	2 adet	6
Don ve gömlek		3
Kaliçe seccade		3
Harabe bostan ma'a virân-ı nısf		60
Evânî-i nühâsiye		30
Hırdavât-ı menzîl		3
Yekûn		646

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
------------------	-------

Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	51
Resm-i kısmet	16
Kâtibiye	4
Çukadâriye	8
Eminiye ve hüddâmiye	3
İhzâriye ve kaydiye	2
Mehr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l mezbûre Şerîfe bi-şehâdet-i Ömer bin Hüseyin ve Abdurrahman bin Es-Seyyîd Ahmed gıbbü't-tahlîf	300
Yekûn	380

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

266 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	33	30
Hisse-i bint	133	
Hisse-i ahi li-ebeveyn	99	90

[50 / BELGE 1]

Es-Seyyîd Ömer Efendi'nin Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyîd Ömer Efendi ibni Es-Seyyîd Mustafa Ağa'nın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Şerîfe binti Es-Seyyîd Hasan ile ve Şerîfe binti Es-Seyyîd İsmail ve sulbî sagîr oğulları Es-Seyyîd Hasan ve Es-Seyyîd Hüseyin ve Es-Seyyîd Ali ve Es-Seyyîd Mustafa'ya ve sulbîyye-i sagîre kızı Atike ve haml-ı mevkûfa münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve marifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-

sâbi‘min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
En‘âm-ı Şerîf		3
İbrahim Çelebi		4
Tevârih		4
Bilgivî Mehemmed Efendi		2
Hisse-i menzil der mahalle-i mezbûr		550
Def‘a menzil der mahalle-i mezbûr		1500
Def‘a menzil der mahalle-i mezbûr		700
Mufti hânında olan sehmi		1000
Kâtib hânında iki buçuk para sehm		50
Eğdic	3 adet	180
İki yaşar tay	4 adet	160
Sîm kılıç		60
Def‘a kılıç	2 adet	15
Kaddar ve topuz		30
Sîm bilezikle hâle tûfeng		70
Def‘a tûfeng	3 adet	30
Piştov	3adet	15
Vezene ve kobur		15
Erzurum rahtı		
Kursak ? kürk		20
Müsta‘mel zerdeva kürk		30
Cübbe ve şali kürk		30
Köhne nâfe kürk		20
Çü biniş		30
Şâli biniş		10
Çuha şalvar		15
Çukşur		
Kutni entari	3 adet	40

Sofra peşkiri ve futa	2-1 adet	10
Sofra	2 adet	10
Def'a peşkir		5
Yeşil sarık		2
Çuha seccâde		10
Kaşık		2
Yan minderi ve mak'ad	4 adet	50
Kaliçe	2 adet	30
Kilim	1 adet	2
İğne		8
Kavuk ma'a sarık		4
Çit yasdık	13 adet	38
Def'a kadife yasdık	11 adet	44
Def'a kadife yasdık	6 adet	40
Yorgan	8 adet	50
Döşek	3 adet	15
Köhne çuha mak'ad	3 adet	20
Çuha perde		2
Köhne ihrâm	4 adet	10
Publa	2 adet	2
Kilim	1 adet	5
Kaliçe	1 adet	4
Mitil	4 adet	15
Kaliçe seccade		2
Tabak		20
Şam'dân	4 adet	3
Mısır hasırı		30
Sîm zarf ma'a fincan	7 adet	30
Kahve ibriği ve cezbe		10
Sâ'at		60
Hançer		20

Sîm raht		200
Tabak zarf ve fincan	4 adet	8
Menzil dâhilinde ambar		40
Evâni-i nuhâsiye		170
Hırdavât-ı menzil		30
Hınta	5 keyl	125
Duhan çubuğu	10 adet	20
An-nakd der kese		604
Der zimmet-i Bireb karyesinde karye ortası bâ-temessük		240
Der zimmet-i Şahin-oğlu Derviş bâ-temessük		10
Der zimmet-i Canar-oğlu Ebubekir bâ-temessük		6,5
Der zimmet-i Kadir-oğlu Ahmed bâ-temessük		12
Der zimmet-i Abdurrahman bâ-defter		5
Der zimmet-i Murad Beşe an-karye-i Bireb bâ-defter		35
Der zimmet-i Keşkecci-oğlu Hasan bâ-defter		35
Der zimmet-i İmam Osman bâ-defter		5
Der zimmet-i Küçükbireb karye ortası		240
Der zimmet-i Tosun-oğlu Mehemed bâ-defter		10
Der zimmet-i Bireb karyesinde otuzbeş keyl şa'ir kıymeti bâ-defter-i karye ortası		520
Der zimmet-i Cafer bâ-temessük	3 kıt'a	500
Der zimmet-i Halîl Ağa		6
Der zimmet-i EmirHüseyn an-karye-i Çiftlik		45
Der zimmet-i Zülfi-oğlu Nebî an-karye-i Söngüt		
Der zimmet-i Bireb karye ortası bâ-temessük		250
Der zimmet-i Abdurrahman an-karye-i Bireb		120
Der zimmet-i Abdurrahman bâ-temessük		50
Yekûn		8480

Müteveffâ-yı mezbûr Es-Seyyîd Ömer Efendi'nin Kazâbâd kazâsında çiftlik derûnunda zira' olunan mahsûlât ve sâir mevâşîlerinin defter-i müfredâtıdır ki zikr

olunur.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Çiftliği derûnunda zira‘ olunan mahsûl	40 keyl	1200
Çiftliğinde olan menzili kıymeti	1 bâb	150
Camuş ineği	18 adet	630
Erkek camuş palazı	7 adet	140
Dişi camuş palazı	4 adet	80
(s. 51)		
Kara sığır öküzü	15 adet	150
Kara sığır ineği	16 adet	192
Kara sığır düğesi	3 adet	15
Kara sığır tosunu	9 adet	45
Kara sığır danası	2 adet	10
Camuş düğesi	1 adet	5
Camuş öküzü	5 çift	500
Çiftlikde olan çift alâtı		50
Yekûn		2967

Min haysü'l-mecmû‘u	11452 guruş
Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	120
Resm-i kısmet âdî	212
Kâtibiye	20
Çukadâriye	20
Eminiye ve hüddâmiye	44
İhzâriye ve kaydiye	11
Mehr-i mü‘eccel-i müsbite-i Şerîfe binti Hasan	175
Müteveffa-yı mezbûrun Kazâbâd kazâsında zira‘olunan mahsûl ve mevâşilere resm	56
Mehr-i mü‘eccel-i müsbite-i Şerîfe binti İsmail	175

Yekûn	833
-------	-----

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese
10619 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	663	80
Hisse-i zevce	663	80
Hisse-i ibn	2064	88
Hisse-i ibn	2064	88
Hisse-i ibn	2064	88
Hisse-i ibn	2064	88
Hisse-i bint	1031	164
Hisse-i haml-ı mevkûf	1689	40

Haml-i mevkûf zuhûr etmemekle hissesi vereseye taksîm olunmuştur.

Meblağ-ı bâki

44

[51 / BELGE 1]

Nühâs Emîni Es-Seyyîd Hasan Efendi'ye Gelen Âmediye Şartnâmesi

Bâ'is-i tahrîr hurûf budur ki hâlâ ber-vech-i mâlikâne uhdemizde olub zaman-ı zabtı Muharrem ibtidâsında olan rusûm-ı âmediyye Tokat mukâta'asının işbu bin iki yüz on üç senesi Muharremü'l-harâmı guresinden sene-i merkûma tamamına değîn zabt u rabtı ve hasılât ve rüsûmatının cem' ve tahsîl ve ahz ü kabzı tarafımızdan iltizâmına tâlib ü râgib bâ'isi'l-hurûf [boş] yirmi dokuz bin beş yüz guruşa bedel-i iltizâm mukâbili ilzâm ve tefvîz olunub mûmâ-ileyh dahi ber-vech-i muharrer deruhde ve iltizâm ve tefevvüz etmekle işbu memhûr ve ma'mûlün bih zabt temessükü tahrîr ve i'tâ olanları gerekdir ki vech üzere mukâta'a-i merkûmeyi sene-i mezbûre tamamına

değın mûmâ-ileyh zabt edüb vâki' olan rusûmât ve hâsılât ve kâffe-i vâridât ve â'idâtını mu'tâdı ve sâbıkları üzere bilâ-kusûr cem' ve tahsîl ve ahz u kabz eyleye ol vechle zabt u rabtına ve mugâyîr-i şurût serbest-nâme-i hümâyûn umûr-ı serbestiyyetine taraf-ı âhardan mucih ahad müdâhele. Süleyman Hurşid haseki ?

[51 / BELGE 2]

Hâlâ medîne-i Tokat'da mesned-nişîn-i şer'-i mübîn faziletlü efendi zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân voyvodası izzetlü Mehemmed Beğ zîde mecduhu inhâ olunur ki zaman-ı zabtı Muharrem ibtidâsından olan rusûm-ı âmediyye-i Tokat mukâta'sı bâ-şartnâme mu'teber ashâb-ı mâlikâne tarafından işbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tarafımıza ihâle ve tefvîz olduğuna binâen Muharremü'l-haram guresinden sene-i merkûme ahirine değın mukata'a-i mezkûre tarafımızdan hâlâ Tokat'da nühâs emîni izzetlü Seyyîd Hasan Efendi zîde mecduhuya derûhde olunmakdan nâşî imdi mukâta'a-i mezkûrenin sene-i merkûma mahsûben zabt u rabt ve vâki' olan rusûmât ve hâsılât ve kaffe-i vâridât ve â'idâtını mu'tâdı ve sene-i sâbık misüllü bilâ-kusur cem' ve tahsîl ve ahz ü kabzı husûsunda efendî-i mûmâ-ileyhe min külli'l-vücûh mu'âvenet ve müzâheret eyleyerek kesr ü tedennîsi mûcib olur hâlâtdan mübâ'edet olunmak bâbında divân-ı Erzurum ve cânib-i Keban'dan işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve efendi-i mûmâ-ileyh tarafına tesyâr olunmuşdur. İnşâ'allahu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki ber-vech-i meşruh harekete dikkat ve ihtimâm ve sen ki efendi-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mukâta'a-i merkûmeyi sene-i sâbık misüllü zabt u rabt idüb kimesne tarafından mâni' ve müdâhele ittirilmeyerek hâsılât ve kaffe-i rusûmât ve â'idâtının ahz u kabzına vufûr i'tinâ ve gayret ve ber-mûceb-i buyuruldı amel ü hareket ve hilâfindan mezid tehâşî olunmak fi'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri Zilhicce li-sene isnâ

aşer ve mi'eteyn ve elf. Mîm

[52 / BELGE 1]

Seyyîd İbrahim Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Muslihiddîn mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyîd Halîl bin İbrahim nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Ayşe binti Es-Seyyîd Ahmed ve Raziye binti Abdullah'a ve babası mezbûr İbrahime ve sulbîyye-i sagîr kızı Fatma'ya münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı şerîf	1 cild	5
İbrahim Halebî		3
Kâfiye ve İzhâr	3 adet	2
Mirâc	1 adet	1
Yorgan ve minder	1'er adet	4
Yol tavası ve sahan	1'er adet	3
Şalvar ve entari köhne cübbe ve biniş		22
Canik kilimi	5 adet	30
Merkeb	1 re's	30
Yekûn		100

Minhâl-i-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	20 guruş 10 para
Resm-i kısmet	2,5
Kâtibiyye	1

Çukadâriyye	1
Eminiyye ve hüddâmiyye	0,5
İhzâriyye ve kaydiyye	0,5 guruş 10 para
Yekûn	26

Sahhü'l-bâkî lit'taksîm beyne'l-verese

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	4,5	15
Hisse-i zevce	4,5	15
Hisse-i bint	37	
Hisse-i ibn	28	90

[52 / BELGE 2]

Maryem Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da kaya Mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Maryem bint-i Hacador nâm nasrâniyyenin verâseti zevc-i metrûku Ohan veledi Kirkor ile ve li-ebeveyn er karındaşları oğulları Agop ve Mardıros ve Artin'e münhasıra olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlikr-i mesfûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Yelpâze küpe		5
Altun yüzük		2
Sîm kuşak		11
Cuha entari		12
Çuha cübbe		8

Kutnî entari		5
Alaca entari		3
Şalvar		2
Hamam rahtı		5
Çarşab		5
Kilim		15
Yasdık	3 adet	6
Döşek	2 adet	10
Yorgan	2 adet	8
İplik	2 kıyye	6
Nühas ber-vech-i tahmin		20
Hırdavât-ı menzil		1
Mehr-i mü'eccel		16
Yekûn		140

Minhâ'l-ıhrâcât	Guruş
Lâşesine masraf	32
Resm-i kısmet	3,5
Kâtibiyye	1,5
Çukadâriyye	1,5
Eminiyye ve hüddâmiyye	0,5
İhzâriyye ve kaydiyye	1
Yekûn	40

Sahhü'l-bâkî lit'taksîm beyne'l-verese		
Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	50	
Hisse-i mersûm Agob	16	80
Hisse-i mersûm Mardıros	16	80
Hisse-i mersûm Artin	16	80

[52 / BELGE 3]

Vech-i tahrîr hurûf oldur ki bâ-berât-ı âlîşân ve bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mutasarrıf olduğum tahterevâncı başılığım mülhakâtından Şam ve Haleb ve Ankara ve Trablusşam ve Aydın ve bilâd-ı vesâirelerin sâ'î ve pasban başlıkları tarafımızdan zabt ve idare oluna gelüb işbu bin iki yüz on üç senesi Muharremi ibtidâsından sene-i mezbûr gâyetine gelince Tokat sâ'î başılığını bir sene kâmilen zabt u rabt eylemek üzere iltizâmına tâlib ve râğib olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyîd Hasan Beşe zîde mecduhuya deruhde ve iltizâm olunub ol dahi ber-vech-i muharrer ilzâm ve kabûl ve bedel-i iltizâmı olan meblağ-ı ma'lûmü'l-mikdar ber-vech-i peşin tarafımıza edâ vü teslîm olmağla zabt için işbu temessük tahrîr ve yed-i [boş] mûmâ-ileyh olundu. Gerekdir ki sene-i sâbıklarda tevcihle zabt u rabt olunagelmîş ise mûmâ-ileyh dahi ol vechle zabt u rabt olunub zabt u rabtına ahz u kabzına taraf-ı âhardan vechen mine'l-vucûh bir ferd mâni'-i müdâhele eylemeyeler. Bende Mehemed ser-tahterevani-i hassa

[52 / BELGE 4]

Enfiye İçün Gelen Emir

Düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem müdebbirü'l-umûrû'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmîmü mehâmi'l-enâm bi'r-rey'is-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufu bî-sunûfihi avâtîfû'l-meliki'l-alâ Sivas vâlisi vezirim Seyyîd Ahmed Paşa edamâllahu te'âlâ iclâlehü ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârüm câmiü'l-mehâmid ve'l-mükârimü'l-muhtasân bi-mezîdi i'nâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından mîrahûr-ı evvel pâyesiyle Bozok sancağı mutasarrıfı Çapar-zâde Mîr Süleyman ve Kastamonu mütesellimi Altıkulac-zâde el-Hac Hüseyin dâme mecdûhüma ve

mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fezâil ve'l-keâm Sivas eyâletinin hâvî oldığı kazâların kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve (s. 53) kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Tokat voyvodası [boş] zîde mecduhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki enfîye mukâ'tasını ber-vech-i emânet üzerine me'mûr hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan Mustafa Ferid zîde mecduhunun takdîm eylediği takrîrî mefhûmunda mukâta'a-i mezbûre mülhakâtından Sivas kalemi enfıyeciliğinin iki yüz on iki senesine mahsûben ber-vech-i emânet idaresi tarafından Sivasî Hacı Hasan nâm kimesneye ihâle ile kalem-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlarda fûrûht için dört yüz vukiyye enfîye tertîb olunub iki yüz vukiyyesi Dersa'âdet'imde vâki' mîrî enfîye kârhânesinden ve diğeri iki yüz vukiyyesi dahi iki yüz on bir senesinden Sivas eyâletinde vâki' kazâların bâ-i'lâmât nâ-furuht kalan iki yüz vukiyyeden tekmîl olunmak üzere tanzîm olunduğunu beyân birle merkûmun kalem-i mezbûr kazâlarında mîrî enfıyesi fûrûhtuna me'mûriyetini hâvî emri şerîfim sudûrunu emîn-i mûmâ-ileyhe istid'â itmekle Hazine-i Âmirem'de mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Der-âlfiyem'de ve Mora ve Yanya'da vâki' enfıye kârhânelerini idareye me'mûr emîn olanların kârhâne-i mezkûrlarda enfıye i'mâl ve memâlik-i mahrûsemde serbestiyet üzere bey'î kendülere mahsûs olmak ve enfıye husûsuna vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve evkâf mütevellileri ve kurâ zâbitları ve hâvas-ı hümâyûn voyvodaları ve subaşı ve mütesellimleri ve zü'emâ ve erbâb-ı tımâr ve müteferrika ve sipâh ve yeniçeri ve cebeci ve topcu ve mehterân-ı hayme vesâ'ir askerî ve ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından vechen mine'l-vucûh dahl ü ta'arruz ve vaz'-i yed olunmamak ve mîrî kârhânelerden mâ'adâ mukaddem ve mu'ahhar ihdâs olunan kârhâneler her ne mahalde bulunur ise sedd u bend ve bulunan enfıyeleri emîn ve ademleri ma'rifetiyle cânib-i mîrî için zabt olunub mugâyir-i şurût-ı hareket ideri olur ise o makûleler ehl-i islâmdan ise zâbiti mâ'rifetiyle ahz ve kal'a-bend ve re'âyadan ise

Der-aliyye'me ihzâr ve küreğe vaz' olunmak için Der-sa'âdet'ime arz ve i'lâm olunmak ve enfîye i'mâl ve fûrûht edenlerin kârhâneleri sedd ü bend iktizâ eyledikde kuzzât ve nüvvâb taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harcı ve sâ'ir bahane ile ta'dîl-i maslahat-ı mühimmeye bâ'is olacak hâlâtdan mücânebet olunmak ve âyân ve zâbitân taraflarından dahi enfîye emînlerine işbu mahall vakıfdır veyahûd mukâta'adır deyü muhâlefet ettirilmeyüb ve hilâf-ı nizâm enfîye i'mâl ve fûrûht edenlerin enfîyeleri zabtında da'vâya tasaddi ederi olur ise mahallinde iştimâ' olunub Der-sa'âdet'ime havâle olunmak ve sırren getürenleri esnâ-yı râhda derbend bekçileri ahz eylediklerinde cânib-i mîrî için zabt olunmak mukâta'a-i mezbûrun düstûru'l-amel tutulan şurûtundan idüğü der-kenâr olunmağla mücibince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın merkûmun me'mûrriyetini hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve emîn-i mûmâ-ileyhin ademisi merkûm Hasan ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vezîr-i müşâr ve livâ-yı mezbûr mutasarrıfı ve mütesellim ve voyvodası mûmâ-ileyhümâsız bâlâda tahrîr olduğu üzere kalem-i mezbûrun hâvi olduğu kazâ ve kurâda fûrûht olunmak için merkûm enfîyeci ta'yîn olunmuş olduğu ma'lûmunuz oldukda şurût-ı mer'iyye mücibince eyâlet-i mezkûrun hâvî olduğu kazâ ve kurâda merkûmun yedinde olan sâlifü'z-zikr dört yüz vukiyye mîrî enfîyesi fûrûht etdirülüb hilâf-ı şurût mîrî enfîyeden mâ'adâ yerli enfîyesi fûrûht edenleri men' ü def' e dikkat eylesiniz ve siz ki kuzzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz sizler dahi mücib-i emr-i şerîfimle amel ü hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnumla âmil olub hilâfından mübâ'adet idesiz şöyle bilesiz a'lâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi'aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[54 / BELGE 1]

Berât

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'da vâki' Çelebi-zâde Mehemed Çavuş vakfının yevmî nîm akçe vazîfe ile nısf tevliyetine ve Hatûniyye câmi'-i şerîfnde şem'-i asel vakfının yevmî bir akçe vazîfe ile nısf tevliyetine ve Ahi Paşa vakfindan yevmî nîm akçe vazîfe ve senevî bir müd hinta ile zâviyesinde hammâl-ı guş cihetinin nısfına mutasarrıf olan Mehemed bilâ-veled fevt olub yeri hâlî ve hıdmet-i lâzimeleri mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-î rafi'ü'ş-şân-ı hâkânî Es-Seyyîd Hâfız Hasan zîde kadruhu her vech ile lâyıık ve mahall ü müstehak olmağın müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden tevcîh olunub yedine berât-ı şerîf-i âlişânım verilmek bâbında îstid'â-yı inâyet etmeğın merkûma tevcîh ve sadaka edüb bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkûm Es-Seyyîd Hâfız Hasan zîde kadruhu varub zikr olunan vakıfların müteveffâ-yı mezbûrun yerine nısf tevliyetine ve nısf şem'-i asel tevliyetine ve nısf hammâl-guş cihetine mutasarrıf olub hıdmet-i lâzimeleri mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra vakf-ı mezbûrlardan almak üzere yevmî iki akçe ve senevî bir müd hinta vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömrü devlet içün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan bir vechle dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bilüb alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn Zilka'adeti'l- şerîf sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Be-makâm-ı Konstantiniyye

[54 / BELGE 2]

Berber Osman Defteri

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Berber Osman bin Mustafa'nın verâseti zevce-i metrûkesi Eğlence binti Abdullah ile sulbîyye-i kebîre kızı Rukiye'ye münhasıra olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrtân ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-gurrei Muharrem li-sene selâse aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûr		200
Döşek	5 adet	35
Yorgan	6 adet	35
Kebe	1 adet	4
Yasdık	7 adet	15
Publa	1 adet	2
Kalıçe	2 adet	10
Kilim	4 adet	30
Siyah şalvar	2 adet	4
Sagîr bez entari	4 adet	5
Köhne cübbe		2
Seccâde		5
Köhne yelek	4 adet	4
Don	4 adet	2
Kavuk ve sarık		2
Köhne biniş	2 adet	10
Tüfenk ve piştov ve palaska		7
Bıçak	2 adet	1
Kahve takımı		3
Çamaşır leğeni	2 adet	20

Şam'dân	1 adet	1,5
Çuval		1,5
Ayna	5 adet	2
Hırdavât-ı menzil		15
Evânî-i nuhâsiye	108 kıyye	200
Dükkân gediği		40
Yekûn		656

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	100
Resm-i kısmet	16,5
Kâtibiye	5
Çukadâriye	5
Eminiye ve hüddâmiye	3
İhzâriye ve kaydiye	3,5
Mehr-i mü'eccel	20
Yekûn	153

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

504 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	62	105
Hisse-i bint	440	15

Ba'dehu müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Emîn'e zuhûr edüb bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan terekesi defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî gurrei Muharremi'l-harâm li-sene selâse aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Paşa bağçesi kurubinde vâki' hadîka-i mezkûre		400

mukaddemâ noksân kıymetle tahrîr olunmağla verese iltimâsıyla zamm olunan		
Mushaf-ı şerîf	1 cild	5
Bârgîr	1 re's	30
Kara sığır ineği	2 re's	30
Altun hâtem	1	3
Penbe	8 kıyye	16
Kılıç kabza	1 adet	50
Menzil der mahalle-i mezbûr	1 bâb	30
Hayveti? karyesi ahâlileri zimmetlerinde bâ-defter alacağı		165
Yekûn		729

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	18
Kalemiye ve kaydiye	3
Eminiye ve hüddâmiye	3
Yekûn	24

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

705 guruş

(s. 55)

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce-i mezbûre Zâhide	88	15
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Ali	110	116
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Mustafa	110	116
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Mehemmed	110	116
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Kâsım	110	116
Hisse-i bintü'l-mezbûre Fatıma	55	58
Hisse-i ümmü'l-mezbûre Ümmühân	117	60

Meblağü'l-bâkî		3
----------------	--	---

[55 / BELGE 1]

Kazzâz Bogos Defteridir

Medîne-i Tokat'da Şucâ'eddîn mahallesinde kira ile mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Kazzâz Bogos veledi Kırkor nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Sara binti Artin ile sulbîye-i kebîre kızı gâ'ibe ani'd-diyâr Maryem'e ve li-ebeveyn er karındaşı gâ'ib ani'd-diyâr Ohan'a münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra gâ'ibet-i mersûmâna mine'l-kıbeli's-şer' kayyım nasb u ta'yîn olunan mesfûr Ohan'ın oğlu Karabet talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îye tevzi' ve taksîm olunan tereke-i hâlike-i mesfûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Fi'l-yevmi's-sânî min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Bağ der mevzi'-i Mâlkayası	6 çiftlik	200
Döşek	2 adet	15
Yorgan	3 adet	10
Yasdık	5 adet	13
Kefere minderi	8 adet	3
Köhne kilim	3 adet	10
Sağır kaliçe	3 adet	4,5
Hurc heğbesi	1 adet	1,5
Pasdırma		1,5
Çuka biniş	1 adet	10
Çuka entari	1 adet	10
Kuşak ve kolan	11 adet	5,5
Kuşak	1 adet	2
Arak şişeleri		8

Mangal	1 adet	5
Hamr	5 haml	20
Evânî-i nuhâsiye	45 kıyye	90
Hırdavât		10

Hâlik-i mesfûrun bedestan dolabında mevcûd kazzâz eşyâsı

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Kuşak kolanı	12 tob	91
Mâvi ipek	260 dirhem	14
Göz ipek	205 dirhem	23
Terâzi		1
Yekûn		548

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Resm-i kısmet	13,5
Kâtibiye	5
Çukadâriye	5
Eminiye ve hüddâmiye	3
İhzâriye ve kaydiye	2
Berâ-yı harc-ı hüccet-i kayyım	12
Kalemiye	2,5
Yekûn	43

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

505 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	63	15
Hisse-i bint	252,5	
Hisse-i ahi li-ebeveyn	189	5

[55 / BELGE 2]

Avâriz Şartnâmesidir

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki der uhde-i iltizâmımızda olan medîne-i Tokat ve kazâsı avâriz ve bedel-i nüzül cem' ve tahsîle işbu bin iki yüz on üç senesi Muharremü'l-harâm guresinden zabt etmek üzere bâ'is-i temessük Seyyîd İbrahim Ağa'ya yalnız dört bin üç yüz guruşa derûhde ve fûrûht ve iltizâm olunub zabtı için merkûm yedine işbu memhûr şartnâme tahrîr ve i'tâ olunmuşdur gerekdir ki sene-i merkûmede öteden berü olageldiği minvâl üzere hâne-i avâriz ve bedel-i nüzülü nefsi Tokat'dan ve kazâsından cem' ve tahsîl edüb tarafımızdan ve taraf-ı âhardan ferd-i vâhid müdâhele ve ta'arruz eylemeyeler ve's-selâm. Tahrîr-i sene 1213

Ömer mültezim-i avâriz-ı Tokat.

[55 / BELGE 3]

Mefâhirü'l kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fezâ'il ve'l-keâm Sivas sancağında vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hazîne-i âmirem defterleri mûcibince Sivas sancağında vâki' kazâların bin yüz doksan sekiz buçuk aded bedel-i nüzül hâneleri olub bin iki yüz on üç senesine mahsûben olmak üzere (s. 56) cem' ve tahsîli lâzım gelmeğin [boş] deruhde olunub yedine mühürlü ve nişânlı mevkûfât defteri sûreti verilmekle imdi mûcibince cem' ü tahsîl etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşire vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere livâ-yı mezbûrede vâki' kazâların ol mikdâr bedel-i nüzül hânelerinin beher hânesinden altışar yüz akçe bedel-i nüzülleri mâlların irsâl olunan mühürlü ve nişânlı mevkûfât defteri sûreti mûcibince cem' ü tahsîl ve dâhil-i hazîne-i âmireme etdüdüb hilâf-ı emr ve defter kimesneye ta'addi ve muhâlefet

etdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma'âş için her bir bedel-i nüzül hânesinden otuzar akçe vech-i ma'âş dahi aldırub ve bedel-i nüzül için alınan akçenin her yüz on akçesinden bir esedi guruş aldırub ve hîn-i tahsilde mîrî için alınan akçesi hazîne-i âmireme alındığı vech üzere aldırub bundan ziyâde ve noksan alınmaya ve aldirmayasız kesr-i defterden ve nakkâs hânedan ve fermânımdan ziyâde mutâlibesiyle zülüm ve ta'addiden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebi'ü'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse Mim

[56 / BELGE 1]

Halîl Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Keçeciler mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Halîl bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkesi Hadice binti Abdullah ile li-ebeveyn kız karındaşları Kezban ve Rukiye'ye mübhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Yorgan	1 adet	2
Döşek ma'a yasdık	1'er adet	3,5
Kilim	1 adet	2
Merkeb	1 re's	15

Kara sığır öküzü	1 re's	15
Hırdavât-ı menzil		1,5
Evânî-i nühâsiye	1,5 kıyye	1,5
Der zimmet-i Çavuş-oğlu		5
Der zimmet-i Gedik-oğlu Ebubekir		24
Der zimmet-i Bultacı-oğlu		5
Yekûn		89,5

Minhâ'l-ıhrâcât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	12
Resm-i kısmet	2
Kâtibiye	0,5
Çukadâriye	0,5
Eminiye ve hüddâmiye	0,5
İhzâriye ve kaydiye ve serdar çukadârına hizmet	1
Mehr-i mü'eccel bâ-karârü'l-verese	5
Yekûn	312

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

58 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	14	60
Hisse-i uht li-ebeveyn	21	90
Hisse-i uht li-ebeveyn	21	90

[56 / BELGE 2]

İşbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avâriz ve

bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsî ve ma'îşeti ve kabzına me'mûr ağaya hizmet ve dört günlük ta'yinât masrafı ve ber-mu'tâd harc-ı defter ve hüddâmiyenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âti zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sabi' min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Mâl-ı avâriz ve bedel-i nüzül ve ma'îşet	4730
Kabzına me'mûr ağaya hizmet	450
Ağa-yı merkûmun hüddâmlarına hizmet	23
Ağa-yı merkûmun dört günlük ta'yinât masrafı	70
(s. 57) Ber mu'tâd-ı harc-ı defter	450
Hüddâmiye	50
Ücret-i tertîb-i defter ve yâfte-i kâlemiyesi	30
Kaydiye	3
Yekûn	5807

[57 / BELGE 1]

Avâriz Defteri

Bâlâda tahrîr olunan meblağ-ı mezbûr beş bin sekiz yüz yedi guruşun Mecidözü kazâsının senevî mâl-ı maktu'û olan altı yüz elli guruşdan beş yüz elli yedi guruş bin iki yüz on üç senesine mahsûb olmak üzere havâle ve mahsûb ve ihrâc olundukda bâkî-i meblağ-ı mezkûr beş bin iki yüz elli guruş nefsi-i şehri ve nevâhîye tevzî' ve taksîm olunacaktır mâl-ı maktu'û-ı mezbûrdan bâkî doksan üç guruş yine sene-i mezkûre mahsûben kabzına me'mûr ağa yedinden ahz u kabz olduğu işbu mahalle şerh verildi.

Nefs-i şehri Tokat	532 hâne	
Mâl-ı ma'îşet	2164 guruş	10 para
An- mesârif	375 guruş	17 para
	2539 guruş	27 para
Beher hâneye isâbet eden	47 guruş	19 para

Nâhiye-i Komanat	80 hane	1 rub'
Mâl-ı ma'îşet		1095,5 guruş
An-mesârif		197,5 guruş
		1293 guruş
Beher hâneye isâbet eden	14 guruş	19,5 Meblağ

Nâhiye-i Kafirni	502 hâne	1 rub'
Mâl-ı ma'îşet	617 guruş	10 para
An-mesârif	111 guruş	4 para
	721 guruş	14
Beher hâneye isâbet iden	14 guruş	44 Meblağ

Nâhiye-i Tozanlu	352 hâne	
Mâl-ı ma'îşet	363,5 guruş	
An-mesârif	62,5 guruş	10 para
	426 guruş	
Beher hâneye isâbet iden	11 guruş	111 Meblağ

Nâhiye-i Dönekseabâd	62 hâne	
Mâl-ı ma'îşet	76,5 guruş	
An-mesârif	12,5 guruş	17 para
	89 guruş	
Beher hâneye isâbet iden	13 guruş	30 Meblağ

Nâhiye-i Yıldıs	13,5 hâne	
Mâl-ı ma'îşet	146,5 guruş	
An-mesârif	25,5 guruş	5 para
	172 guruş	
Beher hâneye isâbet iden	12 guruş	90 Meblağ

Mahallât

Mahalle	Hâne
Yazıcıık	0,5
Melikdanişmend	1 rub‘
Vartan	1 müd
Kirkor	1 rub‘
Babaosib	1 rub‘
Simaven	1 rub‘
Ovannes	1 müd
Şucaeddîn	0,5
Çaşnigir	1 müd
Semer kand	0,5
Meydân	0,5
Zincirlikuyu	0,5
Çehkânlu	1 rub‘
Mihmâd Hâcib	0,5
Mihmâd Hâcib-i zimmî ber-mûcib-i hüccet	1
Mihmâd Hâcib-i zimmîden Hacı Hasan bölüğü ber-mûcib-i hüccet	5 müd
Mihmâd Hâcib zimmîden menzil iştirâ eden müslim bölüğü	4 müd
Sâmyeli	0,5
Muslihiddin	0,5
Mehmed Paşa	1
Çây-ı müslim	1,5
Çây-ı zimmî	2
Sovukpınâr-ı zimmî	1,5
Akdeğirmen-i müslim	4 rub‘
Akdeğirmen-i zimmî	4 rub‘
Beğbağı	1
Paskal	0,5

(s.58)

Mahalle	Hâne
Eleksan	0,5
Dere	1,5
Hoca Ahmed	3
Suiçmez	0,5
İçmesu	0,5
Seyfeddîn	0,5
Terbiye -i kebîr	1
Terbiye-i sagîr	1
Sabunhâne	1 rub‘
Güzelaşcı	3 rub‘
Cemâleddîn	1
Tatar Hacı	1 rub‘
Hacı İvaz Paşa	1 rub‘
Veled-i Aynî	1 rub‘
Ankara	1 rub‘
Keçeciler	0,5
Hacı İbrahim	0,5
Seyyîd Necmeddîn	0,5
Gaybî	1,5
Sufiyun	1
Acebşir	0,5
Taşcı Mahmud	1
Sarı Güllük	0,5
İsa Fakîh	0,5
Rüstem Çelebi	1
Alaca Mescid	1 rub‘
Molla Bektaş	1 rub‘
Kaya	1
İplik Pazarı	1..?.
Çilfek	0,5

Cami'-i Kebîr	0,5
Za'im	0,5
Hoca İbrahim	1...
Taşnerdibân	0,5
Hâlid	1 rub'
Yahudiyân	1 rub'
Kabe-i Mescidi	1
Yaş Meydan	0,5
Debbağhâne-i Atik	3 rub'
Cedîd	0,5
Menice	1,5
Çilehâne	1 1 rub'
Veled-i Ayâs	1...
Zilli Hacı	0,5
Debbağhâne-i Cedîd	3 rub'
Siyahpuş	1 rub'
Yar Ahmed	0,5
Dırâz-ı gebrân	0,5
Dırâz-ı müslim	1 rub'
Sovukpınar-ı müslim	2
Horuş	1 rub'
Mahmud Paşa	0,5
Geyras	1
Yekûn	532

Bâlâda mastûr mahallat ahâlileri inhâ olunur ki iş bu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avâriz ve bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsi ve ma'îşet ve kabzına me'mûr ağaya hizmet ve dört günlük ta'yînât masrafı ve harc-ı defter ve hüdâmkiye ve tertîb-i defter ve kaydiye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundukda gerihtesi asıla zamm ile iki bin beş yüz otuz dokuz guruş yirmi yedi

paraya bâliğ olub cümle şenlik mevcûd olan elli üç buçuk hânesine tarh ve taksîm olundukda beher hâneye kırk yedişer on dokuzar para isâbet itmişdir meblağ-ı mezkûru beynînizde cem‘ ve tahsîl kabzına me‘mûra teslîm eyleysiz. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehri Muharremi’l-harâm li-sene selase aşer ve mieteyn ve elf.

[58 / BELGE 1]

Nâhiye-i Komanat Tabî‘-i Tokat

Karye	Hâne
Eski	0,5
Daylıhacı	0,5
Çördük	1
Bayram	3 rub‘
Başvirân	0,5
Kızılöz	1,5
Beğlü	1
Fenk	1,5
Aluc	1,5
Mardusoba	2-1 rub‘

(s.59)

Firedökse	5,5
Gereni	3 rub‘
Mamu ma‘a Dut	2/3 rub‘
Gevrek	1 rub‘
Kevahlık	3 rub‘
Kızıldere	1 rub‘
Mülk	1 rub‘
Acıpınar ma‘a Kışlak	1/1 rub‘
Omala	6
Armus	1,5

Sideni	1
Çalkuru	3 rub‘
Dihoy	1 rub‘
Bizeri	7
Boyalı	2-1 rub‘
Hulvar	1-1 rub‘
Cincife-i kebîr	3
Cincife-i sagîr	0,5
Kızıl	3
Zâzâra	1
Bula	1,5
Komanât-ı müslim	3,5
Komanât-ı zımmi	3,5
Yelpe	1,5
Difye	3/1 rub‘
İzbesti	1,5
Geksi	3
Saltık	1 rub‘
Zodu	1 rub‘
Kirkoros	1,5/1 rub‘
Ahmedalanı	1,5/1 rub‘
Gevle	2,5/1 rub‘
Şeyh	3
Kadıvakfı	1,5
Yekûn	80 - 3 rub‘

Bâlâda mastûr karye ahâlileri inha olunur ki işbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avâriz ve bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsi ve ma‘îşet ve kabzına me‘mûr ağaya hizmet ve dört günlük ta‘yînât masrafı ve harc-ı defter ve hüdâmkiye cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le hisâb olundukda bin iki yüz

doksan üç guruşa bâliğ olub meblağ-ı nâhiye-i mezbûrenin seksen hâne üç rub‘ına tevzi ve taksîm olundukda gerihtesi asıla zamm ile beher hâneye on altışar guruş on dokuzar buçuk akçe isâbet etmişdir meblağ-ı mezbûru beyninizde cem‘ve tahsîl ve kabzına me‘mûra teslîm eyleyesiz. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi‘min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[59 / BELGE 1]

Nâhiye-i Tozanlu Tabî‘-i Tokat

Karye	Hâne
Ficek	3 rub‘
Rumcuk	0,5
Sarıöyük	0,5
Sarsı	1,5
Eyüb	0,5
Abdurrahmanlu	1,5
Karadiz	1 rub‘
Çirmiş	3 rub‘
Şık	0,5
Darukolu	1
Çalıcı	1,5
Kozağacı	1
Pusat	1 rub‘
Buhye	0,5
Alanyurdu	0,5
Kozluca	0,5
Ermenis	1-1 rab‘
Gölcük	0,5
Değeryeri	1,5-1 rub‘
Eski	1 rub‘
Boyalı	1 rub‘

Alan ma'â Karkın	0,5
Tavza	1
Dumânid	0,5
Semayil	1 rub'
Tıgıñı	1
Bozkuş	1...
Ademli	1 rub'
Kol	1
Ohtorum	1,5
Kızkapan	1 rub'
Hize	0,5
Öykürü	0,5

(s.60)

Müseyle	0,5
Zora	0,5
Hisarcık	2-1 rub'
İpsile	7
Gönekse	1 rub'
Divriğin	0,5
Yavşancık	1 rub'
Kibis	0,5
Kevekse	1 rub'
Yekûn	35,5 3 rub'

Bâlâda mastûr karye ahâlileri inha olunur ki işbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avâriz ve bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsi ve ma'îşet ve kabzına me'mûr ağaya hizmet ve dört günlük ta'yînât masrafı ve harc-ı defter ve hüdâmkiye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundukda dört yüz yigirmi altı guruş on iki paraya bâliğ olub meblağ-ı mezbûru nâhiye-i mezbûrenin otuz beş buçuk hâne üç rub'ına tarh ve tevzî'olundukda gerihtesi asıla zamm ile beher

hâneye on birer guruş yüz on birer akçe isâbet etmişdir meblağ-ı mezbûru beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm eylesiniz. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi'min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[60 / BELGE 1]

Nâhiye-i Kafirnî Tabi' Tokat

Karye	Hâne
Alemdâr	1
Muhat	7,5-1 rub'
Filtise	1,5
Zuğru	3-1 rub'
Gölgeci	0,5
Sidenî	1
Eftalit	3 rub'
Teknecik	1,5
Meğüllü	3,5
Kireni	1
Çakmaklu	0,5
Kızılcasu	1,5
İlpet	2-1 rub'
Varzıllar	1
Ceğedler	1,5
Şık	3 rub'
Daduhta	2
Çiftlik	1,5-1 rub'
Topalak	0,5
Matuş	1
Yaycı	3 rub'
Uyhan	3 rub'

Karadere	0,5
Kınık	1
Tomara	0,5
Toğarım	1
Pîr Hasan	0,5
Mineğir	3 rub‘
Buldacı	1/1 rub‘
İbavlu	3 rub‘
Gevele	2/1 rub‘
Tiyeri	1/1 rub‘
Ceğcek	0,5
Yapalak	0,5
Gök	0,5
Ekseri	1 rub‘
Şeyhler	1
Çat	1 rub‘
Hanzara	1 rub‘
Ömerli	1
Yekûn	50 -3 rub‘

Bâlâda mastûr karye ahâlileri inha olunur ki işbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avâriz ve bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsi ve ma‘îşet ve kabzına me‘mûr ağaya hizmet ve dört günlük ta‘yînât masrafı ve harc-ı defter ve hüdâmmiye cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le hisâb olundukda yedi yüz yirmi sekiz guruş on dört para iki akçeye bâliğ olub girîhtesi asıla zamm ile beher hâneye on dörder guruş kırk dörder akçe isâbet etmişdir meblağ-ı mezbûru beyninizde cem‘ve tahsîl ve kabzına me‘mûra teslîm eylesiniz. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâbi‘min şehri Muharremi’l-harâm li-sene selase aşer ve mi‘eteyn ve elf.

[60 / BELGE 2]

Nâhiye-i Yıldız Tâbi' Tokat

Karye	Hâne
Ya'kûb	0,5
Beduhtun	3
Şeyh Çoban	1 rub'
Çiftlik ma'a Karkın	1-1 rub'
Nefs-i Yıldız	1
Killik ma'a Köpek	1 rub'
Yusufoğlanı	1
Gecdin Hacı	0,5
Sarıyâr	1
Hargele	1
Yakuboğlanı	1-1 rub'
Aslandoğmuş	1,5
Yekûn	13,5

Bâlâda mastur kurrâ ahâlileri inha olunur ki işbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avârız ve bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsi ve ma'îşet ve kabzına me'mûr ağaya hizmet ve dört günlük (s. 61) ta'yînât masrafı ve hüdâmmiye harc-ı defter ve cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundukda yüz yetmiş iki gurus beş paraya bâliğ olub meblağ-ı mezbûru nâhiye-i mezbûrenin on üç buçuk hânesine tarh ve tevzî 'olundukda girîhtesi asıla zamm ile beher hâneye on ikişer gurus doksana akçe isâbet etmişdir meblağ-ı mezbûru beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm eylesiz. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[61 / BELGE 1]

Nâhiye-i Dönekseabâd Tâbi' Tokat

Karye	Hâne
Ohtab	1-1 rub‘
Üçgöl	1
Kerenî	1 rub‘
Kemkez	1
İze	1
Esdığın	1-1 rub‘
Tazular	1...
İfede	3 rub‘
Yenice	1 sümün
Yekûn	6 hâne 3 rub‘

Bâlâda mastur kurrâ ahâlileri inha olunur ki işbu bin iki yüz on üç senesine mahsûben tahsîli fermân buyurulan avâriz ve bedel-i nüzül akçelerinin asl-ı mâl-ı mîrîsi ve ma’îşet ve kabzına me’mûr ağaya hizmet ve dört günlük ta’yînât masrafı ve harc-ı defter ve hüdâmmiye ve cümle ma’rifeti ve ma’rifet-i şer‘le hisâb olundukda seksen dokuz guruş on yedi paraya bâliğ olub meblağ-ı mezbûru nâhiye-i mezbûrenin altı hâne üç rub‘una taksîm olundukda girîhtesi asıla zamm ile beher hâneye on üçer guruş otuzar akçe isâbet etmişdir meblağ-ı mezbûru beyninizde cem‘ve tahsîl ve kabzına me’mûra teslim eylesiz. Hurrire fi’l-yevmi’s-sâbi‘min şehri Muharremi’l-harâm li-sene selase aşer ve mi’eteyn ve elf.

[61/ BELGE 2]

[Nühâs Nakil Emri]

Kıdvetü’n-nüvvâbü’l-müteşerri‘în Tokat nâibi Mevlânâ [boş] zîde ilmuhu ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-âyân Tokat vayvodası zîde mecduhu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân bu husûsa mübâşir ta’yîn olunan sadr-ı âzam çukadârlarından Hasan zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lum ola ki Tobhâne-i Âmire’me ve

Hasköy kârhânelerinin isâğaları müretteb toblar ve Cebhâne-i Âmîre'me lâzimesi ve Donanma-yı humâyûnum kalyonlarına kablancak tahtalar için beher sene Dersa'âdet'imde sekiz yüz bin vukıyye nühasın lüzûmu olduğuna binâen bin iki yüz on bir senesi Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine değin Ergani ma'deninde hâsıl olan nühâsın Tokat'dan Samsun iskelesine nakl ve tenzîl için muktezî olan şüturân ve hayvanât-ı sâ'ire sâbıkı misüllü Sivas ve Tokat taraflarından cem' ve tedârik birle Tokat'da mevcûd nühâsın Samsun iskelesine nakl ve tesyîr olunmasına irâde-i mahsûsa-i şâhânem ta'alluk etmekden nâşî Sivas tarafına diğer emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuş olmağla sen ki voyvoda-yı mûmâ-ileyhesin sâbıkı mûcibince icâb eden ücret-i mu'tâdeleri hâlâ ma'den-i humâyûnum emîni olan Es-Seyyid Hasan zîde kadruhu yedinden an-nakd ashâbına verilmek şartıyla ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve ta'yîn olunan mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle bir ân akdem külliyetli şüturân ve hayvanât-ı sâ'ire tedârik ve cem' birle mevcûd olan nühâs-ı matbûhun tahmîl ve aceleten Samsun iskelesine nakl ve tenzîli husûsuna mezîd sa'î u gayret eylemek fermânım olmağın işbu emr-i âlîşânım isdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde nühâs maddesi mühimme-i sâ'ireye kıyâs olunmayub be-gâyet ehemm ü elzem olan mevâtıdan olduğuna binâen sâbıkı üzere Tokat cânibinden ihrâcı iktizâ iden şüturân ve hayvanâtın cümlesini bir an akdem ihrac eylemekle matlûb-ı kat'i-i hüsrevânem idüğü ma'lûmun oldukda sâbıkı mûcibiyle icâb eden ücret-i mu'tâdeleri (s. 62) nühâs emîni mûmâ-ileyh tarafından an-nakd verilmek şartıyla ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle külliyetli şüturân ve hayvânât-ı sâ'ire cem' ve tedârik ve serî'ân ve acilen mevcûd olan nühâsın tahmîl ve Samsun iskelesine tenzîli esbâbının istihsâline ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda ahâli-i medîne kusûr ve rehâvet edenlerin icrâ-yı te'dîblerinde dakika fevt olunmayacağı lâzım gelenlerin gûş-ı hûşlarına telkîn ederek tenfîz-i emr-i

münîfime ziyâde ihtimâm ve dikkat eylesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyh ve zâbitân ve vucûh-ı ahâli-i memleket ve sâ'irlersiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfime amel ü hareket ve hilâf-ı rızâ te'hîri terâhiyi mûceb-i hâlâtdan cümleliz itirâz-ı azîm eylesiz ve sen ki mübâşir-i merkûmsun bâlâda beyân olunduğu üzere nühâs maddesi Devlet-i âlîyemin be-gâyet ehemm ve ikdam-ı umûr-ı azîmesinden olub senden hizmet ve sadâkat me'mûl olduğuna binâen ikrârın meyânında bi'l-intihâb-ı mahsûs zikr olunan şütürân ve hayvânâtın ihrâcına ta'yîn olduğun ecilden muktezâ-yı me'mûrinin üzere kemâl-i acele ve şitâb ile Tokat'a varub sâbıkı üzere matlûb olan şütürân ve hayvânâtı voyvoda-yı mûmâ-ileyhimin ma'rifeti ve marifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla bir an akdem ihrâc ile Tokat'da mevcûd nühâs-ı matbûhun alâ eyyi hâl bir gün mukaddem Samsun iskelesine nakl ve tenzîli esbâbının istihsâline ihtimâm ve dikkat ve bu bâbda serimû kusûr ve rehâvetden ve bu emr-i ehemmin ardı alınmadıkca avdet ve ric'atden tevakki ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfime [boş] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli'ş-şân-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye el- Mahrûse Mücibince sadr-ı âlî mektûbu dahi sâdır olmuşdur.

[62 / BELGE 1]

Hitâbet Berâtıdır.

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi-mekân-ı sultâni ve tuğrâ-yı ve garrâ -yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Medîne-i Tokat'da Muslihiddin mahallesinde vâki' ashâb-ı hayrâtdan El-Hac

İbrahim nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği cami'-i şerîfde yevmî bir akçe vazife sülüs hisse hitâbet cihetine mutasarrıf olan Halîl fevt olub mahlûlünden sulbî oğlu Hasan nâm kimesneye kıbeli't-tevcîh ol dahi keff-i yed etmekle yerleri hâlî ve hizmet-i lâzimeleri mahlûl olmağla yerlerine erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevki'-i refî'ü'ş-şan-ı hâkânî Mehemed Halîfe bin Ali her vechle lâyıq ve mahall ü müstehak olmağın sülüs hisse-i hitâbet ciheti müteveffânın mahlûlünden ve oğlunun keff-i yedinden tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîf-i âlişanım verilmek bâbında nâ'ibi Mevlânâ Cezbî ? Hasan zîde ilmuhu arz etmeğın mûcibince tevcîh ve sadaka edüb bu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mevlânâ-yı merkûm Mehemed Halîfe bin Ali varub zıkr olunan cami'-i şerîfde müteveffânın mahlûlünden ve oğlunun keff-i yedinden sülüs hisse-i hitâbet cihetine mutasarrıf olub hizmet-i lâzimesi mer'î ve mü'eddi kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devam-ı ömrü devlet için du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan ferd mâni' ve mezâhim ve mu'âriz olmayub asla dahl u ta'arruz kılmayalar. Tahrîren fi'l-yevmi's- sâdis min şehri Zilka'adeti'ş-şerîf li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye

[62 / BELGE 2]

El-Hac Feyzullah Defteridir.

Ba'dehu müteveffâ-yı mezbûr Es-Seyyîd El-Hac Feyzullah'ın zuhûr eden eşyâ ve zimemât verese talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zıkr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Altun küpe	1 hisse	15
Sagîr sîm kuşak	1 hisse	6

Sîm depelik	1 adet	5
Nâfe kürk	1 adet	7
Altun		50
(s.63)		
Yıldıs Karyesi ahalisinden Şeyh-oğlu zimmetinde hınta ve şa'ir kıymetlerinden		190
Der zimmet-i Receb Efendi-zâde Hüseyin Ağa an-Sivas		116
Der zimmet-i keçeci Seyyîd Ömer		5
Der zimmet-i Kepci-oğlu an-karye-i Ahin bâ-temessük		40
Der zimmet-i Haşr bin İbrahim an-karye-i Karhın		11
Yekûn		445

Minhâ'l-ıhrâcât	Guruş
Resm-i kısmet	11
Kâtibiye	3
Çukadâriye	3
Eminiye ve hüddâmiye	2
İhzâriye ve kaydiye	2
Berâ-yı harc-ı hüccet-i vesâyet	66
Yekûn	87

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

385 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevci'l-mezbûr Fatıma	89	90
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Ahmed	89	60
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Mehemed	89	60
Hisse-i ibnü'l-mezbûr Feyzullah	89	60
Hisse-i bintü'l-mezbûre Şerîfe	44	90

Sagîrûn-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûselerinden Nâzır El-Hac Mustafa'ya

istirbâh için bâ-ma'rifet-i şer' def' ü teslim olunan bin guruşun nemâsını sagîrûn-ı mezbûruna bâ-hücet-i şer' iye takdîr olunan nafaka ve kisvelerine sarf ve mahsûb olunub fazlası ücretine takâs olunmasına mukâvele ve izin verildiği işbu mahalle şerh verildi.

[63 / BELGE 1]

Bağdasâr Terekesi Defeteridir

Medîne-i Tokat'da Dere mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Bağdasâr veledi Marderus nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Elmas binti Asador'a ve sulbî sagîr oğlu Marderus ve sagîre kızı Maryem ve anası Anna'ya münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l verese bi'l-farîzeti'ş-şer' iye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlikin defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mahalle-i mezbûrede vâki' babaları hâlikin terekesinden bir bâb menzil ile bir kıt'a bâğ ve terekesinden bâ-defter-i kassâm isâbet eden hisse-i irsiyesi		98
Cübbe	1 adet	15
Şalvar		6
Köhne entari	2 adet	3
Gömlük ve don	1'er adet	4
Kalpak	2 adet	1,5
Kuyumcu dükkânında alât		10
Sîm kuşak	1 adet	8,5
Şam'dân ve tabah (?)		3
Kuyumcu sandığı ve hırdavât		15
Yekûn		164

Minhâ'l-ihracât	Guruş
-----------------	-------

Resm-i kismet	4
Kâtibiye	1,5
Çukadâriye	1,5
Eminiye	1
İhzâriye ve kaydiye	1
Yekûn	9

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

155 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	19	45
Hisse-i ibn	83	22
Hisse-i bint	36	71
Hisse-i ümm	25	80
Bâki		2

[63 / BELGE 2]

Râbia'nın Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar –ı müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Râbi'a binti Hâfız Mehemed nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Es-Seyyid Ahmed bin Mustafa ile sadriyye-i sagîre kızı Şerîfe'ye ve vâlidesi Rukiye'ye ve li-ebeveyn er karındaşı Es-Seyyîd Mustafa'ya münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
İslâmbol zer mahbûb nısfîyesi	5 adet	12,5

Mısır zer-i mahbûb nisfiyesi	20 adet	40
Altun kolbağı	1 adet	48
Yapma altun	2 adet	8
Döşek	1 adet	1,5

(s.64)

Def'a döşek	1 adet	4
Yorgan	1 adet	5
Köhne kilim	2 adet	6
Def'a yorgan	1 adet	4
Yasdık	4 adet	8
Bez parçaları		1,5
Çiçekli entari	1 adet	5
Hamam takımı		6
Kettân gömlek	2 adet	5
Köhne kürk ma`a kürk yüzü	1 adet	9
Seccâde	1 adet	2
Köhne gömlek	4 adet	2
Don	3 adet	2
Çevre	2 adet	5
Mücessem yemeni değirmi	2 adet	3
İşleme peşkir	2 adet	3
Köhne kürk entari	1'er adet	6
Haleb kuşağı	2 adet	5
Boğca gömlek	1'er adet	2
Çarşab	2	5
Bez ve alaca parçaları		2
Takye ve bez parçaları		3
Fes	1 adet	3
Altun oluk entari	1 adet	17
Servi sandık	1 adet	13

Köhne mest papuç		0,5
Hırdavât		2
Evânî-i nühâsiye	17 kıyye	28
Def'a çevre	1	3
Nakd	1 adet	1
Der zimmet-i zevc-i mezbûr bâ-karârihi		40
Mehr-i mü'eccel li'z-zevci'l-mezbûre bâ-karârihi		50
Yekûn		364

Minhâ'l ihrâcât		Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrun techîz ve tekfînine masraf		28
Resm-i kısmet		10
Kâtibiye		3
Çukadâriye		3
Eminiye ve hüddâmiye		2
İhzariye ve kalemiye ve kaydiye		2
Sûk-ı sultânide bey'olunan eşyaya dellâliye ve kira-yı dükkân ve hammâliye		5
Yekûn		64

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

300 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	75	
Hisse-i bint	150	
Hisse-i ümm	50	
Hisse-i ahi li-ebeveyn	25	

[64 / BELGE 1]

Ale'l-Hisâb Defteridir.

Hırfet-i Der Nefs-i Şehr-i Tokat

Hırfet	Fiyat (Guruş)	Hırfet	Fiyat (Guruş)
Attârân	255	Berberân Kassabân	35-200
Penbeciyân	265	Kirişciyân	20
Boyacıyân	250	Temurciyân	200
Sarracân	35	Setenciyân	250
Etmekciyân ve çörekciyân ve kebâbcı ve baklacı	550	Arpacıyân	80
Muytâbân	90	Kundâkciyân ve kılıççı	40
Kuyumcuyân	200	Naccarân ve kerâsteci	30
Semerci ve keçeci ve palâncı	320	Na'lbândân	80
Mizân ve puşûci ve peştemalcı	1520	Duhâncı ve çubukcu	70
Urgancıyân	50	Gönciyân	40
Hurdacıyân	20	Kazgancıyân kalaycı ve hurdacı	1000
Basmacıyân	750	Şıracıyân	100
Haffâfân ve dikici	210	Kiremidcî ve çömleki	150
Debbâğân	50	Kireçciyân	20
Bakkâlân ve manav	560	Tarakçıyan ve çıkırıkçı	20
Kadayıfçı ve şerbetçi	20	Taşçıyân	140
Cullâhân	700	Hallâcân	200
Kassârân	300	Kazâz ve iplikçi	480
Derziyân	200	Yekûn : 9535 guruş	
Kavukcu ve takyeci	20		
Elvânciyân	100		
Bedestân ve bazârân ve koltukcu	600		

(s. 65)Kürkcü ve kalpakçı	180		
Na'ıçeci	15		
Eskiciyân	40		

Hanât

Hân-ı Paşa	200	Hân-ı Taş	450
Hân-ı Voyvoda Ağa	450	Hân-ı Ballı-zâde	100
Hân-ı Yağcı-zâde	250	Hân-ı Sulu	450
Hân-ı Sünnetci-zâde	420	Hân-ı Maldâr	40
Yekûn : 2360 guruş			

Mîn haysü'l-mecmu'	11895
--------------------	-------

Bâlâda mastûr ehl-i hiref ve hânât ahâlileri inhâ olunur ki iş bu bin iki yüz on üç senesine mahsûben hâlâ Sivas vâlisi devletlü Es-Seyyid Ahmed Paşa hazretlerine verilecek imdâd-ı hazeriyenin taksit-i evveli iki bin guruş ve vezîr-i müşârü'l-ileyhin ikrâmiyyesine zamm bin guruş ve mübâşireyesine verilen yüz guruş ve vezîr-i müşârü'l-ileyhin teftiş için delibaşıya an-nakd verilen bin üç yüz guruş ve yine delibaşıya bir re's at ve bogça bahâsı iki yüz elli guruş ve delibaşının dört günlük ta'yinât masrafı için verilen beş yüz kırk sekiz guruş vezîr-i müşârü'l-ileyhin tüfenkci başına bir re's at bahâsı ve ta'yinâtı için verilen dört yüz guruş teftiş için gelen deli bölük başısına verilen konak masrafı yetmiş guruş deve isti'câli için gelen vezir çukadârına ve Sivas vâlisinden gelen mübâşire verilen hizmet iki yüz altmış guruş def'a deve isti'câline gelen Za'îm Ağa ile sakallı ağasına verilen yüz elli guruş def'a Za'îm Ağa'ya konak masrafı ve hizmet üç yüz elli guruş ve deve mübâşirine konak masrafı dört yüz seksen guruş def'a deve isti'câli için gelen tatarı yirmi iki guruş def'a deve isti'câli için iki

def'a gelen çukadârlara verilen altmış guruş def'a deve isti'câli için Sivas vâlisi çukadârına elli guruş ve nühâs nakli için emr getüren vezîr çukadârlarına verilen beş yüz guruş aded-i ağnâm için gelen ağaya verilen konak mesârifi iki yüz dört guruş ve Receb Beğ'in ademine verilen hizmet iki yüz guruş vezîr-i müşârü'l-ileyhin mübâşiri delibaşıya verilen hizmet iki yüz guruş gönüllüler ağasına verilen hizmet yüz guruş ta'yîn için gelen çavuşa ve delîlâna verilen yüz guruş ikrâmiyye için gelen çavuş elli guruş menzilci El- Hac Hâfız Ağa'ya menzil imdâdiyyesi için verilen iki bin guruş bundan akdem tevzî' olunan salyânenin harc-ı defterinden ehl-i hıref beyninde bâki beş yüz guruş Tozanlı nâhiyesinin â'yânlarına hil'at bahâ ve konak masrafları yüz yetmiş sekiz guruş ve Sivas'a i'lâm götürülen ademe otuz beş guruş ve harc-ı defter beş yüz guruş mürûr ve ubûr eden hazînelere cebeli ve bekci ücretleri yetmiş guruş masârif-i müteferrika doksan sekiz guruş ve pasban başıya yirmi guruş eminiye ve hüddâmiye elli guruş yâfte ve defter ücretleri elli guruş kaydiyye ve muhızırâna on guruş ki cem'ân on bir bin sekiz yüz doksan beş guruşu cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ehl-i hıref ve hânâtın şenlik ve tahammülerine göre tevzî' ve taksîm olundukda her bir hıref ve hânâtın tahtlarında terkîm ve ale'l hisâb olmak üzere isâbet etmiş meblağ-ı mezbûru beyninizde acâleten sâlyâne ve cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm eyleyesiz. Hurrîre fi'l-yevmi'r- râbi' ve'l-işrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[66 / BELGE 1]

Ayşe'nin Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat kal'ası sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Ayşe binti El-Hâc Hüseyin'in verâseti zevc-i metrûku Mehemed bin Es-Seyyid Halîl Ağa ile sadriye-i sagîre kızı Zübeyde'ye ve babası mezbûr El-Hâc Hüseyin bin Osman'a ve

vâlidesi Rabia binti Mehemmed'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verse-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Altun bilezik	32 Miskal	155
Yelpâze küpe	Çift	20
Sîm kutu ve sürmedân ve sîm kuşak		6
Sîm kuşak		3
Gülâbdân	2 miskâl	2
Penbe entari		60
Kakum kürk		50
Şalvar		5
İşleme çarşab		23
Gömlük		5
İpek nedre	1 adet	8
Şalvar	2 adet	12
Boğca		18
Şerbetî		10
Libâde		10
Çevre		10
Çiçekli entari		20
Sofra bezi ve peşkir		20
Uçkûr	3 adet	3
El peşkiri	14 adet	32
Baş yemenisi	7 adet	10
Ayak donu		3

Hamam rahtı		35
Keşân boğça		10
Döşeme	1 adet	3
Köhne kürk ve entari ve cübbe		10
Pabuc		1
İplik		1
Kutnî döşek		
Yorgan		22
Kutnî yasdık	3 adet	18
Fincan ma'a zarf		15
Kilim	1 adet	12
İpek nerde	1 adet	8
Çizme		8
İşleme çarşab		20
Peşkir		5
Uçkur	2 adet	2
Don	1 adet	4
Müsta'mel şalvar		2
Müsta'mel entari		1
İpekli gömlek	2 adet	6
Def'a don		5
Kârgâh		5
Nakd akçe		4
Armudye		10
Yüzük		15
Tensuh		5
Zülüflük		45
Küpe		20
Sîm kuşak		25
Mehr-i mü'eccel der zimmet-i zevci'l-mezbûr		150
Yekûn		972

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Techîz ve tekfîn	90
Resm-i kısmet	24
Kâtibiye	8
Çukadâriye	8
Eminiye ve hüddâmiye	5
İhzâriye ve kaydiye	5
Yekûn	140

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

832 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	192	
Hisse-i ibn	128	
Hisse-i bint	384	
Hisse-i ümm	128	

[66 / BELGE 2]

El-Mu'î Efendi'nin Hakkında Olan Emir

Kıdvetü'n nüvvâbü'l-müteşerri'în Tokat kazâsı nâ'ibi Mevlânâ [boş] zîde ilmuhu tevzî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Es-Seyyîd Abdurrahim ve Es-Seyyîd Mustafa zîde şerefhümâ Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bunların li-ebb kız karındaşları Tokat sâkinelerinden Naime nâm hatûn iki yüz on senesinde müteveffiyeye oldukda babası Es-Seyyîd Nurullah'dan müntakıl altı bin dokuz yüz doksan bir guruş yetmiş iki akçe nukûd ile sekiz bin dokuz guruşluk cihâz-ı emvâl ve eşya ve incüyü bi'l-irs-ı şer' bunlar ile mezbûrenin vâlidesine münhasır olduğu ve Memâlik-i Mahrûsemde nefy-i mülk da'vâsı bâ-fermân-ı âlî memnû iken verâsetde alakası olmayan mezbûrenin dâ'isî yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden şehir kethüdâsı-

zâde El-Mu'î Mehemed Efendi demekle meşhûr kimesne hileye sülûk birle nefy-i mülk eyledi deyu zikr olunan nukûd ve eşyâyı fuzûlî ve tagallüben zabt ve bu cihetle gadr-i külli (s. 67) eylediğin bildirüb âhar husûsa me'mûr-ı mübâşir ma'rifetiyle şer' ile görölüb mezbûrun hahilaf-ı şer'-i şerîf fuzûli zabt eylediği ol mikdar gurusluk nukûd ve eşya ve incüden hisseleri kendülere alıverililüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin âhar husûsa memûr sadr-ı azam makremecibaşısı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Ali zîde kadruhu mübâşeretiyle mahallinde şer' ile görölüb ihkâk-ı hakk ve keyfiyet i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki [boş] hükm-i şerîfimle vusul buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahî sen ki mevlânâ-yı mumâ-ileyhsin husûs-ı âhara me'mûr mübâşir-i mümâ-ileyh ma'rifetiyle merkûm Mehemed'i huzûr-ı şer'e ihzâr ve bunlar ile terâfi'-i şer' ve mukaddemâ bir def'a şer'le görölüb fasl olunmayan husûsların tamam-ı hall ve adl üzere mukayyed olub göresin i'lâm olunduğı üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle amel idüb dahi ber-vech-i meşrûh merkûm Mehemed'in hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ve tegallüben zabt eylediği ol mikdar gurusluk nukûd-ı emvâl ve eşyâdan hisse-i ırsîyelerin ba'de's-sübût hükm edüb merkûmân Abdurrahim ve Es-Seyyîd Mustafa'ya alıverüb bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlfet itdirmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk ve keyfiyyetin Dersa'âdet'ime i'lâm eyleyüb mazmûn-ı itâat-makrûniyle a'mil olub hilâfından gayet hazer ü mücânebet eyleyesin şöyle bilesin a'lâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâhir min şehri Zilhicce li-sene isna aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcibince sadr-ı âlî mektubu dahi sâdır olmuşdur.

Kostantiniyye el-Mahrûse.

[67 / BELGE 1]

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'în Tokat kazâsı nâ'ibi Mevlânâ [boş] zîde ilmuhu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Tokat voyvodası zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn ma'lûm ola ki Tokat nevâhisinden Tozanlu nâhiyesinde vâki' Ortaköyü nâm karye sâkinlerinden Bıyıkoglu Memiş Beşe ibni Mustafa nâm kimesne bundan akdemce Asitâne-i Sa'âdet'imden sılasına gider iken Kartal'a karîb mahalde refiklerinden Eğinli Karabet veledi Agob nâm zimmînin yedinden hatâen piştov boşanub merkûm Memiş'e isâbet birle mecrûhen vefât itmiş idüğü ve rüfekâ'sından ve karye-i merkûma sükkânından Topal Serdaroglu Es-Seyyîd Hasan nâm kimesne müteveffâ-yı merkûm Memiş benim karındaşımdır deyü hilaf-i vâki' Kartal mahkemsinde yine karye-i merkûme sâkinlerinden ve rüfekâlarından Cocok-oğlu Es-Seyyîd Mustafa bin Osman ve Gonüc-oğlu Es-Seyyîd Hasan bin Mehemmed nâm kimesneler tam'a-i tab'iyet ve vak'anın hilâfını şehâdete cür'et birle mesfûr Agop zimmî yedinden maktûl mezbûrun demm-i diyeti için beş yüz guruş merkûm Topal Serdar-oğlu Mustafa ahz u sulh olub ve vilâyetleri cânibine azimet ve el-yevm Tokat'da sâkin oldukları bâ-takrîr inhâ olunmağla maktul-i merkûmun karındaşım deyü da'vâ iden merkûm ile husûs-ı mezbûre şehâdet iden merkûman ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Dersa'âdetim'e ihzâr olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ ve voyvoda-yı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh maktûl-ı merkûmun karındaşım deyü da'vâ iden merkûm ile husûs-ı mezbûre şehâdet iden mezbûrân ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Dersa'âdet'ime irsâl ve ihzârları emrine ihtimâm ve dikkat ve iğmâz ve tesâmühden ve avk ve te'hîrlerini mûcib olur halât-ı sunûhunu tecvîzden be-gâyet hazer ü mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki [boş] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı ita'at makrûnuyle amel ü hareket ve hilâfından

hazer ü mücânebet eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâili min şehri Muharremi'l-haram li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse

[68 / BELGE 1]

Fatıma'nın Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Fatma binti İsmail nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Hasan bin Mehemed ile li-ebeveyn kız karındaşı oğulları İsmail ve Mehemed'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrenin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i atî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdis aşer min şehri Saferü'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Nısf-ı menzil der mahalle-i mezbûr		200
Döşek	2 adet	10,5
Yorgan	3 adet	12
Yasdık	4 adet	5
Mitil	2 adet	2
Keçe	1 adet	2
Kilim	1 adet	2
Cecim	2 adet	1
Çuval	5 adet	2
Heğbe	2 adet	1
Şalvar	1 adet	0,5
Seccâde	1 adet	0,5
Köhne entari	1 adet	1
Hamam takımı		2
Bezlibâde		0,5

Çarşab	2 adet	5
Beyaz örtü	3 adet	0,5
Köhne boğça	1 adet	0,5
Uçkur	1 adet	0,5
Kettân gömlek	5 adet	10
Sandık		1
Döşek yüzü	1	1,5
Çizme	1 çift	0,5
İplik	3 kıyye	12
Evâni-i nühâsiyye ber vech-i tahmin	40 kıyye	50
Hırdavât-ı menzil		30
Mehr-i mü'eccel der zimmet-i zevcü'l-mezbûr		12,5
Yekûn		366

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	20,5
Resm-i kısmet	4,5
Kâtibiyye	3
Çukadâriyye	3
Emîn-i beytü'l-mâle hizmet	3
İhzâriye ve kaydiyye	1
Yekûn	36

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

330 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Hisse-i zevce	165
Hisse-i uht li-ebeveyn	165

[68 / BELGE 2]

Serdârlık Mektubudur.

Şeri'at-şî'âr Tokat ma'a Turhal kadısı efendi zîde fazluhu bade's-selâm inhâ

olunur ki taht-ı hükümetinizde serdâr olan ref‘ olunub yerine üslûb-ı sâbık üzere kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân otuz altı bölüğüün hasekilerinden Es-Seyyîd Halîl Ağa zîde kadruhu serdâr nasb u ta’yîn olunmağın iş bu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ’allahu te‘âlâ vusûlunde gerekdir ki merkûm kazâmız Gürün serdârlığı umûrunla kıyâm ve öteden berü olageldüğü vech üzere zabt u rabtı husûsunda i‘ânet ve ihtimâm eylesesiz ve sen ki serdâr-ı merkûmsun kazâ-i mezkûrun serdârlığı sana tefvîz olunmağla gerekdir ki kâide-i kıyâm ve kanûn üzere zabt u rabt-ı neferât ve def‘u ref‘-i haşerâtıyla tanzim-i bilâd ve irâde-i hâl ibâde-i bezl iktidar eylesesin ve kazâ-i mezkûrede mukîm ve misafir yeniçerileri ve cebeci ve tobcu ve tob arabacısı ve gılmân-ı acemi ve kul oğulları bi’l-cümlesini üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re’yinden haric vaz’ u hareketde bulunmayub dâima itâ‘at ve inkiyâd üzere olalar sen dahi cümle umûrını ahkâm-ı şer‘-i şerîf ve kanun-ı kıyâm ve emr-i münîfe tatbîk ve tavâ’if-i merkûmûndan bilâ-vâris-i ma‘rûf fevt olanların metrûkâtlarının mâ‘rifet-i şer‘le zabt ve sûk-ı sultânide fûrûht ve hâsıl olan nukûdını cânib-i beytü’l-mâl için defter-i müfredâtıyla ocak tarafına götürmeğe mübâderet ve beher hâl sükkân-ı vilâyetin emn ü râhtlarına bâ‘is-i hizmet-i müstahsene-i mebrûre vücûda getürmeğe mecd ü sâ‘i olub mûcib-i mektubla â‘mil olasız. Tahrîren fi evâsıtı şehr-i Saferü’l-hayr li-sene selase aşer ve mi’eteyn ve elf.

[68 / BELGE 3]

Es-Seyyîd Abdurrahman Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat’da Semerkand mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyîd Abdurrahman bin Mehemmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Saliha binti Mustafa ile sulbîyye-i sagîre kızı Şerîfe’ye ve li-ebeveyn er karındaşları es-Seyyîd Ahmed ve Ali ve Abdullah’a ve li-ebeveyn kız karındaşı Ayşe’ye

münhasır olduğu şer‘ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma‘rifet-i şer‘ tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farîzeti‘ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi‘l-yevmi‘ s-sâdis aşer min şehri Saferî‘l-hayr li-sene selase aşer ve mi‘eteyn ve elf.

(s. 69)

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Mushaf-ı Şerîf	1 cild	
Mutsa‘mel kabud	1 yaka	30
Def‘a müsta‘mel kabud	1 yaka	40
Göz biniş	1 yaka	15
Müsta‘mel çuka şalvar	1	8
Müsta‘mel çuka cübbe	1 yaka	10
Müsta‘mel çuka şalvar	1 adet	8
Köhne çuka çakşur	1 adet	5
Kırmızı ve alaca entarî	2 adet	20
Köhne kuşak	1 adet	1
Dülbend örtüsü	1 adet	1,5
Kılıç kabza	1 adet	10
Piştov	1 adet	15
Köhne kürk	2 adet	5
Köhne destâr	3 adet	3
Kavuk ve fes		1,5
Çit seccâde	2 adet	3
Kaliçe ve çit seccâde	2 adet	4,5
Çuka seccâde	1 adet	7
Keçe		1
Hurc heğbesi	1 adet	3 ?
Abâ yağmurluk	1 adet	2
Evânî-i nühâsiyye	20 kıyye	30
Köhne eğer		2

Alaca sagır entari		4
Der zimmet-i Bireblî Abdurrahman Ağa-oğlu Mehemmed Beşe bâ-temessük		60
Etmekci Balakcı-oğlu Seyyîd Osman bâ-temessük		100
Der zimmet-i Kürt köylü Mustafa Alemdâr bâ- temessük		372
Der zimmet-i Arpacı Deli Osman bâ-temessük		62
Der zimmet-i Gülütlü Emir-oğlu Salih bâ-temessük		40
Der zimmet-i Ca'fer-oğlu Ömer Beşe bâ-temessük		29
Der zimmet-i Bezâz İbrahim Ağa bâ-temessük		62
Yekûn		971,5

Minhâ'l-ihracât		Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf		53,5
Resm-i kısmet		24
Kâtibiyye		6
Çukadâriyye		6
Eminiyye ve hüddâmiye		5
İhzâriye ve kalemiye ve kaydiyye		4
Mehr-i mü'eccel-i müsbit li'z-zevceti'l-mezbûre Saliha		150
Bi şehâdet-i İbrahim Ağa Es-Seyyîd el-Hâc Ali Ağa gıbbü't-tahlîf		
Yekûn		248,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

723 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	90	45
Hisse-i bint	361	60
Hisse-i ahi li-ebeveyn	77	54
Hisse-i ahi li-ebeveyn	77	54

Hisse-i ahi li-ebeveyn	77	54
Hisse-i uht li-ebeveyn	38	87
Meblağ-ı bâkî		6

[69 / BELGE 1]

Başlık¹²

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem müdebbirü'l-umûru'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yis-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunufihi avâtufü'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Sivas vâlisi Süleyman Paşa-zâde vezîrim Seyyîd Ahmed Paşa edâm'allahu te'alâ iclâlehü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak mâ'lûm ola ki sen vüzerâ-yı i'zâmımın yarâr ve nâmdâri ve vükelâ-yı fihâmımın umûr-dîde ve kârgûzar ve hamiyet-şi'ârî olub her vechle mahall ü müstehak ve şâyetse-i â'tifet oldıgın ecilden zikr olunan Sivas eyâleti bundan akdem sana tevcîh ve üzerinde olmağla hakkında mezîd i'nâyet-i aliyye-i şahâne ve mezîd re'fet-i seniyye-i şahânem zuhûra getirülüb işbu bin iki yüz on iki senesi Şevvâlü'l-mükerrereminin dördüncü gününde şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcibince a'vâtıf-ı aliyye-i mülükâne ve avârık-ı behiyye-i hüsrevânemden eyâlet-i mezbûr yine sana ibkâ ve mukarrer kılınmağla kemâkân mutasarrıf olmağla emrim olmuşdur buyurdum ki hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim ve ibkâ ve mukarrer kılındığı üzere zikr olunan Sivas eyâletinde kemâkân sen mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memleket ve hamiyet-i (s. 70) ve siyânet-i kul ve ra'iyet bâbında vesâ'ir fermânım olan hıdemât-ı aliyyemin edâ ve temşiyet ve tekmîlde bezl iktidâr ve sa'î bîşümâr eyleyüb min bâ'd fukarâ-yı ra'iyet ve sükkân-ı vilâyet ve fettân-ı memleket bir vechle

¹² Silik olduğu için okunamadı.

zülüm ve te'addî ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olasın şöyle bilesin a'lâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Şevvâli'l-mükerrerem li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. El-mahrûse Kostantiniyye.

Mûcibince buyuruldu dahi sâdır olmuştur.

[70 / BELGE 1]

Es-Seyyîd Süleyman Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Çehkânlu mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyîd Süleyman bin Süleyman nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Âlime binti Ali ile sulbî kebîr oğlu Mustafa ve kebîre kızı Şerîfe'ye ve sagîre kızları Fatıma ve Mâide ve Ümmügülsüm'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şe r'iyye tevzî ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbî' aşer min şehri Saferü'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	2 bâb oda	150
Menzil ittisâlinde hadîka		150
Menzil ittisâlinde bâğ		50
Döşek	2 adet	10
Mitil yorgan	2 adet	4
Def'a yorgan	1 adet	4
Şilte döşek	3 adet	6
Yasdık	5 adet	12
Köhne kilim	1 adet	2
Köhne libâs		5
Evânî-i nühâsiyye	6 kıyye	10
Hırdavât		2

Manâv dükkânı gediği		5
Yekûn		410

Minhâl-ı ihrâcât		Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf		16
Resm-i kısmet		10
Kâtibiyye		4
Çukadâriyye		4
Eminiyye ve hüddâmiyye		2
İhzâriyye ve kalemiye ve kaydiye		2
Mehr-i mü'eccel müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre Âlime		35
Bi şehâdet-i Es-Seyyîd Osman bin Nebi ve Ömer bin Ali gıbbü't tahlîf		
Yekûn		73

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

337 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	42	15
Hisse-i ibn	98	34
Hisse-i bint	49	17
Hisse-i bint	49	17
Hisse-i bint	49	17
Hisse-i bint	49	17

[70 / BELGE 2]

Hüseyin Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat kazâsına muzafa Komanat nâhiyesine tâbi' Bayram karyesi ahâlilerinden iken bundan akdem vefât iden Hüseyin bin Ahmed nâm müteveffânın verâseti sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Hüseyin ve Veliyüddin ve sulbîyye-i kebîre

kızları Fatma ve Rabi'a ve Saliha'ya münhasıra oldukdan sonra verese-i mezbûrun talebi ve mâ'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan tereke-i metevvâ-yı mezbûrun eşya ve mevâşileri defteridir ki ber vech-i atî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Saferü'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Evânî-i nühâsiyye	18 kıyye	22,5
Karye-i mezbûrede ufak davar (beher aded 4 guruş)	60 aded	240
Genç davar	30 aded	45 guruş 1,5 para
Camuş öküzü	1 çift	110
Karasığır öküzü	1 çift	30
Tosun	1 çift	20
Kara sığır ineği	2	40
Düğe	4 aded	52
Katır	1 re's	100
Merkeb	1 re's	20
Tüfeng	1	12
Keçe	2	10
Kilim	1	4
Def'a kilim	1	6
Köhne çuval	3	1
Camuş arabası	1	15
Karyede evânî-i nühâsiyye	13 kıyye	15,5
Karye-i mezbûrede dâm ve harman yeri		40
Yekûn		902,5

(s. 71)

Minhâl-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	22,5

Çukadâriyye	8
Kâtibiyye	8
İhzâriyye ve kaydiye	3
Hüddâmiye ve Emîniye	4
Tüfenkciye hizmet	4
Yekûn	49,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

853 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i ibni Mustafa	189	66
Hisse-i ibni Hüseyin	189	66
Hisse-i ibni Veli	189	66
Hisse-i binti Fatma	94,5	33
Hisse-i binti Râbi'a	94,5	33
Hisse-i binti Saliha	94,5	33

Ba'dehu mezbûr Mustafa dahi fevt olub verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Ayşe binti Mehmed'e ve Fatma binti Abdullah ile sulbî kebîr oğlu Osman ve sagîr oğulları Eyyüb ve Hüseyin ve Abdulkadir'e ve sulbîyye-i sagîre kızları Şerîfe ve Râziye ve Abide'ye ve haml-ı mevkûfe münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûr Mustafa'nın hissesidir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi't-tarîhi'l-mezbûr.

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i müteveffâ-yı Mustafa	189	66
Hisse-i zevce	11	71,5
Hisse-i zevce	11	71,5

Hisse-i ibn	25	62
Hisse-i ibn	25	62
Hisse-i ibn	25	62
Hisse-i ibn	25	62
Hisse-i bint	12,5	31
Hisse-i bint	12,5	31
Hisse-i bint	12,5	31
Hisse-i haml-ı mevkûf	25	62

[71 / BELGE 1]

Ali Karakollukcu Terekesi

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Ali bin Mehemed nâm müteveffânın veraseti zevce-i metrûkesi Hadice binti Ahmed ile sulbî kebîr oğlu Emin ve sagîr oğlu Mehemed'e ve sulbîye-i sagîre kızı Ayşe'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âfî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre		300
Döşek	2	8
Yorgan	5	15
Def'a döşek ma'a publa	1'er	3
Yasdık	6	15
Kilim	2	20
Çuka biniş ma'a cübbe	1'er	25
Sagîr entari	2	10

Müsta'mel şalvar ma'a entari	1'er	10
Hançer	1	5
Fes ma'a sarık ve kalpak	1'er	7
Don ve gömlek	1'er	1
Kılıç	2 kabza	12
Alaca	1 tob	10
Mak'ad parçası	1	2
Peşkir	1	2
Kise kemer	1	1
Perde	1	1
Hınta	0,5 keyl	10
Evânî-i nühâsiyye	33 kıyye	45
Camuş gönü	7	70
Pirinç	32 kıyye	10,5
Üzüm	52 kıyye	9
Asel	3 kıyye	2
Ceneviz kağıdı	1 tob	4
Kara sabun	33 kıyye	34,5
Nâlpâre	5	1
İksir		9
Keser ma'a kelbetün		1
Balmumu	13 kıyye	26
Bamya		1
Kınâb		1,5
Duhan	3 batman	10
Çuval	5 çift	1
Çuval	1 çift	20
Hinnâ	16 batman	40
Kerâste ma'a kerbic		12
Merkeb	1 re's	20
Hırdavât		5

Bâ-defter-i zimemât		306,5
Bakkal dükkanı gediği		50
Yekûn		1140

Minhâ'l-ihracât		Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf		24
Resm-i kısmet		28
Kâtibiyye		6
Çukadâriyye		6
Eminiyye ve hüddâmiyye		5
İhzâriyye ve kaydiye ve kalemiyye		4
Mehr-i mü'eccel müsbite		75
Yekûn		148

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

991 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	124	
Hisse-i ibn	347	24
Hisse-i ibn	347	24
Hisse-i bint	173	72

[72 / BELGE 1]

Kazâ-yı Tokat ma'a'n-nevâhi taksit-i hazeriye:

1101 Guruş 3,5 Meblağ

İş bu bin iki yüz on üç senesine mahsûben bâ-emr-i âlî eyâlet-i Sivas'dan vülât-ı i'zâm hazerâtına ta'yîn ve tenfîz buyurulan imdâd-ı hazeriyenin taksît-i evvelinden sicil-i mahfûzda mukayyed olduğu vech üzere kuzzât-ı mezbûre isâbet iden yalnız bin yüz bir

guruş üç buçuk akçedir. Fî 17 S. sene 1213.

Mâl-ı hazariye-i taksît-i evvel ez-kazâ-i Tokat

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Asl-ı mâl-ı hazariye bâ-pusula-i şer'îyye	1101 Guruş
Harc-ı bâb	0200 Guruş
Sarrafiye	0080 Guruş
Kâtibiye	0080 Guruş
İsticâliye	0080 Guruş
Hizmet-i mübâşiriye	0500 Guruş
Yekûn	2041 Guruş

Vech-i meşrûh üzere mâl-ı hazariye-i mezkûru yerlü yerinden serî'ân tahsîl ve kabzına me'mûra edâ vü teslîme mübâderet eyleyesiz. Fî 19 S. sene 1213 .

[72 / BELGE 2]

Mefâhirü'l kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdenü'l-fazâ'il ve'l-keâm eyâlet-i Sivas'da vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân-ı vilâyet zîde kadruhum tevkî'-i ref'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki eyâlet-i mezkûrede vâki' kazâlardan ve vâli için tertîb olunan on beş bin guruş imdâd-ı hazariyye bin iki yüz on üç senesine mehsûben re's -i sene gurre-i Muharrem i'tibâr olunarak senede iki taksit ve beher taksiti vakt ü zamanıyla eyâlet-i mezkûrede vâki' kazâlara ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tevzî' ve taksîm ve yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve hâlâ Sivas vâlisi düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-â'lem vezîrim Seyyîd Ahmed Paşa edâm'allahü te'âlâ iclâlehu tarafından kabzına me'murâ edâ vü teslîm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim isdâr [boş] ve ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mevlânâ vesâ'ir mûmâi-leyhimsiz eyâlet-i mezkûreden vâli için tertîb ve ta'yîn kılınan mârû'z-zikr on beş bin guruş imdâd-ı hazariyyeyi bin iki yüz on üç

senesine mahsûben re's-i sene gurre-i Muharrem'e i'tibâr olunarak senede iki taksit ve beher taksiti vakt ü zamanıyla ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle eyâlet-i mezkûre dahilinde kâ'in kazâlar ahâlilerine tevzî' ve taksîm ve yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve vezîr-i müşârü'l-ileyh tarafından kabzına me'mûra edâ vü teslîm ittirmeğe ihtimâm ve dikkat ve avk u te'hîrden ve ihmal ve müsamahadan ve kazâlara kesret üzere mübâşir irsâliyle ahâlî ve fukâraya îsâl-i zûlm ve te'addiden ve mikdâr-ı mu'ayyeneden ziyâde bir akçe ve mükerrer tevzî' ve tahsîlinden ve ücret-i mübâşireye mutâlebesinden gâyetü'l-gâye hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makruniyle a'mel ve hareket ve hilafından ittika ve mübâ'edet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren evâ'il-i şehri Muharremü'l-harâm sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Mûcibince buyurıldı dahî sâdır olmuştur.

Kostantiniyye el-Mahrûse.

[72 / BELGE 3]

Ali bin İbrahim Terekesi

Medîne-i Tokat'da Keçeciler mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Ali bin İbrahim nâm müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Rukiye binti Nebî ile sulbî kebîr oğulları Halîl ve İbrahim ve sulbîyye-i kebîre kızları Şerîfe ve Emine'ye münhasır olduğu şer'an zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizeti'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i atî zikr olunur. Hurrîre fî evâhiri min şehri Saferi'l-hayr sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
----------	--------	---------------

Menzil der mahalle-i mezbûr		300
Döşek	2 adet	10
Yasdık		15
Yorgan	3 adet	11
Köhne kilim	3 adet	5
Köhne biniş		4
Köhne şalvar		1
Kavuk ma'a sarık		1
Evânî-i Nühâsiyye	20 kıyye	20
Hırdavât-ı menzil		3
Yekûn		370

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	25
Resm-i kısmet	10
Kâtibiyye	3
Çukadâriyye	3
Eminiyye ve hüddâmiyye	2
İhzâriyye ve kaydiyye	2
Mehr-i mü'eccel-i müsbite bâ-karari'l verese	25
Yekûn	70

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	27	60
Hisse-i ibn	90	100
Hisse-i ibn	90	100
Hisse-i bint	45	50
Hisse-i bint	45	50

[73 / BELGE 1]

Zâhide Hatun Vakfiyesi

Elhamdülillahi Rabbi'l â'lemîn ve's-sahbihi ecma'yin emmâ ba'd işbu vesîka-i enîkanın tahrîr ve tastîrine bâ'is ve bâdî medîne-i Tokat'da Mihmâdhâcib-i Müslim mahallesi sâkinelerinden sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Zâhide binti Zeyne'l-abidin nâm hâtun tarafından vakf-ı âtîü'l-beyânı ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi-şahsiha ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Es-Seyyîd El-Hâc Ömer Efendi ibni Mustafa ve Es-Seyyîd Mehemed Ağa ibni Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Es-Seyyîd Osman Efendi ibni Mehemed Efendi nâm kimesne meclis-i şer'at-ı garrâ ve mahfil-i tarîkat-ı zehrâda vakf-ı âtîü'l-beyân li-ecli't-teslîm ve tescîl mütevellî nasb u ta'yîn eylediği Es-Seyyîd Abdurrahman ibni Mehemed Beşe mahzarında bi'l-vekâleten ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı âtîü'z-zikrin husûlune değin müvekkilem mezbûrenin halâ yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülkî olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdân Mehemed Efendi ve bir tarafdân Zeyne'l-abidin ve bir tarafdân Şerîfe Hatun menzillerine ve bir tarafdân ba'zen Ömer menziline ve bir tarafdân tarik-i âmme müntehî fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve havlıyı müştemil binâ ve arsası mülk bir bâb menziline ve yine medîne-i mezbûre esvâkıdan meyvehâne sükunda vâki' bir tarafdân kalemkâr Seyyîd Mehemed ve bir tarafdân Ayşe Hatun dükkânlarına ve bir tarafdân Abdurrahman Ağa Hânı'na ve bir tarafdân tarîk-i âmme müntehî binâsı mülk ve arsasının senevî sultan vakfına seksan para icâre-i maktu'a olan bir bâb manav dükkânın altı sehim i'tibârıyla beş sehimini cemî'-i tevâbi' ve levâhıkları ve kâffe-i hukûk ve mürâfıklarıyla bâ-izn-i mütevellî-yi vakf-ı mezbûr mâlından ifrâz ve mülkünden mümtâz hasbeten lillahi'l-a'zîm ve taleben li-mürzati'r-rabi'r-rahîm vakf ve habs ve teslîm-i mütevellî-i mezbûr idüb şöyle şart eyledim ki mârû'z-zikr menzil-i

mahdûd-ı mezkûr ile dükkân-ı mezbûre madamki kendi hayatda oldukca vakfiyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf ve ba'de-vefatiha mezbûr Es-Seyyîd Abdurrahman ibni Mehmed Beşe vakfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf olub menzîl-i mahdûd-ı mezkur ile dükkân-ı mezkûrun hâsıl olan icârâtından ba'de'r-rakâbe mahall-i mezbûrede vâki' Genç Mehmed Paşa Cami'-i Şerîfine leyle-i berâtda bir gurusluk şem'-i a'sel iştirâ olunub îkâd oluna ve mezbûr Es-Seyyîd Abdurrahman bin Mehmed Beşe dahî fevt oldukdan sonra evlâd ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin ve karnen ba'de karnin ve neslen ve ba'de neslen keyfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf olalar el-iyâzü billahi te'âlâ ba'de-inkırazi'l-evlâd câmi'-i mezkûrda hatîb olanlar menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile dükkân-ı mezkûru vakfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf olub şurût-ı mezkureyi icrâ eyleye deyu ta'yîn-i şurût ve tebeyyün-i kuyûd ile teslîm-i mütevellî-i mezbûr eyleyüb ol dahi sâ'ir evkâf mütevellileri misüllü vakfiyyet üzere zabt ve tasarruf eyledi didikde vekîl-i mezbûr Osman Efendi vech-i meşrûh üzere cârif olan ikrârını mütevellî-i mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk eyledikden sonra vekîl-i mezbûr Osman Efendi kütüb-i fikhıyye-i mu'teberede tahrîr ve tastîr olunan vech ve vecih-i şer'î üzere bi'l-vekâle istircâ'le istihkâm itmekle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitab tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi tercîhen li-cânibi'l-hayr vakfiyyetini tecvîz iden e'imme-i diniyeden alâ kavli min yerâhi sıhhat ve lüzûm-ı vakf ile hükm ve emr itmeğın vakf-ı mezkûr sahîh ve lâzım oldı min ba'd naks-ı nakzı mahal ve tabdîl ve tağyîrine mecâl mümteni'ü'l-ihhtimaldir femen beddelehu ba'demâ semi'ahu feinnemâ ismuhu allellezîne yübeddilünehu innellahe semi'un alîm ve ecerâ'l-vâkıf alâ hayyi'l-cevâdi'l-kerîm hurrire zalik. Hurrire fî's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyîd Mustafa Efendi müfti-i esbak

Fahri'l-müderrişînü'l-kirâm Es-Seyyîd Ömer Efendi ibni Salih Efendi

Es-Seyyîd Ömer Efendi el-müderriş

Es-Seyyîd Mustafa bin Osman

Mehemmed Beşe ibni Ali Beşe

Hasan Beşe ibni Mehmed Beşe

[73 / BELGE 2]

Nühâsa Mûte'allik İ'lâm

Der-i devlet-i mekine arz da'î kemine budur ki Tobhâne-i Âmire ve Hasköy kârhânelerinde isâğaleri müretteb tobla Cebhâne-i Âmire lâzimesi ve Donanmâ-yı Hümâyûn kalyonlarına kablancak tahtalar için medîne-i Tokat'da sâkin nühâs emîni Hasan Efendi kulları yedinde mevcûd nühâs-ı mîrînin eşedd-i lüzûmu olduğuna binâen bin iki yüz on bir senesinde medîne-i mezbûreden Samsun iskelesine nakl ve tesyîr olunmak bâbında sâdir olan emr-i âlî mübâşir ta'yîn buyurulan sadr-ı âzam çukadârlarından Hasan Ağa ve emîn-i mûmâ-ileyh ma'rifetleriyle iskele-i mezbûre Kavak kazâsı Salûr karyesinden Seyyîd Hasan Alemdâr ve Uzun-oğlu Aziz ve Ahurlu karyesinden Gökçe-oğlu Ali ve Çolak-oğlu Yusuf ve Samsun kazâsı Karamud'dan? Mahmud-oğlu Ali ve Ladik kazâsı Ahmedsarayı'nda Tekye-nişîn oğlu Halîl ve sâ'ir refîkleri arabalarıyla beher kantarı altışar buçuk guruş olmak üzere üç bin seksen beş batman ve üç vukiyye nühâsına sekiz yüz kırk üç kıt'a ve yine Kavak kazâsı Bilalan karyesinden Kabar-oğlu Osman ve Bâlî-oğlu Halîl ve Mustafa ve Hüseyin kethüdâ ve Ladik kazâsı Tonlucuk karyesinden Hasan-oğlu Ali ve Emîr-oğlu Mustafa ve Körük-oğlu ve sâ'ir refîkleri arabalarıyla beş bin yedi yüz yedi batman bir vukiyye ki bin beş yüz altmış kıt'a ve yine Ladik kazâsından Emîr-oğlu Mehmed ve Halîl Ağa'nın oğlu

Ömer ve Kel Ahmed-oğlu İbrahim ve Kavak kazâsı Kayı karyesinden Mü'ezzin-oğlu Ahmed ve Kızıcak-oğlu Mustafa ve sâ'ir refikleri arabalarıyla iki bin beş yüz elli üç batman ki altı yüz doksan beş kıt'a ve yine Kavak kazâsı Örin karyesinden Karabacak-oğlu Molla Mehemed ve Köse-oğlu Mehemed ve Çukuralan'dan Kahraman ve Kethüdâ-oğlu Mustafa ve Duman karyesinden Elli-oğlu Mustafa ve sâ'ir refikleri arabalarıyla beş bin yedi yüz doksan dört batman iki vukıyye ki bin beş yüz seksen üç kıt'a ve yine Kavak kazâsı Beytimur karyesinden (s. 74) Bölükbaşı-oğlu Mehemed ve Ladik kazâsı Ahmedsarayı'ndan Tekye-nişîn oğlu Yahya ve Hançerli-oğlu Mustafa ve Havzaabâd'dan Beşli-oğlu Hasan ve Kuznîk-oğlu Mehemed ve Amasya kazâsı Ezinepâzârı'ndan Avşar karyesinden Nebî-oğlu Ahmed ve sâ'ir refikleri arabalarıyla on bin üç yüz seksen dokuz batman üç vukıyye ki iki bin yedi yüz seksen sekiz kıt'a ve yine Kavak kazâsı Çakallı karyesinden Bekir-oğlu Ali ve Bekir Alemdâr ve Molla Hasan-oğlu Mehemed ve Musa ve Karsık-oğlu Ahmed ve sâ'ir refikleri arabalarıyla beş bin altı yüz altmış iki batman bir vukıyye ki bin dört yüz doksan altı kıt'a ve yine Kavak kazâsı Mahmûdlu karyesinden Hasan Kethüdâ ve Kavak-oğlu İsmail ve Billalân karyesinden Sarı-oğlu Mehemed ve Emîr Hasan-oğlu Mehemed ve sâ'ir refikleri arabalarıyla altı bin yedi yüz seksen dört batman beş vukıyye ki bin sekiz yüz dokuz kıt'a ve yine Kavak kazâsı Dere karyesi sâkinlerinden Kara Hasan-oğlu Ali ve Dede-zâde Ahmed ve Çil Musa-oğlu Hüseyin ve sâ'ir refikleri arabalarıyla iki bin sekiz yüz yirmi üç batman iki vukıyye ki yedi yüz altmış iki kıt'a ve yine Kavak kazâsı Kirişli karyesinden Alemdâr Ahmed ve Nezî-zâde Süleyman ve Topal Ali ve sa'ir refikleri arabalarıyla iki bin dokuz yüz yigirmi beş batman ki yedi yüz altmış sekiz kıt'a ve Muratbeğli karyesinden Haydar-zâde Ömer Ağa Kavaze-oğlu Ahmed ve Molla Velî-zâde Süleyman ve Paşa Ağa ve sâ'ir refikleri arabalarıyla üç bin yüz üç batman iki

vukıyye ki sekiz yüz yigirmi kıt'a ve yine Kavak kazâsı Karaarslan'dan Kantar-zâde Ali ve Kara Mahmud-oğlu Mehemed ve akallı karyesinden Solak-zâde Mehemed Ağa ve Sakallı-zâde Mehemed ve Konaş Ali ve sâ'ir refikleri arabalarıyla beş bin yüz elli dokuz batman üç vukıyye ki bin üç yüz doksan üç kıt'a ve yine Kavak kazâsı sâkinlerinden Mahmudbeğli karyesinden Kasab-zâde Mehemed ve Kuru Ahmed-oğlu Ahmed ve Selim Ağa ve Dere karyesinden Kuru Ahmed-oğlu Ahmed ve Alaçam'dan Koca Mahmud-oğlu Ali ve Şahman-zâde Mehemed ve sâ'ir refikleri arabalarıyla beş bin beş yüz dört batman ki bin beş yüz kıt'a ve yine Kavak kazâsı Çukuralan karyesinden Hakalmaz Osman kethüdâ ve Hacı Hüseyin ve Seyyîd Can-zâde Hasan ve Sarnıç karyesinden Tankâl-zâde Mustafa ve Süleyman-zâde Ahmed ve Kılıç-oğlu Osman ve sâ'ir refikleri arabalarıyla bin iki yüz yetmiş bir batman üç vukıyye ki üç yüz altmış iki kıt'a ve yine Kavak kazâsı ivril karyesinden Molla-oğlu Ahmed ve ulha-zâde Ali ve Cin Ali-zâde Hüseyin ve Kozâlan'dan Toma-zâde Musa ve Akgöz-zâde Osman ve sâ'ir refikleri arabalarıyla iki bin yedi yüz kırk iki batman dört vukıyye ki yedi yüz yetmiş dört kıt'a ve yine Kavak kazâsı Azaklı karyesinden Hacı-oğlu Hüseyin ve Köse-oğlu Ahmed ve Hatîb-zâde Mustafa ve KaraYusuflu karyesinden Ağubostan-oğlu Hasan ve Kulcân-oğlu Ali ve Kula-oğlu İbrahim ve sâ'ir refikleri arabalarıyla üç bin on üç batman beş vukıyye ki sekiz yüz elli iki kıt'a ve yine Kavak kazâsı Beytimur karyesinden Molla Hüseyin ve Osman Ağa ve Nebî-zâde Bekir ve Karaca-zâde Mustafa ve sâ'ir refikleri arabalarıyla bin altı yüz seksen bir batman beş vukıyye ki dört yüz altmış altı kıt'a ve yine Kavak kazâsı Ağcaekse karyesinden Sarı-zâde Mehemed ve Kefâl-oğlu Hüseyin ve Ömer-oğlu Mehemed ve Beğ karyesinden Osman Beşe-zâde Ömer ve Alacalı Halîl ve kazâ-yı mezbûreden Başalan karyesinden Emîr-oğlu Hacı Süleyman ve Arnabud-zâde Mehemed ve Türkmen-zâde İbrahim ve sâ'ir refikleri

arabalarıyla beş bin altmış batman dört vukıyye ki bin dört yüz otuz dokuz kıt'a ve yine Kavak kazâsı Bestar karyesinden Oruç-zâde Hamit ve Halîl-zâde Halîl Beşe ve Topal-oğlu Hasan ve Kayacık karyesinden Hatîb ve Hacı Osman-oğlu Mehmed ve karındaşı-oğlu Ali ve sâ'ir refikleri arabalarıyla bin dokuz yüz elli iki batman iki vukıyye ki beş yüz otuz dört kıt'a ve Amasya kazâsı Ezinebâzârı karyesinden İmam-zâde Molla Hüseyin ve Kara Ahmed-zâde Mustafa ve Kaya-oğlu Ahmed ve Şa'bân-zâde Abdullah ve sâ'ir refikleri arabalarıyla bin doksan iki batman dört vukıyye üç yüz üç kıt'a cem'ân yigirmi bin yedi yüz kırk yedi kıt'a ve yetmiş altı bin üç yüz yedi batman iki vukıyye beher batmanı altışar vukıyye olmak üzere nühâs-ı mîrî mekkârî-i mezbûruna tamamen def' ü teslîm ve ücret-i nakliyelerini emîn-i mûmâ-ileyh Es-Seyyîd Hasan Efendi yedinden kâmilen ahz u kabz eylediklerinden sonra iskele-i mezbûreye ba'is ve tesyîr ve ücret-i nakliye-i mezkûreden emîn-i mûmâ-ileyh yedinde bir akçe ve bir habbe alacağımız kalmadı deyu mekkârî-i mezbûrûnun huzûr-ı şer' de ber-vech-i meşrûh takrîrleri bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i mu'adelet-sâmir arz ve i'lâm olundu bâkî'l-emr hazreti veliyyü'l-emirdir. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[74 / BELGE 1]

Eğîn Sâkinlerinden İmâm Ali Terekesi Defteridir.

An-asl mahmiye-i Eğîn ahâlisinden olub medîne-i Tokat'da vâki' Kâtib Hânî'nda misâfîren sâkin iken bundan akdem vefât eden İmâm Ali nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssa kabzına me'mûr şerâfetlü Mehmed Beğ tarafından emîn-i beytü'l-mâla nasb olunan El-Hâc

Hüseyin talebi ve ma'rifet-i şer'le (s. 75) terekisi tahrîr ve helâki havfıyla sûk-i sultanîde ba'de'l-müzâyede bey' olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Cebe kürk		9,5
Mâ'î entari		1,5
Fes		1,5
Abâ ve şalvar	1'er adet	7,5
Başlık		3
Bez parçaları		1,5
Serhatlu		2
Kuşak		4,5
Kaliçe seccâde		4,5
Kahve takımı		5
Fener	1 adet	2,5
Çizme	1 çift	2,5
Don	2 adet	3
Makrama	3 adet	5
Gömlek		3
Heğbe		1,5
Kılıç	1 kabza	1,5
Yekûn		60

Minhâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	27
Kâtibiye	2
Çukadâriye	2
Emîn-i beytü'l-mâla	2

İhzâriye ve kaydiye	1,5
Yekûn	34,5

Sahhü'l-bâkî	25,5 guruş
Sülüs ihrac	<u>8,5</u>
	17

[75 / BELGE 1]

Hâlâ medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazluhu mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası izzet-karîn Mehemed Beğ ve serdârı ve bi'l-umûm vucûh ve zâbitânı zîde kadruhum inhâ olunur ki bu aralıkda tüccâr tâ'ifesinden Dârendeli bir nefer tâcir Niksar'dan Tokat tarafına gelür iken Tokat nevâhisinden Komanat nâhiyesinde vâki' Kâfir Almusu karyesinin önünde kâ'in Dönekse boğazından taşra mahalde katl olunub üzerinde nakd akçe vesâ'ir emvâl ve eşyâsı nehb u gâret olunduğu sahîhen tarafımıza ihbâr olunmağla bu makûle madde-i katlîn teftîş ve taharrîsi ve kâtillerin hârice ihrâçları derece-i vücûbda olmağın imdi sizler ki muhâtabîn-i mûmâ-ileyhimsiz ma'rifet-i şer' ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve cümle ma'rifetiyle nâhiye-i mezkûrede kâ'in bi'l-cümle kurâ ihtiyâr ve ahâlilerini medîne-i Tokat'a götürüb husûs-ı mezkûr kendülerden su'âl ve tecessüs ve kâtilleri alâ eyyi hâl hârice ihrâc ve nehb ü gâret eyledikleri emvâl ile mübâşirine teslimen divân-ı Sivas'a ihzârları husûsuna dikkat ve ağmâz ü müsâmahadan mezîd tehâşi ve mübâ'edet eylemeniz bâbında divân-ı Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr vusûlünde vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldu ile amel ü hareket ve hilâfından mezîd ihtirâz ve mübâ'edet eyleyesiz deyu. Fî 27 S. sene 1213.

[75 / BELGE 2]

Nâhiye-i Komanat Tabî' Tokat

Karye	Fiyat (Guruş)	Karye	Fiyat (Guruş)
Geksi	80	Acıpınar	40
İzbesti	100	Boyalı	30
Difye	100	Köseli	40
Yelpe	40	Sideni	40
Zâzâra	10	Üçgöl	80 (s. 76)
Kızıl	60	Kadıvakfı	35
Hulvar	30	Gürün	40
İze	100	Firedökse	85
Esdığın	80	Martusoba	80
Kemkez	60	Fenk	85
Ohtab	60	Kirkoros	80
Dönekse	100	Bayram	20
Armus	30	Kavahlık	10
Omala	30	Gevele	20
Bizeri	45	Başvıran	20
Eski	20		
Dekseci	15	Yekûn	1680

Bâlâda mastur olan kurâ ahâlileri inhâ olunur ki bu esnada tüccâr ta'ifesından Dârendeli bir nefer tâcir Niksar'dan medîne-i Tokat tarafına gelür iken medîne-i mezbûre kazâsına muzâfa Komanat nâhiyesinde vâki' Dönekse deresi kurbunda katl olunub katli nâ-ma'lûm olmağla hâlâ Sivas vâlisi devletlü inâyetlü vezîr-i asaf-nazîr hazretleri tarafından nâhiye-i mezbûreden teftîş olunması bâbında bâ-buyuruldu emr-i uslûblarıyla ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve tecessüs olundukda kâtili zâhire ihrâc olunmamağla hizmet-i mübâşireye ve konak mesârifi ve vezîr-i müşârü'l-ileyh hazretleri için verilen bin beş yüz yetmiş guruş ve iki kıt'a harc-ı i'lâm için verilen yetmiş beş guruş ve hüddâmiye on guruş ve kalemiye on guruş ve

kaydiye ve ihzâriye beş guruş ki cem'ân bin altı yüz yetmiş guruşa bâliğ olmağla meblağ-ı mezbûru cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundukda beher karyenin şenlik ve tahammüllerine göre tahtlarında terkîm olduğu vech üzere isâbet itmişdir meblağ-ı mezbûru kabzına me'mûra teslim eyleyesiz. Hurrîre min Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[76 / BELGE 1]

Oduncu Süleyman Terekesi Defteridir.

Medîne-i Tokat'da Taşcı Mahmûd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Oduncu Süleyman bin Ahmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Emine binti Ali ile gâ'ib-i ani'd-diyâr sulbî kebîr oğlu Ahmed'e münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûre Emine talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîze taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-aşer min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre		100
Bağ der mevzi'-i Derbendkayası		40
Köhne aba ve sagîr entari		2
Evânî-i nühâsiye	6 kıyye	8
Merkeb	1 re's	20
Yekûn		170

Minhâl-ı ihrâcât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	10
Resm-i kısmet	4
Kâtibiye	1,5
İhzâriye ve kaydiye	1

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre Emine	15
Yekûn	34

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

136 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	17	
Hisse-i ibn	119	

[76 / BELGE 2]

Hamr ve Arak İçün Gelen Emir

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Tokat kazâsında nâ'ib-i şer' olan Mevlânâ [boş] zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bin iki yüz on üç senesi zecriye muhassılı olan El-Hâc Ahmed zîde mecduhunun takdîm eylediği takrîri mefhûmunda Tokat kazâsı re'âyâlarının bin iki yüz on üç senesi Ağustos ibtidâsından bir sene kâmilen rüsûmat-ı zeceriyeleri iki bin guruşa vücûh-ı re'âyâsına ilzâm ve ol vechle kabul ve iltizâm eylediklerini müş'ir zabt ve tahsîl içün emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve inhâ itmeğin memâlik-i mahrûsemde her ne mahalde hamr ve arak ta'sîr ü taktîr olunur ise beher sene ta'sîr ve taktîr olundukda bir kere hamrın kıyyesinden (s.77) ikişer ve arak ve emsâli müskirâtın kıyyesinden dörder para rüsûm-ı zeceriyesi beher sene ta'sîr ve taktîr ve fûrûht edenlerden bi't-tamâm tahsîl olunmak ve bâğât ashâbı olan re'âyâyı Devlet-i Âliyye'min bâğlarından hâsıl olub üzümnden ta'sîr ve taktîr eyledikleri hamr ve arak ve müskirât-ı sâ'ireden kendü nefslerine kifâyet edecek mikdar-ı cüz'ileri ifrâz olundukdan sonra mâ'adâsı âhara fûrûht içün olmağla o makûle âhara fûrûht içün olanlardan ber-mûcib-i nizâm tahsîli lâzım gelen rüsûm-ı zeceriye-i mezkûrenin beher sene ta'sîr ve taktîr ve fûrûht eyledikleri hengâmede tahsîline ve ticâret içün fûrûht

olunan hamr ve arakdan bir vukıyyesinin resmi zâyi' ve telef olmamasına bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve kendü nefsleri için kifâyet edecek mikdâr-ı cüz'ilerinden resm talebiyle re'âyâ rencîde etdirilmekten mücânebet ve ehl-i İslâm yedinde bulunur ise ehl-i İslâmın rızkı olmamak hasebiyle re'âyâya ifrâz olduğu misüllü kendi nefsi için mikdâr-ı cüz'i ifrâz olunmayub şurût mücibince rüsümât-ı zeceriyesi tamamen tahsîl olunmak ve alınacak resm husûsunda re'âyâdan bir ferdin imtiyâzı olmayub hâvas ve evkâf ve voynuġân ve hânekeş ve çakırcı ve şahinci ve tobcu ve mandıracı ve su yolcu ve kızılıcı ve bi'l-cümle serbest mukâta'ât ve serhaddât dâhilinde ta'sîr ve taktîr hamr ve arak edenler mu'teber ve hakîr her ne makûle olur ise olsun hamr ve arak ve müskirât-ı sâ'ire ta'sîr ve taktîr ve fûrûht eylediġi gibi rüsûm-ı zeceriyesi alunub bu bizim re'âyâmızın malıdır deyu kimesne tarafından müdâhele olunmamak ve bir kazâ ve bir iskelenin rüsûm-ı zeceriyesi tâlibi zuhûrunda iltizâmı edâ olundukda rüsûmât muhassılı ma'rifetiyle tahammül gereġi gibi tahkîk ve tashîh ve ol vechle tâlibine iltizâm olunub bedel-i iltizâmı her ne ise muhassılına zimmet kayd ve yalnız temessük ile zabt olunmayub bedel-i iltizâmın mikdarı ve şurût-ı mer'ıyyesi tasrîhiyle emr-i şerîfim isdâr ve mültezimin yedine i'tâ ve şurûtun hilâfı bir akçe alınmaması te'kîd olunmak ve bilâ-fermân ümenâ temessüküne i'tibâr olunmamak ve ber-vech-i muharrer verilecek evâmir-i şerîfemde harc-ı bâb ve harc-ı temessük ve hüddâmiye ve sarrâfiye nâmiyle ve nâm-ı âhar ile mültezimlerden bir akçe alınmadıġı tasrîh olunmak ve kazâ-yı ihtiyarânî ahâlî-i kazâ ve re'âyâ kocabaşlıları ma'rifetleriyle vücûh-ı re'âyâya ihâle olunub bir vakitte memleket â'yânlarına ve mültezim tâ'ifesine zecriye ilzâm olunmamak ve re'âyâ söz sahibleri ve kocabaşlıları dahi kâr sevdasına düşüb şurûtun hilâfı re'âyâyı iz'âc ve ikrâr eyledikleri ve senesi ahirinde ne mikdâr zecriye tahsîl olduğu sırren ve alenen tashîh ve tahkîk olunub ziyâde tahsilâtları vâki' olunmuş ise kocabaşlıları

müsâdere ve cezâları tertîb olunmak ve hâricden âlâ ve ednâ bu maslahatın içine girmeyüb ve müdâhele etmeyüb re'âyâyâya mûcib-i zûlm ve gadr olacak hâlât kimesneden vukû'a gelmemek için iltizâmât elden ele geçmeyüb bir akçe ziyâde alınmamak şurûtundan idüğü mukayyed olmağla mûcebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın bâ-telhîs işbu emr-i âlîşânım isdâr ve i'tâ olunmuşdur imdi vusûlunde sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhasın kazâ-yı mezbûr re'âyâlarının bin iki yüz on üç senesi (s. 78) rüsûmat-ı zeceriyesi iki bin guruşa vücûh-ı re'âyâsına ilzâm olunduğu ma'lûmun oldukda re'âyânın kendü nefislerine kifâyet edecek mikdar-ı cüz'îlerinden mâ'adâ fûrûht edecekleri ecnâs-ı müskirâtın icâb eden rüsûmât şurût-ı muharrere-i mezkûre mûcibince tahsîline ihtimâm ü dikkat ve bedel-i iltizâmını muhassıl-ı mûmâ-ileyh vaktiyle teslîm eylemelerini tenbîhe mübâderet ve hilâf-ı şurût harekete cesaret ile re'âyâ ve sâ'ireden kimesne rencîde ve te'addî olunmakdan tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli'ş-şân vâcibü'l-ımtisâl ve lâzîmü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i mahrûse

[78 / BELGE 1]

Fırançelü İçün Gelen Emir

Düstûrûn-ı mûkerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-â'lem müdebbirü'l-umûru'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yis-sâ'ib mûmehhidü ve'l-bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-

mahfûfu bi-sunûfihi avâtüfû'l-meliki'l-alâ Anadolu'nun sol koluyla nihâyetine varınca
 vâki' olan vüzerâ-yı i'zâm edâmâ'llahu te'âlâ iclâlehüm ve a'zamü'l-ümerâ'i'l-kirâm
 mürâci'ü'l-küberâ'i'l-fihâm ulû'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izz ve'l-ihtişâm el-
 mahzûnu bî-mezîdi inâyeti'l-melikü'l-alâ mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlehüm ve akzâ-
 yı kuzzâtü'l-müslimîn evlâ-yı vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'-i
 i'lâmi'ş-şerî'atı ve'd-dîn vâris-i ulümü'l-enbiyâ ve'l-murselîn bî-mezîd el-muhtes bi-
 mezîdi i'nâyet el-melikü'l-mu'ayyen Mevlânâ Erzurum kâdısı zîdet-i fezâ'il ve
 mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâ'il ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde
 fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-â'yân yeniçeri zâbitleri zîde mecduhum ve
 mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodağân ve â'yân ve zâbitân vücûh-ı
 memleket ve iş erleri zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki
 Devlet-i âlîye'mle Fırançali beyninde olan müsâlahanın feshine dâ'ir cumhûr tarafından
 bir gûne haber vârid olmamışken Fırance sergerdelerinden Bonapart nâm cenerâl
 bundan akdem külliye'tlü donanma-i sefâin ile Akdeniz'e çıkub geçen mâh-ı
 Muharremü'l-harâmın onyedinci günü bi-gaflet Mısır İskenderiyesi'ne hücum ve duhûl
 ve harben ve cebren zabt ve ol taraflarda olan Devlet-i âlîye'min ehl-i İslâm ve zımmî
 tüccârını ve İskenderiye ahâlisini Devlet-i âlîyem tüccârı sefînelerini meks ve tevkîf
 olunmuş olduğu derece-i tahkîke resîde olub bu sûretde Mısır İskenderiyesi'nin Fransa
 asâkirinden tahliyesine dâ'ir ve İskenderiye ve Reşîd ve Dimyât ve Mısır'da olan
 Devlet-i âlîyem tüccârının emvâl ve sefâyinleri ve husûsan beylik sefînelere ol tarafta
 Francelü câniblerinden ne gûne mu'âmele olunacağına dâ'ir Der -âlîye'me sahîhen bir
 haber gelinceye dek İskenderiye ve Reşîd ve Dimyat taraflarında olan müslim ve zımmî
 Devlet-i âlîyem tüccârı ve emvâl ve selfâyinine bedel Memâlik-i Devlet-i âlîyemde
 bulunan France konsolosları ve mecmu'u Francelülerin mâl ve canlarına zarar u gezend

erişmemek ve kimesne ile ihtilât itmemek üzere şimdilik buldukları mahallerde müsâfireten tevkîflerine ve bu takrîb ile mesfûrlara bir gûne te'addi ve rencide vukû'a gelmeyerek muhâfazalarına ikdâm leyl ü nehâr bu husûsa nezâret ve ihtimâm olunmasına irâde-i padişâhânem tâlik idüb ol bâbda tâ'ife-i mesfûrûnun konsolos ve konsolos vekîli olan Buldân ve Emsar ve Cezâyir ve sevhilin vülât ve hükkâm ve zâbitânına başka başka evâmîr-i şerîfem isdâriyle tenbîh olunmaktan nâşî siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz taht-ı eyâlet ve havza-i hükümetinizde vâki' kasâbât ve kurâda bulunan bi'l-cümle sahîh Francelülerin bâlâda beyân olunduğı vechle oldukları mahallerde tevkîflerini ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle kâr-âşına tüccârdan iktizâ idenlere tenbîh ve anlar dahi Francelünün âhâd ve efrâdına tefhîm idüb herkes kendü halleriyle oldukları mahalde emvâl ve eşyalarıyla meks ve tevakkuf ve nâs ile ihtilâtı kat' eyleyüb bu tenbîhden sonra hod be hod gideyim geleyim ve emvâli nakl edeyim diyenler olur ise ol vakit zâbitân (s. 79) ma'rifetleriyle tevkîf olunmak üzere râbîta-ı hasenesi verilmek fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbu emr-i âlîşânım ısdar ve sadr-ı âzam tâtârlarından El-Hâc Bekdaş [boş] ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki vüzerâ-yı müşâ ve mîr-î mîrân ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh taht-ı eyâlet ve havza-i hükümetinizde vâki' kasâbât ve kurâda bulunan bi'l-cümle sahîh Francelülerin mâl ve canlarına bir gûne zarar tertîb itmemek ve kimesne tarafından ta'addi ve rencide olunmamak ve yanlarına kimesne gidüb gelmemek ve bir mahalle gidecek olurlar ise mürûrlarına ruhsat verilmeyerek heman şöylece oldukları mahallerde müsâferet emvâl ve eşyalarıyla meks ü tevkîflerini ma'rifet-i ser' ve cümle ma'rifetiyle kâr-âşinâ tüccârdan iktizâ edenlere tenbîh ve onlar dahi Francelünün âhâd ve efrâdına tefhîm edüb herkes kendü halleriyle oldukları mahallerde tevakkuf tutulma ve nâs ile

ihtilâtı kat‘eyleyüb bu tenbîhden sonra hod be hod gideyim geleyim ve emvâlîm nakl edeyüm diyenler olur ise ol vakit zâbitân ma‘rifetleriyle tevkîf olunmak üzere etrafiyla hüsni nizâm ve râbitasını istikmâle ve rûz u leyâl muhâfazaları husûsuna bi‘l-ittifâk dâmen dermeyân gayret ve nâ-mülâyim bir gûne vaz‘ u hareket ve bu vesîle ile Francelülerden birine ta‘arruz ve rencîde misüllü hareket vukû‘a gelmemesine bezl liyâkat ve sûret-i nizâmî Der-âlîyeme tahrîr ve i‘lâma müsâra‘at ve bundan böyle maslahat sûret kabul eder ise ol bâbda ne vechle emr-i âlîşânım sâdır ve vârid olur ise mûcib ve muktezâsı üzere amel ü harekete mübâderet ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki [boş] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü‘l-ittibâ‘ve lâzîmü‘l-îmtisâlimin mazmûn-ı ita‘at makrûniyle amel ü hareket ve hilâfından hazer ü mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsîz. Tahrîren fî evâhiri min şehri Saferi‘l-hayr li-sene selase aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-Mahrûse

[79 / BELGE 1]

Hatûn Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat‘da Cedîd mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Hatûn binti Artin nâm hâlîkenin verâseti sadr-ı kebîr oğlu Ohan veledi Manuk‘a münhasır olduğu şer‘ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra verese-i mersûme talebi ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr olunan hâlîke-i mersûmenin terekesinin defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi‘l-yevmi‘l-hâmis aşer min şehri Rebiü‘l-evvel li-sene selase aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Döşek	2 adet	15
Yorgan	4 adet	20
Yasdık	4 adet	10
Kefere minderi	9 adet	3
Köhne kürk	2 adet	7
Alaca entari	1 adet	8
Bez entari	1 adet	5
Çarşab	2 adet	6
Manisa alacası entari	1 adet	4
Hamam rahtı		3
Alaca şalvar		3
Basma entari	2 adet	4
Gömlek ma'a don	1'er adet	5
Çarşab	1 adet	3
Boğca	3 adet	1
Makrama	1 adet	1
Peşkîr		1
Köhne entari ve bez parçaları		5
Kilim		4
Evânî-i nühâsiye	6 kıyye	8
An-nakd der kese		8
Yekûn		124

Minhâl-ihracât	Guruş
Hâlike-i mersûmenin lâşesine masraf	21
Resm-i kısmet	3
Kâtibiye	1
Çukadâriye	1
Eminiye ve hüddâmiye	0,5
İhzâriye ve kaydiye	0,5

Yekûn	27
Sahhü'l-bâkî	97 guruş

[80 / BELGE 1]

Korucu-Oğlu El-Hâc Mehemmed Ağa'nın Hakkında Gelen Buyuruldu

Hâlâ medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ faziletlü efendi zîde fazluhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası izzetlü Mehemmed Beğ ve serdârı ve bi'l-umûm vucûh ve zâbitânı zîde kadruhum kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfizîn-i medîne-i mezbûre kal'ası dizdârı ve sâ'ir zâbitânı zîde hafazahum inhâ olunur ki medîne-i mezkûre sâkinlerinden otuz altı bölüğün tekâ'üdü Korucu-oğlu Hacı Mehemmed nâm kimesnenin hânesi kal'a-i mezbûre kurbunda vâki' mülasebesiyle merkûm hâne-i mezbûresini ta'mîre ibtidarında kal'a-i mezkûrenin mermer taşlarını ahz ve hânesine ocak taşı yaptırdığı ve yine yed-i ustadan çıkmış temiz ve yonma taşlarını kaldırub hânesine sahan taşı ve binek taşı yaptırdığı tahsil-i vukûf eyleyen sikâtü'l-kelam kimesneler sahîhen tarafımıza haber vermeleriyle kal'a-i mezkûre kılâ'-i padişâhiden olub ihcâr ve eşcârından ve sâ'ir esas u levâzımatından taşraya nakl ve ihrâc olunması hilâf-ı rızâ idüğü ve ihrâclarına mütecasir olanların te'dîbâtı lâzimededen olduğu mülasebesiyle ma'rifet-i şer' ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve cümle ma'rifetiyle merkûm Hacı Mehemmed'in kal'adan ahz ve hânesine vaz' eylediğı ihcârı yine götürüb kal'aya vaz' ve merkûmu ahz ve mübâşirine teslîmen divân-ı Sivas'a ihzâr eylemeniz bâbında divân-ı Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr ve ısdâr [boş] ve ile irsâl olunmuştur inşâ'allahu te'âlâ vusûlunde vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldu ile amel ve hilâfından hazer eyleyesiz deyu.

Fi 15 Rebiü'l-evvel sene 1213

[80 / BELGE 2]

Bayram Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bunan akdem fevt olan Bayram bin Yusuf nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Râbi'a binti Ahmed ile sulbîyye-i sagîre kızları Fatıma ve Şerîfe'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	400
Bağ der mevzi'-i Tarakaltı (?)	1 kıt'a	150
Hınta	2 keyl	45
Döşek	2 adet	10
Yorgan	3 adet	10
Kilim	1 adet	5
Yasdık	3 adet	10
Köhne entari	2 adet	1
Gömlük ve don	2'şer	3
Şalvar	1 adet	3
Tüfeng	1 adet	7
Evânî-i nühâsiye	15 kıyye	15
Hırdavât		5
Der zimmet-i setenci Arab-oğlu bâ-defter		40
Der zimmet-i Varazlı emirine bâ-defter		30
Der zimmet-i Endizli Ceter-oğlu bâ-defter		57

Der zimmet-i Endizli Bağdasar bâ-defter	20
Der zimmet-i Endizli Esâd-oğlu an- bahâ-i öküç bâ-defter	16
Der zimmet-i Esâd-oğlunun kör oğlan bâ-defter	12
Der zimmet-i Gürcüköylü Sinan'a bâ-defter	20
Der zimmet-i Emirseyidli Arab-oğlu bâ-defter	30
Der zimmet-i Biskincikli Çulha-oğlu İstefan bâ-defter	19
Der zimmet-i Biskincikli Vatan-oğlu bâ-temessük	13
Der zimmet-i Gürcüköylü Menâr-oğlu bâ-temessük	217
Der zimmet-i etmekci-oğlu Efrem bâ-temessük	55
Der zimmet-i Yahya Efendi bâ-temessük	203
Der zimmet-i Endizli Artin ve karındaşı Manuk bâ-temessük	72
Der zimmet-i İvah?-oğlu Bedros bâ-temessük	77
Der zimmet-i peştemalci Bedros bâ-temessük	56
Der zimmet-i göncü Karagöz bâ-temessük	12,5
Def'a İvah-oğlu Bedros bâ-temessük	93
Der zimmet-i Todor zımmi bâ-temessük	18
Der zimmet-i Biskincikli Asador bâ-temessük	15,5
Der zimmet-i Necibli Memiş bâ-temessük	7,5
Der zimmet-i Gürcüköylü Evak-oğlu bâ-temessük	52
Der zimmet-i Biskincikli Ovanes-oğlu bâ-temessük	35
Der zimmet-i Endizli Çetel-oğlu Agob bâ-temessük	30
Der zimmet-i Endizli Mukdesi Ağa Beğ bâ-temessük	30
Der zimmet-i Gürcüköylü Suhan?-oğlu bâ-temessük	75
Der zimmet-i Biskincikli Ferak-oğlu bâ-temessük	11
Der zimmet-i Bizerili Havlek ?-oğlu bâ-temessük	11
Der zimmet-i Mıskıncikli Kazâk bâ-temessük	29
Der zimmet-i Cetar-oğlu Artin bâ-temessük	56
Der zimmet-i teymurcu Ağrim bâ-temessük	36
Der zimmet-i setenci Karabet bâ-temessük	236
Der zimmet-i Emirseyidli Ömer Beşe bâ-temessük	8,5

(s.81)

Der zimmet-i Birebli Kara Bekir bâ-temessük	50
Der zimmet-i Emirseyidli İslâm bâ-temessük	8
Der zimmet-i Endizli Tomas-oğlu Badin bâ-temessük	30
Der zimmet-i Emirseyidli Acem-oğlu Hüseyin bâ-temessük	18
Der zimmet-i Emirseyidli Sinekli Osman bâ-temessük	17
Der zimmet-i eskici Ebubekir bâ-defter	7,5
Der zimmet-i Etmekci-oğlu Ahrim ? bâ-temessük	114
Der zimmet-i Keşiş-oğlu Ahrim ? bâ-temessük	42,5
Der zimmet-i İsmail bâ-temessük	12
Def'a Emirseyidli İslam bâ-defter	9
Der zimmet-i Acem Hüseyin bâ-defter	9
Der zimmet-i Mecitli-oğlu Halîl an-bahâ tüfenk	8,5
Der zimmet-i Emirseyidli Sinekli Osman an-baha-i şa'îr	5
Der zimmet-i Ahrîm an-bahâ-i şa'îr	4
Yekûn	3201

Minhâl-ı-ıhrâcât	Guruş
Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf	70
Resm-i kısmet	80
Kâtibiye	20
Çukadâriye	20
Eminiye ve hüddâmiye	16
İhzâriye ve kalemiye ve kaydiye	8
Berâ-yı harc-ı vesâyet	15
Mehr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevci'l-mezbûre	200
Yekûn	329

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

2872 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
----------	---------------	--------

Hisse-i zevce	359	
Hisse-i bint	1256,5	
Hisse-i bint	1256,5	

[81 / BELGE 1]

Şerîfe'nin Terekesi Defteridir

Medîne-i Tokat'da Veled-i Ayas mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Şerîfe binti İbrahim nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Es-Seyyîd Osman bin Ebubekir ile sadriyye-i kebîre kızı Mâhide'ye ve oğlunun sagîr oğlu Mehemed'e ve sagîre kızı Münife'ye münhasır olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzîl arsası		90
Bağ der mevzi'-i Hazîne deresi		170
Bundan mukaddem vefât eden oğlu Emîn'den isâbet eden arsa		152
İnek	1 re's	20
Merkeb	1 re's	10
Döşek	2 adet	8
Yorgan	1 adet	4
Yasdık	1 adet	2
Şalvar ve cübbe		15
Fürûht olunan uruba		9
Kırmızı bez	1 tob	10

Sandıkda nakd		15
Yekûn		505

Minhâ'l-ihracât		Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekfînine masraf		70,5
Resm-i kısmet		12,5
Kâtibiye		4
Çukadâriye		4
Eminiye ve hüddâmiye		3
İhzâriye ve kaydiye ve kalemiye		3
Yekûn		97

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Meblağ
Hisse-i zevce	102	
Hisse-i bint	204	
Hisse-i ibnü'l-ibn	68	
Hisse-i bintü'l-ibn	34	

[82 / BELGE 1]

İşbu bin iki yüz on üç senesi mâh-ı Rebiü'l-ahir guresinde vâki' olan Eylül ibtidâsından altı aylık menzil ücreti ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yâfte-i kalemiyesi cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le hisâb olunan mebâliğin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâni ve'l-işrîn min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selse aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Fiyat (Guruş)
Altı aylık menzil ücreti	7850
Ber-mu'tad kethüdâ'îye ve hüddâmiye	70
Tertûb-i defter ve yâfte-i kalemiyesi	35
Kaydiye	3
Yekûn	7958
Yalnız yedi bin dokuz yüz elli sekiz guruşdur	

[82 / BELGE 2]

Eylül Menzil Defteridir

Mahallât-ı Der Nefs-i Şehr-i Tokat

Mahalle	Fiyat	Mahalle	Fiyat
Yazıcık	111	Simaven	35
Melikdanişmend	51	Şucâeddin	83
Baba Osib	21	Çaşnıgir	
Paskal	21	Ovanes	21
Semer kand	60	Cemâleddîn	161
Meydan-ı müslim	73	Tatar Hacı	21
Meydan-ı zimmî	15	Hacı İbrahim	55
Zincirlikuyu	55	Hoca Ahmed	725
Çehkanku	45	Suiçmez	105
MihmâdHacib-i Müslim	135	İçmesu	185
MihmâdHacib-i Zimmî	81	Dere	280
MihmâdHacib-i Zimmîden menzil iştira eden Müslim bölüğü	75	Seyyid Necmeddîn	91
MihmâdHacib-i Zimmîden Hacı Hasan bölüğü	131	Ankara	17
Samyeli	73	Gaybî	95
Sovukpınar-ı müslim	600	Veled-i Gaybi	31

Muslihiddîn	56	Keçeciler	65
Mehemmed Paşa	57	El-Hac İvaz Paşa	45
Çay-ı zımmi	93	Acebşir	45
Çay-ı müslim	96	Sufiyyûn	32
Horuş	65	Taşcı Mahmûd	85
Mahmûd Paşa	81	Sarıgüllük	73
Sovukpınar-ı zımmi	80	İsa Fakîh	55
Geyras	83	Rüstem Çelebi	63
Beğbağı	127	Alaca Mescid	15
Akdeğirmen-i müslim	30	Kaya	151
Akdeğirmen-i zımmi	42	İplikpazarı	21
Aleksan	17	Çilfek	21
Sufiyiddîn?	76	Molla Bektaş	16
Terbiye-i kebîr	273	(s.83) Cami-i Kebir	101
Terbiye-i sagîr	198	Za'im	118
Sabunhâne	43	Hoca İbrahim	40
Güzelaşçı	65	Taş Nerdibân	137
Hâlid	25	Yar Ahmed	130
Yahudiyân	41	Debbağhâne-i Atik	141
Kâbe Mescidi	220	Cedîd	141
Yaş Meydan	141	Menice	347
Çilehâne	641	Siyahpuş	87
Veled-i Ayas	25	Dırâz-ı Müslim	74
Zilli Hacı	151	Dırâz-ı Gebrân	141
Debbağhâne-i cedîd	45	Yekün	7958

Bâlâda mastûr mahallât ahâlileri

İnhâ olunur ki işbu bin iki yüz on üç senesi mâh-ı Rebiü'l-ahirin guresinde vâki' olan Eylül ibtidâsından altı aylık menzil ücreti ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yâfte-i kelemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifetü ve ma'rifet-i şer'le hisâb olunan

mebâliğin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi gurrei min şehri Rebiü'l-ahir li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[83 / BELGE 1]

Es-Seyyîd El-Hâc Osman Alemdâr'ın Hadîka Vakfiyesi

Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn ve's-selavatü ve's-selâmü alâ seyyîdinâ Muhammed ve alihi ve sahbihi ecma'în emmâ ba'd işbu vesîka-i enikanın tahrîr ve tastürine bâ'is medîne-i Tokat mahallâtından Yazıcık mahallesi sâkinlerinden olub sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Es-Seyyîd El-Hâc Osman Alemdâr ibni Mehemmed nâm kimesne tarafından vakf-ı atü'l-beyâmı ikrâra vekîl olduğu İbrahim bin Mehemmed ve Halîl bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Es-Seyyîd Molla Mustafa bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şeri'at-ı garrâ ve mahfil-i tarîkat-ı zehrâda vakf-ı atü'z-zikri li-ecli't-teslîm ve't-tescîl mütevellî nasb u ta'yîn eylediği Molla Mehemmed bin Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim mezbûr Es-Seyyîd El-Hâc Osman Alemdâr'ın hâlâ yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülkü olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafından muytâb İbrahim hadîkasına ve bir tarafdan vâkif-ı mezbûr hadîkasına ve iki tarafdan tarîk-i âmme-i müntehî eşcârî mülk ve arsanın Câmûş vakfına senevî beş para icâre-i maktû'ı olan bir kıt'a hadîkasını hasbeten lillahi'l-azîm ve taleben li-marzâti'r-rabbi'r-rahîm ve bâ-ma'rifet-i mütevellî vakf-ı mezbûr mâlından ifrâz ve mülkünden mümtâz edüb vakf hubs ve teslîm-i mütevellî edüb şöyle şart eyledi ki bağçe-i mahdûd-ı mezkûru mahalle-i mezbûrede vâki' Garîbler camî'-i şerîfinde imâm olan Molla Mehemmed bin Mustafa vakfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf olub hâsıl olan icârâtdan senede iki gurusluk şem'-i asel iştirâ eyleyüb câmi'-i mezkûrede ikâd eyleye ve fazlasına kendi vakfiyyet üzere mutasarrıf olub leyâli-i mübârekelerde bir aşr-ı şerîf tilâvet edüb sevâb-ı cemîlini

ebeveyninin ruhlarına ihdâ eyleyüb şurût-ı mezkûre murâ'ât eyleye vakfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf ola ve ba'de fevtihu evlâd-ı zükûrunun evlâd ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin neslen ba'de neslin mutasarrıf olub şurût-ı mezkûreyi icrâ eyleyeler ve ba'de inkirâzi'l-evlâdi'z-zükûr câmi'-i mezkûrede îmam olanlar vakfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıf olub şurût-ı mezkûreyi icrâ eyleyeler deyu ta'yîn-i şurût ve tebeyyün-i kuyûd etmekle ol dahi sâ'ir evkâf mütevellileri misüllü vakfiyyet üzere (s. 84) mutasarrıf oldu deyu dedi dedikde vekîl-i mezbûr Molla Mustafa vech-i meşrûh üzere cârf olan ikrârını mütevellî-i mezbûr dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfe tahkîk eyledikten sonra vekîl-i mezbûr Molla Mustafa kütüb-i fikhıyye-i mu'teberede tahrîr ve tastîr olunan vech ve vecîh-i şer' üzere bi'l-vekâle istircâ ile istihkâm etmekle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi tercihan mücânibü'l-hayr vakfiyyetini tecvîz iden e'imme-i diniyeden alâ kavli min yerâhi sıhhat ve lüzûm-ı vakf ile hükm ve emr itmeğın vakf-ı mezkûr sahîh ve lâzım oldı min ba'd naks-ı nakzı mahal ve tabdîl ve tağyîrine mecâl mümteni'ü'l-ihtimaldir femen beddelehu ba'demâ semi'ahu feinnemâ ismuhu allellezîne yübeddilünehu innellahe semi'un alîm ve ecerâ'l-vâkîf alâ hayyi'l-cevâdi'l-kerîm cerâ zalik. Hurrire fî evâhiri min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyîd Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyîd Mehemed Efendi ibni Es-Seyyîd Halîl Efendi

Es-Seyyîd Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyîd Halîl Efendi

Es-Seyyîd Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyîd Mehemed Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyîd Hüseyin Efendi el-mukayyîd

Tammü'l-keîâm fî hazihi'l-makam nâib-i mevla Hasan el-Mevla hilâfeti bi-medîne-i

Tokat nemekahu el-fakîrullahi ufiye anhü

[175 / BELGE 1]

Bakkal El-Hâc Osman'ın Hücçetidir

Medîne-i Tokat'da Muslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hâfız Mehemed bin Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Zeyneb binti Mehemed ile sulbîyye-i sagîre kızları Emine ve Şerîfe'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuki'ş-şer' sagîretân-ı mezbûrtânı min kibelî şer' vasî nasb u ta'yîn olunan vâlideleri mezbûre Zeyneb tarafından ikrâr-ı âtî'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûreyî bî-şahsiha ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Es-Seyyid Halîl bin Mustafa ve Hasan bin Hızır şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükmi şer'-i lâhik olan karındaşı Salih bin el-mezbûr Mehemed Meclis-i Şer'-i hatîr-i vâcibü't tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb bakkâl hırfeti ahâlîlerinden Es-Seyyid El-Hâc Osman bin Mustafa mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûr Hâfız Mehemed hâl-i hayat ve kemâl-i sıhhatinde merkûm El-Hâc Osman ile hırfet-i mezkûrda rubhu bi'l-münâsefe olmak üzere şerîkler olub bir müddet şirketlerinden sonra mezbûr Hâfız Mehemed fevt olmağla bin beş yüz on guruş sermâyeleri olub bakkal dükkanı derûnunda mevcûd bakkal eşyası beyne'l-tüccâr vezn ve râyici üzere takdîm olunub sermâye-i mezkûr tamamen mevcûd olub gerek sermâye ve gerek fâyizdan müteveffâ-yı mezbûrun hissesini bi'l-vesâye taleb eylediğimizde merkûm El-Hâc Osman sâlifü'z-zikr bin beş yüz on guruş sermâyenin bin beş yüz guruşu benim ve on guruşu müteveffâ-yı mezbûr Hâfız Mehemed'indir deyu iddi'â ve müdde'âsı lede'ş-şer' ba'de's-sübût müddet-i şirketlerinde fâyiz olmak üzere müteveffâ-yı mezbûr Hâfız Mehemed'in iki yüz kırk altı guruş makbuzu olub umûrına sarf ve mezbûr El-Hâc Osman dahi kezâlik dört yüz guruş fâyiz olmak üzere umûrına sarf eyleyüb bu

takdirce mezbûr El-Hâc Osman'ın yüz elli dört guruşdan ziyâde makbuzu olub meblağ-ı mezkûr yüz elli dört guruşdan nısfı yetmiş yedi guruşun reddini taleb eylediğimizde mezbûr El-Hâc Osman iki yüz yigirmi beş guruş kabzını ikrâr mâ'adâyı inkâr eyleyüb bizden beyyine taleb olundukda ikâmet-i beyyineden aczimiz olmağın mezbûr El-Hâc Osman'a yemin verilmek sadedinde iken beynimizde müslimûn-ı muslihûn tavassut eyleyüb merkûmun dahi yemin edeceği mütehakkık olmağla sıyâneten li'l-yetûm elli guruş üzerine inşâ-i akd-ı sulh-ı şer'î eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr elli guruşu mezbûr El-Hâc Osman meclis-i sulhda tamâmen bize def'u teslîm biz dahi yedinden kâmilen ahz u kabz eyleyüb fîmâba'd husûs-ı mezkûre müte'allika merkûm El-Hâc Osman'ın zimmetini müvekkile-i mezbûre bi'l-vesâye ve bi'l-asâle ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedi dedikde gibbu't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olındı. Fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn Cemaziyelevvel li-sene isna aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Ebubekir Es-Seyyid Efendi ibni Es-Seyyid Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi Kâtib-i rakim

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib

Molla Mehemmed bin Halîl Kılızâde

Ahmed Beşe bin Kale Bekir

Mehemmed Şerîf bin Sabit Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Emin sarrâc

[175 / BELGE 2]

El-Hâc İbrahim Ağa'nın Oğluna Müte'allik Hücctdür.

Medîne-i Tokat kazâsı müzâfâtından Tozanlu nâhiyesine tâbi' İpsile karyesi sâkinlerinden Hasan bin Süleyman nâm kimesne Meclis-i Şer'-i hâtîr vâcibü't-tevkîrde bundan akdem medîne-i mezbûre voyvodası olan El-Hâc İbrahim Ağa ibni Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Ma'ide binti Es-Seyyid Mehmet Ağa ve sulbî kebîr oğlu Es-Seyyid İbrahim Ağa'ya ve sulbîyye-i kebîre kızı Şerîfe'ye inhisarı ba`de't-tahakkukî'ş-şer' işbu ashâbü'l-küttâb zevce-i mezbûre Ma'ide hatunun oğlu ve tarafından tasdîke vekîl-i müseccel-i mezbûr Es-Seyyid İbrahim Ağa ile mezbûre Şerîfe'nin zevcî ve tarafından kezalik vekil-i müseccelî Es-Seyyid Emin Ağa ibni Emin Mehemed Ağa ile mezbûr Es-Seyyid İbrahim Ağa mahzarlarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm idüb karındâşım müteveffâ-yı mezbûr El-Hâc Mustafa bin Süleyman'ın terekesinden olub bezzâzistânda vâki' ma`lûmü'l-hudûd üç bâb dolâbıyla beş yüz guruş alacağımız murisleri müteveffâ-yı mezbûr El-Hâc İbrahim Ağa ahz u kabz eylemişdirler deyu da`vâya tasaddî eylediğimde beynimizde muslihûn-ı muslimûn tavassut idüb an inkâr bir cild Mushaf-ı Şerîf ve seksen guruş kıymetli bir kabza kılıç ve elli guruş kıymetli bir kıt'a sîm sâ`at ve an nakd kırk guruş üzerine sulh-ı şer' eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr bir cild Mushaf-ı Şerîf ve seksen guruş kıymetli bir kabza kılıç ve elli guruş kıymetli bir kıt'a sîm sâ`at ve an nakd kırk guruşu Meclis-i Sulhde vekîlân-ı mezbûrân yedlerinden kâmilen ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba`d husûs-ı mezkûre müte'allika verese-i mezbûrûn zimmetlerini ibrâ-yı â`mm ve ıskât-ı tamm kâti'ü'ş-şer' ve râfi'ü'l-hüssâm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbu't-tasdîki'ş-şer' (s.174) mâ-vak`a

bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Haseki El-Hâc Ali Ağa Mîr Ali zâde

Şerîf Alemdâr ibni İbrahim

Es-Seyyid Ali Alemdâr ibni Mehemed

Yusuf Çavuş ibni Ali

Ali Beşe İbni Osman tâbi' Ağa-yı merkûm

Mustafa Ağa Hacı Hüseyin Ağa-zâde

El-Hâc Ömer Efendi ibni El-Hâc Mehemed

[174 / BELGE 1]

Bezzâzistânda Hâfız Mehemed'in Hücetidir.

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atîk mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hâc Ahmed bin Mehemed Emin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye binti Mustafa ile sulbîyye kızı Ümmügülsüm'e ve vâlidesi Fatma ve ammi-zâdeleri Hâfız Mehemed ve Şerîf Mehemed'e inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' ümm-i mezbûre Fatma tarafından da`vâ-yı âtî'z-zikre vekîl-i müseccili Es-Seyyid El-Hâc Ömer bin El-Hâc Mehemed Meclis-i Şer'-i hatîr vâcibü'l-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Hâfız Mehemed mahzarında bi'l-vekâle üzerine da`vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûrenin murisi müteveffâ-yı mezbûr El-Hâc Ahmed'in terekesinden olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan El-Hâc Ali ve bir taraftan Deli Mehemed ve bir taraftan Hasan Ağa menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî binâsı mülk ve arsasının Vezir Ahmed Paşa vakfına senevî beş para

icâre-i maktû‘u olan üçyüz guruş kıymetli bir bâb menzilden müvekkilem mezbûrenin hisse-i irsiyyesini fuzûlî zabt ve tasarruf ider su‘al olunub takrîr-i tahrîr olunmak bi‘l-vekâle matlubumdur dedikde gıbbu’s-su‘al mezbûr Hâfız Mehemed cevâbında bundan akdem verese-i mezbûrdan taleb ve ma`rifet-i şer‘le menzil-i mahdûd-ı mezkûru bey‘ için Sûk-ı Sultânide ba`de‘l-müzâyede üç yüz guruşa karardâde ve ziyâde ile tâlib-i uhrâ olmayub bi-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûre bana her biri hisselerini bey‘ ve temlik ve teslîm eyleyüb inhisâr-ı mezkûr üzere ümm-i mezbûre Fatma‘ya isâbet iden elli guruş sehmini hîn-i bey‘de yedine tamamen def‘ ü teslîm eylemişdi deyu def‘le mukâbele edicek gıbbu‘l-istintak ve‘l-inkâr mezbûr Hâfız Mehemed‘den def‘-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Es-Seyyid İbrahim bin İsmail ve Abdullah bin Ali nâm kimesneler li-ecli‘ş şehâde Meclis-i Şer‘e hâzirân olub istişhâd olındukda fî‘l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr El-Hâc Ahmed bin Mehemed Emin‘in terekesinden olub Debbağhâne-i Atîk mahallesinde vâki‘ bir taraftan El-Hâc Ali ve bir taraftan Deli Mehemed ve bir taraftan Hasan Ağa menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi binâsı mülk ve arsasının Vezir Ahmed Paşa Vakfı‘na senevî beş para icâre-i maktû‘u olan menzili bundan akdem verese-i mezbûrun talebi ve ma`rifet-i şer‘le bey‘ için sûk-ı sultânide ba`de‘l-müzâyede üç yüz guruşa karardâde ve ziyâdeye tâlib-i uhrâ olmayub bi-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr her biri hisselerini merkûm Hâfız Mehemed‘e bey‘ ve temlik ve teslîm eyleyüb inhisâr-ı mezkûr üzere ümm-i mezbûre Fatma‘ya isâbet iden elli guruş sehmini hîn-i bey‘de bizim huzurumuzda yedine tamamen def‘ ü teslîm eylediği ilm-i şer‘le ma‘lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbbu‘t-ta‘dîl ve‘t-tezkîye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müvekkile-i mezbûre Fatma‘nın Hâfız Mehemed ile tevcîh-i

mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Mehemed Efendi el-kâtib

[174 / BELGE 2]

Çehkenlü Mahallesinde Hâfız Es-Seyyid Mustafa Hücçetdir.

Marufe Rukiye binti Es-Seyyid Hüseyin Meclis-i Şer'-i hatîr lâzîmü't-tevkîrde üğey oğlu işbu bâ'isü'l-kitâb Hâfız Mustafa bin El-Hâc Emin mahzarında üzerine da`vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitabdan on yedi sene mukaddem zevcem mezbûr El-Hâc Emin fevt oldukda tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan olub Gülüzme nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Es-Seyyid Mehemed bin Ebubekir Efendi ve bir taraftan Hacı Bektaş ve bir taraftan Semerci Emin Bağlarına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî eşcâr ve kürumu mülk ve arsası etraf-ı şehir arazisinden olub senevî medîne-i mezbûre voyvodalarına beş para icâre-i maktû'u olan bir kıt'a bağ-ı mahdûd-ı mezkûrdan yedi fârik ve su'îye-i sâ'ire hisse-i irsiyye-i şer'îyyeme ifrâz ben dahi kabul eylemişken sinîn-i mezkûrdan ilâ haze'l-ân (s.173) işbu mezkûr Es-Seyyid Mustafa fuzûlen zabt ve tasarruf ider su'al olunsun dedikde müdde'îyye-i merkûmenin takrîr-i da'vâsı üzere on yedi sene bilâ gadr-i sukût eylediği zâhir ve aşikâr olmağla müdde'îyye-i merkûme

Rukiye'nin bilâ emr-i âlî mezbûr Es-Seyyid Mustafa ile sümün hisse-i irsiye ve bâğ-ı mahdûd-ı mezkûre müte'allika bi-vech-i mu'ârazası men birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yemi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halil Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Ebubekir bin Ömer

İhsânullah bin Ali Efendi

Molla Mehemmed bin Abdullah

Molla Halil bin Mustafa

Ahmed Osman tekye-nişîn

[173 / BELGE 1]

Mîr Ali-zâde El-Hâc Ali Ağa'ya Müte'allik Hücctdir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Osman Ağa ibni Mehemmed Ağa nâm müteveffânın sulbîyye-i sagîre kızları Şakire ve Nazife'ye babaları müteveffâ-yı mezbûr ile vâlideleri müteveffîyye Emine Hatun'dan bi'l-irsi's-şer' isâbet iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza sagîrtân-ı mezbûrtânın li-ümm er karındaşları ve bâ-hücct-i şer'îyye vasî-i mensûbları El-Hâc Halil bin Ömer üzerine kibel-i şer'den nâzır nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrtân-ı mezbûrtânın kezalik li-ümm kız karındaşları ve zâti mu'arrefe işbu bâ'isü'l-kitâbAtike binti el-mezbûr Ömer nâm hatun nezâret-i mezbûre her vechle evlâ

ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitab tûbâ lehü ve hüsne-me'âb Efendi Hazretleri dahi vasî-i mezbûr El-Hâc Halîl üzerine mezbûre Atike Hatun'u nâzır nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzimelerin kemâ-yenbağî edâya müte'ahhid olmağın mâ-vak'a bi't-taleb katb olundu. Hurrire fî'l-yevmi-s sâbi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El Hac Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[173 / BELGE 2]

Telli-zâde Es-Seyyid Hasan Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinlerinden Mehemmed Paşa ibni Ataullah nâm kimesne Meclis-i Şer'-i hafır vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Telli-zâde Es-Seyyid Hasan bin Es-Seyyid Mehemmed tarafından da`vâ-yı âtî'z-zikre husûmete vekîl olduğu El-Hâc İsmail bin El-Hâc Hüseyin ve Es-Seyyid İbrahim bin Sun'ullah şehâdetleriyle sâbit ve sübut vekâletine hükm-i şer'i lâhik olan Es-Seyyid İsmail Ağa ibni Ali mahzarında vakf-ı âtî'z-zikrin mütevellîsi Es-Seyyid Hasan Efendi hazır olduğu halde üzerine da`vâ ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûrede At pazarında vâki' bir taraftan benim mülküm olan hallac dükkanı ve bir taraftan ağaccı dükkanı ve bir taraftan Pembeci Hânı cidârına müntehi bir bâb muhterik berber dükkanı arsasının rub'-ı mu'ayyeni benim mülk ü müşteram ve selâse erbâ'ı müvekkil-i mezbûrun mülkü iken mezbûr Hasan arsa-yı mezkûru fuzûlî zabt ve hissesine zamm ve

berber dükkânı ihdâs ider su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gibbu's-su'al vekîl-i mezbûr cevâbında arsa-i mezkûrun küllisi Behzât Câmî'-i Şerîfi hitâbetine mevkûf olub bi-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr mutasarrıf olurum deyu müdde'â-yı mezbûrun mülkü olduğunu inkâr edicek müdde'î-i mezbûrdan beyyine taleb olundukda ba'de'l-istimhâl ve'l-imhâl ityan-ı beyyineden izhâr-ı acz itmekle müdde'î-i mezbûr bilâ-beyyine bî-vech-i şer' merkûm Es-Seyyid Hasan ile arsa-i mezkûreye müte'allika mu'ârazadan men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf. Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi el-kitâbet

Es-Seyyid Feyzullah Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Mehemed Efendi el-kâtib

El-Hâc Ali Ağa ibni El-Hâc Mustafa haseki

Kürkcü Es-Seyyid Ömer Ağa ibni Es-Seyyid İsmail

Ahmed Beşe ibni Ömer

Abdullah bin Mehemed Beşe

Şerîf Mehemed Alemdâr ibni İbrahim

[173 / BELGE 3]

Latif-zâde Alican Ağa'ya Müte'allik Hücetdir.

Medîne-i Tokat'da Yaş Meydan mahallesi sâkinlerinden Latif-zâde Alican Ağa bin Mehemed Ağa Meclis-i Şer'-i hatîr vâcibü't-tevkîrde hâlâ muteka ve zevce-i menkuhası işbu bâ'isü'l-kitab Fatma binti Abdullah mahzarında bî-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb hâlâ taht-ı tasarrufumda mülküm olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Kokutoğlu ve bir taraftan Osman Efendi zevcesi menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme ve bir taraftan tarîk-i hâssa müntehî binâsı mülk ve arsası merhûm Sultan Murad Hân tâbe serâhu Hazretleri'nin binâ eylediği Câmi'-i Şerîfin hitâbetine senevî yigirmi para icâre-i maktû'û (s.172) olan bir bâb hâriciye ve dâhiliye menzilimin dâhiliyesinde vâki' bir taraftan kendi menziline ve bir taraftan mersûm Kakutoğlu menziline ve bir taraftan merkûm Osman Efendi zevcesi menziline ve bir taraftan tarîk-i hâssa müntehî bu hudûd ile mahdûd olan dâhiliye menzilimde vâki' bir bâb tahtâni oda ve matbah ve bir maksûre ve mâ'-i cârinin nısfı ile tarîk-ı hâssa tarafında olan bir kanat kapulu bi-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan arsasında olan hakk-ı tasarrufumu tefvîz ve ebniyyesini bî-cem'î't-tevâbi' ve'l-levâhık hibe-yi sahiha-yı şer'iyeye ile hibe ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer inhâ ve tefvîz ve temlîk ve teslîm ve kabz ve kabul eyledi fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr zevcem mezbûre Fatma'nın mülk-i mevhib olub benim asla ve kat'â alaka ve müdhalim kalmadı keyfe-mâyeşâ ve bî-muhtar mutasarrıfe alsun dedikde gıbbu't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziyye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Haseki Es-Seyyid Hasan Ağa ibni Es-Seyyid İbrahim Ağa

Muvaffık Ağa ibni El-Hâc Abdulvahab Ağa

Es-Seyyid Mehemed Ağa ibni Es-Seyyid Mustafa Ağa

Es-Seyyid mafzal Efendi ibni Es-Seyyid Emin Seydi

Ali Efendi Dedeli

Bakkal Kavas Ali Can Ağa

Dellâl Başı Ahmed

[172 / BELGE 1]

Hamamcı Abdullah Ağa'nın Bey' Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hamamcı Abdullah Ağa ibni Mustafa nâm müteveffânın zevce-i metrûkesi Fatma binti Şerîf Mehemed'in vekîl-i müsecceli Es-Seyyid Receb bin Salih ile Asitâne-i aliyye civarında Beşiktaş'da sâkin li-ebeveyn er karındaşı oğlu Abdullah bin Mehemed'e bâ-hüccet-i şer'iyeye kayyım nasb olunan Hüseyin bin Ahmed nâm kimesneler Meclis-i Şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa bin Mehemed Emin mahzarında her biri bi-tav'i ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr Abdullah Ağa'nın terekesi min kibelî'ş-şer' tahrîr ve defter ve eşya ve nukûdatı duyûn-i kesîre-i müsbitesine vefâ etmediği zâhir ve nümâyân olmağla tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun olub Cemal nâm mevzi'de vâki' bir taraftan İbrahim Ağa ve bir taraftan Molla Salih ve bir taraftan mezbûr Mustafa bağlarına ve bir taraftan tarîk-i âmme muntehi eşcâr ve kürûmu mülk arsasının taraf-ı divânisiyle mâlikânesi tarafına senevî on para icâre-i maktu'ası olan bir kıt'a bağın li-kazâi'd-duyûn bey' için talibe arz ve ba'de'l-müzâyede ragıbât-ı nâs inkita'ından mezbûr Mustafa üzerinde üç yüz guruşda karardâde ve ziyâde ile tâlib-i uhrâ olmamağla bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru mezbûr Mustafa'ya cem'-i müştemilâtıyla meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu bâ-ma'rifet-i şer' ve bâ-izn-i sâhib-i arz bey'-i bât-i sahîh-i şer'iyile bey' ve temlîk ve teslîm ve tefvîz ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz ü kabul eyleyüb

semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu meclis-i bey'de merkûm Mustafa bize tamamen def' ve teslîm biz dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istifa-yı hakk eyledik fîmâ-ba'd bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr merkûm Mustafa'nın mülk-i müşterası ve arsası mülk müfevvezi olmağla bizim asla ve kat'â alaka ve müdhalimiz kalmadı keyfe-mâyeşâ ve yehtar ve mutasarrıf olsun dedikde gibbu't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi Kâtib-i rakam

Abdullah Efendi ibni Ali

İbrahim Efendi ibni Osman

Ahmed Beşe sünnetci

El-Hâc Ömer Efendi ibni El-Hâc Mehemed

Süleyman bin İbrahim

[172 / BELGE 2]

Berber Hâfız Menzil Hücetidir

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib-i Müslim mahallesi sâkinlerinden Hâfız Molla Mustafa ibni İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde zâtî mu'arrefe işbu bâ'isü'l-kitâb zevce-i menkûhası Saliha hatun binti Mustafa mahzarında bî-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb hâlâ yedimde ve taht-ı tasarrufumda mülküm olub , mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hâfız Osman Alemdâr ve bir

tarafdan Yamak Osman Beşe ve bir taraftan Hızıroğlu Ali Beşe menzilerine ve bir taraftan tarîk-i a'mme müntehi binâ ve arsası mülküm olan bir bâb menzirim ile Tokat'da vâki' bir bâb binâ ve dükkânımız suffa-i vâhide ile tarafeynden icâb ve kabulü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile an- nakd iki yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul edüb , semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz guruşu Meclis-i bey'de bana tamamen def' ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen ahzu kabz ve istifâ-yı hakk eyledim feymâ ba'de menzil mahdûd-ı mezkûr ile dükkân-ı mezkûrde benim asla ve kat'â alaka ve müdhalim kalmadı. Keyfemâyeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde gıbbu't-tasdiki'ş-şer'mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi ve'l-işrîn min şehri Cemâziyye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin El-Hâc Mustafa Efendi el-me'zun bi'l-ifta sâbıka

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Salih Efendi

Yahya Efendi el-Müderriş

El-Hâc Ömer Efendi el-Müderriş

Es-Seyyid Musa Efendi el-Müderriş

Abdü'l-vahab Efendi ibni Ebubekir Efendi

[171 / BELGE 1]

Mahmud Paşa Mahallesi Sâkinelerinden Fatıma'nın Hüccebidir.

Medîne-i Tokat'da Mahmud Paşa mahallesi sâkinelerinden zatî mu'arrefe Fatıma binti Hasan nâm hatun meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Ayşe binti İbrahim tarafından ikrâr-ı âtiü'z-zikr tasdike vekîl olduğu zâtî mezbûreyi bi-şahsiha ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân El-Hâc Salih bin Mehemmed ve Es-Seyyid Halîl

bin Mustafa nâm kimesne şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer‘ lâhık olan zevci Mehemmed bin Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb bi'l-münasefe yedimde ve taht-ı tasarrufumda müşâ‘ân mülküm olub mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan El-Hâc Aşçı Salih ve bir taraftan Ruşen oğlu Es-Seyyid Mehemmed menzillerine ve bir taraftan Hadice Hatun hadikasına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi binâ ve arsası mülk bir bâb menzilin nısf-ı mu‘ayyenemiz nısf hadikasıyla bi-cemi’t tevâbi‘ ve’l-levâhık tarafeynden icâb ve kabulî havî ve şurût-ı müfsideden ârî an nakd iki yüz elli guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz elli guruşu meclis-i bey‘de mezbûre Ayşe bana tamamen def‘ ü teslîm ben dahi yedinden kâmilan ahz u kabz ve istifâ-i hakk eyledim fîmâ-ba’d nısf menzil-i mahdûd-ı mezkûr mezbûr Ayşe’nin mülk-i müşterâsı olub benim asla ve kat‘â alaka ve müdhalim kalmamağla keyfe-mâyeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde gibbü’t-tasdikî’ş-şer‘ mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’s-sâmin ve’l-işrîn min şehri Cemâziye’l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

El-Hâc Salih aşçı

Es-Seyyid Mehemmed Ruşen-oğlu

Es-Seyyid Mehemmed Dorukzâde

El-Hâc Mustafa nazır

Hâfız Şerîf Mehemmed tütüncü

[171 / BELGE 2]

Muhiddin Mahallesi’nde Mehemmed bin Himmet Hücçetdir.

Medîne-i Tokat’da Musluhiddin mahallesi sâkinlerinden Mehemmed Himmet

nâm kimesne meclis-i şer‘-i hafîr vâcibü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’l-kitab Mustafa bin Hasan mahzarında üzerine da`vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan on sene mukaddem mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdân Keçeci Mehemmed Ağa menziline ve taraf-ı selasesi tarîk-i âmme müntehi binâ ve arsası mülk bir bâb menzilin mezbûr Keçeci Mehemmed Ağa tarafından kapunun bir kanadıyla arzen bir arşun ve tûlen on beş arşun arsa-i mezkûru mukaddemâ merkûm Mustafa’ya hibe ve temlîk ve teslîm ol dahi meclis-i hîbede ittihâb ve kabul eyledikten sonra mâ-bâkî menzilimi cemi‘-i tevâbi‘ ve levâhikiyle üç yüz doksan guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm ve semenini tamamen ahz u kabz etmişdim. Lâkin mevhûb-u mezkûrdan rucû‘ murad iderim dedikde gıbbü’s-su’al mezbûr cevâbında târîh-i mevhibede bana ba‘de’l-hibe dıvarını tamîr ve ba‘zı mahalline tahta pûşîde zamm eylemişdim deyu def‘ ile mukâbele edicek gıbbü’l-istintâk zikr olunan dıvarın ta‘mir ve tahta pûşîde zamm ve ilhâk eylediğini inkâr etmekle mezbûr Mustafa’dan def‘-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Mehemmed Emin ibni Ahmed Es-Seyyid Molla Mustafa bin Hasan nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâziran olub istişhâd olundukda fî’l-hakîka mezbûr Mustafa arsa-i mevhûbe-i mezkûr dıvarını ta‘mir ve tahta pûşîde zamm ve ilhâk eylediği bizim ma‘lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-i şehâdet-i şer‘ eylediklerinde gıbbü’t-ta’dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın işbu müdde‘i –i mezbûrun menzil ve arsa-i mevhûbeye müte‘allika bi-vech-i mezbûr Mustafa ile mu‘ârazaları men‘ birle mâ-vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fî’l-yevmi’s-sâmin ve’l-işrîn min şehri Cemâziye’l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

[171 / BELGE 3]

İzmirli Ağa'ya Müte'allik Hücetdir.

Medîne-i Tokat'da Alaca Mescid mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Adana'da misâfiren sâkin iken fevt olan Mehemmed bin El-Hâc Abdurrahman nâm müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Hadice binti Yusuf ile sulbî sagîr oğlu Hasan ve babası mezbûr El-Hâc Abdurrahman'a ve vâlidesi Zâhide binti Hasan'a inhisarı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' zevce-i mezbûre tarafından ikrâr-ı âtû'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi-şahsiha ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan İbrahim Ağa bin Ali ve Halîl Alemdâr bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'-i lâhik olan El-Hâc Emin bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr El-Hâc Abdurrahman mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkile-i mezbûrenin zevci müteveffa Mehemmed zimmetinde mütakerrer ve maksûdun-aleyh olan elli guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmem ile terekesinden hisse-i irsiye-i şer'iyeyi ve mezbûr El-Hâc Abdurrahman Ağa zimmetinde olan kendi menzîlim kıymetinden yüz elli guruş emanet vaz'eylediğim meblağ-ı mezbûru merkûm El-Hâc Abdurrahman Ağa yedinden tamamen ahz u kabz eyledim. Fîmâ-ba'd gerek mehr-i mü'eccel-i ma'lûme ve gerek hisse-i irsiyye-i şer'iyeye ve husûs-ı mîrâsa ve sâlifü'z-zikr meblağ-ı mezbûre müte'allika mezbûr El-Hâc Abdurrahman Ağa'nın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât eyledim dedi dedikde gibbû't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişîn-i kirâm Mehemmed el-Mu'i Efendi el-me'zûn bi'l-ifta hâlâ.

El-Hâc Mehemmed Ağa Koçhisârı

Karagöz Osman Beşe Hallâc

Yamak Hüseyin Beşe ibni Hasan Beşe

Mustafa Ağa Çadırcızâde

El-Hâc Emîn Ağa Hallâc

Es-Seyyid İbrahim Ağa ibni Ali Ağa

Abdullah Ağa ibni Hasan Ağa

Hamamcı İbrahim Ağa

[170 / BELGE 1]

Medîne-i Tokat'da Mahmud Paşa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafa Alemdâr bin Abdulkerim nâm müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Arife binti Ahmed ile sulbî kebîr oğlu Mehemmed'e ve sagîr oğulları Salih ve Abdulkerim ve Osman ve sagîre kızları Ayşe ve Şerîfe'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' sagîrûn-ı mezbûrûn Salih ve Ayşe ve Şerîfe'ye min kıbeli'ş-şer' bâ-hüccet vasî-i mensûb cedleri El-Hâc İbrahim Alemdâr ibni Mustafa ve sagîrân-ı mezbûran Abdulkerim ve Osman'ın min kıbeli'ş-şer'-i bâ-hüccet vasî-i mensûbu ceddî Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Mehemmed mahzarında her biri ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb vasîleri olduğumuz sagîrûn-u mezbûrûna babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden inhisâr-ı mezkûr üzere bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden hisse-i irsiyyelerini her birimiz bi'l-vesâye mezbûr Mehemmed yedinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz eyleyüb fîmâ-ba'd bâ-defter-i kassâm hukuk-ı mirâsa müte'allika mezbûr Mehemmed'in her

birimiz bi'l-vesâye zimmetini ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Dedeli Ali Efendi el-müderriş

El-Hâc Abdurrahman Ağa haseki

İbrahim Ağa Serdâr

Şerîf Alemdâr

Ahmed ağa Dellalbaş

Hutime bi'l-hayır ...zâde Ahmed Ruşen el-meliki'l-hilâfeti Medîne-i Tokat

nemekahu el-fakîrullah ufiyehu

[170 / BELGE 2]

Ma'ide Hatun Hücçetdir.

Medîne-i Tokat mahallâtından Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid El-Hâc İbrahim bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr vâcibü't-tevkîrde zâtî mu'arrefe işbu bâ'isü'l-kitâb sulbîyye-i kebîre kızı Ma'ide mahzarında bi't-tav'-i ve'r-rıza ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb yedimde ve taht-ı tasarrufumda mülküm olan dört aded müsta'mel kilim ve dörd aded müsta'mel yorgan ve on aded çit ve kadife yasdık ve dört aded müsta'mel döşek ve bir aded yan minderi ma'a mak'ad ve bir aded kebîr sabun kazganı ve altmış vukıyye evanî-i nühâsiyyeyi işbu kızım mezbûre Ma'ide'ye hibe-i sahîhe-i şer'iyye ile hibe ve temlîk ve teslîm eyledim. Ol dahi ber vech-i muharrer ittihâb ve kabul eylemekle fîmâ-ba'de zikr olunan eşyada benim kat'an aslâ alaka ve müdhalim kalmayub kızım mezbûre Ma'ide'nin mülk-i mevhubesidir keyfe-mâyeşâ ve yehtar ve mutasarrife olsun dedikde merkûm Ma'ide babası mukırr-ı

merkûm Es-Seyyid İbrahim’i kelimât-ı meşrûhâsında tasdîk birle mâ-vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’l-hâdis işrîn min şehri Cemâziye’l-uhrâ li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi

Hâfız Ömer Efendi

Mehemed Efendi temirci

[170 / BELGE 3]

Medîne-i Tokat mahallâtından Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid El-Hâc İbrahim bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer’-i hatîr-i vâcibü’t-tevkîrde işbu bâ’isü’l-kitâb dâmâdım Es-Seyyid Hüseyin bin Es-Seyyid Hasan Ağa nâm kimesne mahzarında bi’t-tav’i ve’r-rıza ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu damadım mezbûr Es-Seyyid Hüseyin Ağa zimmetinde cihet-i karzdan bâ-temessük bin beş yüz guruş alacağım damadım mezbûr Hüseyin Ağa’ya hibe-i sahîh-i şer’iyye ile hibe ve temlîk eyledim ol dahi ber vech-i muharrer ittihâb ve kabul eylemekle fîmâ-ba’d meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruşda benim asla ve kat’â alaka ve medhalim kalmayub merkûm Hüseyin Ağa’nın mülk-i mevhubudur keyfe-mâyeşâ ber yed-i mutasarrıf olsun dedikde merkûm Es-Seyyid Hüseyin Ağa (s.169) mukırr-ı merkûm Es-Seyyid İbrahim kelimât-ı meşrûhâsında tasdîk birle mâ-vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’l-hâdi aşer min şehri Cemâziye’l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Ömer Efendi Eserzâde (?) vâ'îz

Mehemed Efendi temirci

[169 / BELGE 1]

Maktûlen Katl Olan Saka Mustafa'nın Nafaka Vasî Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Mustafa bin Mehemed Alemdâr'ın sulbî sagîr oğulları Osman ve Mehemed'e ve sulbîyye-i sagîre kızı Ümmügülsüm'e babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer'î isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini hıfz ve umûr-ı lâzîmelerini rü'yete taraf-ı şer'eden nasb-ı vasî lâzım ve mühim olmağla sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri işbu bâ'isetü'l-kitab Şerîfe binti Ahmed vesâyete ehil ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber verdiklerinden sonra mezbûre Şerîfe'yi vasî nasb ve ta'yîn ol dahi ba'de'l-kabul anifen vasîye-i mezbûre Şerîfe meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîleri olduğum sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olub emvâl-i mevrûselerinden kadr-ı kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdir olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fî'l-hakika sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu zeyl-i kitabda mektûbü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitab tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mezbûrûnun emvâl-i mevrûselerinden râyiç fî'l-vakt beher yevm her birine ikişer para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mafrûz-ı mezkûru târîh-i kitabdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rucû'a vasî-i mezbûre Şerîfe'ye izin birle mâ-vak'a bi't-

taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâdis aşer min Cemâziye'l-uhra li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

[169 / BELGE 2]

Bakkal Es-Seyyid Ahmed Bin Salih'in Vasî Hücctedir.

Medîne-i Tokat'da Kabe Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Es-Seyyid Ahmed bin Salih'in sulbîyye-i sagîre kızı Hadice'ye babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'i isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini hıfz ve umûr-ı sâire-i lâzimesini rü'yete taraf-ı şer'den nasb-ı vasî lâzım ve mühim olmağın sagîre-i mezbûrenin vâlidesi işbu bâ'isetü'l-kitab Şerîfe binti Mustafa nâm hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Şerîfe'yi vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûremi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni Mehemed Emin Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi kâtib-i rakam

[169 / BELGE 3]

Kevork Veledi Kepril Vasî Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Kaya mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan hâlik olan Kevork veledi Kepril nâm zimmînin sulbî sagîr oğlu Kepril ve sagîre kızı Maryem'e babaları hâlik-i mesfûrun terekesinden bi'l-ırsi'sş-şer'i isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini hıfz ve umûr-ı sâire-i lâzimelerini rü'yete nasb-ı vasî lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mersûmânın anaları işbu bâ'isetü'r-rakîm Servinâz binti Vartan her vechle vesâyete ehil ve sagîrân-ı mersûmân haklarında evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i vesîkada mektûbu'l-esâmî kimesneler haber vermeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mersûmâna mersûme Servinâz binti Vartan'ı vasî nasb ve ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûru kabul ve umûr-ı lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olduğu mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmî'l-ısrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Artin veledi Ohan

Kesir veledi Kirkor

Ohannes veledi Bedros

Anasdas veledi Keprîl

Datos veledi Gereki

Markos veledi Akob

[168 / BELGE 1]

Es-Seyyid Feyzullah Ağa'nın İbrâ Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atik mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Saliha binti El-Hâc Salih nâm hatunun verâseti zevc-i metrûku Es-Seyyid Feyzullah bin Ahmed ile sulbî kebîr oğlu El-Hâc Mehemmed bin Salih'e ve sulbî sagîr oğlu Ahmed bin Feyzullah'a inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' merkûm El-Hâc Mehemmed meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb üvey babası mezbûr Es-Seyyid Feyzullah mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem vâlidem mezbûre Saliha fevt oldukda ben diyâr-ı ba'idede bulunduğum hasebiyle üvey babam mezbûr Es-Seyyid Feyzullah Çelebi min kıbeli'ş-şer' bâ-hüccet bana kayyım nasb u ta'yîn olunmağla vâlidem müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve defter ettürüb inhisâr-ı mezkûr üzere hisse-i irsiyye-i şer'iyeme üç yüz elli guruş kıymetli mütenevvi'a ma'lûme isâbet eyledikde üvey babam mezbûr Feyzullah dahi bi'l-vesâye zabt ve hıfz eyleyüb lâkin tereke-i müteveffiyeye-i mezbûreden hâric ez defteri eşya mütâlebe eylediğimde ba'de'l-münâza'a beynimize muslihûn-ı müslimûn tavassut edüb hisse-i mezbûrun üzerine yüz guruş zamm ile ber kazâi'l-cânibeyn bizi dört yüz elli guruşa inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru kabul eylediğimizde meblağ-ı mezkûr dört yüzelli guruşu meclis-i sulhde bana tamamen def' ü teslîm ben dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba'd vâlidem müveffâ-yı mezbûre Saliha'nın terekesinden gerek bâ-defter ve hâric ez-defter hisse mütâlebesine müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlibât ve kâffe-i imân ve muhâsamâtdan işbu üvey babam merkûm Feyzullah'ın zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Efendi el-Müderris

Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Ağa Kasımağa-zâde

Es-Seyyid Hüseyin Ağa Kasımağa-zâde

Es-Seyyid Mehemed Ağa Kasımağa-zâde

Mustafa Ağa ibni Hasan Alemdâr

Mustafa Ağa ibni Derviş Ağa

Salih Ağa Yazıcı

El-Hâc Ali manav

Molla Ömer bin Veyis

Salih Beşe dikici

Kahveci Es-Seyyid Süleyman Ağa

İnce Mehemed dikici

Es-Seyyid Derviş Ağa bakkal

[168 / BELGE 2]

Mahalle-i Keçeciler Hadice Binti Musa Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Keçeciler mahallesi sâkinlerinden zâtî mu'arrefe işbu bâ'isü'l-kitâb Hadice binti Musa nâm hatun meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde yine medîne-i mezbûre sükkânından Mehemed bin Salih mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem işbu mezbûr Mehemed'e beni nâmzâd edüb beynimizde akd-i nikâh sabkat etmemekle şimdi nefsimi ahara tecvîz murâd eyledigimde işbu mezbûr Mehemed müdâhele eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbîh-i şer'olunmak matlûbumdur dedikde gibbü's-su'al mezbûr Mehemed cevâbında fî'l-hakîka târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem babası merkûm Musa bana nâmzâd edüb lâkin beynimizde akd-i nikâh sabkat eylemedi deyu bi't-tav'i

ikrâr ve i'tirâf eyledikten sonra merkûm Mehmed meclis-i şer' de nâmzâd da'vasından keff-i yed ve husûs-ı mezkûre müte'allika birbirlerinin zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Es-Seyyid Halil Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halil Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Es-Seyyid Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi

[168 / BELGE 3]

Başlık¹³

Medîne-i Tokat'da Suiçmez mahallesi sâkinlerinden El-Hâc Hâfız Ömer Efendi bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde an-asıl medîne-i mezbûrede Beğbağı mahallesi ahâlisinden olub Asitâne-i aliyede misafiren sâkin işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Hâfız Ali Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa tarafından vekîl-i müseccili diğeri Es-Seyyid Ali Efendi ibni Hasan mahzarında bi-tav'i ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkil-i mezbûr Es-Seyyid Hâfız Ali Efendi'nin babası mezbûr Es-Seyyid Mustafa ile bundan akdem ticaret şirketimiz olub hisâb ve kitâbımızı rü'yet eylediğimizde zimmetinde kalan ma'lûmü'l-mikdar mebâliğ mukâbili yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülkü olub mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a hadîkasını bana def' ve teslîm ve temlîk eylemişdi. El-hâletü hazihi mezbûr Es-Seyyid

¹³ Başlık silik olduğundan okunamadı.

Mustafa'nın oğlu müvekkil-i mezbûr Es-Seyyid Hâfız Ali babam ile ahz u i'tâlarında ben medîne-i mezbûrede olub benim yedimle teslîm eylediğim mebâliğ hisâba mahsûb eylemeyüb hisâb-ı mezkûrede hatâ vâki' olmuş deyu vekîl-i merkûm Ali Efendi benden hisâb taleb eyledikde ben dahi ber vech-i meşrûh takrîrini mukırr ve mu'arref olub sâlifü'z-zikr bâgce-i mahdûd-ı mezkûrdan kendi hüsn-i rızâ ve ihtiyârımla ferâgat ve keff-i yed eyledim dedikde vekîl-i merkûm Ali Efendi dahi bi'l-vekâle kabul etmekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li- sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Ömer Efendi

Müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Mustafa Efendi

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Es-Seyyid Mehemed Beğ Efendi

Ve bundan gayr.

[167 / BELGE 1]

Gaybî Mahallesi Sâkinelerinden Âmâ Ayşe Hatun'un Nafaka Hücctidir.

Medîne-i Tokat'da Gaybî mahallesi sâkinelerinden Ayşe binti Abdüsselâm nâm hâtun amâ ve marîza sâhibetü'l-firâşın tesviye-i umûr için min kıbeli'ş-şer' vasî nasb u ta'yîn olunan işbu bâ'isetü'l-kitâb kız karındaşı kız Fatıma bint nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîsi olduğum mezbûre Ayşe'nin nafaka ve kisve ve bir nefer hademeye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ ve bir nefer hademeye ücret farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fi'l-hakîka marîza-yı mezbûre Ayşe'nin nafaka ve kisve ve bir nefer hademeye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğu bi-ihbâri's-sikât zâhir ü nümâyân olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi

marîza-yı mezbûrenin malından râyiç fî'l-vakt beher yevm bir nefer hademesiyle altmış akçe nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr eyleyüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan mezbûrenin mâlından harc ve sarfa vasîye-i mezbûre Fatıma'ya izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Mehemed Efendi el-kâtib.

[167 / BELGE 2]

Bey'-i Şirâ Hücceti

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Artin veledi Emirze nâm hâlikin verâset-i zevce-i metrûkesi Sultan binti Artin ile sulbîyye kızları Maryem ve Hirosima'ya inhisârı ba'de't-tahakukı'ş-şer' mezbûre Maryem meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'r-rakîm Arakil veledi Kolarik muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mûrisimiz hâlik-i mersûmun terekesinden olub mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil bizlere mevrûs olmağla ben sagîre olduğum halde anam mersûme Sultan menzil-i mezkûru mersûm Arakil'e bey' eylemekle şimdi ben akile ve bâliğa olmağla menzil-i mezkûrdan inhisâr-ı mezkûr üzere hisse-i irsiyyemi taleb ederim su'al olunub takrîr-i tâhrîr ve menzîl-i mezkûrdan hisse-i irsiyyem aliverilmek matlûbumdur dedikde

gıbbü's-su'al mersûm Arakil cevâbında târîh-i kitâbdan sekiz sene mukaddem işbu mersûm Maryem bülüğünü mukırr ve mu'arrefe olub anası mersûme Sultan ve kız karındaşı mersûme Hirosima hâzıra oldukları halde mersûmât Maryem ve Hirosima ve Sultan menzil-i mezkûru yüz yigirmi guruşa bana bey' eyleyüb meblağ-ı mezkûrede hisselerini yedimden tamamen ahz u kabz eylediklerinden sonra menzil-i mezkûru bana def'ü teslîm eyleyüb mülk-i müşterâm iken bundan akdemce dahi menzil-i mezkûru benden taleb ve da'vâ sa'dedinde olub münâza'a esnasında beynimize muslihûn tavassutuyla menzil-i mezkûr-ı müte'allika âmm-i da'vâda zimmetimi meccânen ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylemişler idi deyu def' ile mukâbele edicek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mersûm Arakil'den def'-i meşrûhunu mübeyyîn-i beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Mustafa Alemdâr bin Emin ve Hüseyin bin İbrahim nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâdet meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka müdde'iyeye-i mersûme Maryem ile ve kız karındaşı Hirosima ve anası mersûme Sultan menzil-i mezkûr için mersûm Arakil ile beyinlerinde nizâ'-ı kesîre vâki' olub muslihûn-ı müslimûn tavassutuyla mersûmât menzil-i mezkûrdan keff-i yed ve mersûm Arakil'in meccânen zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledikleri bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidler şehâdet dahi ederüz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkîye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müdde'iyeye-i mezbûre Maryem'in mersûm Arakil ile husûs-ı mezkûre müte'allika bî-vech-i şer' mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Hüseyin Efendi me'zûn bi'l-iftâ sâbıka

Es-Seyyid Abdurrahman Efendi kâ'im-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf.

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hsan Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Abdullah Çavuş nakîb

Es-Seyyid Halîl Çavuş nakîb

[167 / BELGE 3]

Medîne-i Tokat'da hâlâ bâ-hüccet-i şer'iyeye menzilci nasb u ta'yîn olunan Genç Mehemmed Ağa ibni El-Hâc Ahmed Ağa tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Abdurrahman Alemdâr ibni Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu ashâbü'r-rakîm mahallât kethüdâlarından Felbos veledi Ağayik ve mukaddesi Bogos ve Merk oğlu Karabit ve Agop ve Parsih ve Keşiş oğlu Bogos vesâyirleri müvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm mahallât ahâlilerine za'ftârî olmağla fîmâ-ba'd menzil yâftelerinden halâs nâmıyla bir akçe ve bir habbe mütâlebe olunmamak üzere ta'ahhüd ve onlar dahi kabul eylemeleriyle mesfûrûn yedlerine işbu vazîfe bend-i i'ta olundu. Hurrîre fî evâsıt min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ebubekir Efendi reisü'l-küttâb

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyed

El-Hâc Halîl kethüdâ-i şehri

Hasan Beşe muhzırân

[166 / BELGE 1]

Rukiye Binti İbrahim Hibe Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Keçeciler mahallesi sâkinelerinden Rukiye binti İbrahim nâm Hatun tarafından ikrâr-ı âfîü'z-zikre vekîl olduğu zât-i mezbûreyi bi-şahsiha ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân Es-Seyyid El-Hâc Osman ve Es-Seyyid Ali ibni Mehemmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer' lâhik olan El-Hâc İbrahim bin İsmail nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't tevkîrde müvekkile-i mezbûrenin üğey oğlu işbu bâ'isü'l-kitâb Molla Mehemmed bin Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûrenin yedinde ve taht-ı tasarrufunda mukaddemâ mülkleri olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdandır Ebubekir Ağa ve bir tarafdandır Kürd Ömer Ağa ve bir tarafdandır Bâlî ve Musa Beşe menzillerine ve bir tarafdandır tarîk-i âmme müntehî binâ ve arsası mülk bir bâb menzil ve yine medîne-i mezbûre fenâsında Doğancı nâm mevzi'de kâ'in bir tarafdandır Bekçi depesi ve bir tarafdandır dere ve bir tarafdandır tarîk-i âmme müntehi bir kıt'a bağın eşcar ve kürumu mülk ve arsasının medîne-i mezbûre voyvodalarına senevî on para icâre maktû' olan bir kıt'a bağı tarafeynden icâb ve kabulü hâvî hibe-i sahîhe-i şer'iyeye ile işbu üğey oğlu mezbûr Molla Mehemmed'e hibe ve temlîk ve teslîm ve arsasından olan hakk-ı tasarrufunu dahi bâ-izn-i sâhib-i arz ferağ ve tefvîz ol dahi ber vech-i muharrer meclis-i hîbede ittihâb ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz-ı kabul eyleyüb ve bir cild Mushaf-ı Şerîf ivaz müvekkilem mezbûre dahi ahz u kabz eylemekle mârû'z-zikr menzil ve bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr merkûm Molla Mehemmed'in mevhub ve müfevvez olmağla benim asla ve kat'ân alaka ve medhalim kalmamıştır. Keyfe-mâyeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi've'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni İsmail Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Es-Seyyid Ebubekir Efendi

Kutbî Mehemed Efendi imam

Abdülfettah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi mu'allim-i sıbyân

Es-Seyyid Abdullah Efendi vâ'iz

Ebubekir Ağa Fazlı-zâde

Münir bin Molla Ahmed

Çörekci Es-Seyyid Mustafa Efendi

Es-Seyyid El-Hâc Ali

Mûtâf Es-Seyyid Hacı Osman

Es-Seyyid Ali Ağa mûtâf

Es-Seyyid Mahmud Efendi İbni Mustafa Efendi

Mustafa Beşe ibni Ahmed

Molla Mustafa bin Musa

İbrahim Efendi Keçeci-zâde

Süleyman Beşe an karyeden

Ebubekir bin Hızır

[166 / BELGE 2]

Tarla Bey' İçün Mu'âraza Men Hücceti

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden zâtı ta'rîf şer' ile mu'arrefe Şerîfe binti Ali nâm hatun meclis-i şer'-i hatîr vâcibü't-tevkirde işbu bâ'isü'l-kitâb Ömer bin Abdurrahman kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb babam mezbûrun yedinde ve taht-ı tasarrufunda olub medîne-i mezbûre fenâsında Haydarhâne arâzisinde Kızılbekcilik nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Sepetçioğlu ve bir taraftan İbrahim Ağa ve bir taraftan Hacı Mustafa tarlalarına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi tahminen on iki rublâğ tohum isti'âb eder bir kıt'a arz-ı mîrî tarlayı babam mezbûr Ali bundan akdem fevt oldukda hakk-ı tapusu bana intikal eylemişken mezbûr Ömer fuzûlî zirâ'at eder su'al olunub takrîri tahrîr ve keff-i yedine tenbih olunmak matlubumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Ömer cevâbında müdde'iyeye-i mezbûrenin babası mezbûr Ali hâl-i hayat ve kemâl-i sıhhatinde târîh-i kitabdan iki buçuk mâh mukaddem tarla-yı mahdûd-ı mezkûru doksan guruş bedel-i ferâğ mukabili hakk-ı tasarrufunu bâ-izni-i sâhib-i arz bana ferâğ ve tefvîz eylemekle mülk-i müfevvezim olmak üzere zabt ve tasarruf ederim deyu def'ile mukâbele edicek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Ömer'den def'-i meşrûhunu mübeyyin-i beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hüseyin bin Mehemmed ve Mehemmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub iştişhâd olındukda fî'l-hakîka müdde'iyeye-i mezbûrenin babası mezbûr Ali hâl-i hayat ve kemâl-i sıhhatinde târîh-i kitabdan iki buçuk mâh mukaddem yedinde ve taht-ı tasarrufunda olub medîne-i mezbûre fenâsında olub Haydarhâne arâzisinde Kızılbekcilik nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Sepetçioğlu ve bir taraftan İbrahim Ağa ve bir taraftan Hacı Mustafa tarlalarına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi tahminen on iki rublâğa tohum isti'âb

eder arz-ı mîrî tarlasını doksan guruş bedel-i ferâğ makbuz mukâbili hakk-ı tasarrufunu bâ-izn-i sâhib-i arz mezbûr Ömer bin Abdurrahman'a bizim huzurumuzda ferâğ ve tefvîz eylemişdi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olduktan sonra müdde'iyeye-i mezbûre Şerîfe'nin mezbûr Ömer ile tarla-yı mezkûre müte'allika bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî selh-i Cemâziye'l-ahir li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Hasan Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Feyzullah Efendi kâtib-i rakîm

[165 / BELGE 1]

Tâcir Es-Seyyid Derviş Mehemed'in Sagîr Oğlu Abdulkerim'e Vasî Hüccettir.

Medîne-i Tokat'da Çilehâne mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid Derviş Mehemed bin El-Hâc Ömer'in sulbî sagîr oğlu Abdulkerim'e babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâire-i lâzimesini rü'yet ve itmama min kıbeli's-şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Abide binti Es-Seyyid Abdulkerim nâm hatun vesâyete ehil ve sagîr-i mezbûr hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitab tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Abide nâm hatunu sagîr-i mezbûr

Abdulkerim'e vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyeti-
mezbûresi kabul ve hizmet-i lâzimesi kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-
vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sânî min şehri Recebi'l-ferd li-sene
isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Hâfız Ömer Efendi mürdeci

Es-Seyyid Abdullah sarrâc

Molla Mehemmed bin Ali temirci

[165 / BELGE 2]

Şerîfe Binti İbrahim Nâm Hatunun Hal' Hücctdir

Medîne-i Tokat Mahallâtından Geyras mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe
Şerîfe binti İbrahim nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i medhal-i işbu
bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Ahmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb
zevcim mezbûr Ahmed ile beynimizde a'dem-i hüsn-i imtizâcımızdan nâşî bi'l-ahire
müfârekat murad eylediğimizde mezbûr Ahmed beni muhâla'a-yı sahîhe-i şer'iyeye ile
hal' ben dahi hal'-i mezkûru kabul eyleyüb zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun- aleyh
yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmem ile bir yaka cübbe ve bir döşek ve bir yorganımı
taleb ederim su'al olunub takrîr-i tahrîr ve alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbü's-
su'al mezbûr Ahmed cevâbında müdde'iyeye-i mezbûre Şerîfe'ye hîn-i hal'de mehr-i
mü'eccel-i ma'lûmesi mukâbili an nakd elli guruş ile bir cild Mushaf-ı Şerîf verüb
mehr-i mü'ecceli olan meblağ-ı mezkûr yüz guruşa ve beynimizde vâki' olan hukûk-ı
sâireye müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetimi ibrâ-yı âmm ile ibrâ eylemişdi deyu
def'le mukâbele edicek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Ahmed'den def'-i meşrûhunu
mübeyyîn beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Es-Seyyid Yahya

Efendi ibni İbrahim Efendi ve Veliyüddin bin Mehemmed li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka müdde'iyeye-i mezbûre Şerîfe'ye hîn-i hal'de mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesi mukâbili an nakd elli guruş ile bir cild Mushaf-ı Şerîf mezbûr Ahmed bizim huzûrumuzda def' ve teslîm mezbûre dahi ba'de'l-kabz mehr-i mü'ecceli olan meblağ-ı mezkûr yüz guruşa ve beynlerinde vâki' olan hukuk-ı sâireye müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr Ahmed'in zimmetini ibrâ-yı âmmile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın müdde'iyeye-i mezbûre Şerîfe'nin husûs-ı mezkûra müte'allika mezbûr Ahmed ile bî-vechi mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi's-sâlis min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Hâfız Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Ahmed bin Mehemmed

Es-Seyyid Hüseyin Küfli-zâde

[165 / BELGE 3]

Zumer Oğluna Müte'allik Hücctdür

Husûs-ı atîü'z-zikr mahallinde istima'-ı ketb ve tahrîrî'l-temas olunmağın savb-ı şer'-i nebevîden Mevlâna Es-Seyyid Yahya Efendi bin İbrahim Efendi ta'yîn ve irsâl ol dahi medîne-i mezbûrede Akdeğirmen mahallesi mütemekkinelerinden Takuka binti Simon nâm nasrâniyyenin menziline varub zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi kimesneler müvâcehesinde akd-i şer'î kabul eylediğinde mersûme Takuka işbu bâ'isü'r-rakîm sadr-ı kebîr oğlu Ferhad veledi Davît muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i

kelâm edüb işbu oğlum mersûm Ferhad ile bir menzilde başka başka odada mütemekkin olub gerek ...¹⁴ beyt ve gerek eşyâ-i sa'ire her birimizin mu'ayyen ve müfrez yedimizde olmağın merkûm Ferhad zimmetinde asla ve kat'â ismi mâl itlak olunur nesnem olmadığın dan mâ'adâ târîh-i kitaba gelinceye değın oğlum mersûm Ferhad'ın yedinde olan sermâyesi ve emlâk ve eşyası mülk-i meksûbu olub habbe-i vâhidesinde vechen mine'l-vücûd ve sebeben mine'l-esbâb alaka ve medhalim olmamağla bi-emri'llahi te'âlâ ben hâlike olduğumda sadriyye-i kebîre kızlarım Elmas ve Maryem taraflarından da'vâ sadedinde olurlar ise inde'l-hükkâm mesmu'a olunmaya deyu ikrârı mersûm Ferhâd gıbbü't-tasdîk Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ba'dehu me'an ba'is olunan Çukadâr Ahmed Ağa ibni Hasan ve Ser-muhzır Hasan bin Hızır ile mahfil-i kazâya gelüb ala vuku'ihî inhâ ve tahrîr eylemeleriyle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Ağa ibni Osman Çavuş

Nikola veledi Anasdas

Ovannes veledi Matos

Kesir veledi Hürmüz?

Doros veledi Monnas

Bedros veledi Simon

Bogos veledi Kirkor

Zumeroğlu Akob veledi Kesir

Bedros veledi Agob

[164 / BELGE 1]

¹⁴ Bir kelime okunamadı.

Muvâcehe Çavuşu Ahmed Ağa'nın Kayımlık-ı Şer' İçün Verilen Hücetdir

An-asıl Medîne-i Tokat'da Keçeciler mahallesi sâkinlerinden olub Medîne-i Ayıntâb'da misâfiren mesk üzere iken bundan akdem fevt olan Mehemed bin Abdullah'ın verâseti li-ümm kız karındâşı Fatıma binti Mehemed ile li-ebeveyn er karındaşı oğulları Es-Seyyid Abdullah ve Es-Seyyid Mehemed ibni Ali'ye inhisârı ba'de't-tahakukı'ş-şer' verese-i mezbûrûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlâ mahmiyye-i Haleb-i şehbâda sâkin sâlyâneci Ahmed Çavuş Ağa tarafından kabulüne mevkûfen vekîl nasb u ta'yîn olunan medîne-i mezbûre sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb El-Hâc Abdullah bin Abdurrahman mahzarında her biri ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mûrisemiz mezbûr Mehemed mahmiyye-i mezkûrede ağa-yı mûmâ-ileyhin hizmetinde olmağla ba'zı umûr-ı mühime lâzimesini rü'yet zımmında Medîne-i Ayıntâb'a irsâl ve duhûl ve mesk üzere iken bi-emri'llahi te'âlâ fevt oldukda bâ-ma'rifet-i şer' terekesi tahrîr ve ağa-yı mûmâ-ileyh min kîbeli'ş-şer' kayyım nasb u ta'yîn ve defter-i kassâmı tasrîh olunmağın tereke-i mezkûreyi ol tarafda ma'rifet-i şer' ile bey' ve ba'id-i âhara ihrâcü'l-mesârif min haysü'l-mecmû' beş yüz seksen üç buçuk guruşa bâliğ olmağla kayyım-ı mûmâ-ileyh ba'de'l-kabz tarafımıza teslîm için vekîl-i mezbûr El-Hâc Abdullah'a irsâl ve îsâl eylemekle el-hâletü hazîhi mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûr Mehemed'in tereke-i mevcûdesinden inhisâr-ı mezkûr üzere bâ-defter-i kassâm bize isâbet ve intikâl eden meblağ-ı mezkûr beş yüz seksen üç buçuk guruşu vekil-i mezbûr El-Hâc Abdullah ala kadri'l hises bize tamamen def' ü teslîm biz dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledik fîmâ-ba'd mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûr Mehemed'in terekesinden bâ-defter-i kassâm bize isâbet ve intikâl eden meblağ-ı mezkûr beş yüz seksen üç buçuk guruşa ve husûs-ı mirâsa müte'allika vekîl-i merkûm El-Hâc Abdullah ile mûmâ-ileyh Ahmed Çavuş Ağa'nın

(silik) zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile her birimiz ibrâ ve iskât-ı hakk eyledik dediklerinde gibbü't-tasdiki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi kâtib-i rakîm

El-Hâc Mehmed Ağa Mahzar-zâde

Es-Seyyid El-Hâc Derviş ibnü'l-mezbûr

Es-Seyyid El-Hâc Halîl bin Osman Ağa

[164 / BELGE 2]

El-Hâc Ömer İbni El-Hâc Mustafa'ya Müte'allik Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atîk mahallesi sâkinelerinden Râziye binti Süleyman nâm hatun tarafından ikrâr-ı âtîü'l-beyân vekîl olduğu zât-ı mezbûresi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mustafa Alemdâr ibni [boş] ve Kıcır Hasan nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr vâcibü't-tevkîrde zevc-i mutlakı işbu bâ'isü'l-kitâb El-Hâc Ömer bin El-Hâc Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûr El-Hâc Ömer'in bundan akdem zevcesi olub tatlîk eyledikde zimmetinde mütakarrer ve ma'kûdun-aleyh elli guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesiyle nafaka-i iddet ve me'net-i süknâsı için mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Ömer ve bir taraftan Emir Salih menzillerine ve bir taraftan nehr-i sagîr ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî bir bâb menzilin nisf ma'iyetini müvekkilem mezbûreye mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesiyle nafaka-i iddet ve me'net-i süknâsı mukâbelesinde def' ü teslîm

eyleyüb müvekkilem mezbûre dahi menzil-i mahdûd-ı mezkûru ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk eyleyüb fîmâ-ba'd husûs-ı zevciyyete müte'allika âmme-i da'âvî mutâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtundan ahâdühüma âharın zimmetini ibrâ-ı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylediler dedi dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Abdürreşid ibni

Osman Beşe kahveci

Mehemmed Beşe kahveci

El-Hâc Mehemmed Arab-zâde

Velî Alemdâr ibni Mehemmed

İsmail Ağa ibni El-Hâc Ali

[164 / BELGE 3]

Fatıma ve Atike'ye Müte'allik İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden El-Hâc Hüseyin bin El-Hâc Ali'nin verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Hasan ile sulbî kebîr oğlu Es-Seyyid Mehemmed'e ve sulbîyye-i kebîre kızı Atike'ye münhasır olduğu ba'det-tahakkuki's-şer' mezbûr Es-Seyyid Mehemmed meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb mezbûre Fatıma ve Atike taraflarından ikrâr-ı âtîü'z-zikri tasdîke vekîl-i müseccelleri Es-Seyyid Şerîf Mehemmed Alemdâr ibni İbrahim mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb babam müteveffâ-yı mezbûr El-Hâc Hüseyin fevt oldukda terekesi bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr olundukda ber müceb-i defter-i kassâm inhisâr-ı mezkûr üzere isâbet eden hisse-i

ırsiyye-i şer'ıyyemi (s.163) üğey vâlidem mezbûre Fatıma ile li-ebb kız karındaşım Atike yedlerinden tamamen ve kâmilen ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba'd babam müteveffâ-yı mezbûr El-Hâc Hüseyin ile vâlidem müteveffıyye-i mezbûre Ayşe nâm hatunun terekelerine ve husûs-ı mirâsa müte'allika ...¹⁵ mezbûrtânın zimmetlerini âmme-i da'âvî ve mutâlibât ve kâffe-î imân ve muhâsemâtından ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmî's-sâmin aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Genç Mehemed Ağa ibni El-Hâc Mehemed Ağa

El-Hâc Ali Ağa ibni Ali Ağa

Ali Alemdâr ibni Mehemed

Abdulkerim Ağa ibni Ebubekir Ağa

Abdurrahman Alemdâr ibni Ali

El-Hâc Hüseyin Bilal-zâde

Hacı Mehemed bin Hacı Fıkıh-zâde

Ali Ağa ibni Osman

El-Hâc Ahmed bin Osman

[163 / BELGE 1]

Vasî Hücctdir.

¹⁵ Bir kelime okunamadı.

Medîne-i Tokat'da Gaybî mahallesi sâkinelerinden Ayşe binti Abdusselâm nâm hatun âmâ ve marîza-yı sâhibetü'l-firâşın tesviye-i umûru için bundan akdem min kibli's-şer' bâ- hüccet vasî nasb u ta'yîn olunan mezbûrenin kız karındaşı kızı Fatıma nâm hatunun hiyânetini taraf-ı şer'e haber vermeleriyle mezbûre Fatıma vesâyetden azl ve hecr olunub yerine marîza-yı mezbûre Ayşe'nin akrabasından işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid İbrahim bin Mehemmed nâm kimesne vasî nasb u ta'yîn olunmak marîza-yı mezbûrenin hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle mezbûre Fatıma vesâyet-i mezbûreden azl ve hecr olunub yerine merkûm Es-Seyyid Mehemmed vasî nasb u ta'yîn ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ali bin karye ağası

Hüseyin Beşe berber

Ebubekir Efendi an-karye-i Gelüt

Hasan bin Hızır ser-muhzır

[163 / BELGE 2]

Vasî Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem sefer-i hümâyûnda vefât eden El-Hâc Molla Mehemmed Ağa ibni Abdullah nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Ahmed ve Mahmud'a bundan akdem bâ- hüccet vasî nasb u ta'yîn olunan Reisü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi vesâyet-i mezkûreden kendi hüsn-i rızâsıyla keff-i yed eyleyüb sagîrân-ı mezbûrânın anaları ve

zâtı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Emine binti Ahmed vesâyet-i mezkûreye her vechle evlâ ve enfa' olduğu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Emine'yi sagîrân-ı mezbûran üzerlerine ber vech-i muharrer vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimelerini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrin min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Hâfız Ali Efendi Elbistanî

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

[163 / BELGE 3]

Vasî Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Hacı İbrahim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Arab Ağa-zâde Ömer nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları İsmail ve İbrahim babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin hıfz ve rü'yete taraf-ı şer'den nasb-ı vasî lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri işbu bâ'isetü'l-kitâb Arife binti İbrahim nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Arife'yi

sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine vasî nasb u ta'yîn eyleyüb mezbûr Arife dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzımelerini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrin min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Es-Seyyid Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[162 / BELGE 1]

İbrâ Hücçetdir.

Medîne-i Tokat'da Semerkand mahallesi sâkinelerinden Rabia binti Halîl tarafından vekîl olduğu zâtî mezbûresi bi-şahsihâ marifet-i şer'iyeye ile ârifân El-Hâc Hasan bin Mehemed ve Ali bin Ali nâm şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan er karındaşı Es-Seyyid Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb zevc-i muhâla'ı Es-Seyyid Yusuf Ağa bin Ahmed Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu mezbûr Yusuf Ağa müvekkilem mezbûre Rabia'nın bundan akdem zevci olub beyinlerinde a'dem-i hüsn-i imtizâclarından nâşî bi'l-ahire müfâratat eylemekle zimmetinde mütekarrer ma'kûd-ı aliyye iki yüz elli guruş mehr-i mü'eccel-i malûmesiyle nafaka-i i'ddet ve me'net-i süknâsından kendi hüsn-i rızâsıyla fâriğa ol mukâbele hal'e tâlibe olmağla merkûm Yusuf Ağa dahi ol mukâbelede müvekkilem mezbûreyi muhâla'-yı

sahîhe-i şer'iyeye ile hal' eyledikten sonra müvekkilem mezbûrenin yedinde taht-ı tasarrufunda mülk olan tahmis kurbunde vâki' bir bâb arpacı dükkânıyla bir çift altun kol bağı ahara bey' ve ol mukâbelede medîne-i mezbûrede boyahâne kurbunde vâki' merkûm Es-Seyyid Yusuf Ağa Hânı tahtında kâ'in ma'lûmu'l-hudûd bir bâb berber dükkânının nısf mu'ayyenini merkûm Yusuf Ağa müvekkilem mezbûreye bey' etmişdi deyu da'vâ sadedinde iken beyinlerine muslihûn-ı müslimûn tavassut eyleyüb kat'en nizâ' bi'r-rızâi'l-câ nibeyn altmış guruş üzerine inşâ-yı akd-ı sulh-i şer' eylediklerinde tarafeynden her birleri sulh-i mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr altmış guruşu meclis-i sulhde müvekkilem mezbûre yedinde tamamen def' ü teslim mezbûre dahi yedinden ahz u kabz istifâ-yı hakk eyleyüb zevciyyete fîmâ-ba'd hukûk-ı zevciyyete ve sâlifü'z-zikr nısf berber dükkânına ve beyinlerinde cârî olan ahz-ı i'tâyâ mü'teallik âmme-i da'âvâ-i mutâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan merkûm Es-Seyyid Yusuf Ağa'nın bi'l-vekâle zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gibbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Receb li- sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

[162 / BELGE 2]

Mu'allim-i Sıbyân İçün Menzil Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb mu'allim-i sıbyân olan Hâfız Mehmed Efendi ibni Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde medîne-i mezbûre kazâsına muzâfe Komanât nâhiyesine tâbî' Firedökse karyesi ahâlilerinden Mehmed Emin bin Abdullah mahzarında üzerine da`vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan sekiz mâh mukaddem mahalle-i mezbûre sâkinelerinden İsmihan binti Osman Odabaşı nâm hatunun yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülkü olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan İbrahim Ağa menzili ve bir taraftan Buzcuoğlu menziline ve bir taraftan kendi menziline ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî binâ ve arsası mülk bir bâb menzilini cemî'-i tavâbî' ve levâhıkıyla hâl-i hayat ve kemâl-i sıhhatinde mâlından ifrâz ve mülkünden mümtâz edüb vakf ve habs ve teslîm-i mütevellî edüb şöyle şart eyledi ki mademki kendü hayatda oldukça menzil-i mahdûd-ı mezkûre vakfiyyet üzere ma'a't-tevliyye mutasarrıfa olub ba'de vefâtiha menzil-i mahdûd-ı mezkûr mu'allimhâne olub tâlîm-i sıbyân eylemek üzere ber vech-i hasbi beni mütevellî nasb u ta'yîn eyleyüb vakfiyyet ile mutasarrıf ola deyu ta'yîn-i kuyûd ve ta'yîn şurut edüb mezbûre İsmihân Hatûn musırran alâ eydan fevt oldukda işbu Mehmed Emin menzil-i mahdûd-ı mezkûru tereke-i müteveffıyye-i mezbûreden olmak üzere mirâsa idhâl murâd eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbîh-i şer' olunmak bi't-tevliyye matlûbumuzdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Mehmed Emîn cevâbında fi'l-hakîka târîh-i mezbûrede hâletim mezbûre İsmihân Hatûn hâl-i hayat ve kemâl-i sıhhatinde menzil-i mahdûd-ı mezkûru minvâl-i muharrer üzere işbu Hâfız Mehmed Efendi tâlîm-i sıbyân eylemek şartıyla vakf ve şart edüb ber vech-i hasbî mütevellî nasb u ta'yîn eylediği ma'lûmumdur deyu bi-tav'ı ikrâr ve itirâf eylemekle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi menzil-i mahdûd-ı mezkûru

vakfiyyetine ba'de'l-hükm mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Es-Seyyid Mehemed Beğ ibni Abdurrahman

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Derviş Ağa ibni Es-Seyyid El-Hâc Musa Ağa

Es-Seyyid Salih Ağa ibni Es-Seyyid Osman Ağa

Hüseyn Ağa Çukadâr tâbi' Mehemed Beğ

Es-Seyyid Ömer bakkal

[161 / BELGE 1]

Uzun İbrahim Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Güzelaşçı mahallesi sâkinlerinden medîne-i mezbûr serdârı olan İbrahim Ağa bin Osman Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Gümüşhâne ahâlisinden Uzun İbrahim bin Osman mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem Trabuzon ahâlîlerinden Mehemed Beşe bin Abdullah fevt olub zâhir bir vâris ma'rûf ve mu'rûfesi olmayub terekesi cânib-i mirî beytü'l-mâlına aid ve râci' olmağla muteveffâ-yı mezbûrun işbu mezbûr Uzun İbrahim zimmetinde karz-ı şer'iyye bâ-temessük bin üç yüz kırk guruş alacak hakkı olub merkûm Mehemed Beşe kibli'l-ahz fevt olmağla meblağ-ı mezkûr bin üç yüz kırk guruşu mahzar-ı müslimînde bana tamamen ve kâmilen def' ü teslîm ben dahi yedinden ahz u kabz eyledim dedikde gibbü't-tasdikî's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi ve'l-işrîn Receb-i şerîf li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Mehemed Ağa haseki

Odabaşı Ahmed bin Hüseyin odabaşı

Es-Seyyid Hamza beşe çukadâr-ı serdâr

Kara Mehemed Beşe tâbi' Serdâr Ağa

[161 / BELGE 2]

Akîde Dudu Hücctdir.

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinelerinden Akîde Dudu binti Abdulbâkî tarafından da'vâ-yı atfü'z-zikr vekîl olduğu zât-ı mezbûresi bi-şahsiha ma'rifet-i şer'iyye ile â'rifân olan Mustafa bin Abdullah ve Hasan bin Hızır şehâdetleriyle sâbit ve sübut-ı vekâletine hükm-i şer'i lâhik olan ügey babası El-Hâc Mehemed bin Osman nâm kimesne Meclis-i Şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde zâtı mu'arrefe işbu bâ'isü'l-kitâb Fatıma binti Ömer mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb işbu mezbûre Fatıma'nın sadrî oğlu Abdurrahman bin İsa Efendi zevcim olub beni bilâ-nafaka terk edüb diyâr-ı âharda tavattun etmekle işbu mezbûre Fatıma'nın yedinde ve taht-ı tarsarrufunda medîne-i mezbûre mahallâtından Rüstem Çelebi mahallesinde vâki' bir taraftan Kara Ali ve bir taraftan Zeynelabidin Efendi ve iki taraftan tarîk-i âmme müntehî binâ ve arsası mülk bir bâb menzil ile yine medîne-i mezbûre fenâsında Kışlak nâm mevzi'de vâki' ve bir taraftan Na'lçacı ve bir taraftan Hâfız Şerîf ve bir taraftan tarik-i âmme müntehî kürumu mülk ve arsasının mahalle-i mezbûrede Rüstem Çelebi Mescid-i Şerîfi imamına altmış akçe icâre-i maktû'ı olan bir kıt'a bâğ müvekkile-i mezbûrenin zevci mezbûr Abdurrahman nâm kimesnenin babası müteveffâ İsa Efendi'den müntakil mülk-i mevrûsu olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûrun hâsıl-ı icarâtıyla bâğ-ı mezkûrun hasılâtından ba'de'l-kifâye nafaka ve kisvebahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vekâle matlâbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûre

Fatıma cevâbında fı'l-hakıka işbu mezbûre Akıde Dudu'nun zevcî olub diyâr-ı âharda sâkin olduğu ma'lûmum olub lâkin oğlum mezbûrun babası İsa Efendi fevt oldukda mârû'z-zikr menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile bâğ-ı mezkûru iki yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmum ile hisse-i irsiyye-i şer'iyem mukâbelesinde oğlum mezbûr Abdurrahman mahzar-ı müslimînde bana def' ü teslîm ben dahi yedinden ahz u kabz edüb husûs-ı mirâsa müte'allika oğlum mezbûr Abdurrahman zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ eylemişdim deyu def' ile mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûre Fatıma'dan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden İbrahim Efendi bin Ömer ve Es-Seyyid Abdullah Efendi bin Ali li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fı'l-hakıka işbu mezbûre Fatıma'nın zevci İsa Efendi bundan akdem fevt oldukda oğlu mezbûr Abdurrahman anası mezbûre Fatıma'nın iki yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesiyle hisse-i irsiyye-i şer'iyesi mukâbelesinde menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru def' ü teslîm mezbûre Fatıma dahi ahz u kabz edüb husûs-ı mirâsa müte'allika oğlu merkûm Abdurrahman'ın zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eylemişdi. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinden sonra gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın müvekkile-i mezbûre Akıde Dudu'nun nafaka da'vâsına müte'allika mezbûre Fatıma ile bîvech-i mu'ârazasını men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fı'l-yevmi's-sâlis min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Mehemmed el-Mu'i Efendi el-müfti-i be-Tokat hâlâ

Es-Seyyid Osman Efendi Mü'ezzin-zâde

Zeynelabidin Efendi el-müderriş

Molla Hasan bin Mehemmed

Abdullah bin Ali

Abdulkadir bin Hasan

Molla Veliddîn bin Hasan

Halîl bin Hasan

Ali Ağa Muslu-zâde

Ebubekir bin Ali Ağa

[161 / BELGE 3]

Hamza Binti Şeyhîzâde Faziletli Es-Seyyid Hüseyin Efendi'ye Müte'allik

Hüccettir.

Medîne-i Tokat'da Çehkânlü mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-mümtezât Zeyneb Hatun'un babası ve tarafından da'vâyı atü'z-zikre vekîl olduğu zât-i mezbûreyi bi-şahsiha ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân Es-Seyyid Halîl bin Mustafa ve Es-Seyyid Abdullah bin Mehemmed şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm faziletli Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni El-Hâc Mustafa Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde dâmâdı Es-Seyyid Abdurrahim bin Nurullah Efendi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan beş mâh mukaddem dâmâdım merkûm Es-Seyyid Abdurrahim (s.160) eğer Arab câriyesi Fatıma benim ve gerek vâlidem Ayşe'nin menziline gelirse helâlim haram olsun dedikten sonra mezbûre Fatıma merkûmun vâlidesi mezbûre Ayşe'nin menziline geldiği mütehakkık olduğundan kızım müvekkile-i mezbûre merkûmdan bi-aynen boş olmağla su'al olunub takrîr-i tahrîr olunmak matlûbumdur dedikte gibbü's-su'al ve a'kîbü'l-inkâr vekîl-i mûmâ-ileyh efendi hazretlerinden takrîr-i da'vâsına muvâfık beyyine talep olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i

müslimînden Es-Seyyid Osman bin Hüseyin ve Es-Seyyid Mehemed bin Ebubekir Efendi nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i kitâbdan beş mâh mukaddem işbu mezbûr Es-Seyyid Abdurrahim eğer Arab câriyesi mezbûre Fatıma benim ve gerek vâlidem Ayşe'nin menziline geldiği ma'lûmumuzdur. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve'l-tezkiyye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra vekîl-i mumâ-ileyh efendi hazretleri takrîr-i meşrûhuna mutâbık bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz ve mazmûn-ı münîfnde Zeyd eğer Hind menzilime gelürse helâlim haram olsun dedikden sonra Hind Zeyd'in menziline gelse Zeyd'in zevcesi Zeyneb Zeyd'den bi-aynen boş olur mu? Olur. Bu suretde talâka niyet lâzime olur mu? Cevâb bâ-sevâbında olmaz deyu buyurulmağın ve ala mûcib-i fetvâ-yı şerîfe zevce-i mezbûre Zeyneb Hatun ile zevc-i merkûm Abdurrahim'in beytütetlerine hükm birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî gurrei Şa'bânî'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

El-Hâc Ebubekir bin Mustafa

Şa'bân Beşe Kuloğlu

Mehemed bin Mehemed

Mâfihi mine'l-tevkîl ve'l-kabûl nemakahu'l-fakîri aleyh sübhânehu ve te'âlâ Ömeri'l-

mevlâ hilâfetihi ve niyâbet kazâ-i.....¹⁶

[160 / BELGE 1]

Ulubey kazâsına tâbi‘ Sertaş nâm karye sükkânından Mehmed bin Osman nâm kimesne bi-emri’llahi te‘âlâ bilâ-veled fevt olub verâset-i zevcesi Rukiye binti Mehmed nâm hatûn ile li-ebb kız karındâşı Fatıma binti Osman nâm hatûna münhasıra olduğu lede’ş-şer‘-i şerîf zâhir ü nümâyân olub dört sehmin zevcesi Rukiye binti Mehmed nâm hatûna farziyyet ile ve üç sehim li-ebb kız karındâşı Fatıma binti Osman nâm hatûna farziyyet ve reddiyet ile isâbet edüb müteveffâ Mehmed nâm kimesnenin emvâl-i mevcûde-i mevrûsesi vech-i meşrûh üzere taksîm olunub ve her birisi sehimlerini ahz u kabz etdiklerinden sonra târîh-i kitâbdan yigirmi altı gün mukaddem vâristân-ı merkûmetân Rukiye ve Fatıma meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahfil-i dîn-i münîf-i ezhere gelüb şöyle takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i merâm ederler ki müteveffâ Mehmed’in medîne-i Tokat’da sâkin Uzun İbrahim demekle ma’rûf nâm kimesnede alacak hakkı olub ırsen bizlere intikâl etmekle bizler medîne-i Tokat’a varmağa adem-i kudretimizden nâşî bir münâsib dindâr kimesne vekîl etmek murâd ederiz dediklerinde vekâlet uhdesinden gelmeğe kâdir bir tab‘-ı selîm ve şahs-ı müstakîm kimesne tefahhüs ve taleb olundukda zeyl-i vesîkada muharrerü’l-esâmî olan sikât-ı müslimîn huzurlarında mezbûr Uzun İbrahim’den ol kadar mâldan haklarını ahz u kabzına Derviş Efendi bin Abdurrahman nâm kimesne tevkîl etdiklerinde Derviş Efendi dahi vekâlet-i merkûmeyi kabul etdikden sonra vekâlet sahîhe olub sıhhat-i vekâlete hükm birle mâ-vak’a bi’t-taleb ketb olunub hazihi’l-vesîka yedd-i vekîle i’tâ olundu. Vakt-i hâcetde ibrâz olunub ihticâc oluna. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Recebi’l-ferd sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

¹⁶ Bir kelime okunamadı.

Şuhûdü'l-hâl

Mahmud Efendi ibni Mustafa

Hatîb Molla Hasan bin Hasan

Mehemmed bin Mustafa

Kahraman bin Yusuf

[160 / BELGE 2]

Hasan Beşe'nin İbrâ Hücctidir.

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinelerinden bundan akdem vefât iden Fatıma binti Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûku Hasan Beşe ibni Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındâşı kızları Medîne ve Ayşe'ye münhasır olduğu ba'det-tahakkuki'ş-şer' merkûmetân-ı mezbûrtân Medîne ve Ayşe meclis-i şer'-i şerîf-i enverde tereke-i müteveffiyeye-i mezbûre bi'l-verâse vâz'ü'l-yedd olan işbu bâ'isü'l-kitâb zevc-i mezbûr Hasan Beşe mahzarında her biri bi-tav'ihümâ ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mûrisimiz müteveffiyeye-i mezbûre Fatıma'nın terekesinden olub emlâk ve gerek eşya ve mütenevvi'a menkûlâtından inhisâr-ı mezkûr üzere bize isâbet ve intikâl eden kırk guruşdan seksen guruş olmak üzere hisse-i irsiyye-i şer'iyemizi merkûm Hasan Beşe mahzar-ı müsliminde her birimize tamamen def'ü teslîm biz dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk eyledik. Fîmâ-ba'd mûrisimiz müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesinden olub emlâk ve gerek eşya ve mütenevvi'a menkûlâtından her birimize isâbet ve intikâl eden kırkar guruş hisse-i irsiyye-i şer'iyemize ve husûs-ı mirâsa müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibât ve kaffe-i îmân ve muhâsamâtdan merkûm Hasan Beşe'nin zimmetini ibrâ-yı âmm ile her birimiz ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi İbni Ebubekir Efendi

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Lütfullah Efendi el-me'zun bi'l-iftâ-i sabıka

Halîl bin Mahmud

İsmail bin Salih

Hüseyin Beşe berber

Molla Mustafa tahtacı

Ömer Ağa an karye-i Vavru

Hüseyin bin Hızır ser-muhzır

[159 / BELGE 1]

Kurşuncu Ahmed Ustannın İbra Hücctdir.

An-asıl Medîne-i Tosya ahâlilerinden olup Medîne-i Tokat'da Kaya mahallesi sâkinelerinden Ayşe binti Mustafa nâm hatûnun karındaşı ve tarafından ikrâr-ı âtû'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûresi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Seyyîd Vakkas bin Hüseyin ve Ahmed bin Ahmed nâm kimesne şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhik olan Osman bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde müvekkile-i mezbûrenin zevci mutlakı işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed Usta ibni Ahmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu mezbûr Ahmed târîh-i kitâbdan beş mâh mukaddem müvekkilem mezbûre Ayşe Hatun'un zevcî olup beyinlerinde adem-i hüsn-i zindegânelerinden nâşî bi'l-âhire müfâratat iktizâ etmeğin zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun-aleyh mehr-i mü'eccel-i

mâ'lûmesiyle nafaka-i iddet ve me'net-i süknâsı için işbu mezbûr Ahmed Usta bana yüz guruşa def' u teslîm ben dahi yedinden tamamen ve bi'l-vekâle ahz u kabz eyleyüb fîmâ-ba'd kız karındaşım müvekkilem mezbûre Ayşe Hatun'un târîh-i kitâba gelinceye değin hukûk-ı zevciyyete ve beyinlerinde ceryân eden ahz-ı i'tâyâ müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibâtıdan mezbûr Ahmed Usta'nın zimmetini bi'l-vekâle ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tasdiki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[159 / BELGE 2]

Sürücüoğlu Mehmed'in Menzili İçün Hücctdir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Osman nâm müteveffânın verâset-i zevc-i metrûkesi Fatıma binti El-Hâc Hüseyin ile sulbîyye-i sagîre kızları Fatıma ve Ayşe'ye ve li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin'e ve kız karındaşı Teslîme'ye inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer' sagîrtân-ı mezbûrtâna bâ- hücct-i şer'iyeye vasî-i mensûbeleri umûrları işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Molla Hüseyin meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde zevce-i mezbûre mahzarında asâleten ve vesâyeten üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan dokuz sene mukaddem işbu mezbûre Fatıma zevcî müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'e mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan El-Hâc Salih Ağa menziline ve iki

tarafdan Zâder menziline ve bir taraftan tarîk-i âimme müntehî binâsı mülk ve arsasının senevî Buzluk vakfına kırk iki akçe icâre-i maktû' u olan bir bâb menzilin kapunun bir kanadı sağ cânibi tarafından nısf ma'iyetini kendi hüsn-i rızâsıyla bi-izni sâhibü'l-arz tarafından icâb ve kabulü havî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve temlîk ve teslîm müteveffâ-yı mezbûr Mehemed dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz ve kabul eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu meclis-i bey'de zevce-i mezbûre Fatıma'ya tamamen ve kâmilten def' ü teslîm ol dahi ahz u kabz ve kabul eyleyüb sinîn-i mezkûreden berü ecelü'l-vefât tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf iken mezbûre Fatıma tereke-i müteveffâ-yı mezbûreye idhâle mümâna'at eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve tereke-i müteveffâ-yı mezbûreye idhâl olunmak asâleten ve vesâyeten matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûr Molla Hüseyin'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Şerîf Mehemed bin Ali ve Eyüb Alemdâr bin Mustafa li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i kitâbdan dokuz sene mukaddem menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nısf-ı mu'ayyeneni işbu zevce-i mezbûre Fatıma binti El-Hâc Hüseyin nâm hatun zevci müteveffâ-yı mezbûr Mehemed'e kendi hüsn-i rızâsıyla üç yüz guruş semen-i ma'lûmeye bey' ve temlîk ve teslîm edüb mezbûr Mehemed dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz u kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz guruşu meclis-i bey'de mezbûre Fatıma'ya tamamen ve kâmilten def' u teslîm mezbûre Fatıma dahi ahz u kabz u kabûl edüb sinîn-i mezkûrdan berü müteveffâ-yı mezbûr Mehemed tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf olduğu ma'lûmumuzdur biz bu husûsa be vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eyledikde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle

oldukdan sonra menzil-i mahdûd-ı mezkûrun nısf-ı mu'ayyenini tereke-i müteveffâ-yı mezbûreye idhâl mezbûre Fatıma'ya tenbîh-i şer' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm faziletlü Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Salih Efendi

Şerâfetlü Sisli Es-Seyyid Mustafa Efendi el-müderriş

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

[159 / BELGE 3]

Vasî Hücçetdir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Mehemmed bin Osman nâm müteveffânın sulbîyye-i sagîre kızları Fatıma ve Ayşe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rü'yete taraf-ı şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın ammileri işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin Efendi ibnü'l-mezbûr Osman nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîretân-ı mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esamî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretân üzerlerine mezbûr Hüseyin Efendi'yi vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûremi kabul ve hizmet-i lâzımelerini kemâ-yenbagî edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Es-Seyyid Ebubekir Efendi

[158 / BELGE 1]

Zamar Oğluna Müte'allik Vasî Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi mütemekkinlerinden olub Hısnımansûr'da bundan akdem hâlik olan Bedros veledi Ohan'ın sulbî sagîr oğlu Ohan ve sagîre kızları Ağnas ve Hirosima'ya babaları hâlik-i mesfûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzımelerin rü'yete kıbeli's-şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mersûmûnun üğey babaları işbu bâ'isü'l-rakîm Agob veledi Kesîr nâm zimmî vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîrûn-ı mersûmûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğun zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mesfûr Agob'ı sagîrûn-ı mersûmûna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûremi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Artin veledi Polbos tüccâr

Ohannes veledi Matos tüccâr

Sekiyas veledi Kesber mülk

[158 / BELGE 2]

Zamar Oğluna Müte'allik Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi mütemekkinlerinden olub bundan akdem Hsnımansr'da hâlik olan Bedros veledi Ohan nm zımmnin sulb sagîr oğlu Ohan ile sulbîyye-i sagîre kızları Ağnes ve Hirosima'ya li-ecli'd-da'v vasi nasb olunan işbu b'is' r-rakm Zamar oğlu diğer Agob veledi Kesber nm zımmi meclis-i Şer'-i hatr-i vâcibü't-tevkîrde sagrn-ı mersûmûnun ğey babaları Agob veledi diğer Kesir müvâcehesinde bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb vasileri olduğum sagrn-ı mersûmûnun babaları hâlik-i mesfûrdan sagrn-ı mersmna bi'l-ırsi'Ő-Şer' isâbet ve intikâl eden işbu mersûm Agob zimmetinde beş yüz guruş ve on dört guruş kıymetli bir kilim ve on sekiz guruş kıymetli döşek ve bir yorgan ve yigirmi bir guruş kıymetli bir kâliçe ki cem'n beş yüz altmış bir guruşu taleb ederim su'al olunub takrîr-i tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gbb's-su'al mersûm Agob cevâbında fî'l-vâki'sagrn-ı mersûmûnun babaları hâlik-i mersmdan bi'l-ırsi'Ő-Şer' isâbet ve intikâl eden meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş ile on dört guruş kıymetli bir kilim ve on sekiz guruş kıymetli bir döşek bir yorgan ve yigirmi bir guruş kıymetli bir kâliçe ki cem'n beş yüz altmış bir guruş zimmetimde deynimdir deyu inde'Ő-Şer' ikrâr u i'tirâf eyledikten sonra sagrn-ı mersûmûnun ğey babaları mesfûr Agob deyni olan meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşu beher sene istirbâh edb ve eşyâ-i mezbûremi dahi yedimde ben hıfz ederüm deyu ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin m-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire f evâili min Şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isna aşer ve mi'eteyn ve elf.

Őuhd'l-hâl

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

[158 / BELGE 3]

Osman bin Mehemed'in Hücetdir.

Medîne-i Tokat'da Çahkenlü mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Osman bin Mehemed meclis-i şer'î-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde Es-Seyyid Mehemed bin [boş] mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem sulbîyye kızım Fatıma'ya işbu mezbûr Mehemed'e nâmzed ve hatabe olunmuşdu lâkin beyinlerinde nikâh sebk etmemekle kızım mezbûreyi âhara tezvîc murâd eylediğimde işbu mezbûr Es-Seyyid Mehemed mûmâna'at eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbîh-i şer'î olunmak matlûbumdur dedikde gibbû's-su'al mezbûr Mehemed cevâbında fî'l-hakîka kızları mezbûre Fatıma'yı bana nâmzed edüb lâkin beyinlerinde nikâh sebk eylemediğini inde'ş-şer'î bi-tav'î ikrâr u i'tirâf eylemekle mezbûr Osman bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz ve mazmûn-ı münîfnde Zeyd kızı Hind'i Amr'a hatabe ve nâmzed etdikden sonra nâmzede i'tibâr etmeyüb âhara tezvîc murâd ile benim nâmzedimdir deyu mûmâna'at ve cebren Hindî tezvîce kâdir olur mu? Cevâb bâ-sevâbında olmaz deyu buyurulmağın alâ müceb-i fetvâ-yı şerîfe mezbûr Mehemed'in bi-vech-i mu'arazası men' ve merkûm Osman kızı mezbûre Fatıma'yı dilediği kimesneye tezvîce izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Hüseyin Efendi

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Halîl nakîb-i çarşı

[157 / BELGE 1]

Vasî Hücçetdir

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Halîl bin Hasan'ın sulbîyye-i sagîre kızları Zeyneb ve Fatîma'ya babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzimelerini rü'yet ve itmâma min kıbeli's-şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın vâlideleri işbu bâ'isü'l-kitâb Şerîfe binti Mustafa nâm hatûn vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîretân-ı mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Şerîfe hatûnu sagîretân-ı mezbûretâna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûremi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâyâ müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâmin aşer min şehri Şa'bânü'l-azim li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

[157 / BELGE 2]

Vasî Üzerine Nâzır Hücçetdir.

Medîne-i Tokat'da Cedid mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Halîl bin Hüsey'in'in sulbîyye-i sagîre kızları Zeyneb ve Fatîma'ya babaları müteveffâ-

yı mezbûrun terekesinden defter-i kassâm isâbet eden hisse-i irsiyyelerini zabt ve hıfz min kıbeli'ş-şer' bâ-hüccet vasî nasb u ta'yîn olunan vâlideleri Şerîfe nâm hatûn üzerine nâzır nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrtân-ı mezbûrtânın ammileri işbu bâ'isü'l-kitâb Osman Ağa ibni Hüseyin nâm kimesne nezâret-i merkûmelerimi ve sagîrtân-ı mezbûrtân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi merkûm Osman Ağa'yı vasîye-i mezbûre Şerîfe Hatûn üzerine nâzır nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[157 / BELGE 3]

[Vasî Hüccetdir]

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Mustafa Ağa ibni İbrahim nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Mustafa'ya babası mezbûrun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresini rü'yete bundan akdem bâ- hüccet vasî nasb u ta'yîn olunan sagîr-i mezbûrun vâlidesi Fatıma binti Ali nâm hatûnun hayatını inde'ş-şer' zâhir ü nümâyân olmağla mezbûre Fatıma vesâyetinden azl yerine sagîr-i mezbûrun akrabasından işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Süleyman Alemdâr bin Ali nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîr-i mezbûr hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i

vesîkada muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûr Es-Seyyid Süleyman Alemdâr'ı vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid eyledikten sonra vasî-i mezbûre ittikâ meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîsi olduğum sagîr-i mezbûr Mustafa'nın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdir olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fî'l-hakîka sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğunu zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh dahi sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesinden râyiç fî'l-vakt beher yevm onar para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı makrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rucû'a vasî-i mezbûr Es-Seyyid Süleyman Alemdâr'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Mustafa Efendi müfti-i sabık

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Salih Efendi

Fahrü'l-akrân Es-Seyyid Mehemed Bey voyvoda-i sabık

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Ahmed Efendi semerci

Es-Seyyid Mehemed bin Mahmud

Mustafa bin Ali

[157 / BELGE 4]

Hal' Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr mahallesi sâkinelerinden Şerîfe binti Es-Seyyid Salih nâm hatûn meclis-i şer'-i şerîf-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb zevcî Es-Seyyid Zeynelabidin bin Mehemmed mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu zevcem mezbûre Es-Seyyid Zeynelabidin zimmetinde menzil kıymetinden dört yüz elli guruş ve Cemâl nâm mevzi'de vâki' bir kıt'a bâğ kıymetinden yüz guruş ki cem'ân beş yüz elli guruş hakkım olub meblağ-ı mezbûru taleb eylediğimde inkâr edüb ityân-ı beyyine esnâsında an-inkâr beynimize muslîmun-ı muslihûn tavassutuyla beni an-nakd yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûru bi't-terâzî zevcem mezbûr yedinden ahz u kabz edüb zikr olunan menzil ve bâğ-ı mezkûr kıymetlerinden müdde'âm olan meblağ-ı mezkûre müte'allika zimmetini ba'de'l-ibrâ ve'l-ıskât yine zevcim mezbûr ile beynimizde adem-i hüsn-i zindegânemizden nâşî bi'l-ahire müfârat dahi iktizâ etmekle zimmetinde mütakarrer ve ma'kûdun-aleyh olan mehr-i mü'eccel-i ma'lûmem ile nafaka-i iddet ve me'net-i süknâmdan fâriğa ve muhâla'ya tâlibe ve râğibe olduğumda mezbûr dahi beni ol müsâbelede hal'-i şer'-i ile hal' etmekle ben dahi hal'-i mezbûru kabûl edüb fîmâ-ba'd hukûk-ı zevciyyete ve târîh-i kitâba gelinceye değin beynimizde kalîl ve kesir carî olan ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şer'iyeye şitâyâ müte'allika âmme-i da'vâ ve mutâlibâtdan ahaduhümâ âharın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı (s.156) hakk eyledikde gibbü't- tesâdiki's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Şa'bâni'l-azim li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Osman bin Mehemmed

Es-Seyyid Abdullah Osman

Es-Seyyid Mustafa bin Osman

Mehemmed bin Hüseyin

Abdurrahman bin Mehemmed

Abdullah bin Mehemmed

Es-Seyyid Osman bin Hasan

Halîl bin Mustafa

[156 / BELGE 1]

Zevcinin Mevti Haberini İhbâr Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Hacı İbrahim mahallesi sâkinelerinden zâtî mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Arife binti Ebubekir nâm hatûn meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde zikr-i câ'î husûsun vukû'unu istihbâr-i şer'-i sudûrundan sonra udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden olub medîne-i mezbûre sükkânından Es-Seyyid Osman bin Receb ve Es-Seyyid diğêr Osman bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli'l-ihbâr-ı meclis-i şer'e hâzırân olub eserü'l-istihbâr fî'l-hakîka müstahbere-i mezbûre Arife'nin zevcî Es-Seyyid Ali bin Emin Mehemmed târîh-i kitâbdan beş sene mukaddem Bozok sancağında vâki' Ağcakoyunlu nâm mahalde vefât eylediğini ahâlî-i karye bizlere ihbâr eyledüler deyu her biri alâ tarîki'ş-şehâde haber vermeleriyle müstahbere-i mezbûre Arife dahi inandım dedikde nefsinî âhara tevzîce izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-aşer min şehri Şa'bâni'l-azim li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi İbni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Hasan bin Hızır

[156 / BELGE 2]

Nafaka Hücctdir.

Medîne-i Tokat'da Siyahpuş mahallesi sâkinelerinden zâtî mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-Kitâb Fatıma binti Mehemed nâm hatûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevci muhâli' Es-Seyyid El-Hâc Ebubekir bin Ahmed mahzarında takrîr-i kelâm edüb mezbûr El-Hâc Ebubekir bundan beni hal' eylemekle merkûmun kurâsından hâsıl ve benden mütevellide sadrî sagîr oğlum Ahmed hâlâ hücr-i terbiyemde olub nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla babası mezbûr El-Hâc Ebubekir üzerine bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikte fî'l-vâki' sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğunu sikât-ı müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûr Ahmed için babası merkûm üzerine râyic fî'l-vakt beher yevm dörder para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru târif-i kitâbdan harc ve sarfa ve vakt-i zaferde mezbûr El-Hâc Ebubekir'e rücû'a mezbûre Fatıma'ya izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sânî ve'l-işrin min şehri Şa'bânü'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[156 / BELGE 3]

Muhâla‘a İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat’da Siyahpuş mahallesi sâkinelerinden Fatıma binti Mehemmed nâm hatûn tarafından ikrârâtî’z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûresi bi-şahsihâ ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifân olan Mehemmed bin Süleyman ve Halîl bin Mustafa şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer‘ lâhik olan Molla Mustafa bin İsmail meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibü’t-tevkîrde zevc-i muhali‘ işbu bâ‘isü’l-kitâb Es-Seyyid El-Hâc Ebubekir Ağa bin Ahmed mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu mezbûr El-Hâc Ebubekir Ağa müvekkile-i mezbûrenin bundan akdem zevcî olub hali‘ eylemekle zimmetinde mütakarrer ve ma‘kûdun-aleyh iki yüz guruş mehr-i mü‘eccel-i ma‘lûmesiyle nafaka-i iddet ve me‘net-i süknâsı ve medîne-i mezbûre esvâkında Kazâzlar sûkında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd ve’l-müştemilât bir bâb kahve dükkânını beş yüz guruşa mezbûr Ebubekir Ağa’ya bey‘ edüb ve semeninden bâkî üç yüz elli guruş ve kızı Şerîfe’ye hibe verdiği yüz altun ile müvekkilem mezbûrenin kız karındaşı [boş] nâm hatûn bundan akdem fevt oldukda zimmetinde mütekarrer elli guruşunla cem‘ân bin yüz elli guruşu işbu mezbûr Ebubekir Ağa’dan taleb ve da‘vâ-yı sa‘dedinde iken beyinlerine muslihûn-ı muslimûn tavassut edüb kat‘an li’n-nizâ‘ ve bi’r-rızâi’l-cânibeyn an-nakd dört yüz guruş üzerine müvekkilem mezbûreyi inşâ-i akd-i sulh-i şer‘ eylediklerinde mezbûr Ebubekir Ağa sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşu meclis-i sulhde müvekkilem mezbûreye tamamen def‘ u teslîm ol dahi kâmilen ahz u kabz ve istifa-yı hakk edüb fîmâ-ba’d hukûk-ı zevciyyete ve târîh-i kitâba gelinceye değin beyinlerinde cereyân eden ahz u i’tâ ve mu‘amelât-ı şitâya müte‘allika âmm-i da‘avî ve mütâlibâtдан mezbûr El-Hâc Ebubekir Ağa’nın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskat-ı hakk eyledi dedi dedikde gibbû’t-tasdîki’ş-şer‘

mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Hasan Efendi bin Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi bin Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi bin Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Yahya Efendi bin İbrahim Efendi

Es-Seyyid Ali Efendi bin Molla Abdullah

Es-Seyyid Halîl Çavuş- zâde

Es-Seyyid Abdullah Çavuş- zâde

[155 / BELGE 1]

İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Siyahpuş mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid El-Hâc Ebubekir Ağa ibni Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde zevce-i muhâla'sı işbu bâ'isetü'l'-kitâb Fatıma binti Mehemed nâm hatûn tarafından tasdîke vekîl olduğu zât-i mezbûresi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Mehemed bin Süleyman ve Halîl bin Mustafa şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-i şer' lâhik olan Molla Mustafa bin İsmail mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu müvekkile-i mezbûre Fatıma bundan akdem zevcim olub zimmetinde mütakarrer ve ma'kûdun-aleyh olan iki yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesiyle nafaka-i iddet ve me'net-i sükenâsı ve medîne-i mezbûre esvâkında kazâzlar sûkında vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb kahve dükkânını bana beş yüz guruşa bey' edüb ve semeninden bâkî üç yüz elli guruş ve yüz aded boğaz altunu ve yine bundan akdem kız

karındaşı zevcem [boş] nâm hatûn fevt oldukda zimmetinde mütakarrer elli guruş ki cem'ân bin yüz guruşu benden taleb ve da'vâ sadedinde iken beynimize muslihûn-ı muslimûn tavassutuyla kat'an li'n-nizâ' ve bi'r-rızâ ve'l-câhibeyn an-nakd dört yüz guruş üzerine müvekkile-i mezbûreyi inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylediklerinde müvekkile-i mezbûre Fatıma binti Mehemmed dahi sulh-i mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr dört yüz guruşu meclis-i sulhde müvekkile-i mezbûreye tamamen def' u teslîm ve mezbûre dahi kâmilten ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk edüb fîmâ- ba'd hukûk-ı zevciyyet ve târîh-i kitâba gelinceye değîn beynimizde cereyân eden ahz u i'tâyâ ve mu'âmelât-ı şitâyâ müte'allika âmm-i da'âvî ve mutâlibâtдан müvekkile-i mezbûre Fatıma'nın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskat-ı hakk eyledim dedikte gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Hasan Efendi emîn-i nühâs

Es-Seyyid Salih Ağa Korkoroğlu

Es-Seyyid Ahmed bin Es-Seyyid Salih

Es-Seyyid Ömer bin Salih

Es-Seyyid Halîl Çavuş nakîb

Es-Seyyid El-Hâc İsmail hekîm

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[155 / BELGE 2]

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden mu'arrefetü'ş-şahs işbu bâ'isetü'l-sifr Suzâna binti Anesdâs nâm nasrâniyye meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlâ zevcî Rum Yurî veledi Aleks müvâcehesinde üzerine da'vâ ve

takrîr-i kelâm edüb zevcem mersûm Yurî beni her bâr darb-ı şedîd ile darb ve şetm ve hilâf-ı şer‘-i mu‘âmele ve te‘addisine her vechle tahammülüm olmayub miyânemizde hüsn-i imtizâcımız müte‘addim olmağla su‘al olunub takrîr-i tahrîr ve beni darb ve şetm ve hilâf-ı şer‘-i mu‘âmele ve te‘addi etmeyeceğine mesfûrdan bir kefil-i kavî ahz olunmak matlûbundur dedikde gıbbü’s-su‘al müdde‘iyye-i mersûmeye darb ve şetm ve hilâf-ı şer‘-i mu‘âmele ve te‘addisini inkâr eylediğinden sonra beyinlerinde istikâmetle ma‘rûf Bedros veledi İstefan nâm zımmî kefil olduğundan mâ‘adâ fîmâ-ba‘d eğer zevcem mersûmeye darb ve şetm ve hilâf-ı şer‘-i şerîf-i mu‘âmele ve te‘addi eder isem benden boş olsun deyu bi’l-müvâcehe takrîr ve mersûme dahi ba‘de’l-kabûl mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-işrîn min şehri Şa‘bâni’l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Hasan bin Hızır ser-muhzır

Mihail veledi Anesdas

Nikola veledi Anesdas

[155 / BELGE 3]

İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat’da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Mustafa nâm ibni İbrahim’in vâsaseti zevceteyn-i metrûketeyni Rabia binti Ömer ile Fatıma binti Ali’ye ve sulbî sagîrân oğlu Es-Seyyid Mustafa’ya inhisârı ba‘de’t-tahakkukı’ş-şer‘ sagîr-i mezbûr Mustafa’ya bâ-hüccet-i şer‘iyye vasî-i mensûbu olan Es-Seyyid Süleyman Alemdâr bin Ali meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibü’t-tevkîrde sagîr-i mezbûrun üğey anası ve zâtı mu‘arrefe işbu bâ’isetü’l’-kitâb Rabia binti Ömer mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîsi olduğum sagîr-i mezbûrun

babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bundan akdem vaz'iyetü'l-yed olmağla mezbûre Rabia mahzar-ı müsliminde ala vecchi's-sihha hisâb ve kitâbımızı rü'yet eylediğimizde sagîr-i mezbûrun hisse-i irsiyyesine isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini mezbûre Rabia bana tamamen ve kâmilan def' u teslîm ben dahi yedinden bi'l-vesâye ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledikten sonra mezbûre Rabia dahi zevci müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer' isâbet ve intikâl eden nısf semen hissesiyle müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun-aleyh yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesi mukâbelesinde medîne-i mezbûre fenâsında Çay nâm mevzi'de vaki' ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bir kıt'a bâğ ve bir buçuk keyl hinta üzerine inşâ-i akd-ı sulh ibrâ eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr ile bir buçuk keyl hintası meclis-i sulhde yedimden ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyleyüb fîmâ-ba'd husûs-ı mirâsa müte'allika ahadühümâ âharın zimmetini ibrâ-yı âmm ve ıskat-ı tamm kâtı'ü'n-nizâ' ve râfi'ü'l-hüssâm ile (s.154) ibrâ eyledik dedikde mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Şa'bâni'l-azîm li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Osman Efendi el-imâm be-câmi-i mahalle-i mezbûre Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid

Mehemmed Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ahi'l-mezbûr Ahmed Efendi el-imâm

Molla Hüseyin ibni Molla Osman

Es-Seyyid Ali Beşe ibni Osman Beşe

Eyüb Alemdâr ibni El-Hâc Mustafa

Yamak Mehemmed Beşe ahi'l-mezbûr

Es-Seyyid Emin Ahdî ibni Es-Seyyid Hasan Efendi

Es-Seyyid Mehemed ibni Abdullah

Es-Seyyid Ali Beşe Hüseyin

Es-Seyyid Osman bin İbrahim

[154 / BELGE 1]

Medîne-i Tokat'da Gaybî mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Rukiye binti Mehemed nâm bîkr-i bâliğa tarafından vekîl olduğu zât-i mezbûresi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Hüseyin bin İbrahim ve diğer İbrahim bin Mahmud nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhik olan Molla Mustafa bin İsmail nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i vâcibü't-tevkîrde İsmail Beşe ibni Abdulkerim mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Rukiye nâm bîkr-i bâliğayı vâlidesi târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem işbu mezbûr İsmail Beşe'ye nâmzed edüb beyinlerinde nikâh sebk etmemekle nefsinin âhara tezvîc murâd eylediğinde işbu mezbûr müdâhele eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbîh-i şer' olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr İsmail Beşe cevâbında fî'l-hakîka târîh-i mezbûrda vâlidesi mezbûre bana nâmzed edüb lâkin beynimizde akd-i nikâh sebk eylemedi deyu inde'ş-şer' bi-tav'î ikrâr u itirâf etmekle alâ müceb-i ikrâruhu müvekkile-i mezbûre Rukiye'ye nefsinin âhara tezvîce izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehri Şa'bân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

El-Hâc Hüseyin tâbi‘ El-Hâc Salih Ağa

El-Hâc Yusuf tüccâr

Hüseyin Efendi ibni Osman el-imâm

El-Hâc Mehemed Ağa Dârendevî

Hasan bin Hızır ser-mahzar.

[154 / BELGE 2]

İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat kazâsına müzâfa Kâfirni nâhiyesine tâbi‘ Muhat nâm karye ahâlisinden Mehemed Beşe ibni Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrede Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sükkânından li-ebeveyn er karındaşı işbu bâ‘isü’l-kitâb Ali Usta ibnü’l-mezbûr Abdurrahman mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan beş sene mukaddem Asitâne’ye gidüb kesb ve cem‘ eylediğim bâ-defter-i müfredât bin üç yüz guruş kıymetli eşyâ-i menkûlât ve gerek mevâşîlerimizi işbu pederim mezbûr Abdurrahman’ın yedinde iken karındâşım mezbûr Ali Usta fuzûli ahz u zabt eylemişdi deyu lede’ş- şer‘ mezbûrdan taleb ve da‘vâ sadedinde olduğumda beynimize muslihûn-ı muslimûn tavassut edüb kat‘ân li’n-nizâ‘ ve bi’r-rızâi’l-cânibeyn karındâşım merkûm Ali Usta ile beni iki yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh-i şer‘ eylediklerinde tarafından her birimiz sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr iki yüz guruşu meclis-i sulhde an-nakd bana tamamen def‘ u teslîm ben dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba’d müdde‘âm olan bâ-defter-i müfredât bin üç yüz guruş kıymetli eşyâ-yı menkûlât ve gerek mevâşîlerime müte‘allika âmme-i da‘vâdan karındâşım merkûm Ali Usta’nın

zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikten sonra işbu hâzır bi'l-meclis olan pederî merkûm Abdurrahman dahi oğlu mezbûr Ali Usta'nın zimmetini ibrâ eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'-i mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis min şehri Ramazân-ı şerîf li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Feyzullah Efendi ibni El-Hâc Osman

[154 / BELGE 3]

Vasî Hüccettir.

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Anna veledi Ovannes'in sulbî sagîr oğulları Artin'e [boş] babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâire-i lâzîmelerini rü'yete itmâma min kıbeli'ş-şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri işbu bâ'isetü'r-rakîm Hirosima binti Agob nâm nasrâniye vesâyete mezbûre ehil ve sagîrân-ı mersûmân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda mektûbu'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi merkûme Hirosima'yı sagîrân-ı mersûmâna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

[153 / BELGE 1]

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ağya veledi Ovannes'in sulbî sagîr oğulları Artin [boş] bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî-i mensûbeleri anaları işbu ba'isetü'r-rakîm Hirosima binti Akob nâm nasrâniyye meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb vasîleri olduğum sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fî'l-hakîka sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduğu zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mersûmâna emvâl-i mevrûselerinden râyiç fî'l-vakt beher yevm her birine on beşer para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harc ve sarfa vesâyete zarûretle istidâneye ve vakt-i zaferde da'vâya vasî-i mersûme Hirosima'ya izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâmin min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Es sâbıkûn

[153 / BELGE 2]

Vasî Hüccettir.

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid El-Hâc Osman bin Mustafa nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları

Mustafa ve Halîl'e babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzîmelerini rü'yet ve itmâma kıbeli's-şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mezbûr Halîl'in cediti işbu bâ'isü'l-kitâb Ahmed bin Hüseyin vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûr Ahmed'i sagîrân-ı mezbûrana vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide ve iltizâm etmeğın mâvak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sânî işrîn min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

[153 / BELGE 3]

Vasî Hüccettir.

Medîne-i Tokat'da El-kesân mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hâc Mehemed ibni Ebubekir nâm müteveffânın sulbîyye-i sagîre kızı Arife'ye babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin hıfz ve rü'yete vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenin vâlidisi işbu bâ'isetü'l-kitâb Rukiye binti Halîl nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vechle muhal ve müstehakk olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i muslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı

kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Rukiye'yi sagîre-i mezbûreye ber vech-i muharrer vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[153 / BELGE 4]

Mart Menzili Hücçetdir

Medîne-i Tokat'da sâkin sâlyânekeş mahallât ahâlileri taraflarından vekîl-i fukarâ olan Es-Seyyid Mehemmed Çelebi ibni Feyzullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde medîne-i mezbûre mahallâtından Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Hâfız El-Hâc Osman Ağa ibni Hacı Mehemmed mahzarında zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî ulemâ ve sülehâ ve â'yân ve eşrâf ve vücûh-ı belde hâzirûn oldukları halde takrîr-i kelâm edüb bundan akdem bâ-hücçet menzilci olan Hacı Salih Ağa'nın müddet-i icârı tamam olub müceddeden menzilci nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın mumâ-ileyh kârgüzâr ve mücerrebü'l-etvâr ve sadâkatkâr olub menzil-i mezkûru istikâmetle rü'yet edeceği cümlemizin meczûmu olmağın taraf-ı Devlet-i Alîye'den ve vâlî-i vilâyet taraflarıyla sâ'ir mahallerden tevârüd eden ve hasbü't-tarîk medîne-i mezbûreye mürûr ve übûr eden hazine tahmîline ve üzerlerine me'mûr mübâşirine ve bâ-fermân-ı âlî umûr-ı

mühimme ile zuhûr eden hazine ve ağvât ve mübâşirine müceddeden sâdır olan emr-i âlîde tasrîh ve beyân ve nizâm-ı cedîd şurûtu mücebince ahâlî-i vilâyet tarafından verilmesi lâzım gelen bârgîri ahâlî-i vilâyet verüb bâ-fermân-ı âlî medîne-i mezbûre voyvodalığı mâlından mezkûre a'îd ocaklık ta'yîn buyurulan dört yüz otuz beş guruş ile menzil-i mezkûre a'îd in'âmatdan mâ'adâ işbu bin iki yüz on iki senesi mâh-ı Ramazân-ı şerîfinin yigirmi dördüncü günü vâki' olan Mart ibtidâsından altı ay gâyetine değin yüz re's tuvânâ bârgîr ve levâzımât-ı sâ'iresiyle cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile mûmâ-ileyhâ yedi bin sekiz yüz elli guruşa icâr mûmâ-ileyh dahi istîcâr-ı kabûl edüb meblağ-ı mezbûru mahallâta sâlyâne ve defter olunmağın beher mahallâta isâbet eden ücret-i ma'lûmeyi tarafeynden havâle ve ba'de'l-kabûl menzil-i mezkûru ber vech-i muharrer rü'yet ve ücretinden mahallâtda bâkî meblağ-ı memleket sâlyânesine tahmîl eylemek üzere (s.152) mûmâ-ileyh dahi bî-kusûr hizmet-i lâzimelerini kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dedikde gıbbü't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Ramazân li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Hasan Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sabık

Fahrü'l-müderrişîn El-Hâc Mustafa Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sabıka

Umdetü'l-ulemâ Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderrişîn be-medrese-i Genç Mehemed

Paşa

Umdetü'l-emâcid ve'l-â'yân Es-Seyyid Mehemed Beğ Efendi

Es-Seyyid Osman Efendi el-müderriş be-medrese-i Hatûniyye

Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderriş be-medrese-i Kapucupaşâ-zâde.

[152 / BELGE 1]

Mumhâne Hücetdir.

Medîne-i Tokat'da sâkin ulemâ ve sülehâ ve â'yân ve eşrâf ve meşâyih vesâir fukarâ ve zü'efâ bi-ecmâhim meclis-i şer'-i şerîf-i enverde her biri takrîr-i kelâm ederler ki medîne-i mezbûrede vâki'şam'hâne ez- kadîm bir mahalde i'mâl olunmağla mumcu nasb u ta'yîn olunan beher sene medîne-i mezbûrede mevcûd kasâbân hırfeti ahâlilerinden ve mahfel-i âhardan tedârik ve ihzâr eyledikleri revgan-ı hâmı tabh edüb i'mâl ve eyyâm-ı sayf u şifâda beher yevm medîne-i mezbûrede mukîm ve müsâfirîne a'lâ mum tedârik ve ihzâr ve bir ferde müzâyeka ve zarûret çekdirmeyüb ber mu'tâd-ı kadîm bir kaç mahalde bey' olunmak üzere cümlelerin mu'temedî ve uhdesinden gelmeğe kâdir kimesnelere deruhde ve iltizâm ve kıbeli's- şer'-i nebevîden yedine hüccet-i şer'îye verilmek örf-i belde ve mu'tâd-ı kadîm olub şem'hâne-i mezkûrenin re's senesini Mart ibtidâsından i'tibâr olunub beher sene cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile mumcu olanlar taraf-ı şer'den beher vukıyyesine ta'yîn olunan narh üzere şem' i'mâli ve bey' eyleyüb bâ-fermân-ı âlî ta'yîn olunan iki yüz yetmiş guruş mîrîsi mukâta'a-i mezbûre tarafına kendi edâ ü teslîm ve tezkire-i halâs almak üzere müceddeden mumcu nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla bir mu'temed mumcu nasb olunmak matlûbumuzdur dediklerinde mumculuk uhdesinden gelmeğe kâdir ve istikâmet-i zâhir hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim işbu sâhibü'l-vesîka Es-Seyyid Mehemed Beğ Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Beğ Efendi rü'yet ve i'mâla deruhde ve kabûl ve cümle ahâlî-i vilâyet ve vucûh-ı sükkân-ı memleket ber vech-i muharrer mûmâ-ileyhâ ihtiyâr eylemeleri ile şem'hâne-i mezkûr işbu bin iki yüz on iki senesi vâki' olan Mart ibtidâsından Şubat'ı gâyetine değin alâ mum tabh ve i'mâl eyleyüb beher yevm medîne-i mezbûreye kifâyet mikdarı mum tedârik ve ihzâr ve mukîm ve müsâfirîne ve ağniyâ ve fukarâdan bir ferde zarûret çekdirmeyüb eyyâm-ı sayf u şitâda şem'-i revğanın sagîr ve kebîrinin beher

vukıyyesi kırk paraya olmak üzere bilâ-noksan ber mu'tâd-ı kadîm birkaç mahalde bey' ve bir vukıyyesinde bir dirhem noksan geldiği sûrette te'dîb olunmak üzere nizâma rabt ve senede bir def'a medîne-i mezbûrede vâki' medâris odalarında sâkin ve mevcûd talebe-i u'lûmun sâkin oldukları beher odaya ber mu'tâd ve hüccet-i semen mu'tâdesi beher altı vukıyyesine seksener akçe ahz ve mâl-ı mîrîsi olan meblağ-ı mezkûr iki yüz yetmiş guruşu mukâta'a-i mezbûre tarafına kendi edâ ü teslim eyleyüb ve kassâbân hırfeti ahâlileri dahi ber mu'tâd-ı kadîm mumculardan kifâyet mikdarı sermâye alub beher batman hâm revganı sâbıkı misüllü yigirmi beş paraya bey' ve deynlerine takas ve mahsûb eyleyüb kat'an ketm ve ihtifâ ve âhara bey' eylememek üzere her biri inde's-şer' kabûl ve ta'ahhüd eylemekle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi ittifâk-ı â'yân ve eşrâf ve vucûh-ı belde ile mûmâ-ileyhâ ber vech-i muharrer mumcu nasb u ta'yîn eyleyüb mûmâ-ileyh dahi ber minvâl-i muharrer kabul ve hizmet-i lâzimesini sadâkat ve istikâmet üzere rü'yet eylemeğe ta'ahhüd ve iltizâm eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Ramazâni'l-mübârek li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbık

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm El-Hâc Mustafa Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbık.

Fahrü'l-ulemâ ve'l-muhakkikîn Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderrişîn be-medrese-i

Genç Mehmed Paşa.

[151 / BELGE 1]

Dem Diyetinden Zimmetini İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Mehmet Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen vefât eden Mustafa bin Ahmed nâm müteveffânın verâseti babası mezbûr

Ahmed bin İbrahim ile vâlidesi Raziye binti İsmail'e inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' mezbûre Raziye bintü'l-mezbûr İsmail tarafından ikrâr-ı âtfü'z-zikre vekîl eylediği zât-i mezbûresi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mustafa bin Hasan ve Hüseyin bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhik olan zevcî mezbûr Ahmed asâlete ve zevcesi mezbûre tarafından vekâlete meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde gâ'ib ani'd-diyâr bâ'isü'l-kitâb Mustafa bin İsmail tarafından tasdîke vekîl-i müsecceli Şerîf Mehmed Alemdâr mahzarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem gâ'ib-i mezbûr Mustafa bin İsmail oğlum mezbûr Mustafa'yı medîne-i mezbûrede vâki' Dikiciler sûkında bi-gayr-i hakk bıçak ile darb ve carh ve müte'essiren fevt olmağla oğlum mezbûrun dem diyetini talep ve da'vâya tasaddî eylediğimizde an-inkâr beynimizde muslihûn-ı muslimûn tavassut eyleyib an- nakd seksen guruş ile bir kabza sîmli kılıç üzerine inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylemeleriyle tarafeynden her birimiz sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr seksen guruş ile bir kabza sîmli kılıcı meclis-i sulhde işbu mezbûr Şerîf Mehmed Alemdâr bize def' u teslîm biz dahi yedinden tamamen ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk eyleyüb fîmâ-ba'd oğlum müteveffâ-yı mezbûrun dem diyetine müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibâtдан gâ'ib-i mezbûr Mustafa'nın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dedikde vekîl-i mezbûr Şerîf Mehmed Alemdâr mezbûrun ikrârını vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fî'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Efendi ibni El-Hâc Mehmed ve Abdurrahman ahi'l-mezbûr

Mehmed Beşe ibni Emin Mehmed El-Hâc Hâfız Ahmed İmam-zâde

Ali bin El-Hâc Ali

Ahmed Karakollukcu bin Ömer

Osman bin Mehemmed

[151 / BELGE 2]

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr mahallesi sâkinlerinden işbu ba'isü'l-kitâb Es-Seyyid Abdurrahim bin Es-Seyyid Nurullah Efendi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde sâbıkan me'zûn bi'l-iftâ fazîletlü Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni Mustafa Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb li-ebeveyn er karındaşım Es-Seyyid Mustafa cünûn-ı mutbıka ile mecnûn olub ben velisî iken benim izin ve rızam olmaksızın ammim mumâ-ileyh efendi hazretleri sulbîyye-i kebîre kızı Zeyneb nâm hatûnu karındaşım mecnûn-ı mezbûra akd murâd eder su'âl olunub takrîr-i tahrîr karındaşım mezbûru bana teslîm ve akd-i mezbûrdan mahf-ı yedine tenbîh-i şer' olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al efendi-i mûmâ-ileyh cevâbında kızı mezbûre Zeyneb ile mecnûn-ı mezbûr Mustafa beyinlerinde akd-i nikâh-ı sebk eylemediğini inde'ş-şer' ikrâr ve itirâf etmekle mecnûn-ı mezbûr Es-Seyyid Mustafa'yı karındaşı ve velisi mezbûr Es-Seyyid Abdurrahim'e teslîme tenbîh-i şer'-i birle mâvak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Efendi müftü-i sabık

Kıdvetü'l-ulemâ-i el-muhakkikîn Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderriş be- medrese-i

Genç Paşa Mehemmed Paşa

Alican Ağa ibni Abdullatif-zâde

Müfik Ağa ibni El-Hâc Abdulvehhab

Es-Seyyid Mehemed Çelebi vekîl-i fukarâ

[151 / BELGE 3]

Kürkçü Zamar-oğlu İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Mardıros veled-i Vartan'ın verâset-i zevce-i metrûkesi Maryem binti Bogos ile sulbî oğulları Vartan ve Agob ve kebîre kızı Berbuke'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' mesfûrân Vartan ve Agob meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'r-rakîm Zamar-oğlu Artin veledi Mardıros müvâcehesinde bi-tav'ihâ ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan dokuz sene mukaddem hâlik olan babamız ve murisemiz mersûm Mardıros'un mesfûr Artin zimmetinde cihet-i ma'lûmeden bâ-temessük bin beş yüz otuz üç guruş alacak hakkı olub kıbeli'l-ahz-ı hâlik meblağ-ı mezkûr bize mevrûs olduğundan sonra târîh-i mezkûrdan bir sene mürûrunda işbu hâzire bi'l-meclis anamız mersûme Maryem hâl-i sagîrimizde bâ-hüccet vasî-i mensûbemiz olmağla meblağ-ı mezkûr bin üç yüz otuz üç guruş nakden ve gerek eşyâ-i mütenevvi'a-yı ma'lûme kıymetlerinden olmak üzere bin yigirmi beş guruşunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâye mesfûr Artin yedinden ahz u kabz eylediği ma'lûm ve makbûlumuz olub mebâliğ-i mezkûreden zimmetinde bâkî kalan beş yüz sekiz guruşu mesfûr Artin'den lede'ş-şer' taleb ve da'vâya tasaddi eylediğimizde beynimize muslimûn-ı muslihûn tavassut edüb kat'an li'n-nizâ' ve bi'r-rızâi'l-cânibeyn mesfûr Artin'den müdde'âmız olan meblağ-ı mezkûr beş yüz sekiz guruşdan bizi üç yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr üç yüz guruşdan her birimize isâbet eden yüz ellışer guruşu meclis-i sulhde an-nakd mersûm Artin her birimize tamamen def' u teslîm biz dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledik. Fîmâ-ba'd murisemiz hâlik-i mesfûr Mardıros'dan ber vech-i meşrûh bize

mevrûs olan meblağ-ı mezkûr bin beş yüz otuz üç guruşdan mesfûr Artin zimmetinde bir akçe ve bir habbe alacak hakkımız bâkî kalmayub meblâğ-ı mezkûr bin beş yüz otuz üç guruşa müte'allika âmme-i da'avî ve mutâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsamâtdan mesfûr Artin'in zimmetini ibrâ-yı âmm ve ıskât-ı tamm kâtı'ü'n-nizâ' ve râfi'ü'l-hüssâm ile her birimiz ibrâ ve ıskât eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdîki'sşer'-i mâvak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi't-tâsi' min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

[150 / BELGE 1]

İbrâ Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Acebşir mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid Hamza bin Osman Alemdâr meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Hüseyin bin Ahmed mahzarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem mezbûr Hüseyin'e iki yüz yigirmi guruş kıymetli iki çift camus öküzü ve iki çift kara sığır kıymetli yüz yigirmi guruş ve evlâd oğlu Mehemed zimmetinde olan alacağımдан üç yüz elli guruş havâle ve yetmiş sekiz guruş kıymetli on dokuz batman Taşabâd duhâmı ceste teslîmatım yüz seksen iki guruş ki cem'ân dokuz yüz elli guruş alacak hakkım olub işbu merkûmdan taleb ve da'vâ sadedinde iken beynimize

muslimûn-ı muslihûn tavassut edüb kat'an li'n-nizâ' ve bi 'r-rızâi'l-cânibeyn beni beş yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûru kabül ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr beş yüz guruşu meclis-i sulhde bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk edüb fîmâ-ba'd târîh-i kitâba gelinceye değin beynimizde vâki' olan ahz u itâ ve hisâbımızda sehv-i hata ve halta müte'allika mezbûr Es-Seyyid Hüseyin zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

[150 / BELGE 2]

Es-Seyyid Osman Müte'allik Hücçetdir

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Haçador veledi Simon'un verâseti zevce-i metrûkesi Anna binti Köbrek (?) ile sulbî kebîr oğulları Kirkor ve Agob ve sulbî sagîr oğlu Artin ve sagîre kızı Zümrüd'e inhisârı ba'de't-tahakkûki'ş-şer' sagîrân-ı mersûmânın li-ebeveyn er karındaşları ve min kîbeli'ş-şer' vasî-i mensûbları mesfûr Kirkor asâlete ve vesâyete ve anası mersûme Anna tarafından vekîl olduğu zât-i mezbûresi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Kirkor veledi Ovannes ve Agob veledi Murat şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhik olmağla vekâlete ve mesfûr Agob asâlete meclis-

i şer‘-i şerîf-i enverde işbu bâ‘isü’l-kitâb Es-Seyyid Osman bin Hamza mahzarında her biri ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre kurb ve civarında Biskeni nâm karye toprağında Kaşıkçı tepesi demekle ma‘rûf mahalde vâki‘ bir taraftan Ceninoğlu Ovannes ve bir taraftan Kirkor ve bir taraftan Murat zimmî bağlarına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi eşcâr ve kürumu mülk ve arsasının Yağıbasan Medresesi vakfıyla ve mütevellisi tarafına senevî kırk para icâre-i maktû‘ası olan tahminen üç çiftlik bir kıt‘a bâğ-ı bî-hâsıl olub tersîme dahi adem-i kudretimizden nâşî harâbe müşrif olmağla sagîrân-ı mezbûrânın zarûret-i nafaka ve kisveler için izn-i şer‘ ile bey‘ olunmak sagîrân-ı mezbûrân haklarında evlâ ve enfa‘ olmağın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr tullâba arz ve ba‘de’l-müzâyede ve rağıbât-ı nâs inkitâ‘ından sonra iki yüz on guruşda müşteri-i mezbûr Es-Seyyid Osman üzerinde karar-dâde ve ziyâde ile taleb-i âharı olmamağla bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru cemî‘ tevâbi ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkıyla tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bâ- izn-i sahîb-i arz ve ma‘rifet-i şer‘le mezbûr Es-Seyyid Osman iki yüz on guruşa bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘ ile bey‘ ve temlîk ve arsasında olan hakk-ı tasarruflarını ferâğ ve tefvîz ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabûl edüb semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz on guruşu meclis-i bey‘de asâlete ve vesâyete ve vekâlete müşteri-i mezbûr Es-Seyyid Osman yedinden tamamen ve kâmilten ahz u kabz eyledik fîmâ-ba‘d bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrde bizim ve sagîrân-ı mersûmânın aslâ ve kat‘â alakamız kalmadı keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dediklerinde gıbbü’t-tasdîki’ş-şer‘-i mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurreire fî’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni el-mukayyid

El-Hâc Mustafa Ağa sipahi

Hasan ser- mahzarân

[150 / BELGE 3]

Vasî Hüccettir.

Medîne-i Tokat'da Şucâeddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Abdulkerim nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Mehemed'e babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin hıfz ve rü'yete taraf-ı şer'den nasb-ı vasî lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Hamide binti Yusuf nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîr-i mezbûr hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i vesîkâda muharrerü'l-esâmî-i muslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevkî' sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûr Hamide'yi vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûremi kabul ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yen bagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hâfız Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[149 / BELGE 1]

Tarla Mübâya'a Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Mehemmed Paşa mahallesi sâkinelerinden Emine binti Süleyman nâm hatûn meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu ashâbü'l-kitâb Osman bin Ebubekir ve İbrahim bin Hasan ve Bektaş ve Mustafa bin Salih ve Hacek veledi Kara Dazo ve Serkez ve Teslîme binti İnsitaker (?) nâm kimesneler mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb hâlâ yedimde ve taht-ı tasarrufumda mülküm olub medîne-i mezbûre kazâsına müzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' Gökseki nâm karye arazisinde vâki' kendi tarlamdan müfrez mukaddem bey' eylediğim su harkına ve bir taraftan boz ve bir taraftan dereye ve bir taraftan tahtında vâki' harka müntehî tahminen beş rublâğı tohum istî'âb eder bir kıt'a tarlamı bi- izn-i sâhib-i arz işbu mezbûruna on beş guruşa bey' ve temlîk ve arsasında olan hakk-ı tasarrufumu ferâgat ve tefvîz mezbûrun dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz u kabûl edüb semeni olan meblağ-ı mezbûru meclis-i bey'de bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedlerinden kâmilten ahz u kabz eyledim fîmâ-ba'd tarla-yı mahdûd-ı mezkûrde aslâ ve kat'â alaka ve medhalim kalmadı keyfe-mâ-yeşâ mutasarrıf olsunlar dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sadis ve'l-ışrîn min şehri Şevvâl li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[149/ BELGE 2]

Tarla Mübâya'ası Hüccettir

Medîne-i Tokat'da Menice mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Hadice binti Feyzullah nâm hatûn meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde Emine binti Abdullah nâm hatûnun zevci ve tarafından vekîl-i müsecceli Es-Seyyid Mehemed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan kırk yedi sene mukaddem medîne-i mezbûre finâsında Derbend nâm mevzi'de vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bâğın nısf ma'iyetini ceddîm Ali nâm kimesne bir cild Mushaf-ı Şerîf ile an-nakd otuz guruşa bana bey' ve temlîk ve teslîm ben dahi yedinden ahz u kabz ve kabûl edib alâ haze'l-ân tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf iken işbu müvekkile-i mezbûre Emine babası mezbûr Abdullah'ın mülkü olmak zu'umuyla tasarrufuma mümâna'at eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbih-i şer' olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr medîne-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhuna muvâfık mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Ahmed bin Mehemed ve Mehemed bin Ebubekir nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub iştihâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i kitâbdan kırk yedi sene mukaddem işbu müdde'iyeye-i mezbûre Hadice'nin ceddesi Ali ma'lûmü'l hudûd bâğ-ı mezkûrun nısf ma'iyetini mezbûre Hadice'ye bir cild Mushaf-ı Şerîf ile an-nakd otuz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabûl edüb alâ haze'l-ân tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf olduğu ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederüz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eyledikten sonra gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun nısf ma'iyetinin

tasarrufuna mazbûre Hadice'ye izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâhir min şehri Şevvâl li- sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Halîl Çavuş nakîb

Es-Seyyid Abdullah Çavuş nakîb

Hasan bin Hızır ser-mahzırân

Molla Mustafa el-muhzır

[149 / BELGE 3]

Menzil İçün Bey'e İzn Hücçetdir

Medîne-i Tokat'da Şucâeddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Mustafa Ağa ibni Abdulkerim Ağa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûkuteyni Rafia binti El-Hâc Mahmud Efendi ve Hamide binti ile sulbî sagîr oğlu Mehemmed'e ve sulbîyye-i kebîre kızı Ayşe'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' sagîr-i mezbûr Mehemmed'in vâlidesi ve min kıbeli'ş-şer' bâ-hücçet vasî-i mensûbesi olan mezbûre Hamide tarafından asâlete ve vesâyete atfû'z-zikrî ikrâra vekîl olduğu zât-i mezbûremi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mehemmed bin Abdullah ve Ali bin İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhik olan babası mezbûr Yusuf bin Hasan vekâlete ve mezbûrtân Rafia binti Mahmûd Efendi ve Ayşe tarafından kezalik vekilleri olduğu zât-i mezbûrtânı bi-şahsihüma ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mehemmed bin [boş] ve Hasan bin [boş] şehâdetleriyle sâbit ve subût-ı vekâlete hükm-i şer' lâhik olan İbrahim bin Mehemmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâb Himmet bin Ali mahzarında her biri bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mütevekkilât-ı mezbûrâtın mûriseleri müteveffâ-yı mezbûr Es-Seyyid Mustafa Ağa'nın terekesinden olub mahalle-i

mezbûrede vâki' bir taraftan Emir Mustafa ve bir taraftan Es-Seyyid Nasuh Beşe ve bir taraftan Emir Osman menzillerine ve iki taraftan tarîk-i âmme müntehî (s.148) binâ ve arsası mülk bir bâb menzil müteveffâ-yı mezbûrun aslâ ve kat'â alaka ve medhalleri kalmadı keyfe-mâ-rü'yet ve yehtâr mutasarıf olsun dediler dedikde gıbbü't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî gurra min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

[148 / BELGE 1]

Menzil Ocaklık Hücetdir

Medîne-i Tokat'da bin iki yüz yedi senesinde menzilhî nasb u ta'yîn olunan Hacı Salih Ağa ibni El-Hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde sene-i mezbûrede ber vech-i iltizâm medîne-i mezbûrede voyvoda olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim işbu sâhibü'l-kitâb şerâfetlü Mehmed Beğ ibni Abdurrahman Beğ Efendi mahzarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre menzili altı re's bârgîrden i'tibâr olunmağla zikr olunan bârgîr bahâsı olmak üzere senevî dört yüz otuz beş guruş medîne-i mezbûre voyvodalığı mâlından bâ-fermân-ı âlf ocaklık ta'yin buyurulmağla bin iki yüz yedi senesi rûz-ı hızırî ibtidâsından bin iki yüz sekiz senesi rûz-ı hızırına gelinceye değin müstehak olduğum bir senelik meblağ-ı mezkûr dört yüz otuz beş guruşu mârû'z-zikr bin iki yüz yedi senesine mahsûben mûmâ-ileyh Mehmed Beğ hazretleri yedinden voyvodalığı mezkûr mâlından bundan akdem tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve istîfâ eylemişdim dedikde gıbbü't-tasdiki'ş-

şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fî‘l-yevmi‘s-sâbi‘ min şehri Zilka‘de li-sene isnâ aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Derviş Salih bin Abdullah

Ebubekir bin Abdullah

Süleyman bin Ali

[148 / BELGE 2]

Diğer

Medîne-i Tokat‘da bin iki yüz beş senesinde menzilci nasb u ta‘yîn olunan Kasım Ağa-zâde Es-Seyyid Mehemmed Ağa ibni Emin Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde sene-i mezbûrede ber-vech-i iltizâm medîne-i mezbûrede voyvoda olan umdetü‘l-emâcid ve‘l-ekârim işbu sâhibü‘l-kitâb şerâfetlü Mehemmed Beğ ibni Abdurrahman Beğ Efendi mahzarında bi-tav‘i ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre menzili altı re‘s bârgîrden i‘tibâr olunmağla zikr olunan bârgîr bahâsı olmak üzere senevî dört yüz otuz beş guruş medîne-i mezbûre voyvodalığı mâlından bâ-fermân-ı âlî ocaklık ta‘yîn buyurulmağla bin iki yüz beş senesi rûz-ı hızırî ibtidâsından bin iki yüz altı senesi rûz-ı hızırına gelinceye değin müstehak olduğum bir senelik meblağ-ı mezkûr dört yüz otuz beş guruşu mârû‘z-zikr bin iki yüz beş senesine mahsûben mûmâ-ileyh Mehemmed Beğ hazretleri yedinden voyvodalığı mezkûr malından bundan akdem tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve istîfâ etmişdim dedikde gibbü‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fî‘l-yevmi‘s-sâbi‘ min şehri Zilka‘de li-sene isnâ aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Ahmed bin Mustafa

Halîl bin Murtaza

Ali bin Yahya

[148 / BELGE 3]

Diğer

Medîne-i Tokat'da bin iki yüz altı senesinde menzilci nasb u ta'yîn olunan serturnâ-yı Genç Mehemed Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i vâcibü't-tevkîrde sene-i mezbûrede ber vech-i iltizâm medîne-i mezbûre voyvoda olan umdetü'l-emâcid ve ve'l-ekârim işbu sâhibü'l-kitâb şerâfetlü Es-Seyyid Mehemed Beğ ibni Es-Seyyid Abdurrahman Beğ efendi mahzarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre menzili altı re's bârgîrden i'tibâr olunmağla zikr olunan bargîr bahâsı olmak üzere senevî dört yüz otuz beş guruş medîne-i mezbûre voyvodalığı mâlından bâfermân-ı âlî ocaklık ta'yîn buyurulmağla bin iki yüz altı senesi rûz-ı hızırî ibtidâsından bin iki yüz yedi senesi rûz-ı hızırına gelinceye değin müstehak olduğum bir senelik meblağ-ı mezkûr dört yüz otuz beş guruşu mârû'z-zikr bin iki yüz altı senesine mahsûben mûmâ-ileyh Mehemed Beğ hazretleri yedinden voyvodalığı mezkûr mâlından bundan akdem tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve istîfâ eylemişdim dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed bin Ali

Receb bin Veli

Halîl bin Mustafa

[147 / BELGE 1]

Vasî Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Hâlid mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ovannes veledi Arotin'in sulbî sagîr oğulları Arotin Bogos ve Avan ve sagîre kızı Margirit'e babaları hâlik-i mesfûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzımelerini rü'yet ve itmâma min kıbeli's-şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mersûmûnun anaları işbu bâ'isetü'r-rakîm Anna binti Kananos nâm nasrâniye vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîrûn-ı mersûmûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitabda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mersûme Anna nâm nasrâniyeyi sagîrûn-ı mersûmûna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Artin veledi Kesîr

Bogos veledi Agob

Kesir veledi Ağabek

[147 / BELGE 2]

Bâğ-ı Bey'e İzin Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Şucâeddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Mustafa Ağa ibni Abdulkerim Ağa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûkuteyn-i Rafia binti El-Hâc Mahmud Efendi ve Hamîde binti Yusuf ile sulbî sagîr oğlu Mehemmed'e ve sulbîyye-i kebîre kızı Ayşe'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı's-şer' sagîr-i mezbûrun vâlidesi ve min kıbeli's-şer' bâ-hücct vasî-i

mensûbesi olan mezbûre Hamide tarafından asâlete ve vesâyete bey' âtü'z-zikrî ikrâra vekîl olduğu zât-i mezbûreyi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Mehemed bin Abdullah ve Hasan bin [boş] şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükmi şer'î lâhik olan babası mezbûr Yusuf bin Hasan vekâlete ve mezbûrtân Rafia ve Ayşe taraflarından kezâlik vekîlleri olduğu zât-i mezbûrtânı bi-şahsihümâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan şâhidân-ı mezbûran şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükmi şer'î lâhik olan İbrahim bin Mehemed meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb haseki Es-Seyyid Koca Yusuf Ağa ibni Ahmed Ağa mahzarında her biri bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilât-ı mezbûrâtın mûriseleri müteveffâ-yı mezbûr Es-Seyyid Mustafa Ağa'nın terekesinden olub medîne-i mezbûre fenâsında vâki' Kâbili Mehemed Paşa evkâfî arazisinde Kâbili çayı demekle arîf nâm mahalde Mağrûs bir taraftan Simon zımmî bâğına ve bir taraftan Mehemed Ağa tarlasına ve bir taraftan nehr-i kebîr ve bir taraftan ba'zen Tursî-oğlu bâğına ve bir taraftan tarîk-i hâssa müntehî eşcâr ve kûrumû mülk ve arsasının senevî vakf-ı mezbûr cânibine altmış akçe icâre-i maktû'u olan sekiz çiftlik bir kıt'a bâğ müteveffâ-yı mezbûrun eşyâ-yı menkûlâtı duyûn-ı müsbitesine vefâ etmemekle kazâen li'd-duyûn bey' için münâdî vesâtetiyle kesret-i nâs olan esvâkda nidâ ve tullâba arz ve ba'de'l-müzâyede rağbât-ı nâs inkita'ından sonra altı yüz seksen guruşda mezbûr Es-Seyyid Koca Yusuf Ağa üzerinde karar-zâde ve ziyâde ile tâlib-i uhra olmayub semen-i misli olduğu bî-ihdiyâr-ı sikât zâhir olmağla bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru cemî'-i tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve murâfıkı ile tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile meblağ-ı mezbûr altı yüz seksen guruş semeni makbuza bâ-ma'rifet-i şer' mezbûr Es-Seyyid Koca Yusuf Ağa'ya bey' ve temlîk ve teslîm ve tefvîz eylediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve

kabz u kabûl eylemekle bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr müşterî-i mezbûrun mülk-i müşterâsı olmağla müvekkilât-ı mezbûrât ile sagîr-i mezbûrun alaka ve medhalleri kalmadı keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dediler dedikde gıbbü't-tasdiki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mehemed Ağa Kasımağa-zâde

El-Hâc Mustafa Ağa ibni Hasan Alemdâr

El-Hâc Ahmed bin

Kara Mehemed odabaşı

[147 / BELGE 3]

Hamza'nın Ali Beşe İle İbrâ Hücçetdir

Medîne-i Tokat'da Acebşir mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid Ali Beşe ibni El-Hâc Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Hamza bin Osman mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu merkûm Hamza ile beynimizde üç sene şirketimiz olub hisâb ve kitabımız bâ-ma'rifet-i şer' alâ vechi's-sihha rü'yet eylediklerinde zimmetimde iki bin sekiz yüz on altı guruş alacak hakkı zuhûr edüb ve ben dahi sekiz yük tütün kıymetinden altı yüz elli guruş ve Kural-zâde yediyle iki yüz guruş ve Camgös-oğlu zimmîden havalâtdan iki yüz guruş ve zimmetinde bin yüz yigirmi yedi guruş ve mâzû kıymetinden iki yüz guruş ki cem'ân iki bin yüz yetmiş yedi guruş mutâlibe esnâsında iken beynimize muslihûn-ı muslimûn tavassut edüb işbu merkûm meblağ-ı mezkûr iki bin sekiz yüz on altı guruşdan fâriğ

olub ve benim müdde'âm olan meblağ-ı mezkûr iki bin yüz yetmiş yedi guruşdan keff-i yed eylemek üzere beynimizi tevfiğ ve ıslâh-ı cânibeyn ve sulh-i şer' eylediklerinde tarafeynden her birimiz bi't-terâzî sulh-i mezkûru (s. 146) kabul eyleyüb yedlerimizde olan senedât ve temessükâtı birbirimize redd ve teslîm eylediğimizden sonra fîmâ-ba'd zikr olunan cihetlerden mebâligât-ı mezkûrâta müte'allik âmme-i da'avî ve mütâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan birbirlerimizimizin zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mahmud Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Mehemmed Ağa ibni Ali Ağa

Ahmed Efendi ibni Mehemed

Es-Seyyid Ömer bakkal

Molla Hüseyin Küflî-zâde

[146 / BELGE 1]

Es-Seyyid Zeynelabidin Menzil Mübâya'a Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Zincirlikuyu mahallesi sâkinlerinden Salih bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Zeynelabidin ibni Abdülvahhâb mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzilimi işbu merkûm Zeynelabidin fuzûlî zabt ve tasarruf eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbîh-i şer' olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Zeynelabidin

cevâbında târîh-i kitabdan bir sene mukaddem müdde'â-yı merkûm Salih menzil-i mezkûru kendi hüsn-i rızâsıyla yüz doksan guruşa El-Hâc Ali nâm kimesneye bey' ve teslîm ol dahi ba'de'l-kabûl bir mâh mürûrundan sonra müdde'â-yı mezbûr Salih'in müvâcehesinde menzil-i mezbûru merkûm El-Hâc Ali bana iki yüz otuz guruşa bey' ve ben dahi iştirâ ve temellük eyleyüb ol vechle mülkiyyet üzere zabt ve tasarruf ederüm deyu def' ile mukâbele edicek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Zeynelabidin'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Es-Seyyid Osman bin Es-Seyyid Mustafa ve Ömer bin Veyis nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka müdde'â-yı mezbûr Salih menzil-i mezkûru bundan mukaddem kendi hüsn-i rızâsıyla El-Hâc Ali nâm kimesneye yüz doksan guruşa bey' ve teslîm ol dahi ba'de'l-temellük ve'l-kabûl bir mâh mürûrundan sonra müdde'â-yı merkûm Salih'in müvâcehesinde iki yüz otuz guruşa merkûm El-Hâc Ali yedinden işbu merkûm Zeynelabidin iştirâ ve temellük eyleyüb olvechle mülk-i müşterâsı olduğı bizim ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederüz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden sonra gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın müdde'â-yı mezbûr Es-Seyyid Zeynelabidin ile menzil-i mezkûre müte'allika bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Zilkâ'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[146 / BELGE 2]

Emir Ali Oğlu El-Hâc Ali Ağa'ya Müte'allik Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdüllatif Ağa-zâde Osman Ağa İbni Mehemmed Ağa'dan sulbîyye-i sagîre kızları Şakire ve Nazife'nin min kıbeli's-şer' vasî-i mensûbeleri Salih Ağa ibni Mehemmed Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb sagîretân-ı mezbûrtânın li-ümm kız karındaşları Atike binti El-Hâc Ömer hâlâ zevcî El-Hâc Ali Ağa ibni Hacı Mustafa mahzarlarında bi'l-vesâye ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb vasîleri olduğum sagîrtân-ı mezbûrtâna babaları müteveffâ-yı mezbûr Osman Ağa ile vâlideleri müteveffîyye Emine Hatûn'un terekelerinden bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl eden eşyâ-i mütenevvi'a-i ma'lûmeleri bundan akdem merkûmân zimmetlerinde olmağla li-ecli'l-hıfz inde's-şer' bi'l-vesâye taleb ve da'vâ eylediğimde onlar dahi bermûceb-i defter indlerinde mevcûd eşyâ-i mütenevvi'a-i ma'lûmelerini bâ- ma'rifet-i şer' bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedlerinden kâmilten ahz u kabz ve istîfâ eyledim fîmâ-ba'd vasîleri olduğum sagîrtân-ı mezbûrtân Şakire ve Nazife'ye babaları müteveffâ-yı mezbûr Osman Ağa ile vâlideleri müteveffîyye-i mezbûre Emine Hatûn'dan bâ-defter-i kassâm ve hâric-i ez defter isâbet ve intikâl eden ma'lûmü'l-mikdar eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmelerine müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibâtdan mezbûr El-Hâc Ali Ağa ile zevcesi mezbûre Atike nâm hatûnun zimmetlerini bi'l-vesâye ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât eyledim dedikde gıbbü't-tesâdiki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Hasan Ağa Mahuh-zâde

Es-Seyyid İsmail Ağa Kirkoros ağası

Es-Seyyid El-Hâc Ahmed tâcir

Ebubekir Ağa Fazlı-zâde

Sevindirik Mehemed Beşe dikici

Ahmed Kara Kollukcu Gül Ömer-zâde

Şerîf Alemdâr ibni İbrahim

Ahmed Alemdâr ibni Mehemed

Es-Seyyid İbrahim Beşe buzcu

Es-Seyyid El-Hâc Salih tâcir

[145 / BELGE 1]

Şuf‘a Da‘vâ Hüccetdir

Medîne-i Tokat’da Sovukpınâr mahallesi sâkinelerinden Abide binti Edîb Mehemed Efendi nâm hatûn tarafından da‘vâ-yı atfü’z-zikre vekîli müsecceli karındaşı Şerîf Mehemed meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’l-kitab Ömer Efendi ibni Molla Habîb nâm kimesne mahzarında bi’l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede kâ’in müvekkilem mezbûrenin menzili ittisâlinde vâki‘ bir taraftan Odabaşıoğlu Mehemed ve iki taraftan mezbûr Edîb Efendi menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi binâsı mülk ve arsası Acebşir Vakfına senevî on iki akçe maktû‘u olan menzil ve hadîka-i müttasıluya mutasarrıfa olan Ümmügülsüm binti İbrahim nâm hatûn menzil-i mezkûru mezbûr Ömer Efendi’ye semen-i ma‘lûme bey‘ eyleyüb müvekkilem mezbûre istimâ‘ eylediği anda şuf‘a ittihâz eyleyüb menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi’l-vekâle taleb eylediğimde mûmâna‘at eder

su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Ömer Efendi cevâbında fî'l-hakîka menzil-i mahdûd-ı mezkûr müvekkile-i mezbûrenin mülkü ittisâlinde olduğunu ikrâr lâkin menzil-i mahdûd-ı mezkûrun arsası vakf-ı mezbûrdan olub senevî on iki akçe maktû'u olmağla şuf'a da'vâsı gayr-i sahîhdir deyu def'ile mukâbele ve bir kıt'a fetvâ-yı şerîf ibrâz ve mazmûn-ı münîfinde arsası mukâta'alu vakf olub eşcârı mülk olan bağçede şuf'a câriye olur mu? Cevâb bâ- sevâbında olmaz deyu buyurulmağın alâ mûceb-i fetvâ-yı şerîf müvekkile-i mezbûre Abide'nin mezbûr Ömer Efendi ile şuf'a da'vâsına mûte'allika bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi el kâtib

Es-Seyyid Feyzullah kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi el- kâtib

Es-Seyyid Mehemed Efendi el- katîb

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Emin Ağa Haydar-zâde

[145 / BELGE 2]

Vasînin Menzilini Bey'e İzin Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Hâlid mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ovannes veledi Artin nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Anna binti Kananos ile sulbî sagîr oğulları Artin ve Bogos ve Avak ve kebîre kızları Maryem ve

Osiki ve Kıymet ve sagîre kızı Margarit'e inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' sagîrûn-ı mersûmûnun anaları ve min kıbeli'ş-şer' bâ- hüccet vasî-i mensubesi olan mersûm Anna ve mersûmetân Maryem ve Osiki ve Kıymet taraflarından asâleten ve vesâyeten bey'-i atü'z-zikrî ikrâra vekîlleri olduğu zât-i mersûmânı bi-şahsihümâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Hasan bin Hızır ve Es-Seyyid Osman bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Mardiros veledi Mıgırdıç nâm zımmî meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Hasan nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilât-ı mersûmâtın mûriseleri hâlik-i mesfûrun terekesinden mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan müvelkelât-ı mersûmâtın mülk-i mevrûselerine ve bir taraftan Kuru Ali-zâde dükkânına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî binâ ve arsası mülk bir bâb manav dükkânı sagîrûn-ı mersûmûnun hisselerine ifrâz olundukda sagîrûn-ı mersûmûnun nafaka ve kisvelerine zarûret ve ihtiyaçları olmağla bey' için münâdi vesâtetiyle kesret-i nâs olan esvâkda nidâ ve tullâba arz ve ba'de'l-müzâyede rağîbât-ı nâs intikâ'ından sonra yüz yetmiş guruşda mezbûr Hüseyin'in üzerinde karar-dâde ve ziyâde ile tâlib-i uhrâ olmayub semen-i mislü olduğunu bi-ıhbârî's-sikât zâhir olmağla dükkân-ı mahdûd-ı mezkûru cem'-i tevâbi've levâhıkı ve kâffe-i hukûk ve mürâfıkıyla tarafeynden icâb ve kabûlu hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile meblağ-ı mezbûr yüz yetmiş guruşu semen-i makbuza bâ-ma'rifet-i şer' mezbûr Hüseyin nâm kimesneye bey' ve temlîk ve teslîm ve kabz u kabul eylemekle meblağ-ı mezbûr yüz yetmiş guruşu vasî-i mersûmân yedine tamamen def' u teslîm ol dahi yedinden kâmilan ahz u kabz eyleyüb fîmâ-ba'd dükkân-ı mahdûd-ı mezkûr müşterî-i mezbûrun mülk-i müşterâsı olmağla müvekkilât-ı mezbûrânın ile sagîrûn-ı mezbûrûnun alaka ve medhalleri kalmadı keyfe-mâ-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun dediler dedikde gıbbü't-tasdiki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-

taleb ketb olundu. Hurreire fî'l-yevmî'l-hâmis aşer min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Es-Seyyid Abdurrahman Efendi

[145 / BELGE 3]

Hamza'nın El-Hâc Ali ile Birbirlerini İbrâ Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Acebşir mahallesi sâkinlerinden El-Hâc Ali ibni Süleyman meclis-i şer'-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Hamza ibni Osman nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu merkûm Es-Seyyid Hamza ile üç sene beynimizde akd-i şirketimiz olub merkûm ile alâ vecchi's-sihha hisâb ve kitabımız bâ-ma'rifet-i şer' rü'yet olundukda ba'de küllî hisâb merkûm Es-Seyyid Hamza'ya iki bin guruş deynim zuhûr edüb ben dahi bin dört yüz guruş gön kıymetinden ve otuz dört guruş duhân kıymetinden ve iki yüz elli guruş ticaretden fazla cem'ân bin altı yüz seksen dört guruş mutâlibe üzere iken beynimize muslihûn tavassut edüb bi'r-rizâi'l-cânibeyn bin iki yüz guruş üzerine bizi inşâ-i akd-i sulh ve ibrâ eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr bin iki yüz guruşu meclis-i sulhde merkûm Es-Seyyid Hamza'ya tamamen ve kâmilen def' u teslîm ve merkûm dahi yedimden kâmilen ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk edüb fîmâ-ba'd târîh-i kitâba gelinceye değin beynimizde vâki' olan ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şer'iyye şitâbe ve sehv u hatâ ve halt-ı müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibâtdan birbirimizin zimmetini ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gibbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fî'l-yevmî's-sâdis aşer

min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Tobkara El-Hâc Mehemmed Ağa

Mahmud Ağa ibni Süleyman Ağa

Es-Seyyid Molla Mehemmed bin Es-Seyyid Ali

Es-Seyyid Hüseyin bin Kara Ahmed

Musa Beşe manav

Ebubekir Ağa ibni Ali Ağa

[144 / BELGE 1]

Vasî

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Ahmed nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Osman ve Hasan ve sulbîyye-i sagîre kızı Rukiye'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerîn hıfz ve rü'yete taraf-ı şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri işbu bâ'isetü'l-kitâb Arife binti El-Hâc Hüseyin nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Arife'yi sagîrûn-ı mezbûrûna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagî edâya müte'ahhid olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve

elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid El-Hâc Ömer Efendi el-müderriş

Es-Seyyid Osman Efendi el-müderriş

Ali bin

Hasan bin Hızır ser- muhzır

Mustafa bin Mehemmed

[144 / BELGE 2]

Hal' Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isetü'l-kitâb Hâtibe binti Hüseyin nâm bıkı-i bâliğa meclis-i şer'-i hatır-i vâcibü't-tevkîrde zevc-i gayrı-medhûl bahâsı Mustafa bin Mustafa nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitabdan üç sene mukaddem vâlidem beni mezbûr Mustafa'ya iki yüz guruş mehr-i müeccele ve mü'accele ile akd-i nikâh eylemişdi lâkin beynimizde adem-i hüsn-i zindegânemizden nâşî bi'l-ahire müfârekat iktizâ etmekle zimmetinde mütakarrer mehr-i mu'accel ve mü'eccele-i ma'lûmem ile nafaka-i iddet ve me'net-i sükenâmdan fâriğa ve ol mukâbele hal'e tâlibe ve râğibe olduğumda mezbûr dahi ol mukâbelede beni muhâla'a-i sahîhe-i şer'iyeye ile hal' eyledikde bende hal'-i mezbûru ba'de'l-kabul beynimizde cereyân eden hukûk-ı zevciyyete müte'allika âmmem-i da'âvî ve mutâlibâtdan ahadühümâ âharın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskat eyledi dedikde gibbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l hâmis ve'l-işrîn min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el -mukayyid

Hasan bin Hızır ser- muhızrân

[144/ BELGE 3]

Abdullatif-zâde Sagîrlerine Vasî Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdullatif oğlu Osman Ağa ibni Mehemmed Ağa'nın sulbîyye-i sagîre kızları Şakire ve Nazife'ye babaları müteveffâ-yı mezbûr ile vâlideleri müteveffîyye Emine Hatûn'un terekelerinden isâbet eden hisse-i irsiyelerini zabt ve hıfza bundan akdem bâ-hücct vasî nasb u ta'yîn olunan El-Hâc Halîl nâm kimesnenin inde'ş-şer' hıyâneti zâhir u nümâyân olmağla merkûm vesâyet-i mezbûreden azl u hecr olunub yerine işbu bâ'isü'l-kitâb Salih Ağa ibni Mehemmed nâm kimesne vasî nasb u ta'yîn olunmak sagîrtân-ı mezbûrtân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûr Salih Ağa'yı sagîrtân-ı mezbûrtâna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Genç Mehemmed Ağa ser- turnayı

Es-Seyyid Hasan Ağa mahud-zâde

Hüseyin Ağa ibni Osman Ağa

[144 / BELGE 4]

İbrahim Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atfık mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen vefât eden Hasan bin El-Hâc Mehemmed nâm müteveffânın verâseti vâlidesi Fatıma binti Halîl ile li-ebeveyn kız karındâşı Hadice'ye ve li-ebb kız karındâşı sagîre Saliha'ya ve li-ümm er-karındaşı sagîr Mehemmed'e inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer' sagîrûn-ı mezbûrâna vasî nasb u ta'yîn olunan mezbûre Fatıma asâlete ve vesâyete ve mezbûre Hadice bi'l-asale meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim bin Emin Mehemmed mahzarında her biri asâleten ve vesâyeten üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem Hasan bin El-Hâc Mehemmed'i târîh-i kitâbdan kırk gün mukaddem alet-i cârihadan bi-gayr-i hakk bıçak ile sol bileğinden darb ve cerh ve müteessiren vefât eylemekle su'al mûceb-i şer'isi icrâ olunmak bi'l-asâle ve bi'l-vesâyete matlûbumuzdur dediklerinde gibbü's-su'al ve'l-inkâr müdde'iyân-ı mezbûrtândan da'vâlarına müvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istimhâl ve min kıbeli'ş-şer' imhâl olunub ve ba'de hulûlü'l-mehli'ş-şer'î ityân-ı beyyineden kemâl-i izhâr acz edüb yemine dahi tâlib olmamalarıyla müdde'iyân-ı mezbûrtânın husûs-ı mezbûre müte'allika bi-lâ beyyine ve bilâ-halef mu'arazaları men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[144/ BELGE 5]

Hal' Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid Abdurrahman bin Pîr Mehemmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb zevcesi Emine binti Ömer mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu mezbûre Emine zevcem olub beynimizde adem-i hüsn-i zindegânımızdan nâşî müfârekat iktizâ etmekle zimmetimde (s. 143) mütakarrer ve ma'kûdün-aleyh yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesiyle nafaka-i iddet ve me'net-i sükenâsında fâriğa ve ol mukâbelede hal' tâlibe ve râğibe olundukda ben dahi mezbûreyi ol mukâbelede hal'-i sahîh-i şer'î ile hal' edüb ol dahi ba'de'l-kabul fîmâ-ba'd husûs-ı zevciyyete ve târîh-i kitâba gelinceye değın beynimizde vâki' ahz u i'tâ ve mu'amelât-ı şer'iyeye-i şitâbe müte'allika birbirlerimizin zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi ve'l-ısrın min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Halîl Çavuş nakîb

[143 / BELGE 1]

Hadice'nin Hücctidir

Medîne-i Tokat mahallâtından Cedid mahallesinde sâkin ashâb-ı hayrâtdan El-Hâc Mehemed bin Hamza Beşe nâm vâkıfın evlâdından işbu bâ'isetü'l-kitâb Hadice binti Mehemed'in zevcî tarafından vekîl olduğu zât-ı mezbûremi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Mehemed bin [boş] ve Abdurrahman bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve subût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Es-Seyyid Mehemed bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde yine evlâd-ı vâkıfdan Zeliha binti Abdulkerim nâm hatûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkile-i mezbûrenin ceddî vâkıf-ı mûmâ-ileyhin Câmi'-i Kebîr kurbinde kâ'in ma'lûmü'l-hudûd bir kıta' hânının nısf-ı mu'ayyenini yedimizde olan işbu vakfiye-i ma'mûl bahâsında evlâd ve evlâd-ı evlâdına batnen ba'de batnin vakf ve şart eyleyüb evlâd-ı vâkıfdan batn-ı evvelde mü'vekkilem mezbûre ile işbu Zeliha Hatûn mevcûde ve derecede müsâvî olub batn-ı sâniye sehm iktizâ etmez iken mezbûre Zeliha Hatûn hân-ı mezkûrdan hilâf-ı şart-ı vâkıf evlâdlarına sehm ifrâz eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve men' olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde yedlerinde olan vakfiyyeye nazar olundukda ber vech-i meşrûh hân-ı mezkûrûn nısf mu'ayyenini batn-ı evvele meşrûta olduğu müsarraha olmağın mezbûre Zeliha'dan su'al olundukda müvekkile-i mezbûre Hadice evlâd-ı vâkıfdan olub derecede müsâvî ve batn-ı evvelde olduğunu bi-tav'ihâ inde's-şer' ikrâr etmekle vekîl-i merkûmun yedinde olan fetvâ-yı şerîfe nazar olundukda gallesi batnen ba'de batnin vâkıfın evlâdına ve evlâd-ı evlâdına meşruta olub vakfın gallesinde batn-ı sâniye olan evlâd batn-ı evvelde olan evlâda müşâreketeye kâdir olurlar mı? Cevâb bâ-sevâbında olmazlar deyü buyurulmağın alâ mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ve ber-mantûk-ı vakfiye-i me'mûlün-bîhâ mezbûre Zeliha'nın batn-ı sâniye olan evlâdlarına sehim ifrâzı men' ve def' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb

olundu. Hurrîre fî evâhiri min şehri Zilka'de li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Feyzullah Efendi

Dervîş Mehemed Ağa ibni Ömer Ağa

Es-Seyyid Şerîf Ağa kahve

[143 / BELGE 2]

Muhâla'a Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Kâbe Mescidi mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb zevcesi Şerîfe binti Ahmed nâm hatûn mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb işbu mezbûre Şerîfe zevcem olub beynimizde adem-i hüsn-i zindegânımızdan nâşî mufârekat ma'kûdun-aleyh yüz guruş mehr-i mü'eccel-i ma'lûmesiyle nafaka-i iddet ve me'net-i sükenâsından fâriğa ve ol mukâbelede hâlâ tâlibe ve râğibe olundukda ben dahi mezbûreyi ol mukâbelede muhâla'a-i sahîh-i şer'iyeye ile hal' edüb ol dahi ba'de'l-kabül fîmâ-ba'd husûs-ı zevciyyete ve târîh-i kitâba gelinceye değîn beynimizde vâki' olan ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şer'iyeye-i şitâba müte'allika birbirlerimizimizin zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskat-ı hakk eyledik dediklerinde gibbü't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevm min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn

ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Molla Abdullah bin

Es-Seyyid Ömer ibnü'l-mezbûr

[143 / BELGE 3]

Menzil İçün Mübâya'a Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Debbaghâne-i Atık mahallesi sâkinlerinden Ömer bin Osman Alemdâr meclis-i şer'î-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde vâlidesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Saliha binti [boş] nâm hatûnun zevci ve tarafından da'vâya vekîl olduğu zât-i mezbûreyi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Es-Seyyid Hasan bin Halîl ve Abdullah bin El-Hâc Fakîh şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Es-Seyyid Mustafa bin Osman mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Deli Salih ve bir taraftan İbrahim Beşe menzillerine ve bir taraftan El-Hâc Nuh ve bazen muytâb Mehemed hadîkalarına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî binâsı mülk ve arsasının senevî Şeyh Kalender vakfına otuz para icâre-i maktû'u olan bir bâb menzil mahdûd-ı mezkûrun mezbûr Salih tarafından nısf-ı mu'ayyenini târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem babam müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayatında vefâtından dört mâh mukadem (s.142) benim ile vâlidem mezbûre Saliha'ya ve kız karındâşım [boş] iki yüz guruşa bey' ve teslîm etmişken vâlidem mezbûre menzil-i mahdûd-ı mezbûrun nısf mu'ayyenini müstakilen zabt ve tasarruf eder su'al olunub takrîri tahrîr ve hissem aliverilmek matlûbumdur dedikde gibbû's-su'al vekîl-i

mezbûr Es-Seyyid Mustafa cevâbında işbu mezbûr Ömer'in babası müteveffâ-yı mezbûr Osman hâl-i hayatında vefâtından altı mâh mukaddem menzil-i mahdûd-ı mezkûrun mezbûr Deli Salih nâm kimesne tarafından nısf mu'ayyenini bi-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr an-nakd iki yüz guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve arsasında olan hakk-ı tasarrufunu ferâgat ve tefvîz ve zevcem müvekkile-i mezbûre Saliha dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve tefevvüz ve kabz u kabul eyleyüb seneteyn-i mezbûrteynden berü tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf olmuşdu deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Süleyman bin Yusuf ve Yakub bin Salih nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil-i mahdûd-ı mezkûrun mezbûr Deli Salih'den tarafa nısf mu'ayyenini müteveffâ-yı mezbûr Osman Alemdâr vefâtından altı mâh mukaddem hâl-i hayatında bizim huzurumuzda bi-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr an-nakd iki yüz guruşa bey' ve temlik ve teslim ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve arsasında olan hakk-ı tasarrufunu ferâgat ve kabz u kabûl eylediği bizim ilm-i şer'î ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın müdde'â-yı mezbûr Ömer'in vâlidesi mezbûre Saliha ile nısf menzil-i mahdûd-ı mezkûre müte'allika bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmî min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[142 / BELGE 1]

Deve Mübâya'asının Hücctidir

Medîne-i Tokat'da şehir kethüdası olan El-Hâc Halîl bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'î-i hatir-i vâcibü't-tevkîrde şütürân mübâya'asına me'mûr fahrü'z-zü'emâ işbu bâ'isü'l-kitâb Ömer Ağa mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb Sivas sancağından bâ- emr-i â'lî matlûb-ı cihândâri buyurulan mübâya'a-yı şütürândan? medîne-i mezbûre ve nevâhisine isâbet eden otuz beş mehâr üç semen şütürânın beher mehâr şütürâna cânib-i mirîden i'tâ buyurulan ellişer guruş fi'yat-ı mirîden yigirmi beş guruş ber vech-i peşin ve yigirmi beş guruşu ba'de edâü'l-hizmet edâ olunması tasrîh ve beyân buyurulmağın sâlifü'z-zikr otuz beş mehâr üç semen şütürânın iktizâ eden yigirmi beşer guruş fi'yat-i mirîyeyi ağâ-yı mûmâ-ileyh yedinden tamamen ve kâmilten ahz u kabz eyleyüb fi'yat-ı mirîyeden bir akçe ve bir habbemiz kalmadı dedikde gıbbü't-tasfîki's-şer'î mâ-hûve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri Zilhicceti's-şerîfe li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişîn Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Efendi müfti-i esbak

Fahrü'l-müderrişîn Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Salih Efendi

Salih Ağa haseki

Hasan bin Çelebi ser- muhzırân

Mehemmed ibni Ali

[141 / BELGE 1]

Ohannes'in Defteridir

Medîne-i Tokat'da Dere mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ohannes veledi Haçek'in verâseti zevce-i metrûkesi Bireb binti Simon ile sulbî kebîr oğlu Agob'a münhasıra olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verse bi'l- farizeti'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mersûmun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i atî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Açıklama	Mikdar	Fiyat (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûr		200
Harîr iplik		40
Şile iplik		50
Def'a iplik		60
Def'a şile gaytan		54
Hazîne-i külçe		100
Meğerli tob		60
Def'a şile		6
Döşek	2 adet	10
Yorgan	3 adet	15
Yasdık	8 adet	20
Kefere minderi		3
Kilim	4 adet	15
Çuha biniş		15
Çuha cübbe		5
Don , gömlek , entari		10
Arâk kazganı		20
Yekûn		783

Minhâl-ihracât	Guruş
Lâşesine masraf	55,5

Resm-i kısmet	20
Kâtibiyye	5
Çukadâriyye	5
Eminiyye ve hüddâmiyye	4
İhzâriyye ve kaydiyye	2
Mehr-i mü'eccel	16,5
Yekûn	108

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

675 guruş

Açıklama	Fiyat (Guruş)	Para
Hisse-i zevce	84	15
Hisse-i ibn	59	25

[141 / BELGE 2]

Başlık¹⁷

Medîne-i Tokat'da İçmesu mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Vartan veledi Agob nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi [boş] ile sulbî kebîr oğlu Kirkor'a ve sulbîyye-i kebîre kızları Ahsaperet ve Ağna'ya inhisârî ba'de't-tahakkukî'ş-şer' mersûmetân Ahsaperet ve Ağna meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Abdurrahman bin Yakub mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre kazâsına muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' İzbesti nâm karye toprağında vâki' bir taraftan Ermiya ve bir taraftan Basmacı zımmî ve bir taraftan Kirkor bâğlarına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî tahminen beş çiftlik bir kıt'a bâğın eşcâr ve kürumu mülk ve arsasının senevî dîvanî ve vakf taraflarına ikişer semen icâre-i maktû'ası olan bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr babamız hâlik-i mesfûrdan bizlere

¹⁷ Başlık mevcut değildir.

mevrûs iken târîh-i kitâbdan beş sene mukaddem karındâşım mersûm Kirkor bâğ-ı mezkûrun mecmû'unu fuzûli bizim gıyabımızda işbu mezbûr Abdurrahman'a seksen guraşa bey' etmekle hisse-i irsiyyemizi talep ederiz su'al olunub takrîri tahrîr ve hisse-i irsiyyemiz alıverilmek matlûbumuzdur dediklerinde gıbbü's-su'al mezbûr Abdurrahman cevâbında târîh-i mezbûre ve hîn-i bey'de mersûmetân Ahsaperet ve Ağna bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrdan bizim asla ve kat'a alaka ve medhallerimiz yokdur deyu mahzar-ı şuhûdda bi-tav'ihâ her biri ikrâr u i'tirâf eylemeleriyle ol vechle karındâşları mersûm Kirkor bi-izn-i sâhib-i arz an-nakd bana seksen guraşa bey' ve temlîk ve teslîm ve arsasında olan hakk-ı tasarrufunu ferâgat ve tefvîz eyleyüb ol vechle mutasarrıf olurum deyu def' ile mukâbele edicek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr işbu mezbûr Abdurrahman'dan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine talep olundukda beyinlerinde istikâmetle ma'rûf ehl-i zimmetden Haçek veledi Mabasara ve Bogos veledi Ohan nâm zimmîler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka târîh-i mezbûre ve hîn-i bey'de işbu müdde'ayân-ı mersûmetân Ahsaperet ve Ağna bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrde bizim asla alaka ve medhallerimiz yokdur deyu bizim müvâcehemizde bi-tav'ihâ ikrâr ve i'tirâf edüb ol vechle karındâşı mersûm Kirkor an-nakd seksen guraşa işbu mezbûr Abdurrahman'a iştirâ ve temellük ve tesellüm edüb sının-i mezbûreden berü mülk-i müşterâsı olmak üzere mutasarrıf olduğu bizim ma'lûmumuzdur bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın işbu müdde'ayân-ı mersûmetânın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûre müte'allika mezbûr Abdurrahman ile bî-vech-i mu'ârazaları men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ahmed bin Doruk

Es-Seyyid Halîl bin Mustafa çavuş-ı nakîb

Hüseyin bin Halîl

Mustafa bin

Diğer Mustafa bin Halîl

[141 / BELGE 3]

Menzil Mu‘ârazası Men‘

Medîne-i Tokat kazâsına muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi‘ Beşviran karye sâkinlerinden işbu bâ‘isü’l-kitâb Osman bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde üğey vâlidesi Ayşe binti Mehemed nâm hatûn mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem babam mezbûr fevt oldukda verâseti benim ile üğey vâlidem mezbûre Ayşe‘ye münhasıra olmağla babam mezbûrun terekesinden benden talep eyledikde yigirmi beş guruş mehr-i mü‘eccel-i ma‘lûmesiyle semen-i hissesi mukâbelesinde bir yorgan ve bir döşek ve bir yasdık ve on beş degirmi baş yemenisi ve bir kazgan ve bir nühâs bakraç ve an-nakd otuz guruş yedimden ahz u kabz edüb husûs-ı mirâsa müte‘allika zimmetimi ibrâ ve ıskât-ı hakk eylemişken medîne-i mezbûre mahallâtından (s. 140) Eleksan mahallesinde ma‘lûmü’l-hudûd mülk-i mevrûsem olan bir bâb menzilimi fuzûlî zabt etmekle su‘al olunub takrîri tahrîr keff-i yedine tenbîh-i şer‘ olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü’s-su‘al mezbûre Ayşe cevâbında fî’l-vâki‘ târîh-i mezbûrede zikr olunan eşyâ-yı mütenevvi‘a-yı ma‘lûme ve an-nakd otuz guruşu ahz u kabz edüb husûs-ı mirâsa müte‘allika işbu mezbûrun zimmetini ibrâ eylemişdim deyu ikrâr lâkin târîh-i mezbûrdan iki sene mürûrunda zikr olunan bir bâb menzili altmış guruşa bana bey‘ ve temlîk ve teslîm etmekle ol vechle mülk-i müşterâm olmak üzere tasarruf ederim deyu def‘le mukâbele edecek gıbbü’l-

istintâk ve'l-inkâr mezbûre Ayşe'den def'-i meşrûhuna mutâbık ve muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için ihmâl ve ba'de hulûli'l-mehli's-şer'î ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz eylemekle menzil-i mezkûru târîh-i mezkûrde mezbûre Ayşe'ye bey' ve temlîk eylemediğine müdde'â-yı mezbûr Osman'a yemin teklif olundukda ol dahi alâ vafkı'l-mes'ul yemîn billahi'l-alâi'l-â'lâ etmeğin menzil-i mezkûru mezbûr Osman'a teslîm mezbûre Ayşe'ye tenbîh-i şer' olunub mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

Molla Mehmed bin Molla İbrahim tâbi'-i boyahâne-i kirpas

[140 / BELGE 1]

Gümüşhâneli Es-Seyyid Ebubekir'in Hücctidir.

Medîne-i Tokat'da Sovukpınâr mahallesi sâkinlerinden olub dokuz sene mukaddem fevt olan Es-Seyyid El-Hâc Ali bin Ahmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Emine binti Osman ile sulbî kebîr oğulları Es-Seyyid Ebubekir ve Ahmed ve sulbîyye-i kebîre kızı Raziye ve sagîre kızı Ayşe'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı's-şer'î mezbûr Ahmed asâleten ve mezbûre Emine asâleten ve vesâyeten meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb merkûm Es-Seyyid Ebubekir mahzarında her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûrun terekesi bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve ba'de ihrâci'l-mesârif ve'l-mehr bin dokuz yüz otuz altı guruş bâkî kalmağla meblağ-ı mezkûrun dokuz yüz otuz altı guruşunu mûrisemiz müteveffâ-yı

mezbûrun deyni için beynimizde ifrâz bâkî bin guruş ile hâric ez-defter zımem-i nâsda zuhûr edüb ahz eylediği bin seksen guruşdan benim semen-i hissem ile vasîleri olduğum işbu oğlum mezbûr Ahmed ve kızım mezbûre Ayşe'nin hisse-i irsiyyeleri zımmetinde kaldığından mâ'ada mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olub Kalhânedede vâki' bir kıt'a körüğün nısfı mukaddemâ bizim hissemiz için ifrâz ve ta'yîn ve mülk-i mevrûsemiz iken tasarrufumuzda mûmâna'at ve dört senede ikişer yüz ellişer guruşdan hâsıl olan bin guruş icâresiyle emâneten yedine vaz' eylediğimiz eşyâ-yı mütenevvi'a-yı mâ'lûme kıymetlerinden iki yüz altmış guruşu bi'l-asâle ve bi'l-vesâye talep eylediğimizde edâda te'allül ve muhâlefet eder su'al olunsun dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Es-Seyyid Ebubekir cevâbında mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûrun ber-mûceb-i defter-i kassâm emlâk ve gerek eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmesini vasîye-i mezbûre Emine ile beynimizde bi't-terazi taksîm ve ber-mûceb-i defter-i kassâm isâbet eden hisse-i ma'lûmlerini yedimden asâlete ve vesâyete ahz u kabz ve husûs-ı mirâsa müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetimi ibrâ-yı âmmile ibrâ ve ıskât eyledü deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Es-Seyyid Ebubekir'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Abdullah bin El-Hâc İbrahim ve Es-Seyyid Emin bin Osman hâzırân bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka vasîye-i mezbûre Emine merkûm Es-Seyyid Ebubekir ile tereke-i müteveffâ-yı mezbûru beynlerinde bi't-terâzi taksîm ve ber-mûceb-i defter-i kassâm emlâk ve gerek eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmeden hisse-i irsiyye-i ma'lûmelerini asâlete ve vesâyete merkûm Es-Seyyid Ebubekir yedinden ahz u kabz ve husûs-ı mirâsa müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetini ibrâ-yı âmmile ibrâ ve ıskât eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye

şehâdetleri makbûle olduktan sonra müdde'â-yı mezbûr Ahmed ile mezbûre Emine'nin hisse-i ırs iddi'alarına müte'allika merkûm Es-Seyyid Ebubekir ile bî-vech-i mu'ârazaları men' olunub ba'dehu zikr olunan körüğün nısfı müdde'iyân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyeleri için ifrâz ve ta'yîn olduğunu merkûm Es-Seyyid Ebubekir inkâr eylemekle müdde'iyân-ı mezbûrândan ber vech-i meşrûh müdde'alarını mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edüb istihlâf eylemeleriyle merkûm Es-Seyyid Ebubekir tahlîf olunub müdde'iyân-ı mezbûrânın nısf körük iddi'alarına müte'allika merkûm Es-Seyyid Ebubekir ile bilâ-beyyine mu'ârazaları men' olunduktan sonra hâric ez-defter müdde'âları olan bin seksen guruşdan altı yüz guruş ahzını merkûm Es-Seyyid Ebubekir ikrâr ma'adâ dört yüz seksen guruşu inkâr müdde'iyân-ı mezbûrân beyyineden izhâr-ı acz edüb istihlâf eylemeleriyle merkûm Es-Seyyid Ebubekir tahlîf olunub ziyâde-i mutâlibeden bilâ-beyyine mu'ârazaları men' olunduktan sonra zimmetime ahz edüb yedimde olan altı yüz guruşu dahi işbu yedimde olan bir kıt'a deyn temessükü mücebince babamız müteveffâ-yı mezbûrun inde'ş-şer' sâbit olan beş yüz altmış guruşu deynine edâ ve zimmetden tahsîli için dahi yüz elli guruş sarf eyledüm deyu (s. 139) ve emâneten yedine iki yüz altmış guruş kıymetli eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûme vaz' eyledik deyu müdde'âları olan meblağ-ı mezkûrdan iki yüz guruşluk eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmesi bana bey' eylediler deyu merkûm Es-Seyyid Ebubekir ikrâr mâ'adâ altmış guruşu inkâr müdde'iyân-ı mezbûrân beyyineden izhâr-ı acz edüb istihlâf eylemeleriyle merkûm Es-Seyyid Ebubekir tahlîf olunub ziyâde-i mutâlibeden bilâ-beyyine mu'ârazaları men' olduğundan sonra zimmetimde mukarrer olduğum meblağ-ı mezkûr iki yüz guruşdan yüz guruş dahi babamız müteveffâ-yı mezbûrun işbu yedimde olan bir kıt'a diğer deyn temessükü mücebince kezalik inde'ş-şer' sâbit olan iki yüz elli guruş deyn için yüz guruş

hisselerine iktizâ etmekle ol vechle edâ ve ancak zimmetimde yüz guruş alacakları kalmışdır deyu def'le mukâbele eylemekle gibbü'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Es-Seyyid Ebubekir'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine esnasında müdde'iyân-ı mezbûrân Ahmed ve Emine şer'-i şerîfe adem-i itâ'at birle gıybet eylemeleriyle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmü's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Feyzullah Efendi İbni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi İbni Ebubekir Efendi

[139 / BELGE 1]

Vasî

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Mustafa Ağa'nın sulbîyye-i sagîre kızı Atike'nin babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzimesini rü'yete taraf-ı şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîre-i mezbûrenin vâlidesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Şerîfe binti İsmail nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Şerîfe'yi sagîre-i mezbûre Atike üzerine vasî nasb u ta'yîn

eyleyüb ol dahi vesâyet-i mezkuremi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kasım Ağa-zâde Mehemed Ağa ibni Emin Ağa

El-Hâc Mustafa Ağa ibni Hasan Alemdâr

Mahmud Ağa bin Süleyman

Es-Seyyid Yahya Efendi bin İbrahim Efendi

Mahmud Efendi el-imâm be-cami'-i mahalle-i mezbûre

[139 / BELGE 2]

Vasî

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa Ağa nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Es-Seyyid Hasan ve Es-Seyyid Hüseyin ve Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa'ya babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irşîş-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve rü'yete taraf-ı şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrun-ı mezbûrûnun vâlideleri ve zâtı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Şerîfe binti Es-Seyyid Hasan nâm hatûn vesâyete her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Şerîfe Hatun'u sagîrûn-ı mezbûrûna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi vesâyete mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehemed Ağa Kasım Ağa-zâde

El-Hâc Mustafa Ağa bin Hasan Alemdâr

Mahmud Ağa bin Süleyman

Mehemmed Efendi el-imâm be-cami'-i mahalle-i mezbûre

Abdullah Ağa bin İbrahim Çelebi

Es-Seyyid Ahmed tâbi'-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehemed Ağa

Muhzır Hasan bin Hızır

[139 / BELGE 3]

Nafaka

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa Ağa'nın sulbî sagîr oğulları Es-Seyyid Hasan ve Es-Seyyid Hüseyin ve Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa'nın vâlideleri ve bâ-hüccet-i şer'iyeye vasîye-i mensûbeleri zâtî mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-Kitâb Şerîfe binti hasan meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîleri olduğum sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerinden kadr-i kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fi'l-hakîka sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mezbûrûnun (s.138) emvâl-i mevrûselerinden râyiç fi'l-vakt beher yevm her birine onar para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdir eyleyüb meblağ-ı mevrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i

zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücu‘a mezbûre Şerîfe‘ye izn birle mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Hurrire fî‘l-yevmü‘s-sâlis ve‘l-ışrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Es-Seyyid Mehemed Ağa Kasım Ağa-zâde

El-Hâc Mustafa Ağa bin Hasan Alemdâr

Mahmud Ağa bin Süleyman

Abdullah Ağa bin İbrahim Çelebi

Mehemmed Efendi mahalle-i mezbûre

Es-Seyyid Ahmed tâbi‘-i Es-Seyyid Mehemed Ağa

Muhzır Hasan bin Hızır

[138 / BELGE 1]

Nafaka

Medîne-i Tokat‘da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa Ağa nâm müteveffânın sulbîyye-i sagîre kızı Atike vâlidesi bâ-hüccet-i şer‘iyye vasî-i mensûbesi ve zâtî mu‘arrefe işbu bâ‘ise‘tü‘l-kitâb Şerîfe binti İsmail nâm hatûn meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibü‘t-tevkîrde takrîr-i kelâm edüb vasîsi olduğum kızım sagîre-i mezbûre Atike‘nin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri‘l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi‘l-vesâye matlûbumdur dedikde fî‘l-hakîka sagîre-i mezbûre Atike‘nin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçla muhtâc olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü‘l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me‘âb efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûre Atike‘ye emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri‘l-kifâye râyiç fî‘l-vakt beher yevm onar para

nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücu'a vasîye-i mezbûre Şerîfe Hatun'a izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kasım Ağazâde Es-Seyyid Mehemed Ağa ibni Es-Seyyid Emin Ağa

El-Hâc Mustafa bin Hasan Alemdâr

Mahmud Ağa bin Süleyman

[138 / BELGE 2]

Nâzır Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Es-Seyyid Hasan ve Es-Seyyid Hüseyin ve Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa'nın vâlideleri ve bâ-hüccet-i şer'îyye vasî-i mensûbeleri Şerîfe [binti] Hasan ile sulbîyye-i sagîre kızı Atike'nin vâlidesi ve bâ-hüccet-i şer'îyye vasî-i mensûbesi diğêr Şerîfe binti İsmail nâm hatûnlar üzerine kıbel-i şer'den nâzır nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun amimizâdeleri işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Mehemed Ağa ibni El-Hâc Ahmed Ağa nâm kimesne nezâret-i mezbûre ehl ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehemed Ağa'yı mezbûretân Şerîfe ve diğêr Şerîfe nâm hatûnlar üzerine nâzır nasb ve ta'yîn eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer nezâret-i mezbûremi kabul ve hizmet-i lâzimesi kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizam eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb

olundu. Fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehemed Ağa Kasım Ağa-zâde

Es-Seyyid Ahmed tâbi'-i mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mehemed Ağa

El-Hâc Mustafa Ağa ibni Hasan Alemdâr

Mehemed Efendi el-imâm be-mahalle-i mezbûre

Abdullah Ağa İbni İbrahim Çelebi

Hasan bin Hızır ser-muhzır

[138 / BELGE 3]

İbrâ Hüccetidir

Medîne-i Tokat'da Semerkandi mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Elmas binti Artin nâm hâlîkenin verâseti zevc-i metrûki Kiregos Haçodor ile li-ümm er-karındaşı Küprik'e ve li-ümm kız karındaşları Yogote ve Anna'ya ve anası Derhi binti Kirkor'a inhisârî ba'de't-tahakkuki'ş-şer'i mersûm Küprik ile mesfûre Derhi meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu ba'isü'l-rakîm mersûm Kiregos müvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mûrisemiz hâlîke-i mersûmenin terekesine işbu mersûm Kirgos vâzi'ü'l-yed olub bâ-defter-i kassâm hisselerimizi bize def' u teslîm ve bizler dahi yedinden tamamen ahz u kabz eylemişdik lâkin hâric-i ez defter beş aded hamâ'il altunu ve otuz aded gerdanlık ta'bîr olunur altun ve bir aded çarşab zimmetinde kalmağla hisse-i irsiyyemizi aliverilmek matlûbumuzdur dediklerinde gıbbü's-su'al mersûm Kirgos cevâbında târîh-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem zevcem hâlîke-i mesfûrenin terekesinden bâ-defter-i kassam ve hâric-i ez defter işbu müdde'ıyân-ı mersûmân Küprik ile Derihi ve mersûmatân Agote ve

Anna'dan her birlerine (s. 137) isâbet eden hisselerini tamamen def' u teslîm ve onlar dahi yedimden tamamen ve kâmilten ahz u kabz edüb ber müceb-i defter ve hâric-i ez defter husûsî mirâsa müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlibâtndan her biri zimmetimi ibrâ ve ıskât-ı hakk eylemişler idi deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mesfûr Kırgos'dan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine talep olundukda beyinlerinde istikâmetle ma'rûf ricâl-i ehl-i zimmetden Artin veledi Davit ve Simon veledi Parsîh (?) nâm zimmîler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem işbu müdde'iyân-ı mersûmân Küprik ve Derihi ile mersûmatân Agote ve Anna'ya mûriseleri hâlîke-i mersûmenin terekesinden bâ- defter-i kassâm ve hâric-i ez defter her birlerine isâbet eden hisse-i irsiyyelerini işbu mersûm Kıregos tamamen def' u teslîm onlar dahi yedinden kâmilten ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyleyüb husûs-ı mirâsa müte'allika işbu mersûmun zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât eyledikleri ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet ederüz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mersûm Kırgos ile husûs-ı mirâsa müte'allika bî-vech-i mu'ârazaları men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî evâhiri Zilhicce li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Anton ipekci

Mazlûm Agob

Makdisi Abraham abacı

İpekci Davit

İpekci Osib

[137 / BELGE 1]

İbrâ Hücçedir

An-asıl Kayseri ahâlisi mütemekkinlerinden işbu bâ'isü'r-rakîm Bedros veledi Herdem tarafından ikrâr-ı âtîü'z-zikre vekîl olduğu İsmail bin Veliddin ve Ömer bin Mustafa şehâdetleriyle sâbit ve subût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan oğlu Mihayil meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde Medîne-i Tokat mütemekkinlerinden Genç Agob veledi Kiristos müvâcehesinde ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem müvekkilim babam Bedros zimmetinden bin beş yüz guruş nakd ve beş yüz guruş kıymetli eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûme ki cem'ân iki bin guruş Asitâne-i Aliye poliçe olunmak üzere mersûm Agob ahz u kabz ve kabul eyledikten sonra poliçe mahallinden redd olunub kabul olmamağla meblağ-ı mezkûru bi'l-vekâle lede't-terâzi taleb ve da'vâ ve müdde'âmı ba'de'l-ısbât meblağ-ı mezkûrun edâsına tenbîh-i şer' olunmuş idi el-hâletü hazihi mersûm Agob mahkûmun bih olan meblağ-ı mezkûr iki bin guruşu tamamen ve kâmilen yedime def ' u teslîm ben dahi yedinden bi'l-vekâle ahz u kabz ve kabul eyleyüb mârû'z-zikr meblağ-ı mezkûr iki bin guruşa müte'allika mesfûr Agob'un bi'l-vekâle zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gibbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâ'ili Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Es-Seyyid Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

[137 / BELGE 2]

Kayyım Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Şucâeddin mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan kazzâz Bogos veledi Kirkor nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Sâra binti Vartan ile sulbîyye-i kebîre kızı Gaibet'e ani'd-diyâr Maryem'e ve li-ebeveyn er karındâşı Ohan'a münhasıra olub hâlik-i mesfûrun terekesinden gâ'ibân-ı mesfûrâna inhisâr-ı mezkûr üzere isâbet eden hisse-i irsiyyelerini hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzîmelerin rü'yete kayyım nasb u ta'yin olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i mesfûr Ohan'ın sulbî oğlu işbu bâ'isü'r-rakîm Karabit kayyımlık hizmetine her vechle ehil ve gâ'ibân-ı mersûmân haklarında evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i vesfkada muharrerü'l-esâmî kimesneler haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri mesfûr Karabit'i gâ'ibân-ı mesfûran yerlerine kayyım nasb u ta'yin eyleyüb mesfur Karabit dahi ber-vech-i muharrer hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî rü'yet ve edâya ta'ahhüd etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi'r-râbi' min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kesîr veledi Serkiz

Vartan veledi Yuvan

Karabit veledi Ohan

Bedros veledi Nikola

[137 / BELGE 3]

Esseyyid Ömer Efendi'nin Zevcesi Şerîfe ile İbrâ Birbirleriyle Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Meydân mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa Ağa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Şerîfe binti Hasan Ağa ile diğêr Şerîfe binti Es-Seyyid İsmail ve sulbî sagîr oğulları Es-Seyyid Hasan ve Es-Seyyid Hüseyin ve Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa'ya ve sulbîyye-i sagîre kızı Atike'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer'î sagîre-i mezbûre Atike'ye bâ-hüccet-i şer'iyye vasî nasb u ta'yin olunan vâlidesi (s. **136**) mezbûre Şerîfe bintü'l-mezbûr Es-Seyyid İsmail nâm hatûn tarafından zikr-i âtî ikrâra vekîl olduğu zât-i mezbûreyî bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Es-Seyyid Osman Ağa ibni Es-Seyyid İbrahim Ağa ve Müfik Ağa ibni El-Hâc Abdulvahhab Ağa şehâdetleriyle sâbit ve sûbut-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Abdullah bin El-Hâc İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde sagîrûn-ı mezbûrûn Es-Seyyid Hasan ve Es-Seyyid Hüseyin ve Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa'nın vâlideleri ve bâ-hüccet-i şer'iyye vasîyye-i mensûbeleri işbu bâ'isetü'l-kitâb mezbûre Şerîfe bintü'l-mezbûr Es-Seyyid Hasan Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkile-i mezbûrenin mûrisi mezbûr Es-Seyyid Ömer Efendi fevt oldukda terekesi bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve defter olunub inhisâr-ı mezkûr üzere müvekkile-i mezbûreye ve sadriye-i sagîre kızı mezbûre Atike'ye gerek emlâk ve gerek eşyâ-yı mütenevvi'a ve menkûlat ve esâs beyt ve nukûd ve mevâşî ve hububât ve evânî-i nuhâsiyyeden ve gerek çiftlik ve mevrû'âtdan alâ sebîl-i tehâric-i şer'î vesâyeti'l- eytâm ba'de'l-hisâb iki bin iki yüz elli guruş ifrâz mezbûre Şerîfe bintü'l-mezbûr Es-Seyyid Hasan Ağa nâm hatûn müvekkilem mezbûre Şerîfe bintü'l-merkûm Es-Seyyid İsmail'e tamamen def' u teslîm ol dahi bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ahz u kabz eylemekle fîmâ-ba'd müteveffâ-yı mezbûrun ber-mûceb-i defter-i kassâm ve hâric-i ez defter kalîl ve kesîr terekesine ve hisâb ve kitâbda sehv ve hata ve

galat ve müvekkilem mezbûre Şerîfe nâm hatûnun mehr-i mü'ecceline müte'allika sagîrûn-ı mezbûrûnun vasîyye-i mensûbeleri mezbûre Şerîfe nâm hatûnun zimmetini ibrâ-yı âmm ve ıskât-ı tamm ve kâti'ü'n-nizâ' ve râfi'ü'l-hüssâm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledi dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm Mehemmed İlmû Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Es-Seyyid El-Hâc Lütfullah Beğ voyvoda-yı Tokat sâbıkâ

Fahrü'l-müderrişn Hâfız Ali Efendi Elbistânî

Kıdvetü's-sâdât Es-Seyyid Mehemmed Ağa Kapucu paşa-zâde

Es-Seyyid Mehemmed Ağa Kasım Ağa-zâde

Haseki El-Hâc Ali Ağa Mîr Ali-zâde

[136 / BELGE 1]

Hayalî Vasî Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mehemmed Emin bin Mehemmed Ağa nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Kâsım ile sulbîyye-i sagîre kızı Fatıma'ya babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin hıfz ve rü'yete bundan akdem bâ-hücct-i şer'iyye vasî nasb u ta'yîn olunan karındaşları Es-Seyyid Mustafa nâm kimesne vesâyetinden kendi hüsn ü rızâsıyla ferâgat etmekle sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri ve zât-i mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Hayalî binti Hüseyin nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve anfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı

kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Hayâlî nâm hatûnu vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Muharremi'l-haram li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni el-mukayyid

[136 / BELGE 2]

Vasî

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ferhad veledi Davit nâm hâlikin sulbî sagîr oğlu Ohannes ile sulbîyye-i sagîre kızı Dalta ve Terzbedpe'ye babaları hâlik-i mesfûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin hıfz ve rü'yete vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun anaları işbu bâ'isetü'l-kitâb Luske (?) binti Agob nâm nasrâniyye vesâyete ehil ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i sikât-ı sahîhetü'l-kelimât taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mersûme Luske'yi vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin (s. 135) kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri

Muharreri'l-haram li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[135 / BELGE 1]

Nâzır

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ferhad veledi Davit'in sulbî sagîr oğlu Ohannes ve sagîre kızları Dalta ve Terzbedpe'nin anaları ve min kibeli'ş-şer' bâ-hüccet vasî-i mensûbeleri Luskete binti Agob üzerine nâzır nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın işbu bâ'isü'r-rakîm Zamar veledi Kesir nâm zımmî nezâret-i mezbûre ehil ve sagîrûn-ı mersûmûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharreri'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mesfûr Zamar'ı vasîye-i mersûme Luskete üzerine nâzır nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer nezâret-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylemekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Muharremi'l-haram li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kesir veledi Bogos

Kirkor veledi Haçek

Ohannes veledi Serkez

[135 / BELGE 2]

Medîne-i Tokat ve civarında vâki' Kazâbâd kazâsına tâbi' Erkilet karyesi sükkânından olub on üç sene mukaddem fevt olan Osman bin İbrahim'in verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe binti Mehemed ile li-ebeveyn er karındâşı Es-Seyyid Ahmed'e münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukı'ş-şer'mezbûr Seyyid Ahmed meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde yine karye-i mezbûre ahâlisinden işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan Beşe ibni Hüseyin mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb li-ebeveyn er karındaşım ve mûrisim müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olub karye-i mezbûre arazisinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd sekiz çiftlik bir kıt'a bâğ bana mevrûs iken işbu mezbûr Hasan Beşe târîh-i mezkûreden alâ haze'l-an fuzûlî tasarruf eder su'al olunub takrîr-i tahrîr ve keff-i yedine tenbih-i şer'olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Hasan Beşe cevâbında bâğ-ı mezkûr zevcesi mezbûre Ayşe'ye isâbet eden rub' hisse-i irsiyyesiyle mehr-i mü'ecceli mukâbelesinde ifrâz ve ba'de't-tasarruf karye-i mezbûre sükenâtından gâ'ib-ani'l-meclis Ali nâm kimesneye bey' olundukda otuz sekiz guruşu semeni makbuza rabten bey' ve temlîk ve teslîm ben dahi iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul ve on üç seneden beru müdde'i-i mezbûr Es-Seyyid Ahmed'in müvâcehesinde bilâ-nizâ' tasarruf-ı mülâk ile tasarruf ederim deyu def'le mukâbele eylediğinden sonra müdde'i-i merkûm Seyyid Ahmed bâğ-ı mezkûr mezbûr Hasan Beşe'nin def'-i meşrûhası üzere müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi mezbûre Ayşe'ye isâbet eden rub' hisse-i irsiyyesiyle mehri mü'ecceli mukâbelesinde ifrâz ve ba'de't-tasarruf mezbûr Ali'ye bey' ol dahi otuz sekiz guruş semen-i makbûzuna merkûm Hasan Beşe'ye bey' ve temlîk ve teslîm merkûm dahi iştirâ ve temellük ve kabz u kabul ve on üç seneden beru kendü müvâcehesinde bilâ-nizâ' tasarruf eylediğini bi-tav'i ikrâr ü i'tirâm eylemekle alâ mûceb-i ikrâra müdde'i-i merkûm Es-Seyyid Ahmed'in mezbûr

Hasan Beşe ile bâğ-ı mezkûre müte'allika bi-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Muharrem li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Çuğa-oğlu Es-Seyyid Ali

Osman Efendi hatîb

Mü'ezzin-oğlu Hasan

Saru Ali

Emîr Hasan-oğlu Osman

[135 / BELGE 3]

Bâğ Da'vâsına Müte'allik

Medîne-i Tokat'da Simavonkeşîş mahallesi mütemekkinlerinden olub târîh-i kitâbdan yigirmi dokuz sene mukaddem hâlik olan Hürmüz veledi Manuk nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Hatîre binti Haçator ile sulbî oğulları Karabit ve Artin'e ve sulbîyye kızı Takoke'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer'î mersûm Karabit ve anası mersûme Hatîre meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'r-rakîm Bogos veledi Keşîş Manuk muvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre kazâsına muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' İzbesti nâm karye toprağında vâki' bir taraftan balıkcı Karabit ve bir taraftan sepetci Berk ve bir taraftan Çapok-oğlu ve bir taraftan su harkına müntehî bir kıt'a bâğ bizlere mevrûs olmağla hâl-i sagîrimle üğey babam Magdesi Akob nâm zimmî fuzûli bey' etmekle bi'l-verâse taleb ederiz su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumuz dediklerinde gıbbü's-su'al mersûm Bogos cevâbında târîh-i kitâbdan yigirmi dokuz sene mukaddem bâğ-ı mahdûd-ı mezkûru Edğar (?) Bogos nâm zimmîden otuz guruş an-makbûza iştirâ edüb

işbu müdde'iyân-ı mersûmân müvâcehelerinde yigirmi beş seneden beru bilâ-nizâ' tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf olurum deyu def'le mukâbele etmekle gibbü'l-istintâk ber-vech-i muharrer târîh-i mezbûreden alâ haze'l-an bilâ-nizâ' müvâcehelerinde tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf olduğu ve sınıf-i mezkûrede bilâ-özü-i şer' da'vâ mezkûrların terk eylediklerini ikrâr ve i'tirâf etmeleriyle alâ müceb-i ikrârihümâ müdde'iyân-ı mersûmânın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûre müte'allika mersûm Bogos ile bi-vech-i mu'ârazaları men birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmîs aşer min şehri Muharremi'l-haram li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

[134 / BELGE 1]

Vasîye İzin

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid El-Hâc Feyzullah bin Ahmed'in sulbî sagîr oğulları Mehemed ve Feyzullah ve sagîre kızı Şerîfe'nin vâlideleri ve min kıbeli'ş-şer' bâ-hüccet vasî-i mensûbeleri ve zâtı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Fatıma binti Hüseyin nâm hatûn meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde takrîr-i kelâm edüb vasîleri olduğum sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçla muhtaç olduklarını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı

mezbûrûnun emvâl-i mevrûselerinden olub El-Hâc Mustafa zimmetinde olan bin gurusun nemâsından bi-kadri'l-kifâye râyiç fi'l-vakt beher yevm beşer buçuk para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harc ve sarfa hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûre Fatıma hatûna izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Feyzullah bin Ahmed

Ahmed bin Ahmed muytâb

Es-Seyyid İbrahim bin Osman

[134 / BELGE 2]

Nâzır

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid El-Hâc Feyzullah'ın sulbî sagîr oğulları Es-Seyyid Mehemed ve Feyzullah ve sagîre kızı Şerîfe'nin vâlideleri ve min kıbeli'ş-şer' bâ-hüccet vasî-i mensûbeleri Fatıma binti Hüseyin nâm hatûn üzerine nâzır nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın işbu bâ'isü'l-kitâb El-Hâc Mustafa bin Mehemed nâm kimesne nezâret-i mezbûre ehil ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslîmin taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûr El-Hâc Mustafa nâm kimesneyi sagîrûn-ı mezbûrûn Es-Seyyid Mehemed ve Feyzullah ve Şerîfe'nin vâlideleri vasî-i mensûbeleri mezbûre Fatıma nâm hatûn üzerine nâzır nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylemekle mâ-

vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi't-tasî min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Feyzullah bin Ahmed

Ahmed bin Ahmed muytâb

Es-Seyyid İbrahim bin Osman

[134 / BELGE 3]

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid Süleyman Alemdâr ibni Ali meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Hüseyin bin İbrahim mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb câr-ı mülâsıkım işbu hâzıra bi'l-meclis Ayşe binti Hüseyin'in yedinde mülkü olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan kendi mülk-i menzilime ve bir taraftan sucu Ömer menziline ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi binâ ve arsası mülk bir bâb menzilini merkûm Es-Seyyid Hüseyin'e bey' eylediğini istimâ' eylediğimde taleb ve mevâşi ve ittihâd-ı şuffa'a ve eşhâd eylediğimde binâ'en su'al olunub takrîri tahrîr ve menzil-i mezkûr kıymet-i misliyle bana redd u teslîm olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Hüseyin cevâbında târîh-i kitâbdan bir mâh mukaddem mezbûre Ayşe menzil-i mahdûd-ı mezkûrun müdde'i-i mezbûr Es-Seyyid Süleyman Alemdâr tarafından altı arşun mevzi'-i mu'ayyenini bana bey' mahzar-ı müslimînde hibe ve temlîk ve teslîm ben dahi meclis-i hibede ittihâb ve temellük ve tesellüm ve kabul eylediğimden sonra bâkîsini dahi bana yüz guruş semen-i makbûza bey' ve temlîk ve teslîm ben dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul eylemişdim deyu def'le mukabele eylemekle gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Es-Seyyid Hüseyin'den def'-i

meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hamza Beşe ibni Ali ve Halîl bin İbrahim nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka târîh-i kitâbdan bir mâh mukaddem mezbûre Ayşe menzil-i mahdûd-ı mezkûrun müdde'i-i mezbûr Süleyman Alemdâr tarafından altı arşun mevzi'-i mu'ayyenini işbu mezbûr Hüseyin bizim huzurumuzda hibe ve temlîk ve teslîm ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve temellük ve kabul eylediğinden sonra bâkîsini dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın müdde'i-i merkûm Es-Seyyid Süleyman Alemdâr'ın menzil-i mahdûd-ı mezkûreden ittihâz-ı sıkat-ı iddiasına (s. 133) müte'allika mezbûr Es-Seyyid Hüseyin ile bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Muharrem li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

[133 / BELGE 1]

Vasî ve Nafaka Hücetdir

Medîne-i Tokat'da Muslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Es-Seyyid Halîl bin İbrahim nâm müteveffânın sulbîyye-i sagîre kızı Fatıma'ya babası müteveffâ-yı mezbûrdan bi'l-ırsi'ş-şer' isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzimesin rü'yete taraf-ı şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîre-i mezbûrenin anası işbu bâ'isetü'l-kitâb Ayşe binti Es-Seyyid Ahmed nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Ayşe Hatun'u vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer

vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya müte‘ahhid oldukdan sonra vasiyye-i mezbûre ânifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîsi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrusesinden bi-kadri’l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikde fi’l-hakîka sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğunu zeyl-i kitâbda mektûbü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me’âb efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrusesinden râyiç fi’l-vakt beher yevm on akçe nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr eyleyüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûremi târîh-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâne ve vakt-i zaferde rücû‘a mezbûre Ayşe Hatûn’a izn birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîn min şehri Muharremi’l-harâm li-sene selase aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-mukayyid

Es-Seyyid Ali Efendi pençeci

[133 / BELGE 2]

İbrâ Hücetdir

Medîne-i Tokat’da Sovukpınâr-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan

akdem vefât eden Rabia binti Hâfız Mehemed nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûki Es-Seyyid Ahmed Beşe ibni Mustafa ile sadriyye-i sagîre kızı Şerîfe'ye ve vâlidesi Rukiye binti Osman ile li-ebeveyn er karındâşı Es-Seyyid Mustafa'ya inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î mezbûr Es-Seyyid Ahmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isetü'l-kitâb mezbûre Rukiyye ile oğlu merkûm Es-Seyyid Mustafa mahzarlarında bi-tav'î ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb zevcem müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi bundan akdem bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve taksîm olundukda ber mûceb-i defter-i kassâm bana isâbet eden yetmiş guruş rub' hisse-i irsiyyem ile sulbî sagîre kızım mezbûre Şerîfe'nin hissesi olmak üzere yüz elli guruş ki cem'ân iki yüz yigirmi beş guruşu mezbûrân def' u teslîm ben dahi yedlerinden ahz u kabz eyledim fîmâ-ba'd müteveffiyeye-i mezbûrenin ber mûceb-i defter-i kassâm ve hâric-i ez defter hisse-i irsiyyeme ve husûs-i mirâsa mûte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlibâtдан asâlete ve vesâyete işbu mezbûrânın zimmetlerini ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tesâdiki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre evâhir-i min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Halîl Efendi

[133 / BELGE 3]

Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa İbrâ' Hüccetdir

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan

Es-Seyyid Mehemmed Emin bin Mehemed Ağa'nın verâseti zevce-i metrûkesi Zâhide binti Nu'mân ile sulbî kebîr oğulları Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa ve Es-Seyyid Mehemed ve sagîr oğlu Kasım ve sulbîyye-i sagîre kızı Fatıma'ya ve vâlidesi Ümmühani binti Kâsım'a münhasıra olduğu ba'de't –tahakkukı'ş-şer' zevce-i mezbûre Zâhide tarafından ikrâr-ı âtfü'z-zikre vekîl olduğu zât-i mezbûremi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibni El-Hâc Mustafa Efendi ve Es-Seyyid Ali bin Osman şehâdetleriyle sâbit ve subût-ı vekâletine hükmi-i şer'î lâhık olan oğlu mezbûr Es-Seyyid Mehemed meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûrûn Es-Seyyid Ali ve Es-Seyyid Mustafa ve Ümmühani ile sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri ve bâ-hüccet-i vasî-i mensûbeleri Hayali binti Hüseyin mahzarlarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb babam ve mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûrun bâ-defter-i kassâm terekesinden inhisâr-ı mezkûr üzere vâlidem müvekkile-i mezbûreye isâbet eden iki yüz yigirmi altı guruş semen-i hissesiyle pederim müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde mütakarrer ve ma'kûdun-aleyh beş yüz guruş mehr-i mü'eccel-i müsbitesi ve bana isâbet eden iki yüz yetmiş dört guruş ki cem'ân bin guruş hisse-i irsiyyemiz mukâbili olmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olub Paşabağçesi kurbinde vâki' ledâ'l-ahâli ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bin guruş kıymetli bir kıt'a (s. 132) hadîkayı vâlidem müvekkile-i mezbûre ile benim hisse-i irsiyyem için ifrâz ve def' u teslîm biz dahi mezbûrûn yedlerinden ber-vech-i muharrer ahz u kabz eyleyüb fîmâ-ba'd vâlidem müvekkile-i mezbûrenin semen-i hissesiyle mehr-i mü'ecceline ve benim hisse-i irsiyyeme müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlibât ve kâffe-i imân ve muhâsemâtdan mezbûrûnun zimmetlerini bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât eyledik mezbûrûndan her biri dahi bizim zimmetimizi asâlete ve vesâyete ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylediler dedikde

gıbbü't-tesâdiki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ısrîn min şehri Muharremü'l-harâm li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Osman Efendi el-imâm mahalle-i mezbûre

Molla Mehemed bin Abdullah

Osman Efendi ibni Ömer

Es-Seyyid Ali bin Osman

Es-Seyyid Abdullah çavuş

Es-Seyyid Halîl çavuş

[132 / BELGE 1]

Esîrci

Medîne-i Tokat'da müsâfiren sâkin Ahmed bin Mehemed nâm kimesne meclis-i şer'-i hafır-i vâcibü't-tevkîrde an-asl Konya kazâsına tâbi' Puşka karyesi ahâlilerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Ali Alemdâr bin diğber Mehemed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb ben mahmiyye-i Ahıska kazâsına tâbi' Acer nâm karye ahâlisinden mezbûr Mehemed'in sulbî oğlu olub beni hürrü'l-asl iken merkûm Ali Alemdâr bana rıkk olmak üzere vaz'-i yed eder su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al merkûm Ali Alemdâr cevâbında târîh-i kitâbdan altı mâh mukaddem mezbûru mahmiyye-i Erzurum'da Mehemed Beşe-oğlu demekle arîf esîrci yedinden iştirâ eylediğimde mezbûr dahi rıkiyyetini mahzar-ı muslimînde bi-tav'î ikrâr u i'tirâf ve târîh-i mezbûrdan alâ haze'l-an rıkka inkiyâd ve hâlâ yedimde abd-ı memlûkumdür dedikde mezbûr Ahmed vech-i meşrûh üzere merkûm esîrci Mehemed Beşe-oğlunun mezbûr Ali Alemdâr'a bey' eylediğini ikrâr

ve rıkiyyetini inkâr eylemekle kütüb-i fikhîyyede hürriyete beyyinesi evlâ olmağla mezbûr Ahmed'den hürriyetini mübeyyin beyyine taleb ve ityân-ı beyyineye istimhâl ve min kıbeli'ş-şer' imhâl ba'de hülûli'l-mehli'ş-şer'î ityân-ı beyyineden kemâl-i izhâr-ı acz eylediğinde merkûm Ali Alemdâr bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz ve mefhûm-ı münîfde Zeyd bin Rakam beni iştirâ eyle deyu rıkiyyetini ikrâr eyledikten sonra Zeyd hürriyet-i da'vâ edüb müdde'âsını vech-i şer'î üzere isbât edemese hâlâ Zeyd rıkiyyetini ikrâr ile rıkk olur mu? Cevâb bâ-sevâbında olur deyu buyurulmağın alâ mûceb-i fetvâ-yı şerîf ve alâ mûceb-i ikrâruhu mezbûr Ahmed'in rıkiyyetine ba'de'l-hükm mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmü's-sâbi' min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Halîl Ağa ibni Es-Seyyid Hacı İbrahim Ağa serdâr

Kara Mehemmed Beşe odabaşı serdâr

[132 / BELGE 2]

İbrâ Hücceti

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden Halîl bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Süleyman bin Ali mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan elli-sene mukaddem ceddîm Osman fevt olub verâseti sulbî oğulları İsmail ve Ali ve vâlidem Fatîma'ya münhasır olub müteveffâ-yı mezbûr Osman'ın terekesinden olub medîne-i mezbûre kazâsına

muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi‘ Beğli nâm karyede vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir bâb buzhânededen inhisârı mezkûr üzere beş sehmde bir sehm vâlidem mezbûre Fatıma’ya isâbet edüb kıbeli’l-kısme vâlidem mezbûre Fatıma dahi fevt oldukda verâseti bana münhasıra olmağla sâlifü’z-zıkr hisse-i mezkûre bana mevrûs iken sehm-i hisse-i irsiyyemi taleb eylediğimde edâda mûmâna‘at eder su‘al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur gıbbu’s-su‘al mezbûr Süleyman cevâbında târîh-i mezbûrdan alâ haze’l-an zıkr olunan buzhâneyi işbu müdde‘i-i mezbûrun müvâcehesinde tasarruf-ı mülâk ile bilâ-nizâ‘ tasarruf ederüm deyu def‘le mukâbele etmekle mezbûr Halîl dahi sîn-i mezkûreden beru tasarrufunu inde‘ş-şer‘ ikrâr u i‘tirâf eylemekle alâ müceb-i ikrârihi müdde‘i-i mezbûrun mezbûr Süleyman ile bî-vech-i mu‘ârazası men‘ birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’t-tâsi min şehri Saferi’l-hayr li-sene selase aşer ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrü’l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i rakîm

[131 / BELGE 1]

Es-Seyyid Derviş Ahmed’in Tevliyetine Müte‘allik Hücetdir

Medîne-i Tokat’da Cedîd mahallesi sâkinlerinden Hanife binti Mehemed nâm sagîrenin vâlidesi ve bâ-hücet-i şer‘iyye vasî-i mensûbesi ve zâtı mu‘arrefe Hadice binti Ali nâm hatûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde sagîre-i mezbûrenin li-ebb karındâşı işbu bâ‘isü’l-kitâb Es-Seyyid Derviş Ahmed ibnü’l-mezbûr Mehemed mahzarında bi’l-vesâye ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûrede vâki‘ müteveffâ Pervâne Beğ câmi‘i ve medresesi vakfının bâ-vazife-i mu‘ayyene tevliyetini ve yine

medîne-i mezbûrede kâ'in Hoca Münir Zâviyesi vakfının hums mahsûl ile tevliyyetini evlâd ve evlâd-ı evlâdının zülkûruna şart eylemeleriyle işbu mezbûr Es-Seyyid Derviş Ahmed'in babası merkûm Mehmed nâm kimesne bâ-berât-ı alîşân tevliyyeteyn mezbûr yine şart-ı vâkıfân-ı mezbûrân-ı evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere altmış seneden mütecâviz mutasarrıf olub ba'de'l-vefât tevliyyeteyn-i mezbûreteyn mezbûr Es-Seyyid Derviş Ahmed'e intikâl edüb taraf-ı cihândârîden yedine bir kıt'a berât-ı alîşân tevcîh olunmuşdu tevliyyeteyn-i mezbûreteyn evlâd-ı zükûr ile evlâd-ı inâs mutasarrıf olmak zu'umuyla tevliyyeteyn-i mezbûreteynin nisfını mezbûr Es-Seyyid Derviş Ahmed'in ref'inden kızım sagîre-i mezbûre Hanife'ye bir kıt'a berât ihdâs ettirmişdim lâkin vâkıfân-ı mezbûrân tevliyyeteyn-i mezbûreteyni ancak evlâd-ı zükûruna şart ve ta'yîn eylemeleriyle sâlifü'l-beyân tevliyyeteyn-i mezbûretân yüz seneden mütecâviz evlâd-ı zükûr tasarruf edegeldiğini bi'l-vesâye ba'de'l-i'tirâf husûs-ı mezkûre vukûf-ı tamm olan cem'-i gafîr ve cem'-i kesîr bi-garaz-ı müslimînden su'al ve taharri olundukda fi'l-hakîka kadîmü'l-eyyâmdan ilâ haze'l-an tevliyyeteyn-i mezbûreteyn ber-mûceb-i şart-ı vâkıfân-ı mezbûran evlâd-ı zükûr tasarruf edegeldikleri ma'lûmumuzdur deyu haber verdiklerinden sonra mezbûre Hadice tevliyyeteyn-i mezbûrteynden bi'l-vesâye keff-i yed ve rücû' eyledim dedikde mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâsıtı min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin El-Hâc Mustafa Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbika

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Lütfullah Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbika

Kıdvetü'l-ulemâ Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderrişin be-medrese Genç Mehmed Paşa

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Es-Seyyid Mehmed Beğ voyvoda-yı Tokat

Es-Seyyid Osman Efendi el-müderis be-medrese Hatûniyye

[131 / BELGE 2]

Vasî ve Nafaka Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Semerkand mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-Seyyid Abdurrahman bin Mehemmed'in sulbîyye-i sagîre kızı Şerîfe'ye babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'î isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzimesini rü'yet ve itmâma min kıbeli's-şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîre-i mezbûrenin ammisi işbu ba'isü'l-kitâb Ahmed ibnü'l-mezbûr Mehemmed vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûr Ahmed'i sagîre-i mezbûre Şerîfe'ye vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mezbûr anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb vasîsi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fî'l-hakîka sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçla muhtâç olduğunu zeyl-i vesikada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûre Şerîfe'ye emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye râyiç fî'l-vakt beher yevm dörder para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mevrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûr Ahmed'e izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi't-tasi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-

sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehemmed Ağa ibni Emin Ağa Kasım Ağa-zâde

Es-Seyyid El-Hâc Ali manav

Molla Ömer bin Veyis

Şerîf Muharrem Alemdâr

[131 / BELGE 3]

Şerîfe'nin Nâmzedden Rucû' Eylediği

Medîne-i Tokat'da Yaş Meydan mahallesi sâkinlerinden Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni [boş] nâm kimesne tarafından ikrâr-ı âtû'z-zikre vakîl olduğu Es-Seyyid Halîl bin Mustafa ve Hasan bin Hızır şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhik olan Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde zâtı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Şerîfe binti Mehemmed Emin nâm bîkr-i bâliğa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mezbûre Şerîfe'nin vâlidesi işbu hâzıra bi'l-meclis Şerîfe nâm hatûn târîh-i kitâbdan altı mâh mukaddem sadriyye-i kebîre kızı mezbûreyi müvekkilem mumâ-ileyha nâmzed eyleyüb lâkin beyinlerinde akd-i nikâh sebk eylememekle mûmâ-ileyh kendi hüsn ü rızâsıyla nâmzedden fâriğ ve keff-i yed eyleyüb mezbûre Şerîfe nâm bîkr-i bâliğa ile vechen mine'l-vucûh da'vâ ve nizâ' olmayub mezbûre Şerîfe nâm bîkr-i bâliğa nefsinî âhara tezvîc eylesün dedikde gıbbü't-tasdiki'ş-şer'i mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi el-kâtib

[130 / BELGE 1]

Rukiye Nâmzedden Fâriğ

Medîne-i Tokat'da Mahmud Paşa mahallesi sâkinlerinden Ömer bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatir-i lâzümü'l-tevkîrde medîne-i mezbûre mahallâtından Yazıcık mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Rukiye binti Mehemmed nâm bîkr-i bâliğa mahzarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan yedi mâh mukaddem işbu mezbûre Rukiye ancak bana nâmzed olub lâkin beynimizde akd-i nikâh-ı sebk eylememekle kendi hüsn ü rızam ile fâriğ ve keff-i yed eyledim mezbûre Rukiye ile vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'm olmayub mezbûre Rukiye nâm bîkr-i bâliğa nefsinî âhara tezvîc eylesün dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi ve'l-işrîn min şehri Saferü'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[130 / BELGE 2]

İbrâ

Medîne-i Tokat kazâsına muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' Bayram nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Hüseyin bin Ahmed nâm müteveffânın verâseti sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Hasan ve Velîddin ve sulbîyye-i kebîre kızları Fatıma ve Rabia ve Saliha'ya münhasıra olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân oldukdan sonra

kıbeli'l-kasama mezbûr Mustafa dahi fevt olub verâset-i zevceteyn-i metrûketeyni Ayşe binti Mehemmed ve Fatıma binti Abdullah ile sulbî kebîr oğlu Osman ve sulbî sagîr oğulları Eyüb ve Hüseyin ve Abdulkadir'e ve sulbîyye-i sagîre kızları Şerîfe ve Raziye ve Abide'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer'î müteveffâ-yı evvel mezbûr Hüseyin'in kızları mezbûrât Fatıma ve Saliha ve Rabia asâlete ve müteveffâ-yı sâni mezbûr Mustafa'nın sulbî sagîr oğulları mezbûrîn Eyüb ve Hüseyin ve Abdulkadir ve sulbîyye-i sagîre kızları mezbûrât Şerîfe ve Raziye ve Abide'nin vâlideleri ve min kıbeli'ş-şer' bâ-hüccet vasî-i mensûbeleri mezbûretân Ayşe ve Fatıma asâlete ve vesâyete ve mezbûr Osman dahi asâleten meclis-i şer'î hatir-i vâcibü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'in terekesine vâzi'ü'l-yed olan işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan ve Velîddîn nâm kimesneler mahzarlarında her biri bi-tav'ihâ asâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem vefât eden müteveffiyân-ı mezbûrânın terekeleri bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve ber müceb-i defter-i kassâm ve hâric ez-defter inhisâr-ı mezkûr üzere her birinize isâbet eden hisse-i irsiyyemizi işbu mahzar-ı muslimînde yedimize tamamen def' u teslîm eyleyüb bizler dahi alâ kadri'l-hisses her birimiz asâleten ve vesâyeten ahz u kabz edüb müteveffiyân-ı mezbûrânın terekelerinden ber-muceb-i defter-i kassâm ve haric ez-defter isâbet ve intikâl eden hisse-i irsiyyemize müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlibâtdan mezbûran Hasan ve Velîddîn'in zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskat-ı tamm ve kâti'ü'n-nizâ' ve râfi'ü'l-hüssâm ile ibrâ eyledik dediklerinde gıbbü't-tesâdiki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

İsmail bin Süleyman Cıblâk

Ahmed bin Ebubekir

Zenbiya oğlu Ahmed

Osman bin Habîb

Ali Ağa Karşlı

[130 / BELGE 3]

Mu'ârazadan Men'

Medîne-i Tokat'da Geyras mahallesi sâkinelerinden zâtları mu'arrefetân Raziye ve Zâhide binti Halîl nâm hatûnlar meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehemmed bin Mehemmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' mülk-i mevrûsemiz olan beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a müşterek hadîkamızı karındâşımız gâ'ib ani'l-meclis İbrahim bizim izni rızâmız olmaksızın târîh-i kitâbdan yedi sene mukaddem otuz guruş semen-i makbûza işbu mezbûr Mehemmed'e bey' etmekle hadîka-i mezkûreden hissemizi talep ederiz su'al olunub takrîri tahrîr ve hisse-i irsiyyemiz alıverilmek matlûbumuzdur dediklerinde gıbbü's-su'al mezbûr Mehemmed cevâbında târîh-i kitâbdan on iki sene mukaddem hadîka-i mezkûru müdde'iyân-ı mezbûretânın müvâcehelerinde otuz guruş semen makbûza karındâşları mezbûr İbrahim bana bey' ve teslîm eyleyüb târîh-i mezkurdan alâ haze'l-an mezbûretânın müvâcehelerinde bilâ-nizâ' tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf olurum deyu def'le mukâbele edecek gıbbü't-istintâk müdde'iyân-ı mezbûretân sınıni mezkûrede bilâ-özr sukût eylediklerini ikrâr ve i'tirâf eylemeleriyle mezbûretân Raziye ve Zâhide'nin husûs-ı mezkûre müte'allika mezbûr Mehemmed bî-vech-i mu'ârazaları men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâhiri min şehri Saferi'l-hayr li-

sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i rakîm.

[129 / BELGE 1]

İbrâ Hücçetdir.

Medîne-i Tokat'da Kâbe Mescidi mahallesi sâkinlerinden tütüncü Ahmed Beşe ibni Mehemmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l'-kitâb Es-Seyyid Ahmed Beşe ibni mahzarında hâlâ vâlî-i Sivas devletlü Es-Seyyid Ahmed Paşa hazretleri tarafından bâ-buyuruldu ta'yîn olunan mübâşir hâzır olduğu halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem merkûm Es-Seyyid Ahmed Beşe alet-i cârihadan yedinde olan yatağan bıçak ile üzerime hücum ve sol üzünüme bi-gayri hakk darb ve kat' eylemekle müceb-i şer'iiyesin taleb ederim su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gibbü's-su'al merkûm Es-Seyyid Ahmed Beşe cevâbında iki sene mukaddem husûs-ı mezkûru müdde'i-i mezbûr Ahmed Beşe ber-vech-i muharrer benden taleb ve da'vâ ve an-inkâr husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetimi meccânen ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylemişdi deyu def'le mukâbele edecek gibbü'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Es-Seyyid Ahmed Beşe'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hasan Alemdâr ibni El-Hac Osman ve El-Hac Süleyman Alemdâr ibni Mehemmed nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem husûs-ı mezkûru müdde'i-i mezbûr Ahmed Beşe mezbûr Es-Seyyid ber-vech-i muharrer taleb ve da'vâ ve an-inkâr

husûs-ı mezbûra müte'allika âmm-i da'vâdan merkûm Es-Seyyid Beşe'nin zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederüz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olundukdan sonra müdde'i-i merkûm Ahmed Beşe'nin husûs-ı mezbûra müte'allika mezbûr Es-Seyyid Ahmed Beşe ile bî-vech-i mu'ârazası mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâ'ili min şehri Saferî'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi kâtib-i rakîm

[129 / BELGE 2]

İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Beğbağı mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe Kezbân binti Himmet meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde zevc-i mutlakı işbu bâ'isü'l'-kitâb Es-Seyyid Hasan Beşe ibni Ali mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm edüb yedimde mülküm olub Sovukpınar-ı Müslim mahallesinde vâki' ma'lûmu'l-hudûd bir bâb menzîlim ile mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmu'l-hudûd menzilden hisse-i ma'lûme ve an-nakd yüz guruş ve iki tüfeng ve iki kabza kılıç ve iki altın hâtm ve iki ipekli gömlek ve bir döşek ve bir kebe ve bir kilim ve bir re's kara sığır öküzü ve bir re's inek ve bir anbarım zimmetinde kalmağla taleb ederim su'al olunub takrîri tahrîr ve alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Es-Seyyid Hasan Beşe

cevabında husûs-ı mezkûru müdde'iyeye-i mezbûre Kezbân bundan akdem lede'ş-şer' kerrâren ve merrâren taleb ve da'vâ ve beynimize muslihûn-ı muslimûn tavassutuyla mezbûreye kırk guruş ile mevcûd olan eşyâ-yı mütenevvi'asını mahzar-ı müslimînde def' u teslîm ol dahi yedimden ahz u kabz edüb husûs-ı mezkûra müte'allika âmme-i da'vâdan zimmetimi ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât eylemişdi deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Es-Seyyid Hasan Beşe'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Es-Seyyid Mehemed bin Feyzullah ve Es-Seyyid Mustafa bin Abdurrahman nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka husûs-ı mezkûru müdde'iyeye-i mezbûre Kezbân bundan akdem merkûm Es-Seyyid Hasan Beşe'den lede'ş-şer' kerrâren ve merrâren taleb ve da'vâ ve beyinlerine muslimîn tavassutuyla mezbûreye kırk guruş ile mevcûd olan eşyâ-yı mütenevvi'asını bizim huzurumuzda def' u teslîm ol dahi yedinden ahz u kabz edüb husûs-ı mezkûra müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr Es-Seyyid Mehemed Beşe'nin zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra müdde'iyeye-i mezbûre Kezbân'ın husûs-ı mezkûra müte'allika merkûm Es-Seyyid Hasan Beşe ile bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâvak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Mustafa Ağa haseki

El-Hâc Ebubekir Ağa ibni İbrahim

Es-Seyyid Mustafa bin Abdurrahman

El-Hâc İbrahim Alemdâr ibni El-Hâc Mustafa

El-Hâc Halîl bin Abdullah

Es-Seyyid Halîl bin Mustafa

Ahmed bin Ahmed muytâb

Es-Seyyid Mehemmed Doruk-zâde

[129 / BELGE 3]

Sultan Veledi Mardıros İzin Hücçetdir

Medîne-i Tokat'da Rüstem Çelebi mahallesi mütemekkinelerinden işbu bâ'isetü'l-rakîm Sultan veledi Mardaros nâm nasrâniyye meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde medîne-i mezbûre sükkânından Mustafa bin Halîl mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâdan dört sene mukaddem zevcem Berus veledi Kokas nâm zimmî diyâr-ı ahara gider olundukda işbu mezbûr Mustafa nafaka-i yevmiyeye kefl olmağla taleb eylediğimde irâde-i muhalefet eder su'al olunub takrîri tahrîr ve alıverilmek matlubûmdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûr Mustafa cevâbında mersûmenin ber-vech-i meşrûh yevmiyesine kefl olduğu ikrâr lâkin târîh-i mezbûreden iki sene mu'ahhar zevc-i mesfûr Mardıros mersûme Sultan'ı tatlık etmekle kefâletinden zimmetim berî olmuşdur deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Mustafa'dan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda beyinlerinde istikâmetle ma'rûf ehl-i zimmetden Agob veledi Ohannes ve Avadik veledi Ağanik nâm zimmîler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e (s. 128) hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i mezbûreden iki sene mu'ahhar mersûme Sultan zevc-i mesfûr Mardıros bizim huzurumuzda tatlık eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mersûme Sultan nefsinin âhara tevzîce

izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Hüseyin subaşı

Hasan bin Hızır ser-muhzır

Mustafa bin Halîl muhzır

Es-Seyyid Osman Çavuş nakîb

[128 / BELGE 1]

Ali Usta'nın İbrâ Hüccetidir.

Medîne-i Tokat'da Samyeli mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatıma binti Ömer'in verâseti zevc-i metrûkesi Ali Usta ibni Hasan ile sadrî oğulları Hasan ve Mehemed ve sadriyye kızı Emine'ye ve vâlidesi Hadice binti İsmail'e inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer' müteveffıyye-i mezbûrenin vâlidesi mezbûre Hadice meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde tereke-i müteveffıyye-i mezbûre bi'l-verâse vâzı'ü'l-yed olan işbu bâ'isü'l- kitâb mezbûr Ali Usta mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb kızım mezbûre Fatıma'nın terekesinden bana isâbet eden otuz sekiz gurus südüs hisse-i ırsıyye-i şer'ıyyemi merkûmdan taleb ve da'vâ eylediğimde mezbûr Ali Usta dahi meclis-i şer'de bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilten ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba'd husûs-ı mirâsa ve târîh-i kitâba gelinceye beynimizde vâki' olan ahz u i'tâ vesâ'ir hukûk-ı şer'ıyye-i şitâba ve sehv-i hata ve galata müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibât ve kâffe-imân ve muhâsemâtdan mezbûr Ali Usta'nın zimmetini ibrâ-yı âmm ve ıskât-ı tamm ve kâti'ü'n-nizâ' ve râfî'ü'l-hüssâm ile ibrâ eyledim dedikde gıbbü't- tasdîki'ş-şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer

ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Halîl Ağa ibni El-Hâc İbrahim Ağa serdar

Es-Seyyid Ahmed Beşe ibni Mehemed çukadâr

Hasan Beşe çukadâr

Kara Mehemed odabaşı mezbûre

[128 / BELGE 2]

Rencber Alemdâr Mu'ârazadan Men'

Medîne-i Tokat'da Seyyîd Necmeddîn mahallesi sâkinlerinden Ali bin Mehemed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehemed Alemdâr ibni Ömer nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem merkûm Mehemed Alemdâr'ın abd-ı mülûku Selim nâm kimesneye emr eyleyüb bıçak ile sağ elimin iki barmağıma darb ve cerh eyleyüb ba'de'l-berr' külliyyen amel-mânde olmağla diyetini taleb ederim su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gibbü's-su'al merkûm Mehemed Alemdâr cevâbında târîh-i mezkûrede ben diyâr-ı âharda bulunub aslâ ve kat'a ilim u haberim yokdur deyu inkâr etmekle müdde-i-i mezbûrdan beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden kemâl-i izhâr-ı acz birle tahlîfe tâlib olmağın merkûm Mehemed Alemdâr'a yemîn teklif olundukda ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn bi'llahi'l-âliyi'l-âlâ

etmeğin müdde'î-i mezbûr Ali'nin merkûm Mehemed Alemdâr ile husûs-ı mezkûre müte'allika bilâ-beyyine bî-vech-i mu'arazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's- sâbi' min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

[128 / BELGE 3]

Menzil Hücetidir

Medîne-i Tokat'da sâkin sâlyânekeş mahallât ahâlileri taraflarından umûr-ı belde ile sâ'ir tekâlifî rü'yet ve temşiyet ve nizâma vekilleri olan El-Hâc Halîl [boş] nâm kimesne meclis-i şer'î-i hatîr-i lâzimü't-tevkîrde medîne-i mezbûrede Meydân-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Kasım Ağa-zâde Es-Seyyid Mehemed Ağa ibni Es-Seyyid Emin Ağa mahzarında zeyl-i kitâbda muharrerü'l esâmi ulemâ ve sülehâ ve â'yân ve eşrâf ve vücûh-ı belde hâzırûn oldukları halde takrîr-i kelâm edüb bundan akdem bâ-hüccet menzilci nasb u ta'yîn olunan El-Hâc Hâfız Osman Ağa'nın müddet-i icârî tamam olub müceddeden menzilci nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın mûmâ-ileyh kârgüzâr ve mücerrebi'l-etvâr ve sadâkatkâr olub (s. 127) menzil-i mezkûru istikâmetle rü'yet idecegi cümlemizin meczumu olmağın taraf-ı Devlet-i A'liyyeden ve valî-i vilâyet taraflarıyla sâ'ir mahallerden tavârid eden ve hasebü't-tarîk medîne-i mezbûreye mürûr ve u'bûr iden hazîne tahmiline ve üzerlerine me'mûr mübâşirine ve bâ-fermân-ı âlî umûr-ı mühimme ile zuhûr iden hazîne ve ağavât ve mübâşirine müceddeden ısdâr olan emr-i âlîyle tasrih ve beyân ve nizâm-ı

cedfd şurûtu mücebince ahâlî-i vilâyet tarafından verilmesi lâzım gelen bârgîri ahâlî-i vilâyet verüb bâ-fermân-ı âlî medfne-i mezbûre voyvodalığı mâlından menzil-i mezkûre a'id ocaklık ta'yîn buyurulan dört yüz otuz beş guruş ile mezkûre aid in'âmâtdan mâ'adâ bu def'a memleketden verilmek üzere iki bin guruş imdâdiyye ve iki bin guruş mahallâtında bâkî kalan meblağdan mâ'adâ işbu bin ikiyüz üç senesinde mâh-ı Rebiü'l-âhirin guresinde vâki' olan Eylül ibtidâsından altı ay gâyetine değin yüz re's tuvânâ bârgîr ve levâzımât-ı sâ'iresiyle cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mûmâ-ileyhüma yedi bin sekiz yüz elli guruşa icâr mûmâ-ileyh dahi istîcâr ve kabul edüb meblağ-ı mezbûr mahallâta salyâne ve defter olunmağla beher mahallâta isâbet eden ücret-i ma'lûmemi tarafeynden havâle ve ba'de'l-kabul menzil-i mezkûru ber vech-i muharrer istikâmetle rü'yet ve imdâdiyye ve ücretinden mahallâtda bâkî kalan mebâliği memleket salyânesine tahmîl eylemek üzere mûmâ-ileyh dahi bî-kusûr hizmet-i lâzimelerini kemâ-yenbâğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'i mâ-vak'a bi't-taleb-i ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebiü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Fahrü'l-müderrişin Mehemed ilmu Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ hâlâ

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Mustafa efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Fahrü'l-ulemâ Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderriş be-medrese-i Genç Mehemed Paşa

Es-Seyyid El-Hâc Ömer Efendi el-müderriş

Es-Seyyid Osman Efendi el-müderriş

[127 / BELGE 1]

İbrâ Hücetidir

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan berber Osman bin Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Eglence binti Abdullah nâm mu'teka ile sulbiyye-i kebîre kızı Rukiye'ye münhasıra olduğu şer'ân zâhir ü nümâyân olduktan sonra zevce-i mezbûre Eglence meclis-i şer'-i hafîrû'l-lâzîmü't-tevkîrde işbu bâ'îsetü'l- kitâb mezbûre Rukiye tarafından ikrâr-ı âtîü'z-zikri tasdîke vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi-şahsihâ ma'rifet-i şer'iyeye ile ârifân olan Hasan bin Hızır ve İsmail bin İsmail şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer' lâhık olan Ebubekir bin Mehemed nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb zevcem müteveffâ-yı mezbûr Osman'ın hîn-i vefâtında terekesi bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve inhisâr-ı mezkûr üzere bana isâbet eden semen-i hisse-i irsiyyem ile yirmi guruş mehr-i mü'eccel-i müsbitemi müvekkile-i mezbûre Rukiye bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilten ahz u kabz eylediğimden sonra zevcem müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olmak üzere ma'lûmü'l-mikdâr hâric ez-defter nukûd ve aded ve evsâfı ma'lûme eşyâ-yı mütenevvi'ası müvekkile-i mezbûre zimmetinde bâkî kalmışdı deyu taleb ve da'vâ ve lede't-terâzi' zâhir ola hâric ez-defter nukûd ve eşyâ-yı mütenevvi'adan isâbet eden semen-i hisse-i irsiyyeme elli guruş isâbet edüb meblağ-ı mezkûr elli guruşu vekîl-i mezbûr Ebubekir bi'l-vekâle meclis-i şer'de tamamen bana def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilten ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba'd gerek bâ-defter-i kassâm ve gerek hâric ez-defter nukûddan bana isâbet eden hisse-i irsiyyeme ve husûs-ı mirâsa ve târîh-i kitâba gelinceye değîn beynimizde vâki' olan ahz u i'tâ' ve mu'âmelât-ı şitâyâ müte'allika âmme-i da'âvî ve mutâlibât ve kâffe-imân ve muhâsemâtdan müvekkile-i mezbûre Rukiye'nin zimmetini ibrâ-yı âmme ve ıskât-ı tamm ve kâti'ü'n-nizâ' ve râfi'ü'l-hüssâm ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gibbû't- tasdîki'ş-şer' mâ-

vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahimEfendi

Es-seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es- Seyyid Mehemed Efendi ibn Feyzullah Efendi

[126 / BELGE 1]

İbrâ Hüccetidir

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Rabia binti Ebubekir'in verâseti zevce-i metrûku Mehemed bin Ahmed ile li-ebeveyn kız karındaşı Ayşe'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuki'ş-şer' zâtı mu'arrefe mezbûre Ayşe nâm hatûn meclis-i şer'-i hafîrû'l-vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb müteveffiyeye-i mezbûrenin hafîdi Mustafa bin El-Hâc Mehemed ile hafîdesi müteveffiyeye Ayşe'nin sadrî oğlu Es-Seyyid Salih'in babası ve bâ-hüccet vasî-i mensûbu Es-Seyyid Ali bin Salih nâm kimesneler mahzarlarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb tereke-i müteveffiyeye-i mezbûreden olub mahalle-i mezbûrede vâki' beyne'l-ahâli ve'l cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil ve medîne-i mezbûre finâsında Çağagölü nâm mevzi'de kâ'in kezalik ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a hadîka ve medîne-i mezbûre esvâkıdan kazzâzlar sûkında vâki' kezalik ma'lûmü'l-hudûd bir bâb

berber dükkânı ile menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd eşyâ-yı mütenevvi‘a-ı ma‘lûmesine mezbûrân vâzi‘ü’l-yed zikr olunan emlâk ve gerek eşyâ-yı mütenevvi‘a-ı ma‘lûmeden nısf hisse-i irsiyye-i şer‘iyyemi bundan akdem mezbûr Mustafa ile sagîr Es-Seyyid Salih’in vâlidesi müteveffiyeye-i mezbûre Ayşe‘den taleb ve da‘vâ eylediğimde beynimize muslihûn tavassutuyla bi‘r-rızâi‘l-cânibeyn mezbûrân bana an-nakd iki yüz elli guruş ile bir yaka kürk ve bir yaka entari def‘ u teslîm ben dahi yedlerinden ahz u kabz ve hisse-i irsiyyemden keff-i yed ve zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ eylediğimi inkâr ile bu def‘a zikr olunan emlâk ve gerek eşyâ-yı mütenevvi‘a-ı ma‘lûme ile hâric ez-defter mezbûrân Mustafa ve vasî-i mezbûr Es-Seyyid Ali’nin zimmetlerinde olan terekeden yine hisse-i irsiyye taleb ve da‘vâ eylediğimde onlar dahi ibrâ-yı mezkûru muvâcehemde şuhûd-ı udûl ile isbat ve mu‘ârazadan men‘ esnâsında beynimize muslihûn-ı muslimûn tavassut edüb kat‘an li‘n-nizâ‘ ve bi‘r-rızâi‘l-cânibeyn mezbûr Mustafa ile vasî-i mezbûr Es-Seyyid Ali bu def‘a bana an-nakd iki yüz guruş ki cem‘ân dört yüz elli guruşa def‘ u teslîm ben dahi ahz u kabz edüb beni da‘vâ-yı mezkûremden dört yüz elli guruş üzerine tekrar ıslâh-ı cânibeyn eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-ı mezkûru kabul edüb fîmâ-ba‘d zikr olunan emlâk ve gerek eşyâ-yı mütenevvi‘a-yı ma‘lûme ile hâric ez-defter terekeden müdde‘am olan hisse-i irsiyye-i şer‘iyyeme müte‘allika âmme-i da‘âvî ve mutâlibât ve kâffe-imân ve muhâsemâtdan mezbûr Mustafa ile sagîr-i mezbûr Es-Seyyid Salih’in babası mezbûr Es-Seyyid Ali’nin zimmetlerini ibrâ-yı âmm ve ıskât-ı tamm kâti‘ü’n-nizâ‘ ve râfi‘ü’l-hüssâm ile ibrâ ve ıskât eyledim onlar dahi bana iki def‘a def‘ u teslîm eyledikleri meblağ-ı mezkûr dört yüz elli guruş ile bir yaka kürk ve bir yaka entariye müte‘allika asâleten ve vesâyeten benim zimmetimi ibrâ-yı âmm ile ibrâ ıskât-ı hakk eylediler dedikde gibbü’t-tasâdîki‘ş-şer‘ mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Hurrire fi‘l-yevmi‘l-

hâdf aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Dervîş Mehemed bin El-Hâc Hüseyin

Mustafa Beşe ibni İbrahim

Mehemed bin Osman

Salih bin İbrahim

Hasan Beşe ibni Mehemed

Hasan Ağa ibni Ahmed

Mustafa bin El-Hâc İsmail

Abdurrahman bin Mehemed Emin

Es-Seyyid Mustafa bin Hüseyin

Hüseyin Alemdâr ibni Ahmed

Ebubekir bin Mehemed

[126 / BELGE 2]

Molla Mustafa'nın Bâğçe Mu'ârazasından Men'

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe Ümmügülsüm binti Mustafa nâm hatûn meclis-i şer'-i hafîrû'l-vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Molla Mustafa bin İsmail mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem medîne mahallâtından Geyrâs mahallesi kurbunde kâ'in ma'lûmetü'l-hudûd bir kıt'a bâğçemi hîn-i suhtde aklım zâ'ile olduğu halde işbu mezbûr Molla Mustafa'ya yüz otuz gurus semen-i makbûza bey' ve temlîk ve teslîm eylemişdim lâkin bâğçe-i mezbûrede gabin-i fâhiş olmağla bana reddini taleb ederim su'al olunsun dedikde gibbü's-su'al mezbûr Molla Mustafa cevâbında târîh-i mezbûrede ve kemâl-i sıhhatinde kendi hüsn-i rızâsıyla mahzar-ı muslimînde an-nakd yüz otuz

guruşa bana bey' ve teslîm ve tefvîz ve semenini benden tamamen ahz u kabz edüb bâğçe-i mezbûru târîh-i mezbûrdan alâ haze'l-an müvâcehesinde bilâ nizâ' tasarruf-ı mülâk ile mutasarrıf ve ekser mevâzı'mı ta'mîr ve garsı kürum eylemişdim deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk (s. 125) ve'l-inkâr mezbûr Molla Mustafa'dan ber vech-i muharrer def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden El-Hâc Ali bin El-Hâc Ahmed ve Es-Seyyid Hasan bin Ebubekir nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka târîh-i kitabdan dört sene mukaddem mezbûre Ümmügülsüm kemâl-i sıhhat ve tammü'l-akl olduğu halde an-nakd yüz otuz guruşa bâğçe-i mezbûru bizim huzûrumuzda bey' ü temlîk ve teslîm ve semen-i mezbûru tamamen ahz u kabz edüb târîh-i mezbûreden alâ haze'l-an bilâ-nizâ' tasarruf ve ta'mîr ve gars-ı kürum eylediği bizim ma'lûmumuzdur bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve'l-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mezbûre Ümmügülsüm nâm hatûnun mezbûr Molla Mustafa ile bâğçe-i mezbûre da'vâsına müte'allik bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's -sânî aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i rakîm

Hüseyin Ağa Çördüklü

Hasan Beşe Çin-oğlu

Salih Beşe ibni Yassı

[125 / BELGE 1]

Menzil Hüceti

Medîne-i Tokat'da sâkin salyânekeş mahallât ahâlileri taraflarından umûr-ı belde ile sâ'ir tekâlifi rü'yet ve temşiyet ve nizâmâ vekîlleri olan El-Hâc Halîl bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrû'l-lâzîmü't-tevkîrde medîne-i mezbûrede vâki' Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Şeyh Mehemed Ağa ibni El-Hâc Ahmed Ağa mahzarında zeyl-i kitâbda muharreri'l-esâmî u'lemâ ve sulehâ ve â'yân ve eşrâf ve vucûh-ı belde hâzırûn oldukları halde takrîr-i kelâm edüb bundan akdem bâ-hücet menzilci nasb u ta'yîn olunan El-Hâc Hâfız Osman Ağa'nın müddet-i icârı tamam olub müceddeden menzilci nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın mûmâ-ileyh kâr-güzâr ve mücerrebü'l-etvâr ve sadâkatkâr olub menzil-i mezkûru istikâmetle rü'yet edeceği cümlemizin meczûmu olmağın taraf-ı Devlet-i Aliye'den ve valî-i vilâyet taraflarıyla sâ'ir mahallerden tavârüd eden ve hasbü't-tarîk medîne-i mezbûreye mürûr ve u'bûr iden hazîne tahmîline ve üzerlerine me'mûr mübâşîrîne ve bâ-fermân-ı âli umûr-ı mühimme ile zuhûr iden hazîne ve ağavât ve mübâşîrîne müceddeden sâdır olan emr-i âlide tasrîh ve beyân ve nizâm-ı cedîd şurûtu mûcebince ahâlî-i vilâyet tarafından verilmesi lâzım gelen bârgîrleri ahâlî-i vilâyet verüb bâ-fermân-ı âlî medîne-i mezbûre voyvodalığı mâlından menzil-i mezkûre â'id ocaklık ta'yîn buyurulan dört yüz otuz beş guruş ile menzil-i mezkûre â'id in'âmâtdan mâ'adâ bu def'a memleketden verilmek üzere iki bin guruş imdâdiyye ve iki bin guruş mahallâtta bâkî meblağdan mâ'adâ işbu bin iki yüz on üç senesinde mâh-ı Rebi'ü'l-

ahirin guresinde vâki' olan Eylöl ibtidâsından altı ay gâyetine değin yüz re's tuvânâ bârgîr ve levâzımât-ı sâ'iresiyle cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mûmâ-ileyh yedi bin sekiz yüz elli guraşa icâr mûmâ-ileyh dahi isticâr ve kabûl edüb meblağ-ı mezbûr mahallâta sâlyâne ve defter olunmağla beher mahallâta isâbet eden ücret-i ma'lûmemi tarafeynden havâle ve ba'de'l-kabul menzil-i mezkûreme ber vech-i muharrer istikâmetle rû'yet ve imdâdiyye ve ücretinden mahallâtta bâkî kalan mebâliğ-i memleket sâlyânesine tahmîl eylemek üzere mûmâ-ileyh dahi bî-kusûr rû'yet ve hizmet-i lâzimleri kemâ-yenbâğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî evâsıtı min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişîn Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Fahrü'l-müderrişîn Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Fahrü'l u'lemâ Es-Seyyid Ömer Efendi el müderriş be-medrese-i Genç Mehemed Paşa

Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderriş

Es-Seyyid Osman Efendi el-müderriş

[124 / BELGE 1]

Nafaka

Medîne-i Tokat'da Horuş mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatma binti Yusuf nâm müteveffiyenin sadriyye-i sagîre kızı Arife binti Mustafa nâm sagîrenin cedde-i sahîhesi işbu bâ'isetü'l-kitâb Ayşe binti Abdullah nâm hatûn meclis-i şer'î hatîr-i vâcibü't-tevkîrde takrîr-i kelâm edüb hâlâ mûcib-i terbiyemde olan sagîre-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla babası mezbûr Mustafa

nâm kimesne üzerine bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde fi'l-hakîka sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğı zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber verilmeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin babası mezbûr Mustafa üzerine beher yevm ikişer para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrumu târîh-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâne ve vakt-i zaferde rücu'a mezbûre Ayşe Hatûn'a izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb [olundu.] Hurrîre fi't-tâsi' aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Ömer Efendi ibni Molla Esber?

[124 / BELGE 2]

Vasî ve Nafaka

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bayram bin Yusuf nâm müteveffânın sulbîyye-i sagîre kızları Fatîma ve Şerîfe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer'i isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'ire-i lâzimelerini rü'yet ve itmâma min kibel-i şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın vâlideleri işbu bâ'isü'l-kitâb Rabi'a binti Ahmed nâm hatûn vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîretân-ı mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfâ' olduğunu

zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi mezbûre Rabi'a Hatûn'u sagîretân-ı mezbûretâna vasî nasb u ta'yîn eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbâgî edâya müte'ahhide oldukdan sonra vasî-i mezbûre Rabi'a anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb vasîleri olduğum sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisve-bahâya zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fî'l-hakîka sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçla muhtâç olduklarını haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretâna emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye râyiç fî'l-vakt her birine beher yevm beşer para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr edüb mablağ-ı mefrûz-ı mezkûru târîh-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûre Rabia Hatûn'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

El-Hâc Ömer kethüdâ-yı mahalle-i mezbûre

[124/ BELGE 3]

Medîne-i Tokat'da Sovukpınar mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Hasan bin Süleyman nâm müteveffânın sulbî sagîr oğlu Süleyman ile sulbîyye-i sagîre kızı Fatîma'ya babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i

isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin hıfz ve umûr-ı lâzime-i sâ'irlerini rü'yet ve itmâma min kıbel-i şer' vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrtân-ı mezbûrtânın vâlideleri işbu bâ'isü'l-kitâb Emine binti Hızır nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri mezbûre Emine'yi sagîrân-ı mezbûrâna vasî nasb u ta'yin eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagî edâya müte'ahhide olduktan sonra vasî-i mezbûre Emine anifen meclis-i şer'î şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve bast-ı ani'l-merâm edüb (s. 123) vasîleri olduğum sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyâçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde fi'l-vâki' sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyâçla muhtâç olduklarını zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrâna emvâl-i mevrûselerin bi-kadri'l-kifâye râyiç fi'l-vakt her birine beher yevm dörder para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr edüb mablağ-ı mefrûz-ı mezkûrdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûre izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin El-Hâc MustafaEfendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Umdetü'l-ulemâ Es-Seyyid Ömer Efendi el-müderriş be-medrese-i Genç Mehmed Paşa

Es-Seyyid Osman Efendi el-müderriş be-medrese-i Hatûniyye

[123 / BELGE 1]

Nafaka Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Yaş Meydân mahallesi mütemekkinlerinden İstefan veledi Agob nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-rakîm Maryem binti Köbrek müvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb müddet-i vâfirden berü marîz ve sâhib-i firâş olub kendimi rü'yete adem-i kudretim olmamağla bâ-ma'rifet-i şer' terekem tahrîr ve işbu mersûme Maryem vasî nasb u ta'yîn olunub kendi mâl-ı mahsûsamdan bir nefer hizmetci ile kendimi rü'yete kadr-i kifâye nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâç ile muhtâç olduğuma binâen kadr-i kifâye nafaka ve kisque-bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi ber vech-i muharrer mersûme Maryem nâm nasrâniyyeyi vasî nasb u ta'yîn eyleyüb beher yevm râyiç fî'l-vakt on para nafaka ve kisque-bahâ ve on para dahi ücret-i hüddâm farz ve takdîr ve meblağ-ı mezbûru târîh-i kitabdan harc ve sarf ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a izin verdikde mersûme Maryem dahî vech-i meşrûh üzere vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâya müte'ahhide ve ifâ olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

[123 / BELGE 2]

İbrâ Hücctdir

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan

Hamamcı Abdullah Ağa ibni Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Şerîf Mehemed ile Asitane-i Alîye kurbunde Fındıklı ahâlisinden er karındâşı-oğlu Abdullah bin Mehemed Emin'e münhasır olduğu ba'de't-tahakukı'ş-şer'î mezbûr Abdullah meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Ahmed mahzarında bi-tav'î ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâyı mezbûr Abdullah Ağa'nın terekesinden bâ-defter-i kassâm bana isâbet ve intikâl eden hisse-i irsiyye-i şer'iyymi zabt ve hıfza merkûm Hüseyin bundan akdem bâ-hüccet-i şer'iyeye kayyım nasb u ta'yîn olunmağla hisse-i irsiyye-i şer'iyemi lede'ş-şer' merkûmdan talep ve da'vâ eylediğimde ol dahi defter-i kassâm mücebinece ba'de ihrâci'l-mesârif ve'd-duyûn bâkî kalan hisse-i irsiyye-i şer'iyemi bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilen ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledim fimâ-ba'd hisse-i irsiyye-i şer'iyemden merkûm zimmetinde bir akçe ve bir hibe alacak hakkım bâkî kalmayub âmme-i de'âvî ve mutâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan mezbûr Hüseyin'in zimmetini ibrâ-yı âmm ve ıskât-ı tamm kâti'ü'n- nizâ' ve râfi'ü'l-hüssâm ile ibrâ ve ıskât eyledim dedikde gibbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmil's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene sülüs aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Salih Efendi Kuşakcı-zâde

Feyzullah Efendi ibni El-Hâc Osman

El-Hâc İbrahim Alemdâr

El-Hâc Emin hallâc

Es-Seyyid Ahmed Küfli-zâde

Molla İbrahim imâm

[122 / BELGE 1]

İbrâ

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen fevt olan Hasan bin El-Hâc Mehemmed'in verâseti vâlidesi Fatıma binti Halîl li-ebeveyn kız karındaşı Hadice'ye ve li-ebb kız karındaşı sagîre Saliha'ya ve li-ümm er karındaşı sagîr Mehemmed'e inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer'î sagîrân-ı mezbûrân min kıbeli'ş-şer' vasî nasb u ta'yîn olunan vâlidesi mezbûre Fatıma bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve mezbûre Hadice kezalik bi'l-asâle meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim bin Mehemmed Emîn mahzarında her biri ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'i târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem Osman ve Ali nâm kimesneler alet-i câriha ile darb ve cerh ve müte'essiren fevt olmağla işbu mezbûr İbrahim dahî cârihân-ı merkûmân Osman ve Ali ile mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'i bi'l-mu'ayyen katl eylemişdi deyu bundan akdemce mezbûr İbrahim'den taleb u da'vâ sadedinde olmuşidin el-hâletü hazihi merkûm İbrahim'in husûs-ı mezkûrede bir vechle alâka ve medhali olmadığı ma'lûm ve meczûmumuz olmağla mûrisemiz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'in demm-i diyetine müte'allika merkûm İbrahim'in zimmetini asâleten ve vesâyeten ibrâ-yı âmm ile ibrâ

ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gibbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl.

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Fahrü'l-Sâdât Emin Efendi kâ'im-i makam nakîbü'l-eşrâf hâlâ

Es-Seyyid Mehemed Ağa Kasım Ağa-zâde

Haseki Mîr Ali-zâde El-Hâc Ali Ağa

Haseki El-Hâc Abdurrahman Ağa İzmirli

Sepetci-oğlu Ali El-Hâc Mustafa

Hâfız Salih Efendi an- mahalle-i Mihmâd Hacib

Mehemmed Beşe odabaşı Serdâr Ağa

[122 / BELGE 2]

İbrâ

Medîne-i Tokat'da Şucâeddin mahallesi sâkinlerinden olub târih-i kitâbdan on beş sene mukaddem fevt olan Mehemed bin Hâlid nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Zâhide binti Mehemed ile sulbîyye-i kebîre kızı Şerîfe'ye ve kız karındaşı Hadice'ye ve anası Cennet binti Abdullah'a münhasır olduğu ba'de't-tahakkukı's-şer'î sagîrân-ı mezbûre Hadice meclis-i şer'î hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb zevce-i mezbûre Zâhide mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb karındaşım mezbûr Mehemed fevt oldukda terekesi bâ-ma'rifet-i şer'î tahrîr ve inhisâr-ı mezkûr

üzere bana ber-mûceb-i defter-i kassâm yigirmi dört sehmdede beş sehm hisse-i irsiyyemi tamamen ahz u kabz eylemişdim lâkin müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden hâric ez-defter eşyâ-yı mütenevvi'a-ı ma'lûme ve nakd bin guruş işbu zevce-i mezbûre zimmetinde bâkî kalmağla su'al olunub takrîri tahrîr ve hisse-i irsiyyem alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mezbûre Zâhide cevâbında tereke-i müteveffâ-yı mezbûru beynimizde taksîm eylediğimizde müdde'i-i mezbûre Hadice hisse-i irsiyyesini yedimden tamamen ahz u kabz eyleyüb hukûk-ı mirâs ve hâric ez-defter hisse-i irsiyye-i şer'ıyyesine müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlibâtdan zimmetimi ibrâ eylemişdi deyu def'le mukâbele edecek gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûre Zâhide'den def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine talep olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i muslimînden Hâfız Ali Efendi ibni El-Hâc Süleyman ve El-Hâc Mustafa bin Mehemmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Mehemmed bin Hâlid nâm kimesnenin terekesini bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve ber-mûceb-i defter-i kassâm ve hâric ez-defter eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmeme vereseleri beyinlerinde iktisâm eylediklerinde müdde'i-i mezbûre Hadice inhisâr-ı mezkûr üzere yigirmi dört sehmdede beş sehm hisse-i irsiyyesini vâzi'ü'l-yed olan zevce-i mezbûre Zâhide yedinden bizim huzûrumuzda tamamen ahz u kabz eyleyüb ber-mûceb-i defter-i kassâm ve hâric ez-defter hisse-i irsiyyesine ve husûs-ı mirâsa müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlibâtdan mezbûre Zâhide'nin zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûl oldukdan sonra müdde'ıyye-i mezbûrun mezbûre Zâhide ile husûs-ı mezbûra müte'allik bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.Hurrire fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri Rebi'ü'evvel li-sene selase aşer ve

mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

[121 / BELGE 1]

İbrâ'

Medîne-i Tokat'da Meydan mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fatıma binti Es-Seyyid Süleyman Ağa'nın verâseti zevc-i metrûku Abdullah bin Salih ile li-ebeveyn er karındâşı Es-Seyyid Ahmed Ağa'ya inhisârı ba'de't-tahakûkî'ş-şer'î hâlâ mahmiye-i Burusa'da sâkin zevc-i metrûku Abdullah tarafından husûs-ı âtiü'z-zikre vekîl olduğu Salih bin Derviş Ağa ve katırcı Ali bin Nebî şehâdetleriyle sabit ve sübût-ı şehâdetleriyle hükm-i şer'î lâhik olan Es-Seyyid Osman Efendi ibni Molla Mehemed meclis-i şer'î hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isetü'l-kitâb müteveffiyye-i mezbûrenin li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Es-Seyyid Ahmed Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim mezbûr Abdullah'ın zevcesi Fatıma fevt oldukda tereke-i mâl-ı mahsûsasından inhisâr-ı mezkûr üzere müvekkilim mezbûr Abdullah hisse-i irsiyye-i şer'îyyesini bundan akdem ahz u kabz ve istîfâ-yı hakk edüb lâkin müteveffiye-i mezbûre Fatıma'nın babası müteveffâ-yı mezbûr Süleyman Ağa'dan muntakil medîne-i mezbûre mahallâtından Cedîd mahallesinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil ile ve derûnunda olan eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmesinden müteveffiye-i mezbûre Fatıma'ya isâbet eden hisse-i irsiyyesinden müvekkilim mezbûr Abdullah'a isâbet iden hissesi mezbûr Ahmed Ağa zimmetinde

kalmağla tarafeynden ahz u kabza ve sulh-ı ibrâya vekâletim hasebiyle mezbûr Ahmed Ağa'dan taleb eylediğimde ol dahi alâ sebîli't-tecârici'ş-şer'î ve be-vesatati'l-muslihûn altmış gurusu üzerine inşâ-yı akd-i sulh eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-ı mezkûru kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr altmış gurusu meclis-i sulhde bana tamamen ve kâmilen def' u teslîm ben dahi yedinden bi'l-vekâle ahz u kabz ve istifâ-i hakk eyledim fîmâ-ba'd müvekkilim mezbûr Abdullah'ın zevcesi müteveffiye-i mezbûre Fatîma'nın mâl-ı mahsûsasından babası müteveffâ-yı mezbûr Süleyman Ağa'nın terekesinden ve karındaşı mezbûr Ahmed Ağa zimmetinde menzil ve eşya hissesinden mezbûr Ahmed Ağa'nın zimmetini bi'l-vekâle ibrâ'-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene isnâ aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid el-Hâc Mustafa Efendi ibni Kasım Ağa

El-Hâc Mustafa Ağa ibni Mehemed

Es-Seyyid Hüseyin Ağa ibni Kasım Ağa

Es-Seyyid Hasan Ağa ibni Ali Nakl

[121 / BELGE 2]

Abdurrahman'ın Menzil ve Dükkân Vakıflığına Hücet

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt

olan Zâhîde binti Zeynelabidin'in verâseti zevc-i metrûku Es-Seyyid Mehemed Emin bin Osman ile li-ebeveyn er karındaşaları Es-Seyyid Zeynelabidin bin Mehemed ve Es-Seyyid Mehemed bin Ebubekir Efendi'ye münhasır olduğu ba'de't-tahakûkî'ş-şer'î mezbûr Es-Seyyid Zeynelabidin meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Abdurrahman bin Mehemed mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mûrisem müteveffîye-i mezbûre Zahide'nin terekesinden olub mahalle-i mezbûrede vâkî' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd bir bâb menzil ile meyve-hâne sûkında vâkî' Sultan Vakfı'na senevî iki guruş mukâta'ası olan kezâlik ma'lûmu'l-hudûd bir bâb manav dükkânından altı sehmden beş sehm hissesi inhisâr-ı mezkûr üzere bize mevrûs iken merkûm Es-Seyyid Abdurrahman müteveffîye-i mezbûre Zâhîde'nin maraz-ı mevtinde menzil-i mezkûr ile beş sehm hisse-i dükkânın ma'a't-tevliye vakfiyyetlerini ber-mûceb-i vakfiye kendüye şart etdirdüb vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olmamağla taleb ederüm su'al olunub takrîri tahrîr ve keff-i yedine tenbîh-i şer'î olunmak matlûbumdur dedikde gıbbü's-su'al mütevellî-i merkûm Es-Seyyid Abdurrahman cevâbında vâkıfe-i mezbûre Zahide zikr olunan menzil ile bâ-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr beş sehm hisse-i dükkânının ma'a't-tevliye vakfiyyetlerini hâl-i sıhhatinde vefâtından on beş gün mukaddem bana şart eyledü deyu yedinde olan vakfiyeyi ibrâz ve def'le mukâbele eylemekle gıbbü'l-istintâk ve'l-inkâr ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe sıhhat-i beyyinesi evlâ olmağın mezbûr Es-Seyyid Abdurrahman'dan def'-i meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i muslimînden Es-Seyyid El-Hâc Ömer Efendi ibni Es-Seyyid Mustafa ve Es-Seyyid Osman Efendi ibni Mehemed ve Es-Seyyid Mustafa ibni Osman ve Es-Seyyid Mehemed Ağa ibni Osman ve Hasan bin Mehemed ve Es-Seyyid Mustafa bin Mehemed ve Es-Seyyid Ali bin Mehemed Emin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzırûn bi'l-meclis olub eşhâd olunduklarında

fî'l-hakîka vâkife-i mezbûre Zâhîde nâm hatûn zikr olunan menzil ile bâ-izn-i mütevellî-i vakf-ı mezbûr altı sehmden beş sehm hisse-i dükkânının ma'a't-tevliye vakfiyyetlerini hâl-i sıhhatinde vefâtından on beş gün mukaddem işbu mezkûr Es-Seyyid Abdurrahman'a şart eylediği ma'lûmumuzdur biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ederüz deyu bi's-şehadet ve't-tevvât edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbü'l-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle (s. 120) olduktan sonra mütevellî-i merkûm Es-Seyyid Abdurrahman bir kıt'a fetvâ-yı şerîf ibrâz ve mazmûn-ı münîfnde hâkimü'l-şer' olan Zeyd bir husûsda yedi nefer kimesnelerin şehâdetlerini şöhetle tevvât olmak üzere re'y edüb mücebiyle hükm eylese ol kimesnelerin kizb üzere ittifâkları mutasavver olıcak hükm-i nâfiz olub husûs-ı merkûm mütevâtir hükmünde olur mı? Cevâb bâ-savâbında olur deyu buyurmağın alâ müceb-i fetvâ-yı şerîf menzil-i mezkûr ile altı sehmden beş sehm hisse-i dükkânın vech-i meşrûh üzere vakfiyyetlerine ba'de'l-hükm mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf. Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni el-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hüseyin Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi ibni Ebubekir Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Es-Seyyid Hacı Mehemed Efendi Arslan-oğlu

Gümüşhaneli İbrahim Ağa serdâr-ı sâbık

Mustafa bin Derviş Mehemed

Hâfız Es-Seyyid Mustafa bin El-Hâc Emin

Es-Seyyid Emin bin Abdulkerim

Es-Seyyid Molla Ömer bin Veys

Molla Mehemed semerci

Mehemed bin Mehemed mü'ezzin

Molla Hüseyin bin Hüseyin manav

Es-Seyyid Osman Beşe ibni İbrahim manav

Es-Seyyid Halîl nakîb çavuş

[120/ BELGE 1]

Pencere Nizâ'na Müte'allik Es-Seyyid Halîl Ağa'nın Hücetdir.

Husûs-ı âtîü'z- zikri mahallinde işgâ olunması iltimâs olunmağla bi'n-nefs bu fakîr medîne-i Tokat'da Sovukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-küttâb Es-Seyyid Halîl Ağa ibni Hüseyin Ağa'nın mahalle-i mezbûrede vâki' menziline varılıb zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî-i muslimîn huzûrunda akd olunan meclis-i hatîrde mezbûr Es-Seyyid Halîl Ağa takrîr-i kelâm idüb câr-ı mülâsıkım olan subaşı El-Hâc Hüseyin nâm kimesne işbu mu'âyene olunan bir bâb fevkâni oda ve ittisâline bir sofa binâ ve ihdâs eyleyüb mukırr-ı nisvân olan hadîkama havâlesi olmağla im'ân-ı nâzar ile nâzar olunub havâlesi men' ü def' olunmak matlûbumdur dedikde zikr olunan oda ve sofaya nazar olundukda fî'l-hakîka mezbûr Es-Seyyid Halîl Ağa'nın mukırr-ı nisvân olan hadîkasına havâlesi olduğı zâhir ü nümâyân olmağla sâlifü'l-beyân mezbûr El-Hâc Hüseyin'in ihdâs eylediğı odanın yan penceresi sedd u bend ve havâyî pencereleri vasfıyla iktifâ ve vasf-ı mezkûrenin hadîka-yı mezbûre cânibini dahi mukırr-ı nisvân nazar olunmayacak mikdârı sed u bend olunmasına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-

taleb ketb u terkîm olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf. Şuhûdü'l-hâl

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Hüseyin Efendi el-me'zûn bi'l-iftâ sâbıkâ

Es-Seyyid El-Hâc Mustafa Efendi müfti-i esbak

Fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Ömer Efendi ibni Salih Efendi

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Es-Seyyid Mehemed Beğ Efendi voyvoda-i Tokat hâlâ

Fahrü'l-müderrişin Lütfullah Efendi ibnü'l-Şeyh El-Hâc Mustafa Efendi

Es-Seyyid Ebubekir Efendi re'isü'l-küttâb

[120 / BELGE 2]

İstibdâl

Medîne-i Tokat'da Keçeciler mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrerefe işbu bâ'isetü'l-kitâb Hadice binti Ebubekir nâm hatûn meclis-i şer'î hatîr-i vâcibü't-tevkîrde takrîr-i kelâm edüb medîne-i mezbûre finâsında Sultan tepesi nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Es-Seyyid Mehemed ve bir taraftan El-Hâc Afdal bâğlarına ve iki taraftan tarîk-i âmme müntehi arsasının Sultan Vakfî'na senevî sekiz para icâre-i maktû'ı olan eşcâr ve imâretî müştemil bir kıt'a bâğ arsasına evlâdiyyet ve meşrûtiyet üzere ma'a't-tevliye tasarrufumda olub arsa-i mezkûru icâre-i kadîmesiyle kıbel-i şer'îden kendi nefsim için takabbül ve ba'de't-tefvîz zikr olunan arsa-i mahdûdenin imâretî münhedim ve eşcâr-ı müsmiresi inhidama müşrif ve intifâ'î akll olmağla siyâneten li'l-vakf mahalle-i mezbûrede vâki' yedimde ve taht-ı tasarrufumda mülküm olub bir taraftan Es-Seyyid Hasan Beşe ve bir tarafından Hüseyin Ağa menzillerine ve iki taraftan tarîk-i âmme müntehi (s. 119) binâ ve arsası mülk bir bâb menzirim ile istibdâl murâd ederüm deyu bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz ve mefhûm-ı münîfinde Hind evlâdiyyet ve meşrûtiyyet

üzere ma‘a‘t-tevliye mutasarrıf olduğu eşcâr ve imâreti müştemil bâğ yerini kendi mülk-i menziliyle şerâ‘yit-i istibdâl mevcûd olduğu halde re‘y-i hâkim ile hâkimden takabbül ve istibdâl eylese câ‘iz ve sahîh olur mu? Cevâb bâ-savâbında olur deyu buyurulmağın arsa-i mezkûrenin ber-vech-i muharrer imâret ve eşcârı harâbe müşrif olub menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile istibdâli vakfa enfa‘ olduğu sikât-ı muslimîn haber vermeleriyle alâ müceb-i fetvâ-yı şerîfe sâlifü‘z-zikr arsa ile menzil-i mahdûd-ı mezkûru istibdâl ve arsa-i mezkûremi mezbûre Hadice’nin mülkiyet ile ve sâni-i evvelin tıbkı olmak üzere menzil-i mahdûd-ı mezkûrun vakfiyyet ve evlâdiyet ve meşrûtiyyet üzere zabt ve tasarrufuna izn birle mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ ve‘l-işrîn min şehri Rebi‘ü‘l-evvel li-sene sülüs ve aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Fahrü‘l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi kâtib-i rakîm

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Mehemed Efendi el-kâtib

[119 / BELGE 1]

Medîne-i Tokat kala‘ası sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Ayşe binti El-Hâc Hüseyin’in verâseti zevc-i metrûku Es-Seyyid Mehemed bin Halîl Ağa ile sadriye-i sagîre kızı Zübeyde‘ye inhisârı ba‘de‘t-tahakkukı‘ş-şer‘i müteveffiyeye-i mezbûre Ayşe’nin zevci tarafından da‘vâ-yı âtfü‘z-zikre vekîl-i müsecceli babası mezbûr Es-Seyyid Halîl Ağa ibni Mehemed Ağa meclis-i şer‘i hatîr-i vâcibü‘t-

tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb mezbûr El-Hâc Hüseyin ile müteveffiyeye-i mezbûrenin vâlidesi mezbûre Rabi'a mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim oğlum mezbûr Mehmed'in zevcesi mezbûre Ayşe fevt oldukda işbu mezbûr babası El-Hâc Hüseyin ve vâlidesi mezbûre Rabi'a zimmetlerinde müteveffiyeye-i mezbûre Ayşe'nin terekesinden olub seksen guruş kıymetli burma ta'bir olunur bir çift altun kol bağı ve altmış guruş kıymetli on beş aded ipekli gömlek ve yigirmi beş guruş kıymetli dört aded duhan ve akçe kesesi ve on iki guruş zimmetlerinde bâkî kalmağla oğlum müvekkilim mezbûr Mehmed ile hafîdem sagîre-i mezbûre Zübeyde'nin hisse-i irsiyelerini bi'l-vekâle taleb ederüm su'al olunsun dediğinde gibbû's-su'al ve akîbü'l-inkâr müvekkil-i mezbûr Es-Seyyid Halîl Ağa'dan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için imhâl ve ba'de hulûli'l-mehli's- şer'i ityân-ı beyyineden kemâl-i izhâr-ı acz edüb mezbûr El-Hâc Hüseyin ile mezbûre Rabi'a'dan her birine alâ hiddet-i yemîn teklif olundukda onlar dahi alâ vakfi'l-mes'ul yemîn billahi'l-âlfîyi'l-alâ etmeğın müvekkil-i mezbûr Mehmed'in husûs-ı mezkûre müte'allika mezbûr El-Hâc Hüseyin ve mezbûre Rabi'a ile bilâ-beyyine bî-vech-i mu'ârazası ba'de'l-men' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mustafa Efendi kâtib-i rakîm

Gümüşhâneli İbrahim Ağa serdâr-ı sâbık

[119 / BELGE 2]

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Es-Seyyid Evhad Efendi ibni Mehemed Efendi nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Es-Seyyid Halîl ve Mehemed'e ve sulbîyye-i sagîre kızı Şerîfe'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrdan bi'l-ırsi's-şe'r isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ire-i lâzımelerin rü'yete min kıbeli's- şer'den vasî nasb u ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri işbu bâ'isetü'l-kitâb Şerîfe Zeyneb binti Halîl Efendi nâm hatûn vesâyete ehil ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmi-i muslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle mezbûr Şerîfe Zeyneb sagîrûn-ı mezbûrûn üzerlerine vasî nasb olunduktan sonra ânifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîsi olduğum sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyâçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakîka sagîrûn u mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyâçları olduğunu sikât-ı muslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevkî'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehü ve hüsne-me'âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mezbûrûnun emvâl-i mevrûselerinden râyiç fi'l-vakt beher yevm her birine dörder para nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdir edüb (s. 118) meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru tarîh-i kitabdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûre Zeyneb'e izn birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Halîl Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Mustafa Efendi el-kâtib

[118 / BELGE 1]

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesinin nukûd mevkûfesine bâ-berât-ı alîşân mütevellî olan Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahalle-i mezbûr ahâlileri hâzır oldukları halde işbu bâ'isetü'l-kitâb Şerîfe binti Hasan nâm hatûn mahzarında bi't-tevliye ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan börekci Mehemmed ve bir taraftan temirci Mehemmed Efendi menzillerine ve bir taraftan mahalle-i mezbûrede vâki' câmi'-i şerîf cidârına ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî binâsı mülk ve arsasının senevî?..... vakfına beş para icâre-i maktu'u olan bir bâb menzilin câmi'-i mezkûr tarafından nisf mu'ayyenini bundan akdem mahalle-i mezbûrenin nukûd mevkûfesinden iştirâ olunmağla nisf menzil mahdûd-ı mezkûr harâbe müşrif olub izn-i şer'le bey' ve semeni nukûd-ı mevkûfeye zamm ve ilhâk olunmak üzere tarafeynden icâb ve kabulü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile ve bâ-izn-i mütevellî-i mezbûr yüz elli guruşa mezbûr Şerîfe Hatûn'a bey' ve temlik ve teslîm ve arsasında olan hakk-ı tasarrufunu ferâgat ve tefvîz ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ' ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul eyleyüb semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz elli guruşa meclis-i bey'de bi't-tevliye bana def'u teslîm ben dahi yedinden ahz u kabz edüb sâlifü'z-zikr yüz elli guruşa nukûd-ı mevkûfeye zamm ve ilhâk eyledim fîmâ-ba'd nisf menzil-i mahdûd-ı mezkûrda bizim aslâ ve kat'â alaka ve medhalimiz kalmadı mezbûre Şerîfe keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrifa olsun dedikde gıbbü't-tasdîkı'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi've'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve

mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Halîl Efendi

Ve Es-Seyyid Feyzullah Efendi el küttâb

Es-Seyyid Mustafa Efendi el- kâtib

Es-Seyyid Hasan Efendi el-mukayyid

[118 / BELGE 2]

Medîne-i Tokat'da Menice mahallesi mütemekkinlerinden Kirkor veledi Datos meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde sulbî kebîr oğlu işbu bâ'isü'l-rakîm Artin nâm zimmi müvâcehesinde ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i merkûmda vâki' bir taraftan Penbeci-oğlu Anton ve bir taraftan Lahoriye Tekyesi cidârına ve bir taraftan Çavuş İstefan ve bir taraftan ba'zen tarîk-i hâss ve ba'zen tarîk-i âmme müntehî ve senevî Lahoriye vakfına yirmi para ve mahalle-i mezbûre mescid-i şerîf imâmına on para icâre-i maktû'ası olan iki bâb muhterik menzil arsalarının haytan kalan bakayasını tarafeynden icâb ve kabulü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile an- nakd dört yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ' ve temellük ve tesellüm ve arsalarına olan hakk-ı tasarrufumuzu bâ-izn-i mütevelliyân-ı mezbûrân kasr-ı yedden tefvîz eyleyüb semeni olan meblağ-ı mezbûr dört yüz guruş meclis-i bey'de bana tamamen def' u teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilan ahz u kabz ve istifâ-yı hakk eyledim fîmâ-ba'd arsa-yı mezbûrede benim asla ve kat'a alâka ve medhalim kalmamağla keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikte gıbbü't-tasdîki's-şer'i mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu Fî'l-yevmi's-sâbi' ısrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibnü'l-el-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehmed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ahi'l-mezbûr

Es-Seyyid Mustafa Efendi katib-i rakîm

Es-Seyyid Halîl Dizdâr-zâde

Es-Seyyid Abdurrahman Efendi kâtib-i boyahâne

Hâfız Ali Efendi Kal'alı

Es-Seyyid Mehemed Efendi Çelebi-zâde

Veli Ağa manav

Es-Seyyid Abdulaziz Efendi

Ali Efendi Ladikli

Koca Artin Kilyos-oğlu

Koca Istefan ahi'l-mersûm.

Dimortalı koyuncu Bedros

[118 / BELGE 3]

Medîne-i Tokat'da Hâlid mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ovanes veledi Artin nâm hâlikenin verâseti zevce-i metrûkesi Anna binti Kananus ile sulbî sagîr oğulları Artin ve Bogos ve Avak'a ve kebîre kızları Maryem ve Oski ve Kaymen'e ve sagîre kızı Markîne'ye inhisârı ba'de't-tahakkukı'ş-şer'i mersûmâna meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Ömer bin Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan sagîrûn-ı mersûmûn menzillerine ve bir taraftan berber Molla dükkânına ve bir taraftan sarac Süleyman Ağa arsa-yı hâliyesine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehi bir kıt'a mülk arsası tereke-i hâlik-i mersûmun olup benim hisse-i irsiyem ile mehr-i

mü'eccelem mukâbelesine ifrâz ve ta'yîn etmekle ben dahi arsa-yı mahdûd-ı mezkûru işbu merkûm Ömer bin Hüseyin'e an-nakd kırk guruşa bey'-ı bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz u kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr kırk guruşu meclis-i bey'de merkûm Es-Seyyid Ömer yedine tamamen def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilan ahz u kabz eyleyüb arsa-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alakam (s.117) kalmadı keyfe-mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ısrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi kâtib-i rakîm

[117 / BELGE 1]

Es-Seyyid Osman'ın Bağ Nizâ'ına Müte'allik Hücctdir.

Medîne-i Tokat'da Menice mahallesi sâkinlerinden Ebubekir bin Mehemed meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Osman bin Ebubekir mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Es-Seyyid Osman'ın zevcesi kayn vâlidem Şerîfe Hâtun hâl-i hayât ve kemâl-i sıhhatinde yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülkü olub medîne-i mezbûre finâsında Hazîne deresi nâm mevzi'de vâki' bir taraftan Mustafa Ağa ve bir taraftan Almuslu bağlarına ve bir taraftan dere ve bir taraftan cebele müntehî kürumu mülk ve arsasının Haydarhâne vakfına senevî on yedi para icâre-i maktû'ı olan bir kıt'a bağını mevtine ta'liken nısfını bana ve nısf-ı âhîrini üç Câmi'-i şerîfe bir rub' ve sülüsü şem-i asel iştira ve ikâd ve fazlasını bana vakf ve şart

ve beni mütevellî eylemişdi mezbûre Şerîfe fevt olmağla mezbûr Seyyîd Osman zabt u tasarrufuma mûmâna'at eder su'al olunub takrîri tahrîr olunmak matlûbumdur dedikde gibbû's-su'al mezbûr Seyyîd Osman cevâbında müdde'î-i mezbûr Ebubekir'in ber-vech-i meşrûh hibe ve vakf da'vâsı gayr-i sahîhdir deyu iki kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz ve mefhûm-ı münîflerinde Hind kâbil-i kısmet olan bağının nısfını ifrâz ve ta'yîn itmedin dâmâdı Zeyd'e müşâ'ân hibe eylese hibe-i merkûm sahîha ve tamm olur mu? Cevâb bâ-savâbında olmaz ve diğêr fetvâ-yı şerîfnde dahi Hind kürumu mülk ve arsası mukâta'alı bâğını dâmâdı Zeyd'e vakf etdim deyüb lâkin teslîm-i mütevellî ve tescîl-i şer'î etdirmedin fevt olsa bâğ-ı mezkûr vakıf mı olur yoksa veresesine sâ'ir terekesi ile mevrus mu olur? Cevâb bâ-savâbında hâkim fesh edecek veresesi mülkiyyet üzere zabt ederler deyu buyurulmağın müdde'î-i mezbûr Ebubekir'in merkûm Seyyîd Osman ile bâğ-ı mahdûd-ı mezkûre müte'allika alâ müceb-i fetvâ-yı şerîfe bî-vech-i mu'ârazası men' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Hasan Efendi ibni Abdurrahman Efendi

[117 / BELGE 2]

Barmak Nizâ'ına Müte'allik Hücçetdir.

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe Şerîfe binti Hüseyin nâm hatûn meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb İbrahim Beşe ibni Halîl'in üğey babası ve tarafından tasdîke vekîl-i müsecceli diğêr İbrahim Beşe ibni Ahmed mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem işbu mezbûrun müvekkili gâ'ib ani'd-diyâr mezbûr

İbrahim Beşe benim sağ elimin baş barmağını hatâen bıçak ile darb etmekle zikr olunan baş barmağım amel-i mânde olmuş idi deyu bundan mukaddem da'vâya tasaddî eylemiş idim el-hâletü hazihi beynimize muslihûn-ı muslimûn tavassutıyla kat'ü'n-nizâ' ve bi'r-rızâi'l-câhibeyn an-nakd kırk gurus üzerine beni sulh eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-ı mezbûru kabul ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr meblağ-ı mezbûr kırk gurusu meclis-i sulhde bana tamâmen def' u teslîm ben dahi yedinden kâmilten ahz u kabz eyleyüb fîmâ-ba'd husûs-ı mezkûre müte'allika-i mezbûr İbrahim Beşe'nin zimmetini ibrâ'-yı âmm ve ıskât-ı hakk eyledim dedikde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Muhammed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Osman Efendi imâm be-mahalle-i mezbûre

Abdurrahman Beşe tâbi'-i Mehemed Beğ

Ahmed Beşe İbni Ömer Beşe

Diğer Ömer Beşe ahi'l-mezbûr

[116 / BELGE 1]

İbrâ Hüccetdir.

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen fevt olan Hasan bin El-Hâc Mehemed'in verâseti vâlidesi Fatuma binti Halîl ile li-ebeveyn kız karındaşı Hadice'ye ve li-ebb kız karındaşı sagîr Saliha'ya ve li-ümm er karındâşı sagîr Mehemed'e inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î sagîrân-ı mezbûrân

min kıbeli'ş- şer' vasî nasb u ta'yîn olan vâlidesi mezbûre Fatıma bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve mezbûre Hadice kezâlik bi'l-asâle meclis-i şer'i-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Osman bin Musa tarafından ikrâr-ı âtî'ü'z-zikri tasdîke vekîl olduğu Mustafa bin Ömer ve Hüseyin bin Abdullah şehâdetleriyle sâbit ve sübüt-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan Hüseyin bin Hâfız Osman Alemdâr mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm edüb mevrûsumuz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem Ali nâm kimesne alet-i câriha ile darb ve cerh ve müte'essiren fevt olmağla işbu mezbûr Osman dahi cârih-i merkûm Ali ile mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'i bi'l-mu'ayyen katl eylemiş idi deyu mezbûr Osman'dan taleb ve da'vâ sadedinde olmuşduk el-hâletü hazîhi merkûm Osman'ın husûs-ı mezkûrda bir vechle alâka ve medhali olmadığı ma'lûm ve meczûmumuz olmağla mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr Hasan'ın demm-i diyetine müte'allik merkûm Osman'ın zimmetini asâleten ve vesâyeten ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledik dediklerinde gibbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni Es-Seyyid Abdullah Efendi

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi katîb-i rakîm

Es-Seyyid Mehemed Efendi ibni Feyzullah Efendi

Kara Mehemed odabaşı

Mehemed Emin sarrâc

Ve Hasan bin Hızır ser-muhzırân

[S.116 / BELGE 2]

Şuff'a

Medfne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Ali bin El-Hâc Mehemed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde menzil-i âti'ü'z- zikre mülk-i müşterâsı olmak üzere vâzi'ü'l-yed olan Kadı-zâde Mehemed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb câr-i mülâhıkım işbu hâzır bi'l-meclis İsmail'in silk-i mülk-i sahîhinde muntazam olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Saka-oğlu Ali ve bir taraftan Firedökseli menzillerine ve bir taraftan kendi menzilime ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî bir kıt'a menzilini cem'-i tevâbi' ve levâhıkı ile tarafeynden icâb ve kabulü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile yüz kırk beş guruşa merkûm Mehemed'e bey' ve teslîm ol dahi iştirâ ve temellük ve tesellüm eylediğini istimâ' eylediğim ânda bilâ-tavakkuf-ı şerâ'it-i şuff'aya ri'âyet ile talib-i mevâşiye ve işhâd ve ittihâz-ı şuff'a eylediğim ecilden husûs-ı mezkûr su'al olunub takrîri tahrîr ve bi-hükmi'ş-şuff'a mezbûr Mehemed'in menzil-i mezkûrdan kasr-ı yedine tenbîh olunması matlûbumdur dedikde gibbû's-su'al mezbûr Mehemed cevâbında menzil-i mezkûru tarîh-i kitâbdan iki gün mukaddem merkûm İsmail'den yüz kırk beş guruşa iştirâ' ve kabz eyleyüb menzil-i merkûmun müşterâsı olmak üzere vaz'-ı yedini ikrâr lâkin müdde'i-i merkûm bey'-i mezkûr âlem oldukda bi-tamam şerâ'it-i şuff'aya ri'âyet ile ittihâz-ı şuff'a eylediğini itmekle müdde'i-i merkûmdan takrîr-i meşrûhuna muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i muslimînden olub mahalle-i mezbûr sâkinlerinden Mehemed bin Ahmed ve Sarı Mustafa bin [boş] nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istîşhad olunduklarında fî'l-hakîka işbu şuff'a-ı mezbûrun câr-ı mülâhıkı İsmail nâm kimesne menzil-i mahdûd-ı mezkûru tarîh-i kitâbdan iki gün mukaddem işbu mezbûr Mehemed'e yüz kırk beş guruşa bey' eylediğini merkûm Ali bin El-Hâc Mehemed istimâ' eylediğinde şerâ'it-i şuff'aya bi-

tamam rî'âyet ile ittihâz-ı şuff'a edüb bizi eşhâd etmiş idi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gibbü't-ta'dîl ve't-tezkîyye şehâdetleri makbûle (s. 115) kılındıktan sonra mücebiyle ba'de'l-hükm mezbûr Mehemmed menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan kasr-i yed ve şuffâ'-yı merkûm Ali'ye teslîme tenbîh birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrin min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene selase aşer ve mi'eteyn ve elf. Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Es-Seyyid Mehemmed Efendi ibni Es-Seyyid Feyzullah Efendi

[115 / BELGE 1]

Es-Seyyid Osman Beşe'nin Hücetidir.

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmen mahallesi sâkinlerinden Osman bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibü't-tevkîrde işbu bâ'isü'l-kîtab Es-Seyyid Ali bin Ali mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb tarîh-i kitâbdan üç mâh mukaddem nehhâren menzîlim derûnuna fi'il-i şen'â kasdîyle duhûl ve zevcem Fatîma'nın üzerine hücum etdikde havfindan nâşî beş aylık müstebinü'l-halika bir cenîn-i zükür ilkâ itmekle müceb-i şer'îsi matlûbumdur dedikde gibbü's-su'al akîbü'l-inkâr müdde'i-i mezbûr Osman'dan ber-vech-i muharrer müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için imhâl ve ba'de hulûli'l-mehli's-şer'î ityân-ı beyyineden kemâl-i izhâr-i acz birle mezbûr Ali'ye yemîn teklîf olundukda ol dahi ala vefki'l-mes'ul yemîn billâhi'l-aliyi'l-âlâ etmekle husûs-ı mezbûre müte'allik müdde'i-i mezbûrun mezbûr Ali ile bilâ-beyyine bî-vech-i şer'î mu'ârazası ba'de'l-

men‘ mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fî‘l-yevmi‘t-tâsi‘ve‘l-işrîn min şehri Rebi‘ü‘l-evvel li-sene selase aşer ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Fahrü‘l-küttâb Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibni El-Hâc Abdullah Efendi

Es-Seyyid Yahya Efendi ibni İbrahim Efendi

Es-Seyyid Feyzullah Efendi ibni Es-Seyyid Halîl Efendi

Halîl Beşe ibni Mehemmed Beşe

Emir Ebubekir etmekci

Emir Osman Ağa etmekci

Mahmud Beşe Culha-oğlu

Sümme‘l-keîâm ve ceffe‘l-kalem nemakehü el-fakirü‘n-ileyh azneşanehu Hasan el-mevlâ hilâfetehe bi-medine-i Tokat gufirelehu.

Medîne-i Tokat‘da bâ-hüccet-i şer‘iye menzilci nasb u ta‘yîn olunan Genç Ağa tarafından vekîl-i müsecceli Abdurrahman Alemdâr-oğlu meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb ahâli-i mahallesi ba‘de‘l-yevm halâs akçesi mutâlibe olunmamağla deyu takrîri işbu mahalle-i şer‘ verildi.

9. BULGULAR

Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik, idarî, siyasî ve hukukî tarihinin tam anlamıyla ortaya konması için şer'îye sicillerinin incelenmesi şarttır. Çünkü şer'îye sicilleri bölgesel sosyo-ekonomik tarih çalışmaları için birinci derecede önemli kaynaklardır.

Üzerinde çalıştığımız 3 Numaralı defter 1797-1799 tarihlerini kapsar ve bu dönemde Tokat'ın sosyal ve ekonomik yapısı ile ilgili önemli bilgiler ihtiva eder.

Defterdeki belgelere göre, incelediğimiz dönemde Tokat kaza statüsündeydi ve kadı tarafından yönetiliyordu. Tokat kazasının 72 mahallesi ve beş nahiyesi vardı.

Defterdeki belgelerden Tokat kazasının sosyal yapısı hakkında önemli tespitler yapılabilir. Tokat'ta Müslimler ve Gayrimüslimler birlikte yaşamaktaydı. Gayrimüslimlerin kendilerine ait mahkemeleri olup, şer'î mahkemeye müracaat hakları da vardı. Kayıtlardan bazı Gayrimüslimlerin kendi dinlerini bırakıp, İslamı kabul ederek adlarını değiştirdiklerini, daha çok Mehmed ve Fatıma gibi adlar aldıklarını görmekteyiz.

Tokat'ta genelde tek eşlilik olmakla beraber bazen birden çok eşle evlenildiğini belgelerden anlıyoruz. Yine câriyelikle ve kölelikle ilgili kayıtlar vardır.

Hukukla ilgili kayıtlardan Tokat'ta İslam hukukunun tam olarak işleyişini görmek mümkündür. Zira yetim çocuklara vasfî atanmakta, nafaka verilmekte ve kisve-baha takdir edilmektedir. Boşanan veya eşi ölen kadına da nafaka bağlanmaktadır. Kadının kocası vefat etmişse ve hakkı olan mehrini almamışsa bunu kocasının mirasından alırdı. Tereke taksiminde İslam miras hukuku esas alınır, anne karnındaki cenine dahi hisse ayrılırdı. Gayrimüslimler de miras taksimi için şer'î mahkemeye müracaat edebilir, bu durumda onlara İslam miras hukuku uygulanırdı. Zimmîler diğer

meselelerinde de şer'î mahkemeye başvurabilirdi. Mahkeme kararlarından anladığımıza göre, aile içi şiddete izin verilmez, mecnun (deli) olanların evliliğine müsaade edilmezdi. Bir genç kız nişanlanmış ancak nikâh gerçekleşmemişse, mahkemeye gelerek nişanlılıktan vazgeçtiğini beyan eder, mahkeme talebi uygun bulursa isteği kabul ederdi.

Yine defterdeki belgelerden Tokat kazasının ekonomik yapısı hakkında önemli tespitler yapılabilir. Tokat'ta dokuma, dericilik, gıda, inşaat ve alet yapımı ile ilgili sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler mevcuttur.

Merkeze giden nühas, Tokat'tan Samsun iskelesine ve oradan İstanbul'a gönderilmektedir. Ayrıca merkeze giden hazineler de Tokat üzerinden nakl edilmekteydi.

3 Numaralı Şer'îye Sicili'nde yer alan narh defterine göre, Tokat'ta pamuk, et, ekmek, et ve mum gibi maddelerin fiyat tespitlerinin yapıldığını görmekteyiz. Halktan alınan vergilerin neler olduğunu kayıtlardan ortaya çıkarmak mümkündür.

Tarım ve hayvancılığın gelişmiş olduğunu, çeşitli tarım ürünleri yanında hayvancılık yapıldığı görülmektedir.

10. SONUÇ

Yaptığımız bu çalışma ile Tokat'a ait 3 Nolu Şer'îye Sicili defterini transkribe ederek Tokat kazasının sosyal ve ekonomik yapısı hakkında değerlendirmeler yaptık. Bu değerlendirmelerde bazı önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

İlk olarak, 1797-1799 dönemi Tokat kazasının idari yapısı ilgili aydınlatıcı bilgiler ortaya konmuştur. Bu bilgilere göre, Tokat kazası merkez ve beş nahiyeden oluşmaktaydı. Merkezde 72 mahalle, nahiyelerde ise toplam 148 köy bulunmaktaydı.

İkinci olarak, defterdeki belgelerden Tokat kazasının sosyal yapısı hakkında önemli tespitler yapılabilmektedir. Tokat'ta Müslimler ve Gayrimüslimler birlikte yaşamaktaydı. Gayrimüslimlerin kendilerine ait mahkemeleri olup, şer'î mahkemeye müracaat hakları da vardı. Kayıtlardan bazı Gayrimüslimlerin kendi dinlerini bırakıp, İslamı kabul ettiklerini görmekteyiz.

Aile yapısı bakımından, Tokat'ta genelde tek eşlilik olmakla beraber bazen birden çok eşle evliliğin mevcut olduğu tespit edilmiştir. Yine Tokat toplumunda az sayıda cârîye ve kölelere rastlanmaktadır.

Üçüncü olarak, defterdeki hukukla ilgili kayıtlardan Tokat'ta İslam hukukunun tam olarak işleyişini görmek mümkündür. Bu durum, özellikle özel hukuk dalları (aile, miras vb.) ile ilgili pek çok dava kaydından açıkça anlaşılmaktadır.

Son olarak, yine defterdeki belgelerden Tokat kazasının ekonomik yapısı hakkında önemli bilgilere ulaşılmıştır. Bu bilgilere göre, Tokat'ta dokuma, dericilik, gıda, inşaat ve alet yapımı ile ilgili sektörlerde faaliyet gösteren çok sayıda işletmeler mevcuttur. Ayrıca, tarım ve hayvancılığın gelişmiş olduğu, çeşitli tarım ürünleri yanında hayvancılık yapıldığı görülmektedir. Diğer taraftan, Tokat kazası halkının,

diğer Osmanlı kazaları halkları gibi, bir takım şer'î ve örfî vergiler ödediği tespit edilmiştir.

11. KAYNAKLAR

Abacı, N. (1994), *1812 Tarihli Şer'îye Siciline Göre 19. Yüzyılın Başında Tokat Şehrinin Sosyo-Ekonomik Durumu*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Açıkel, A. (1999), *Changes in Settlement Patterns, Population and Society in North Central Anatolia: A Case Study of the District (kaza) of Tokat (1574-1643)*, Basılmamış Doktora Tezi, Manchester Üniversitesi, İngiltere.

----- (2001), "Tokat Şer'îye Sicillerine Göre Beylerbeyi Buyurulduları", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 5: 13-40.

----- (2004), "Şer'îye Sicillerine Göre Tokat'ta İhtida Hareketleri (1772-1897)", *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 23, Erzurum.

----- (2004), "Osmanlı Ulak-Menzilhâne Sistemi Çerçevesinde Tokat Menzilhânesi (1690-1840)", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, c.XIX-S.2: 1-33.

Açıkel, A. ve A. Sağırılı (2005), "Tokat Şer'îye Sicillerine Göre Salyâne Defterleri (1771-1840)", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 41: 95-145.

----- (2005), *Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vakıfları-Vakfiyeler*, 1. cilt, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.

Akgündüz, A. (1988), *Şer'îyye Sicilleri*, I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul.

Akın, Z. (2004), *25 Numaralı (H. 1234-1236/ M. 1819-1821) Tokat Şer'îye Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Barbak, S. (2004), *50 Numaralı (H. 1253-1254/ M. 1837-1839) Tokat Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Bayındır, A. (1986), *İslâm Muhakeme Hukuku*, İslâmi ilimler Araştırma Vakfı Yayını, İstanbul.

Beşirli, M. (2005), *Orta Karadeniz Kentleri Tarihi ,I, Tokat (1771-1853)*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.

Kütükoğlu, M.S. (1994), *Osmanlı Belgelerinin Dili*, İstanbul.

Özyurt, M. (1991), “ Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, *Belleten*, c. LV: 95.

Pakalın, M.Z. (1983), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Pirdoğan, A. (2006), *48 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sami, Ş. (1998), *Kâmûs-ı Türkî*, 1. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Sarıbal, İ. (2004), *23 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sertoğlu, M. (1986), *Osmanlı Tarih Lûgati*, Enderûn Kitabevi, İstanbul.

Yediyıldız, B. (1986), “Vakıf”, *İA*, C. 13, s. 153-154.

12. SÖZLÜK

A

abd: köle, kul	amme: umum, genel
adem: yokluk	ânifen: yukarıda belirtilen
ağarr: parlak, şanlı	ârî: boş
ağmaz: göz yumma	arifân: bilgi sahibi
ahi: kardeş	asel: bal
ahz: teslim alma	ashâb: dostlar, sahibler
akall: en az	âtifet: hüsni zan
akdem: kadim, eski	âtîk: eski
akib: geriden gelen	avdet: geri dönme
akîde: iman, inanılan şey	avk: alıkoyma
âlâ eyyi hâl: her halde	âyân: eşraf, ileri gelenler
amed u şud: gidip gelme	âzim: büyük
amel mande: işten geri kalmış	azimet: gelmek
âmir: mamur, abâd	

B

bâ: ile	bâr: ağır, yük
ba'd-ezîn: bundan sonra	bargîr: at
ba'is: sebep	batn: soy, nesil
bâb: adet, kıt'a	be-ğayet: son derece
bâlâ: yüksek, yukarı	beher: her biri
bâliğ: erişmiş, belli bir miktarı bulmuş	bend: bağlama

ber vech: zikr olunan surette

betâ'et: ağır, yavaş

bey': satma, satış

beyyîne: delil

bezl: çok

cârih: yara açan, yaralayan

câriha: yaralı

cebel: dağ

cehrî: sarı boya kökü

cem': toplama

cemm-i gâfir: kalabalık cemaat

çehkân: kuyucu

çevre: tülbent

dahl: girme, karışma

dakîk: un

dâme: devam

dâmen dermiyan: hazır, işe teşebbüs

değirmi: yuvarlak

delîl: kılavuzluk eden asker

dellâl: duyuru yapan

dem: kan

bezl-i cidd: rıza ile çalışma

bikr: bekâr

bilâ: -sız, -siz

birle: ile

bîşümar: sınırsız

C

ceste ceste: azar azar, derece derece

cevânib: yönler, cihetler

cidâr: duvar

cidd-i tamm: noksansız

cû: arama

cünûn: deli olma, delilik

Ç

çuha: yün kumaş

D

derbâr: kapı mahalli, dergâh

derc: araya yazma

deruhde: uhdesine alma, üstlenme

destâr: sarık

deyn: borç

dizdâr: kale muhafızı

duhâncı: tütüncü

E

ecl: bu sebepten

ecnâs: cinsler

ehemm: daha mühim

ehil: lâyük

ekser: çoğunluk

el-hâletü hezihi: şimdiki halde

elvân: çeşitli, boyalı

elviye: liva

elyevm: bugün

emân: korkusuzluk

emâsil: eşler, emsaller

emn: asayiş

emvâl: mallar

enfa: daha yararlı

enfiye: tütün tozu, burun otu

envâ: çeşitler

esbak: eski, sabık

esnâ: ara, aralık

eşedd: pek şiddetli

evlâdiyyet: babadan oğula kalan

eyyâm: günler

ezher: parlak

F

fahr: iftihar

fâriğ: devir eden

fasl: ayırma, kesme

ferâgat: el çekme, vazgeçme

ferâğ: hak devri, terk etme

fesh: bozma, kaldırma

feth: açma, küşad

fevkânî: üstte olan

fevt: ölüm

fezâ'il: faziletli

fimâ-ba'd: bundan sonra

firâş: yatağa bağlı hasta

fürûht: satış

G

gâ'ib: hazır olmayan

galet: yanılma, yanlışlık

galle: mahsül

gâret: yağma için hücum

garra: parlak
gavcan: nafe kürk
gayt: son, nihayet
gıbb: -den sonra
gılmân: hademe
giriftâr: tutsak, tutulmuş

girîhte: kaçmış, kaçkın
gûne: çeşit
gûş-ı hûş: akıl kulağı
güllâbdan: gül suyu şişesi
güzîde: seçilmiş

H

habbe: dane
hâbt: yanılma
hacegân: rütbeli adam
hâcet: lüzum
hadîka: ağaçlı bahçe
haffâf: ayakkabıcı
hafîd: oğul, torun
hakîr: değeri olmayan
hâl: valide karındaşı
hal': boşama
halâs: kurtulma
hâlât: haller, durumlar
half: and, yemin
hâlî: boş
hâlik: fani, helak olan
halt: karışıklık
hamâ'il: bağ, nişan, kılıç

haml: ağırlık, yük
haml-ı mevkûf: doğmamış
hamr: içki
harben: cenk ile
harîr: ipek
hasbî: karşılıksız
hassaten: ayrıca, özellikle
haşerât: işe yaramaz
hâtem: mühür
hafîr: şanlı, büyük
havf: korku
havza: içi, dahili
hazer: sakınma
hazim: tedbirli
hecr: malını tasarrufdan men
hınna: kına
hunta: buğday

hırfet: meslek, sanat

hidemât: birisinin işini yapma

hîn: zaman

hod be hod: tek başına

humbara: top, havan mermisi

hurç: büyük heybe

hûş: akıl

hüccet: delil, mahkemece verilen resmî

belge

hücr: ana kucağı

hülûl: girme

hüsn: güzellik

I

iskât: imha, mahrum etme, düşürme

ıtlâk: salıverme

ıyd-ı fıtır: ramazan bayramı

ıyd-ı şerîf: bayram

İ

i'atâ: verme

i'tâ: verme

iâne: yardım

ibkâ: bırakma

ibkâ: daim

iblâğ: yetiştirme

ibrâ: borçdan arındırma, sened

ibrâz: meydana koyma

ibtidâr: süratle tespit

icâlet: acele

icâre: kira

ictinâb: sakınma, çekinme

iddet: bekleme süresi

idhâl: sokma

ifâte: gayb etme

ifrâz: ayırma

iftâ: fetva verme

iğmâd: göz yumma

ihâd: hediye

ihkâk: yerine getirme

ihrâz: kazanma

ihdicâc: delil

ihtifâ: gizleme

ihtilât: görüşme

ihtirâm: hürmet

ikâd: yakma

ikdâm: devam, sebat	istid'â: isteme
ikrâr: kararlaştırma, dil ile ifade etme	istidâne: borç alma, ödünç
iktisâm: paylaşma	istihal: uygun
iktizâ: lâzım	istihkâk: liyakat, haklı olma, hak, pay
ilga: bozma	istikmâl: bitirme
im'ân: ileri gitme	istimâ': dinleme
imhâl: mühlet verme	istintâk: söyletme, sorgulama
imrâr: geçirme	istishâb: yanına alma
imrâr-ı vakt: vakit geçirme	işhâd: şahid getirme
imtina': istememe	iştibâh: şüphe
imtizâc: geçinme	iştirâ: satın alma
in'âm: iyilik, ihsan	iştirâk: ortaklık
ind: kıymet, nezd, yan	itmâm: bitirme, tamamlama
inkita': kesilme	ittibâ: uyma, tabi olma
inkiyâd: itaat	ittihâd: birleşme
intifa': faydalanma	ittihâz: kabul etme
inzimâm: katılma	ittika: sakınma
iraz: yüz çevirmek	ittisâl: ulaşma
isâl: erişdirme	ityân: getirme
isgâ: dinleme	ivaz: bedel, karşılık
isti'câl: acele, çabuk	iz'âc: can sıkıcı
istibdâl: değiştirme	izâle: def etme
isticâr: kiralama	izhâr: meydana çıkarma

kabl: önce, ileri	kesr: küsür
kabz: ele alma	kesret: bolluk
kâffe: bütün, cümle	keşîde: yazma, çekme
kaliçe: halı	ketb: yazma
kalfil: az	ketm: saklama
kâmil: bütün, tam	keyfemâyeşâ: her nasıl isterse
kâr-aşinâ: işbilir	keyl: hububat ölçüsü, kile
kârgâh: işyeri	kezalik: öylece
kârgüzâr: işin hakkından gelen	kibel: taraf
karîben: uzak olmayan	kıyam: kıymet
karz: borç	kıyye: okka
kassâm: miras taksim eden	kizb: yalan
kat': kesme	köhne: eski, kullanılmış
kayyim-ı nasb: cami hizmetine koyma	kulan: kuşak
kazzâz: ipeği işleyen	kundakçı: tüfenk kundağı yapan
kedd: çalışma	kurb: yakınında
keff-i yed: el çekme	kutnî: pamuktan imal
kemâkân: olduğu gibi	kürüm: bağ kütüğü
kesîr: çok	küttâb: katipler
kesr: kesme	kütûb: kitaplar
L	
lâğâr: zayıf	lâhika: ilave
lâhık: arkadan gelip ulaşan	led: nezd, yan
lâhik: getiren, birleşen	lemezyel: baki

levâhık: ilave

leyal: geceler

libâde: hırka

mâ'i: mavi

ma'a: ile

ma'kûd: bağlı

ma'mûl: işlenmiş

mafrûz: farz olan

magrûs: dikilmiş

mahall: mekân

mahdûd: çevrilmiş, sınırlı

mahfil: toplanılacak yer

mahfûz: saklanmış

mahlûl: ölenin vakfa ait malı

mahmiyye: korunmuş, büyük şehir

mahrec: kapı, çıkılacak yer

mahzar: büyük bir zâtın önü

mahzar: hazır olma

makderat: güç, zor

makîs: kıyas edilebilir

makrûn: ulaşmış

makrûnî: ulaşmış

makrûz: ödünç verilmiş

li-ebbin: baba tarafı

li-ümm: anne tarafı

M

maksûd: kasd ve niyet olunan

maksûre: sultana ayrılmış yer

maktu': kesilmiş

mansûr: zafer

mantûk: söylenmiş

mantûk: söylenmiş

marğûb: istenilen

marîza: hastalık

mârü'z-zikr: zikr olunan

mastûr: yazılmış

maşiyet: arzu, heves

matbah: mutfak

matlûb: aranılan, arzu edilen

me'net: rızık

mebrûre: hayırlı, makbul

meccânen: parasız

mecd: gayret

mechûd: cehd, elden gelen

mecmu'u: biriktirilmiş

mecrûh: yaralı

mezcûm: kesin kararı verilmiş

medâris: medreseler

medde'â: dava olunan şey

medde'î: dava eden

medhal: girilecek yer, kapı

medîde: uzun, çok süren

mefhûm: anlaşılmış

mefrûz: farz olan

mehâr: yular

mekkârî: kira ile hayvan işleten

meks: durma

meksûb: kazanılmış mal

memhur: mühürlü

menfiyyen: sürgün olarak

menkûha: nikâhlı

menkûlât: nakl, rivayet

menût: asılı

menzilhâne: posta durağı

mer'î: hürmet olunan, yürürlükte olan

merhûb: korku

merîz: hasta

mersûm: yazılmış

mesel: emsal

mesned: makam

meşâyih: şeyhler

meşhed: şahid

meşrûh: şerh olunmuş

meşrût: şarta bağlı

metrûk: bırakılmış, vazgeçilmiş

metrûke: boşanmış kadın

mevâşî: hayvan

mevhûb: verilmiş

mevkûf: tutulmuş, alıkonulmuş

mevrûs: miras kalmış

mevrûs: miras kalmış

mevsûk: inanılır, itimad edilir

mevt: ölüm

mezâhim: zahmetler

mezîd: çoğalma, artma

miknet: kuvvet, kudret

minvâl: suret

minvâl: tarz

minvâl: tarz, yol

miyâne: ara

mizân: terazi

mû'addi: icab eden

mu'alla: yüce, yüksek

mu'ârıza: karşı gelme

mu'arrif: tayin ve tarif eden	murâ'ât: gözetme
mu'âşeret: halk ile beraber yaşama	murâfık: arkadaş
mu'ayyen: tayin olunmuş	murâsile: resmi mektup
mu'âzara: birbirine karşı gelme	mûrise: mirasçı
mu'tâd: alışılmış	musâbele: sevap
mubtağâ: arzu edilen iş	mutabaat: uyma
muhakkik: doğrusunu arayan	mutâbele: hakkını isteme
muhâl: mümkün olmayan	mutâlebe: hak isteme
muhallefât: ölüden geriye kalan şeyler	mutbıka: umumi
muharrer: yazılmış, yazılı	muttahhir: sonraya kalan
muhâsemât: husumet	muvâcehe: yüzleşme
muhassıl: hasıl eden	mü'eccel: peşin olmayan
muhtell: bozulmuş, bozuk	mü'eddi: icab eden
muhterik: yanmış	mü'âriz: karşı gelen
muhzır: memur	mü'eddi: icab eden
mukaddem: önde olan, ileri	mübâderet: sürat ve gayretle başlama
mukarrer: kararlaştırılmış	mübâedet: birbirinden uzaklaşma
mukâta'a: kiraya verme	mübaya'a: satın alma
mukayyed: bağlanmış	mübeyyin: beyan eden
mukırr: karar ve itiraf eden	mücânebet: uzaklaşma, çekilme
mukîm: ikâmet eden	müceddeden: yeni olarak
mukîm: oturan, ikâmet eden	mücerreb: denenmiş
muktezi: lâzım gelen	mücerreb: denenmiş
muntazır: beklenen	müdâvemet: devamlı, aralıksız

müfârakat: ayrılma, uzaklaşma

müfevvez: ihale edilmiş

müfrez: toptan ayrılmış

müfsid: bozan

müheyyâ': hazırlanmış

mühmil: ihmal eden

mülhekât: ilaveler

mümâna'at: mani olma

mümtaz: ayrılmış

mümteni': razı olmayan

münâdî: dellal

münâza': kavga eden

münhedim: yıkılmış, harab olmuş

münif: yüksek, âlî

müntakil: intikal eden

müntehî: öteye geçemeyen

müntehî: son dereceyi bulan

müntekil: intikal eden

münzel: gökten indirilmiş

mürâfık: yoldaş, arkadaş

mürettib: tertip eden

mürettip: tertip eden

mürûr: geçme

müsâb: isabet eden

müsâfir: seyahat eden yolcu

müsâra'at: süratle

müsarrah: açıktan beyan olunmuş

müseccel: sicile geçirilmiş, kayd olunmuş

müsella: silahlanmış

müskirât: sarhoşluk veren şeyler

müsmire: meyve veren

müsta'mel: kullanılmış, eski

müstahber: haber alınmış

müstahsene: herkesin beğendiği

müstehfizin: muhafızlar

müş'ir: haber veren

müşâreket: bir işi beraber yapma

müşârünileyh: işaret edilen, adı geçen

müşevves: karmakarışık

müşrif: etrafa nazır

müştamel: bir şeyin içinde olan

mütarife: kusurunu söyleyen

müte'allik: bağlı, alakalı

müteahhid: bir işi üzerine alan

mütemekkin: yerleşik, ikamet eden

mütenevvi'a: çeşit çeşit

mütevâtir: ağızdan ağıza yayılan

müteveffâ: ölmüş

mütevellide: doğan

müttasil: bitişik

müvâfık: uygun

müverreh: tarihi atılmış, tarihi belli

müzâfe: ilave olunmuş

müzâfe: katılmış

N

naccâr: doğramacı

nakîb: dede

nâmdârî: şöhrat, meşhur olma

nâmzed: nişanlı

narh: baha, değer

nasb: hizmete koyma

nâ-sezâ: uygun olmayan hareket

nâşî: ileri gelen

nâzâr: bakma

nâzır: bakan

nedâmet: pişman olma

nehâr: gündüz

nehb: yağma

nehhâren: gündüzün

nevâhi: nahiyeler

nihâde: basmış kalmış

nîm: yarım

nîsvân: kadınlar

nişîn: oturan, oturmuş

nizâ': kavga

nümâyân: açık, ortada

P

pasbân: gece bekçisi

penbe: pamuk

peşkir: uzun bez, havlu

peştahta: masa

piştov: tabanca

poliçe: sened

poşu: sarık

puşîde: örtü, perde

R

râ'fet: acıma

rabîta: bağ

râci: geri dönen

râfi': kaldıran

râğibe: rağbet gösteren

raht: at takımı

rasîn: sağlam

râyîç: geçerli olan

re's: baş

re'y: görüş

reff': yükseltme

refik: arkadaş

resîde: vasıl olmuş, yetişmiş

rıkk: kölelik

ru'us: küçük rütbe için verilen ferman,
başlar

rub': dörtte bir

rûznâmçe: küçük yevmiye el defteri,
günlük

rü'yet: görme

rücû': geri dönme

S

sâ'i: çalışan, mektup götüren

sagîr: küçük

sahîh: gerçek

salâh: iyilik, iyi halde olma

sâlyâne: yıllık, yıllık vergi

sârbân: deve sürücüsü

sarf-ı maktûr: elden gelen

savb: cihet, yön

sayf: yaz mevsimi

sebk: yazmak

sehm: pay, hisse

sehv: yanlışlık

semen: ücret, kıymeti bedeli

sergerde: baş, reis

seri'ân: çabuk

sıbyân: sabi, çocuk

sınîn: seneler

sifr: yazılı şey

sîm: gümüş

siyâdet: seyyidlik, efendilik

siyânet: koruma, muhafaza

sudûr: hasıl olma

sûk: çarşı

sulbî: neseb, öz evlat

sulehâ: salihler

sübût: açık, zahir olma

südde: kapı

sükkân: sakinler

süknâ: ev, mesken

şa'ir: arpa

şakî: eşkiya

şedîd: sert, katı

şehr: ay

şekâvet: eşkiyalık

şem': balmumu

şerâfet: şeref sahibi

şerefyâfte: şeref bulmuş

şerîk: ortak

şetm: söğme

ta'dîl: adil, doğrulatma

tâ'diye: ödeme

ta'lik: asma

ta'sîr: meyve suyu sıkma

ta'yinat: ayrılmış miktarlar

tabbâh: aşçı

tabriye: borçtan kurtulma

taharrî: araştırma

tahassül: hasıl olma, vukua gelme

sülüs: üçte bir

sürmedân: göz boyası kutusu

Ş

şîâr: alamet, nişan

şifâhen: ağız ile (yazılı değil)

şirâ: satın alma

şitâ: kış mevsimi

şitâb: acele, sürat

şuffa: öncelik hakkı

şuhûd: şahidler

şurût: şartlar

şütur: deve

T

tahlîf: yemin etme

tahlîs: borçtan kurtulma

tahmîl: yükletme, ihale

tahrîr: yazma

tahtânî: aşağıda olan

takabbül: kabul etme, üstüne alma

takarrur: karar verme, birleşme

takass: ödeşme

takrîb: yaklaştırma

takrîr: yerleştirme, ağızdan ifade etme	tefhîm: anlatma
taktîr: damla damla akıtma	tefvîz: ihale etme, birisinin uhdesine verme
talâk: boşama	tegallüb: gasp etme
tama': hırs, arzu etme	tehâşî: korkma, çekinme
tarac: yağma, çapul	tehyî-i dest: eli boş, züğürt
tarafeyn: iki taraf	tekasül: üşenme
tarh: koyma, bırakma	tekmîl: bitirme, kemale erme
tasaddi: teşebbüs, tespit etme	telhîs: hülâsa etme
tasrîh: açık surette	temessük: sened, tutma
tastîr: yazma	temhîd: döşeme, yayma
tasyîr: gönderme, yollama	temlîk: mutasarrıf etme
taşra: dış, hariç	tensîk: nizama koyma
tatar: mektup nakl eden	tenzîl: indirme
tatlîk: boşanma	terâfû' şer': mahkemeye verme
tavakkî: sakınma, çekinme	terâhî: gevşeme
tavassut: araya girme	terakküb: bekleme, gözetme
tavattun: yerleşme	terfîk: arkadaş etme
tazyîk: sıkışdırma	terkîm: işaret koyma
te'addi: tecavüz	tesâmüh: müsamaha, göz yumma
te'allül: bahane arama	tevâbi: tabi olma
te'kîd: sağlamlaştırma	tevakki: çekinme
tecessüs: merak, araştırma	tevcihât: bir yöne yüz çevirme, görevler
tecvîz: caiz görme, cevaz verme	
tefahhüs: teftiş etme, araştırma	

tevdî': bırakma

tevkîl: vekil tayin etme

tevliyyet: müteveli etme

tevzî: hissesini verme, dağıtma

tezkîh: pak ve temiz etme

tezkiyye: temiz, pak

uçkur: kuşak

uhra: başka, diğer

uht: kız karındaş

üğey: öz olmayan

vâfire: çok

vâfk: uygun

vâhid: tek, münferid

vaki': ağırlık

vârid: gelen

vasî: miras memuru

vaz': işleyen, yapan

vechen: bir suretle

yâfte: bulunmuş

tezvîc: evlendirme

tulâ: altın

tûlân: boyca, boyuna

tullâb: talipler

tuvânâ: güçlü

U

ukubet: eziyet, cezalar

umûr: iş, vazife

Ü

V

veraset: miras hakkı

verât: geri, arda kalan

vesâtet: vasıta olma

vezene: tartı aleti

vicâhen: yüz yüze, yüzüne karşı

vulât: valiler

vükelâ: vekiller

Y

yed: el

yevmi: gündelik

Z

zâhir: açık, ortada

zevc: eş, çift

zarar u gezend: zarar-zıyan

zevciyyet: karı-kocalık

zecriyye: içkiden alınan vergi

zeyl: yazılı

zehrâ: parlak yüzlü

zi'f: iki kat

zemh: sürü

zîde: artsın, ziyade olsun

zemm: çekiştirme

zindegân: canlı, diri

zer: altın

zükur: erkekler, zikredenler

13. ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Tokat'ın Batmantaş köyünde doğdu. İlkokulu köyünde, ortaokulu Tokat Cumhuriyet Ortaokulu'nda, lise öğrenimini ise Tokat Gazi Osman Paşa Lisesi'nde tamamladı. 1996 yılında Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde lisans öğrenimime başlayarak, 2000 yılında mezun oldu. Üç yıl Kars'ın Digor İlçesi Çatak Köyü İ.Ö.Okulu'nda öğretmenlik yaparak zorunlu hizmetini tamamladı. 2004 yılında Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansa başladı. Halen Tokat merkeze bağlı Küçükbağlar Köyü İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik görevine devam etmektedir.